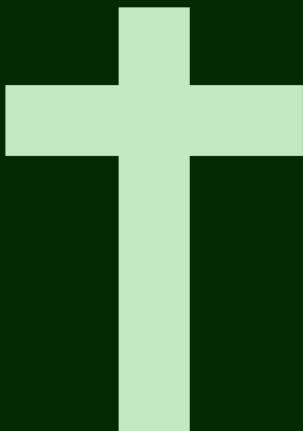

Lilangano lya Sambano

The New Testament in the Yao language of Malawi: Yao Bible
Version Translation Project

Lilangano lya Sambano

The New Testament in the Yao language of Malawi: Yao Bible Version Translation Project

copyright © 2018 The Word for the World International

Language: Ciyawo (Chiyawo)

Contributor: Pioneer Bible Translators

Lilangano lya Sambano

Yao New Testament

The Word for the World International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Aug 2024 from source files dated 19 Apr 2023
83abede1-cef5-5110-a8eb-53474ba8eb62

Contents

Matayo	1
MALÍKO	63
Luka	103
YOHANA	170
MASENGO	219
Wáloma	281
1 Wákolinto	309
2 WAKOLINTO	335
WAGALATIA	352
WAEFESO	362
WAFILIPÍ	372
WAKOLOSAI	379
1 Wasesalonike	386
2 Wasesalonike	392
1 TIMOSEO	396
2 TIMOSEO	404
Tito	410
Filimoni	414
Waebulania	416
Yakobo	437
1 Petulo	444
2 Petulo	452
1 YOHANA	457
2 YOHANA	465
3 YOHANA	467
YUDA	469
Chiunukuko	472

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba Matayo Chilongolelo

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Matayo chili chimo mwa itabu ncheche mu Lilangano lya Sambano chachikusala nkati umi u Che Yesu Kilisito Chachilichose chikuwılanjikwa “Injili,” malumbo gakwe, “Ngani Jambone.” Yele itabu yalembekwe pakumala chiwa chi Che Yesu, yele itabu yalembekwe ni che Matayo ni che Maliko ni che Luka ni che Yohana. Wáumanyilisi ngaakumanyilila uchenene katema pijalembekwe Ngani Jambone mpela yatite pakulemba Matayo, nambo ikuganichikwa kuti jalembeke mu yaka sitini pakumala kupagwa kwa Che Yesu Kilisito Nombe ngakukumanyika kwapi kuwálembele, nambo ikuganichikwa kuti jalembeke ku Palesitina panepa mmusi wa ku Yelusalemu.

Matayo ni juáwálembile, mundu juáwálijí jwakukumbikanya nsongo akanaáwé kuwálanjikwa ni Che Yesu kuáwá jwakulijiganya jwakwe. Wámanyiche sooni kwa liina lya che Lawi. Che Matayo áwálijí jumo jwa achinduna likumi ni áwáwíli, nombe áwálembele áwá umanyilisi áwá Chiyahudi. Gelego nkukombola kugaona pangasisika pakuáwá kwana Malembo sitini kutyochela mu Lilangano lya Kalakala. Nningwa wao walijí kulosya kuti Che Yesu áwálijí Kilisito, Jwakuwombola jwasagulikwe ni Akunnungu, mundu jwati áwákulondola áwá Akunnungu ásalaga ngani syakwe. Sooní che Matayo áwálembile indu yejinjí nkati umwenye wa Akunnungu. Wayahudi áwálolele kuti Jwakuwombola chaáwé chilongola jwa umwenye wa pachilambo pano. Che Matayo kwa kulilolechesya nnope akuchikanila chikulupi chao kwa kukunguluchila kuti umwenye wa Akunnungu uli wa chibumbu.

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Matayo chili chitabu chambone kuáwá chaandanda mu Lilangano lya Sambano kwa ligongo lya malembelo gagalembekwe kutyochela mu Lilangano lya Kalakala. Chili chilumbikanyo chambone cha malangano gaáwíli. Wáumanyilisi akuganísyá kuti pane che Matayo áwálingaga kusyasya mpela che Musa yatite kulemba mu itabu yakwe nsano yaandanda mu Lilangano lya Kalakala. Majiganyo ga Che Yesu paáwálijí pa chikwesya (Matayo 5-7). Ikukomboleka kulandanywa ni chipanganyo chiáwáchitesile Akunnungu chakwapa che Musa Lilajisyo. (Chikumbuchilo cha lilajisyo 19:3-23:33)

Yaili mwelemo

Che Matayo akujitanda Ngani Jambone nkati kupagwa ku Che Yesu Kilisito ni ndande ja masengo gakwe mu liunjili lya 1-4.

Kumala pele che Matayo akusala nkati masengo ga Che Yesu ni majiganyo gakwe gamajinjí mu liunjili lya 5-25.

Liuto lya mbesi lya Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Matayo likusala nkati Che Yesu íwátite pakumalichisya masengo gakwe, gagakuwoneka mu chiwa chakwe ni kusyuka kwakwe mu liunjili lya 26-28.

*Lukosyo lu Che Yesu Kilisito
(Luka 3:23-38)*

¹ Achi chili chitabu cha meena ga lukosyo lu Che Yesu Kilisito, Che Yesu Kilisito jwaliji jwa uŵelesi u che Daudi, jwa uŵelesi u che Iblahimu.

² Che Iblahimu ŵammeleche che Isaka ni che Isaka ŵammeleche che Yakobo ni che Yakobo ŵammeleche che Yuda ni achapwakwe.

³ Che Yuda ŵammeleche che Pelesi ni che Sela, achikulu ŵao ŵaliji che Tamali ni che Pelesi ŵammeleche che Esloni ni che Esloni ŵammeleche che Alamu.

⁴ Che Alamu ŵammeleche che Aminadabu ni che Aminadabu ŵammeleche che Nashoni ni che Nashoni ŵammeleche che Salumoni ni,

⁵ Che Salumoni ŵammeleche che Boasi, achikulu ŵao che Boasi ŵaliji che Lahabu. Che Boasi ni che Lusi ŵaliji achaŵelesi ŵa che Obedi ni che Obedi ŵammeleche che Yese,

⁶ nombe che Yese ŵammeleche Mwenye che Daudi.

Che Daudi ŵammeleche che Selemani, achikulu ŵao che Selemani ŵaliji ŵankwawo che Ulia.

⁷ Che Selemani ŵammeleche che Lehoboamu ni, che Lehoboamu ŵammeleche che Abiya ni che Abiya ŵammeleche che Asa ni,

⁸ che Asa ŵammeleche che Yehoshafati ni che Yehoshafati ŵammeleche che Yolamu ni che Yolamu ŵammeleche che Usia ni,

⁹ Che Usia ŵammeleche che Yosamu ni che Yosamu ŵammeleche che Ahasi ni che Ahasi ŵammeleche che Esekiya ni,

¹⁰ Che Esekiya ŵammeleche che Manase ni che Manase ŵammeleche che Amoni ni che Amoni ŵammeleche che Yosia ni,

¹¹ Che Yosia ŵammeleche che Yekonia ni achapwakwe. Keleko kaliji katema kakwasamichisya Ŵayahudi ku chilambo cha ku Babeli.

¹² Nipele, Ŵayahudi paŵaiche ku chilambo cha Babeli, che Yekonia ŵammeleche che Sealitili ni che Sealitili ŵammeleche che Selubabeli ni,

¹³ Che Selubabeli ŵammeleche che Abiudi ni che Abiudi ŵammeleche che Eliakimu ni che Eliakimu ŵammeleche che Asoli.

¹⁴ Che Asoli ŵammeleche che Sadoki ni che Sadoki ŵammeleche che Akimu ni che Akimu ŵammeleche che Eliudi,

¹⁵ Che Eliudi ŵammeleche che Eliasali ni che Eliasali ŵammeleche che Matani ni che Matani ŵammeleche che Yakobo,

¹⁶ Che Yakobo ŵammeleche che Yusufu, ŵankwawo che Maliamu achikugwe Che Yesu ŵakuŵilanjikwa Kilisito Jwakuwombola.

¹⁷ Pelepo paliji ni iŵelesi kumi na nne kutyochela che Iblahimu kwaichilila che Daudi, iŵelesi kumi na nne kutyochela che Daudi mpaka Ŵayahudi paŵajigalikwe ku usami ku Babeli ni iŵelesi kumi na nne kutyochela kwigalikwa ku usami kuichila katema ka Kilisito.

Kupagwa ku Che Yesu Kilisito

¹⁸ Yeleti ni iŵatite pakupagwa Che Yesu Kilisito, che Maliamu, achikugwe, ŵaliji atomelwe ni che Yusufu. Nambo akanaŵe kuwonegana mpela mundu ni ŵankwakwe, che Maliamu ŵalisimene ali ŵapachiilu kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu.

¹⁹ Nombe che Yusufu ŵankwakwe pakuŵa ŵaliji mundu jwambone paujo pa Akunnungu nganasaka kwachembulusya che Maliamu pa ŵandu, ŵasachile kwaleka pangaimanyilila ŵandu.

²⁰ Nombewo paŵaliji aninkuganisa yeleyo, katumetume jwa kwinani jwa Ambuje ŵankopochele mu sagamisi, ŵansalile, “Che Yusufu mwana ju

che Daudi nkajogopa kwajigala che Maliamu kuŵa wankwenu, ligongo ali wapachiilu kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu.

²¹ Chaligopole mwanache jwannume nomwe chimwape liina lyakwe Che Yesu, pakuŵa jwelejo ni juchiŵakulupusyeye ŵandu ŵakwe mu sambu syao.”

²² Nipele yoseyo yakopochele kuti liŵe isyene, liloŵe lya Ambuje liŵaŵechete kwa litala lya jwakulondola jwa Akunnungu aчитiji,

²³ “Mwalimwalipe chaŵe jwapachiilu, chaligopole mwanache jwannume, nombewo chachaŵilanga Emanueli” malumbo gakwe, “Akunnungu ali pamo ni uwe.”

²⁴ Nombe che Yusufu paŵajimwiche, ŵatesile ilaila iŵatite pakusala katumetume jwa kwini jwa Ambuje, ŵanjigele che Maliamu wankwawo ni kwaulanawo kumangwao.

²⁵ Nambo nganawonegana nawo mpaka che Maliamu paŵaligopwele mwanache jwannume. Nombe che Yusufu ŵampele liina lyakwe Che Yesu.

2

Achalendo kutyochela kungopochelo lyuŵa

¹ Che Yesu wapagwile mmusi wa ku Beselehemu, muchilambo cha ku Yudea, kele katemako che Helode ali mwenye. Napagwa pe, ŵandu ŵaŵaimanyichisye nnope ndondwa kutyochela kungopochelo lyuŵa ŵaiche ku Yelusalemu.

² Ŵausisye ŵandu, “Ana alikwapi mwanache jwapagwile, kuŵa Mwenye jwa Ŵayahudi? Tujiweni ndondwa jakwe pajikopochele kungopochelo lyuŵa ni weleu tuiche kukwapopelela.”

³ Mwenye che Helode paŵapilikene yeleyo ni wapele ntima, ŵelewo pamo ni ŵandu wose ŵa ku Yelusalemu.

⁴ Nipele, ŵaawilasile pamo achakulungwa wose ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa, ŵausisye kuti, “Ana Kilisito jwakuwombola chapagwe kwapi?”

⁵ Nombewo ŵajanjile, “Mu musu wa ku Beselehemu, muchilambo cha ku Yudea, pakuŵa yeleyo ni yaitite pakulembekwa ni jwakulondola jwa Akunnungu,

⁶ ‘Mwe Beselehemu chilambo cha ku Yudea, mmwe nganimma jwamwana kose pasikati misi ja chilambo cha ku Yudea, pakuŵa kutyochela kukwenu chakopochele chilongola juchiŵalongosye ŵandu ŵangu, Ŵaisilaeli.’ ”

⁷ Pelepo, che Helode ŵaawilasile pachisyepela ŵanyawo ŵaŵaimanyichisye nnope ndondwa ni ŵausisye katema chi jele ndondwa jo pijakopochele.

⁸ Nipele ŵatumile ku Beselehemu aninkuti, “Njaulanje nkauchilichisye uchenene ngani sya jwele mwanache. Mwalimwala kummona, nkauje kukuusalila, ni une jwakwe nyaule ngaatindiŵalile.”

⁹ Paŵamalisisye kumpilikanila mwenye, ŵajendelechele ni ulendo wao nipele jele ndondwa jo jiŵajiwani kungopochelo lyuŵa jalongolele mmbujo mwao mpaka pajaiche ni kwima pachanya nyumba jiŵaliji mwanache.

¹⁰ Paŵajiwani jele ndondwa jo ŵasengwile nnope.

¹¹ Ŵajinjile nkati ni ŵammwani mwanache jula pamo ni che Maliamu achikulugwe, ŵatindiŵalile ni kunkotamila. Pelepo ni ŵagopwele mmalombo gao ni ŵampele ntuuka, sahabu ni ubani ni mauta gagakuŵilanjikwa manemane.

¹² Akunnungu wákanyisye mu sagamisi kuti akaujila sooni ku che Helode, nipele wáusile kumangwao kwa litala line.

Kuutuchila ku Misili

¹³ Paŵamasile kutyoka achalendo wála, katumetume jwa kwini jwa Ambuje wánkopochele che Yusufu mu sagamisi ni kwasalila, “Njimuche! Munjigale mwanache jo pamo ni achikulugwe ni mmutuchile ku Misili. Ntamanje kweleko mpaka pachinantanjile, pakuŵa che Helode akusaka kummulaga mwanache ju.”

¹⁴ Nipele che Yusufu wájimwiche ni kunjigala mwanache pamo ni achikulugwe, wátyosile chilo, wájawile ku Misili.

¹⁵ Watemi kweleko mpaka che Helode paŵajasiche. Yeleyo yatendekwe kuti liloŵe liŵawechete Ambuje kwa litala lya jwakulondola jwakwe liŵe isyene, “Nammilasile mwanangu kutyochela ku Misili.”

Kuulagwa kwa wánache achanandi

¹⁶ Che Helode paŵaimanyi kuti wáwaimanyichisye ndondwa kwa nnope wála wálambwisyé, wátumbile nnope. Wálajisye wáandu wákwe akaaulaje wánache achanandi wose wáchilume wápawile ku Beselehemu ni mumbali mwakwe wáali ni yaka iwili ni paasi ja pelepo. Wátésile yeleyo malinga ni katema paŵaimanyi kutyochela kwa wéle wáwaimanyichisye nnope ndondwa.

¹⁷ Yeleyo ni igatite kuŵa isyene maloŵe gagaŵechetekwe kwa litala lya che Yelemia juŵaliji jwakulondola jwa Akunnungu achitiji,

¹⁸ “Liloŵe lipikaniche ku Lama ko, kulila kwa kupeteka ni kulila kwa malumbo. Che Laheli akwalilila wánache wáo, ni ngaakusaka kwamyalasya, pakuŵa wánache wose ajasiche.”

Kutyoka ku Misili

¹⁹ Paŵawile che Helode, katumetume jwa kwini jwa Ambuje wánkopochele che Yusufu mu sagamisi ku Misili kula,

²⁰ wánsalile, “Njimuche! Munjigale mwanache jo pamo ni achikulugwe, mmuje sooni ku chilambo cha Isilaeli, pakuŵa wáandu wáŵasakaga kummulaga mwanache jo wámale kwasika.”

²¹ Nipele che Yusufu wájimwiche ni wánjigele mwanache pamo ni achikulugwe, wáusile ku chilambo cha Isilaeli.

²² Nambo che Yusufu paŵapilikene kuti che Alikelao mwanache ju che Helode, akamulile umwenye wa atagwe, wájogwepe kwaula ku Yudea. Nombe, paŵamasile kukanyikwa mu sagamisi, wájawile mbande sya ku Galilaya,

²³ Wájawile kutama mu musi waukuwílanjikwa ku Nasaleti. Yele ni iyatite pakuŵa isyene maloŵe gagaŵechetekwe kwa litala lya wákulondola wá Akunnungu gagakuti,

“Chawílanjikwe jwa ku Nasaleti.”

3

Che Yohana Wákubatisya akwalalichila wáandu (Maliko 1:1-8; Luka 3:1-18; Yohana 1:19-28)

¹ Agala moŵa gala wákopochele che Yohana Wákubatisya, wátandite kwalalichila wáandu mu lipululu lya ku Yudea.

² Wātite, “Nneche sambi, pakuŵa Umwenye wa kwini uŵandichile.”

³ Aŵa ni ŵeŵala che Yohana ŵala, juŵagambagwa ni che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu paŵatite, “Liloŵe lya mundu likuŵilanga mwipululu, ‘Mwakolochesye Ambuje litala lyakwe, ngolosyanje litala lyakwe.’”

⁴ Che Yohana ŵawete chiwalo chichakolochekwe ni manyunya ga chinyama chachikuŵilanjikwa ngamia ni nkaanda wa lipende nchiunu mwao, chakulya chao chaliji itete ni uchi wa mwikonde.

⁵ Wāndu ŵa ku Yelusalemu ni kutyochema kosekose ku chilambo cha Yudea ni ilambo yose yaili mungulugulu lusulo lwa Yolodani, ŵajaulile,

⁶ Ŵajitichisye sambi syao ni kuleka, nombewo ŵabatisye mu lusulo lwa Yolodani.

⁷ Nambo che Yohana paŵaweni Mafalisayo achajinji ni Masadukayo aninkwaichilila kuti ŵabatisye ni ŵaasalile, “Ŵanyamwe uŵelesu wa lijoka! Ŵaani ŵanjamwiche muuŵambale uchimwa wa Akunnungu waukwika?”

⁸ Nnosye kwa isambo kuti nnesile sambi.

⁹ Nkaganisya ni kuliŵechetela muntima kuti, “Tukwete ambuje ŵetu che Iblahimu!” Ngunsalila isyene kuti, Akunnungu akupakombola kugapananya maganga ga gaŵe uŵelesu u che Iblahimu.

¹⁰ Sambano jino liŵago lili chile kata michiga ja itela, nipele, chitela chachili chose changasogola isogosi yambone chichigwisikwe ni kujasikwa pa mooto.

¹¹ Une ngumbatisyanga ni meesi kulosya kuti nnesile sambi. Nambo ŵakwika kunyuma kwangu akwete machili nnope kumbunda une, ni une nganguŵajilwa namose kwawula ilatu yao. Ŵelewo chambatisyanje ni Mbumu jwa Akunnungu ni kwa mooto.

¹² Ŵelewo akwete lupeta mmakono mwao ali chile kupeta ngano. Chakumbikanye ngano jambone ni kutaga mu ngokwe ni ikambi kuitinisa pa mooto wangasimika.”

Che Yesu akubatiswa

(Maliko 1:9-11; Luka 3:21-22)

¹³ Kele katema ko Che Yesu ŵatyoŵile ku Galilaya ni kwika mu lusulo lwa Yolodani ku che Yohana, kuti nombewo abatiswe.

¹⁴ Nambo che Yohana ŵalinjile kwasiŵila aninkuti, “Une ni jungusachilwa kubatiswa ni mmwe sambano iŵele uli mmwe kwika kukwangu nambatisye?”

¹⁵ Nambo Che Yesu ŵajanjile, “Nneche kaje itendekwe yeleyo kwa sambano, pakuŵa ikusachilwa itendekwe yeila yose yaili yambone paujo pa Akunnungu.” Pelepo che Yohana ŵajitichisye.

¹⁶ Che Yesu paŵamasile kubatiswa ŵatyoŵile mmeesi ni papopo kwini kwaugwiche, ŵammweni Mbumu jwa Akunnungu achitulukaga mpela ngunda ni kwatula pachanya pakwe.

¹⁷ Nipele Liloŵe kutyochema kwini lyaŵechete, “Jweleju ni Mwanangu jungunnonnyela nonyelwe nawo.”

4

Che Yesu akulinjikwa ni Shetani

(Maliko 1:12-13; Luka 4:1-13)

¹ Nipele Mbumu jwa Akunnungu jwanlongwesye Che Yesu mwikonde kuti alinjikwe ni Shetani.

² Paŵatemi pangalya moŵa alobaini muusi ni chilo, mbesi jakwe jakwete sala.

³ Nipele Shetani ŵannyichilile, ni ŵansalile, “Iŵaga mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu ngasalile aga maganga gagalauche gaŵe mikate.”

⁴ Che Yesu ŵajanjile, “Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu kuti, ‘Mundu ngakulama ni nkate pe, nambo kwa liloŵe lyalili lyose lyakuŵecheta Akunnungu.’ ”

⁵ Nipele, Shetani ŵanjigele Che Yesu mpaka ku Yelusalemu pa musu wa Akunnungu, ŵammisile penani pa lusonga Iwa Nyuumba ja Akunnungu,

⁶ ŵaasalile, “Iŵaga mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu, nliponye paasi pakuŵa ilembekwe,

‘Akunnungu chachatuma achikatumetume ŵao ŵa kwinani kwa ligongo lyenu, channyakule mmakono mwao, ntakuligomba lukongolo lwenu pa liganga.’ ”

⁷ Che Yesu ŵajanjile, “Ilembekwe sooni mu Malembelo ga Akunnungu, ‘Nkaalinga Ambuje Akunnungu ŵenu.’ ”

⁸ Nipele Shetani ŵanjigele Che Yesu sooni ku chitumbi cheleu ni kwalosya mwenye syose sya chilambo ni ukulu wakwe.

⁹ Ŵansalile, “Ni yose yi chinampe ni kuŵa yenu iŵaga chimundindiŵalile ni kumbopelela.”

¹⁰ Pelepo, Che Yesu ŵanjanjile, “Shetani ngambe kwaula! Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, ‘Chimwatindiŵalile Ambuje Akunnungu ŵenu ni kwapopelela ŵawowo pewo.’ ”

¹¹ Nipele Shetani, ŵannesile Che Yesu, ni ŵaiche achikatumetume ŵa kwinani ni kwatumichila.

Che Yesu akugatanda masengo gao ku Galilaya

(Maliko 1:14-15; Luka 4:14-15)

¹² Che Yesu paŵapilikene kuti che Yohana ataŵikwe mu nyuumba jaku-taŵilwa ŵandu, ŵajawile ku Galilaya.

¹³ Ŵatynosile ku Nasaleti ni kwaula kutama ku Kapelenaumu musu wauli mbwani ja litanda lya Galilaya, mu chilambo cha Sabuloni ni Nafutali.

¹⁴ Yeleyo ni ilyatite pakuŵa isyene liloŵe lilyaŵechetekwe kwa litala lya che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu,

¹⁵ “Chilambo cha ku Sabuloni ni chilambo cha ku Nafutali, litala lyalikwaula ku bahali, peesi lusulo Iwa Yolodani, ku Galilaya, chilambo cha ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi!

¹⁶ Ŵandu ŵakutama mu chipi chaliwone lilanguka lyalikulungwa.

Nombe ŵandu ŵakutamanga pa chilambo cha chipi ni pa mmwilili wa chiwa, lilanguka chilyalanguchisye!”

¹⁷ Kutandilila kele katema Che Yesu ŵatandite kulalichila achitiji, “Nneche sambu, pakuŵa Umwenye wa kwinani uŵandichile!”

Che Yesu akwaŵilanga ŵandu ncheche ŵakukoka somba

(Maliko 1:16-20; Luka 5:1-11)

18 Che Yesu paŵajimajimaga mungulugulu litanda lya Galilaya, ŵaweni ŵanakajumo ŵaŵili ŵakukoka, che Simoni jwakuŵilanjikwa che Petulo ni che Andulea mpwakwe. Ŵaliji mu litanda aninkukoka somba kwa lwau pakuŵa ŵaliji ŵakukoka somba.

19 Che Yesu ŵaasile, “Munguye, none chinantende ŵanyamwe mme ŵakwaikanawo ŵandu kwa Ambuje.”

20 Papopo ŵalesile nyau syao ni kwakuya.

21 Paŵajawile mmbujo kanandi ŵaweni ŵanakajumo ŵane ŵaŵili che Yakobo ni che Yohana ŵanache ŵa che Sebedayo. Ŵanyawo ŵaliji mu ngalaŵa pampepe ni che Sebedayo atati ŵao aninkusaula nyau syao. Nipele Che Yesu ŵaaŵilasile.

22 Papopo ŵajilesile ngalaŵa jila pamo ni atati ŵao, ni kwakuya.

Che Yesu akwalamya ŵakulwala
(Luka 6:17-19)

23 Che Yesu ŵajaulaga papalipose pala mu chilambo cha ku Galilaya, achijiganyaga mmajumba ga kupopelela ni kulalichila Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu. Ŵalamisye ŵandu ilwele yakupisyangana iŵaliji nayo.

24 Ngani syakwe syajenele mbande syose sya ku Silia. Ŵakulwala wose ŵaŵaliji ni ilwele yakupisyangana ni aŵala ŵakulaga, ŵaŵakamwilwe ni masoka ni ŵaali ni njilinjili ni ŵandu ŵakulemala ŵajawisye kweleko nombewo ŵalamisye ŵana wose.

25 Mipingo ja ŵandu achajinji kutyochelela ku Galilaya ni ku Dekapoli yaani misi likumi ni ku Yelusalemu ni ku Yudea ni peesi lusulo lwa Yolodani ŵankuiye.

5

Che Yesu akwajiganya ŵandu pa chitumbi

1 Che Yesu paŵauweni mpingo wa ŵandu ŵakwesile pa chitumbi ni kutama. Ŵakulijiganya ŵao ŵajaulile,

2 nombewo ŵatandite kwajiganya.

Kusangalala kusyenesyene
(Luka 6:20-23)

3 “Akwete upile ŵele ŵakwakulupilila Akunnungu, pakuŵa umwenye wa kwini uli wao.

4 Akwete upile ŵele ŵakulilasika muntima, pakuŵa chatulaswe.

5 Akwete upile ŵele ŵakulitimalika, pakuŵa chapochele chilanga cha Akunnungu.

6 Akwete upile ŵele ŵajakwete sala ni njota ja kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu, pakuŵa Akunnungu chachajikutisya.

7 Akwete upile ŵaali ni chanasa kwa ŵane, pakuŵa chachikolelwa chanasa.

8 Akwete upile ŵaali ni ntima wambone, pakuŵa chachawona Akunnungu.

9 Akwete upile ŵakwalumbanya ŵandu, pakuŵa ŵanyawo chachiŵilanjikwa ŵanache ŵa Akunnungu.

10 Akwete upile wêle wâkusaukanga ligongo lya kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu, pakuwâ Umwenye wa kwinani uli wao.

11 “Nsangalale wanyamwe wându pachachintukananga ni kunnagasya ni kummechetela yangalumbana kwa ligongo lyangu.

12 Nsangalale ni kuchina pakuwâ mbote jenu jili jekulungwa kwinani. Pakuwa iyoyo peyo ni iwapanganyichisye wakulondola wa Akunnungu wa wapali nkanawe wanyamwe.

Lilanguka ni njete

(Maliko 9:50; Luka 14:34-35)

13 “Wanyamwe ndi njete ja pachilambo! Nambo njete jasoyesyaga kulasa kwakwe chintaje chichi kuti unonye wakwe uujile sooni? Ngajikufai kulikose, nambo jikwasikwa paasa ni kuliwatikwa ni wându.

14 “Wanyamwe ndi lilanguka lya pachilambo! Musi wautawikwe pachanya chitumbi ngaukukomboleka kususika.

15 Wându ngakupamba lumuli ni kuluunichila ni lulo, nambo akuluwika pachanya chindu chakuwichila lumuli pakuti lwalanguchisye waali nkati mo.

16 Iyoyo peyo lilanguka lyenu likusachilwa lilanguchisye paujo pa wându, kuti aiwone isambo yenu yambone, ni wakusye Atati Wenu waali kwinani.

Majiganyo gankati Malajisyo

17 “Nkaganisya kuti naiche kukugatyosya Malajisyo ni majiganyo ga wakulondola wa Akunnungu. Nganiika kukugatyosya nambo kukugamalichisya.

18 Ngunsalila isyene kuti, mpaka pelepo kwinani ni chilambo pachiimale kupita, ngapagwa namose nukuta pane chindu chamwana mu malajisyo chachichityochekwe mpaka imalile yose.

19 Nipele, mundu jwalijose jwangajitichisya namose likanyo limo mmalamulo ga mwana ga ni kwajiganya wane, jwelejo cha we jwannandi nnope mu Umwenye wa kwinani. Nambo jwelejo juchalikamulichisye ni kwajiganya wane, jwelejo cha we jwankulungwa mu Umwenye wa kwinani.

20 Nipele ngunsalila kuti, iwaga umbone wenu ngaupunda aula wa wakwiganya Malajisyo ga Akunnungu ga wapele che Musa ni Mafalisayo nganjijila ng’oo mu Umwenye wa kwinani.

Majiganyo gagakukanya kuwa ni Uchimwa

(Luka 12:57-59)

21 “Mpilikene kuti wându wa chiikala wasalilwe kuti, ‘Nkaulaga! Juchaulaje akusachilwa alamulikwe.’

22 Nambo une ngunsalila kuti, mundu jwalijose jwakuntumbilila mpwakwe, chiimbajile kulumulikwa. Jwakwachembulusya apwao chachajausya pa nkungulu. Ni jwakummilanga mpwao ‘Jwakulowela,’ chawajilwe kwinjila ku mooto wangasimika mo wa gose pangali mbesi.

23 Nipele mwapelekaga mbopesi jenu pa chilisa ni papopo mwakumbuchilaga kuti apwenu wana umenyani nomwe,

24 njileche mbopesi jenu mmbujo mwa chilisa, njaule kaje nkajilane ni mpwenu jo ni mmujeje ni kujityosya mbopesi jenu.

25 “Njilane chitema ni jwammagongo ndi mwitala nkanawe kwika ku nkungulu. Yapundaga pelepo jwammagongo jwenu chantaje mmakono

mwa jwakulamula, nombe jwakulamula jo chantaje mmakono mwa jwan-gondo, nombejo champonye mu nyuumba jakutaŵilwa.

²⁶ Ngunsalila isyene kuti, ngantiyoka mwelemo mpaka pachimmalisye kulipa mbiya ja mbesi.

Majiganyo gagakukanya Chikululu

²⁷ “Mpilikene kuti, ŵandu ŵasalilwe, ‘Nkatenda chikululu!’

²⁸ Nambo une ngunsalila, kila mundu juchannolechesye jwankongwe kwa kunsaka, amasile kutenda chikululu nawo muntima mwakwe.

²⁹ Nipele, iwāga liso lyenu lya kundyoye likunneŵasya nilityosye ni kulijasila kwakutalika. Mmbaya nnope kupotesya chiŵalo chenu chimo cha pachiiilu, kupunda chiilu chenu chose chiponyekwe pa mooto wangasimika, moŵa gose pangali mbesi.

³⁰ Ni iwāga nkono wenu wa kundyoye ukunneŵasya, nkate nkaujase kwaku-talika. Mmbaya kukwenu kupotesya chiŵalo chimo cha chiilu kupunda chiilu chose chiponyekwe pa mooto wangasimika moŵa gose pangali mbesi.

Majiganyo gagakukanya kulekangana

(Matayo 19:9; Maliko 10:11-12; Luka 16:18)

³¹ “Iŵechetekwe kuti, ‘Jwakunleka ŵankwakwe, akusachilwa ŵaape talaka.’

³² Nambo une ngunsalila kuti, kila mundu jwakunleka ŵankwakwe, pan-gaŵa kwa ligongo lya chikululu, akwatenda atende chikululu, nombe jwan-ume alombelaga jwankongwe jwalesilwe, akutenda chikululu.

Majiganyo gagakukanya kulumbila

³³ “Soonni mpilikene kuti ŵandu ŵa kalakala ŵasalilwe kuti, ‘Nkalumbila kwa unami, nambo mpanganye mpela imwalumbile kupanganya kwa Am-buje.’

³⁴ Nambo une ngunsalila, nkalumbila ng’o, atamuno kwa kwinani, pakuŵa chili chitengu cha umwenye cha Akunnungu,

³⁵ atamuno kulumbila kwa chilambo, pakuŵa chili chitengu chao cha kuŵichila makongolo, atamuno kulumbila kwa musi wa Yelusalemu, pakuŵa uli musi wa Mwenye jwankulu.

³⁶ Atamuno nkalumbila kwa ntwe wenu, pakuŵa ngankukombola kupan-ganya luumbo lumo kuŵa lweswela atamuno lwepiliu.

³⁷ Mwatiji, ‘Elo’, jiŵe ‘Elo’, ni mwatiji, ‘Ngwamba’, jiŵe ‘Ngwamba’. Chachili chose cha kupunda yeleyo chikutiyoka kwa jwangelumbana jula.

Majiganyo gagakukanya kuliuchisya

(Luka 6:29-30)

³⁸ “Mpilikene kuti isasilwe, ‘Liso kwa liso, ni Liino kwa liino.’

³⁹ Nambo une ngunsalila kuti, nkaliuchisya kwa jwangelumbana. Mundu jwalijose juchampute lijanda pa lijeje lya kundyoye, mwagalauchisye ni li-jakwe.

⁴⁰ Mundu anjausyaga ku nkungulu kukummechetela magambo melepe ansumule lishati lyenu, munnechele ni likoti lyenu.

⁴¹ Mundu lwelijose ankanganichisya njigale nsigo wao njaule nawo kilomita jimo, njende nawo kilomita siŵili.

⁴² Jwakummenda mumpe, nombe jwakusaka kunkongola, ngasimwa-jima.

Kwanonyela ŵammagongo

(Luka 6:27-28,32-36)

43 “Mpilikene kuti isasilwe, ‘Munnonyele njenu ni munchime jwammagongo jwenu.’

44 Nambo une ngunsalila, mwanonyele wammagongo wenu ni mwapopelele awala wakunlagasya,

45 kuti mme wanache wa Atati wenu waali kwinani. Pakuwa akwalan-guchisya lyuwa lyakwe wandu wangalumbana ni wambone ni kwanyelela ula wandu wambone paujo pa Akunnungu ni wangalumbana.

46 Ana chimpate mbote chi mwanonyelaga pe wakunnonyela wanyamwe? Ngwamba! Pakuwa wakukumbikanya nsongo nombe akutenda iyoyo?

47 Iwaga nkwakomasyaga achapwenu pe, ana ntesile chapi chakupunda kwapunda wane? Ana ngati wangakwamanyilila Akunnungu akutenda iyoyo.

48 Nipele mme wautindimiso mu ntima kwati mpela Atati wenu wa kwinani yatite kuwa jwautindimiso.

6

Majiganyo gankati kwakamuchisya wakulaga

1 “Nilolechesye, nkatenda yambone pa wandu kuti mmoneche. Pakuwa mwatendaga yeleyo ngampegwa ntuuka kutyochela kwa Atati wenu wa kwinani.

2 “Nipele pankunkamuchisya jwakulaga, nkagomba lipenga. Nkatenda mpela yakuti pakutenda waulamba mmajumba ga kupopelela ni mmatala kuti wandu anlape. Ngunsalila isyene, welewo wamale kupochela ntuuka wao.

3 Nambo mmwe pankunkamuchisya jwakulaga, ntende yeleyo mwaku-sisa namose ambusanga wenu akamanyilila,

4 nipele mwakamuchisye wakulaga mwakusisika ni Atati wenu wakulola yakusisika, chachimpa mbote.

Majiganyo gankati kupopela

(Luka 11:2-4)

5 “Soonni pankupopela, nkaŵa mpela waulamba. Pakuwa welewo ik-wanonyela kupopela achijimaga mmajumba ga kupopelela ni pamalekano melepe aoneche ni wandu. Ngunsalila isyene, welewo wamale kupochela mbote jao.

6 Nambo mmweji pankupopela, njinjile nkati mwenu, mmugale nnango ni mwapopele Atati wenu wangakuwonekana. Nombe Atati wenu wakulola inkuipanganya kwakusisika, champe mbote.

7 “Pankupopela, nkaŵecheta maloŵe ga wamba mpela wandu wangakwamanyilila Akunnungu. Pakuwa wanyawo akuganisa kuti Akunnungu chachapilikanila kwa ligongo lya maloŵe gao gamajinji.

8 Nipele nkalandana ni wanyawo, pakuwa Atati wenu akumanyilila chinkusaka nkanaŵe kwaŵenda.

9 Nipele wanyamwe mpopeleje yeleyi,
‘Atati wetu wandi kwinani,
Liina lyenu lichimbichikwe kwanno.

10 Umwenye wenu uiche.

Chinkusaka cho chitendekwe pachilambo pano mpela kwinani.

11 Ntupe chakulya chetu cha lyuwa ni lyuwa.

12 Ntulechesye ileŵo yetu,
mpela uweji itukuti kwalechesya wose wakutuleŵela.

13 Nkatujinjisa nkulinjika,

nambo ntukulupusye ni jwangelumbana.’ Pakuŵa umwenye uli wenu ni machili ni ukulu moŵa gose pangali mbesi.

14 “Pakuŵa mwalechelesyaga ŵandu ileŵo yao, Atati ŵenu ŵa kwinani channechelesye ni ŵanyamwe ŵakwe.

15 Nambo iŵaga ngamwalechelesya ŵandu, nombe Atati ŵenu ŵa kwinani ngasannechelesya ni ŵanyamwe ŵakwe.

Majiganyo gankati kutaŵa

16 “Pankutaŵa, ngasimma mpela ŵaulamba. Ŵanyawo akutaŵa sinya ku meeso kwao melepe awoneche ni ŵandu kuti akutaŵa. Nambo une ngunsalila isyene kuti ŵelewo ŵamale kupochela ntuuka wao.

17 Nambo mwe pankutaŵa, nsukusule ku meeso ni kupakala mauta muntwe,

18 kuti ŵandu anamanyilile kuti nkutaŵa, nambo mmanyiche ni Atati ŵenu ŵangakuwoneka. Nombe Atati ŵenu pe ŵakulola yakusisika, chachimpa mbote jenu.

Mbiko kwinani

(Luka 12:33-34)

19 “Nkaligosela mbiko pa chilambo pano pajikonasika ni idudu ni imbulukutu, ni ŵawiyi akwinjila ni kwiŵa.

20 Nambo nligosele mbiko kwinani kwangajonasika chindu ni idudu namose imbulukutu, atamuno ŵawiyi ngakukombola kwinjila ni kwiŵa.

21 Pakuŵa pajili mbiko jenu pele ntima wenu ni pachiuŵe.

Liso lili lilanguka lya chiilu

(Luka 11:34-36)

22 “Liso lili lulanga lwa chiilu. Nipele liso lyenu lyaŵaga lyansima, chiilu chenu chose chichiŵe mu lilanguka.

23 Nambo liso lyenu lyaŵaga ngaŵa lyansima, chiilu chenu chose chichiŵe mu chipi. Nipele lilanguka lyalili nkati mwenu lyaŵaga mu chipi, chipi cho chili totoloo!

Akunnungu ni chipanje

(Luka 16:13; 12:22-31)

24 “Ngapagwa jwakukombola kwatumichila achambuje ŵawili. Pakuŵa chanchime jumo ni kunnonnyela jwine. Pane chanchimbichisye jumo ni kunnyelusya jwine. Ngankukombola kwatumichila Akunnungu nchitumichilaga mbiya kwanakamo.

25 “Kwa lyele ligongo ngunsalila, ngasinlilagasya kwa ligongo lya umi wenu kuti chindyechichi ni ching’we chichi namose kwa ligongo lya iilu kuti chimmwale chichi. Pakuŵa umi utopele kupunda yakulya ni chiilu chitopele kupunda iwalo.

26 Nnyilole ijuni ya mwikonde, ngaikupanda namose ngaikugungula atamuno nganiikola ikuti yaili yose. Nambo Atati ŵenu ŵa kwinani akullisya. Ŵanyamwe ndi wakutopela kwipunda ijuni yo.

27 Nipele, ŵaani mwa ŵanyamwe kwakulichenjeusya nnope akukombola kulijonjehesya namose lyuŵa limo mmoŵa ga umi wakwe?

28 “Yankati iwalo, kwachichi nkulajilila? Nnole uluŵa wa mwikonde yaukuti umele wakwe. Ngaukupanganya masengo atamuno ngaukuliluchila iwalo.

²⁹ Nambo ngunsalila kuti, namose mwenye che Selemani ni ukulu wao wose nganawale yambone mpela limo lya uluŵa wo.

³⁰ Nipele iŵaga Akunnungu akulitakusya yeleyo lisamba lya mwitinji lyalikumela lelo ni malaŵi likupatuka ni kwasikwa pa mooto ana ngati chantakusye kwakupunda ŵanyamwe ŵandi ni chikulupi chamwana?

³¹ “Nipele ngasinkola lipamba chindye chichi? Atamuno ching’we chichi? Namose chimbwale chichi?”

³² Pakuŵa yose yo ikuchenjeuchilwa ni ŵandu ŵangakwamanyilila Akunnungu. Nambo mwanya Atati ŵenu ŵa kwinani akumanyilila kuti nkuilajila ye lele indu.

³³ Nipele nsose kaje Umwenye wa Akunnungu ni kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu, ni indu ine chiijonjehekwe kukwenu.

³⁴ Nipele ngasinkola lipamba yankati malaŵi, pakuŵa malaŵi ikwete yakwe. Kulaga kwa lyuŵa limo kukunkwana kwa lyele lyuŵa.

7

Yankati kwalamula ŵandu ŵane (Luka 6:37-38,41-42)

¹ “Ngasimwalamula ŵane, kuti ni ŵanyamwe nkaika kulamulikwa ni Akunnungu,

² pakuŵa chinchilamulikwa ni Akunnungu mpela inkuti kwalamula ŵane ni chipimo chilachila chinkupimila kwalamulila ŵane ni chichocho chachipimila Akunnungu kunlamula ŵanyamwe.

³ Ligongo chi nkulolechesya chiswani chachili mu liso lya mpwenu, ni papopo ngankulola chitela chachili mu liso lyenu?”

⁴ Pane nkukombola chinauli kunsalila mpwenu kuti, ‘Mpwanga, nninde kaje nantiyosye chiswani chachili mu liso lyenu’, akuno mu liso lyenu kwana chitela?”

⁵ Jwaulamba mmwejo! Ntiosye kaje chitela chachili mu liso lyenu nipele chinlole uchenene ni kukombola kuchityosya chiswani chachili mu liso lya mpwenu.

⁶ “Ngasimwapa mbwa chachili chachiswela, ngakaŵa chagalauche ni kumpalula, namose ngasimwajasila maguluŵe igogo yenu ya ndalama, ngakaŵa chailiŵate.

Mmende, nsose ni kugomba nnango (Luka 11:9-13)

⁷ “Mmende ni ŵanyamwe chimpegwe, nsose ni ŵanyamwe chinnyiwone, mpoposye ni ŵanyamwe chachimbugulila nnango.

⁸ Pakuŵa jwalijose jwakuŵenda akupegwa ni jwakusosa akwiwona ni jwakupoposya nnango ukuugulikwa kwa ligongo lyakwe.

⁹ Ana jwapi mwa ŵanyamwe, mwanache aŵendaga nkate chiŵape liganga?”

¹⁰ Pane aŵendaga somba, chiŵape lijoka?”

¹¹ Iŵaga ŵanyamwe ŵangalumbana, nkumanyilila kwapa achiŵana ŵenu indu yambone, isyene Atati ŵenu ŵa kwinani chatende mwakupunda, chiŵape yambone aŵala ŵakwaŵenda.

¹² “Nipele yose inkusaka ŵandu ampanganyichisye, ni ŵanyamwe ŵakwe mwapanganyichisye iyoyo. Pakuŵa gelega gali malumbo ga malajisyo ga che Musa ni majiganyo ga ŵakulondola ŵa Akunnungu.

*Nnango wakunyilila**(Luka 13:24)*

¹³ “Njinjile kwa kupitila nnango wakunyilila. Pakuŵa litala lyalikwaula ku uwonasi lipangwiche, ni nnango wakwinjilila mwelemo uli wepanguche ni wakwinjila mwelemo atupile.

¹⁴ Nambo litala lya kwinjilila mu umi linyilile ni nnango wakwinjilila mwelemo uli wakunyilila ni ŵandu ŵakulimanyilila litala lyo nganatupa.

*Chitela ni isogosi yakwe**(Luka 6:43-44)*

¹⁵ “Nilolechesye ni ŵakulondola ŵa unami. Ŵelewo akwika kukwenu ali nkuwoneka mpela ngondolo kwa paasa, nambo kwa munkati ali masogo gakalipa.

¹⁶ Chimwamanyilile kwa isambo yao. Uli?, Ŵandu akukombola kukaŵa sabibu pa chitela cha miiŵa, pane tini pa nkwanga? Ngwamba!

¹⁷ Nipele, chitela chambone chikusogola isogosi yambone, ni chitela changalumbana chikusogola isogosi yangalumbana.

¹⁸ Chitela chambone ngachikusogola isogosi yangalumbana, ni chitela changalumbana ngachikusogola isogosi yambone.

¹⁹ Chitela chachili chose chingachikusogola isogosi yambone chachichig-wisa ni kwasila pa mooto.

²⁰ Nipele chinchamanyilila kwa isambo yao.

*Ngangummanyilila ŵanyamwe**(Luka 13:25-27)*

²¹ “Ngaŵa kila mundu jwakumilanga, ‘Ambuje, Ambuje’, juchajinjile mu umwenye wa kwinani, nambo ajula jwakwitenda yakwisaka Atati ŵangu ŵaali kwinani.

²² Lyuŵa lya malamulo lyo ŵajinji chaasalile, ‘Ambuje, Ambuje! Uwe ni ŵeŵala utwalalichilaga ngani syenu kwa liina lyenu, ni kwa liina lyenu twagakoposyaga masoka ni kupanganya yakusimonjeka yejinji’

²³ Pelepo chinjasalila kwa kang’wa jangu, ‘Ŵanyamwe nganinampanya ng’o, ntyoche mmbujo mwangu, ŵanyamwe ŵankupanganya yaigongomalo.’

*Ŵakutaŵa nyuumba ŵaŵili**(Luka 6:47-49)*

²⁴ “Nipele jwalijose jwakugapilikana maloŵe gangu ni kugapanganya, akulandana ni mundu jwakwete lunda, jwataŵile nyuumba jakwe pa lwala.

²⁵ Pajanyele ula, sulo syasewiche, mbungo japujile ni kujigomba nyuumba jila. Nambo nyuumba jo nganijigwa pakuŵa jaliji jitaŵikwe pachanya lwala.

²⁶ “Nambo jwalijose jwakugapilikanila maloŵe gangu ga nombejo ana-panganye chachili chose, jwelejo akulandana ni mundu jwakulowela jwataŵile nyuumba jakwe pa nsanga.

²⁷ Pajanyele ula, sulo syasewiche, ni mbungo japujile, ni kujigomba nyu-umba jila, nombejo jagwile ni kugumuka jose.”

Ukombole u Che Yesu

²⁸ Nipele, Che Yesu paŵamasile kuŵecheta maloŵe go, mpingo wa ŵandu ŵasimosile yatite kwiganya.

²⁹ Pakuŵa ŵajiganyaga nti mundu jwali ni ukombole, ngaŵa mpela yakuti kwiganya ŵakwiganya Malajisyo ŵao.

8

*Che Yesu akunlamya mundu jwa matana
(Maliko 1:40-45; Luka 5:12-16)*

¹ Che Yesu paŵatulwiche pa chitumbi, mipingo jekulungwa ja ŵandu jakuiye.

² Nipele, ŵaiche mundu jwa matana, ŵatindiŵalile ni kwakotamila ni kuti, “Ambuje, mwasakaga, nkukombola kuswejesya!”

³ Che Yesu ŵajongwele nkono, ŵakwayiye ni kuti, “Ngusaka, nswejele.” Papopo mundu jo ŵalamile matana gao.

⁴ Nipele Che Yesu ŵansalile, “Mpilikane, munansalile mundu jwalijose, nambo njaule nkalilosye kwa jwambopesi, nkatyosye mbopesi mpela iŵatite pakusala che Musa kwalosya ŵandu wose kuti nnamile.”

*Chikulupi cha chilongola jumo jwa Chiloma
(Luka 7:1-10)*

⁵ Che Yesu paŵajinjilaga musi wa Kapelenaumu, chilongola jumo jwa ŵandu ŵangondo ŵa chilambo cha ku Loma ŵanjaulile ni kwachondelela ŵakamusye

⁶ aчитiji, “Ambuje, katumetume jwangu agonile mu nyuumba atatele, ni akupotekwa nnope.”

⁷ Nipele Che Yesu ŵansalile, “Chiiche kukunnama.”

⁸ Chilongola jwa ŵandu ŵangondo jo ŵanjanjile, “Ambuje, nganguŵajilwa mmwe njinjile mu nyuumba jangu. Nambo mmechete liloŵe pe ni katumetume jwangu chalame.

⁹ Pakuŵa noneji nombe ndili mundu jundi paasi pa ukombole wa achakulungwa, sooni ngwete ŵangondo paasi pa une. Nansalilaga jumo, ‘Njaule!’ Nombejo akwaula ni jwine, ‘Njise!’ Nombejo akwika ni kapolo jwangu, ‘Ntende achi!’, Nombejo akuchitenda.”

¹⁰ Nipele, Che Yesu paŵagapilikene maloŵe go, ŵasimosile, ni ŵasalile ŵandu ŵaŵaliji aninkwakuya, “Ngunsalila isyene, nganinammone mundu jwali ni chikulupi mpela achi namuno mu chilambo cha ku Isilaeli.

¹¹ Nipele, ngunsalila kuti, ŵandu achajinji chaiche kutyochela kungopochelo lyuŵa ni kulikuswela lyuŵa, ni ŵanyawo chatame pachindimba cha chakulya pamo ni che Iblahimu ni che Isaka ni che Yakobo mu Umwenye wa kwiani.

¹² Nambo ŵelewo ŵati aŵe mu Umwenye wo chaponyekwe paasa, pa chipi, kweleko chalile ni kuchilimya meeno.”

¹³ Nipele, Che Yesu ŵansalile chilongola jwa ŵandu ŵangondo jula, “Njaule kamangwenu ni itendekwe kukwenu mpela inkuti pakukulupilila.” Ni katumetume jwao ŵalamile katema kakoko.

*Che Yesu akwalamya ŵandu ŵajinji
(Maliko 1:29-34; Luka 4:38-41)*

¹⁴ Che Yesu ŵaiche kumusi ku che Petulo, ŵasimene akwegwao ŵa chikongwe che Petulo ali agonile pachindanda, aninkulwala chiboko.

¹⁵ Nipele, Che Yesu ŵankwaiye nkono jwankongwe, nombewo ŵalamile ni ŵajimwiche ni kwatumichila.

¹⁶ Ligulo lyakwe, ŵaichisye ŵandu achajinji ŵaŵakamwilwe ni masoka, nombejo kwa litala lya majiganyo gakwe, ŵagaŵinjile masoka go ni kwalamya wose ŵaŵalwalaga.

¹⁷ Ŵatesile yeleyo kuti gamalile maloŵe gaŵaŵechete che Isaya jwakulon-dola jwa Akunungu gagakuti,

“Asyene akutyosisye kulaga kwetu,
ni kutulama ilwele yetu.”

*Wakusachilwa kuwa Wakulijiganya
(Luka 9:57-62)*

¹⁸ Nipele, Che Yesu paŵauweni mpingo wa ŵandu uninkwasyungula, ŵaasalile Wakulijiganya ŵao ajomboche ajaulangane peesi litanda.

¹⁹ Jwakwiganya Malajisyo jumo ŵanjaulile Che Yesu ni kwasalila, “Jwakwiganya, une chinankuye kwakulikose kuchinjaule.”

²⁰ Che Yesu ŵatite, “Macheto gakwete masomwa, ni ijuni ikwete isusi, nambo Mwana jwa Mundu nganakola peuto pakupumulila.”

²¹ Nipele, mundu jwine mwa Wakulijiganya ŵao ŵansalile, “Ambuje muuneche kaje nyaule ngaasiche atati ŵangu.”

²² Nambo Che Yesu ŵansalile, “Munguye, mwaleche ŵawe ŵaasiche ŵawe ŵao.”

*Che Yesu akuchikalipila chibunga
(Maliko 4:35-41; Luka 8:22-25)*

²³ Che Yesu ŵajinjile mu ngalaŵa ni Wakulijiganya ŵao ŵajawile nawo.

²⁴ Chisimuchile jatandite kupuga chibunga chekulungwa mu litanda ni matumbela gatandite kujiunichila ngalaŵa. Nambo Che Yesu ŵaliji agonile lugono.

²⁵ Wakulijiganya ŵao ŵajaulile kukwajimusya achitiji, “Ambuje ntukulu-puse, tulinkwasika!”

²⁶ Che Yesu ŵaasalile, “Ŵanyamwe ŵandu ŵandi ni chikulupi chamwana, ligongo chi nkogopa?” Nipele, ŵajinamukwiche, ni kuchikalipila chibunga ni matumbela, ni kwatulele jii.

²⁷ Ni ŵandu ŵasimonjile ni ŵatite, “Ana mundu ju ali jwanti uli? Namuno chibunga ni matumbela ikwapilikanila!”

*Che Yesu akwalama ŵandu ŵaŵili ŵaali ni masoka
(Maliko 5:1-20; Luka 8:26-39)*

²⁸ Che Yesu paŵaiche peesi litanda mu chilambo cha Ŵagelasi, ŵandu ŵaŵili ŵaŵakamwilwe ni masoka ŵasimene nawo achikopochelaga kumalembe. Ŵandu wo ŵajogoyaga nnope, namose ŵandu nganapitaga litala lyo.

²⁹ Nipele, ŵatandite kunyanyisya achitiji, “Nkusaka ichichi kwetuwe, alakwe Mwana jwa Akunnungu? Ana nnyiche kukutulagasya kakanaŵe katema ketu?”

³⁰ Chiŵandi ni pelepo kwaliji ni mpingo wa maguluŵe ganinkulya.

³¹ Nipele, masoka gala gaachondelele Che Yesu ganinkuti, “Iŵaga nkutukoposya, ntusalile tukagajinjile maguluŵe gala.”

³² Che Yesu ŵagasalile, “Ayaga, njaule.” Papopo gakopweche kwa ŵandu ŵala ni kwinjila mmaguluŵe. Mpingo wose wa maguluŵe waselelechele mu litanda ni maguluŵe gose gawile mmeesi.

³³ Ŵakuchinga maguluŵe gala ŵautwiche, ŵajawile mmusi. Kweleko ŵaasalile ŵandu ngani syose ni indu iyasimene ŵandu ŵaŵili ŵaŵakamwilwe ni masoka ŵala.

³⁴ Nipele, ŵandu wose ŵa musu wo ŵatyosile kukwachingamila Che Yesu, paŵaweni ŵachondelele kuti atyoche mu chilambo chao.

9

*Che Yesu akunnamya mundu jwakutatala**(Maliko 2:1-12; Luka 5:17-26)*

¹ Che Yesu wâjinjile mu ngalaŵa, wâjombweche litanda ni kwika mmusi wao.

² Pelepo wându wampeleche mundu jumo jwatatele chiilu, ali agonile mu chitagala. Nipele Che Yesu paŵachiweni chikulupi chao, wânsalile mundu jwakutatala jûla, “Muusimane mtima, ambusanga! Nlecheleswe sambi syenu.”

³ Nipele, wâkwiganya Malajisyo wane wâtandite ganisya mmitima jao aninkuti, “Mundu ju akwatukana Akunnungu!”

⁴ Che Yesu wâsimanyi ng’anisyo syao ni wâusisye, “Kwachichi nkuganisya yangalumbana mmitima jenu?”

⁵ Chichi chili chakwepepala nnope, kusala, ‘Sambi syenu silecheleswe,’ pane kusala, ‘Njimuche, Njaule?’

⁶ Nambo, ngusaka mmanyilile kuti Mwana jwa Mundu akwete ukombole pa chilambo pano wa kwalechelesya wându sambi syao.” Pelepo wânsalile jwakutatala jo, “Njimuche, njigale chitagala chenu njaule kumangwenu.”

⁷ Nipele, mundu jo wâjimwiche ni kwaula kumangwao.

⁸ Wându wose mu mpingo wo paŵaiweni yeleyo, wâsimosile ni kukamulwa ni lipamba, wâakusisye Akunnungu uŵapele wându ukombole wanti yele.

*Che Yesu akummilanga che Matayo**(Maliko 2:13-17; Luka 5:27-32)*

⁹ Che Yesu wâtyosile pelepo, ni paŵajaulaga, wâmbweni mundu jumo ali atemi mu nyumba ja kulipila nsongo liina lyakwe che Matayo. Nipele Che Yesu wânsalile, “Munguye.” Nombe che Matayo, wâjimwiche ni kwakuya.

¹⁰ Che Yesu paŵaliji mu nyumba ji che Matayo kulya chakulya, wâkukumbikanya nsongo wâjinji ni wâali ni sambi wâiche ni kutama pamo nawo ni wâkulijiganya wâo.

¹¹ Mafalisayo paŵaiweni yeleyo, wâusisye wâkulijiganya wâ Che Yesu, “Kwachichi jwakunjiganya akulya pamo ni wâkukumbikanya nsongo ni wâali ni sambi?”

¹² Che Yesu wâgapilikene gelego ni wâjanjile, “Wângakulwala ngakwalajila wântela, ikaŵe wâkulwala ni wâkwalajila wântela.

¹³ Nipele, njaule nkali jiganye malumbo ga maloŵe ga, ‘Ngusaka chanasana, ngaŵa mbopesi.’ Nganiika kukwaŵilanga wându wâkupanganya yambone paujo pa Akunnungu nambo wâali ni sambi.”

*Majiganyo gankati kutawâ**(Maliko 2:18-22; Luka 5:33-39)*

¹⁴ Nipele, wâkulijiganya wâ che Yohana Wâkubatisya wâjaulile Che Yesu ni kwausya, “Uweji ni Mafalisayo tukutaŵa kaŵilikaŵili, kwachichi wâkulijiganya wenu ngakutaŵa?”

¹⁵ Che Yesu wâjanjile, “Uli, nkuganisya kuti nkukombola kwatendekasya achambusanga wâ mlombela asupuche akuno ali pamo nawo? Ngwamba! Nambo chikaiche katema pachajigalikwe mlombela jo pasikati jao, gele moŵa go chachitaŵa.

¹⁶ “Ngapagwa mundu jwakutotela chigamba cha nguo jasambano mu nguo jewisale. Atamuno atendaga yeleyo chigamba chasambano cho chichipapule nguo jo, ni upapuche wakwe chiupundanganye.

17 Sooni ngapagwa w̄andu w̄akutaga divai jasambano mu misaku jewisale jekolochekwe ni mapende. Pakuwa jele divai jasambano jo chijipapule misaku ni divai chijimwasiche ni misaku jo chijijonasiche. Nambo w̄andu akutaga divai jasambano mu misaku jasambano ni yose yana iw̄ili ikugosekwa.”

Mwali juw̄awile ni jwankongwe jumo

(Maliko 5:21-43; Luka 8:40-56)

18 Nipele, Che Yesu paw̄aliji nkuw̄echeta gelego, w̄aiche chilongola jumo jwa Chiyahudi, watindiw̄alile ni kuti, “Mwali jwangu akuwa sampano. Nambo, choonde twende nkaasajichile nkono wenu kuti akole umi.”

19 Che Yesu w̄ajimi ni kunkuya, w̄akulijiganya w̄ao w̄ajawile pamo nawo.

20 Jwakopochele jwankongwe jumo juw̄alwalaga magono kwa yaka likumi ni iw̄ili, w̄annyichilile Che Yesu panyuma, w̄akwaiye lujenje lwa mwinjilo wao.

21 W̄atesile yeleyo pakuwa w̄aganisisye muntima mwao kuti, “Nakwayaga pe mwinjilo wakwe, chilame.”

22 Nombe Che Yesu w̄agalawiche, w̄amweni ni w̄ansalile, “Muusimane ntima, mwanangu, chikulupi chenu chinnamisye.” Jwankongwe jo w̄alamile katema kakoko.

23 Nipele Che Yesu w̄aiche mu nyumba ja chilongola jula. Ni w̄aweni w̄akugomba ipeta ni mpingo wa w̄andu aninkulila kwa malumbo,

24 ni watite, “Ntyochanje pelepa, pakuwa mwali ju nganajasika, agambile gona pe.” Ni w̄anyawo w̄aasechile.

25 W̄andu w̄ala paw̄aw̄injikwe, Che Yesu w̄ajinjile nkati, w̄ankamwile nkono mwali jula, nombejo w̄ajimwiche.

26 Ngani jila jajenele pa chilambo pala pose.

Che Yesu akwalamya w̄andu w̄aw̄ili w̄angakulola

27 Che Yesu w̄atyosile pelepo, ni paw̄aliji nkwaula, w̄andu w̄aw̄ili w̄angakulola w̄ankuiye achinyanyisyaga, “Choonde Mwana ju che Daudi ntukolele chanasa!”

28 Che Yesu paw̄ajinjile mu nyumba, w̄angakulola wala w̄ajaulile, nombejo w̄ausisye, “Ana nkukulupilila kuti ngukombola kunlamya?” Nombewo w̄ajanjile, “Elo, Ambuje.”

29 Pelepo Che Yesu w̄agakwaiye meeso gao, watite, “Iw̄eje kukwenu mpela inkuti pakukulupilila.”

30 Meeso gao gaugwiche. Nombe Che Yesu w̄akanyisye kwa nnope kuti, “Ngasimunsalila mundu jwalijose ngani ji.”

31 Nambo w̄anyawo w̄atyosile ni kutanda kwenesya ngani si Che Yesu mchilambo chila chose.

Che Yesu akunnamya mundu jwangakuw̄echeta

32 W̄andu w̄aw̄ili w̄ala paw̄aliji nkutyoka, w̄andu w̄ane w̄annyichisye Che Yesu mundu jumo jwangakuw̄echeta kwa ligongo lya kukamulwa ni masoka.

33 Paw̄ankopwesye masoka papopo mundu jwangakuw̄echeta jula, watandite kuw̄echeta. W̄andu w̄asimosile nikuti, “Nganigawoneche kose gelega mu chilambo cha ku Isilaeli!”

34 Nambo Mafalisayo watite, “Akugakoposya masoka kwa machili ga jwankulu jwa masoka.”

Che Yesu akwakolela chanasa w̄andu

³⁵ Che Yesu wâsyungwile mose mmisi ni mmisinda jose, achijiganyaga mmajumba gao ga kupopelela, ni kulalichila Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu ni kwalamisya wându ilwele yose ni kulaga kwakulikose.

³⁶ Nipele, pawaweni wându, mipingo kwa mipingo, wakolele chanasu pakuwa wapesile ni kukola lipamba chisau ngondolo syangali ni jwakuchinga.

³⁷ Pelepo waasalile wakulijiganya wao, “Magungulo gali gamajinji, nambo wakugungula nganatupa.

³⁸ Nipele mwapopele Ambuje wa magungulo, apeleche wakupanganya masengo mmagungulo gao.”

10

Achinduna likumi ni wawili (Maliko 3:13-19; Luka 6:12-16)

¹ Che Yesu wawilasilile pamo wakulijiganya wao likumi ni wawili, wapele ukombole wa kugakoposya masoka, ni kwalamya wându ilwele yose ni kulaga kwakulikose.

² Ni meena ga wele achinduna likumi ni wawili wo gali gelega: Che Simoni jwakuwilanjikwa che Petulo ni che Andulea mpwao, che Yakobo mwanagwao che Sebedayo ni che Yohana mpwao,

³ Che Filipo ni che Batolomayo, che Tomasi ni che Matayo juwaliji jwakukumbikanya nsongo, che Yakobo mwanagwao che Alufayo ni che Tadayo,

⁴ Che Simoni jwa ku Kanani ni che Yuda Isikaliote juwangalawiche Che Yesu.

Che Yesu akwatuma achinduna likumi ni wawili (Maliko 6:7-13; Luka 9:1-6)

⁵ Nipele, Che Yesu waatumile wanyawo kumi na mbili ni kwapa ulamusi achitiji: “Nkajaula mmajumba ga wându wanga wa Wayahudi, atamuno nkajinjila mmisi ja Wasamalia.

⁶ Nambo njaule kwa wându wa ku Isilaeli wasochelele mpela ngondolo syangali ni jwakuchinga.

⁷ Pinkwaulanga nkalalicheje yeleyi, ‘Umwenye wa kwini uwandichile.’

⁸ Nkaalamye wakulwala, nkaasyusye wawile, nkaaswejesye waali ni matana, nkagakoposye masoka. Mwapochele pangali malipilo, nkapeleganye pangali malipilo.

⁹ Kasinjigala sahabu atamuno mbiya atamuno makobili ga shaba mu ulendo wenu.

¹⁰ Nkajigala nsaku wa ulendo atamuno mwinjilo wawili, atamuno ilatu, atamuno nkongojo. Pakuwa jwakupanganya masengo immajile kupegwa chakulya chakwe.

¹¹ “Soonni pachinkajinjile mu musu wauli wose atamuno mu nsinda, nka-sose mwelemo mundu juchasache kumpochela, ni nkalonjele mwelemo mpaka pachinkatyoche.

¹² Pachinjinjile mu nyumba mwakomasye nchitiji, ‘Chitendewele chiwe kukwenu.’

¹³ Nipele, wele wakutama mu nyumba mo ampochelaga, chitendewele chenu chichitame kwa wanyawo. Nambo yawaga ngakumpochela, nipele, chitendewele chenu chichimmujile mwachinsyene.

14 Nipele, akanaga kumpochela mundu jwalijose atamuno kugapilikana maloŵe genu, pachinkopoche mu jele nyuumba jo atamuno mu wele musi wo, nkung'unde luundu mmakongolo mwenu kulosya kuti mkwajamuka.

15 Ngunsalila isyene, lyuŵa lya malamulo, ŵandu ŵa wele musi wo chakole magambo gamakulungwa kupunda gegala ga ku Sodoma ni ku Gomola.

Malagasyo gagakwika

(Maliko 13:9-13; Luka 21:12-17)

16 “Nnole, nguntuma ŵanyamwe mpela ngondolo mmasogo. Nipele nkole lunda mpela majoka, ni ŵakulitimalika mpela nguunda.

17 Milolechesye ni ŵandu, pakuŵa chachinjausya ŵanyamwe pankungulu ni chachimputa mbokola mmajumba gao ga kupopelela.

18 Chachinjausya kwa achakulu ni mamwenye kwa ligongo lyangu une, mpatanje kwasalila ŵanyawo Ngani Jambone jankati une ni kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi.

19 Nipele pachachinjausya ŵanyamwe pa nkungulu, nkakola lipamba lyati chimmechete chichi pane chimmechete chinauli, pichikaiche katema, chimpegwe chakuŵecheta.

20 Pakuŵa ngaŵa ŵanyamwe ni uchimmechete, nambo Mbumu jwa Atati ŵenu jwaali nkati mwenu ni juchaŵechete.

21 “Nipele, jwankulungwa changalauche jwamnung'una aulajikwe, ni atati changalauche mwanagwe, ni ŵanache chiŵagalauche achaŵelesi ŵao ni kwaulaga.

22 Ŵandu chanchimanje ŵanyamwe kwaligongo lya kuungulupilila une. Nambo juchapililile mpaka kumbesi, jwelejo ni juchakulupuche.

23 Annagasyaga ŵandu mmusi umo, mmutuchilanje mmusi wine. Ngunsalila isyene, ngammalisya kuutuchila misi jinajose ja ku Isilaeli akanawe kwika Mwana jwa Mundu.

24 “Jwakulijiganya ngakumpunda jwakwiganya pane kapolo ngakumpunda mmbujegwe.

25 Paichile pa jwakulijiganya kuŵa mpela jwakujiganya ni kapolo mpela mmbujegwe. Iŵaga ammilasile nsyene nyuumba Belesebuli, uli ana ngati chakapunde kwaŵilanga ŵandu ŵaali mu nyuumba jo meena gakusakala nnope.

Ŵakusachilwa kwajogopa

(Luka 12:2-7)

26 “Nipele, kasimwajogopa ŵandu. Pakuŵa kila chindu cheunichikwe chichiŵe cheunukukwe, ni kila chachisisikwe chichimanyiche.

27 Chingunsalila pa chipi, nchisale palulanga, ni chinkupilikana mwipikanilo kwakunsongonela, nkachisale kwa ŵandu pangasisa.

28 Kasimwajogopa ŵakuchiulaga chiilu, nambo ngakukombola kujiulaga mbumu. Mmbaya mwajogope ŵakukombola kuchijonanga chiilu ni mbumu ku mooto wangasimika moŵa gose pangali mbesi.

29 Ijojolo iŵili ikusumichikwa kwa senti jimo. Namose ngapagwa hata chimo chachikuwa pangali Atati ŵenu kusaka.

30 Nambo kukwenu ŵanyamwe, atamuno umbo sya muntwe wenu nombe nasyo siŵalanjikwe syose.

31 Kwayele ngasinjogopa, ŵanyamwe ndi ŵakutopela mwakuipunda ijojolo.

*Kwakunda ni kwakana Kilisito**(Luka 12:8-9)*

³² “Nipele, jwalijose jwakunyitichisya une paujo pa wāndu kuti jwele ali jwangune, noneji chinankunde jwelejo paujo pa Atati wāngu wāali kwinani.

³³ Nambo jwalijose juchachingana paujo pa wāndu, noneji chinamkane paujo pa Atati wāngu wāali kwinani.

*Utiinda**(Luka 12:51-53; 14:26-27)*

³⁴ “Nkaganisya kuti ichenawo chitendewele pachilambo pano. Ngwamba! Nganiikanawo chitendewele nambo ichenawo gondo.

³⁵ Pakuwa iche kukuntindanya mundu ni atatigwe, mwali ni achikulugwe, akwegwe ni nkwegwakwe.

³⁶ Ni wammagongo wa mundu chaŵe wāndu wāali mu nyumba jakwe.

³⁷ “Jwakunnonyela atatigwe pane achikulugwe kumbunda une, jwelejo ngakuwajilwa kuwa jwakulijiganya jwangu. Ni jwakunnonyela mwana jwannume pane mwana jwankongwe kumbunda une, jwelejo ngakuwajilwa kuwa jwakulijiganya jwangu.

³⁸ Mundu jwangakuujigala nsalaba wakwe ni kunguya, jwelejo ngakuwajilwa kuwa jwakulijiganya jwangu.

³⁹ Nipele, jwalijose jwakuugosa umi wakwe, chaujase, nambo jwele juchautyosye umi wakwe kwa ligongo lya kungulupilila une, chachiusimana.

*Mbote**(Maliko 9:41)*

⁴⁰ “Jwakumpochela wanyamwe, akumbochela une ni jwakumbochela une, akwapochela wele wandumile une wo.

⁴¹ Jwakumpochela jwakulondola jwa Akunungu ligongo atekuwa jwakulondola, chachipochela mbote ja jwakulondola. Nombe jwakumpochela mundu jwakupanganya yambone paujo pa Akunungu pakuwa ali jwambone, chachipochela mbote ja mundu jwakupanganya yambone paujo pa Akunungu.

⁴² Ngunsalila isyene, jwalijose juchachimpa jumo jwa wangamanyika kwannope wa ngao wa meesi gamasisi, pakuwa ali wakulijiganya wangu, isyene, jwelejo chachipochela mbote jakwe.”

11*Wantenga kutyochela ku Che Yohana Wakubatisya**(Luka 7:18-35)*

¹ Nipele, Che Yesu pawamalisise kwalajisya wakulijiganya wao likumi ni wawili, watyosile kweleko, wajawile kwiganya ni kulalichila mmisi jajili ku Galilaya.

² Nombe che Yohana pawaliji mu nyumba jakutawilwa wapilikene ngani ja masengo ga Kilisito jwakuwombola, waatumile wakulijiganya wao,

³ akausye, “Ana mmwe ni wele wakwika wala pane twalolele wane?”

⁴ Che Yesu waajanjile, “Njaulanje nkaasalile che Yohana aila inkuipilikana ni kulola.

⁵ Wangalola akulola, ni wangajenda akwenda, ni wamatana akuswejeswa, ni wangapilikana akupilikana, ni wawe akusyuswa, ni wakulaga akusalilwa Ngani Jambone.

⁶ Jwana upile jwele mundu jwangakungolela lipamba.”

⁷ Nipele, ŵele ŵakulijiganya ŵa che Yohana paŵaliji nkwenda, Che Yesu ŵatandite kwasalila ŵandu ngani si che Yohana aninkuti, “Ana mwajawile kukulola chichi kwele kwipululu ko? Uli, mwajawile kukulilola litete lili nkupungunyikwa ni mbungo?”

⁸ Iŵaga ngaŵa yeleyo ana mwajawile kukulola chichi? Mwajawile kukunola mundu jwawete iwalo yambone? Ŵandu ŵakuwala iwalo yambone akutama mmajumba ga mamwenye.

⁹ Nambo, ana mwajawile kukulola chichi? Mwajawile kukunnola Jwakulondola jwa Akunnungu? Elo, ngunsalila, jwakumpunda jwakulondola jwa Akunnungu.

¹⁰ Jwelejo ni che Yohana, Akunnungu juŵangambaga mmalembelo ga Akunnungu,

Nnole, nguntuma jwantenga jwangu mmbujo mwenu, juchakankolochesye litala lyenu.

¹¹ Ngunsalila isyene, mwa ŵandu ŵakutama mu chilambo, nganatyochele mundu jwali jwankulungwa kumpunda che Yohana Ŵakubatisya. Nambo jwalijose jwakulolechela jwannandi mu Umwenye wa kwinani ali jwankulungwa kumpunda jwelejo.

¹² Chitandile katema kaŵalalichilaga che Yohana Ŵakubatisya mpaka lelo, umwenye wa kwinani ukukanikwa, ni ŵandu ŵaali ni machili akulinga kuujigala kwa machili.

¹³ Majiganyo gose ga ŵakulondola ŵa Akunnungu ni Malajisyo gakunguluchile ngani ja umwenye wa Akunnungu mpaka katema ka che Yohana.

¹⁴ Iŵaga nkusaka kwitichisya gelega, che Yohana ju ni che Elia juchaiche.

¹⁵ Jwakwete mapilikanilo, apilikane!

¹⁶ “Chinaulandanye ni chichi uŵelesi wu? Ulandene ni achachanda ŵaŵatemi paluŵala lwa kusumichisya malonda, ni kuŵechetes yana ni achinjao,

¹⁷ ‘Twangombe ngoma nambo nganintyala!

Twanjimbile nyimbo sya pamalilo nambo nganinlila!’

¹⁸ Pakuŵa Che Yohana ŵaiche, ŵataŵaga ni nganang’waga divai, ni ŵanyawo ŵatite, ‘Akamwilwe ni masoka.’

¹⁹ Mwana jwa Mundu ŵaiche, achilyaga ni aching’waga ni ŵanyawo ŵatite, ‘Munnole aju, jwakutolwa ni jwakolelwa, mmbusanga jwa ŵakukumbikanya nsongo ni ŵa sambu!’ Nambo lunda lwa Akunnungu lwawoneche kuŵa lwambone kwa litala lya ipanganyo yakwe.”

*Ŵandu Ŵangakulupila ŵa misi jine jine
(Luka 10:13-15)*

²⁰ Nipele, Che Yesu ŵatandite kwakalipila ŵandu ŵa misi jo jiŵatesile yakusimonjeka, nambo ŵandu ŵakwe nganaleka sambu.

²¹ “Ulaje kukwenu ku Kolasini! Ulaje kukwenu ku Besesaida! Pakuŵa, ayi yakusimosya yaitendekwe kukwenu, ikatendekwe akula ku Tilo ni ku Sidoni kula, ŵandu ŵakwe akawasile magunia ni kutama mu itutu kulosya kuti alesile sambu syao.

²² Nambo ngunsalila, lyaŵa lya kulamula, ŵanyamwe chinjamukwe kwannope kupunda ŵandu ŵa ku Tilo ni ku Sidoni.

²³ Nomwe Kapelenaumu ana chinlikusye mpaka kwini? Chinchituluswa mpaka kwiuto kwa wāndu wāwile. Pakuŵa, yakusimosya yaitendekwe kukwenu ikatendekwe ku Sodoma, wele musi wo ukaliji chiŵela mpaka lelo.

²⁴ Nambo ngunsalila, lyuŵa lya kulamula mmwe chinjamukwe kwannope kupunda wāndu wā ku Sodoma.”

*Njise kukwangu nkapumulile
(Luka 10:21-22)*

²⁵ Katema kakoko, Che Yesu wātite, “Nguntogolela Atati, Ambuje wā kwini ni chilambo, pakuŵa mwasisile indu yi wāndu wā lunda ni wāndu wā umanyilisi ni kwaunukulila wānache.

²⁶ Elo, Atati, pakuŵa yeleyo ni yaitite pakunnonyela.

²⁷ “Atati wāngu ambele indu yose. Ngapagwa jwakummanyilila Mwana, akaŵe Atati, ni sooni ngapagwa jwakummanyilila Atati, akaŵe Mwana ni jwalijose jwakunsaka Mwana kuti ammunukulile.

²⁸ Njisanje kukwangu wānyamwe wose unkusauka ni kutopelwa ni misigo jakutopa, none chinampumusyeyo.

²⁹ Mungunde, nkali jiganyeyo kukwangu, pakuŵa une ndili jwakutulala ni jwakulitulusya, nomwe chinkapumule mmitima jenu.

³⁰ Pakuŵa chingunsalila mpanganye chili chambone kukwenu ni chingumpa njigale ngachikutopa.”

12

*Ambuje wā Lyuŵa lya Kupumulila
(Maliko 2:23-28; Luka 6:1-5)*

¹ Kele katema ko Che Yesu wāpitaga mmigunda ja ngano pa Lyuŵa lya Kupumulila. Nipele, wākulijiganya wāo jakwete sala, wātandite kupulula masache ga ngano ni kulya.

² Nambo Mafalisayo paŵaiweni yeleyo, wāasalile Che Yesu, “Nnole, wākulijiganya wenu akugapanganya gamakanye kugapanganya pa Lyuŵa lya Kupumulila.”

³ Che Yesu wājanjile wānyawo kuti, “Uli nganinsyome iwātite pakupanganya che Daudi pamo ni achinjakwe pajakwete sala?”

⁴ Jwelejo jwajinjile mu Nyuumba ja Akunnungu, wājigele ni kulya mikate jijatyosyekwe kwa ligongo lya Akunnungu. Che Daudi ni achinjakwe nganasachilwa kulya ikawē wāmbopesi pe.

⁵ Pane, uli ngannaŵe kusyoma mmalembelo ga Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa kila Lyuŵa lya Kupumulila wāmbopesi akugatema Malajisyo pa nyuumba ja Akunnungu, nambo ngakuŵalanjilwa kuŵa aleŵile?

⁶ Nipele, ngunsalila kuti apano apali jwaali jwankulu kujipunda Nyuumba ja Akunnungu.

⁷ Nambo nkagamanyilile malumbo gakwe aga maloŵe ga gaasasile Akunnungu, ‘Ngusaka chanasa ngaŵa mbopesi,’ ngankaalamule wāndu wāngali ni sambu.

⁸ Pakuŵa Mwana jwa Mundu ali Ambuje wā Lyuŵa lya Kupumulila.”

*Mundu jwali ni nkono wakutatala
(Maliko 3:1-6; Luka 6:6-11)*

⁹ Nipele, Che Yesu wātyosile pelepō, wājinjile mu nyuumba ja kupopelela.

¹⁰ Mwaliji ni mundu jumo jwali ni nkono wakatatala. Nipele, wāndu wāusisye Che Yesu, “Uli, ili yambone kunnanya mundu pa Lyuŵa lya Kupumulila?” Wāmbusisye yeleyo kuti akolanje ligongo lya kwaŵechetela.

¹¹ Nambo Che Yesu wāasalile, “Tujile jumo jwenu akwete ngondolo jimo, nombe najo jitumbuchile mwisimbo, uli, ana nganjenda kujikamula ni kujityosya pakuŵa lili Lyuŵa lya Kupumulila?”

¹² Nambo, mundu atopele kujipunda ngondolo! Nipele, ili yambone kupanganya yaili yambone pa Lyuŵa lya Kupumulila.”

¹³ Nipele, wānsalile mundu jo kuti, “Ngolosye nkono wenu.” Wāugolwesye, nombe ni wālamile chisau nkono wine ula.

¹⁴ Nipele, Mafalisayo wātyosile paasa ni kuusyana ichajile pakwaulaga Che Yesu.

Katumetume jwasagulikwe ni Akunnungu

¹⁵ Nambo Che Yesu paŵasimanyi ng'anisyo syao, wātyosile pepala. Wāndu achajinji ŵakuiye ni wāalamisye ŵakulwala wose,

¹⁶ ŵakanyisye ngasiŵamanyisa wāndu ngani syakwe,

¹⁷ pakuti gamalile maloŵe gaŵechete jwakulondola che Isaya,

¹⁸ “Nnole, jwakutumichila jwangu junansagwile, jwakunonyelwa jwangu jwakuusengwasya nnope ntima wangu. Chinantaje Mbumu jwangu,

nombejo chakaasalile wāndu ŵa ilambo kulamula kwangu.

¹⁹ Ngasakola makani atamuno nganyanyisa, ni liloŵe lyao ngalipikanika mwitala.

²⁰ Chapunde kwakolela chanasa wāndu ŵakwete masauko ga kuputikwa kwa nnasi,

ni kwakamulisa ntima wāndu ŵangali machili, mpaka ulamusi waukusachilwa pachiukomboswe kulamula.

²¹ Wāndu wose ŵa ilambo yose chakole chilolelo kwa jwelejo.”

Che Yesu ni Belesebuli

(Maliko 3:20-30; Luka 11:14-23)

²² Papopo wāndu wānyichisye Che Yesu mundu jwangalola atamuno kuŵecheta kwa ligongo lya kukamulwa ni masoka. Nipele wānamisye jwangaŵecheta jo ni jwaŵechete ni kulola.

²³ Mpingo wose wa wāndu ŵasimosile ni wātite, “Jweleju ngati Mwana ju che Daudi?”

²⁴ Nambo Mafalisayo paŵapilikene gelego, wātite, “Mundu ju akugakoposya masoka kwa machili ga Belesebuli jwankulu jwa masoka.”

²⁵ Che Yesu ŵasimanyilile ng'anisyo syao, wāasalile, “Umwenye wauliwose waugaŵanyiche maunjili maunjili gagakumenyana, ngaukulonjela, yalumo peyo, musi pane wāndu ŵa nyumba jajilijose agaŵanyikaga maunjili gagakumenyana achinsyene pe, nyumba jo ngajijima.

²⁶ Iŵaga mpingo umo ukumenyana ni mpingo wine mu umwenye wa Shetani, malumbo gakwe umwenye wo ugaŵanyiche, nipele, chiujime chin-auli?”

²⁷ Wānyamwe nkutinji une ngugakoposya masoka kwa machili ga Belesebuli, uli, ŵakulijiganya Wenu akugakoposya kwa machili ga acheni? Kwa lye ligongo lyo wāndu ŵakunkuya ni ŵachammechetele wānyamwe.

²⁸ Nambo iŵaga une ngugakoposya masoka kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu, pelepo mmanyilile kuti umwenye wa Akunnungu unnyichilile.

29 “Sooni mundu akukombola chinauli kwinjila mu nyumba ja mundu jwali ni machili ni kunsumula chipanje chakwe, akanamtaŵe kaje mundu jwali ni machili jula? Pele ni pachapakombole kunsumula chipanje chakwe.

30 “Jwalijose jwanganawa pamo none, akunganila une ni jwangasongananya wandu pamo none, akwapwilinganya.

31 Kwa lye ligongo lya ngunsalila, wandu chalecheleswe sambi ni liloŵe lyalili lyose lyakwatukana Akunnungu, nambo juchantukane Mbumu jwa Akunnungu jwelejo ngalecheleswa.

32 Ni jwalijose juchaŵechete liloŵe lya kunkanila Mwana jwa Mundu, chalecheleswe, nambo jwele juchaŵechete liloŵe lya kunkanila Mbumu jwa Akunnungu jo, ngalecheleswa, ngaŵa pa chilambo cha sambano chi atamuno pa chilambo chachikwika cho.

Chitela ni isogosi yakwe
(Luka 6:43-45)

33 “Chitela chambone chikusogola isogosi yambone ni chitela changalumbana chikusogola isogosi yangalumbana. Nipele chitela chikumanyika kwa isogosi yakwe.

34 Wanyamwe uŵelesi wa majoka! Nkukombola chinauli kusala gambone mwasyene mwaŵaga Wangalumbana? Pakuŵa mundu akuŵecheta agala gagagumbele mu ntima wakwe.

35 Mundu jwambone akukoposya gambone mu ngokwe jakwe jambone, ni mundu jwangalumbana akukoposya gangalumbana mu ngokwe jakwe jangalumbana.

36 “Nipele, ngunsalila, lyuŵa lya kulamula wandu chasachilwe kwanga kwa liloŵe lyalili lyose lyangalumbana lyaŵaŵechete.

37 Pakuŵa kwa maloŵe genu gambone chachimmalanjila kuti ndi wambone paujo pa Akunnungu, ni kwa maloŵe genu gakusakala chinchil-amulwa.”

Kusaka chimanyisyo
(Maliko 8:11-12; Luka 11:29-32)

38 Nipele, wane ŵa wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo ŵaasalile Che Yesu kuti, “Jwakwiganya, tukusaka kulola chimanyisyo kutyochela kukwenu.”

39 Nombejo ŵaajanjile, “Uŵelesi wangalumbana ni wangakulupilichika! Nkusakanga chimanyisyo, nambo ngampegwa chimanyisyo ikaŵe achila pe chimanyisyo cha che Yona jwakulondola jwa Akunnungu.

40 Pakuŵa mpela che Yona iŵatite pakutama moŵa gatatu muusi ni chilo mlutumbo lwa somba jajikulungwa, iyoyo Mwana jwa Mundu nombe ni ichajile pakutama mu lisi moŵa gatatu muusi ni chilo.

41 Wandu ŵa ku Ninawi chakopochele katema kakulamula, nombewo chasale kuti au uŵelesi u wana magambo. Pakuŵa wandu ŵa ku Ninawi ŵalesile sambi syao kwa ligongo lya kulalichila ku che Yona, ni nnole, apano apali jwampundile che Yona!

42 Mwenye jwankungwe jwa chilambo cha ku Sheba chakopochele katema au uŵelesi u pachikulamulikwe, nombe chasale kuti uŵelesi u wana magambo. Pakuŵa ŵelewo ŵaiche kutyochela kwakutalika, ŵaiche kukugapilikanila maloŵe ga lunda ga mwenye che Selemani, nambo pelepa kwana jwankulungwa kupunda mwenye che Selemani.

Kuuja kwa lisoka
(Luka 11:24-26)

⁴³ “Lisoka palikunkopoka mundu, likusyungula syungula mwipululu mwangali meesi lichisosaga pakupumulila, nambo lyalepelaga kupata,

⁴⁴ pelepo ni likuti, ‘Chimujile ku nyuumba jangu akula kungopochele kula.’ Nambo palikuuja ni kujisimana nyuumba jila jili jangali chindu ni jepyajile ni jekolosye,

⁴⁵ pele likwaula kukugajigala masoka gane saba gakusakala kupunda wêlewo, gose gakwaula kukunjinjila jwele mundu jo. Ni jwele mundu jo akuwa jwangalumbana nnope kupunda iwaliji kundanda. Yeleyo ni ichijile pakutyochela kwa wându wângalumbana.”

Achalongo wâusyesyene wa Che Yesu

(Maliko 3:31-35; Luka 8:19-21)

⁴⁶ Che Yesu paŵaliji aninkwendelechela kukunguluka ni mipingo ja wându, achikulu wao ni achalongo ajao waiche ni kwima paasa, wasachile kunguluka nawo.

⁴⁷ Nipele, mundu jumo waasalile Che Yesu kuti, “Achikulu wenu ni achalongo ajenu ajimi paasa, akusaka kuwêcheta nomwe.”

⁴⁸ Nambo Che Yesu wanjanjile jwele mundu jo kuti, “Waani achikulu wangu? Ni waani achalongo ajangu?”

⁴⁹ Che Yesu wanlanjile mundu jula wakulijiganya wao achitiji, “Wêlewa ni waali achikulu wangu ni achalongo achinjangu!”

⁵⁰ Pakuwa jwalijose jwakupanganya yakuisaka Atati wangu wa kwinani, jwelejo ni mpwanga ni mlumbwangu ni achikulu wangu.”

13

Chitagu cha jwakupanda

(Maliko 4:1-9; Luka 8:4-8)

¹ Ndaŵi jijojo, Che Yesu wakopweche mu nyuumba jila, wâjawile kukutama mungulugulu litanda.

² Mipingo jajikulungwa ja wându jansyungwile nipele wakwesile mu ngalaŵa ni kutama. Wându wose wajimi mungulugulu litanda,

³ nombe Che Yesu waasalile indu yejinji kwa itagu, achitiji, “Mpilikane! Jwakupanda wâjawile kukumisa mbeju.

⁴ “Paŵaliji nkumisa mbeju, sine syapatuchile mungulugulu matala ga mmigunda, nipele yaiche ijuni ni kusimila.

⁵ Sine syapatuchile mmaganga pangali litaka lyejinji. Syawoneche sime-sile kwachitema pakuwa litaka lyaliji kanandi.

⁶ Nipele, lyuwa palyawasile syatiniche ligongo michiga jakwe jaliji nganiji-jinjilisya paasi, syajumwile.

⁷ Sine syapatuchile pa miiwa, nombe miiwa jo jamesile ni kusiwîjikanya.

⁸ Sine syapatuchile pa litaka lya chajila, syamesile, ni kusogola, sine mia moja, sine sitini ni sine selasini.

⁹ Jwakwete mapilikanilo ga kupilikanila, apilikane!”

Nningwa wa kwiganya kwa itagu

(Maliko 4:10-12; Luka 8:9-10)

¹⁰ Wakulijiganya wao Che Yesu wâjaulile ni kwausya kuti, “Ana ligongo chi nkuwêcheta ni wându kwa itagu?”

¹¹ Che Yesu wâjanjile, “Wanyamwe mpegwilwe ukombole wa kumanyilila yantemela ya umwenye wa kwinani nambo wanewo nganapegwa.

¹² Pakuŵa jwalijose jwakwete chindu chapegwe ni kujonjeheswa, nambo jwele jwanganakola chindu, atamuno chele chakwete cho chasumulwe.

¹³ Kwa ligongo lyo nguŵecheta nawo kwa itagu, pakuŵa akulola nambo ngakulola, akupilikana nambo ngakupilikanichisya atamuno ngakumanyilila.

¹⁴ Kwa ŵelewo gamalile agala malowē gaŵechete che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu gagakuti:

‘Kupilikana chimpilikane nambo ngamanyilila.
Kulola chinlolecheseye nambo ngammona.

¹⁵ Pakuŵa lunda lwa ŵele ŵandu wo lupungwene, agasiŵile mapilikanilo gao, akupilenje.

Nambo ikaliji akulola kwa meeso gao, ni kupilikana kwa mapilikanilo gao, nombe akamanyilile kwa lunda lwao, ni kung’alauchila, none ngaalamisye.’

¹⁶ “Nambo nkwele upile ŵanyamwe pakuŵa meeso genu gakuŵa ni mapilikanilo genu gakupilikana.

¹⁷ Ngunsalila isyene kuti ŵakulondola achajinji ni ŵandu ŵajinji ŵakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, ŵasachile kugaona gankugaona nambo nganagaona ni kugapilikana gamkugapilikana nambo nganagapilikana.

Malumbo ga chitagu cha jwakupanda

(Maliko 4:13-20; Luka 8:11-15)

¹⁸ “Nipele, ŵanyamwe mpilikane malumbo ga achi chitagu cha jwakupanda chi.

¹⁹ Jwalijose jwakupilikana liloŵe lyankati Umwenye wa Akunnungu pangalimanyilila, ali mpela mbeju sisyapatuchile mmatala ga mmigunda, jwangelumbana jula akwika kuchityosya chele chepandikwe mu ntima mwakwe cho.

²⁰ Nombe syele mbeju sisyapatuchile mmaganga, sili mpela mundu jwakupilikana liloŵe ni kulipochela kwa unonyelo.

²¹ Nambo ngakulikamulichisya ni nganakola michiga nkati mwakwe, akulikamula katema kakajipi pe, pakukutyochela kulaga ni kusauka kwa ligongo lya liloŵe lyo, papopo akuleka kulikulupilila liloŵe.

²² Nombe syele mbeju sisyapatuchile pa miiŵa syo sili mpela mundu jwakupilikana liloŵe, nambo kwa ligongo lya kuchenjeuchila masengo ga umi watulinawo ni kuchinonyela kwannope chipanje kukuliŵijikanya liloŵe lyo, nombejo ngakusogola isogosi, yaani kupanganya yaikwanonyelesya Akunnungu.

²³ Nombe syele mbeju sisyapatuchile pa litaka lyambone sili mpela mundu jwakupilikana liloŵe ni kulimanyilila, jwelejo akupanganya yejinji yambone yaikusachilwa mpela mbeju ijikuti pakusogola, jimo mia moja, jine sitini, ni jine selasini.”

Chitagu cha masindi

²⁴ Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya chitagu chine kuti, “Umwenye wa kwinani ukulandana ni mundu jwapandile mbeju syambone mu ngunda wakwe.

²⁵ Nambo wāndu paŵaliji agonile, wāiche jwammagongo jwakwe, wāpandile masindi mwepande ngano, ni kutyoka.

²⁶ Nipele, pasyamesile mbeju ni kutanda kusogola ni masindi gatandite kuwoneka.

²⁷ Achikapolo wā asyene ngunda wāiche nikuti, ‘Ambuje, ngati mwāpandile mbeju syambone mu ngunda mwenu? Sambano gatyochele kwapi masindi?’

²⁸ Nipele wātite, ‘Jwammagongo ni jwatesile yeleyo.’ Nipele, achikapolo wakwe wāausisye, ‘Uli, nkusaka tujaule tukagatupule?’

²⁹ Nombejo wājanjile, ‘Ngwamba, pachintupule masindi, pane chinkatupule pamo ni ngano.

³⁰ Nneche ikule yose pamo mpaka katema ka kugungula. Nipele, katema ka kugungula chinjasalila wākugungula kuti, nsonganganye kaje masindi nkagatawīkanye ilingo ilingo, nkagatinisye. Nambo ngano nsonganganye ni kutaga mu ngokwe jangu.’”

Chitagu cha mbeju ja Haladali

(Maliko 4:30-32; Luka 13:18-19)

³¹ Nipele, Che Yesu wāatagulile wāndu chitagu chine kuti, “Umwenye wa kwini ulandene ni mbeju jajinandi nnope jajikuwīlanjika haladali jatosile mundu ni kujipanda mungunda mwakwe.

³² Jisyene jili jajinandi kusipunda mbeju sine syose, nambo jamelaga ni kukula jikuwā jajikulungwa kupunda mimela jose. Ukukula ni kuwā chitela mpaka ijuni ya mwini ikwika ni kutawā isusi mu nyambi syakwe.”

Chitagu cha amila

(Luka 13:20-21)

³³ Che Yesu wāasalile wāndu chitagu chine kuti, “Umwenye wa kwini ulandene ni amila jajigele jwankongwe jumo, ni kuwanganya ni utandi mbisi siwili ni nusu, ni utandi wose wasasewele.”

Yakuti pakutumia itagu

(Maliko 4:33-34)

³⁴ Che Yesu wāasalile wāndu yose kwa itagu. Ni pangali chitagu nganiwasalila chachili chose.

³⁵ Pakuti limalile lilowe lyaŵechete jwakulondola jwa Akunnungu: “Chiŵechetenawo kwa itagu, chinaasalile wāndu indu yaisisikwe chitandile kugumbikwa chilambo.”

Che Yesu akusagamukula chitagu cha masindi

³⁶ Nipele, Che Yesu wāulesile mpingo wa wāndu, wājinjile mu nyumba. Wākulijiganya wāo wāichile ni kwasalila, “Ntugopolele chitagu cha masindi ga mungunda.”

³⁷ Che Yesu wāasalile, “Jwakupanda mbeju syambone ni Mwana jwa Mundu.

³⁸ Nombe ngunda uli chilambo chino. Nombe syele mbeju syambone syo sili wele wāndu wāti Umwenye uli wo. Nambo masindi ali wāndu wā jwangalumbana jula.

³⁹ Nombe jwammagongo jwāpandile masindi ali Shetani. Magungulo gali mbesi ja chilambo chino, nombe wākugungula ali achikatumetume wā kwini.

⁴⁰ Mpela ila masindi igakuti pakusonganganywa ni kutinisya, iyoyo ichichiwā kumbesi kwa chilambo chino.

⁴¹ Mwana jwa Mundu chachalajisya achikatumetume wao wa kwinani kuti asonganganye kutyochela mu Umwenye wao wose awala wakwalewekasya wandu atende sambu ni wose watesile ya sambu.

⁴² Ni achikatumetume wa kwinani wo chiwaponye wandu pa litanuli lya mooto wakalipa ni kweleko chalile ni kuchilimya meeno.

⁴³ Kele katema ko wandu wakupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu chachimelema mpela lyuwa mu Umwenye wa Atati wao. Wakwete mapikanilo, apikanile!

Chitagu cha mbiko jajisisiche

⁴⁴ “Umwenye wa kwinani ulandene ni mbiko jajisisiche mu ngunda. Mundu jumpepe wajiweni ni kujisisa sooni. Nipele wasangalele nnope ni wawawile kukuisumisa iwakwete yose ni kusuma ngunda ula.

Chitagu cha igogo

⁴⁵ “Sooni, umwenye wa kwinani ulandene ni mundu jwakusumisa malonda achisosaga igogo yambone.

⁴⁶ Nombe pawachiweni chigogo chimo cha ndalama jajikulungwa, wawawile, waisumise iwakwete yose, wachisumile chigogo chila.

Chitagu cha lwau lwa somba

⁴⁷ “Sooni, Umwenye wa kwinani ulandene ni lwau lwauponyekwe mu litanda, lwatanjile somba syasili syose.

⁴⁸ Lwau palwagumbele, wakukoka somba waluutile kumbwani, watemi kusagula somba syambone ni kusitaga mu itundu yao ni somba syangalumbana wasijasile.

⁴⁹ Yeleyi ni ichichiwa kumbesi kwa chilambo chino, achikatumetume wa kwinani chachikopochela, chiwalekanganye wandu wambone ni wangalumbana.

⁵⁰ Nombe wele wangalumbana wo chiwasasile pa litanuli lya mooto. Kweleko chachilila ni kuchilimya meeno.”

Mbiko ja sambano ni ja kalakala

⁵¹ Che Yesu wausisye, “Ana gele gose ga nkugamanyilila?” Wajanjile, “Elo.”

⁵² Nombewo wasalile, “Kwa ligongo lyo, jwakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa jwalijose jwakuwa jwakulijiganya jwa Umwenye wa kwinani, alandene ni nsyene nyuumba jwakukoposya mu mbiko jakwe indu ya ndalama ya sambano ni indu ya ndalama ya kalakala.”

Che Yesu akukanikwa ku Nasaleti

(Maliko 6:1-6; Luka 4:16-30)

⁵³ Che Yesu pawamasile kuwecheta yele itagu yo, watyosile pelepo,

⁵⁴ ni wapite mu musi wao. Kweleko wajiganyaga wandu mu nyuumba jao ja kupopelela, nombewo wasimosile nikuti, “Jweleju apatile kwapi alu lunda lu ni ukombole wa kuipanganya yakusimonjeka?”

⁵⁵ Ana ajuju ngati mwana jwa jwakusepa itela? Achikulu wao ngati akuwilanjikwa che Maliamu ni achapwakwe ngati che Yakobo ni che Yusufu ni che Simoni ni che Yuda?

⁵⁶ Achalumbugwe wose ngati ali pamo ni uweji? Nambi ajuju apatile kwapi aga gose ga?”

⁵⁷ Nipele, nganiwakunda. Nambo Che Yesu wasalile, “Jwakulondola jwa Akunnungu akuchimbichikwa nambo ngaakuchimbichikwa mu chilambo chakwe ni mu nyuumba jakwe!”

⁵⁸ Kwa ligongo lyo, nganatenda yakusimonjeka yayinji ligongo lya ungali chikulupi wao.

14

*Chiwa chi Che Yohana W̄akubatisya
(Maliko 6:14-29; Luka 9:7-9)*

¹ Kele katema ko chilongola che Helode w̄apilikene ngani si Che Yesu.

² Nipele, w̄aasalile achikatumetume w̄ao, “Jwele mundu ni che Yohana W̄akubatisya asyuchile mchiwa, lyele ni ligongo machili gakupanganya yakusimonjeka gakupanganya masengo nkati mwakwe.”

³ Che Helode ni juw̄ankamwile che Yohana ni kutaw̄a kwa minyolo, w̄ammisile mu nyumba jakutaw̄ilwa kwa ligongo lya che Helodia, w̄ankwawo che Filipo nkulugwe.

⁴ Ligongo che Yohana w̄ansalile che Helode kuti, “Ngankusachilwa kunombela jwele jwankongwe jo!”

⁵ Che Helode w̄asachile kwaulaga che Yohana, nambo w̄ajogwepe w̄andu pakuw̄a kukwao che Yohana w̄aliji jwakulondola jwa Akunnungu.

⁶ Nipele, pa chindimba cha lyuw̄a lyekulungwa lya kupagwa kwao che Helode, mwali jwao che Helodia w̄atyasile mmbujo mwa achalendo ni mwali jula w̄asengwasisye che Helode,

⁷ mpaka w̄alanjile achitiji, “Ngulumbilila, chinampe chachili chose chachinsache.”

⁸ Nombejo w̄anyenjekwe ni achikulugwe, w̄atite, “Mumbeje panopano ntwe u che Yohana W̄akubatisya mumbale.”

⁹ Mwenye w̄asupwiche, nambo kwa ligongo lya kulumbila kwao ni ligongo lya achalendo w̄awatemi pamo nawo, w̄alajisye apegwe.

¹⁰ Nipele, che Helode w̄annajisye mundu ku nyumba ja kutaw̄ila w̄andu kuti w̄akate che Yohana ntwe.

¹¹ Ntwe wakwe wajigalikwe mu mbale ni kumpa mwali, nombejo w̄ampele achikulugwe.

¹² W̄akulijiganya w̄a che Yohana w̄aiche, w̄achijigele chiilu chakwe, w̄achisichile. Nipele w̄ajawile kukwasalila Che Yesu.

*Che Yesu akwapa chakulya w̄andu elufu tano.
(Maliko 6:30-44; Luka 9:10-17; Yohana 6:1-14)*

¹³ Che Yesu paW̄apilikene ngani syo, w̄atyosile pepala kwa ngalaw̄a, w̄ajawile pantemela pajikape. Nambo w̄andu paW̄apilikene, w̄akuiye kwa makongolo achityochelaga mmisi jao.

¹⁴ Nipele, paW̄aiche kumbwani, w̄auweni mpingo wekulungwa wa w̄andu, w̄akolele chanasa ni w̄alamisye w̄akulwala w̄ao.

¹⁵ Pakwaswele, w̄akulijiganya w̄ao w̄aichilile ni kwasalila, “Apano patuli pa mwikonde ni sambano kuswele. Sambano, mwananje w̄andu wo kuti ajaule mmisinda akaliumile chakulya.”

¹⁶ Che Yesu w̄aasalile, “Nganakola ligongo lya kwaula, w̄anyamwe mwape chakulya.”

¹⁷ Nambo w̄anyawo w̄anjanjile, “Tukwete mikate nsano pe ni somba siw̄ili.”

¹⁸ Che Yesu w̄aasalile, “Njise nawo apano.”

¹⁹ W̄aasalile w̄andu kuti atame paasi pa manyasi. Nipele, Che Yesu w̄ajigele mikate nsano ni somba sila, w̄alolite kwini, w̄atogolele Akunnungu ni kugaŵanya ni kwapa w̄akulijiganya mikate jo, nombewo w̄agaŵenye w̄andu.

²⁰ W̄alile wose, w̄ajikwite. Nipele w̄akulijiganya w̄alokwete sigasi sya mikate jila, w̄agumbesye itundu kumi na mbili.

²¹ Wose w̄aw̄alile w̄ala w̄aliji achalume mpela elufu tano, pangaŵalanjikwa achimmasyeto ni w̄anache.

Che Yesu akwenda mmeesi

(Maliko 6:45-52; Yohana 6:15-21)

²² Pangakaŵa, Che Yesu w̄aasalile w̄akulijiganya w̄ao akwele mu ngalaŵa kuti alongolele peesi litanda asyene aninkujilanga mipingo ja w̄andu.

²³ Paŵamasile kwalanga w̄andu, w̄akwesile kwitumbi ali jikape kukupopela. Pakwaswele, w̄elewo w̄aliji kweleko jikape.

²⁴ Kele katema ko ngalaŵa jo jaŵandichile pambindikati litanda, nambo jaliji nkupungunyikwa kwannoŵe ni matumbela pakuŵa mbungo jaliji nkujiputa.

²⁵ Kumasikusiku, Che Yesu w̄aichile w̄akulijiganya w̄ao achendaga mmeesi.

²⁶ W̄akulijiganya w̄ao paŵaweni achendaga mmeesi, w̄ajogwepe nnoŵe ni w̄atite, “Lili lilaika!” W̄agumilangaga kwa woga.

²⁷ Papopo, Che Yesu w̄asalile, “Muusimane ntima, ndili une, nkajogopa!”

²⁸ Che Petulo w̄atite, “Ambuje mwaŵaga mmwe, muusalile iche kukwenu njendaga mmeesi.”

²⁹ Che Yesu w̄atite, “Njise.” Nipele che Petulo w̄atulwiche mu ngalaŵa, w̄ajesile mmeesi, kwajaulila Che Yesu.

³⁰ Nambo paŵajiweni mbungo, w̄ajogwepe ni w̄atandite kutiŵila, w̄agumisile achitiji, “Ambuje mungulupusye!”

³¹ Papopo Che Yesu w̄agolwesye nkono wao, w̄ankamwile ni w̄ansalile, “Mmwe w̄a chikulupi chachinandi, ligongo chi nkukola lipamba?”

³² Nipele, wose w̄akwesile mu ngalaŵa, ni mbungo jatulele.

³³ Nombe, wose w̄aw̄aliji mu ngalaŵa w̄atindiŵalile ni kwakotamila, achitiji, “Isyene alakwe ndi Mwana jwa Akunnungu.”

Che Yesu akwalama w̄akulwala ku msinda wa ku Genesaleti

(Maliko 6:53-56)

³⁴ W̄ajombweche litanda ni w̄aiche ku msinda wa ku Genesaleti.

³⁵ W̄andu w̄a pepala paŵaamanyi Che Yesu, w̄ajenesye ngani muumbali mose mumwasyoungwile. Nipele, w̄annyichisye w̄akulwala wose,

³⁶ ni w̄achondelele kuti akwaye atamuno lujenje lya mwinjilo w̄ao. Nombe wose w̄aw̄ankwaiye w̄alamile.

15

Majiganyo ga achambuje

(Maliko 7:1-13)

¹ Nipele, Mafalisayo ni w̄akwiganya Malajisyo w̄aichile Che Yesu kutyochela ku Yelusalemu.

² Paŵaiche w̄ambusisye, “Kwachichi w̄akulijiganya wenu akugapwanya majiganyo gatupochele kutyochela kwa achambuje wetu? Ngakunaŵa makono yambone akanawe kutanda kulya?”

³ Che Yesu wajanjile, “Kwachichi wanyamwe mkupwanya makanyo ga Akunungu kwa kusechelela majiganyo genu mwachinsyene?

⁴ Akunungu atite, ‘Mwachimbichisye atati wenu ni achikulu wenu,’ ni ‘Jwakunlwesya atatigwe atamuno achikulugwe, akusachilwa kuulajikwa.’

⁵ Nambo wanyamwe nkwiganya kuti, mundu awaga ni chindu cha kwakamuchisya atatigwe atamuno achikulugwe, ni atiji, ‘Achi chindu chi ndyosisye sadaka kwa Akunungu.’

⁶ Nipele, jwele mundu jo ngakwachimbichisya atatigwe! Yele ni inkuti pakulinyelusya lilamulo lya Akunungu ni kugakuya majiganyo genu mwachinsyene.

⁷ Wanyamwe waulamba! Che Isaya jwakulondola jwa Akunungu wasagamukwile yambone yankati wanyamwe pawatite,

⁸ ‘Akunungu akuti, awa wandu wa akunjimbichisyanga ni ngomo pe, nambo mmitema jao atalikengene ni une.

⁹ Nombe akumbopela iyipe, pakuwa indu yakwiganya ili malajisyo ga wandu pe.’ ”

Aila yaikuntaga mundu usakwa

(Maliko 7:14-23)

¹⁰ Nipele, Che Yesu wauwilasile mpingo wa wandu, waasalile, “Mpilikane ni kumanyilila!

¹¹ Chindu chachikuntaga mundu usakwa nga wa chachikwinjila nkang’wa, nambo achila chachikutyoka nkang’wa ni chachikuntaga mundu usakwa.”

¹² Nipele wakulijiganya wao wajaulile ni kwasalila, “Ana nkumanyilila kuti mafalisayo yachimile pawapilikene malowe genu?”

¹³ Nambo welewo watite, “Mmela wauliwise wanganapande Atati wangu wa kwinani, chiuchitupulwa.

¹⁴ Mwaleche wanyawo! Wele ali wangelola wakwalongosya wangelola. Jwangelola annongosyaga jwangelola njakwe, wose wawili chatumbuchile mwisimbo.”

¹⁵ Che Petulo watite, “Ntugopolele chele chitagu cho.”

¹⁶ Che Yesu waasalile, “Nombe wanyamwe wakwe ngankumanyilila?

¹⁷ Ana ngankumanyilila kuti chindu chachikwinjila nkang’wa chikupita nnutumbo ni chikujasikwa kulindi?

¹⁸ Nambo yaikutyoka nkang’wa ikutyochela mu ntima, yele ni yaikuntaga mundu usakwa.

¹⁹ Pakuwa mu ntima sikukopoka ng’anisyo syangalumbana sya kuulaga ni chikululu ni chigwagwa ni wiyi ni kuwecheta yaunami ni kutukana.

²⁰ Gelego ni gakuntaga mundu usakwa. Nambo kulya pangana wa makono ngakukuntaga mundu usakwa.”

Chikulupi cha jwankongwe jumo

(Maliko 7:24-30)

²¹ Che Yesu watyosile kweleko ni wajile ku chilambo cha ku Tilo ni ku Sidoni.

²² Nipele, jwankongwe jumo Mkanaani, kutyochela chilambo chilachila, wachilile achinyanyisyaga, “Ambuje, Mwana ju che Daudi, mungolele chanasa! Mwali jwangu akamwilwe ni masoka kwanno.”

²³ Nambo Che Yesu ngananjanga lilo we. Wakulijiganya wao wajaulile ni kwachondelela achitiji, “Mwasalile ajaule, pakuwa akutukuya ali nkunyokonya.”

²⁴ Che Yesu wajanjile, “Akunnungu andumile kukwakulupusya wandu wa ku Isilaeli wawapotele mpela ngondolo.”

²⁵ Pelepo jwambumba jula waiche ni kwatindiwalila paujo pao achitiji, “Ambuje, mungamuchisye.”

²⁶ Che Yesu wajanjile, “Ngaŵa yambone kutola chakulya cha wanache ni kusiponyela mbwa.”

²⁷ Jwankongwe jo wajanjile, “Elo, Ambuje, nambo mbwa sikulya mbakatika sisikupatuka pakulila achambuje wao.”

²⁸ Pelepo Che Yesu wajanjile, “Jwankongwe, chikulupi chenu chachikulungwa, nipele, chitendekwe kukwenu chinkusaka.” Mwali jwao jula ni walamile katema kakoko.

Che Yesu akwalamya wandu wajanji

²⁹ Che Yesu watyosile pelepo ni kwaula mungulugulu litanda lya Galilaya, wakwesile kwitumbi, watemi paasi.

³⁰ Nipele, jaichile mipingo ja wandu wajanji, wampelechele wandu wangajenda ni wangelola ni wakulemala ni wangaŵecheta ni wane wajanji wakulwala, nipele wawisile mmbujo mwakwe ni kwalamya.

³¹ Nombe mpingo wa wandu ula wasimonjile nnope pawaweni wangaŵecheta aninkuŵecheta ni wangelola aninkulola ni wakulemala ali alamile ni wangajenda aninkwenda, wandu waakusisye Akunnungu wa ku Isilaeli.

Che Yesu akwapa chakulya wandu elufu nne (Maliko 8:1-10)

³² Che Yesu wawilasile wakulijiganya wao, waasalile, “Ngwakolela chanasana wanda wa pakuwa atemi ni une moŵa gatatu sambano ni nganakola chakulya. Ngangusaka naaleche ajaule pangalya ngakaŵa chakomoche mwitala.”

³³ Wakulijiganya wala ni watite, “Tutupate kwapi chakulya chachijinji cha kwajikutisya wele wandu wa?”

³⁴ Che Yesu waausisye, “Nkwete mikate jilingwa?” Wajanjile, “Saba ni tusomba kanandi pe.”

³⁵ Nipele Che Yesu waasalile wandu atamanje paasi.

³⁶ Wajitosile mikate saba ni tusomba tula, watogolele Akunnungu, wajigaŵenye ni kwapa wakulijiganya wao, nombe wakulijiganya wo wagaŵenye wandu.

³⁷ Walile wose, wajikwite. Pawamasile kulya walokotenye mbakatika ja mikate ni somba sila itundu saba yegumbale.

³⁸ Wele uwalile wo waliji achalume elufu nne, pangaŵalanjila achakongwe ni wanache.

³⁹ Nipele, Che Yesu walanjile wandu, wakwesile mu ngalaŵa ni kwaula ku chilambo cha Magadani.

16

Wandu akusaka chimanyisyo (Maliko 8:11-13; Luka 12:54-56)

¹ Mafalisayo ni Masadukayo wajaulele Che Yesu, ni kwa kwalinga wawendile walosye chimanyisyo kutyochela kwini.

² Nambo Che Yesu wâasalile, “Lyaikaga ligulo wanyamwe nkutinji, ‘Lelo chikulanguche pakuwa kwiunde kuchejele!’

³ Ni kuninkucha nkutinji, ‘Lelo mbungo chijipuje, pakuwa kwiunde kuchejele sooni maunde gagumbele!’ Nipele, wanyamwe nkukombola kumanyilila upagwe wa liunde, nambo imanyisyo ya katema kano ngankukombola kuimanyilila.

⁴ Uwelesi wangalumbana ni wangali ni chikulupi ukusosa chimanyisyo, nambo ngaupewa chimanyisyo ikaŵe chimanyisyo chi che Yona.” Nipele walesile ni kwaula.

Amila ja Mafalisayo ni Masadukayo
(Maliko 8:14-21)

⁵ Wakulijiganya wao paŵamasile koombochela mbande jine ja litanda, waliji aliwalile kwigala mikate.

⁶ Che Yesu wâasalile kuti, “Nilolechesye ni nligose ni amila ja Mafalisayo ni Masadukayo!”

⁷ Nambo wele wanyawo waliji nkuusyana achinsyene pe achitiji, “Akuwecheta yeleyo pakuwa nganitungala mikate.”

⁸ Che Yesu wasimanyilile ng'anisyo syao ni kwasalila, “Ligongo chi nkuusyana mwachinsyene pe, wanyamwe wa chikulupi chachinandi kuti nganitungala mikate?”

⁹ Ana ngankumanyilila atamuno kukumbuchila panagaŵenye mikate tano jila, kwa wandu elufu tano wala? Ana itundu ilingwa ya mbakatika imwagumbesye?

¹⁰ Pane mikate saba jila jiŵagaŵenye wandu elufu nne, ana itundu ilingwa ya mbakatika imwalokotenye?

¹¹ Uli, ngankumanyilila kuti nganingunguluchilaga mikate? Nambo nilolechesye ni amila ja Mafalisayo ni Masadukayo!”

¹² Pelepo wakulijiganya waimanyilile kuti nganaŵecheta yankati amila ja mikate, nambo majiganyo ga Mafalisayo ni Masadukayo.

Che Yesu ali Mwana jwa Akunnungu
(Maliko 8:27-30; Luka 9:18-21)

¹³ Che Yesu paŵaiche mmusi wa Kaisalia Filipi, wausisye wakulijiganya wao kuti, “Wandu akuti Mwana jwa Mundu ali nduni?”

¹⁴ Wajanjile, “Wane akuti che Yohana Wakubatisya ni wane akuti che Elia ni wane akuti che Yelemia, pane jumo jwao wakulondola wa Akunnungu.”

¹⁵ Che Yesu wausisye sooni, “Nombe wanyamwe nkuti une ndili nduni?”

¹⁶ Che Simoni Petulo wajanjile, “Alakwe ni Kilisito Jwakuwombola, Mwana jwa Akunnungu waali wajumi.”

¹⁷ Che Yesu watite, “Nkwete upile mmwe che Simoni mwana ju che Yona, pakuwa ngaŵa mundu jwammunukulile ngani jo, nambo Atati wangu waali kwinani.

¹⁸ None ngunsalila, mmwe ni che Petulo ni pa lwele lwala lu chindandisye mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito ni machili ga chiwa ngagaika kuukombola.

¹⁹ None chinampe iugulilo ya Umwenye wa kwinani, ni chachili chose chachinchitaŵe pa chilambo pano, chichiŵe chetaŵikwe kwinani ni chachili chose chachinchigopole pa chilambo pano, chichiŵe chegopolwe kwinani.”

²⁰ Nipele wákanyisye kwa nnope wákulijiganya wáo kuti akansalila mundu kuti wélewo ali Kilisito.

Che Yesu akuwécheteta yankati kulaga ni chiwa chao

(Maliko 8:31-9:1; Luka 9:22-27)

²¹ Chitandile ke katema ko Che Yesu wátandite kwalosya pangasisika wákulijiganya wáo kuti yaWájile kwaula ku Yelusalemu ni kweleko chalagaswe ni achachekulu ni ilongola wa achakulu wámboresi ni wákwiganya Malajisyo. Nipele chachiulagwa ni pa lyuwa lyaatatu chasyuche.

²² Pelepo che Petulo wáajigele Che Yesu pambali ni wátandite kwakalipila achitiji, “Ngwamba Ambuje! Ngagansimana gelego!”

²³ Nambo Che Yesu wágalauchile ni kwasalila che Petulo, “Ntyoche paujo pangu, Shetani! Mmwe nkusiwila litala paujo pangu, pakuwa ngankuganisa gagali ga Akunnungu, nambo ga wandu!”

²⁴ Nipele, Che Yesu wáasalile wákulijiganya wáo, “Mundu jwokusaka kunguya, alikane nsyene, atwichile nsalaba wakwe, anguye une.

²⁵ Pakuwa, mundu jwalijose jwokusaka kuukulupusya umi wakwe, chaujase. Nambo mundu jwakuutyosya umi wakwe kwaligongo lyangu, chaulole sooni.

²⁶ Ana mundu chapate chichi akolaga chipanje cha pa chilambo, ali ajasile umi wakwe? Pane mundu chatyosye chichi pamalo pa umi wakwe?

²⁷ Pakuwa Mwana jwa Mundu chachiika mu ukulu wa Atatigwe pamo ni achikatumetume wákwe wa kwini, pelepo chachinlipa jwalijose malinga ni masengo gao.

²⁸ Ngunsalila isyene, apali wáne mwa wánjimi apano ngaapasya chiwa akanawe kummona Mwana jwa Mundu achiikaga ali Mwenye.”

17

Che Yesu akugalauka uwoneche wakwe

(Maliko 9:2-13; Luka 9:28-36)

¹ Pagamasile mowa sita, Che Yesu wáajigele che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana mpwao, wákwesile pamo nawo penani chitumbi cheleu, kweleko wáliji wanyapewo.

² Kweleko, Che Yesu wágawiche uwoneche wakwe paujo pao, ku meeso kwao kwamelemendaga mpela lyuwa ni iwalo yao yaliji yeswela mpela lulanga.

³ Chisimuchile che Musa ni che Elia wáakopochele, wáliji nkukunguluka ni Che Yesu.

⁴ Pelepo che Petulo wáasalile Che Yesu, “Ambuje, yambone uwe kuwa apano! Mwasakaga chindaawe masakasa gatatu, limo lyenumwe ni line li che Musa ni line li che Elia.”

⁵ PaWawéchetaga gelego, liunde lyeswela lyaunichile wanyawo, ni lyapikaniche lilo we kutyochela mu liunde lila litchitiji, “Aju ali Mwanangu jungunonyela, nonyelwe nawo, mumpilikanichisye jwelejo.”

⁶ Wákulijiganya paWapilikene yeleyo wájogwepe nnope, wágwile manguku.

⁷ Nipele Che Yesu wáichilile, wákwayiye achitiji, “Njimuche, nkajogopa!”

⁸ PaWalolite kwini nganammona mundu jwalijose akawe Che Yesu jika pe.

⁹ Nipele, paWatulukaga pa chitumbi po, Che Yesu wáasalile, “Kasimunsalila mundu jwalijose inyiweni ila, mpaka patachisyuka Mwana jwa Mundu kutyochela mu chiwa.”

10 Nipele wakulijiganya wao wammusisye, “Kwachichi nambi wakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa akuti chaiche kaje che Elia?”

11 Che Yesu wajanjile, “Isyene, che Elia chaiche kaje ni kukolosya indu yose iwe chile.

12 Nambo ngunsalila, che Elia amasile kwika, nganamanyilila, nambo wantendele iwasachile. Nombewo chachinnagasya Mwana jwa Mundu iyoyopeyo.”

13 Pelepo wakulijiganya wala waimanyilile kuti wangambaga che Yohana Wakubatisya.

*Che Yesu akunnamya jwanchanda jwakamwilwe ni lisoka
(Maliko 9:14-29; Luka 9:37-43)*

14 Pa waiche sooni pa wele mpingo wa wandu ula, waiche mundu jumo mmbujo pa Che Yesu ni kwatindiwalila,

15 watite, “Ambuje, munkolele chanasa mwanangu pakuwa akulwala njilinjili ni kulaga nnope, katema kakajinji akugwilila pa mooto pane mmeesi.

16 Nannyichisye kwa wakulijiganya wenu, nambo nganakombola kunamya.”

17 Che Yesu wajanjile, “Uwelesi wangali chikulupi ni wakulyungasika, ana chime ni wanyamwe mpaka chakachi? Mpaka chakachi chinampilile? Munjise nawo apano.”

18 Nipele, Che Yesu walikalipile lisoka lila, nombelyo lyankopweche ni jwanchanda jula walamile katema kakoko.

19 Nipele, wakulijiganya waichile Che Yesu kwa chisyepela ni kwausya, “Ligongo chi nganitukombola kulikoposya lisoka lila?”

20 Che Yesu wajanjile, “Kwa ligongo lya chikulupi chenu chachinandi. Ngunsalila isyene, mwa waga ni chikulupi atamuno cha waga chachinandi chisau mbeju jainandi nnope jajikuwilanjikwa haladali, chinkombole kuchisalila achi chitumbi chi, ‘Ntyoche apa njaule ako,’ nombecho chichityoche. Ngali pagwa lilo we lyangalikombolecheka kukwenu.”

21 Nambo lisoka lyanti yele ngalikutyosyekwa ika we kwa kupopela ni kutawa.

*Che Yesu akuwecheta sooni yankati chiwa ni kusyuka kwao
(Maliko 9:30-32; Luka 9:43b-45)*

22 Wakulijiganya pa waliji pamo ku Galilaya, Che Yesu waasalile, “Mwana jwa Mundu akwaula kukutagwa mmakono ga wandu.

23 Nombewo chachimmulaga, nambo chachisyuka pa lyuwa lyaatatu.” Pelepo wakulijiganya wasongoneche nnope.

Kupeleka nsongo wa Nyuumba ja Akunnungu

24 Che Yesu ni wakulijiganya wao pa waiche ku Kapelenaumu wandu wakukumbikanya nsongo wa Nyuumba ja Akunnungu waichilile che Petulo, wausisye, “Ana jwakwiganya jwenu akulipa nsongo wa Nyuumba ja Akunnungu?”

25 Che Petulo wajanjile, “Elo, akulipa.” Nipele, che Petulo pa wajanjile mu nyumba, akana we ku wecheta lilo we, Che Yesu walongolele kummusya aчитiji, “Che Simoni, mmwe nkuti uli? Mamwenye wa pa chilambo akukumbikanya nsongo atamuno ushulu kwa wandu chi? Kutyochela kwa achinsyene musi pane kwa achalendo?”

²⁶ Che Petulo wajanjile, “Kutyochela kwa achalendo.” Che Yesu wansalile, “Nipele, iwaga ili yeleyo, achinsyene musu wo ngakusachilwa kulipa.

²⁷ Nambo tukaachima wandu wa. Njaula kulitanda nkaloposye, ni somba jandanda kutanjila pa ndowana, nkajiunukule kang'wa ni chinkasisimane mbiya sya nsongo. Njigale ni kwapa ligongo lyangune ni lyenu mmwe.”

18

Nduni jwaali jwankulungwa?

(Maliko 9:33-37; Luka 9:46-48)

¹ Kekala katema kala wakulijiganya waichilile Che Yesu ni kwausya, “Ana nduni jwaali jwankulungwa mu Umwenye wa kwini?”

² Che Yesu wambilasile mwanache, wanjimiche mmbujalo mwao.

³ Nipele watite, “Isyene ngunsalila, iwaga ngankugalauka ni kuwa mpela wanahe, nganjinjila kose mu umwenye wa kwini.”

⁴ Nipele jwalijose jwakulitimalika mpela aju mwanache ju, jwelejo ni jwali jwankulungwa mu umwenye wa kwini.

⁵ Jwalijose jwakumpochela mwanache jumo mpela aju mu liina lyangu, jwelejo akumbochela une.”

Kwatenda wane atende sambu

(Maliko 9:42-48; Luka 17:1-2)

⁶ “Nambo jwalijose juchantende jumo jwa achanandi wa, wakungulupilila une atende sambu, ikaliji yambone kwa welewo atawikwe pa lukosi liganga lyekulungwa lya kusyajila ni kumponya mu bahali pakwendesya nnope.

⁷ Ulaje chiuwe kwa wandu wa pa chilambo kwa ligongo lya kuichisya indu ya kwatenda wandu atende sambu. Indu yo ikusachilwa ikopochele nambo ulaje kukwakwe mundu juchaichenawo indu yo.

⁸ “Iwaga nkono wenu pane lukongolo lwenu lukuntenda ntende sambu, mmukate nkaujase kwakutalika. Mbaya kukwenu kwinjila mu umi pangali nkono umu pane lukongolo lumu kupunda kuponyekwa pa mooto wa mowa gose pangali mbesi wangasimika ndi ni makono gawili ni makongolo gawili.

⁹ Ni liso lyenu lyantendaga ntende sambu, nlikolopole ni kuliponya kwakutalika. Mbaya kukwenu kwinjila mu umi wangamala ni liso limo, kupunda kuponyekwa pa mooto wangasimika mowa gose pangali mbesi ndi ni meeso gawili.

Chitagu cha ngondolo jajisochele

(Maliko 15:3-7)

¹⁰ “Nlilolechesye! Nkanchembulusya jumo jwa achanandi wa. Ngunsalila, achikatumetume wao kwini ko mowa gose akulola usyo wa Atati waaali kwini.

¹¹ Pakuwa Mwana jwa Mundu waiche kukwakulupusya awala wawasochele.

¹² “Ana wanyamwe nkuti uli, Mundu akolaga ngondolo mia moja, ni jasochele ngondolo jimo, ngaasileka ngondolo tisini na tisa sila pasyaliji po ni kwaula kukujisosa jajisochele jila?”

¹³ Ajisimanaga, ngunsalila isyene, akusengwa ligongo lya jejila kusipunda tisini na tisa syangasochela sila.

¹⁴ Iyoyo Atati wenu wa kwini ngakusaka ata jumo jwa achanandi wa kuti asochele.

Kunjamuka nlongo jwakutenda sambu

15 “Nlongo njenu anlew̄elaga, munjaulile nkanlosye chilew̄o chakwe nli w̄aw̄ili pe. Ampilikanilaga chimme mumpatile nlongo njenu.

16 Nambo iw̄aga ngakumpilikanila, munjigale mundu jumo pane w̄aw̄ili pakuti kwa kang'wa sya w̄aumboni w̄aw̄ili pane w̄atatu, kila lilowe likaluche, mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala.

17 Akanaga kwapilikanichisya w̄anyawo, muusalile mpingo wa w̄andu w̄akukulupilila Kilisito. Ni akanaga kuupilikanila mpingo wa w̄andu w̄akukulupilila Kilisito, mummalanjile yalumo mundu jwangakwamanyilila Akunnungu ni jwakukumbikanya nsongo.

Kukanya ni kukunda

18 “Ngunsalila isyene, gagali gose gachingakanye pachilambo chigaŵe gamakanikwe kwinani ni gagali gose gachingakunde pachilambo, chigaŵe gamakundikwe kwinani.

19 “Ngunsalila isyene, w̄aw̄ili pasikati jenu ajilanaga pachilambo pano kwa chindu chachilichose chichaŵende, Atati w̄angu w̄a kwinani chiw̄apanganyichisye chindu cho.

20 Pakuŵa palipose pakusongangana w̄andu w̄aw̄ili pane w̄atatu pamo kwa liina lyangu, une ndili pelepo ni w̄anyawo.”

Chitagu cha jwakutumichila jwangalechelesya

21 Nipele, che Petulo w̄aichile Che Yesu nikuti, “Ambuje, ana mpwanga aneŵele kalingwa none naalechelesye? Mala saba?”

22 Che Yesu w̄ajanjile, “Ngangunsalila mala saba pe, nambo saba mala sabini.

23 Kwayele, Umwenye wa kwinani ulandene ni mwenye jumo juŵasakaga kulola achikapolo w̄akwe yatite pakupanganya.

24 Paŵatandite kulola, w̄annyichisye mundu jumo juŵaliji ni ligambo lya mamiloni kwa mamiloni.

25 Mundu jo nganakola chakulipa, kwayele ambujegwe w̄alamwile asumisikwe nti kapolo mundu jula ni w̄ankwakwe ni achiw̄anagwe ni yanayose iw̄akwete, kuti ligambo limale.

26 Nipele, kapolo jula w̄atindiŵele mmbujo pa ambujegwe ni kwaŵenda achitiji, ‘Ambuje mumbililile kaje, none chinanlipe yose.’

27 Mmbujegwe kapolo jula w̄ankolele chanasa, w̄annechelesye ligambo lila, ni kuntendela ajaule.

28 “Nambo kapolo jula w̄atayosile, w̄ansimene jumo jwa achikapolo achinjakwe juŵandaji mbiya kanandi. W̄ankamwile ni kunkamula pa lukosi achitiji, ‘Nlipe ligambo lyenu!’

29 Nombe kapolo njakwe jula w̄atindiŵele pa makongolo gakwe w̄anchondelele achitiji, ‘Mumbililile kaje, none chinanlipe yose.’

30 Nombejo w̄akanile, w̄ajawile kukumponya mu nyuumba jakutaŵilwa, mpaka patachilipa ligambo lila.

31 “Nipele, achikapolo achinjakwe paŵaiweni yeleyo w̄asongoneche nnope, w̄ajawile kukwasalila ambuje ŵao yose iyatendekwe.

32 Pele ambujegwe w̄ammilasile ni kunsalila, ‘Ugwe jwakutumichila jwangalumbana nnope! Nannechelesye ligambo lila lyose pamwanjondelele.

33 Ana nganinsachilwa kunkolela chanasa kapolo njenu jo mpela inatite pakunkolela chanasa mmwe?’

34 “Nipele mmbujegwe jula wâtumbile nnope, wâmpeleche katumetume jula kwa wâkulagasya mpaka pele patachilipa ligambo lyose.

35 Ni atati wângu wa kwini chachintendela iyoyo peyo iwâga jwalijose mwa wânyamwe ngannechelesya mpwakwe ni mtima wakwe wose.”

19

Makanyo gankati kulekangana

(Maliko 10:1-12)

1 Che Yesu pa wamasile ku wecheta gele malo we go, wâtyosile ku Galilaya, wâpate ku Yudea peesi lusulo lwa Yolodani.

2 Wându achajini wâkuiye welewo kweleko, nombejo wâlamisye ilwele yao.

3 Mafalisayo wâichile achalingaga achitiji, “Uli, ana ikusachilwa mundu kunleka wânkwakwe kwa ligongo lililyose?”

4 Che Yesu wâjanjile, “Uli, ana nganinsyoma Mmalembelo ga Akunnungu kuti Akunnungu ju wângumbile mundu kutyochela kundanda wâagumbile jwannume ni jwankongwe?”

5 Wâpundile kusala, ‘Kwaligongo lyo jwannume chi wâaleche atagwe ni achikulugwe, chalumbikane ni wânkwakwe, nombe wâwili wo chachi wâ chiilu chimo?’

6 Kwa yeleyo, nga wâ sooni wâwili, nambo chiilu chimo. Nipele chalumbikanye Akunnungu, mundu akachilekanganya.”

7 Nambo wele wânyawo wâusisye, “Nambi kwachichi che Musa wâtulamwile kuti jwankongwe apegwe talaka ni kunleka?”

8 Che Yesu wâjanjile, “Che Musa wânechelele nlekangane ni achi wânkweni kwa ligongo lya kukakatima kwa mitima jenu. Nambo chitandile kundanda ngini wâ yeleyi.

9 Nipele none ngunsalila wânyamwe, mundu juchalekangane ni wânkwakwe kwaligongo lililyose ni kulombela jwankongwe jwine, ika we kwa ligongo lya chikululu, akutenda chikululu.”

10 Wâkulijiganya wâo wâasalile, “Iwâga yele kwa mundu ni wânkwakwe, nipele mmbaya kutama pangalombela.”

11 Che Yesu wâasalile, “Nga wâ wanawose wâkukombola kulipochela lilo we li, nambo ika we wele wându wâpegwile ni Akunnungu machili ga kulipochela lilo we li.

12 Paku wâ kwana indu yakupisyangana yaikuntendekasya mundu kutama pangalombela, apali wâ wâweleke yeleyo, ni wâne atesilwe ni wându atame wângalombela ni wâne asachile achinsyene atame pangalombela kwaligongo lya umwenye wa kwini. Jwâkukombola kulipochela lilo we li apochele.”

Che Yesu akwapa upile wânache achanandi

(Maliko 10:13-16; Luka 18:15-17)

13 Nipele wânnyichisye Che Yesu wânache achanandi kuti wâsajichile makono ni kwapopelela. Nambo wâkulijiganya wâo ni wâkalipile.

14 Che Yesu watite, “Mwaleche wânache achanje kukwangu ni nkaasi wila, paku wâ Umwenye wa kwini uli wa wându wâali mpela wânache wâ.”

15 Nipele, wâsajichile makono kuti wâpe upile, ni wâtyosile peleo.

Jwanchanda jwa kusichila

(Maliko 10:17-31; Luka 18:18-30)

16 Mundu jumo wâichile Che Yesu wâusisye, “Jwakwiganya, ana ndende chindu chi chichili chambone kuti ngapate umi wa moŵa gose pangali mbesi?”

17 Che Yesu wâansalile, “Kwachichi nkuusya yankati umbone? Ngapagwa jwambone, nambo jumope yaani Akunnungu. Mwasakaga kwinjila mu umi, ngakumulichisye makanyo.”

18 Mundu jula wâusisye, “Makanyo chi?” Che Yesu wâtite, “Kasimmulaga ni Kasintenda chikululu ni Kasinjîwa ni Kasinsala ya unami.

19 Sooni, mwachimbichisye atati wênu ni achikulu wênu ni Munnonyele njenu mpela inkuti pakulinonyela mwasyene.”

20 Jwanchanda jula wâtite, “Makanyo ganagose nagakumulisye chitandile wanache wangu, chisowile chindu chi sooni?”

21 Che Yesu wâansalile jwelejo, “Mwasakaga kuŵa jwautindimisyô, njaule nkasumisye yose inkwete ni mbiya syo nkaape wându wâkulaga, nomwe chinkole mbiko kwini, mwamalaga muunguye.”

22 Paŵapilikene yele jwele nchanda jo, wâjawile aninkusongoneka mu ntima, pakuŵa wâkwete chipanje chachijinji.

23 Pelepo Che Yesu wâasalile wâkulijiganya wâo, “Ngunsalila isyene, chiiwê yakulimba jwachipanje kwinjila mu Umwenye wa kwini.

24 Ngunsalila sooni, ili yakwaluka kwa chinyama chachikuwîlanjikwa ngamia kupeleta pachipowo cha sindano, kupunda jwachipanje kwinjila mu umwenye wa Akunnungu.”

25 Wâkulijiganya wâo paŵapilikene yele, wâsimosile nnope, wâusisye, “Wâani nambi, akukombola kukulupuka?”

26 Che Yesu wâlolite, nikuti, “Lyeleli lili lyangakomboleka kwa wându, nambo kwa Akunnungu indu yose ikukomboleka.”

27 Nipele, che Petulo wâjanjile, “Nnole, uwe tulesile yose ni kunkuya, chitupate chichi nambi?”

28 Che Yesu wâasalile, “Ngunsalila isyene, Mwana jwa Mundu pachatame pa chitengu cha umwenye cha ukulu wao mu chilambo cha sambano, wanyamwe umunguiye chintame mu itengu kumi na mbili ni kusilamula ngosyo kumi na mbili sya wându wâ ku Isilaeli.

29 Ni jwalijose jwalesile nyumba pane achapwakwe pane achalumbugwe pane atatigwe pane achikulugwe pane wânache pane migunda, kwa ligongo lyangu, chachipochela mala mia, ni chachinjila mu umi wa moŵa gose pangali mbesi.

30 Nambo wâjinji wâali wândanda sambano chachiwâ wâmbesi ni wâali wâmbesi sambano chachiwâ wândanda.

20

Wâmasengo mu ngunda wa sabibu

1 “Umwenye wa kwini ulandene ni mundu jwaali ni ngunda wa sabibu, juŵatoyosile kundaŵi pe kukwaŵika wându wâkulima mu ngunda wao.

2 Paŵamasile kulangana ni wâkulima kuti chachalipa chipande chimo cha madini ga feza malinga ni malipilo ga lyuŵa limo, wâpeleche ku ngunda wa sabibu.

3 Wâtyosile saa tatu kundaŵi, wâweni wâne wângali ni masengo ali ajimi pakusumichisya malonda.

4 Wâasalile, ‘Njende ni wanyamwe ku ngunda wa sabibu, none chinanlipe.’

⁵ Nipele, wāpite. Asyene ngunda wāla wātayosile sooni saa sita ni saa tisa, wātesile iyoyo.

⁶ Pajawāndichile saa kumi na moja, wātayosile sooni, wāsimene wāndu wāne ali ajimi papopo pakusumisya malonda. Nipele wāusisye, 'Kwachichi nkwiama apano muusi wose u pangali masengo?'

⁷ Wājanjile, 'Pakuwā ngapagwa mundu jwatupele masengo.' Nombejo wāasalile, 'Njaule ni wānyamwe nkapanganye masengo ku ngunda wa sabibu.'

⁸ "Pakwaswele, nsyene ngunda wa sabibu jula wānsalile jwakulolela masengo gao kuti, 'Nkaawīlanje wāmasengo mwape malipilo gao, kutandila wā kumbesi mpaka wā kundanda.'

⁹ Nipele, wāiche wēle wāwapegwilwe masengo katema ka saa kumi na moja, jwalijose wāpochele chipande chimo cha madini ga feza.

¹⁰ Ni wāndanda wāla pa wāiche wāganichisye kuti chapochele yakupunda, nambo nombe wānyawo wāpochele chipande chimo cha madini ga feza yalumo ni achinjao.

¹¹ Pa wāpochele mbiya syao, wātandite kwasongonechela asyene ngunda wāla.

¹² Wātite, 'A wā wā wāwapele masengo kumbesi apanganye masengo kwa katema ka lisaa limo pe, kwachichi ntulipile yalumo ni wānya wā akuno uweji tupililile masengo gakulimba muusi wose ni lyu wā lili nku wāla?'

¹³ "Pelepō nsyene ngunda jula wānanjile jumo jwao kuti, 'Ambusanga, ngangummonela! Ana nganitulangana none kwa malipilo ga chipande chimo cha madini ga feza?'

¹⁴ Njigale chichili chenu, njaule kumangwenu. Ngunonyelwa kumpaaju junampele masengo kumbesi yalumo ni mmwe.

¹⁵ Uli, ngangusachilwa kutenda indu ingunonyelwa nkati yose ingwete? Ana nkukola wiwu pakuwā une ndili jwambone? "

¹⁶ Nipele Che Yesu wāmalichisye kwa kusala, "Iyoyo wāali wāmbesi chachiwā wāndanda ni wāali wāndanda chachiwā wāmbesi."

*Che Yesu akuwēcheta kaatatu nkati chiwa chao
(Maliko 10:32-34; Luka 18:31-34)*

¹⁷ Che Yesu pa wālijiji nkukwela kwaula ku Yelusalemu, wāajigele wākulijiganya wāo kumi na mbili, pa wālijiji nkwenenda mwitala, peuto pangali wāndu wāne, wāasalile,

¹⁸ "Nnole! Tukwaula ku Yelusalemu, ni kwele Mwana jwa Mundu chakatajikwe mmakono mwa achakulu wāmbopesi ni wākwiganya Malajisyo, nombewo chalamulikwe aulajikwe.

¹⁹ Chakampeleche kwa wāndu wāngawā wāyahudi apate kuntendela chanache ni kumputa mbokola ni kwa wamba pa nsalaba ni pa lyu wā yaatatu chachisyuka."

*Kuwēnda kwa achikulu
(Maliko 10:35-45)*

²⁰ Nipele achikulu wā wānache wā che Sebedayo wāichile Che Yesu, pamo ni achiwānagwe, wātindi wālile ni kwa wenda chindu.

²¹ Che Yesu wāmmusisye, "Chichi nkusaka?" Wātite, "Choonde nlanje kuti mu umwenye wenu, achiwānangu wāwili wā chatame, jumo kundyo kwenu ni jwine kunchiji kwenu."

²² Che Yesu wajanjile, “Ana nkumanyilila chinkuchiwenda! Uli chinkombole kuching’welela chikombe cha masauko chiching’wele une?” Wanyawo wajanjile, “Tukupakombola.”

²³ Che Yesu waasalile, “Isyene chinng’welele chikombe changu cha masauko, nambo kutama kundyo ni kunchiji kwangu nganigaŵa masengo gangu nambo Akunungu chachapa lipesa lyo wele waŵakolochesye.”

²⁴ Nombe wakulijiganya wane likumi wala paŵapilikene gele, watumbilile ŵawili wo.

²⁵ Nipele Che Yesu waawilasile ni kwasalila, “Nkumanyilila kuti mamwenye ŵa ilambo akwalongosya wandu wao kwa machili, ni achakulu wao akwatenda ali wandu wao.

²⁶ Nipele inaŵe yele kukwenu, nambo jwalijose jwakusaka kuŵa jwamkulungwa kukwenu akusachilwa aŵe katumetume jwa wose.

²⁷ Ni jwalijose jwakusaka kuŵa jwaandanda kukwenu akusachilwa aŵe jwakutumichila jwenu.

²⁸ Iyoyopeyo, Mwana jwa Mundu nganaika kuti atumichilwe nambo kuti atumichile, ni kuutyosya umi wakwe kuti gaŵe malipilo kwa ligongo lya chiwombolo cha wandu wajinji.”

*Che Yesu akwalamya wanggalola ŵawili
(Maliko 10:46-52; Luka 18:35-43)*

²⁹ Che Yesu ni wakulijiganya wao paŵaliji nkutyoka ku Yeliko, mpingo wa wandu waliji nkwakuya.

³⁰ Nipele, ŵapali wanggalola ŵawili uŵatemi mungulugulu litala, nombewo paŵapikene kuti Che Yesu waliji nkupita pelepo, wanyanyisye achitiji, “Ambuje, Mwana ju che Daudi, choonde ntukolele chanasala!”

³¹ Mpingo wa wandu wakalipile ni kwasalila amyalale. Nambo wanyawo ŵapundangenye kunyanyisya, achitiji, “Ambuje, Mwana ju che Daudi, choonde ntukolele chanasala!”

³² Che Yesu wajimi, waawilasile ni kwausya, “Ana nkusaka nampanyichisye ichichi?”

³³ Wajanjile, “Ambuje, tukummenda gaunukuche meeso getu.”

³⁴ Nipele, Che Yesu wakolele chanasala, wakwaiye meeso gao ni papopo wakombwele kulola, ni wankuiye.

21

*Che Yesu akwinjila ku Yelusalemu kwa kusangalala
(Maliko 11:1-11; Luka 19:28-40; Yohana 12:12-19)*

¹ Che Yesu pamo ni wakulijiganya wao waŵandichile ku Yelusalemu, ni paŵaiche ku Besefage pachikwesya cha Miseituni, watumile wakulijiganya ŵawili.

² Waasalile, “Njaule kunsinda wauli mmbujo mwenu, ni kweleko chinkajisimane mbunda jajitaŵikwe ni mwanambunda pamo najo. Nkaagopole njise nawo kwangune.

³ Iwaga chakammusye mundu ligongo lya kwagopola, nkajile, ‘Ambuje akusisaka,’ ni pangakaŵa chakannechele.”

⁴ Ali lyatendekwe kuti gamalile gaŵaŵechete jwakulondola jwa Akunungu.

⁵ “Mwasalile wandu ŵa musi wa Sayuni, Nnole, Mwenye jwenu akunnyichilila!

Atulele, ni akwesile mbunda,
ni mwanambunda, chinyama chachikujigala itutule.”

⁶ Wâkulijiganya wâla wâjawile, wâtesile mpela iwâtite pakusalilwa ni Che Yesu.

⁷ Wâjiichenawo mbunda ni mwanambunda, wâtandiche nguo syao pachanya pawo ni Che Yesu wâtemi pachanya pakwe.

⁸ Mpingo wekulungwa wa wându watandiche nguo syao mwitala, ni wâne wâkatile nyambi sya mwana sya itela ni wâtandiche mwitala.

⁹ Mipingo ja wându wâwâlongolele ni wâwâkuiye wânyanyisye achitiji,

“Ajinichilwe Mwana ju che Daudi,
Akole upile jwele jwakwika mu liina lya Ambuje!

Ajinichilwe Akunnungu wâali kwinani!”

¹⁰ Che Yesu pa wâjinjilaga ku Yelusalemu, wându wâ musî wose wâlîji juguli-juguli. Wându wâlîji nkuusyana, “Ana aju ali nduni?”

¹¹ Wându mu mpingo ula wâtite, “Wêlêwa ni Che Yesu, jwakulondola jwa Akunnungu kutyochela ku Nasaleti musî wa ku Galilaya.”

Che Yesu pa Nyuumba ja Akunnungu

(Maliko 11:15-19; Luka 19:45-48; Yohana 2:13-22)

¹² Nipele, Che Yesu wâjinjile mu lutenje lwa Nyuumba ja Akunnungu, wâwâinjile wânawose u wâsumisyaga ni kusuma malonda pepala, wâpitikwisye mesa sya wâwâsumanyaga mbiya, ni itengu yao wâwâsumisyaga nguunda.

¹³ Wâasalile, “Ilembekwe Mmalembelo ga Akunnungu, ‘Nyuumba jangu chiji wîlanjikwe nyuumba ja kupopelela.’ Nambo wânyamwe njitesile peuto pakulisisila wâ wiyi.”

¹⁴ Wângalola ni wâkulemala wânjaulile pa Nyuumba ja Akunnungu, nombe Che Yesu wâlamisye.

¹⁵ Achakulu wâmbopesi ni wâkwiganya Malajisyo pa wâiweni indu yambone nnope iwâitesile Che Yesu ni wânache ali nkunyanyisya pa Nyuumba ja Akunnungu achitiji, “Ajinichilwe Mwana ju che Daudi,” wânyawo wâtumbile.

¹⁶ Wâusisye, “Uli ngankupilikana yakuti wânache?” Che Yesu wâjanjile, “Elo, ngupikana! Ana nganinsyome Malowê ga? ‘Kutyochela nkang’wa sya wânache achanandi ni wâkonga, nlipatile lumbili lwemalilwe.’ ”

¹⁷ Nipele, wâlesile, wâkopweche mmusi ni kwaula ku Besania ni kugona kweleko.

Che Yesu akuulwesya nkuju

(Maliko 11:12-14,20-24)

¹⁸ Kunda wî, Che Yesu pa wâujaga kwaula ku Yelusalemu, jakwete sala.

¹⁹ Wâuweni ntini mungulugulu litala, wâujaulile, nambo nganachisimana chindu mwelemo, wâusimene uli masamba pe. Wâusalile, “Nkasogola isogosi sooni mo wâ gose pangali mbesi!” Papopo nkuju wo wanyasile.

²⁰ Wâkulijiganya pa wâuweni, wâsimosile, wâlîusisye, “Ntini u ujumwile chin-auli chitema kwantinyi?”

²¹ Che Yesu wâjanjile, “Ngunsalila isyene, mwa wâga ni chikulupi pangali lipamba lili lyose, chinkombole kupanganya ngawâ yeleyo pe yaitendekwe mu chitela cha ntini, nambo atamuno mwachisalilaga achi chitumbi chi, ‘Ntupuche ni kuliponya mu bahali,’ chiitendekwe iyoyo.

²² Mwakolaga chikulupi, chachilichose chachimmende nkupopela, chim-pate.”

*Liusyo lyankati ukombole u Che Yesu
(Maliko 11:27-33; Luka 20:1-8)*

²³ Che Yesu wajanjile pa Nyuumba ja Akunnungu, ni kwiganya. PaWajiganyaga, achakulu wa mbopesi ni achakulu wane wa wandu wausisye kuti, “Ana kwa ukombole chi nkutenda yele indu yi? Waaani wampele wele ukombole u?”

²⁴ Che Yesu wajanjile, “None chinammusye liusyo limo pe, mwanyangaga, nipele, none chinansalile kwa ukombole chi nguitenda indu yi.

²⁵ Uli ukombole u che Yohana wa kubatisya watyochele kwapi? Watyochele kwini pane kwa wandu?” Nambo wawechetesyene achinsyene pe achitiji, “Twajilaga, ‘Watyosile kwini,’ chatuusye, ‘Nambi kwachichi nganimunkulupilila?’

²⁶ Nambo twajilaga, ‘Watyochele kwa wandu,’ tukogopa mpingo wa wandu pakuwa wanawose akwitichisya kuti che Yohana ali jwakulondola jwa Akunnungu.”

²⁷ Nipele, wajanjile, “Ngatukumanyilila!” Nombe Che Yesu watite, “Atamuno une ngangunsalila wanyamwe kwa ukombole chi nguitenda indu yi.

Chitagu cha achachanda wa wili

²⁸ “Wanyamwe nkuganisya uli? Mundu jumo wakwete achachanda wa wili. Wantendele jwaandanda jo kuti, ‘Mwanangu, lelo njaule nkapanganye masengo mungunda wa sabibu.’

²⁹ Nchanda jo wajanjile, ‘Ngangusaka!’ Nambo kanyuma kakwe wapitikwiche ntima, wajawile kupanganya masengo.

³⁰ Atati wala wanajulile mwanagwe jwaawili jo ni kunsalila ilaila, nombe wajanjile watite, ‘Elo, atati!’ Nambo nganjaula kumasengo.

³¹ Ana jwapi jwa wele wa wili wo jwatesile yakuisaka atati gwe?”

Wajanjile, “Jwanchanda jwaandanda jo.”

Che Yesu watite, “Ngunsalila isyene, wakukumbikanya nsongo ni wakulawala wa chajinjile mu Umwenye wa Akunnungu nkanawe kwinjila.

³² Pakuwa che Yohana waiche kukwenu ni kunnanjila kutama yambone nti yakuti pakusaka Akunnungu, ni wanyamwe nganimunkulupilila, nambo wakukumbikanya nsongo ni wakulawala wa wankulupilile. Ni wanyamwe pammasile kugawona gele nganinleka sambu ni kunkulupilila.”

*Chitagu cha ngunda wa misabibu ni wakwasima ngunda
(Maliko 12:1-12; Luka 20:9-19)*

³³ Che Yesu watite, “Mpilikanile chitagu chine. Jwapali mundu jumo nsyene nyuumba walimile ngunda wa sabibu, wausyunguchisye lutenje ni wakolosisye pakuminyila sabibu, watawile chilindo mmomopemo. Nipele waujasimisye kwa wakulima ni kwaula ku chilambo cha kutalika.

³⁴ Katema ka kugungula, watumile achikapolo wao kwa wakulima wala, kuti akajigale liunjili lyakwe lya magungulo.

³⁵ Wakulima wala wakamwile achikapolo wao, jumo wamputile, ni jwine wammuleje, ni jwine wamponyile maganga.

³⁶ Soonni watumile achikapolo wane wainji kupunda wa kundanda. Wakulima wala wajasime ngunda watendele ilaila.

³⁷ Kumbesi kwakwe watumile mwanagwe achiganisyaga mu ntima wakwe achitiji, 'Chakanchimbichisye mwanangu.'

³⁸ Nambo wakulima wala pa wammweni mwanagwao wawechetesylene achinsyene pe, 'Aju ni juchapochele iwagosele, twende tummulaje kuti indu iwagosele tujigale uwe!'

³⁹ Nipele, wankamwile, wanyosisye paasa ngunda wa sabibu, wammuleje.

⁴⁰ "Sambano, nsyene ngunda wa sabibu jula pachachiika, chachatenda ichichi wakulima wala?"

⁴¹ Wanyawo wajanjile, "Chachajonanga wamba wele wachigongomalo wo ni ngunda wa sabibu ula chachiujasimisa kwa wakulima wane uchachapa liunjili iyakwe lya magungulo kwa katema kakwe."

⁴² Pelepo Che Yesu waasalile, "Uli ana nganinsyome lye lilo we li Mmalembelo ga Akunnungu?"

'Liganga liwalikanile wakuta wa sambano lilyolyo lili lyetendekwe liganga lyalikusachilwa kwannope kugapunda maganga gose.

Ambuje ni watesile achi chindu chi, nombe chili chakusimonjeka nnope kwetuwe!'

⁴³ "Kwayele ngunsalila, Umwenye wa Akunnungu chiutyosekwe kukwenu, ni kupegwa wandu wakupanganya yakuisaka Akunnungu."

⁴⁴ Jwalijose juchagwilile pa liganga lyo chakasiche ipande ipande, ni jwalijose juchilyagwilile, chilinkanyatekanyate.

⁴⁵ Achakulu wa mbopesi ni Mafalisayo pa wapilikene itagu yao, wamanyilile kuti waliji nkwegamba wanyawo.

⁴⁶ Nipele wasosaga litala lya kwakamula, nambo wajogwepe wandu pakuwa wanyawo wanganisye nti jwakulondola jwa Akunnungu.

22

Chindimba cha chakulya cha ulombela (Luka 14:15-24)

¹ Che Yesu wawechetenawo sooni kwa itagu achitiji,

² "Umwenye wa kwini ulandene ni mwenye jumpepe juwantendele mwanagwe chindimba cha chakulya cha ulombela.

³ Nipele watumile achikapolo wao kukwa wilanga waalaliche kwika ku ulombela, nambo wakanile kwika.

⁴ Watumile sooni achikapolo wane, achitiji, 'Mwasalile walalichikwe wala kuti, jwammale kolosya yakulya yangu, sikite ng'ombe jangu ja nkambaku ni ng'ombe sine syakunakana, inayose ili chile, njise ku ulombela.'

⁵ Nambo wandu wala wakanile kwika, wawawile, jumo ku ngunda wakwe, ni jwine ku masengo gakwe,

⁶ ni wane waakamwile achikapolo wala waputile ni wane kwaulaga.

⁷ Mwenye jula watumbile, watumile wandu wangondo wao kuti akaaulaje wakuulaga wala ni kuchoma mooto musi wao.

⁸ Nipele waasalile achikapolo wao, 'Ulombela uli chile, nambo unalaliche wa ngana wawilwa.

⁹ Nipele njaule mmalekano ni wanawose uchinkaasimane, nkaawilanje aichanje ku chindimba cha chakulya cha ulombela.'

¹⁰ Achikapolo wao wala watyosile, wawawile mmatala, waichenawo wose uwasimene nawo, wangelumbana ni wambone. Nyuumba ja ulombela jagumbele achalendo.

11 “Nambo paŵajinjile mwenye ku kwalola achalendo, ŵammweni mundu jumo jwanganatakula nguo sya ulombela.

12 Mwenye ŵammusisye, ‘Ambusanga, njinjile chinauli, nomwe nganinkola nguo sya ulombela?’ Nambo ŵelewo ŵamyalele.

13 Nipele, mwenye ŵaasalile achikatumetume ŵao, ‘Muntaŵe makongolo ni makono, mkamponye paasa ku chipi, kweleko chakalile ni kuchilimya meeno.’”

14 Che Yesu ŵamalichisye aчитiji, “Ŵajinji ŵakuŵilanjikwa, nambo ŵasagulikwe nganatupa.”

Nkati kulipa nsongo

(Maliko 12:13-17; Luka 20:20-26)

15 Nipele, Mafalisayo ŵajawile, ŵajilene itajile pa kwatanjiswa Che Yesu kwa maloŵe gao.

16 Nipele, ŵaatumile ŵakulijiganya ŵao, pamo ni ŵakulijiganya ŵa mumpingo u che Helode ku Che Yesu. Ŵausisye aчитiji, “Jwakwiganya, tukumanyilila kuti mmwe ndi mundu jwakulupilichika, nkwiganya litala lya Akunnungu kwa usyene, pangaganisya ŵandu akusala chichi, pakuŵa ngankulola ukulu wa mundu.

17 Sambano, ntusalile, nkuganisya ichichi? Uli ili yambone kulipa nsongo kwa mwenye jwankulu jwa ku Loma pane akuŵilanjikwa che Kaisali, pane tunalipe?”

18 Nambo Che Yesu ŵaumanyilile nningwa wao wangalumbana, ŵaasalile, “Kwachichi nkuuninga, ŵanyamwe ŵaulamba?”

19 Munosye mbiya ja kulipila nsongo.” Nombewo ŵaiche nawo likobili.

20 Nipele, Che Yesu ŵausisye, “Aku ku meeso ku ni liina li ya ŵaani?”

21 Ŵajanjile, “Che Kaisali.” Pelepo Che Yesu ŵaasalile ŵanyawo kuti, “Nipele, i che Kaisali mwapeje che Kaisali, ni ya Akunnungu mwapeje Akunnungu.”

22 Paŵagapilikene gele ŵasimosile, ŵalesile, ŵajawile.

Liusyo lyankati kusyuka

(Maliko 12:18-27; Luka 20:27-40)

23 Lye lyuŵa lyo, Masadukayo ŵane ŵakuti ngapagwa kusyuka ŵaichilile Che Yesu,

24 nipele, ŵausisye, “Jwakwiganya, che Musa ŵatite mundu jwalombele awaga pangaleka ŵanache, ikusachilwa mpwakwe annombele jwankongwe jwawililwe ni ŵankwakwe, kuti ammelechele ŵanache nkulugwe.

25 Nipele, pa musi petu pano ŵapali ŵandu saba ŵaŵapagwile lutumbo lumo. Jwaandanda jo ŵalombele ni ŵawile pangali ŵanache, ni mpwakwe ŵannobile jwankongwe jula.

26 Iyoyo yaliji kwa jwaawili jula ni jwaatatu ni mpaka ŵanawose saba.

27 Paŵamasile kuwa ŵanawose saba, jwankongwe jula ŵawile.

28 Nambi, pa lyuŵa lya kusyuka jwele jwankongwe chaŵe jwa ŵaani mwa ŵele saba wo? Pakuŵa wose saba ŵannobile.”

29 Che Yesu ŵajanjile ŵanyawo, “Ŵanyamwe nkosele pakuŵa ngankugamanyilila Malembelo ga Akunnungu atamuno ukombole wa Akunnungu.

30 Pakuŵa pachachisyuka ŵawe ngalombela atamuno kulombwa, chaŵe mpela achikatumetume ŵa kwinani.

31 Nambo yankati kusyuka kwa ŵawe, uli, nganinsyoma aila iŵansalile Akunnungu? Ŵansalile,

³² ‘Une ndili Akunnungu wa che Iblahimu ni Akunnungu wa che Isaka ni Akunnungu wa che Yakobo.’ Nipele wele ngana wa Akunnungu wa wawe, nambo wa wajumi.”

³³ Mpingo wa wandu ula pa wapilikene yeleyo, wagasimosile majiganyo gao.

Likanyo lyekulungwa

(Maliko 12:28-34; Luka 10:25-28)

³⁴ Mafalisayo pa wapilikene kuti Che Yesu wamyalesye Masadukayo, wasongangene pamo.

³⁵ Jumo jwao, wakwiganya malajisyo, wausisye Che Yesu achalingaga kuti,

³⁶ “Jwakwiganya, likanyo chi lyalili lyekulungwa mu Malajisyo?”

³⁷ Che Yesu wanjanjile, “Mwanonyele Ambuje Akunnungu wenu ni ntima wenu wose ni mbumu jenu jose ni lunda lwenu lose.”

³⁸ Alili ni likanyo lyekulungwa ni lyaandanda.

³⁹ Ni lyaa wili lyalikulandana ni lyele, lili, ‘Munnonyele njenu mpela yankuti pakulinonyela mwasyene.’

⁴⁰ Malajisyo gose ga Akunnungu ga wapele che Musa ni majiganyo ga wakulondola wa Akunnungu gakukulupilila ge makanyo ga wili ga.”

Liisyo lyankati Kilisito

(Maliko 12:35-37; Luka 20:41-44)

⁴¹ Pa wasongangene pamo Mafalisayo, Che Yesu wausisye,

⁴² “Wanyamwe nkuganisa uli yankati Kilisito? Uli ali mwanagwao waani?”

Wajanjile, “Wa che Daudi.”

⁴³ Che Yesu waasalile, “Nipele, kwachichi che Daudi kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu akwa wilinga Ambuje? Pakuwa watite,

⁴⁴ ‘Ambuje waasalile Ambuje wangu, ntame kundyo,

mpaka pachinaa wiche wammagongo wenu paasi pa makongolo genu.’

⁴⁵ Nipele, iwaga che Daudi akwa wilinga Kilisito ‘Ambuje’ ikukomboleka chinauli kuti ali mwanagwao?”

⁴⁶ Ngapagwa mundu jwalijose ju wakombwele kwanga. Chitandile lyuwa lyo ngapagwa ju walinjile sooni kummusya.

23

Che Yesu akwajamuka wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo

(Maliko 12:38-39; Luka 11:43,46; 20:45-46)

¹ Nipele, Che Yesu waasalile mpingo wa wandu ni wakulijiganya wao kuti,

² “Wakwiganya malajisyo ni Mafalisayo akwete ukombole wa kusala uchene ene Malajisyo.

³ Kwalye ligongo lyo mpikanichisye ni kutenda chachili chose chichansalile. Nambo nkasyasya isambo yao, pakuwa ngakutenda yeleye yakuisala yo.

⁴ Akuta wanga misigo jakutopela ni kwatwika wandu mmakoyo, nambo wele achinsyene wo ngakusaka atamuno kukwaya ni chala.

⁵ Wanyawo akugatenda masengo gao gose kuti apate kuloleka ni wandu. Akuwala indu yailembekwe malembelo ga malajisyo pachanya meeso ni konjeshya ukulu wa nguo syao kuti aloleche ali wandu wa Akunnungu.

⁶ Ikwanonyela kutama peuto pa kuchimbichikwa mu indimba ni itengu ya kuchimbichikwa mmajumba ga kupopelela.

⁷ Ikwanonyela kwakomasya kwa kwachimbichisya pa kusumichisya mal-
onda ni kusaka wāndu wāwīlanje, 'Jwakwiganya.'

⁸ Nambo wānyamwe nkawīlanjikwa 'Jwakwiganya,' pakuwā jwakwiganya
jwenu ali jumo pe, ni wose ndi achalongo.

⁹ Atamuno ngasimummilanga mundu 'Atati' pa chilambo pano, pakuwā
Atati wetu ali wāmo pe, wāali kwinani.

¹⁰ Atamuno ngasimummilanjikwa 'ilongola' pakuwā chilongola jwenu ali
jumo pe, yaani Kilisito.

¹¹ Nombe jwali jwankulungwa jwenu chaaŵe katumetume jwenu.

¹² Jwakulikwesya chatuluswe ni jwakulitulusya chachikweswa.

Che Yesu akwamuka yankati ulamba

(Maliko 12:40; Luka 11:39-42,44,52; 20:47)

¹³ "Ulaje uwe kukwenu wākwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, wāulamba!
Pakuwā nkuugala nnango wa Umwenye wa kwinani mmbujo pa wāndu.
Ni wānyamwe mwachinsyene ngankwinjila, atamuno ngankwaleka wākusaka
kwinjila ajinjile.

¹⁴ Ulaje uwe kukwenu wākwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, wāulamba!
Nkwasumula wāwīlilwe ni achiwankwawo ipanje yao nchilitendaga wāndu
wābone nkupopela mapopelo gamaleu, kwa lye ligongo lyo kulaga kwenu
chikuwē kwakukulungwa nnope.

¹⁵ "Ulaje uwe kukwenu wākwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, wāulamba!
Pakuwā nkutaŵa ulendo mu bahali ni pa chilambo kuti nkombole kuntenda
namose mundu jumo aŵe jwa kunkuya mwanya. Pankumpata, nkuntenda
aŵe mundu jwakwinjila ku jehnamu kumpunda mwachinsyene.

¹⁶ "Ulaje uwe kukwenu ilongola wāngalola! Wānyamwe nkutinji mundu
alumbililaga kwa Nyuumba ja Akunnungu, kwele kulumbila ko ngaŵa
chindu, nambo alumbililaga kwa sahabu ja Nyuumba ja Akunnungu, kwele
kulumbilila ko kukwakanganichisya kuchitenda chalumbilile.

¹⁷ Wānyamwe wāngalola wākuloŵela! Chapi chachili cha malumbo nnope,
sahabu pane Nyuumba ja Akunnungu jajikujitenda sahabu jiŵe jeswela?

¹⁸ Sooni nkutinji mundu alumbililaga pa chilisa ngaŵa chindu, nambo
alumbilaga nkujikolanga mbopesi jajili pa chilisa, kwele kulumbilila ko
kukwakanganichisya kuchitenda chalumbilile.

¹⁹ Wānyamwe wāngalola! Ana kulumbilila chi kwakuli kwamalumbo nnope,
kwa mbopesi pane kwa chilisa chachikujitenda mbopesi jiŵe jeswela?

²⁰ Jwakulumbila kwa chilisa akulumbilila kwa chele chilisa cho, ni kwa
chose chachili pachanya pakwe.

²¹ Ni jwakulumbila kwa Nyuumba ja Akunnungu akulumbilila kwa Nyu-
umba ja Akunnungu ni kwa jwele jwakutama nkati mo.

²² Nombe jwakulumbila kwa kwinani akulumbilila kwa chitengu cha
Umwenye wa Akunnungu, ni kwa jwele jwakutama pachanya pakwe.

²³ "Ulaje uwe kukwenu wākwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, wāulamba!
Nkupochela mbopesi kwa wāndu, atamuno pa masamba ga kununjila, ni
bisali ni jila, nkuileka indu yekulungwa yailajichikwe ni Malajisyo mpela ila
kupanganya yaikwanonyesya Akunnungu ni chanaswa ni chikulupi. Gelega
ni gankusachilwa kugakamulisya pangagaliŵalila gane.

²⁴ ilongola wāngalola! Nkujityosya membe mu yakung'wa, nambo
nkuchimila chinyama chachikuwīlanjikwa ngamia!

²⁵ “Ulaje uwe kukwenu wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, waulamba! Nkosa chikombe ni mbale kwa paasa, nambo nkati nkuleka indu impatile kwa wiwi ni nseke.

²⁶ Ugwe Mfalisayo jwangalola! Njosye chikombe nkati kaje ni paasa chipasalale.

²⁷ “Ulaje uwe kukwenu wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, waulamba! Pakuwa nkulandana ni malembe gagasililwe ni chokaa, nombe kwa paasa gakuwoneka kuwa gambone, nambo nkati mwakwe gagumbele maupa ga wawe ni usakwa wejinji.

²⁸ Iyoyopeyo ni wanyamwe kwa paasa nkuoneka ni wandu kuwa wambone nambo nkati ngumbele ulamba ni ungalimate.

Kulaga kukwika

(Luka 11:47-51)

²⁹ “Ulaje uwe kukwenu wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, waulamba! Nkugumba malembe ga wakulondola wa Akunnungu ni kugasalalisya malembe ga wandu wambone.

³⁰ Nkutinji, ‘Tukaapali kalakala katema ka achambuje wetu, ngatuka we pamo mmaulajo ga wakulondola wa Akunnungu!’

³¹ Kwakuwecheta yeleyo nkulilosya mwachinsyene kuti wanyamwe ndi achiwana wa awala wa waujele wakulondola wa Akunnungu.

³² Hayaga, mmalichisye masengo ga wachokwele achambuje wenu!

³³ Wanyamwe wa uwelesi wa lijoka lya sumu! Chimmutuche chinauli ulamusi wa ku jehanamu?

³⁴ Nipele lye ligongo lyo une ngumpelechela wanyamwe wakulondola wa Akunnungu, wandu wa lunda ni wakwiganya malajisyo, wane mwa wanyawo chimwaulaje ni kwa wamba pa nsalaba, ni wane chimwapute ibokola mma-jumba genu ga kupopelela ni kwasosa mmisi jinajose.

³⁵ Nipele chilewo chichiwe kukwenu kwa ligongo lya miasi ja wandu wambone jajijitiche mu chilambo muno. Elo chitandile chiwa chi che Habili jwanganakola chilewo mpaka chi che Sakalia, mwana ju che Balakia, jumwammuleje pa Nyuumba ja Akunnungu pasikati ja papaswela ni chilisa.

³⁶ Isyene ngusalila kuti, wandu wa uwelesi u chalamulikwe kwa ligongo lya indu yi.

Che Yesu yakuti pakuunonyela musu wa ku Yelusalemu

(Luka 13:34-35)

³⁷ “Yelusalemu! Ugwe Yelusalemu! Nkwaulaga wakulondola wa Akunnungu ni kwaputa maganga welewo wa watumikwe kukwenu. Ana kalingwa nasachile kwasonganganya achiwana wenu, mpela nguku ijikuti pakwasonganganya achiwanagwe kusi kwa mapapiko gakwe, nambo mwakanile.

³⁸ Ayaga nipele, nyuumba jenu chijisigale lisame pe.

³⁹ Ngusalila, ngamuumona sooni mpaka pachinchiti, ‘Akole upile jwele jwakwika mu liina lya Ambuje.’ ”

24

Che Yesu akuwecheta yankati konasika kwa Nyuumba ja Akunnungu

(Maliko 13:1-2; Luka 21:5-6)

¹ Che Yesu wakopweche pa Nyuumba ja Akunnungu, ni pawajaulaga, wakulijiganya wao wajaulile ni kwalosya majumba ga Nyuumba ja Akunnungu.

² Che Yesu wâasalile, “Elo, gose gankugawona ga! Isyene ngunsalila kuti, ngapagwa liganga namuno limo lichilisigale pa line, kila chindu chichi-jonasikwe.”

Kulaga ni kusauka

(Maliko 13:3-13; Luka 21:7-19)

³ Che Yesu paWatemu ku chitumbi cha Miseituni, wâkulijiganya wâjaulile pa chisyepela, wâusisye, “Ntusalile ana gelega chigatyochele chakachi? Ni chimanyisyo chi chakutulosya kwika kwenu ni kumbesi kwa chilambo chino?”

⁴ Che Yesu wâjanjile, “Nlilolechesye kuti akaika kunnambusya mundu.

⁵ Pakuwa achajinji chakopochele aninkuti, une ndili Kilisito nombewo chachasoyasya wându wâjinji.

⁶ Chimpikane yankati ngondo ni kusongona yankati ngondo, nambo nkatojima, pakuwa gelega gakusachilwa gatyochele kaje, nambo kumbesi kwakwe kukanawe.

⁷ Chilambo chimo chichiputane ni chine, umwenye umo chiuputane ni wine. Kosekose kuchichiwa ni sala ni chindendemesi cha chilambo.

⁸ Aga ganagose ga gali mpela kutanda kwa chilungusi.

⁹ “Nipele chachintyosya kuti ansausye ni kummulaga. Chinchichimwa ni wându wa ilambo yose ligongo lya liina lyangu.

¹⁰ Sooni, achajinji chachileche chikulupi chao, chachigalaukana ni kuchimana jwine ni jwine.

¹¹ Chachikopochela wâkulondola wa unami achajinji chiwâlambusye wându wâjinji

¹² Ligongo lya winji wa ungalimate, unonyelo wa wându wâjinji chiuchinandupa.

¹³ Nambo jwalijose juchapililile mpaka kumbesi, jwelejo ni juchakulupuche.

¹⁴ Nambo, kukanawe kwika kumbesi, aji Ngani Jambone ja umwenye wa Akunnungu chijilalichikwe pa chilambo chose jiwe umboni kwa ilambo yose.

Kulaga kwakukulungwa

(Maliko 13:14-23; Luka 21:20-24)

¹⁵ “Nipele, pachinchione ‘Chindu cha soni chachikusakasya Nyuumba ja Akunnungu’ chichawechetekwe ni che Danieli, jwakulondola jwa Akunnungu kuti hijimi peuto papaswela, wâkusyoma amanyilile malumbo gakwe.

¹⁶ Pelepo, wâali ku Yudea autuchile kumatumbi.

¹⁷ Jwaali pachanya nyuumba akatuluka ni kwinjila nkati kukwigala chindu.

¹⁸ Jwaali ku migunda akauja panyuma kukwigala nguo jao.

¹⁹ Ulaje kukwao wele utachiwa pachiilu ni wachajonjesye gele mowa go!

²⁰ Mpokele kuti kuutuka kwenu kuna we katema ka mbepo, atamuno Lyuwa lya Kupumulila!

²¹ Pakuwa kele katema ko chikupagwe kulaga kwakukulungwa kwati nganikupagwe chitandile kugumbikwa chilambo chino mpaka sambano, atamuno ngali pachikutyochele sooni.

²² Iwaga gele mowa go ngagakapunguchikwe, ngapagwa mundu jwakakulupwiche, nambo gele mowa go chigapunguchikwe kwa ligongo lya wele wâwasagulikwe.

²³ “Nipele, kele katema ko mundu aikaga kunsalila, ‘Kilisito ali apa’ pane ‘Ali akuno,’ nkakulupilila.

²⁴ Pakuŵa chachikopochela ŵanya kilisito ŵa unami ni ŵakulondola ŵa unami. Chachitenda imanyisyo yaikulungwa ni yakusimonjeka ya kwalambusya ŵandu yakombolekaga namose ŵasagulikwe ŵa Akunnungu.

²⁵ Mpilikane, nanjamwiche chile kakanaŵe katema.

²⁶ Nipele, ansalilaga kuti, ‘Nnole, ali mwipululu,’ nkajaula kweleko, pane ‘Nnole, ali munkati,’ nkakulupilila.

²⁷ Pakuŵa, mpela njasi ijikuti kumesya kutyochela kungopochelo lyuŵa mpaka kulikutiŵila lyuŵa, iyoyo peyo ni ichijile kwika kwa Mwana jwa Mundu.

²⁸ Pele pauli ntembo, ni patachisongangana achikapungu.

Kwika kwa Mwana jwa Mundu

(Maliko 13:24-27; Luka 21:25-28)

²⁹ “Nambo nkumala kulaga kwa ge moŵa go, lyuŵa chilipilile, ni lwesi ngalulanguchisya, ni ndondwa sisipatuche kutyochela kwinani ni machili ga kwinani chigachitinganyika.

³⁰ Nipele, chimanyisyo cha Mwana jwa Mundu chichioneche kwinani, pelepo ŵandu wose ŵa pa chilambo chalile, Chachimmona Mwana jwa Mundu ali nkwiika pachanya maunde ga kwiunde, ni machili ni ukulu wekulungwa.

³¹ Nombe chachatuma achikatumetume ŵao ŵa kwinani ali akamulile mapenga ga kusona nnope, ni ŵanyawo chachasonganganya ŵandu ŵao uŵasagulikwe kutyochela mbande syose ncheche sya chilambo, chitandile aji mbesi ja kwinani mpaka aji mbesi ji.

Chitagu cha nkuju

(Maliko 13:28-31; Luka 21:29-33)

³² “Kwa chitela cha ntini nlijiganye achi chitagu chi, Paukutanda kola nyambi ni kusipuka masamba, ŵanyamwe nkumanyilila kuti katema ka chuuku kaŵandichile.

³³ Iyoyo peyo ŵanyamwe pachingaone aga gose ga gali nkutendekwa, mmanyilile kuti katema ka une kuuja kaŵandichile.

³⁴ Isyene ngunsalila, Au uŵelesi u ngaupita gakanawê kutendekwa aga gose ga.

³⁵ Kwinani ni chilambo chiichipita, nambo malowê gangu ngagapita ng’o.

Ngapagwa jwakumanyilila lyuŵa ni saa

(Maliko 13:32-37; Luka 17:26-30,34-36)

³⁶ “Nambo, yankati lyuŵa ni saa, ngapagwa ŵakuimanyilila chakachi chikopochele, atamuno achikatumetume ŵa kwinani, atamuno Mwana, Atati jika pe ni ŵakumanyilila.

³⁷ Pakuŵa yaitite mmoŵa ga che Nuhu, ni iyoyo ichichiŵa kwika kwa Mwana jwa Mundu.

³⁸ Pakuŵa gele moŵa go, chikumba meesi chachikulungwa chikanaŵe, ŵandu ŵalyaga ni kung’wa, ni ŵalombelaga ni kulombwa, mpaka lye lyuŵa lyo che Nuhu paŵajinjile mu safina.

³⁹ Nganamanyilila mpaka chikumba meesi pachaiche ni kwakumba wose. Ni iyoyo ichichiŵa kwika kwa Mwana jwa Mundu.

⁴⁰ Kele katema ko ŵandu ŵaŵili chachiŵa ku ngunda, jumo chachijigalikwa ni jwine kulekwa.

⁴¹ Achakongwe wawili chachiwa aninkusyaga, jumo chachijigalikwa ni jwine kulekwa.

⁴² Nipele, nililolechesye, pakuwa ngankumanyilila lyuwa chi litaiche Ambuje wenu.

⁴³ Nambo nkumbuchile lyeleli, kuti akaimanyi nsyene nyumba katema chi jawiyi pataiche, akachesisye, ngakajileche nyumba jakwe jjonasikwe.

⁴⁴ Kwalye ligongo lyo, wanyamwe nliwiche chile, pakuwa ngankumanyilila katema kachaiche Mwana jwa Mundu.”

*Katumetume jwakukulupilichika ni jwangakukulupilichika
(Luka 12:41-48)*

⁴⁵ Che Yesu wapundile kuwecheta, “Nipele nduni jwali jwakitumichila jwakukulupilichika ni lunda, jwati ambujegwe chammiche pachanya pa wandu wao, wape chakulya katema kakwe?”

⁴⁶ Jwana upile jwakitumichila jo pataiche ambujegwe juchansimane aninkutendekanya yeleyo.

⁴⁷ Isyene ngunsalila, chachimmika jwele katumetume jo alindilile chipanje chakwe chose.

⁴⁸ Nambo jwakitumichila awaga jwangalumbana atiji muntima mwakwe kuti, ‘Ambuje wangu akuka wa kuuja,’

⁴⁹ ni kutanda kwaputa achikapolo achinjakwe ni kulya ni kung’wa pamo ni wakolelwa,

⁵⁰ ambujegwe kapolo jula chachiika lyuwa lyangakulilolela ni saa jangakujimanya.

⁵¹ Chachinjamura wamba ni kummika mu mpingo umo ni waulamba. Kweleko chikuwe ni kulila ni kuchilimya meeno.

25

Chitagu cha achiwali likumi

¹ “Kele katema ko, Umwenye wa kwini chiulandane ni achiwali likumi wawajigele ibatali yao, watyosile kwachingamila ambuje wa ulombela.

² Nsano wao waliji wakulowela ni nsano waliji wakalamuka.

³ Wawaliji wakulowela wala wajigele ibatali yao, nambo nganajigala mauta ga akiba.

⁴ Nambo wele wawaliji wakalamuka wala wajigele mauta mu yupa pamo ni ibatali yao.

⁵ Pakuwa ambuje waulombela wakawile kwika, achiwali wala wose wagwesele ni kugona.

⁶ Nambo sikati chilo nnope kwapali kunyokonya, ‘Nnole! Ambuje waulombela akwika, njaule nkaachingamile.’

⁷ Pelepo achiwali wala wose wajimwiche, wawisile chile ibatali yao.

⁸ Wele wakulowela wala waasilile wakalamuka kuti, ‘Mtupe mauta genu kanandi pakuwa ibatali yetu ikusimika.’

⁹ Nambo wakalamuka wala wajanjile, ‘Ngagatukwana uwe ni wanyamwe! Mmbaya njaule kwa kusumisa nkalisumile mwachinsyene!’

¹⁰ Nipele, wele achiwali wakulowela wo pawajawile kusuma mauta, ambuje waulombela waiche, ni achiwali wawaliwisile chile wajanjile pamo nawo mu nyumba ja ulombela ni nngao waugalikwe.

11 Kanyuma achiŵali ŵane ŵala ŵaiche, ŵaaŵilasile, ‘Achimwene, achimwene, ntuugulile!’

12 Nambo ŵelewo ŵajanjile, ‘Ngunsalila isyene, ngangumanyilila ŵanyamwe.’ ”

13 Nipele, Che Yesu ŵatite, “Nlilolechesye, pakuŵa ngankumanyilila lyuŵa atamuno saa pachaiche Mwana jwa Mundu.

*Chitagu cha ŵakutumichila ŵatatu
(Luka 19:11-27)*

14 “Pakuŵa Umwenye wa kwinani uli mpela mundu jwasachile kwaula ulendo, ŵaaŵilasile ŵakutumichila ŵao ni kwalechela chipanje chakwe.

15 Ŵampele kila jumo ichaikombole, jumo maunjili nsano ga mbiya, ni jwine maunjili gaŵili ni jwine liunjili limo, ni ŵajawile.

16 Nipele, juŵapochele mbiya maunjili nsano ŵajawile kukusumisa malonda ni ŵapatile mbiya sine maunjili nsano.

17 Ilaila juŵapochele mbiya maunjili gaŵili jula, ŵapatile sine maunjili gaŵili.

18 Nambo jwele juŵapochele mbiya liunjili limo jula, ŵajawile, ni kusola lisimbo paasi, ni ŵasisile mbiya ja achimwene jwao.

19 “Pagapite moŵa gamajinji, achimwene jwa ŵakutumichila ŵala ŵausile, ni ŵatandite kuŵalanjila mbiya sisyatumiche ni mbiya sisypatikene mu mbiya syakwe.

20 Katumetume juŵapochele mbiya maunjili nsano ŵaiche ali ajigele gane nsano, ŵaasalile, ‘Achimwene, mwambele maunjili nsano ga mbiya, nnole, nyonjehesye maunjili gane nsano.’

21 Achimwene jwao ŵansalile jwelejo kuti, ‘Yambone, jwakutumichila jwambone ni jwakukulupilichika. Ndi jwakukulupilichika kwa indu yainandi pe, chinampe yejinji. Njise kukusengwa pamo ni achimwene jwenu.’

22 “Sooni jwakutumichila juŵapochele mbiya maunjili gaŵili ŵaiche, ŵatyosisye mbiya sine maunjili gaŵili gagajonjehkekwe, ŵatite, ‘Achimwene, mwambele mbiya maunjili gaŵili. Nnole, mbatile sine maunjili gaŵili gagajonjehkekwe.’

23 Achimwene jwao ŵansalile jwelejo kuti, ‘Yambone, jwakutumichila jwambone ni jwakukulupilichika. Ndi jwakukulupilichika kwa indu yainandi pe, chinampe yejinji. Njise kukusengwa pamo ni achimwene jwenu.’

24 “Nambo juŵapochele mbiya liunjili limo jula ŵaiche, ŵatite, ‘Achimwene, nguimanyilila kuti mwe ndi ŵakulimba, mmweji nkugungula pa nganimpande, ni kusonganganya panganimisa.

25 Najogwepe, najisisile mbiya jenu paasi. Nipele njigale mbiya jenu.’

26 “Achimwene jwao ŵanjanjile, ‘Mwe ndi jwakutumichila jwanganalumbana ni jwa ulesi! Nkuumanyilila kuti une ngugungula panganimbande, ni kusonganganya panganimisa.

27 Nipele yammajile kujiŵika mbiya jangu mu nyumba ja kugosela mbiya, none pachiche ngajijigele jajili jangu ni chakonjehcheka chakwe!

28 Munsumule mbiya jo mumppe jwakwete mbiya maunjili likumi.

29 Pakuŵa, jwali ni chindu chapege ni konjehkwa. Nambo jwanaganakola chindu, ata chele chakwete cho chichijigalikwe.

30 Yankati jwakutumichila jwangaikanacho chakonjehcheka, mumponye paasa ku chipi! Kweleko chikuŵe ni kulila ni kuchilimya meeno.’ ”

Kulamula kwa mbesi

³¹ “Katema kachaiche Mwana jwa Mundu mu ukulu wakwe ni achikatumetume ŵa kwinani wose ali pamo nawo, pelepo chachitama pa chitungu chao cha umwenye chachili ni ukulu.

³² Ŵandu ŵa ilambo yose chasongangane mmbujo mwao, nombe chachalekanganya Ŵandu mpela Ŵakuchinga yakuti pakusilekanganya ngondolo ni mbusi.

³³ Chaachisiŵika ngondolo yaani ŵandu ŵambone kundyo kwakwe ni mbusi yaani ŵandu ŵangalumbana kunchiji kwakwe.

³⁴ “Nombe Mwenye chiŵasalile ŵaali ŵa kundyo kwakwe kuti, ‘Njise Ŵanyamwe Ŵampegwile upile ni Atati Ŵangu, mpochele umwenye Ŵampanganyichisye chile chitandile kugumbikwa chilambo.

³⁵ Pakuŵa jangwete sala ni Ŵanyamwe mwambele chakulya ni jangwete njota ni Ŵanyamwe mwambele meesi ni naliji jwannendo ni Ŵanyamwe mwambochele mmajumba genu.

³⁶ Naliji matakope, Ŵanyamwe mwandakwisye ni naliji jwakulwala Ŵanyamwe mwaaiche kukuunola ni naliji jwantawe Ŵanyamwe mwanyimajimile.’

³⁷ Pelepo, Ŵandu Ŵakupanganya yaili yambone paujo pa Akunungu chiŵajanje mwenye kuti, ‘Ambuje, ana chakachi twambweni ŵa sala ni kumpa chakulya, pane jinkwete njota ni kung’wesya meesi?

³⁸ Ana chakachi twammweni nli jwannendo ni kumpochela, pane matakope ni kuntakusya?

³⁹ Chakachi twammweni ndi nkulwala pane jwantawe ni kwika kukunola?’

⁴⁰ Mwenye chiŵajanje, ‘Ngunsalila isyene, chachilichose chimwantendele jumo jwa Ŵanyaŵa achalongo Ŵangu achanandi, mwandendele une.’

⁴¹ “Nipele chiŵasalile ŵele ŵaali kunchiji kwao, ‘Ntyoche mmbujo mwangu Ŵanyamwe Ŵankwete malwesole! Njaule ku mooto moŵa gose pangali mbesi wangasimika, wauŵichikwe chile kwa ligongo lya Shetani ni achikatumetume Ŵakwe.

⁴² Pakuŵa jangwete sala nganimumba chakulya, jangwete njota nganimumba meesi.

⁴³ Naliji jwannendo nganimumbochela mmajumba genu ni panaliji matakope nganimumba nguo ni nalwalaga ni nataŵikwe nganinnyika kukulola.’

⁴⁴ “Pelepo nombe chajanje, ‘Ambuje, ana chakachi twammweni ndi jinkwete sala ni njota, ni ndi jwannendo pane matakope, ni ndi nkulwala pane jwantaŵikwe, nowe nganitunkamusya?’

⁴⁵ Mwenye chajanje, ‘Ngunsalila isyene, kila pamwakanaga kumpanganichisya gelega jumo jwa Ŵanyaŵa achanandi ŵa, mwakanile kuumbanganichisya une.’

⁴⁶ Nipele, Ŵanyaŵa chajaule kumasausyo moŵa gose pangali mbesi, nambo Ŵandu Ŵakupanganya yaili yambone paujo pa Akunungu chajaule ku umi wa moŵa gose pangali mbesi.”

26*Majilano ga kwaulaga Che Yesu*

(Maliko 14:1-2; Luka 22:1-2; Yohana 11:45-53)

¹ Che Yesu paŴamalisisye kuŵecheta gelego gose, ŵaasalile Ŵakulijiganya Ŵao,

2 “Nkumanyilila kuti pachigamale moŵa gaŵili chichiŵe chindimba cha Pasaka, ni Mwana jwa Mundu chakatyosyekwe kuti aŵambikwe pa nsalaba.”

3 Katema ko achakulu ŵa mbopesi ni achakulu ŵa ŵandu ŵasimene pa nsana wa nyuumba ja Jwankulu Jwambopesi jwaŵilanjikwe che Kayafa.

4 Ŵajilene ichajile pa kwakamula Che Yesu kwa malindi ni kwaulaga.

5 Nambo ŵatite chele chindu chinatyochele katema ka lyuŵa lya chindimba cha Pasaka, ngakaŵa chikutyochele kutindiganya pa ŵandu.

Che Yesu akupakaswa mauta ku Besania

(Maliko 14:3-9; Yohana 12:1-8)

6 Che Yesu paŵaliji ku Besania, ku nyuumba ji che Simoni, juŵalamile matana.

7 Jwankongwe jumo juŵaliji ni chuupa chachikolochekwe ni liganga lya alabasta chachili ni mauta ga kununjila nnope ni ga ndalama jajikulungwa, ŵaichilile Che Yesu paŵatemi kulya chakulya, ŵajitile mauta muntwe.

8 Ŵakulijiganya ŵao paŵaiweni yele ŵatumbile, ŵatite, “Awu uwonasi u wa chichi?”

9 Aga mauta ga ngati gakasumichikwe kwa mbiya jekulungwa, ni kupegwa ŵakulaga.”

10 Che Yesu ŵasimanyilile ng'anisyo syao, ŵaasalile, “Ligongo chi nkunsausya jwankongwe jo? Jwele atesile yambone kukwangu.”

11 Ŵakulaga alinji moŵa gose ni ŵanyamwe, nambo une nguuŵa ni ŵanyamwe moŵa gose.

12 Aju jwankongwe ju anyitilile pa chiilu mauta ga kununjila kuti amiche chile kwa masiko gangu.

13 Ngunsalila isyene, papali pose pa chilambo pano patachilalichila Ngani Jambone ji, achi chatesile jwankongwe ju chichisalichikwe kwa kunkumbuchila.

Che Yuda akukunda kwagalauka Che Yesu

(Maliko 14:10-11; Luka 22:3-6)

14 Nipele, che Yuda Isikaliote, jumo jwa likumi ni ŵaŵili ŵala, ŵajawile kwa achakulu ŵa mbopesi,

15 Ŵausisye, “Ana chimuumbe ichichi nannyichisyaga Che Yesu kukwenu?” Ŵaŵalanjile ipande selasini ya feza.

16 Chitandile kele katema ko che Yuda ŵasosaga lipesa lya kwaichisya kukwao.

Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao akulya chakulya cha Pasaka

(Maliko 14:12-21; Luka 22:7-13,21-23; Yohana 13:21-30)

17 Lyuŵa limo likanaŵe lyuŵa lya chindimba cha mikate jangatagwa amila, ŵakulijiganya ŵajaulile Che Yesu ni kwausya, “Ana kwapi nkusaka tukankolochesye chakulya cha Pasaka?”

18 Ŵajanjile, “Njaule mmusi kwa mundu jumpepe, nkansalile, ‘Jwakwiganya akuti, katema kangu kaiche, chindy chakulya cha Pasaka kumangwenu pamo ni ŵakulijiganya ŵangu.’”

19 Ŵakulijiganya ŵala ŵatesile mpela iŵatite pakusalilwa ni Che Yesu, ŵakolosisye chakulya cha Pasaka.

20 Ligulo, Che Yesu ŵatemi pakulila chakulya pamo ni ŵakulijiganya ŵao kumi na mbili.

21 Paŵalyaga, Che Yesu ŵatite, “Ngunsalila isyene, jumo jwenu chakang’alauche.”

22 Ŵakulijiganya Ŵasupwiche nnope, ŵatandite kuusya jumo jumo, “Ambuje! Uli, ndili une?”

23 Che Yesu ŵajanjile, “Juchakatoŵele nkate mumbale pampepe ni une jujuo ni juchakang’alauche.

24 Elo, Mwana jwa Mundu chawe mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti pakusala, nambo ulaje kwa jwelejo juchakang’alauche Mwana jwa Mundu! Ikaliji mmbaya ngakapagwe jwele mundu jo.”

25 Che Yuda, juŵangalawiche, ŵausisye, “Jwakwiganya! Ndili une?” Che Yesu ŵajanjile, “Ugwe mmechete.”

Chakulya cha Ambuje

(Maliko 14:22-26; Luka 22:14-20; 1 Ŵakolinto 11:23-25)

26 Paŵalyaga, Che Yesu ŵaujigele nkate, ŵatogolele Akunnungu, ŵaugaŵenye, ŵapele ŵakulijiganya ŵao achitiji, “Njigale ndye, achi ni chiilu changu.”

27 Nipele ŵachijigele chikombe cha divai, ŵatogolele, ŵapele achitiji, “Nng’welele achi ŵanawose,

28 pakuŵa aji ni miasi jangu ja lilangano jajikwitika kwa ligongo lya ŵajinji kwa kwalechelesya sambi.

29 Nambo ngunsalila kuti nguung’wa sooni divai ja sabibu mpaka paching’we jasambano pamo ni ŵanyamwe mu umwenye wa Atati ŵangu.”

30 Paŵamasile kwimba lujimbo lwa kulapa, ŵatyosile, ŵajawile kuchikwesya cha Miseituni.

Che Yesu akusala kuti chakanikwe ni che Petulo

(Maliko 14:27-31; Luka 22:31-34; Yohana 13:36-38)

31 Nipele Che Yesu ŵaasalile sooni, “Chilo cha lelo jino, ŵanyamwe ŵanawose chinchimwe ni une, pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, ‘Chinampute jwakuchinga ni mpingo wa ngondolo chipwilingane.’

32 Nambo pachimale kusyuka, chinannongolele ku Galilaya.”

33 Che Petulo ŵaasalile Che Yesu, “Nachiŵamuno ŵanawose chachimwe ni mmwe ni kunneka, nambo une ngali pachinanneche.”

34 Che Yesu ŵansalile che Petulo, “Ngunsalila isyene, chilo chino jikanaŵe kutongola tambala, chimungane katatu.”

35 Che Petulo ŵatite, “Iŵaga chingawe pamo nomwe, ngasinankana.” Ŵakulijiganya ŵane ŵala ŵanawose ŵatite iyoyo.

Che Yesu akupopela ku Getesemane

(Maliko 14:32-42; Luka 22:39-46)

36 Nipele Che Yesu ŵajawile pamo nawo kwiuto kwakukuŵilanjikwa ku Getesemane, ŵaasalile Ŵakulijiganya ŵao kuti, “Ntame apano une ngwaula ako kukupopela.”

37 Ŵalongene nawo che Petulo pamo ni ŵanache ŵaŵili ŵa chilume ŵa che Sebedayo, ŵatandite kusupuka nnope ni kulagasika.

38 Pelepo ŵaasalile, “Ngusupuka nnope muntima mpaka chiŵandi kuwa. Ntame apano ni nchesye pamo ni une.”

39 Nipele, ŵajawile mmbujo kanandi, ŵagwile manguku, ŵapopele achitiji, “Atati ŵangu, iŵaga ikukomboleka, achi chikombe cha malagasyo chimbite, nambo ngaŵa kwa kusaka une, nambo iŵe mpela inkuti pakusaka mmwe.”

⁴⁰ Wajaulile wakulijiganya wala, wasimene agonile, waasalile che Petulo, “Ana uli, nganinkombola kuchesya pamo ni une atamuno saa jimope?”

⁴¹ Nchesye ni kupopela kuti nkaika kwinjila nkulinjikwa. Mbumu jikusaka nambo chiilu changali machili.”

⁴² Che Yesu wajawile sooni kaaŵili kukupopela, “Atati wangu, iwaga ngaikomboleka achi chikombe cha malagasyo chipite pangang’welela une, nipele, chinkusaka chitendekwe.”

⁴³ Wajaulile sooni wakulijiganya wao, wasimene agonile, pakuwa meeso gao gatopelwe ni lugono.

⁴⁴ Nipele walesile, wajawile sooni kukupopela kaatatu kwa malowe galagala.

⁴⁵ Nipele wajaulile wakulijiganya wala, waasalile, “Ana uli, chiwela nli mu lugono ni kupumulila? Nnole katema kasyene kaiche, ni Mwana jwa Mundu chatajikwe mmakono mwa wandu wa sambu.

⁴⁶ Njime, twende. Nnole! Akwika jwakuung’alauka.”

Che Yesu akukamulwa

(Maliko 14:43-50; Luka 22:47-53; Yohana 18:3-12)

⁴⁷ Nipele, Che Yesu paŵaliji nkuwecheta nawo, waiche che Yuda, jumo jwa wakulijiganya kumi na mbili wala. Pamo nawo waiche wandu wajinji ali ajigele mapanga ni imbonga waŵatumikwe ni achakulu wambopesi ni achakulu wa wandu.

⁴⁸ Juwasachile kungalauka Che Yesu jo, wapele chimanyisyo kuti, “Juchinankomasye kwa kwakunnonyela ni jujojo, munkamule.”

⁴⁹ Che Yuda wammandichile Che Yesu, waasalile, “Ngunkomasya jwakwiganya!” Nipele wankomasisye kwa kwakumbata.

⁵⁰ Che Yesu wansalile, “Ambusanga, ntende chinnyichile.” Pelepo waiche wandu wala, wankamwile Che Yesu ni kwaŵika paasi pa ulamusi wao.

⁵¹ Jumo jwa waŵaliji pamo ni Che Yesu walisolomwele lipanga lyakwe, wamputile kapolo jwa jwankulu jwambopesi, wankatile liwiwi.

⁵² Pelepo Che Yesu wansalile jwejo, “Mmusye upanga wenu mwigonelo mwakwe, pakuwa jwalijose jwakuulaga ni lipanga, chaulajikwe ni lipanga.

⁵³ Uli ana ngankwimanyilila kuti ngukombola kwaŵenda Atati wangu ni kuembelechela kupunda wangondo mipingo kumi na mbili wa achikatume-tume wa kwinanani?

⁵⁴ Nambo chigamalile chinauli Malembelo ga Akunnungu gagakuti ikuwajilwa kuwa?”

⁵⁵ Katema kakoko Che Yesu wausalile mpingo wa wandu uwaiche kukwakamula, “Uli nnyiche kukungamula kwa mapanga ni imbonga mpela ndili mundu jwangangugakumulichisya malajisyo? Moŵa gose naliji pa Nyuumba ja Akunnungu njijiganyaga, nambo nganimungamula!

⁵⁶ Nambo aga gose ga gatendekwe pakuti gamalile malembelo ga wakulondola wa Akunnungu.” Pelepo wakulijiganya wanawose walesile, watisile.

Che Yesu akwaswa kukungulu

(Maliko 14:53-65; Luka 22:54-55,63-71; Yohana 18:13-14,19-24)

⁵⁷ Nipele, wele wandu waŵankamwile Che Yesu wanjawisye ku nyuumba ji che Kayafa juŵaliji jwankulu jwambopesi, kuwasongangene wakwiganya Malajisyo ni achachekulu.

⁵⁸ Che Petulo wankuiye kwa kutali mpaka mu lutenje lwa jwambopesi jwankulu, wajinjile nkati pamo ni wakulindilila kuti alole ichikatendekwe.

⁵⁹ Nipele, achakulu wambopesi ni nkungulu wose wausosile umboni wa unami kuti akombole kumbulaga Che Yesu.

⁶⁰ Nambo nganapata umboni wauli wose, nachiwamuno waiche wandu wajinji wa unami. Kumbesi kwakwe waiche wandu wawili.

⁶¹ Watite, “Aju mundu ju watite, ‘Ngukombola kujigumula Nyumba ja Akunnungu ni kujitawa sooni kwa mowa gatatu.’”

⁶² Jwambopesi Jwankulu wajimi, wammusisye Che Yesu, “Ana ngankwanga liloŵe? Ana wandu wa akummechetela chichi?”

⁶³ Nambo Che Yesu watemi ji. Jwambopesi Jwankulu wansalile, “Ngun-numbisya kwa Akunnungu waaali wajumi, ntusalile naga isyene mmwe ni Kilisito, Mwana jwa Akunnungu!”

⁶⁴ Che Yesu wanjanjile, “Mmwe mmechete! Nambo ngunsalila kuti, chitandile sambano chimumbone Mwana jwa Mundu ali atemi kundyo kwa Ambuje wa machili, chimumbone iyoyo achiikaga pa maunde ga kwini.”

⁶⁵ Pelepo, Jwambopesi Jwankulu wapapulenyenge nguo syao, watite, “Waturukene Akunnungu! Uli tukuusaka sooni umboni nkati jweleju? Sambano mpilikene yatite pakwatukana Akunnungu.

⁶⁶ Wanyamwe nkuti uli?” Wanyawo wanjanjile, “Awajilwe kuwa!”

⁶⁷ Nipele wansunile mata ku meeso, wamputile. Wane wamputile majanda palijeje,

⁶⁸ achitiji, “Nlondole, alakwe Kilisito Jwakuwombola, waani wamputile!”

Che Petulo akwakana Che Yesu

(Maliko 14:66-72; Luka 22:56-62; Yohana 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Che Petulo watemi paasa mu lutenje. Nipele, jwaketumichila jumo jwankongwe wanjaulile, nikuti, “Alakwe mwaliji pampepe ni Che Yesu jwa ku Galilaya.”

⁷⁰ Nambo che Petulo wakanile mmbujo mwa wanawose achitiji, “Ngangumanyilila inkuwecheta yo.”

⁷¹ Paŵakopokaga paasa, katumetume jwine jwankongwe wammweni, waasalile uwaliji pelepo kuti, “Mundu ju waliji pamo ni Che Yesu jwa ku Nasaleti.”

⁷² Che Petulo wakanile sooni kwa kulumbilila, “Ngangumanyilila mundu ju.”

⁷³ Kanyuma kanandi, wandu wawaliji pelepo wanjaulile che Petulo, wansalile, “Kusyene, mmwe nomwe nli jumo jwakwe, pakuwa uwechete wenu ukumanyisya.”

⁷⁴ Pelepo che Petulo watandite kulumbilila kwakulilwesya achitiji, “Ngangumanyilila mundu ju!” Katema kakoko tambala jatongwele.

⁷⁵ Che Petulo wagakumbuchile maloŵe gawasalilwe ni Che Yesu kuti, “Chimungane katatu, jikanaŵe kutongola tambala.” Nipele, watyosile paasa, walisile nnope.

27

Che Yesu akujigalikwa ku Che Pilato

(Maliko 15:1; Luka 23:1-2; Yohana 18:28-32)

¹ Pakwachele, achakulu wambopesi ni achakulu wa wandu wajilene ichajile pakwaulaga Che Yesu.

² Watawile magwedegwede, wanjigele, wampeleche ku che Pilato, jwankulu jwa Chiloma.

*Chiwa chi che Yuda
(Masengo 1:18-19)*

³ Pelepo, che Yuda juwangelawiche, paŵaiweni kuti Che Yesu amasile kulamulikwa, ŵalilasiche muntima, ŵausisye kwa achakulu ŵambopesi ni achakulu ŵa ŵandu ipande selasini ya feza.

⁴ Ŵaasalile, “Leŵile kwa kuntyosya mundu jwangali ni sambi aulajikwe.” Nambo wele ŵanyawo ŵatite, “Yeleyo ili yetuwe? Chimmanyilile mwasyene.”

⁵ Nombejo ŵaponyele feza sila pa Nyuumba ja Akunnungu, ŵakopweche paasa, ŵajawile kukulitaŵilila.

⁶ Achakulu ŵambopesi ŵasijigele feza sila, nikuti, “Ngalumbana kusiŵika kwa jwakugosa feza sya Nyuumba ja Akunnungu pakuŵa sili feza sisyapatikene kwa kuulaga.”

⁷ Nipele, ŵajilene, ŵasumile ngunda wa lilongo kuti paŵe pakwasichila achalendo.

⁸ Nipele, mpaka lelo jino wele ngunda wo ukuŵilanjikwa ngunda uwasumikwe kwa feza sisyapatikene kwa kuulaga.

⁹ Kwa yeleyo malowe gaŵaŵechete che Yelemia jwakulondola jwa Akunnungu gamalile gagakuti, “Ŵajigele ipande selasini ya feza, malinga ni malipilo gaŵajilene Ŵaisilaeli kulipa kwa ligongo lyao.

¹⁰ Feza syo ŵasumile ngunda wa lilongo, mpela iŵanajisye Ambuje.”

*Che Pilato akwausya Che Yesu mausyo
(Maliko 15:2-5; Luka 23:3-5; Yohana 18:33-38)*

¹¹ Che Yesu ŵajimi mmbujo mwa jwankulu jwa chilambo. Nipele, jwankulu jwa Chiloma ŵammusisye, “Ana mmwe ni Mwenye jwa Ŵayahudi?” Che Yesu ŵanjanjile, “Mmwe mmechete.”

¹² Nambo achakulu ŵambopesi ni achachekulu paŵammechetelaga, nganja.

¹³ Nipele che Pilato ŵammusisye, “Ana ngankupilikana ganagose gele gakummechetela go?”

¹⁴ Nambo Che Yesu nganjanga namose liloŵe limo, jwankulu jwa Chiloma jo ŵasimosile nnope.

*Che Yesu akulamulikwa kuwa
(Maliko 15:6-15; Luka 23:13-25; Yohana 18:39-19:16)*

¹⁵ Yasyoweche jwankulu jwa Chiloma kwagopolela Myahudi jumo jwataŵikwe juŵansachile katema ka chindimba cha Pasaka.

¹⁶ Kele katema ko paliji ni jwantawe juŵamanyiche nnope, liina lyakwe che Balaba.

¹⁷ Nipele, paŵasongangene ŵandu pamo, che Pilato ŵausisye, “Ana nkusaka nangopole jwapi mwa ŵele ŵaŵili, che Balaba pane Che Yesu jwakuŵilanjikwa Kilisito?”

¹⁸ Pakuŵa ŵaimanyilile kuti ŵantysisye kwa ligongo lya wiu.

¹⁹ Che Pilato paŵatemi pa chitengu cha kulamulila, ŵankwawo ŵaichenawo utenga wanti, “Nkalipasyapasya kutenda chachili chose nkati jwele mundu jwambone jo, pakuŵa lelo lasile mu sagamisi kwa ligongo lyakwe.”

²⁰ Nambo achakulu ŵambopesi ni achakulu ŵane ŵanyenjile ŵandu kuti ŵaŵende agopolwe che Balaba ni ŵaulaje Che Yesu.

²¹ Che Pilato ŵausisye ŵanyawo, “Nkunsaka jwapi nangopolele mwa ŵele ŵaŵili ŵa?” Ŵanjanjile, “Che Balaba!”

22 Che Pilato wausisye wanyawo, “Sano, naatende chichi Che Yesu jwakuwılanjikwa Kilisito?” Wanawose watite, “Mwaŵambe pa nsalaba!”

23 Nambo che Pilato wausisye, “Ligongochi? Ungalumbana chi watesile?” Wanyawo wanyanyisye achitiji, “Mwaŵambe pa nsalaba!”

24 Nipele, che Pilato paŵaiweni kuti ngakukombola kupanganya chachili chose nambo kutindiganya kukutanda, wajigele meesi ni kunaŵa makono mmbujo pa wandu ni watite, “Une ngangulipasypasya nkati chiwa cha aju muntu ju, chinyimanyilile mwachinsyene.”

25 Wandu wanawose watite, “Miasi jao jiŵe pachanya petu ni achiŵana wetu!”

26 Nipele che Pilato wagopolele che Balaba kutyochela mu nyuumba jakutaŵilwa, nambo paŵamasile kumputa Che Yesu ibokola wantyosise kukaŵamba pa nsalaba.

Wangondo akuntendela chanache Che Yesu

(Maliko 15:16-20; Yohana 19:2-3)

27 Nipele wangondo wa jwankulu jwa Chiloma wanjinjisye Che Yesu nkati likome, wansyungwile mpingo wose.

28 Wammusile nguo syao, wammwasisye mwinjilo wechejeu wa chimwenye.

29 Nipele wakolosiye chindu mpela singwa ja miiŵa, wammwasisye mu ntwe, sooni wammichile nnasi kundyo. Watindiŵele mmbujo mwao ni kuntendela chanache achitiji, “Tukunkomasya Mwenye jwa Wayahudi!”

30 Wansunile mata, wajigele nnasi ula ni kumputa mu ntwe.

31 Paŵamasile kuntendela chanache, wammusile mwinjilo ula ni kuntakuya nguo syao, nipele wampeleche kukwaŵamba pa nsalaba.

Che Yesu akuŵambikwa pa nsalaba

(Maliko 15:21-32; Luka 23:26-43; Yohana 19:17-27)

32 Paŵajaulaga, wansimene muntu jumo liina lyakwe che Simoni jwa musi wa ku Kulene, wankanganichisye kujigala nsalaba u Che Yesu.

33 Paŵaiche peuto papakuwılanjikwa Goligota, malumbo gakwe, peuto pa Chikalakasa cha Ntwe,

34 wampele divai jwanganye chindu chakuŵaŵa kutyosya kupeteka. Nambo Che Yesu nkupasya pe wakanile kung’wa.

35 Waŵambile pa nsalaba, nipele wagaŵene nguo syao kwakutendela gudugudu.

36 Watemi pepala, wāliji nkwalindilila.

37 Pachanya ntwe wakwe pa nsalaba waŵisile chibao cha maloŵe gagalem-bekwe, “Aŵa ni Che Yesu, Mwenye jwa Wayahudi.”

38 Paliji ni wachiswamba waŵili waŵambikwe pamo nawo, jumo kunchiji ni jwine kundyo.

39 Wandu waŵapitaga pelepo wantukene achipukunyaga mitwe jao nikuti,

40 “Mmwe jumwatite kuti nkukombola kujigumula Nyuumba ja Akunnungu ni kujitaŵa kwa moŵa gatau. Sambano nlikulupusyē mwasyene. Iŵaga mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu, ntuluŵe pa nsalaba po!”

41 Iyoyo peyo achakulu wambopesi pamo ni wakwiganya malajisyo ni achachekulu wantendele chanache achitiji,

42 “Wakulupwisye wane, nambo asyene ngakukombola kulikulupusya! Iwaga wele ali Mwenye jwa Waisilaeli! Sambano atuluche pa nsalaba po, noweji tutwakulupile.

43 Waakulupilile Akunnungu ni kuwecheta kuti wele ali Mwana jwa Akunnungu, nipele, iwaga Akunnungu akunsaka wakulupusye sambano.”

44 Iyoyo peyo wewala uwawambikwe pamo nawo pa nsalaba nombe wantukene.

Chiwa chi Che Yesu

(Maliko 15:33-41; Luka 23:44-49; Yohana 19:28-30)

45 Chitandile lyuwa pantwe mpaka saa tisa, chilambo chose chaliji chipi.

46 Pajaiche saa tisa Che Yesu walisile kwa lilo we lyekulungwa, “Eloi, Eloi, lama sabakitani?” Malumbo gakwe, “Akunnungu wangu, Akunnungu wangu, kwachichi mulesile?”

47 Nambo wandu wane wawajimi pele pawapilikene yele watite, “Akwa wilanga che Elia.”

48 Jumo jawo wautwiche, wajigele lidodoki ni kunyoya mu divai jakuipa, wajiwisile mu nnasi, wapele ang’we.

49 Wane watite, “Nnindilile tulole iwaga che Elia chaiche kukwakulupusya.”

50 Nipele, Che Yesu walisile sooni kwa lilo we lyekulungwa, wajasiche.

51 Pelepo nguo ja lusasa ja Nyuumba ja Akunnungu japapwiche pambindikati, kutyochela mwinani mpaka paasi, chilambo chatinganyiche ni lwala syapalwiche.

52 Malembe gaunukwiche ni iilu ya wandu wajinji wa Akunnungu wawajasiche wasyuchikwe.

53 Nombewo wakopweche mmalembe, ni Che Yesu pawamasile kusyuka, wajinjile mu mmusi wa Akunnungu, yaani Yelusalemu, ni wandu wajinji waweni.

54 Nipele, jwankulu jwa wangondo ni wangondo wane wawaliji pamo nawo achinlindiilaga Che Yesu pawachiweni chilambo chininkutinganyika ni gagakopochele gala, wajogwepe nnope, watite, “Isyene aju mundu ju waliji Mwana jwa Akunnungu.”

55 Pelepo paliji ni achakongwe wajinji wawalolechesyaga kwakutali. Wanyawo ni wewala wawankuiye Che Yesu kutyochela ku Galilaya ni kwatumichila.

56 Mwa wele wanyawo waliji che Maliamu jwa musu wa ku Magidala ni che Maliamu achikulugwe che Yakobo ni che Yusufu, pamo ni achikulu wa wanache wa che Sebedayo.

Masiko gi Che Yesu

(Maliko 15:42-47; Luka 23:50-56; Yohana 19:38-42)

57 Pakwaswele, waiche mundu jumo jwa chipanje jwa musu wa ku Alimataya liina lyao che Yusufu, nombejo jwaliji jwakulijiganya jwa Che Yesu.

58 Wajawile kwa che Pilato, wawendile apegwe chiilu chi Che Yesu. Che Pilato walamwile kuti apegwe.

59 Che Yusufu wachijigele chiilu chila, wachiwijilile nguo jeswela mbee jajili jasambano,

60 Che Yusufu wachiwisile chiilu chi Che Yesu mu lilembe lyasambano liwasepile palwala kwa ligongo lyakwe nsyene. Nipele, waligalambulile liganga lyekulungwa pa nnango wa lilembe ni kutyoka.

⁶¹ Che Maliamu jwa musi wa ku Magidala ni che Maliamu wane wala watemi aninkulolechesya ku lilembe.

Lilembe likulindililwa

⁶² Malaŵi jakwe, yaani lyuŵa lyakuliŵika chile kwa ligongo lya Lyuŵa lya Kupumulila, achakulu wambopesi ni Mafalisayo wajaulile che Pilato,

⁶³ Watite, “Achimwene, tukukumbuchila kuti jwakulambusya jula akanaŵe kuwa watite, ‘Pakumala moŵa gatatu chisyuche.’”

⁶⁴ Kwayele tukummenda mwasalile wangoŵo ajaule akalilindilile lilembe kwa moŵa gatatu, kuti wakulijiganya wao anakombole kuchijigala chiilu chao ni kwasalila wandu kuti asyuchile. Akuno kulambusya kwa mbesi kuno chikuŵe kwawamba nnope kupunda kwaandanda kula.”

⁶⁵ Che Pilato waasalile, “Ayaga, nkwete wangoŵo, njaule nkaliindilile inkuti pakukombola.”

⁶⁶ Nipele, wajawile, walilindilile lilembe, wawisile chiugulilo peganga ni kwaleka wangoŵo kulindilila.

28

Kusyuka ku Che Yesu

(Maliko 16:1-10; Luka 24:1-12; Yohana 20:1-10)

¹ Palyamasile Lyuŵa lya Kupumulila, kuninkucha lyuŵa lyaandanda lya chijuma, che Maliamu jwa musi wa ku Magidala ni che Maliamu jwine wajawile kukulilola lilembe.

² Chisisimuchile chakopochele chindendemesi chachikulungwa cha chilambo, katumetume jwa kwinani jwa Ambuje watulwiche kutyochela kwinani, waligalambwile liganga lila ni kutamila.

³ Uwoneche wakwe waliji mpela kumesya ni nguo syakwe syaliji syeswela mbee.

⁴ Wakulindilila lilembe lila watetemele kwa lipamba nnope, waliji mpela wawe.

⁵ Nambo katumetume jwa kwinani jula waasalile achakongwe wala achitiji, “Wanyamwe nkajogopa! Ngumanyilila kuti nkunsosa Che Yesu juŵawambikwe pa nsalaba.

⁶ Nganapagwa pelepa pakuŵa wamale kusyuka mpela iwasasile. Njise kunulle pawagonile.

⁷ Nipele, njaule chitema nkaasalile wakulijiganya wao kuti asyuchile, nombewo akunnogolela ku Galilaya, kweleko chimwasimane. Ayaga, une jwammale kunsalila.”

⁸ Achiwaga ni lipamba ni kusengwa kwakukulungwa, achakongwe wo watyosile chitema ku lilembe, achiutukaga kukwasalila wakulijiganya wao.

⁹ Chisisimuchile, Che Yesu wasimene nawo, watite “Ngunkomasya.” Achakongwe wala wajawile, wagakamwile makongolo gao ni kwapopelela.

¹⁰ Nipele Che Yesu waasalile, “Nkajogopa! Njaule nkaasalile achalongo wango ajaule ku Galilaya, kweleko ni kuchakamone une.”

Utenga wa wakulindilila lilembe

¹¹ Achakongwe wala pawajaulaga, wakulindilila wampepe wa lilembe wajawile mu mmusi kukwasalila achakulu wambopesi yanayose iyatendekwe.

¹² Nipele, wasimene pamo ni achachekulu, watemi nkungulu, pakumala kukunguluka wapele wakulindilila wala mbiya syasijinji,

¹³ ni kwasalila, “Wanyamwe chinjile yeleyi, ‘Wakulijiganya wao waiche chilo, wachijiwile chiilu uwe tuli tugonile.’

¹⁴ Iwaga chaimanye yeleyi jwankulu jwa chilambo, uwe chitwanyenje, ni wanyamwe ngamma ni masausyo.”

¹⁵ Wakulindilila wala wasijigele mbiya sila, watesile mpela iwatite pakusalilwa. Jele ngani jo jajenele pasikati ja Wayahudi mpaka lelo jino.

Che Yesu akwakopochela wakulijiganya wao

(Maliko 16:14-18; Luka 24:36-49; Yohana 20:19-23; Masengo 1:6-8)

¹⁶ Wakulijiganya kumi na moja wala wajawile ku Galilaya ku chitumbi kwa wasalilwe ni Che Yesu ajaule.

¹⁷ Pa wamweni, wampopelele, nambo wampepe mwa wanyawo waliji ni lipamba.

¹⁸ Nipele Che Yesu waiche chiwandi, waasalile, “Mbegwile ukombole wose kwinani ni pachilambo.

¹⁹ Nipele njaule, nkaatende wandu wa ilambo yose awe wakulijiganya wangu, nchabatisyaga kwa liina lya Atati ni lya Mwana ni lya Mbumu jwa Akunungu.

²⁰ Nkaajiganye kugakumulichisya gose mpela ila indite pakunnajisya wanyamwe. None ndili pamo ni wanyamwe mo wa gose, elo, mpaka kumbesi kwa chilambo.”

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba Maliko Chilongolelo

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Maliko, chili chitabu chimpepe mu itabu ncheche mu Lilangano lya Sambano chachikusala yankati ngani ja umi u Che Yesu Kilisito. Chachilichose mwa itabu yo chikuwīlanjikwa “Injili,” malumbo gakwe “Ngani Jambone.” Yalembekwe ni che Matayo ni che Maliko ni che Luka ni che Yohana pakumala chiwa chi Che Yesu. Injili mpela yatite pakulemba che Maliko chili chitabu chejipi kupunda itabu yose ncheche. Sooni ikukulupilichika kuti mwa Injili syosye si jeleji jaliji jandanda kulembekwa mu yaka ya 65 mpaka 70, pakumala Che Yesu kupagwa. Wāumanyilisi wājini akukulupilila kuti Injili ji jalembekwe ku Loma, nningwa wao wakamulise ntima wakukulupilila wā chiloma wā kweleko.

Che Maliko sooni akumanyika mpela che Yohana Maliko, wājawile pamo ni achinduna che Paolo ni che Banaba nambo wāsoyese lumbili lwao pa walesile achinjakwe achendelechelaga ni ulendo wao wa masengo ga kwatumichila Akunnungu (Masengo 13:13). Kanyuma Che Maliko walongene sooni ni che Banaba (Masengo 15:37-39). Sooni che Maliko waliji mbusanga ju che Petulo (2 Petulo 5:13). Nambo che Maliko waliji jwanchanda katema Che Yesu pa wātandaga masengo gao. Wāumanyilisi akukulupilila kuti che Maliko wālembile umboni u che Petulo, ni weleo uli nsingi wa Injili mpela yatite pakulemba che Maliko. Mu Ngani Jambone ji, che Maliko akunguluchile kwannope majiganyo gankati ku wā jwakulijiganya ju Che Yesu ni majiganyo ga Che Yesu pa mo wā ga mbesi.

Yaili mwelemo

Che Maliko akuchimanyukusya chitabu chakwe (1:1-13).

Sooni che Maliko akusala yankati kutumichila ku Che Yesu pa wālaji ku Galilaya (1:14-45; 8:1-21).

Sooni akutusalila yankati Che Yesu iwātite pakwendajenda ku Yelusalemu (8:22-38; 10:1-52).

Che Maliko akumalichisya kwa kulemba yankati katema Che Yesu pa wālaji Ku Yelusalemu, pamo ni chiwa chao ni kusyuka kwao (11:1-33; 16:1-8).

*Che Yohana Wākubatisya akwalalichila wāndu nkati Che Yesu Kilisito
(Matayo 3:1-12; Luka 3:1-18; Yohana 1:19-28)*

¹ Jeleji jili ndande ja Ngani Jambone ji Che Yesu Kilisito, Mwana jwa Akunnungu.

² Mpela ijitite pakulembekwa mmalemo ga che Isaya ju wālaji jwakulondola jwa Akunnungu,

“Akunnungu wātite, ‘Nguntuma jwantenga jwangu annongolele, jwejejo ni juchankolochesye litala lyenu.’

³ Mundu akunyanyisya mwipululu aчитiji, ‘Mwakolochesye Ambuje litala lyao, ngolosye mwakusaka kupita.’ ”

⁴ Che Yohana Wākubatisya wātamaga mwipululu ni kwalalichila wāndu aleche sambu ni kwabatisya kuti Akunnungu wālechesye sambu syao.

⁵ W̄andu achajinji kutyochela chilambo cha W̄ayahudi ni musu wa ku Yelusalemu wose w̄ajawile kukwapikanila che Yohana, w̄ajitichisye sambu syao nombejo w̄abatisye mu lusulo lwa Yolodani.

⁶ Che Yohana w̄aliji awasile mwinjilo uwapotekwe ni manyunya ga chinyama chachikuw̄ilanjikwa ngamia ni nkaanda wa lipende nchiunu. Nombejo w̄alyaga itete ni uchi.

⁷ Ni w̄alalichilaga kwa W̄andu kuti, “Panyuma pangu akwika jwali ni machili kumbunda une. None nganguw̄ajilwa namose kukotama ni kugopola ngoji sya italawanda yakwe.

⁸ Uneji ngumbatisya ni meesi, nambo jwelejo chaachimbatisya kwa Mbumu jwa Akunnungu.”

*Kubatiswa ni kulinjikwa kwa Che Yesu
(Matayo 3:13-17; 4:1-11; Luka 3:21-22; 4:1-13)*

⁹ Moŵa go, Che Yesu w̄aiche kutyochela musu wa ku Nasaleti wauli mu chilambo cha ku Galilaya ni w̄abatiswe ni che Yohana mu lusulo lwa Yolodani.

¹⁰ Che Yesu paŵakopokaga mmeesi, w̄akuweni kwini kuugwiche ni Mbumu jwa Akunnungu w̄antuluchile achiw̄aga mpela nguunda.

¹¹ Lilowe lya Akunnungu lyapikaniche kutyochela kwini lichitiji, “Mmwejo ni Mwanangu jungunnonyela, nonyelwe nomwe.”

¹² Papopo Mbumu jwa Akunnungu w̄anlongwesye Che Yesu kwaula mwipululu.

¹³ Ni w̄atemi mwipululu mo moŵa alobaini achilinjikwaga ni Shetani. Kukoko w̄atamaga pamo ni inyama ya mwitini, nambo achikatumetume w̄a kwini w̄aliji nkwakamuchisya.

*Che Yesu akaw̄ilanga w̄akukoka ncheche w̄aakuye
(Matayo 4:12-22; Luka 4:15; 5:1-11)*

¹⁴ Che Yohana paŵataŵikwe mu nyumba jakutaŵilwa w̄andu, Che Yesu w̄ajawile ku chilambo cha ku Galilaya kwalalichila w̄andu Ngani Jambone ja Akunnungu.

¹⁵ Watite, “Katema kaiche ni Umwenye wa Akunnungu uŵandichile. Nneche sambu syenu ni kujikulupilila Ngani Jambone!”

¹⁶ Che Yesu paŵapitaga mungulugulu litanda lya Galilaya, w̄aweni w̄akukoka w̄awili, che Simoni pamo ni che Andulea mpwakwe ali nkukoka somba kwa lwau. ¹⁷ Che Yesu w̄aasalile, “Munguye, none chinantende w̄anyamwe mme w̄akwaikanawo w̄andu kwa Ambuje.”

¹⁸ Papopo w̄alesile nyau syao ni kwakuya.

¹⁹ Che Yesu paŵajawile mmbujo kanandi, w̄aweni che Yakobo ni che Yohana, w̄anache w̄a che Sebedayo. Ni w̄anyawo w̄aliji mu ngalawa jao achisaulaga nyau syao.

²⁰ Papopo Che Yesu paŵaweni, w̄awilasilile, ni w̄anyawo w̄alesile che Sebedayo atati w̄ao mu ngalawa pamo ni w̄akwapanganyichisya masengo, ni w̄akuiye Che Yesu.

*Che Yesu akunkoposya mundu masoka
(Luka 4:31-37)*

²¹ Che Yesu pamo ni w̄akulijiganya w̄ao w̄aiche musu wa Kapelenaumu, ni palyaiche Lyuwa lya Kupumulila, Che Yesu w̄ajinjile mu nyumba ja kusimanilana W̄ayahudi, ni w̄atandite kwajiganya w̄andu malowe gambone ga Akunnungu.

²² W̄andu wose w̄aw̄ampilikene w̄asimosile ni uwiganye wakwe, pakuw̄a nganajiganya mpela w̄akwiganya Malajisyo, nambo w̄ajiganyaga nti mundu jwali ni ulamusi.

²³ Papopo mundu jwakamwilwe ni lisoka juw̄aliji mu nyuumba ja kusimanilana jila w̄anyanyisye,

²⁴ achitiji, “Ana nkusaka kututenda ichichi, mmwe Che Yesu jwa ku Nasaleti? Ana nnyiche kukutujonanga? Ngummanyilila kuti mmwejo ndi Jwanswela jwa Akunnungu!”

²⁵ Che Yesu w̄alikalipile lisoka lyo achitiji, “Mmyalale! Munkopoche mundu jo.”

²⁶ Nipele lisoka lyo lyantinganyisye mundu jula kwa machili ni kunyanyisya, ni lyakopweche.

²⁷ W̄andu wose w̄asimosile nnope ni w̄aliji nkuusyana, “Ana yelei ni yatiuli? Uli, gelega gali majiganyo ga sambano? Mundu ju akwete ulamusi wa kugakoposya namose masoka, nombego gakwajitichisya!”

²⁸ Nipele, ngani jakwe Che Yesu jajenele kwachitema palipose, kuchilambo chose cha ku Galilaya.

*Che Yesu akwalamya w̄andu w̄ajinji
(Matayo 8:14-17; Luka 4:38-41)*

²⁹ Che Yesu ni w̄akulijiganya w̄ao pamo ni che Yakobo ni che Yohana w̄akopweche mu nyuumba ja kusimanilana jila ni kwaula ku nyuumba ja w̄anya che Simoni ni che Andulea.

³⁰ Akwegwao che Simoni jwankongwe, w̄agonile pachindanda ali nkuwala chiilu, ni Che Yesu naikape w̄asalilwe yankati jwakulwala jo.

³¹ Nipele Che Yesu w̄anjaulile jwankongwe jo ni w̄ankamwile nkono ni kunjinamukula. Ulwele ula wannesile nipele w̄atandite kwatelechela.

³² Ligulo, lyuwa lili litiw̄ile, w̄andu w̄ajauchisye Che Yesu w̄akulwala wose ni w̄aw̄akamwilwe ni masoka.

³³ W̄andu wose wa musu wo w̄asongangene paluw̄ala lwa nyuumba.

³⁴ Che Yesu w̄alamisye w̄andu w̄ajinji w̄aw̄aliji ni ilwele yakupisyangana ni kugakoposya masoka gamajinji ggaliji mwa w̄andu w̄ala. Nganiw̄apa masoka lipesa lyakuw̄echeta chachilichose ligongo gaamanyilile ali w̄aani.

*Che Yesu akwalalichila w̄andu ku Galilaya
(Luka 4:42-44)*

³⁵ Kunda w̄ipe kukana w̄e kucha, Che Yesu w̄akopweche mu nyuumba jo ni kwaula paasa musu, pangali w̄andu kukupopela.

³⁶ Che Simoni ni achinjakwe w̄ala w̄ajawile kukwasosa.

³⁷ Pa w̄ammweni w̄ansalile, “W̄andu wose ali nkunsosa mmwe.”

³⁸ Che Yesu w̄aasalile, “Tukusachilwa tujaule mmisinda jine jaji w̄andichile akuno, ni kweleko ngusachilwa ngalalichile Ngani Jambone, pakuwa yelei ni inyichile.”

³⁹ Nipele, Che Yesu w̄ajesilejesile ku Galilaya kose, achilalichilaga mmajumba gao ga kupopelela ni kugakoposya masoka.

*Che Yesu akunswejesya mundu jwamatana
(Matayo 8:1-4; Luka 5:12-16)*

⁴⁰ Lyuŵa limo mundu jwa matana ŵaiche ku Che Yesu ni kwatindiŵalila ni kwachondelela kuti, “Mwasakaga muuswejesye!”*

⁴¹ Che Yesu ŵankolele chanasa, ŵajongwele nkono wao ni ŵankwaiye ni kwasalila, “Ngusaka, Nswejele!”

⁴² Papopo matana gakwe gala gannesile ni ŵaswejele.

⁴³ Nipele Che Yesu ŵansalile ajaule achinjamukaga kwa machili, achin-salilaga,

⁴⁴ “Nnole, munansalile mundu jwalijose chindu chi, nambo njaule nkali losye kwa jwambopesi, nkatyosye mbopesi mpela iŵatite pakusala che Musa kwalosya ŵandu wose kuti nnamile.”

⁴⁵ Nambo mundu jula paŵakopweche, ŵatandite kwenesya ngani jo papalipose, namose Che Yesu nganakombola kwinjila sooni mmusi kwakulilosya. Nambo ŵatemi paasa musi, pangali ŵandu, atamuno yeleyo ŵandu kopochela papalipose ŵanjaulile kukokopeko.

2

Che Yesu akunnama mundu jwatatele

(Matayo 9:1-8; Luka 5:17-26)

¹ Pagapite moŵa gampepe, Che Yesu ŵaujile sooni ku Kapelenaumu ni ŵandu ŵapilikene kuti ali pamusi.

² Nipele ŵandu ŵajinji ŵasongangene atamuno nganilisigala lipesa lyalilyose, ni ŵagumbele mpaka paluŵala. Che Yesu ŵaliji nkwalalichila Liloŵe lya Akunnungu.

³ Pelepo ŵandu ncheche, ŵannyichisye mundu jwatatele ku Che Yesu.

⁴ Nambo kwaligongo lya winji wa ŵandu, nganakombola kunjausya jwakulwala pachiŵandi ni Che Yesu. Nipele, ŵapesekwile pa chipagala cha nyumba palapala paŵaliji Che Yesu. Pelepo ŵantulwisye mundu jo ali agonile pa chitagala.

⁵ Che Yesu paŵachiweni chikulupi chao chila, ŵansalile jwakutatala jula, “Mwanangu, nlecheleswe sambi syenu.”

⁶ Ŵampepe mwa ŵakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ŵaŵatemi pepala, ŵaliji nkuliusya mmitima jao,

⁷ “Ana akukombola chinauli kuŵecheta yelei? Akwatukana Akunnungu! Akunnungu pe ni ŵakukombola kulechelesya sambi.”

⁸ Papopo Che Yesu ŵaimanyilile yanayose iŵaganisyaga mmitima jao, ni ŵausisye, “Ana ligongo chi nkuganisya yelei mmitima jenu?”

⁹ Ana chapi chachili chakwepepala, kunsalila mundu jwatatele ju, ‘Nlecheleswe sambi syenu,’ pane kunsalila, ‘Njimuche, njigale chitagala chenu njende?’

¹⁰ Nipele, ngusaka mmanyilile kuti Mwana jwa Mundu akwete ulamusi wa kulechelesya sambi sya ŵandu pachilambo pano.” Papopo ŵansalile mundu jwatatele jula,

¹¹ “Ngunsalila, njimuche, njigale chitagala chenu, njaule kumangwenu!”

¹² Ŵandu paŵannolechesyaga, mundu jula ŵajimwiche, ŵajigele chitagala chao ni kukopoka. Ŵandu wose ŵasimosile ni kwakusya Akunnungu achitiji, “Ngapagwa kose patwaiweni yanti yeleyi!”

* 1:40 Muuswejesye: Matana galiji ulwele uwanlekasisye mundu kwaŵenda Akunnungu pakuŵa waliji usakwa.

*Che Yesu akummilanga che Lawi waa kuye
(Matayo 9:9-13; Luka 5:27-32)*

13 Che Yesu wawajile sooni mungulugulu litanda lya Galilaya. Mpingo wa wandu wanjaulile ni Che Yesu watandite kwajiganya.

14 PaWaliji nkupita, wammweni che Lawi mwanache ju che Alufayo ali atemi pa nyumba ja kukumbikanyila nsongo. Che Yesu wansalile, “Munguye!” Che Lawi wajimi ni wankuye.

15 Kanyuma, Che Yesu watemi mu nyumba ji che Lawi kulya chakulya. Wakukumbikanya nsongo wajinji ni wandu wa sambi ni wandu, waakuiye Che Yesu. Ni wajinji mwa welewo waliji nkulya pamo nawo ni wakulijiganya wao.

16 Wakwiganya Malajisyo wampepe wawaliji Mafalisayo, pawaiweni kuti Che Yesu akulya pamo ni wandu wangakukundikwa ni wandu ni wakukumbikanya nsongo, wausisye wakulijiganya wao wala, “Kwachichi akulya ni wandu nti welewa?”

17 Che Yesu pawapilikene waasalile, “Wandu wangakulwala ngakunlajila jwantela, nambo wakulwala. Une nganiika kukwawilanga wandu wambone, nambo wandu wa sambi.”

*Liuyo lyankati kuta wa
(Matayo 9:14-17; Luka 5:33-39)*

18 Katema kampepe wakulijiganya wa che Yohana ni wakulijiganya wa Mafalisayo waliji nkuta wa. Wandu wampepe waiche ku Che Yesu ni kumbusya, “Ana ligongo chi wakulijiganya wa che Yohana ni wakulijiganya wa Mafalisayo akuta wanga, nambo wakulijiganya wenu ngaakuta wa?”

19 Che Yesu wajanjile, “Ana wakuwilanjikwa ku ulombela akukombola kuta wa ni jwanlombela ali pamo nawo? Ngwamba! Ngaakukombola kuta wa.

20 Nambo chiliiche lyuwa mlombela jo pachajigalikwe mwa wanyawo, mo wa go ni pachachita wa.

21 “Ngapagwa mundu jwakukata chigamba cha nguo ja sambano ni kuchitotela mu nguo jakuwisala. Pakuwa atendaga yeleyo chigamba chasambano cho chichinyale ni kupapula nguo jakuwisala jo ni papapawiche po chipapunde kupapuka.

22 Ni sooni ngapagwa mundu jwakutaga divai jasambano mmisaku ja mapende jakuwisala. Pakuwa atendaga yeleyo divai jasambano chijitutumule misaku jo ni kujipapula, divai chijimwasiche ni misaku chijijonasiche. Divai ja sambano jikutajikwa mmisaku ja mapende ja sambano.”

*Liuyo lyankati Lyu wa lya Kupumulila
(Matayo 12:1-8; Luka 6:1-5)*

23 Pa Lyu wa lya Kupumulila limo, Che Yesu pamo ni wakulijiganya wao waliji nkupita mmigunda ja ngano. PaWaliji nkwenda wakulijiganya wao watandite kutema masache ga ngano.

24 Mafalisayo wausisye Che Yesu achitiji, “Nnole! Ligongo chi wakulijiganya wenu akutenda yaikanichikwe kuipanganya pa Lyu wa lya Kupumulila?”

25 Che Yesu wajanjile, “Ana nganinsyome iwatesile che Daudi ni achinjakwe pajakwete sala?”

26 Che Daudi wajinjile pa Nyumba ja Akunnungu ni walile mikate jiatyocheke nti sadaka kwa Akunnungu. Yeleyi yatendekwe katema che Abiasali ali Jwambopesi Jwankulu. Wambopesi pe ni wawasachilwe kulya mikate jo, nambo che Daudi walile, sooni wapele achinjakwe.”

²⁷ Nipele Che Yesu wamalichisye kuwecheta, “Lyuwa lya Kupumulila lya wachikwe kwaligongo lya kwakamuchisya wandu nambo nga wa wandu kulumichila Lyuwa lya Kupumulila.

²⁸ Nipele Mwana jwa Mundu ali Ambuje atamuno pa Lyuwa lya Kupumulila.”

3

Che Yesu akunnamya mundu jwapombotele nkono (Matayo 12:9-14; Luka 6:6-11)

¹ Nipele Che Yesu wajinjile sooni mu nyumba ja kusimanilana Wayahudi ni mmomo mwaliji ni mundu jwapombotele nkono.

² Wandu wampepe waliji nkusosa ligongo lya kwakumulila Che Yesu. Nipele waliji nkunolechesya panepa chanlameye mundu jo pa Lyuwa lya Kupumulila.

³ Che Yesu wansalile mundu jwapombotele nkono jula, “Njise paujo.”

⁴ Nipele Che Yesu wausisye, “Ana ili yambone pa Lyuwa lya Kupumulila kuitendekanya yambone pane yangalumbana? Kukulupusya pane kuulaga?”

Nambo wanyawo wamyalele.

⁵ Che Yesu walolechesye wose kwa lutumbilo, ni wasupwiche ligongo mitima jao jaliji jekakitime. Nipele wansalile mundu jula, “Njongole nkono wenu!” Nombejo waujongwele, ni nkono wao walamile.

⁶ Papopo, Mafalisayo wakopweche paasa pa nyumba ja kusimanilana ni kuwechetesya ni wandu wa mpingo u che Helode itajile pakwaulaga Che Yesu.

Mpingo wa wandu ukunkuya Che Yesu

⁷ Che Yesu pamo ni wakulijiganya wao watyosile pelepoko ni kwaula mungulugulu litanda lya Galilaya ni mpingo wa wandu wankuiye. Wandu wo wamile mmisi ja ku Galilaya ni ku Yudea.

⁸ Pawapilikene iwaitesile Che Yesu, wandu wane waichilile kutyochela mmisi ja ku Yelusalemu ni ku Idumea ni mmisi jajili peesi lusulo lwa Yolodani, ni kutyochela mmisi ja ku Tilo ni ku Sidoni.

⁹ Pakuwa wandu waliji wajinji, Che Yesu waasalile wakulijiganya wao wawichile chile ngalawa kuti wandu anaiche kwa wiji kanya.

¹⁰ Pakuwa waalamisye wandu wajinji, wakulwala wose waliji nkututana kuti wakwaye.

¹¹ Ni wandu wawakamwilwe ni masoka pawammonaga, waligwisisye paujo pao ni kunyanyisya achitiji, “Mmwejo ni Mwana jwa Akunungu!”

¹² Nambo Che Yesu wagakanyisye kwa chikali masoka ganaamanyisye wandu wane kuti wele ali waani.

Che Yesu akwasagula achinduna likumi ni wawili (Matayo 10:1-4; Luka 6:12-16)

¹³ Che Yesu wakwesile kwitumbi ni kwa wilanga wandu wawasachile nsyene, nombowo wajaulele.

¹⁴ Nipele wasagwile wandu likumi ni wawili wawawilasile achinduna ni kwasalila, “Nansagwile nnonjele pamo none, sooni chinantume kukwalichila wandu Ngani Jambone,

¹⁵ ni wanyamwe chinkole ulamusi wa kugakoposya masoka.”

16 *W*elewa ni *W*andu likumi ni *W*awili *W*awasagwile, che Simoni ajula Che Yesu juwampele liina liine che Petulo,

17 ni Che Yakobo ni mpwakwe che Yohana *W*anache wa che Sebedayo, Che Yesu *W*apele liina liine Boanelige malumbo gakwe “*W*andu *W*aali mpela ilindimo, pane akuwilanjikwa *W*andu *W*aambumu.”

18 *W*ane *W*aliji che Andulea ni che Filipino ni che Batolomayo ni che Matayo ni che Tomasi ni che Yakobo mwana ju che Alufayo, che Tadayo ni che Simoni jwakuwilanjikwa Selote, ligongo *W*aliji jwakumenyanila chilambo chakwe,

19 ni che Yuda Isikaliothe, ju*W*angalawiche Che Yesu.

Che Yesu ni Belesebuli

(Matayo 12:22-32; Luka 11:14-23; 12:10)

20 Nipele Che Yesu *W*ausile kumangwao. Mpingo wekulungwa wa *W*andu *W*asongangene sooni, mpaka Che Yesu ni *W*akulijiganya *W*ao nganakombola kulya.

21 Achalongo achinjakwe pa*W*apilikene yelei, *W*apite kukwajigala ligongo *W*atite kuti jwampugwe.

22 *W*akwiganya Malajisyo *W*awaumile ku Yelusalemu *W*atite, “Akwete Belesebuli! Jwankulu jwa masoka, jwakwapa machili ga kugakoposya masoka.”

23 Pelepo Che Yesu *W*aa*W*ilasile *W*andu ni kwasalila kwa itagu achitiji, “Ana ikukomboleka Shetani kunkoposya Shetani njakwe?”

24 I*W*aga umwenye usapulene mipingo mipingo jajikumenyanana, umwenye wo ngaujendelechela.

25 Sooni i*W*aga *W*andu *W*a nyuumba jimo asapulanaga mipingo mipingo ni kumenyanana, *W*andu wo chajonasiche.

26 Iyoyo peyo, umwenye wa Shetani, wasapulanaga mipingo mipingo ngaukola machili.

27 “Ngapagwa jwakupakombola kwinjila mu nyuumba ja jwamachili ni kunsumula ipanje yakwe yose, panganta*W*a kaje jwamachili jo. Pelepo ni pachachikombola kunsumula ipanje yakwe yose.

28 “Isyene ngunsalila, *W*andu chaalecheleswe sambi syao syose ni kwatukana kwao Akunnungu kose.

29 Nambo, mundu jwalijose jwakuntukana Mbumu jwa Akunnungu ngalecheleswa sambi syo ng’o, paku*W*a chakole sambi sya mo*W*a gose pangali mbesi.”

30 Che Yesu *W*awechete yeleyo ligongo *W*andu *W*aliji nkusala kuti, “Akamwilwe ni lisoka.”

Achikulugwe ni achapwakwe Che Yesu

(Matayo 12:46-50; Luka 8:19-21)

31 Achikulugwe ni achapwakwe Che Yesu *W*aiche pelepo, *W*ajimi paasa ni kuntuma mundu akaa*W*ilanje Che Yesu nkati.

32 Mpingo wa *W*andu watemi kwakwasyungula Che Yesu. Nipele jumo jwao *W*ansalile, “Achikulu *W*enu ni achapwenu alinji paasa, akunsosa.”

33 Nambo Che Yesu *W*asalile, “Ana achikulu *W*angu ni achapwanga ali *W*aani?”

34 Pelepo *W*aalolechesye *W*andu u*W*ansyungwile *W*ala ni kuti, “Nnole, ngwaona *W*andu *W*a mpela achikulu *W*angu ni achalongo *W*angu.

35 Paku*W*a mundu jwalijose jwakuitendekanya yakuisaka Akunnungu, jwelejo ali achimwene jwangu ni mlumbwangu ni achikulu *W*angu.”

4

*Chitagu cha jwakupanda
(Matayo 13:1-9; Luka 8:4-8)*

1 Che Yesu wātandite sooni kwiganya ali mungulugulu litanda lya Galilaya. Mpingo wekulungwa wa wāndu wansyungwile mpaka wājinjile mu ngalaŵa ni kutama mmomo. Wāndu wose wātemi mungulugulu litanda.

2 Che Yesu wātandite kwajiganya indu yejinji kwa itagu. Mmajiganyo gakwe wāasalile.

3 “Mpilikanichisye! Jwakupanda wājawile kukumisa mbeju.

4 Paŵamisaga, mbeju sine syagwilile mwitala ni ijuni yaiche ni kusimila.

5 Mbeju sine syagwilile pa lwala papaliji ni litaka kanandi, mbeju syamesile kwachitema pakuŵa litaka lyakwe lyaliji kanandi.

6 Ni palyakopweche lyuŵa lyatinisye mimela, ligongo michiga jakwe nganijinjilisyaa paasi.

7 Mbeju sine syagwilile pa miiŵa, miiŵa jila jakusile ni kuiŵijikanya mimela, nombe mimela jo nganijisogola isogosi.

8 Mbeju sine syagwilile pa chaajila, syamesile ni syakusile ni kusogola. Sine syasogwele makumi gatatu ni sine makumi nsano ni limo ni sine makumi likumi.”

9 Che Yesu wātite, “Ŵaali ni mapilikanilo gakupilikana, apilikane.”

*Nningwa wa kwiganya kwa itagu
(Matayo 13:10-17; Luka 8:9-10)*

10 Che Yesu paŵaliji pajika, ŵane mwa ŵaŵampilikene ŵala pamo ni ŵakulijiganya ŵao likumi ni ŵaŵili ŵanjaulile ni kumbusya malumbo ga itagu yo.

11 Che Yesu wājanjile, “Ŵanyamwe mpegwilwe kumanyilila yantemela ya Umwenye wa Akunnungu. Nambo kwa ŵane ŵaali paasa chalijiganye indu yose kwa itagu pe,

12 kuti,

‘Alolechesye, nambo anaone.

Apilikanile, nambo anaimanyilile.

Pakuŵa amanyililaga chiŵagalauchile Akunnungu,

nombejo akaalechesye sambu syao.’ ”

*Che Yesu akutagula chitagu cha jwakupanda
(Matayo 13:18-23; Luka 8:11-15)*

13 Nipele, Che Yesu ŵausisye, “Uli ngankugamanyilila malumbo ga chitagu chi? Nambo chimmanyilile chinauli malumbo ga itagu ine?”

14 Jwakupanda mbeju akupanda Liloŵe lya Akunnungu.

15 Wāndu ŵane akulandana ni mbeju sisyagwilile mwitala. Pakulipilikana Liloŵe lya Akunnungu, Shetani akwika ni kulityosya Liloŵe lyalipandikwe mmitima jao.

16 Ni wāndu ŵane ali mpela mbeju sisyagwilile pa lwala. Wāndu wo apilikanaga Liloŵe lya Akunnungu, papopo akulijitichisya mu kusangalala.

17 Nambo ngalikwajinjila ni kola michiga mwa ŵanyawo, akulikamulisya kwa katema kakajipi. Nipele, kwatyochelega kulaga pane masauko ligongo lya Liloŵe lya Akunnungu lila, pepepo akulilekanga.

18 Wāndu ŵane ali mpela mbeju sisyagwilile pa miiŵa. Wāndu wo ni ŵeŵala ŵakulipilikana Liloŵe lya Akunnungu,

19 ligongo lya lipamba lya umi wu ni kunonyelwa ni ipanje pamo ni kulajila indu ine yejinji, ikwajinjila ni kuliw̄ijikanya Liloŵe lyo, nombewo ngakukombola kulijitichisya Liloŵe yalikuti ni kusogola isogosi.

20 Nambo w̄andu w̄ane ali mpela mbeju sisyagwilile pa chaajila sila. W̄elewo akulipilikana Liloŵe lyo ni kulijitichisya, nombewo akusogola isogosi w̄ane makumi gatatu ni w̄ane makumi nsano ni limo ni w̄ane makumi likumi.”

*Chitagu cha lumuli lweunichikwe
(Luka 8:16-18)*

21 Che Yesu w̄apundile kwasalila, “Ana mundu akupamba lumuli ni ku-luikanawo nkati ni kuluunichila ni lulo pane kuluw̄ika kuusi chindanda? Ngwamba! Akuluw̄ika pachanya chindu chakuw̄ichila lumuli.

22 Iyoyo, chindu chachilichose chachisisikwe chichioneche pakulanguka, ni chachilichose cheunichikwe chichiunukulikwe.

23 Waali ni mapilikanilo gakupilikana, apilikane!”

24 Ni w̄apundile kwasalila, “Mpilikanichisye yambone inkwipikana yo! Lilamulo lilalila linkwalamulila w̄andu w̄ane, Akunungu chaachinnamulila ni w̄anyamwe wakwe, sooni chanjonjehesye.

25 Pakuwa mundu jwakwete chindu chajonjehetekwe ni mundu jwan-ganakola chindu chasumulwe atamuno kanandi chakwete.”

Chitagu cha mbeju jajikumela

26 Che Yesu w̄ajendelechele kuw̄echeta, “Umwenye wa Akunungu ukulan-dana ni mundu jwakumisa mbeju mu ngunda.

27 Chilo akugona ni muusi akuwa meeso, mbeju sikumela ni kukula. Nombejo ngakuimanyilila yaikutendekwa.

28 Litaka lisyene likutendekasya mmela kukula ni kusogola. Kundanda ukumela, sooni ukukoposya lisache kumbesi ukusogola ngano.

29 isogosi yakomalaga pe, mundu jula akugungula ni chikwakwa chakwe, pakuwa katema ka magungulo kaiche.”

*Chitagu cha mbeju jamwana ja haladali
(Matayo 13:31-34; Luka 13:18-19)*

30 Che Yesu w̄ausisye sooni, “Ana tutuulandanichisye ni chichi Umwenye wa Akunungu? Kwaali tuutanje kwa chitagu chi?

31 Ukulandana ni mbeju ja haladali, mbeju jamwana nnope kupunda mbeju syose syasikupandikwa pachilambo.

32 Nambo japandikwaga jikukula ni kuwa chitela chachikulungwa kupunda mimela jose ja mu ngunda, nombecho chikuwa ni nyambi syasikulungwa nnope ni ijuni ikwika kuta wa isusi mu nyambi syakwe.”

33 Che Yesu w̄alalichile w̄andu utenga wao kwa itagu yejinji yanti yele, w̄akungulwiche nawo mpela iw̄atite pakukombola w̄anyawo kumanyilila.

34 Nganaw̄echeta ni w̄andu chachilichose pangali itagu, nambo pa w̄aliji pamo ni w̄akulijiganya w̄ao pachisyepela w̄atagulile yose.

*Che Yesu akujitulasya mbungo jejikulungwa
(Matayo 8:23-27; Luka 8:22-25)*

35 Lyuwa lilyolyo ligulo, Che Yesu w̄aasalile w̄akulijiganya w̄akwe, “Tujom-bochele peesi litanda.”

36 Nipele w̄akulijiganya w̄ao w̄aulesile mpingo wa w̄andu ula, ni kwinjila mu ngalawa ji w̄aliji Che Yesu ni kwaula nawo. Ilaila paliji ni ngalawa sine.

³⁷ Nipele jatandite kupuga mbungo jejikulungwa ni matumbela gajiputile ngalaŵa jila, nombejo jatandite gumbala meesi. ³⁸ Che Yesu ŵaliji panyuma mu ngalaŵa ali agonile pa nsamilo. Ŵakulijiganya ŵao ŵaajimwisye ni kwasalila, “Jwakwiganya, ana uli ngankuikosya kuti uweji tulinkonasika?”

³⁹ Che Yesu ŵajimwiche, ni kujikalipila mbungo jejikulungwa ni kugasalila matumbela, “Tulalani!” Papopo mbungo jatulele ni kwaliji jii.

⁴⁰ Nipele Che Yesu ŵaasalile Ŵakulijiganya ŵao, “Kwachichi nkogopanga? Ana nganimme kola chikulupi?”

⁴¹ Ŵakulijiganya Ŵajogwepe nnope ni ŵausyanaga, “Ana jweleju ali mundu jwanti uli? Mpaka chibungwa ni matumbela ikwapilikanila!”

5

Che Yesu akunnamya mundu jwa masoka (Matayo 8:28-34; Luka 8:26-39)

¹ Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao ŵaiche peesi litanda lya Galilaya, ku chilambo cha ku Gelasi.

² Nakopokape Che Yesu mu ngalaŵa, ŵasimene ni mundu juŵaliji ni lisoka achityochelaga ku malembe.

³ Mundu jo ŵaliji nkutama ku malembe. Nganapagwa mundu juŵankombolaga kuntaŵa sooni namose ni minyolo.

⁴ Katema kakajinji ŵantaŵile makongolo ni makono gakwe kwa minyolo ni magwedegwede, nambo ŵagambaga kutulanya minyolo jo ni kute-manyanya magwedegwede mmakongolo. Ni ngapagwa mundu jwamachili juŵapakombwele kunkamula.

⁵ Muusi ni chilo ŵaliji nkwendajenda ku malembe ni mmatumbi achinyanyisyaga ni kulikatanya ni maganga.

⁶ Mundu jo paŵambweni Che Yesu kwakutalichila, ŵambutuchile ni kwatindiŵalila.

⁷ Ŵanyanyisye achitiji, “Mmwe Che Yesu, Mwana jwa Akumanani, ana nkusaka chichi kwanguune? Mu liina lya Akunnungu, ngunchondelela nmalagasye!”

⁸ Ŵaŵechete yeleyo pakuŵa Che Yesu ŵansalile, “Mmwe lisoka, nkopoche mwa mundu ju.”

⁹ Che Yesu ŵambusisye, “Liina lyenu ŵaani?”

Nombejo ŵajanjile, “Liina lyangu mpingo, pakuŵa tuli achajinji.”

¹⁰ Nipele ŵachondelele kwannoche Che Yesu kuti akasagakopochesya masoka go paasa musi ula.

¹¹ Chiŵandi ni chitulusya kwaliji ni mpingo wekulungwa wa maguluŵe gachilyaga.

¹² Nipele, masoka gaachondelele Che Yesu gachitiji, “Ntujausye ku maguluŵe gala, tukagajinjile gelego.”

¹³ Nombe Che Yesu ŵagalechele. Nipele masoka gala gankopweche mundu jula ni kwinjila mmaguluŵe. Mpingo wose wa maguluŵe waliji mpela mianda jiŵili waselelechele mu litanda, watitimile mmeesi ni kuwa.

¹⁴ Ŵandu ŵaŵachingaga maguluŵe go, ŵautuchile mmusi ni mmigunda kukwasalila Ŵandu iyatendekwe yo. Ŵandu ŵaiche kukulola iyatyochele.

¹⁵ Paŵaiche kuŵaliji Che Yesu kula, ŵammweni mundu julajula juŵakamwilwe ni mpingo wa masoka. Jwatemi ali awasile nguo syakwe ni jwana lunda, ni Ŵandu Ŵajogwepe nnope.

16 Ni wāndu wāwāiweni aila iyatyochele, wāasalile wāndu wāne iyansimene mundu jwakamwilwe ni masoka jula ni ngani ja maguluwē.

17 Nipele, wāndu wātandite kwachondelele Che Yesu kuti akopoche mu chilambo chao.

18 Che Yesu pawāliji nkwinjila mu ngalāwā, mundu juwākamwilwe ni masoka jula wachondelele kuti alongane nawo.

19 Nambo, Che Yesu wakanile ni kwasalila, “Njaule kumangwenu, kwa achalongo achinjenu, nkaasalile yanayose yambone yampanganyichisye Ambuje ni yatite pakunkolela chanasa.”

20 Nipele mundu jula wājawile ni kutanda kwenesya ku chilambo chose cha Dekapoli, yaani misi likumi, indu yaikulungwa iwāpanganyichisye Che Yesu. Wāndu wose wāwāpilikene wāsimosile.

*Che Yesu akwalamya jwankongwe jumo ni mwali ju che Yailo
(Matayo 9:18-26; Luka 8:40-56)*

21 Che Yesu wājombweche sooni litanda lya Galilaya ni ngalāwā. Pawāliji mungulugulu litanda, mpingo wekulungwa wa wāndu wasongangene pachiwāndi nawo.

22 Pelepo jwaiche mundu jumo, jwankulu jwa nyuumba ja kusimanilana Wāyahudi, liina lyakwe che Yailo. Pawāmbweni Che Yesu, wāligwisisye paujo pa Che Yesu.

23 Nipele, wāchondelele nnope achitiji, “Mwali jwangu akulwala nnope, ngummenda twende nkansajichile makono kuti alame ni kukola umi.”

24 Nipele, Che Yesu wātyosile achilonganaga ni mundu jula. Wāndu wājinji wākuiye ni wāliji nkwa wājikanya kosekose.

25 Pelepo pali ni jwankongwe juwāliji ni magono kwa yaka likumi ni iwili.

26 Jwankongwe jo, wālasile nnope kwajaulila wāmitela wājinji. Namuno wāliji atyosisye ipanje yakwe yose, nambo nganapata eja ni ulwele ula waliji nkuendelechela pe.

27 Jwankongwe jo pawāpilikene kuti Che Yesu akwalamya wāndu, wapelete mu mpingo wa wāndu ula ni kwajaulila Che Yesu kwa panyuma ni kukwaya chiwalo chakwe.

28 Waganisisye, “Nakwayaga pe chiwalo chao, chiilame.”

29 Pawākwaye pe chiwalo chi Che Yesu, papopo magono gakwe galesile, nombe walipikene pachilu kuti alamile.

30 Papopo Che Yesu wāmanyilile kuti machili gakwe ganlamisye mundu. Nipele wāugalauchile mpingo wa wāndu ni kuusya, “Ana nduni jwakwaye iwalo yangu?”

31 Wākulijiganya wāo wājanjile, “Ngankwaona wāndu yatiteje pakumbijikanya? Nambi nkuusya uli kuti, ‘Nduni jwangwaye?’ ”

32 Nambo Che Yesu wāpundile kulesyalolesya kuti wāone juwātesile yeleyo jo.

33 Pelepo jwankongwe jo achimanyililaga iyasimene, wājaulile Che Yesu alinkutetemela kwa lipamba ni kuligwisya paujo pao, ni kwasalila usyene wose.

34 Che Yesu wānsalile, “Mwanangu, chikulupi chenu chinnamisye. Njaule kwa chitendewele ni nname ulwele wenu.”

35 Che Yesu pawāliji nkuwēcheta, wāiche wāndu kutyochela ku nyuumba ji che Yailo, jwankulu jwa nyuumba ja kusimanilana Wāyahudi jula ni wānsalile, “Mwali jwenu jula ajasiche. Ligongochi nkunsausya jwakwiganya?”

³⁶ Nambo Che Yesu nganagakosya maloŵe gaŵaŵechete ŵandu wo, nipele ŵansalile jwankulu jwa nyuumba ja kusimanilana Ŵayahudi jula, “Kasinjogopa, ngambe kulupilila pe.”

³⁷ Nipele Che Yesu nganasaka kulongana ni mundu jwalijose, ikaŵe che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana mpwakwe che Yakobo.

³⁸ Paŵaiche ku nyuumba ji che Yailo, Che Yesu ŵaweni ŵandu alinkunyokonya kwa ililo ni kulila kwa malumbo.

³⁹ Che Yesu ŵajinjile mu nyuumba ni kwasalila ŵandu, “Kwachichi nkunyokonya ni kulila? Mwali nganajasika, agambile gona pe.”

⁴⁰ Nombe ŵanyawo ŵansechile. Nipele Che Yesu ŵaakopwesye paasa wose, ŵaajigele atatigwe ni achikulugwe mwali jo pamo ni ŵakulijiganya ŵao ŵatatu, ŵajinjile mu chuumba chiŵagonile mwali jo.

⁴¹ Ŵankamwile nkono ni ŵansalile, “Talisa, kumi,” malumbo gakwe, “Mwali, ngunsalila njimuche!”

⁴² Papopo mwali jo ŵajimwiche ni ŵajesile. Mwali jo ŵaliji ni yaka likumi ni iŵili. Pichakopochele chelecho ŵandu ŵala ŵasimosile kwa nnope.

⁴³ Nambo Che Yesu ŵaalekasisye kwanno anaasalile ŵandu ŵane ngani jo. Nipele ŵaasalile, “Mwape chakulya alye.”

6

Ŵandu akunkana Che Yesu ku Nasaleti (Matayo 13:53-58; Luka 4:16-30)

¹ Che Yesu ŵatysosile pepala, ŵalongene ni ŵakulijiganya ŵao ni kwaula ku nsinda wakwe.

² Palyaiche Lyuŵa Iya Kupumulila, Che Yesu ŵatandite kwiganya mu nyuumba ja kusimanilana Ŵayahudi. Ŵandu ŵajinji ŵaŵampilikene ŵasimosile achitiji, “Ana apatile kwapi yele indu yakuisala yi? Ana apatile kwapi lunda lu mundu ju mpaka akombole kuitendekanya yakusimonjeka?”

³ Ana aju ngaŵa jwakusepa jula, mwana ju che Maliamu ni achapwakwe ngaŵa che Yakobo ni che Yusufu ni che Yuda ni che Simoni? Ana achalumbugwe ngakutamanga papapa pamangwetu pa?” Kwa yele ŵankanile.

⁴ Nambo Che Yesu ŵaasalile, “Jwakulondola jwa Akunnungu akuchimbichikwa papalipose, nambo ngakuchimbichikwa mchilambo chakwe ni mwa achalongo achinjakwe ni kwa ŵandu ŵaali mu nyuumba jakwe.”

⁵ Che Yesu nganakombola kuitendekanya indu yakusimosya pa Nasaleti po, nambo nganatupa ŵakulwala ŵaŵaasajichile makono ni kwalamya.

⁶ Nombejo ŵasimosile nnope, ligongo ŵandu ŵa kweleko wo nganakulupililanga.

Nipele Che Yesu ŵasyungwile mmisinda ja pachiŵandi ni pepala ni kwajiganya ŵandu.

Che Yesu akwatuma ŵakulijiganya likumi ni ŵaŵili (Matayo 10:5-15; Luka 9:1-6)

⁷ Che Yesu ŵaawilasile ŵakulijiganya ŵao likumi ni ŵaŵili ŵala, ŵatandite kwatuma ŵaŵili ŵaŵili ni kwapa ukombole wa kugakoposya masoka.

⁸ Ni ŵaasalile, “Ngasinjigala chindu chachilichose mu ulendo ikaŵe nkonjojo pe. Ngasinjigala chakulya chachilichose atamuno nsaku atamuno mbiya.

⁹ Mbwale italawanda nambo ngasinjigala mwinjilo wine.

10 Papalipose pachampochele nnonjele mmomo mpaka pachintyoche pelepo.

11 Papalipose pachankane kumpochela ni kukana kumpilikanila, ntyoche pelepo nchikung'undaga luundu mmakongolo mwenu, kulosya kuti nkwa-jamuka, pakuŵa akanile kuupochela utenga wa Akunnungu.”

12 Nipele ŵatynosile, ŵaalalichile ŵandu aleche sambi syao.

13 Ŵagakopwesye masoka gamajinji, sooni ŵaapakesye mauta ŵakulwala ŵajinji ni kwalamya.

*Chiwa chi che Yohana Jwakubatisya
(Matayo 14:1-12; Luka 9:7-9)*

14 Mwenye che Helode ŵasipikene ngani syo, pakuŵa liina li Che Yesu lyamanyiche papalipose. Ŵandu ŵampepe ŵatite, “Mundu ju ali che Yohana Jwakubatisya, asyuchile! Kwaligongo lyo akwete machili ga kupanganya yakusimonjeka.”

15 Nambo ŵane ŵatite, “Mundu ju ali che Elia.”

Nombe ŵane ŵatite, “Ali jwakulondola jwa Akunnungu mpela aŵala ŵakulondola ŵa kalakala.”

16 Nambo che Helode paŵapilikene yeleyi, ŵatite, “Jweleju ali che Yohana Jwakubatisya junankatife ntwe, asyuchile!”

17 Che Helode ŵaganisisye yeleyo pakuŵa, kundanda ko ŵaalajisye ŵandu kuti ŵakamule che Yohana ni kwataŵa mu nyuumba jakutaŵilwa ŵandu. Che Helode ŵatesile yeleyo ligongo ŵalombile che Helodia juŵaliji ŵankwakwe che Filipo mpwakwe.

18 Che Yohana Ŵakubatisya ŵaasalilaga che Helode, “Ngaikuŵajilwa mmwe kwalomba ŵankwakwe mpwenu.”

19 Nipele che Helodia, ŵankwakwe mwenye, ŵanchimile nnope che Yohana, ŵasachile kaulaga, nambo nganakombola.

20 Che Helode ŵanjogopaga che Yohana pakuŵa ŵaimanyilile kuti ŵaliji jwambone ni jwanswela, kwapele ŵanlindilile. Che Helode yaanonyelaga kwapilikanila che Yohana, nachiŵamuno yaapetekaga ntima kwannope paŵamalisyaga kwapikanila.

21 Nambo lyuŵa limo, che Helodia ŵapatile lipesa pa lyuŵa lyakumbuchila kupagwa kwa che Helode. Che Helode ŵaapanganyichisye chindimba achakulu ŵa nkungulu wakwe, achakulu ŵa ŵandu ŵangondo ni ilongola ŵa chilambo cha ku Galilaya.

22 Nipele, mwali ju che Helodia ŵajinjile, ŵatyasile ni kunnonyelesya kwannope mwenye che Helode ni achalendo ŵakwe. Mwenye che Helode ŵansalile mwali jula, “Mumende chachilichose chinkuchisaka, chinampe.”

23 Ni sooni ŵalumbilile, “Chachilichose chachimumende chinampe, atamuno mbindikati ja umwenye wangu.”

24 Mwali jo ŵakopweche ni kwaula kwa achikulugwe kukwausya, “Ŵeende chichi?”

Achikulugwe ŵajanjile, “Mmende ntwe u che Yohana Jwakubatisya.”

25 Mwali jula ŵausile kwa chitema kwa mwenye ni ŵaasalile, “Ngusaka muumbe sambano pejino, ntwe u che Yohana Ŵakubatisya mu mbale.”

26 Mwenye jula ŵasupwiche nnope, nambo pakuŵa ŵanlumbilile paujo pa achalendo ŵakwe, nganakombola kunkanila.

²⁷ Papopo mwenye watumile jwangondo akajigale ntwe u che Yohana. Jwangondo wajawile mu nyuumba jakuta wilwa wandu ni kwakata che Yohana ntwe.

²⁸ Waichenawo ntwe ula mu mbale ni kumpa mwali, nombejo wampele achikulugwe.

²⁹ Wakulijiganya wa che Yohana pa wajipilikene ngani jo, wapite kukwigala chiilu chakwe ni kuchisika.

*Che Yesu akwalisya wandu elufu nsano
(Matayo 14:13-21; Luka 9:10-17; Yohana 6:1-14)*

³⁰ Achinduna wala wausile ku ulendo wao ni kunsalila Che Yesu yose iwaitesile ni iwajigenye.

³¹ Che Yesu waasalile, “Tujaule peuto pangali wandu kuti nkapumulile.” Wa wechete yeleyo ligongo kwaliji kwana wandu wajinji wa waikaga ni kutyoka, namose Che Yesu ni wakulijiganya wakwe nganapatanga lipesa lyakuti alyanje.

³² Nipele wajinjile mu ngala wa achinsyene pe kwaula peuto pangali wandu.

³³ Nambo wandu wajinji waaweni pa wajaulaga po, ni wamanyilile. Nipele wandu wajinji waumile misi jose wautuchile ni walongolele kwika kwiuto kula, Che Yesu ni wakulijiganya wao akanaiche.

³⁴ Pa watulwiche mu ngala wa, Che Yesu wauweni mpingo wekulungwa wa wandu, waukolele chanasa ligongo waliji mpela ngondolo syangali ni jwakuchinga ni watandite kwajiganya indu yejinji.

³⁵ Palyaiche ligulo wakulijiganya waajaulile Che Yesu ni kwasalila, “Sambano kuswele ni sooni mutuli muno mwipululu.

³⁶ Mwananje wandu wa ajaulangane mmisinda jaji wandichile pane mmigunda, akalishumile yakulya.”

³⁷ Nambo Che Yesu watite, “Wanyamwe mwape chakulya alyanje.”

Wanyawo wausisye, “Ana nkusaka tukasume mikate kwa mbiya syasijinji syanti yele, ni kwapa alyanje?”

³⁸ Nambo Che Yesu wausisye, “Nkwete mikate jilingwa? Njaule nkalole.”

Pa wajawile kukulola ni wansalile, “Jipali mikate nsano ni somba siwili.”

³⁹ Che Yesu waasalile wakulijiganya wao watamiche wandu wo pa manyasi gama wisi mipingo mipingo.

⁴⁰ Nombewo watemi mmipingo ja wandu mia moja ni ja wandu hansini.

⁴¹ Nipele Che Yesu wajigele mikate nsano jila pamo ni somba siwili sila. Walolite kwianani ni kwatogolele Akunnungu ni kujigawanya mikate jila. Ni wapele wakulijiganya wao kuti waga wanyichisye wandu. Ilaila waga wilenye wandu wose somba siwili sila.

⁴² Wandu wose walile ni kwikuta.

⁴³ Nipele wakulijiganya wakumbikenye sigasi sya mikate ni somba, wagumbesye itundu kumi na mbili.

⁴⁴ Achalume wawalile mikate jo waliji mianda nsano.

*Che Yesu akwenda pachanya meesi
(Matayo 14:22-33; Yohana 6:15-21)*

⁴⁵ Papopo Che Yesu waasalile wakulijiganya wao ajinjanje mu ngala wa alongolele ku Bessaida kwakuli peesi litanda. Nombejo wasigalile kuti aulanje mpingo wa wandu ula.

⁴⁶ Pa wamasile kwalanga wandu, Che Yesu wakwesile kwitumbi kukupopela.

⁴⁷ Palyaiche ligulo, ngalaŵa jila jaliji pambindikati litanda, katema ko Che Yesu ŵaliji jikape kunsanga.

⁴⁸ Nipele ŵaweni ŵakulijiganya ŵao ŵala achilagaga mu ngalaŵa, ligongo mbungo jaliji jininkwaputa. Kuninkucha Che Yesu ŵaŵandichile achendaga pachanya meesi ni ŵalitesile akwapelenganya.

⁴⁹ Nambo ŵakulijiganya ŵala paŵammweni ali nkwenda pachanya meesi, ŵaganisise lilaika, ni ŵatandite gumilanga.

⁵⁰ Pakuŵa wose paŵambweni ŵajogwepe nnope.

Papopo Che Yesu ŵaasalile, “Muusimane ntima, ndili une, kasinjo-gopanga.”

⁵¹ Nipele ŵajinjile mu ngalaŵa jiŵaliji ŵakulijiganya ŵao mula ni mbungo jatulele. Ŵakulijiganya ŵasimosile nnope,

⁵² ligongo, ŵaliji akanamanyilile chatesile Che Yesu nkati mikate jila, pakuŵa mitima jao jatopelwe kumanyilila.

*Che Yesu akwalamya ŵakulwala ku Genesaleti
(Matayo 14:34-36)*

⁵³ Che Yesu pamo ni ŵakulijiganya ŵao ŵajombweche litanda, ŵaiche ku Genesaleti, pelepo ŵajijimiche ngalaŵa jao.

⁵⁴ Paŵakopweche mu ngalaŵa, papopo ŵandu ŵaamanyilile Che Yesu.

⁵⁵ Nipele ŵautwiche achisyungulaga pachilambo pose, ni kutanda kwa-jigalanga ŵakulwala ali agonile mmigono jao, ni kwajausya kulikose kuŵapilikene kuti Che Yesu ali kweleko.

⁵⁶ Kulikose kuŵajawile Che Yesu, mmisinda, mmisi ni mmigunda, ŵandu ŵaliji nkwagoneka ŵakulwala peuto pakusumichisya malonda, ŵachondelele Che Yesu kuti ŵakulwala ŵakwaye namose luminiko lwa mwinjilo wao. Ni wose ŵaŵakwaiye ŵalamile.

7

*Majiganyo ga Achachekulu
(Matayo 15:1-9)*

¹ Mafalisayo ŵampepe ni jwakwiganya Malajisyo ŵaŵatyochele ku Yelusalemu ŵasongangene paujo pa Che Yesu.

² Ŵanyawo ŵaweni ŵakulijiganya ŵampepe ŵa Che Yesu akulya panganaŵa makono mpela iyasachilwaga ni Malajisyo ga Chiyahudi.

³ Pakuŵa, Mafalisayo ni Ŵayahudi wose ngakulya chakulya panganaŵa mmakono, mpaka pachisukusuku achikamulisyaga masyoŵelo ga achachekulu ŵachiikala.

⁴ Sooni paakutyokanga pakusumichisya malonda ngakulya chachilichose pangajosya kaje. Nombe akugakuyanga masyoŵelo gamajinji gaŵapochele kutyochela kwa achachekulu, mpela ila yakuti pakosya migao ni iteleko ni yoombo ya libati.

⁵ Nipele Mafalisayo ni Ŵakwiganya Malajisyo ŵala ŵausisye Che Yesu, “Kwachichi ŵakulijiganya ŵenu ngakugakuya masyoŵelo gitupochele kwa achachekulu ŵetu, nambo akwamba kulya chakulya mmakono muli musakele?”

⁶ Che Yesu ŵajanjile, “Ŵaulamba ŵanyamwe! Che Isaya, jwakulondola jwa Akunnungu, ŵalondwele yambone pa ŵanyamwe mpela iŵatite pakulemba, ‘Akunnungu akuti, ŵandu ŵa akunjimbichisya nga pakang'wa pe,

nambo mmitima jao ali kwakutalikangana ni une.

⁷ Kumbopelela kwao kwangali chindu,

ligongo akwiganya malajisyo ga wāndu mpela ila akugajiganya Malajisyo ga Akunnungu.’

⁸ “Wānyamwe nkugaleka Malajisyo ga Akunnungu ni kugakamulisa masyowelo ga wāndu.”

⁹ Che Yesu wāpundile kuwēcheta, “Wānyamwe nkumanyi kukana kwa lunda lwenu Malajisyo ga Akunnungu kuti ngakuye masyowelo genu mwachinsyene!

¹⁰ Pakuwa che Musa wālalajisye, ‘Mwachimbichisye atati wenu ni achikulu wenu,’ ni, ‘Mundu jwalijose juchantukane atatigwe pane achikulugwe, aulajikwe.’

¹¹ Nambo wānyamwe nkwiganya, iwāga mundu akwete chindu chakombola kwakamuchisya achikulugwe pane atatigwe, nambo nkuti chindu cho chili ‘Kolibani’, malumbo gakwe chindu cho chityosyekwe sadaka kwa Akunnungu,

¹² nipele mundu jo ngakusachilwa sooni kwakamuchisya atatigwe pane achikulugwe.

¹³ Yeleyo ni inkuti pakulijalusya Liloŵe lya Akunnungu kwa masyowelo ginkujiganyana. Ni sooni nkugatendekanya gamajinji ganti iyoyo.”

*Indu yaikuntendekasya mundu akakundikwa ni Akunnungu
(Matayo 15:10-20)*

¹⁴ Che Yesu wāuwilasile sooni mpingo wekulungwa wa wāndu ula ni kwasalila, “Mumbikanichisye wose, ni mmanyilile.

¹⁵ Ngapagwa chakulya chaakulya mundu, chachikuntendekasya aŵe jwangakundikwa ni Akunnungu. Nambo chachikukopoka nkati mwa mundu, ni chachikuntendekasya mundu jo aŵe jwangakundikwa ni Akunnungu.

¹⁶ Wāali ni mapilikanilo gakupilikana, apilikane!”

¹⁷ Paŵalekangene ni wāndu wāla ni kwinjila mu nyuumba, wākulijiganya wāo wambusisye malumbo ga chitagu cho.

¹⁸ Nombe Che Yesu wāasalile, “Ni wānyamwe nganinkola umanyilisi? Ana ngankumanyilila kuti chakulya chaakulya mundu ngachikukombola kuntendekasya aŵe jwangakundikwa ni Akunnungu?

¹⁹ Pakuwa ngachikwinjila mu ntima mwakwe, nambo mlutumbo ni chikukopoka paasa pa chiilu pakwe.” Paŵawēchete yeleyo Che Yesu wāitesile yakulya yose ikomboleche kuligwa.

²⁰ Wāpundile kuwēcheta, “Chachikukopoka nkati mwa mundu ni chachikuntendekasya mundu jo aŵe jwangakundikwa ni Akunnungu.

²¹ Pakuwa mu ntima mwa mundu ni mwamukukopoka ng’anisyo syangalimate, ni chikululu ni wiya ni uulasi,

²² ni chikululu ni lipamo ni ungalumbana ni kulambusya ni kunyenga ni wiu ni kutukana ni chibuli ni kuloŵela.

²³ Yangalumbana yose yo, ikukopoka nkati mwa mundu, yose yo ni yaikuntendekasya mundu aŵe jwangakundikwa ni Akunnungu.”

*Chikulupi cha jwankongwe
(Matayo 15:21-28)*

²⁴ Che Yesu w̄atyosile pelepo, w̄ajawile mu mmusi wauw̄andikene ni ku Tilo. Ni kweleko w̄ajinjile mu nyuumba jimo ni nganasaka mundu jwalijose aimanyilile, nambo nganakombola kulisisa.

²⁵ Jwankongwe jumo, juw̄aliji ni mwali juw̄akamwilwe ni lisoka, w̄apilikene ngani si Che Yesu. Ni w̄aajaulile ni kuligwisya pa makongolo gao.

²⁶ Jwankongwe jo w̄aliji Mgiliki ni nganaw̄a Myahudi, juw̄apagwile musi wa ku Silofonike ku chilambo cha ku Silia. W̄aachondelele Che Yesu akankoposye mwali jwao lisoka.

²⁷ Nambo Che Yesu w̄ajanjile, “Ajikute kaje w̄anache, pakuw̄a ngaw̄a yambone kwigala chakulya cha w̄anache ni kusijasila mbwa syao.”

²⁸ Nambo jwankongwe jo w̄atite, “Elo, Ambuje, nambo ngati atamuno mbwa syasikutama kuusi mesa, sikulya mbakatika syakusigwisya w̄anache.”

²⁹ Pelepo Che Yesu w̄asalile, “Kwaligongo lya intite pakwanga, njaule kumusi. Lisoka linkopweche mwali jwenu.”

³⁰ Nipele jwankongwe jo w̄ausile kumangwao, w̄ansimene mwanagwe agonile pachindanda ni lisoka lili linkopweche.

Che Yesu akunnamya mundu jwangapilikana ni jwangaŵecheta

³¹ Nipele Che Yesu w̄atyosile ku chilambo cha ku Tilo ni kwaula ku litanda lya Galilaya achipitilaga ku Sidoni ni ku Dekapoli.

³² W̄aiche w̄andu w̄ampepe ali anjigele mundu juw̄aliji jwangapikana ni jwangaŵecheta, w̄aachondelele Che Yesu ansajichile makono mundu jo ni kunlamya.

³³ Che Yesu w̄antoyosise mundu jo mu mpingo wa w̄andu ni kunjausya pangali w̄andu, w̄aw̄isile yala mmapilikanilo ga mundu jula. W̄asunile mata pa chaala chakwe ni kunkwaya lulimi mundu jula.

³⁴ Nipele Che Yesu w̄alolite kwini kwa Akunungu ni kwisya ntima, w̄ansalile mundu jo, “Efata,” malumbo gakwe “Mbuguche.”

³⁵ Papopo mapilikanilo ga mundu jula gaugwiche ni lulimi lwakwe lwagopweche, nipele w̄atandite kuŵecheta uchenene.

³⁶ Che Yesu w̄akanyisye w̄andu w̄ala kuti akansalila mundu jwalijose yelei. Namuno w̄apundile kwakanyisya, w̄anyawo w̄apundisye kuijenesya yeleyo.

³⁷ Ni w̄andu w̄asimosile nnope ni kuti, “Atesile yose mwambonepe, namose w̄angapilikana akwatenda apilikane ni w̄angaŵecheta akwatenda aŵechete!”

8

Che Yesu akwalisya w̄andu elufu nne (Matayo 15:32-39)

¹ Pa moŵa go, mpingo wekulungwa wa w̄andu wasongangene sooni. Pakuw̄a nganakolanga chakulya, Che Yesu w̄aaw̄ilasilile w̄akulijiganya w̄ao ni kwasalila,

² “Ngwakolela chanasa w̄andu w̄a, ligongo atemi none kwa moŵa gatatu ni nganakolanga chakulya.

³ Naalekaga ajaulangane mmangwao ni sala, komboleka chakomochanje mwitala, pakuw̄a w̄ampepe mwa w̄anyaŵa atyochele kwakutalika.”

⁴ W̄akulijiganya w̄ao w̄ambusisye, “Patuli pano mwipululu, ana chitupate kwapi chakulya chakomboleka kwalisya w̄andu wose w̄a?”

⁵ Che Yesu w̄ausisye, “Ana nkwete mikate jilingwa?”

W̄anyawo w̄ajanjile, “Saba.”

⁶ Che Yesu wâasalile wâandu wâala atame paasi. Wajigele mikate saba jila ni wâatogolele Akunnungu, wagaŵenye ni kwapa wakulijiganya wao wâala kuti wâagaŵile wâandu, nombewo wâagaŵile wâandu wo.

⁷ Sooni wakwete tusomba kanandi. Che Yesu wâatogolele Akunnungu ni wâasalile wakulijiganya wao wâagaŵile wâandu.

⁸ Wâandu wâala wâlile ni kwikuta. Nipele wakulijiganya wakumbikenye sigasi ni wagumbesye itundu saba.

⁹ Wâandu wâwâlile wâala wâliji mpela elufu nne. Nipele Che Yesu wâlanjile,

¹⁰ papopo wakwesile mu ngalaŵa pamo ni wakulijiganya wao ni kwaula chilambo cha ku Dalamanuta.

*Mafalisayo akusaka chimanyisyo
(Matayo 12:38-42; 16:1-4)*

¹¹ Wâiche Mafalisayo wâne ni wagatandite makani ni Che Yesu achisakaga kwatanjisyâ. Wâasachile atende chimanyisyo kulosya kuti ukombole wao ukutyochela kwinani kwa Akunnungu.

¹² Che Yesu wâsupwiche nikuti, “Kwachichi wâandu wâ moŵa gano akusakanga chimanyisyo? Isyene ngunsalila, wâandu wâ ngaapegwa chimanyisyo chachilichose.”

¹³ Nipele, Che Yesu wâlekangene nawo wâandu wâala, wâjinjile mu ngalaŵa ni kombochela peesi.

*Amila ja Mafalisayo ni ja che Helode
(Matayo 16:5-12)*

¹⁴ Wakulijiganya wâ Che Yesu wâlîwâlile kwigala mikate, wakwete nkate umo pe mu ngalaŵa mula.

¹⁵ Che Yesu wâajamwiche achitiji, “Nilolechesye, ni kuligosa ni amila ja Mafalisayo ni ja che Helode.”

¹⁶ Wakulijiganya wâala watandite kuwêchetesyana achinsyene pe, “Akuwêcheta yelei ligongo nganitikola mikate.”

¹⁷ Che Yesu wâimanyilile iwâliji nkuwêchetesyana, ni wâausisye, “Kwachichi nkuusyana yati nganinjigala mikate? Ana mpaka sambano ngankulijiganya pane kumanyilila? Kwachichi ngankuganisyâ?”

¹⁸ Meeso nkwele, ana ngankulolanga? Mapilikanilo nkwele, ana ngankupilikana? Ana ngankukumbuchila

¹⁹ panagaŵenye mikate nsano jila ni kwapa wâandu elufu tano, mwagumbesye itundu ilingwa ya sigasi?”

Wakulijiganya wâajanjile, “Itundu kumi na mbili.”

²⁰ Wâausisye sooni, “Panagaŵenye mikate nsano ni jiwîli ni kwapa wâandu elufu nne, ana mwagumbesye itundu ilingwa ya sigasi?”

Wakulijiganya wâala wâajanjile, “Itundu saba.”

²¹ Che Yesu wâausisye, “Nganimme kumanyilila?”

Che Yesu akunnamya mundu jwanggalola ku Besesaida

²² Che Yesu pamo ni wakulijiganya wao wâiche ku nsinda wa ku Besesaida. Kukoko wâandu wâampelechele mundu jwanggalola, ni wâachondelele Che Yesu kuti ankwaye kuti anlwaye.

²³ Che Yesu wâankamwile nkono mundu jwanggalola jo ni wakopweche nawo paasa nsinda. Ni wâansunile mata mmeeso, wâsajichile makono ni wâambusisye, “Nkukombola kuchiona chachilichose?”

24 Mundu jwangelola jula wâlolite nikuti, “Ngwaona wându ali nkuoneka mpela itela ili nkwenenda.”

25 Che Yesu wâsajiche sooni makono gakwe mmeeso mwa jwangelola jula, nombejo ukombole wakwe wa kulola wammujilile.

26 Che Yesu wânsalile mundu jo ajaule kumangwakwe ni kunkanya achitiji, “Nkaujila ku nsinda ni kwasalila wându.”

*Che Petulo akusala pangasisa kuti Che Yesu ali Kilisito
(Matayo 16:13-20; Luka 9:18-21)*

27 Che Yesu ni wâkulijiganya wâo wâjawile ku misi ja Kaisalia Filipi. PaWaliji mwitala, Che Yesu wâsaisye wâkulijiganya wâo, “Ana wându akuti une ndili nduni?”

28 Wâkulijiganya wâla wâjanjile, “Wane akuti wâlakwe ndi che Yohana Wâkubatisya, wane akuti ndi che Elia ni wane akuti ndi jumo jwa Wâkulondola wâ Akunnungu.”

29 Che Yesu wâsaisye wâkulijiganya wâo, “Wanyamwe nkuti uneji nduni?”

Che Petulo wâjanjile, “Wâlakwe ndi Kilisito, jwasagulikwe ni Akunnungu.”

30 Nipele Che Yesu wâjamwiche achitiji, “Ngasimunsalila mundu jwalijose chelechi nkati une.”

*Che Yesu akuwêcheta ngani ja kusauka, chiwa ni kusyuka kwakwe
(Matayo 16:21-28; Luka 9:22-27)*

31 Che Yesu watandite kwajiganya wâkulijiganya wâo achitiji, “Mwana jwa Mundu akusachilwa asauke kwannope ni kukanikwa ni achachekulu ni achakulu wambopesi ni wâkwiganya Malajisyo. Nipele chachiulajikwa, nambo chasyuche pa lyuwa lyaatatu.”

32 Che Yesu wâasalile yelei pangasisa. Nipele che Petulo wânjigele Che Yesu pajika ni kutanda kwakalipila kuti anasale indu yo.

33 Nambo Che Yesu wâgalawiche, wâalolechesye wâkulijiganya wâo ni kwakalipila che Petulo achitiji, “Shetani, ntyoche apa! Pakuwa ngankuganisa ngani ja Akunnungu nambo nkuganisa ngani sya wându.”

34 Nipele wâuwilasile mpingo wa wându pamo ni wâkulijiganya wâo ni kwasalila, “Mundu jwalijose jwakusaka kuunguya, akatenda yakuisaka nsyene, aweje chile kusauka kwa kulitwika nsalaba wakwe kwaligongo lyangu une ni kuunguya.

35 Pakuwa jwalijose jwakusaka kuukulupusya umi wakwe nsyene, chaujase. Nambo, jwalijose jwakuujasa umi wakwe, kwaligongo lyangu une, ni sooni kwaligongo lya Ngani Jambone, chaukulupusye.

36 Ana mundu chapate chichi achikolaga chipanje chose cha pachilambo ni kwasa umi wakwe wa moŵa gose pangali mbesi?

37 Pane mundu chatyosye chichi kuti auusye umi wakwe wa moŵa gose pangali mbesi?

38 Mundu jwalijose angolelaga soni une pamo ni ngani jangu mu uwelesi wu wangelumbana ni wangaajogopa Akunnungu, Mwana jwa Mundu chankolele soni mundu jo, katema kachaiche mu ukulu wa Atati wakwe, pamo ni achikatumetume wâ kwini wâswela.”

9

1 Che Yesu wâpundile kwasalila, “Isyene ngunsalila, apali wându wane papapa chiwaone Akunnungu achitawalaga ni machili kwa matala gakupisyangana akanaŵe kuwa.”

*Che Yesu akugalauka usyo
(Matayo 17:1-13; Luka 9:28-36)*

² Pagapite moŵa nsano ni limo, Che Yesu ŵaajigele che Petulo ni che Yakobo ni Che Yohana, ŵalongene nawo pa chitumbi cheleu pajikape. Kweleko ku meeso ku Che Yesu kwagalawiche paujo pao.

³ Iwalo yakwe yaliji yeswela mbee yanti mundu jwalijose jwa pachilambo pano ngakupakombola kuswejesya chanti yeleyo.

⁴ Nipele, che Elia ni che Musa ŵakopochele paujo pao ni ŵaliji nkukungu-luka ni Che Yesu.

⁵ Che Petulo ŵasalile Che Yesu achitiji, “Jwakwiganya, ikaliji yambone kuti uwe tutame panopano. Tutaŵe masakasa gatatu, limo lyenu ni limo li che Musa ni liine li che Elia.”

⁶ Che Petulo nganachimanya chakuŵecheta pakuŵa wose ŵajogwepe kwannope.

⁷ Nipele, lyakopochele liunde ni kwaunichila, liloŵe lyakopochele mu liunde litchitiji, “Aju ni Mwanangu jungunnonyela, mumpilikanile jwelejo.”

⁸ Papopo ŵakulijiganya ŵalolite akuno ni akunokuno, nambo nganambona mundu jwine ikaŵe Che Yesu pe.

⁹ Paŵatulukaga pa chitumbi, Che Yesu ŵakanyisye ŵanyawo kuti yele iŵaiweni akansalila mundu jwalijose mpaka Mwana jwa Mundu pachachisyuka.

¹⁰ Nipele, ŵakulijiganya ŵagakamulichisye maloŵe go, nambo ŵaliji nku-usyana achinsyene pe, “Kusyuka malumbo gakwe chichi?”

¹¹ Nipele, ŵausisye Che Yesu, “Ana kwachichi ŵakwiganya Malajisyo akusala kuti, chaiche kaje Che Elia?”

¹² Che Yesu ŵajanjile, “Elo, che Elia chaiche kaje kukuŵika chile indu yose. Nambi kwachichi ilembekwe Mmalembelo ga Akunnungu kuti, Mwana jwa Mundu chasauche kwannope ni kukanikwa?”

¹³ Nambo une ngunsalila, che Elia ŵamasile kwika ni ŵandu ŵampanganyichisye chachilichose chiŵasachile, mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti kusala nkati ŵelewo.”

*Che Yesu akunnanya jwanchanda jwakamwilwe ni masoka
(Matayo 17:14-21; Luka 9:37-43)*

¹⁴ Che Yesu ni aŵala ŵakulijiganya ŵatatu paŵaachilile ŵakulijiganya ŵane ŵala, ŵaweni ŵandu ŵajinji ali ŵasyungwile achikanilana ga ni ŵakwiganya Malajisyo.

¹⁵ Papopo, ŵandu wose paŵambweni Che Yesu, ŵasimosile kwannope, ŵautchile kukwakomasya.

¹⁶ Che Yesu ŵausisye ŵakulijiganya ŵao, “Ana nkukanilana nawo ichichi?”

¹⁷ Mundu jumo mu mpingo wa ŵandu mula ŵajanjile, “Jwakwiganya, nannyichenawo mwanangu kukwenu jwakamwilwe ni lisoka lyalikuntendekasya anakombole kuŵecheta.

¹⁸ Katema kose lisoka palikunjinjila, likungwisya paasi ni likuntendekasya mwanache jo chikopoche chiulo nkang’wa, achichilimyaga meeno ni kukakamala chiulu. Naaŵendile ŵakulijiganya ŵenu alikoposye, nambo ŵalepele.”

¹⁹ Nipele, Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao, “Mwanya uŵelesi wangali chikulupi! Ana chindame ni ŵanyamwe mpaka chakachi? Chinampililele mpaka chakachi? Munyichisye mwanache jo.”

²⁰ Wannyichisye ku Che Yesu. Lisoka palyambweni Che Yesu, papopo lyantasile njilinjili jwanchanda jo, nombe wagwile paasi, wagalagete akuno alinkukopoka chiulo kukang'wa.

²¹ Che Yesu wammusise atatigwe jwanchanda jo, "Jwanchanda ju yatan-dite chakachi yelei?"

Wajanjile, "Chitandile wanache wakwe.

²² Katema kakajinji lisoka lyo lyangwisyaga pa mooto ni mmeesi kuti lyaulaje. Nambo iwaga nkukombola kutendekanya chachilichose, ntukolele chanasa ni kutukamusya!"

²³ Che Yesu wansalile, "Kwachichi nkuti, 'Iwaga ngukombola'? Yose ikukom-boleka kwa mundu jwakukulupilila."

²⁴ Papopo atatigwe jwanchanda jo wanyanyisye, "Ngukulupilila! Nambo chikulupi changu chili chamwana, mungamuchisye ngole chikulupi chachikulungwa."

²⁵ Che Yesu pawaweni kuti wandu wajinji ali nkusongangana paujo pao, walijamwiche lisoka lila ni kulisalila, "Mmwe lisoka linkulekasya kuwecheta ni kupilikana, ngunlamula nkopoche mwa jwanchanda ju, ni nkajinjila sooni."

²⁶ Pelepo lisoka lyanyanyisye, lyangwisyaga njilinjili jwanchanda jo ni lyankopweche. Jwanchanda jwaoneche mpela jwammwe, ni wandu wane watite "Awile!"

²⁷ Nambo Che Yesu wankamwile nkono jwanchanda jo, wankamwisye ajimuche, nombejo wajimi.

²⁸ Che Yesu pawajinjile mu nyumba, wakulijiganya wao wausisye pajika, "Kwachichi twalepele kulikoposya lisoka lyo?"

²⁹ Che Yesu wajanjile, "Lisoka lyanti yelei ngalikukopoka kwa litala lyalilyose ikaŵe kwa kwapepelela Akunnungu pe."

*Che Yesu akuwecheta sooni yankati chiwa chakwe
(Matayo 17:22-23; Luka 9:43b-45)*

³⁰ Che Yesu ni wakulijiganya wao watyosile peuto pala, ni wajendelechele ni ulendo kupitila ku chilambo cha ku Galilaya. Nganasaka mundu jwalijose akumanye kuwaliji,

³¹ pakuwa waliji nk wajiganya wakulijiganya wao, wasalile, "Mwana jwa Mundu chaŵichikwe mmakono mwa wandu, nombewo chambulaje. Nambo pa lyuwa lyaatatu chiulajikwa pe chasyuche."

³² Nambo wakulijiganya wao nganagamanyililaga malumbo ga maloŵe go, ni wajogwepe kumbusya.

*Nduni jwali jwankulu?
(Matayo 18:1-5; Luka 9:46-48)*

³³ Pawaiŵe musi wa ku Kapelenaumu wajinjile mu nyumba, nombe Che Yesu wausisye wakulijiganya wao, "Ana mwitala mula mwakanilanaga ichichi?"

³⁴ Nambo wanyawo wamyalele, pakuwa pawaliji mwitala mula, waliji nkukanilana yankati nduni jwali jwankulungwa mwa wanyawo.

³⁵ Che Yesu watemi paasi, ni wawilasile wakulijiganya wao likumi ni wawili wasalile, "Mundu jwakusaka kuwa jwankulu akusachilwa alitulusye ni kuwa jwannandi ni katumetume jwa wose."

³⁶ Soonni wanjigele mwanache ni kunjimika pasikati jao, wanjangete ni kwasalila,

37 “Jwalijose jwakumpochela mwanache mpela aju mu liina lyangu, akuumbochela une, ni mundu jwakuumbochela une akwapochela wewe Wandumile une.”

*Mundu jwalijose jwangakutukanila ali pamo ni uwe
(Luka 9:49-50)*

38 Che Yohana waaasalile Che Yesu, “Jwakwiganya, twammweni mundu ali nkugakoposya masoka mu liina lyenu, ni twankanyisye ligongo ngana wa njetu.”

39 Nambo Che Yesu watite, “Kasimunkanya, pakuwa ngapagwa mundu jwakupanganya yakusimonjeka kwa liina lyangu ni papopo kumechetela gangalumbana.

40 Ligongo mundu jwalijose jwangakutukanila ali pamo ni uwe.

41 Isyene ngunsalila, mundu jwalijose jwakumpa ngao wa meesi ga kung’wa, ligongo mwanya ndi wandu wakwe Kilisito, isyene jwelejo chapoc-hele mbote jakwe.

*Yakulewékasya
(Matayo 18:6-9; Luka 17:1-2)*

42 “Mundu jwalijose juchantendekasye jumo jwa achanandi wa wakungulupilila une atende sambu, ikaliji yambone kwa jwelejo litawikwe liganga lyekulungwa lya kusyajila pa lukosi pao ni kwaponya mu bahali kupunda kulumulikwa ni Akunnungu.

43 Iwaga nkono wenu ukunnewasya, mmukate! Mmbaya kwinjila mu umi ni nkono umo, kupunda kuwa ni makono gawili ni kuponyekwa pa mooto wangasimika, mowa gose pangali mbesi.

44 Kweleko mbisu ngasikuwa ni mooto wakwe ngaukusima.

45 Ni iwaga lukongolo lwenu lukunnewasya, mmukate! Mmbaya kwinjila mu umi ni lukongolo lumo kupunda kuwa ni meeso gawili ni kuponyekwa ku jehanamu pa mooto wangasimika, mowa gose pangali mbesi.

46 Kweleko mbisu ngasikuwa ni mooto wakwe ngaukusima.

47 Iyoyo peyo iwaga liso lyenu likunnewasya, nlikolopole! Mbaya kwinjila ku umwenye wa Akunnungu ni liso limo kupunda kuwa ni meeso gawili ni kuponyekwa pa mooto wangasimika, mowa gose pangali mbesi.

48 Kweleko mbisu ngasikuwa ni mooto wakwe ngaukusima.

49 “Pakuwa jwalijose chaachiswejeswa ni mooto mpela mbopesi ijikuti pakuswejeswa ni njete.

50 “Njete jili jambone, nambo njete jasoyesyaga kulasa kwakwe, chintaje chichi kuti unonye wakwe ujile sooni?

“Nkolanje njete ja uganja pasikati jenu, ntamanje mu chitendewe.”

10

*Che Yesu akwiganya yankati ulombela ni kulekangana
(Matayo 19:1-12; Luka 16:18)*

1 Che Yesu watyosile pelepo, wawajawile kuchilambo cha ku Yudea mpaka peesi lusulo lwa Yolodani. Mpingo wa wandu wawajinji waajaulile sooni, nombejo wawajanyisye mpela iwatite pakusyo welela.

2 Nipele, Mafalisayo wane wawajaulile ni kwalinga kwa kwawusya, “Ana Malajisyo ga Akunnungu gakukunda kuti jwannume kwaleka wankwakwe?”

3 Che Yesu wajanjile, “Ana che Musa wannajisye chichi?”

4 Wanyawo wajanjile, “Che Musa walajisye kuti, jwannume akukombola kumpa talaka wankwakwe ni kwaleka.”

5 Che Yesu waasalile, “Che Musa wagalebile malajisyo go kwaligongo lya ungajiganyikwa wenu.

6 Nambo che Musa walebile, chitandile kupagwa kwa chilambo, Akunnungu wangumbile jwannume ni jwankongwe.

7 Kwa ligongo lyo jwannume chachinleka atatigwe ni achikulugwe, nombejo chalumbikane ni wankwakwe,

8 ni wawili wo chachiwa chiilu chimo. Sambano ngakuwa wawili sooni, nambo chiilu chimo.

9 Nipele, chalumbikanye Akunnungu, mundu ngasachilekanganya.”

10 Paawusile sooni mu nyumba, wakulijiganya waasisye Che Yesu nkati majiganyo go.

11 Nombewo waasalile, “Mundu jwalijose jwakunleka wankwakwe ni kulombela jwankongwe jwine, akuntendela chikululu wankwakwe.

12 Iyoyo, jwankongwe jwakunleka jwannume jwao ni kulombwa ni jwannume jwine, akuntendela chikululu jwannume jwao.”

*Che Yesu akwapa upile wanache
(Matayo 19:13-15; Luka 18:15-17)*

13 Wandu wampepe wanyichisye Che Yesu wanache achanandi wasajichile makono gao, nambo wakulijiganya wao waakalipile Wandu wo.

14 Che Yesu pawaiweni yeleyo, yachimile ni waasalile, “Mwaleche wanache achanandi achanje kukwangu, kasimwalekasya, pakuwa Umwenye wa Akunnungu uli wa wandu mpela welewa.

15 Isyene ngunsalila, mundu jwalijose jwangakuupochela Umwenye wa Akunnungu mpela wanache achanandi ngaajinjila mwelemo ng'oo.”

16 Nipele, wajangete wanache ni kwasajichila makono ni kwapa upile.

*Mundu jwachipanje
(Matayo 19:16-30; Luka 18:18-30)*

17 Che Yesu pawatandite sooni ulendo wao, mundu jumo wambutuchile ni kwatindiwalila ni wausisye, “Jwakwiganya jwambone, ana ndende chichi pakuti mbochele umi wa mowa gose pangali mbesi?”

18 Che Yesu wajanjile, “Ana ligongo chi nkuumilanga jwambone? Ngapagwa mundu jwaali jwambone ikaawe Akunnungu jika pe.

19 Ntakugamanyilila makanyo gagakuti, ‘Kasimmulaga ni Kasintenda chikululu ni Kasinjwa ni Kasinsala ya unami ni Kasimunnambuchisya njenu, ni Mwachimbichisye atati wenu ni achikulu wenu.’ ”

20 Mundu jula wajanjile, “Jwakwiganya, makanyo gose go nagakumulichisye chitandilile ku uwanache wangu.”

21 Che Yesu walolechesye kwa kwanonyela, wansalile, “Chinsowile chindu chimo. Njaule nkasumisye yose inkwete, ni mbiya syo nkaape wakulaga, nombe mmwe chinkole chipanje kwianani kwa Akunnungu. Nipele nnyiche munguye.”

22 Mundu jo pawapilikene yeleyo, wapwele ntima ni wawawile achipukunyaga ntwe, pakuwa waliji ni ipanje yejinji ni nganasaka kwapa wane ipanje yao.

23 Nipele Che Yesu walolite kosekose, ni waasalile wakulijiganya wao, “Chiilimbe kwannope kwa wandu waipanje kwalechelela Akunnungu waatawale!”

²⁴ W̄akulijiganya w̄agasimosile maloŵe gao, nambo Che Yesu w̄aasalile sooni, “Achiw̄anangu, chilimbe kwannope kwa w̄andu kwalechelela Akunnungu w̄aatawale!”

²⁵ Chiiŵe yakulimba kuchitenda chinyama chachikuw̄ilanjikwa ngamia, kupeleta pa chipowo cha sindano. Iyoyo peyo, ikuloleka kuti, chiiŵe yakulimba kwannope kwa mundu jwachiŵanjanje kwalechela Akunnungu w̄aatawale!”

²⁶ W̄akulijiganya w̄ao w̄asimosile nnope, w̄aliusisye, “Ana sambano nduni juchakombole kulupuswa?”

²⁷ Che Yesu w̄alolechesye ni kwasalila, “Kwa w̄andu ngaikukomboleka, nambo ngaŵa yeleyo kwa Akunnungu, pakuŵa kwa Akunnungu yanayose ikukomboleka.”

²⁸ Che Petulo w̄ansalile Che Yesu, “Nnole! Ni uweji tulesile indu yose ni kunkuya mmwe!”

²⁹ Che Yesu w̄atite, “Isyene ngunsalila, mundu jwalijose jwajilesile nyumba jakwe pane achapwakwe pane achalumbugwe pane achikulugwe pane atatigwe pane achiw̄anagwe pane migunda, kwa ligongo lyangu une ni kwa ligongo lya Ngani Jambone,

³⁰ mundu jo chapochele mbwee katema kakaka. Chapochele nyumba syasijinji ni achalongo ni achalumbu ni achaw̄elesi ni w̄anache ni migunda pamo ni masauko. Nambo mchilambo chachikwika, chapochele umi wa moŵa gose pangali mbesi.

³¹ Nambo achajinji w̄akuliganichisya kuti ali achakulu sambano, chatuluswe ni w̄andu w̄akulitulusa sambano, chachiŵa achakulu.”

*Che Yesu akuŵecheta kaatatu yankati chiwa chao
(Matayo 20:17-19; Luka 18:31-34)*

³² Che Yesu ni w̄akulijiganya w̄ao w̄aliji nkukwesya kwaula ku Yelusalemu nombe Che Yesu w̄alongolele. W̄akulijiganya w̄ao w̄asimosile, ni w̄andu w̄aw̄aliji nkwakuya wose w̄ajogwepe. Che Yesu w̄aajigele sooni w̄akulijiganya w̄ao likumi ni w̄aw̄ili pachisyepela, ni kwasalila indu ichiyakopochele.

³³ W̄aasalile, “Mpilikane, tukukwesya kwaula ku Yelusalemu, ni kweleko Mwana jwa Mundu chajaule kukutyosyekwa kwa achakulu w̄ambopesi ni w̄akwiganya Malajisyo. Ni w̄anyawo chanlamulile chiwa ni kwataga mmakono ga w̄andu w̄angaŵa w̄ayahudi.

³⁴ Nombe chaachintendela chanache ni chaachinsunila mata ni chaachimputa mbokola ni kumbulaga. Nambo pa lyuŵa lyaatatu chasyuchē.”

*Che Yakobo ni che Yohana akwaŵenda chindu Che Yesu
(Matayo 20:20-28)*

³⁵ Nipele che Yakobo ni che Yohana w̄anache ŵa che Sebedayo, w̄ajawile ku Che Yesu ni w̄atite, “Jwakwiganya, tukusaka ntupanganyichisye chindu chachitummende.”

³⁶ Che Yesu w̄ausisye, “Ana nkusaka nampanganyichisye chichi?”

³⁷ Ni w̄ajanjile, “Pachintawale mu ukulu wenu, tukummenda tutame jumo kundo ni jwine kuchinjji kwenu.”

³⁸ Nambo Che Yesu w̄aasalile, “Ngankuchimanyilila chinkuchiŵenda! Uli chinkombole kuching'welela chikombe cha masauko chingung'welela une pane kubatiswa mu ubatiso ungubatiswa une?”

³⁹ W̄ajanjile, “Tukupakombola.”

Che Yesu wâasalile, “Isyene chinn’welele chikombe chingung’welela une ni kubatiswa ubatiso ungubatiswa une.

⁴⁰ Ni kwa aŵala wâchatame kundyo pane kunchiji kwangu, ngaŵa masengo gangu. Nambo Akunnungu chachapa lipesa lyo ŵele ŵaŵaasagwile.”

⁴¹ Ŵele ŵakulijiganya likumi paŵapilikene chechila chiŵaŵendile che Yakobo ni che Yohana, ŵaatumbilile.

⁴² Nipele, Che Yesu ŵaawilasile ŵakulijiganya wo ni ŵaasalile, “Nkumanyilila kuti ŵandu ŵakuganichikwa ali ilongola wa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, akwalongosya ŵandu ŵao kwa machili. Ni ŵele ilongola wo akwete ulamusi waukulungwa pachanya ŵandu ŵao.

⁴³ Nambo ikaaŵa yeleyo kwa ŵanyamwe, sooni jwalijose jwakusaka kuŵa jwankulu pasikati jenu, aŵeje katumetume jwa wose.

⁴⁴ Nombe jwalijose jwakusaka kuŵa jwankulu kupunda wose aŵeje kapulo jwa wose.

⁴⁵ Pakuŵa Mwana jwa Mundu nganaika kukutumichilwa, nambo aiche kukutumichila ni kuutyosya umi wao kwa kwawombola ŵandu ŵajinji.”

*Che Yesu akunnanya che Batimayo jwangalola
(Matayo 20:29-34; Luka 18:35-43)*

⁴⁶ Nipele, ŵaiche ku Yeliko. Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao pamo ni mpingo wekulungwa wa ŵandu paŵaliji nkutyoka mu musi wo, mundu jumo juŵaliji ngakulola, liina lyakwe che Batimayo mwanagwe che Timayo, ŵatemi mungulugulu litala achiŵendaga.

⁴⁷ Paŵapilikene kuti ali Che Yesu jwa ku Nasaleti ŵaliji nkupita pelepo, ŵatandite kunyanyisya achitiji, “Che Yesu, Mwana ju che Daudi, mungolele chanasa!”

⁴⁸ Ŵandu ŵajinji ŵankalipile kuti amyalale, nambo jwelejo ŵajendelechele kunyanyisya achitiji, “Mwana ju che Daudi, mungolele chanasa!”

⁴⁹ Che Yesu ŵajimi ni ŵatite, “Mwaŵilanje.”

Nipele, ŵammilasile mundu jwangalola jula, ŵansalile, “Nkamulisye ntima! Njimuche, akummilanga.”

⁵⁰ Nombejo ŵaponyisye kwakutalichila mwinjilo wakwe, ŵagulwiche, ni ŵajaulile Che Yesu.

⁵¹ Che Yesu ŵammusisye jwelejo, “Nkusaka nampanganyichisye ichichi?”

Jwangalola jo ŵanjanjile, “Jwawiganya, ngusaka mbate kulola.”

⁵² Che Yesu ŵansalile, “Njaule chikulupi chenu chinnamisye.”

Papopo mundu jo ŵatandite kulola, nipele ŵalongene nawo Che Yesu.

11

*Che Yesu akwinjila ku Yelusalemu kwa kuchina
(Matayo 21:1-11; Luka 19:28-40; Yohana 12:12-19)*

¹ Paŵaliji nkuŵandichila ku Yelusalemu, ŵaiche mmisinda ja ku Besefage ni ku Besania, chiŵandi ni Chikwesya cha Miseituni. Pelepo Che Yesu ŵaatumile ŵakulijiganya ŵao ŵawili.

² Ni ŵaasalile, “Njaule pansinda wauli mmbujo mwenu, pachinkajinjileje po chinkansimane mwanambunda jwanganakweleke ni mundu kose, ali ataŵikwe, nkangopole ni kunnyika nawo apano.

³ Ambusyaga mundu, ‘Ligongo chi nkutenda yeleyo?’ Mwasalile, ‘Ambuje akunsaka, ni chaachimmusya mwachitema pe.’”

4 Nipele, wâkulijiganya wo wâjawile ni kunsimana mwanambunda ali ataŵikwe pachiwandi ni nnango, muumbali mwa litala. Paŵangopolaga,

5 wându wampepe wâwajimi pelepo wâusisye, “Uli, mbona nkungopola mwanambunda jo?”

6 Wâkulijiganya wâjanjile mpela iwâtite pakusalilwa ni Che Yesu, ni wându wâla wâalesile ajaule najo.

7 Wâmpelechele Che Yesu mwanambunda jula. Wâtandiche iwalo yao pangongo wa mwanambunda jula, ni Che Yesu wâtemi pachanya pakwe.

8 Wându wâjinji wâtandiche iwalo yao mwitala, ni wâne wâtemenye nyambi sya mwana sya itela mmigunda ni kutandika mwitala kwa kwachimbichisya.

9 Nipele wându wâwalongolele ni wâne wâwâkuyaga panyuma wânyanyisye achitiji, “Alapikwe Akunnungu! Akunnungu ampe upile jwelejo jwakwika mu liina lya Ambuje!

10 Akunnungu aupe upile umwenye waukwika wa atati wêtu Mwenye che Daudi. Ajinichilwe Akumanani!”

11 Che Yesu wâjinjile mmusi wa ku Yelusalemu, ni wâpelengenye pa Nyuumba ja Akunnungu, ni wâlolesyelolesye. Nambo pakuwa jaliji ligulo, wâjawile kunsinda wa ku Besania pamo ni wâkulijiganya wâo likumi ni wâwili.

*Che Yesu akuchilwesya chitela cha nkuju
(Matayo 21:18-19)*

12 Malaŵi jakwe, paŵatyochelaga ku Besania, Che Yesu jakwete sala.

13 Nipele, ali kwakutalichila wâchiweni chitela cha ntini chana masamba gamajinji. Wâjawile kukuchilola, alole iwâga chakombole kupata chisogosi chachili chose. Paŵaiche pachitela pala wâchisimene masamba pe pangali chisogosi, ligongo nganikaŵa katema kakwe ka kusogola.

14 Pelepo Che Yesu wâchisalile chitela chila, “Chitandile sambano ni kuendelechela, ngapagwa mundu juchalye sooni isogosi yenu!”

Ni wâkulijiganya wâo wâmpilikene paŵawêchete gelego.

*Che Yesu akwinjila pa Nyuumba ja Akunnungu
(Matayo 21:12-17; Luka 19:45-48; Yohana 2:13-22)*

15 Nipele paŵaiche ku Yelusalemu, Che Yesu wâjinjile pa Nyuumba ja Akunnungu. Ni wâtandite kwatopolela paasa, wându wâwâlijiji nkusumisya ni kusuma indu mwelemo. Wâpikwile mesa sya wâkutindanya mbiya ni itengu ya wându wâwâsumisyaga nguunda.

16 Iyoyo, wâkanyisye mundu jwalijose akajigala chachili chose kutyochela pa Nyuumba ja Akunnungu.

17 Nipele, wâjiganyisye, “Mmalembelo ga Akunnungu, Akunnungu akuti, ‘Nyuumba jangu chijiŵilanjikwe nyuumba ja kupopelela kwa wându wose wâ pachilambo!’ Nambo wânyamwe njitesile jiŵe mbugu ja kulisisila wâ wiyi!”

18 Achakulu wâmbopesi ni wâkwiganya Malajisyo paŵapilikene yelei, wâtandite kusosa litala lya kwaulaga Che Yesu. Nambo wânjogwepe, ligongo wându wâjinji wâlijiji nkusimonga wiganye wakwe.

19 Pakwaswele, Che Yesu ni wâkulijiganya wâo wâkopweche musu wo.

*Lijiganyo lya chitela cha nkuju chachinyasile
(Matayo 21:20-22)*

²⁰ Kundaŵi jakwe, paŵapitaga ŵachiweni chitela cha ntini chila chili chijumwile koo, kutandilila mmichiga mpaka ku nyambi.

²¹ Che Petulo ŵagakumbuchile agala gaŵaŵechete Che Yesu, ni ŵansalile, “Jwakwiganya, nno! Chitela cha ntini chimwalwesisye chila chijumwile!”

²² Che Yesu ŵaasalile, “Mwakulupilile Akunnungu.

²³ Isyene ngunsalila, mundu achichisalilaga chitumbi chi, ‘Ntupuche nkaliponye mbahali,’ pangakola lipamba mu ntima mwakwe ni akulupililaga kuti chaŵechete cho chichitendekwe, chichitendekwe kukwakwe.

²⁴ Kwa ligongo lyo ngunsalila, pankupopela ni kuŵenda chindu, nkulupilile kuti nkuchipochela, nombecho chichiŵe chenu.

²⁵ Pankupopela, iŵaga kwana mundu jwanneŵele, mwalechelesye yangalumbana yantendele, kuti Atati ŵenu ŵa kwinani annechelesye sambi syenu.

²⁶ Nambo iŵaga ngumwalechelesya ŵane sambi syao, Atati ŵenu ŵa kwinani nombe ngannechelesya sambi syenu.”

*Liusyo lyankati ulamusi u Che Yesu
(Matayo 21:23-27; Luka 20:1-8)*

²⁷ Nipele ŵaiche sooni ku Yelusalemu. Che Yesu paŵaliji nkwendajenda pa Nyuumba ja Akunnungu, achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo ni achachekulu ŵajaulile,

²⁸ ni ŵausisye, “Ana nkugatendekanya gelega kwa ulamusi wa acheni? Ŵaani ŵampele ulamusi wa kuitendekanya yeleyi?”

²⁹ Che Yesu ŵajanjile, “None chinambusye liusyo limo. Iŵaga chimunyanje none chinansalile kwa ulamusi wa acheni nguitenda indu yi.

³⁰ Musalile, ubatiso u che Yohana waumile kwinani, pane kwa ŵandu?”

³¹ Ŵanyawo ŵatandite kuusyana jwine ni jwine achitiji, “Twajilaga, ‘Waumile kwinani’, chatuusye, ‘Kwachichi nganimwakulupilila che Yohana?’

³² Ni twatiji, ‘Waumile kwa ŵandu,’ chiiŵe uli?” Ŵaujogwepe mpingo wa ŵandu, pakuŵa ŵandu wose ŵakulupilile kuti che Yohana ŵaliji jwakulondola jwa Akunnungu.

³³ Nipele, ŵanjanjile Che Yesu, “Ngatukumanyiilila.”

Nombejo ŵaasalile, “None jwakwe ngangunsalila kwa ulamusi wa acheni nguitendekanya yeleyi.”

12

*Chitagu cha ngunda wa misabibu ni ŵakulima
(Matayo 21:33-46; Luka 20:9-19)*

¹ Che Yesu ŵatandite kuŵecheta nawo kwa itagu achitiji, “Mundu jumo ŵalimile ngunda wa misabibu. Ŵausunguchisye lutenje ni ŵasolite paku-minyila sabibu, ni ŵataŵile chilindo cha penani. Nipele ŵaajasimisye ŵandu ngunda wo, nombejo ŵajawile kuchilambo chine. ² Katema ka magungulo, ŵantumile kapolo jwao ku ngunda wa misabibu kwa ŵakulima ŵala kukujigala chigaŵanyo cha magowolo gao.

³ Ŵakulima ŵala ŵankamwile kapolo jo, ŵamputile ni kumminga makono pe.

⁴ Nipele nsyene ngunda jula, ŵantumile sooni kapolo jwine. Ŵakulima ŵala ŵammulesye mu ntwe kapolo jo ni kumpanganyichisya indu ya soni.

⁵ Iyoyo peyo, nsyene ngunda jo watumile sooni kapolo jwine, jwelejo wagambile kumbulaga. Ni wane wainji uwatumikwe, wane wapatikwe ni wane waulajikwe.”

⁶ Che Yesu wajendelechele kuwecheta, “Mundu jula wasigalilwe ni mundu jumo, mwanagwe jwakunonyelwa. Mbesi jakwe watumile jwelejo achitiji, ‘Champikanile pakuwa ali mwanangu.’

⁷ “Nambo wakulima wala paWammweni waWechetesyene achitiji, ‘Aju ni juchapochele iwagosele, twende tummulaje kuti indu iwagosele tujigale uwe!’

⁸ Nipele wankamwile ni kummulaga ni kumponyela paasa pa ngunda wa misabibu wo.”

⁹ Che Yesu wausisye, “Nipele, ana nsyene ngunda wo chaachitenda chichi? Chaiche ni kwaulaga wakulima wo ni kwapa wakulima wane ngunda wa misabibu wo.

¹⁰ Ana nganinsyome Mmalembelo ga Akunungu?

‘Liganga liwalikanile wakuta wa sambano, lilyolyo litendekwe liganga lyekulungwa lya nsingi.

¹¹ Ambuje ni wachitesile chindu chi, nombecho chikutusimosya!’ ”

¹² Achakulu wambopesi ni wawiganya Malajisyo ni achachekulu, waimanyi kuti chitagu cho chaliji nkwa gamba wanyawo. Wasachile wakamule Che Yesu, nambo wajogwepe wandu, wannesile, ni wanyawo watyosile.

*Liusyo lyankati kwausya nsongo
(Matayo 22:15-22; Luka 20:20-26)*

¹³ Kanyuma, Mafalisayo wampepe ni wandu wa mpingo u che Helode, watumikwe kuti akaatanjisyeye Che Yesu kwa malo we gao.

¹⁴ Waajaulile ni kwasalila, “Jwakwiganya, tukumanyilila kuti alakwe ni mundu junku wecheta yaili isyene, pakuwa ngankogopa ukulu wa mundu namose nganinkola lusagu, nambo nkwiganya usyene wa litala lya Akunungu. Ntusalile, ana ili yambone pane nga wa yambone kwausya nsongo kwa Mwenye jwa ku Loma? Tujaule tukalipe pane tunajaule?”

¹⁵ Nambo Che Yesu waumayilile ulamba wao, wausisye, “Kwachichi nkuuninga? Muunyichisye mbiya najilole.”

¹⁶ Wampelechele mbiya jo. Nombejo wausisye, “Ana ku meeso ku ni liina li, ya acheni?”

Ni wanyawo wanjanjile, “Ya Mwenye jwa ku Loma.”

¹⁷ Nipele Che Yesu waasalile, “Yaili ya Mwenye jwa ku Loma mwapeje Mwenye jwa ku Loma ni yaili ya Akunungu mwapeje Akunungu.”

Wandu wala wansimosile nnope Che Yesu.

*Liusyo lyankati kusyuka
(Matayo 22:23-33; Luka 20:27-40)*

¹⁸ Nipele Masadukayo wakuti ngapagwa kusyuka wanjaulile Che Yesu ni kummusya,

¹⁹ “Jwakwiganya, che Musa watulembele kuti, ‘Mundu awililwagwa ni mpwakwe ni mundu jawwile jo anekaga wankwakwe pangali wanache, mpwakwe mundu jo akusachilwa annombebe jwakuwililwa jo kuti ammelechele mpwakwe wanache.’

²⁰ Tujileje, wapali achachanda nsano ni wawili, jwa kwitiwo walombebe nambo wawile pangaleka mwanache.

21 Ni jwaaŵili ŵajinjile majuumba, nombejo ŵawile pangaleka mwanache. Yakopochele iyoyo ni kwa mpwakwe jwaatatu.

22 Wose nsano ni ŵawili wo, ŵawile pangaleka ŵanache. Mbesi jakwe jwankongwe jo ŵawile nombejo.

23 Nipele, pa lyyuŵa lya kusyuka kwa ŵandu, jwankongwe jo chachiŵa jwa ŵaani? Pakuŵa achalongo wose nsano ni ŵawili ŵala ŵannombebe jwelejo.”

24 Che Yesu ŵaasalile, “Ŵanyamwe nsochele, ligongo ngankugamanyilila Malembelo ga Akunnungu namose machili ga Akunnungu.

25 Ŵandu ŵawile pachachisyuka, ngasalombela atamuno kulombwa, chachiŵa mpela achikatumetume ŵa kwinani.

26 Nambo ngani jankati kusyuka kwa ŵandu ŵawile, ana nganinsyome mmalembo ga che Musa, ngani ja chisukutu chichakolelaga mooto? Akunnungu ŵansalile che Musa, ‘Une ndili Akunnungu ŵa che Iblahimu ni Akunnungu ŵa che Isaka ni Akunnungu ŵa che Yakobo.’

27 Nipele, ŵelewo nganaŵa Akunnungu ŵa ŵandu ŵawile, nambo ali Akunnungu ŵa ŵandu ŵajumi. Ŵanyamwe nsochele nnope.”

Lilajisyo lyekulu

(Matayo 22:34-40; Luka 10:25-28)

28 Jumo jwa ŵakwiganya Malajisyo ŵaiche pelepo ni ŵagapilikene makani gao. Paŵaiweni kuti Che Yesu ŵaajanjile uchenene Masadukayo ŵala, ŵansejelele Che Yesu ni kumbusya, “Ana Lilajisyo chi lyalili lyekulu kupunda gose?”

29 Che Yesu ŵajanjile, “Lilajisyo lyalili lyekulu ni ali: ‘Mpilikane, ŵanyamwe ŵandu ŵa ku Isilaeli! Ambuje Akunnungu ŵetu, jika pe ali Ambuje.

30 Mwanonyele Ambuje Akunnungu ŵenu kwa ntima wenu wose ni kwa umi wenu wose ni kwa lunda lwenu wose ni kwa machili genu gose.’

31 Lilajisyo lyaawili lyalili lyekulu lili ali: ‘Munnonyele njenu mpela inkuti pakulinonyela mwasylene.’ Ngapagwa Lilajisyo liine lyalili lyekulu kupunda Malajisyo gaŵili ga.”

32 Nipele, jwakwiganya Malajisyo jula ŵansalile Che Yesu, “Jwakwiganya, njanjile yambone! Isyene Akunnungu ali ŵamo pe, ni ngapagwa jwine nambo ŵelewo jika pe.

33 Ni mundu akusachilwa annonyele Akunnungu ni ntima wose ni lunda lwao lose ni machili gao gose ni kunnonyela njakwe mpela yakuti pakulinonyela nsyene. Kutenda yeleyo ili yambone kupunda kwatyochesya Akunnungu mbopesi sya kocha ni sadaka sine syasikutyosyekwa kwa Akunnungu.”

34 Che Yesu paŵaiweni kuti mundu jo ajanjile kwa lunda ŵansalile, “Mmwejo nganimme kwakutalichila kwalechelela Akunnungu antawale.”

Kutandilila katema ko ngapagwa mundu juŵalinjile sooni kumbusya Che Yesu chachili chose.

Liusyo lyankati Kilisito

(Matayo 22:41-46; Luka 20:41-44)

35 Che Yesu paŵaliji nkwajiganya ŵandu pa Nyuumba ja Akunnungu, ŵausisye ŵandu, “Kwachichi ŵakwiganya Malajisyo akusala kuti Kilisito, ali jumo pe mu uŵelesi u che Daudi?

36 Mbumu jwa Akunnungu ŵanlongwesye che Daudi, nombejo ŵatite, ‘Ambuje ŵansalile Ambuje ŵangu, Ntame kundyo kwangu,

mpaka pachinaatamiche wammagongo wenu paasi pa sajo syenu.’

³⁷ “Che Daudi nsyene akummilanga Kilisito, ‘Ambuje,’ iwele uli sooni Kilisito awe jumo pe mu uwelesi u che Daudi?” Mpingo wa wandu wampilikanile kwa lukondwa.

Che Yesu akwasalila wandu alilolechesye ni wakwiganya Malajisyo (Matayo 23:1-36; Luka 20:45-47)

³⁸ Che Yesu pawajiganyaga watite, “Nilolechesye ni wakwiganya Malajisyo wakusaka kwendajenda ali awete minjilo jajileu, wakunonyelwa komasikwe kwa kuchimbichikwa peuto pakusumichisya malonda.

³⁹ Soonu akunonyelwa kutama mu itengu ya mmbujo, mmajumba ga kupopelela Wayahudi ni kutama mmauto ga kuchimbichikwa, pa chindimba cha chakulya.

⁴⁰ Kwa kwalambusya, akwasumula ipanje achakongwe wawililwe ni achiwankwawo, ni kwa kulilosya kuti ali wandu wambone, akupopela mapopela gamaleu. Kwalyele ligongo lyo, chalamulikwe kwa chikali nnope kupunda wandu wane.”

Sadaka ja jwakulaga jwawililwe ni wankwawo (Luka 21:1-4)

⁴¹ Che Yesu watemi chiwandi ni lisanduku lya kugosela sadaka pa Nyumba ja Akunungu, waliji nkulolechesya wandu pawalinji nkutaga mbiya. Waipanje wajinji watasile mbiya syasinji.

⁴² Nipele waiche jwankongwe jwakulaga jwawililwe ni wankwawo, jwelejo watasile mbiya syasinandi siwili.

⁴³ Pelepo Che Yesu waaWilasile wakulijiganya wao, waasalile, “Isyene ngunsalila, jwankongwe jwakulaga jwawililwe ni wankwakwe ju, atasile yejinji mu lisanduku lya kugosela sadaka, kwapunda wandu wane wose.

⁴⁴ Pakuwa wandu wane wose atasile sadaka syao kutyochela mu yakupunda ya mu ipanje yao. Nambo jwankongwe ju nkulaga kwakwe, atasile yose yakwete.”

13

Che Yesu akulondola nkati kugumulikwa kwa Nyumba ja Akunungu (Matayo 24:1-2; Luka 21:5-6)

¹ Che Yesu pawaliji nkukopoka pa Nyumba ja Akunungu, jumo jwa wakulijiganya wao watite, “Jwakwiganya, nlole maganga ga ni nyumba si isitite pakusalala ni kusimosya!”

² Che Yesu wansalile, “Ana nkugawona majumba gamakulungwa ga? Ngalisigalila liganga pa liganga liine, liganga lyalililyose chilityochekwe.”

Kulaga ni masauko (Matayo 24:3-14; Luka 21:7-19)

³ Che Yesu pawatemi pa chitumbi chachigumbele itela ya Miseituni chachikulolegana ni Nyumba ja Akunungu, che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana ni che Andulea wausisye Che Yesu pawaliji jika pe.

⁴ “Choonde ntusalile, gelego chigakopochele chakachi? Ana chimanyisyo chi chachichilosye kuti gawandichile kukopochela gelego?”

⁵ Che Yesu waasalile, “Nilolechesye, mundu akanlambusya.

⁶ Wandu wajinji chaache kwa liina lyangu, achitiji, ‘Une ndili Kilisito!’ Nombewo chiwalambusye wandu wajinji.

⁷ Ni wanyamwe pachinchipikana ya ngondo ni usone wa ngani ja ngondo, ngasinjogopa. Gelego gakusachilwa gatyochele, nambo mbesi jila jikanaŵe kwika.

⁸ Wandu ŵa chilambo chimo chaachimenyana ni wandu ŵa chilambo chine, ni wandu ŵa umwenye umu chaputane ni wandu ŵa umwenye wine. Chichityochele chindendemesi cha chilambo ni sala jajikulungwa panepane. Yele yose chiiŵe mpela ndande ja chilungusi cha kuligopola.

⁹ “Wanyamwe nilolechesye, pakuŵa wandu chankamule ni kunjausya mmikungulu ni kumputanga mmajumba ga kupopelela Wayahudi. Chaachinjasya paujo pa wakulamula ni mamwenye ligongo lyangu kuti nkombole kuuŵalanjila umboni wa ngani syangu.

¹⁰ Nambo mbesi jikanaŵe kwika, Ngani Jambone jikusachilwa jilalichilwe kaje kwa wandu wose.

¹¹ Nombewo pachachinkamula ni kunjausya pankungulu, nkaganisya kaje ichimmechete. Mmeheteje chachili chose chachimpegwe katema ko, pakuŵa ngaŵa wanyamwe uchimmechete nambo Mbumu jwa Akunnungu.

¹² Nlongo changalauche nlongo njakwe aulajikwe, nombe atati changalauche mwanagwe aulajikwe, nombe wanache chiŵakane ni kwaulaga achaŵelezi ŵao.

¹³ Wandu wose chaachinchima wanyamwe kwa ligongo lya liina lyangu. Nambo juchapilile mpaka kumbesi jo chakulupuswe mu kulumulikwa moŵa gose pangali mbesi.

*Kulaga kwakukulungwa
(Matayo 24:15-28; Luka 21:20-24)*

¹⁴ “Nambo pachinchione, ‘Chindu cha uchimwa chachikwikanawo uwonasi,’ chijimi pangawa pakwe.” Jwakusyoma amanyilile malumbo gakwe. “Wandu ŵaali kuchilambo cha ku Yudea autchile kumatumbi.

¹⁵ Mundu jwali paasa nyumba jao, akalikaŵisya kwinjila nkati kukujigala chindu, nambo agambe kuutuka!

¹⁶ Ni mundu jwali kumigunda, akauja sooni kumusi kukujigala mwinjilo wakwe.

¹⁷ Ngwakolela chanasa achakongwe wachakole itumbo ni wachajonjesye pa moŵa go, pakuŵa chalaje kwannope!

¹⁸ Mpopele kuti indu yo ikakopochela pa moŵa ga mbepo.

¹⁹ Pakuŵa pa moŵa go wandu chalaje ulaje wanganiutyochele chitandile kundanda, Akunnungu paŵagumbile chilambo mpaka lelo, ni ngautyochela sooni.

²⁰ Nambo ikaliji Ambuje ngakapungusye moŵa go, ngapagwa mundu jwakakulupwiche. Nambo kwa ligongo lya wandu ŵao ŵaŵasagwile, apungwise moŵa go.

²¹ “Nipele, pa moŵa go ansalilaga mundu, ‘Nnole, Kilisito ali apano,’ pane ‘Ali apala,’ ngasimwakulupilila.

²² Pakuŵa chachikopochela wanya Kilisito ŵa unami ni wakulondola ŵa unami. Chachitenda imanyisyo ni yakusimosya, yakombolekaga, walyungasye wandu ŵasagulikwe ni Akunnungu.

²³ Nambo wanyamwe nilolechesye. Une masile kunsalila chile gose gakanaŵe kukopochela.

*Kwika kwa Mwana jwa Mundu
(Matayo 24:29-31; Luka 21:25-28)*

²⁴ “Nambo gamalaga moŵa ga malagasyo go, lyuŵa chilipilile ni lwesi ngalulanguchisya.

²⁵ Ndondwa sisipatuche kutyochela kwini ni indu yose yaili ni machili kumaunde chiiitinganyikwe.

²⁶ Pelepo chachimmona Mwana jwa Mundu, achiikaga mwiunde kwa machili gamakulungwa ni ukulu.

²⁷ Chiŵatume achikatumetume ŵao ŵa kwini kukwasonganya ŵandu ŵaŵasagulikwe ni Akunnungu kutyochela mbande syose ncheche sya chilambo. Kutyochela kwakulikose pa chilambo.

*Lijiganyo lya chitela cha nkuju
(Matayo 24:32-35; Luka 21:29-33)*

²⁸ “Nlijiganye yeleyi kutyochela mu chitagu cha chitela cha ntini. Pankusiona nyambi syakwe sitepetele ni kusipuka masamba, nkumanyilila kuti katema ka ula kaŵandichile.

²⁹ Iyoyo peyo, ŵanyamwe pachinchiiona yeleyo ichikopochelaga, mmanyiilile kuti, Mwana jwa Mundu aŵandichile nnope kwika.

³⁰ Isyene ngunsalila, uŵelesi wu ngaumala gakanaŵe kukopochela gele gose.

³¹ Kwini ni chilambo chiimale, nambo maloŵe gangu chigakopochele isyene mpela indite pa kusala.

*Ngapagwa jwakulimanyilila lyuŵa lya mbesi
(Matayo 24:36-44)*

³² “Nambo, pachanya lyuŵa lya mbesi namose saa jakwe, ngapagwa mundu jwakumanyilila, atamuno achikatumetume ŵa kwini ngakumanyilila, namose Mwana jwa Akunnungu ngakumanyilila. Ikaŵe Atati Akunnungu pe ni ŵakumanyilila.

³³ Nlilolechesye ni kuliwika chile, pakuŵa ngankukumanyilila katema ko chikaiche chakachi.

³⁴ Chiichiŵa mpela mundu jwakwaula ulendo, kujileka nyumba jakwe ni kwalechela ulamusi achikapolo ŵao, jwalijose ni masengo gakwe, nipele ŵannajisye jwakulindilila pannango kuti aŵeje meeso pe.

³⁵ Nipele nliwiche chile, pakuŵa ngankumanyilila nsyene nyumba chauje katema chi. Pane chauje ligulo, pane pasikati chilo, pane kuninkucha ni pane kundaŵi.

³⁶ Nliwiche chile, aujaga chisisimuchile, ansimane ndi meeso pe.

³⁷ Ingunsalila ŵanyamwe ni ingwasalila wose, nliwiche chile!”

14

*Achakulu ŵambopesi akwilana kwaulaga Che Yesu
(Matayo 26:1-5; Luka 22:1-2; Yohana 11:45-53)*

¹ Gasigalile moŵa gaŵili likanaŵe lyuŵa lya chindimba cha Pasaka ni chindimba cha mikate jangataga amila. Achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo ŵaliji nkusosa itajile pakwakamula Che Yesu, mwangamanyilila jwalijose ni kummulaga.

² Ŵatite, “Tukatenda yeleyo katema ka chindimba cha Pasaka, kuti ŵandu akatindinganya.”

Jwankongwe akunjtilila Che Yesu mauta
(Matayo 26:6-13; Yohana 12:1-8)

³ Che Yesu wāliji ku Besania, kumusi ku che Simoni juwāliji jwamatana. Paŵalyaga, wāiche jwankongwe jumo juwāliji ni chuupa chachikolochekwe ni liganga lyalikuwīlanjikwa alabasta, chachili ni mauta ga kununjila nnope ga ntengo wekulungwa gagakuwīlanjikwa nado. Wākasile chuupa cho, ni kwajitila mauta Che Yesu mu ntwe.

⁴ Wāndu wāampepe wāwāliji pamo ni Che Yesu yachimile achitiji, “Kwachichi akugajonanga mauta ga ntengo ga?”

⁵ Ngati akasumisye mauta ga ni kupata mbiya syasijinji ni kwapa wāndu wākulaga!” Nipele wānkali pile kwannope jwankongwe jo.

⁶ Nambo Che Yesu wāasalile, “Munneche! Nkunsauchisya ichichi? Jweleju ambanganyichisye chindu chambone.

⁷ Wāndu wākulaga chaŵe ni wānyamwe moŵa gose, iwāga nkusaka kwakamuchisya nkukombola. Nambo une nguŵa ni wānyamwe moŵa gose.

⁸ Jweleju atesile yakombwele. Alongolele kuchijitilila mauta chiilu changu, kuchiŵika chile, gakanawē masiiko gangu.

⁹ Isyene ngunsalila, kwakulikose pachilambo pachijilalichikwe Ngani Jambone ni achi chatesile jwankongwe ju chichisalichikwe kwakwakumbuchila.”

Che Yuda akwitichisya kwagalauka Che Yesu
(Matayo 26:14-16; Luka 22:3-6)

¹⁰ Nipele, che Yuda Isikaliote, jumo jwa achinduna kumi na mbili wāla, wājawile kwa achakulu wāmbopesi kuti akombole kwagalauka Che Yesu.

¹¹ Achakulu wāmbopesi wāsangalele pakupikana ngani jo, ni wānanjile kuti chiŵaape mbiya. Nipele che Yuda wāsosile lipesa lyambone lya kungalauka Che Yesu.

Che Yesu akulya chakulya cha Pasaka ni wākulijiganya ŵao
(Matayo 26:17-25; Luka 22:7-14; Yohana 13:21-30)

¹² Pa lyuŵa lya kutanda lya chindimba cha mikate jangataga Amila, katema paŵasikitaga mwanangondolo jwa Pasaka, wākulijiganya ŵao wāusisye, “Ana kwapi nkusaka tukachikolochesye chakulya cha Pasaka?”

¹³ Nipele Che Yesu wāatumile wāŵili mwa wākulijiganya ŵao ni wāasalile, “Njaulē mu musu, ni mwelemo chinkasimane ni jwannume ali atwichile lulo lwa meesi. Nkankuye

¹⁴ mpaka nyuumba jichakajinjile, nkansalile nsyene nyuumba jo, ‘Jwakwiganya akummusya, chili kwapi chuumba muchingalile chakulya cha Pasaka pamo ni wākulijiganya ŵangu?’

¹⁵ Nombejo chakannosye chuumba chachikulungwa cha penani chachili chile ni kupambwa. Nkatukulumichisye mwelemo.”

¹⁶ Wākulijiganya ŵala wātayosile, ni kwaula mmusi, wāisimene yose ili mpela iwātite pakusalilwa ni Che Yesu. Nombewo wākulumisye chakulya cha Pasaka.

¹⁷ Kuli kuswele, Che Yesu wāiche pamo ni wākulijiganya ŵao kumi na mbili.

¹⁸ Paŵaliji aninkulya, Che Yesu wātite, “Isyene ngunsalila, jumo mwa wānyamwe jwakulya pamo ni une, chang'alauche.”

¹⁹ Pelepo wākulijiganya ŵao wātandite kusupuka, ni wātandite kummusya jumojumo, “Ana ndili une?”

20 Che Yesu w̄aasalile, “Jumo mwa w̄anyamwe kumi na mbili, jwakupamba nkate wakwe mu mbale pamo ni une.

21 Pakuwa Mwana jwa Mundu chawe mpela iilembekwe Mmalembelo Gamaswela nkati w̄elewo. Nambo chalaje mundu jwakungalauka Mwana jwa Mundu! Ikaliji mmbaya mundu jo ngakapagwe!”

Kulya chakulya cha Ambuje

(Matayo 26:26-30; Luka 22:14-20; 1 Wakolinto 11:23-25)

22 Paŵalyaga, Che Yesu w̄ajigele nkate, w̄atogolele Akunnungu, w̄augaŵenye ni kwapa w̄akulijiganya w̄ao, achitiji, “Mpochele, nyanje, chelechi ni chiilu changu.”

23 Sooni w̄ajigele chikombe cha divai, w̄atogolele Akunnungu, ni kwapa, ni wose w̄ang'welele divai mu chikombe cho.

24 Che Yesu w̄aasalile, “Jejeji ni miasi jangu ja lilangano lya Akunnungu, jajikwitika kwa ligongo lya kwalechelesya w̄andu w̄ajinji.

25 Isyene ngunsalila, ngung'wa sooni divai mpaka lyuwa paching'we divai jasambano mu Umwenye wa Akunnungu.”

26 Paŵamasile kwimba lujimbo lwa kwatogolele Akunnungu, w̄atyosile kwaula ku Chikwesya chachigumbele itela ya Miseituni.

Che Yesu akulondola ichajile pakukanikwa ni che Petulo

(Matayo 26:31-35; Luka 22:31-34; Yohana 13:36-38)

27 Che Yesu w̄aasalile w̄akulijiganya w̄ao, “W̄anyamwe wose chimmutuche ni kuuneka, pakuwa Mmalembelo Gamaswela Akunnungu akuti, ‘Chinambulaje jwakuchinga, ni ngondolo sisipwilingane.’

28 Nambo pachinjisyuka, chinjinnongolela kwaula ku Galilaya.”

29 Che Petulo w̄ansalile, “Atamuno annekaga wose, une ngangunneka ng'oo!”

30 Che Yesu w̄ansalile che Petulo, “Isyene ngunsalila, chilo cha lelo chino, tambala jikanaŵe kutongola kaŵili, chimungane katatu kuti ngankuumany-ilila.”

31 Nambo che Petulo w̄apundile kulimbila kuti, “Atamuno iw̄aga ngusachilwa kuwa pamo nomwe ngangunneka ng'oo!”

Ni w̄akulijiganya w̄ane w̄ala w̄aŵechete iyoyo peyo.

Che Yesu akupopela ku Getesemane

(Matayo 26:36-46; Luka 22:39-46)

32 W̄aichenje pa ngunda wa mwana waukuw̄ilanjikwa Getesemane, Che Yesu w̄aasalile w̄akulijiganya w̄ao, “Ntamanje apano katema pangwaula kukwapopela Akunnungu.”

33 Nipele w̄ajigele che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana, w̄atandite kusupuka kwannope ni kupotekwa mu ntima.

34 Ni w̄aasalile, “Ngupotekwa kwannope mu ntima ni chipwetesu chachikukombola kumulaga. Ntamanje apano ni kuwa meeso pe.”

35 Nipele w̄ajawile mmbujo kanandi, ni w̄agwile manguuku, w̄apopelele kuti, yakombolekaga anajinjile mu katema ka malagasyo ko.

36 Ni w̄atite, “Atati wangu, yose ikukomboleka kukwenu. Mundyochesye chikombe cha malagasyo chi. Ngaŵa mpela ingusaka une, nambo mpela inkusaka mmwe.”

³⁷ Nipele, wausile kwa wakulijiganya watatu wala, ni waasimene agonile. Wammusisye che Petulo, “Che Simoni, uli ngonile? Nganinkombola kutama meeso pe namose saa jimo?”

³⁸ Nipele waasalile, “Ntamanje meeso pe ni kupopela kuti nkajinjila nkulinjikwa. Pakuwa ntima ukusaka kupanganya yambone, nambo chiulu chilepetele.”

³⁹ Wajawile sooni kukupopela achiujilaga malowe gagogo pego.

⁴⁰ Paवासile sooni, Wasimene wakulijiganya wala ali agonile, ligongo watopelwe ni lugono. Nombewo nganachimanyilila chakwajanga Che Yesu.

⁴¹ Kaatatu pawaichilile waasalile, “Ana ndi chigonele ni kupumulila? Sambano njimuche! Nnole, saa jiche Mwana jwa Mundu akutajikwa mmakono ga wandu waali ni sambi.

⁴² Njimuchanje, twende. Nnole mundu jwaking'alauka awandichile.”

Che Yesu akukamulwa

(Matayo 26:47-56; Luka 22:47-53; Yohana 18:3-12)

⁴³ Che Yesu pawaliji nkuwecheta, che Yuda, jumo jwa achinduna kumi na mbili, waiche. Waiche ni mpingo wa wandu wawatumikwe ni achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo ni achachekulu, ali ajigele mapanga ni imbonga.

⁴⁴ Che Yuda jwakugalauka jula wapele wanyawo chimanyisyo chi, “Ajula juchingankomasye kwa kwanonyela ni jujojo junkunsaka. Munkamule ni kunlindilila.”

⁴⁵ Che Yuda pawaiche pe, papopo wajaulile Che Yesu ni kwasalila, “Jwakwiganya!” Nipele wankomasisye kwa unonyelo.

⁴⁶ Nipele wandu wala wankamwile Che Yesu ni kuntawa.

⁴⁷ Nambo jumo jwa wewala uwajimi pelepo pamo ni Che Yesu, wasolomwele lipanga lyakwe ni kumputila kapolo jwa Jwambopesi Jwankulu, ni wankapile liwiwi.

⁴⁸ Che Yesu waasalile, “Ana nnyiche ni mapanga ni imbonga kukungamula mpela ila une ndili jwachiswamba?”

⁴⁹ Mowa gose naliji pamo ni wanyamwe njijiganyaga pa Nyuumba ja Akunnungu, nganimungamula. Nambo sambano ngaleche Malembelo ga Akunnungu gamalile.”

⁵⁰ Pelepo wakulijiganya wao wose wannesile ni kulukunula.

⁵¹ Jwapali jwanchanda jumo juwaliji nkwakuya Che Yesu ali aliwagele shuka pe. Ni wanyawo wasachile kunkamula,

⁵² nambo jwanchanda jula wapelete, walesile shuka jila ni kutila matakope.

Che Yesu mmbujo mwa Nkungulu wa achachekulu

(Matayo 26:57-68; Luka 22:54-55; 22:63-71; Yohana 18:13-14; 18:19-24)

⁵³ Nipele, wampeleche Che Yesu ku nyuumba ja Jwambopesi Jwankulu, kuwasongangene achakulu wambopesi wose ni achachekulu ni wakwiganya Malajisyo.

⁵⁴ Che Petulo wankuiye Che Yesu kwakutalichila, wajinjile mu lutenje lwa nyuumba ja Jwambopesi Jwankulu. Pelepo watemi pamo ni wakulindilila achijotelaga mooto.

⁵⁵ Nipele, achakulu wambopesi ni wandu wane wose pa Nkungulu pala wasosile umboni wa kummechetela Che Yesu kuti waulaje, nambo wasowile.

56 W̄andu w̄ajinji w̄aw̄echetele Che Yesu umboni wa unami, nambo umboni wao nganiuujilana.

57 Nipele w̄ane wajimi ni kuw̄echeta umboni wa unami, achitiji,

58 “Twampilikene ali nkuw̄echeta, ‘Une chinajigumule Nyuumba ja Akunungu ji, jajita w̄ikwe ni w̄andu ni kuta w̄a kwa mo w̄a gatatu jine jangata w̄ikwa ni w̄andu.’”

59 Namose yeleyo, umboni wao nganiuujilana.

60 Nipele Jwambopesi Jwankulu w̄ajimi paujo pa w̄andu ni kwausya Che Yesu, “Uli, ngankwanga chachili chose kwa wele umboni w̄akumbetela wo?”

61 Nambo Che Yesu w̄aliji jii, ngana w̄echeta chachili chose. Jwambopesi Jwankulu w̄ammusise sooni, “Ana mmweji ni Kilisito, Mwana jwa Akunungu w̄akulu?”

62 Che Yesu w̄ajanjile, “Elo, ndili une. Sooni, chinchimmona Mwana jwa Mundu ali atemi kundyo kwa Akunnungu w̄a machili, ali nkwicka mmaunde ga kwini.”

63 Jwambopesi Jwankulu pa w̄apilikene yeleyo w̄apapwile mwinjilo wakwe achitiji, “Ngatukusaka sooni umboni wine nkati mundu ju!”

64 Mumpilikene yatite pakwatukana Akunnungu! W̄anyamwe nkuti uli?”

Wose w̄anlamwile aulajikwe.

65 W̄andu w̄ane w̄atandite kunsunila mata Che Yesu, ni w̄ansi w̄ilile mmeeso ni w̄amputile ni kunsalila, “Nlondole, nduni jwamputile!” Iyoyo peyo w̄akulindilila w̄anjigele ni kumputa majanda.

Che Petulo akwakana Che Yesu

(Matayo 26:69-75; Luka 22:56-62; Yohana 18:15-18; 18:25-27)

66 Che Petulo pa w̄aliji chiw̄ela mu lutenje, w̄aiche mwali jumo mwa achikatumetume w̄a Jwambopesi Jwankulu.

67 Pa w̄ammweni che Petulo achijotelaga mooto, w̄ankolondolele ni kunsalila, “Nombe mmwejo iyoyo mwaliji pamo ni Che Yesu jwa ku Nasaleti.”

68 Nambo che Petulo w̄akanile achitiji, “Ngangwamanya namose nganguchimanyilila chinku w̄echeta cho.” Nipele w̄akopweche paasa, papopo tambala jatongwele.

69 Mwali jula w̄ammweni sooni che Petulo, w̄atandite kwasalila w̄andu u w̄ajimi pelepo, “Mundu ju ali jumo jwao.”

70 Nambo che Petulo w̄akanile sooni.

Pangaka w̄a, w̄andu u w̄ajimi pelepo w̄aasalile che Petulo, “Isyene mmwe ndi jumo jwao, paku w̄a mmwejo nombe ndi mundu jwa ku Galilaya.”

71 Nambo che Petulo w̄atandite kusala, “Nweseche i w̄aga ngusala unami, ngulumbilila kuti, isyene ngangummanyilila mundu ju junkungamba.”

72 Papopo pepo tambala jatongwele kaa w̄ili. Che Petulo w̄alikumbuchile lilowe li Che Yesu li w̄aasalile, “Tambala jikana w̄e kutongola ka w̄ili, chimungane katatu.” Nipele w̄aligwisise paasi ni kulila.

15

Che Yesu paujo pa che Pilato

(Matayo 27:1-2; 27:11-14; Luka 23:1-5; Yohana 18:28-38)

1 Kunda w̄i pe, achakulu w̄ambopesi ni achachekulu ni w̄akwiganya Mala-jisyo, pamo ni Nkungulu wose, w̄atemi, w̄ajilene kunjausya Che Yesu ku che Pilato. Nipele w̄anta w̄ile, ni kunjausya ku che Pilato.

2 Che Pilato wamumusise Che Yesu, “Ana mmweji ndi mwenye jwa Wayahudi?”

Che Yesu wajanjile, “Elo, mpela mmwejo intite pakuwecheta.”

3 Achakulu wambopesi wawechetele Che Yesu malowe gamajinji.

4 Che Pilato wamumusise sooni Che Yesu, “Ana ngakwanga chachili chose? Mpilikane malowe gose gakummechetela ga.”

5 Nambo Che Yesu nganjanga lilowe, mpaka che Pilato wasimosile.

Che Yesu akulamulikwa chiwa

(Matayo 27:15-26; Luka 23:13-25; Yohana 18:39; 19:16)

6 Pa katema ka chindimba cha Pasaka, che Pilato wasyowelele kwagopolela jwatawikwe juwansachile wandu.

7 Kwaliji ni jwatawikwe jumo, liina lyakwe che Balaba, juwaliji ata.wikwe pamo ni wandu wane wawatandisye utindiganyo ni kwaulaga wandu wane.

8 Mpingo wa wandu waichilile che Pilato, watandite kwa wenda wapanganyichisye mpela iwatendaga.

9 Che Pilato wausisye, “Ana nkusaka nangopolele Mwenye jwa Wayahudi?”

10 Che Pilato watite yeleyo pakuwa waimanyilile kuti, achakulu wambopesi wanyichisye Che Yesu kukwao ligongo lya kwakolela wiu.

11 Nambo achakulu wambopesi wala, wachisise wandu wawende che Pilato wagogolele che Balaba pamalo pa Che Yesu.

12 Che Pilato wausisye wandu sooni, “Sambano, nkusaka naapananyichisye ichichi aju muntu junkuti Mwenye jwa Wayahudi?”

13 Wanyanyisye sooni achitiji, “Mwawambe pa nsalaba!”

14 Nambo che Pilato wausisye, “Atesile chakusakala chanti uli?”

Nambo wanyawo wapundile kunyanyisya achitiji, “Mwawambe pa nsalaba!”

15 Che Pilato wasachile kwanonyelesya wandu, wagogolele che Balaba. Nipele walamwile Che Yesu aputikwe mbokola ni kwapa wawambe pa nsalaba.

Wangondo akwachembulusya Che Yesu

(Matayo 27:27-31; Yohana 19:2-3)

16 Wangondo wanjawisye Che Yesu pa nsana wa likome li che Pilato, jwankulu jwa chilambo. Wausimanisye mpingo wose wa wangondo.

17 Wambwasisye mwinjilo wa sambalau nti mwenye, wakolosisye chindu mpela singwa ja miiwa, wambwasisye mu ntwe.

18 Nipele watandite kunkomasya achitiji, “Kutusimana, Mwenye jwa Wayahudi!”

19 Wamputile pa ntwe ni lubokola lwa nnasi, wansunile mata, wantindiwalile ni kwakotamila.

20 Pawamasile kwachembulusya, wammusile mwinjilo wa sambalau ni kwawasya iwalo yao. Nipele wantyosise paasa ni kwa wamba pa nsalaba.

Che Yesu akuwambikwa pa nsalaba

(Matayo 27:32-44; Luka 23:26-43; Yohana 19:17-27)

21 Pawaliji mwitala, wasimene ni muntu liina lyao che Simoni, jwa ku Kulene jwawaliji atati wa che Alekisanda ni che Lufu. Jweleju watyochelaga kunsinda kwinjila mmusi. Wangondo wankanganichisye atwichile nsalaba uwajigele Che Yesu ula.

22 Nipele wanjigele Che Yesu mpaka peuto papaŵilanjikwe Goligota, malumbo gakwe, “Peuto papakuloleka nti, Chikalakasa cha Ntwe.”

23 Pelepo, wampele divai jewanganye ni ntela waukuŵilanjikwa manemane, nambo Che Yesu wakanile kung’wa.

24 Wammambile pa nsalaba ni wagaŵene iwalo yakwe kwa kuitendela gudugudu, pakuti alole waaani chapate chiwalo chi.

25 Jaliji saa tatu kundaŵi paWammambile pa nsalaba.

26 Ni pachanya nsalaba, waŵisile chindu chachilembekwe magambo ga, “MWENYE JWA WĀYAHUDI.”

27 Papopopepo waŵambikwe pa misalaba wachiswamba waŵili, jwine kundyo ku Che Yesu ni jwine kunchiji.

28 Yeleyi yamalichisye Malembelo ga Akunnungu gagakuti, “Jwaŵichikwe pamo ni wandu Wangalumbana.”

29 Wandu waŵapitaga pelepo wapukunyaga mitwe jao ni kwatukana Che Yesu, alinkuti, “Ama! Mmwe ngati mwatiji chinchigumula Nyuumba ja Akunnungu, ni kujitaŵa kwa moŵa gatatu!

30 Sambano, ntuluche pa nsalaba, ndikulupusye mwasyene!”

31 Iyoyo peyo achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo wala wanchembulwisye achisalilanaga, “Wakulupwisye wandu wane, nambo ngakukombola kulikulupusya nsyene!

32 Nneche twalole Kilisito, Mwenye jwa Isilaeli! Atuluche etu pa nsalaba po kuti tulole ni kwakulupilila.”

Iyoyo peyo wandu uŵaŵambikwe pa misalaba chiŵandi ni Che Yesu, ni wanyawo nombe waliji nkutukana.

Chiwa chi Che Yesu

(Matayo 27:45-56; Luka 23:44-49; Yohana 19:28-30)

33 Palyaiche lyuŵa pantwe, chilambo chose chaunichikwe ni chipi mpaka saa tisa ja muusi.

34 Saa tisa ja muusi Che Yesu wanyanyisye achitiji, “Eloi, Eloi, lama sabakitanani?” Malumbo gakwe, “Akunnungu wangu, Akunnungu wangu, kwachichi munesile?”

35 Aŵala wandu wane waŵajimi pepala ŵala, paŵapilikene maloŵe go watite, “Mpilikanile! Akwaŵilanga che Elia!”

36 Jumo jwao wautwiche kukunyoya chindu mpela lidodoki mu divai jakuŵipa, wakoleche pa nnasi, wambichile Che Yesu pakang’wa, achitiji, “Nneche tulole iwaga che Elia chaiche kukuntulusya pa nsalaba!”

37 Nipele Che Yesu wanyanyisye ni wajasiche.

38 Katema kakoko, nguo ja lusasa ja mu Nyuumba ja Akunnungu japapwiche pambindikati, kutyochela penani mpaka paasi.

39 Jwankulu jwa wangondo juŵajimi mmbujo mwa nsalaba, paŵaweni Che Yesu ajasiche kwanti yeleyo, watite, “Isyene mundu ju waliji Mwana jwa Akunnungu!”

40 Achakongwe wampepe waliji nkulolechesya kwakutalichila. Mwa wanyawo, wapali che Maliamu jwa musi wa ku Magidala ni che Salome ni che Maliamu achikulu ŵao che Yakobo jwannandi ni che Yusufu.

41 Achakongwe wa ni aŵala waŵaliji nkwakuya Che Yesu paŵaliji ku Galilaya ni kwatumichila. Iyoyo peyo wapali achakongwe wane pepala, waŵaiche ku Yelusalemu pamo nawo.

*Chiilu chi Che Yesu chikuŵichikwa mwilembe
(Matayo 27:57-61; Luka 23:50-56; Yohana 19:38-42)*

⁴² Lyaiche ligulo lya lyuŵa lya kuliŵika chile, likanaŵe Lyuŵa lya Kupumulila.

⁴³ Che Yusufu jwa musi wa ku Alimataya, juŵaliji jumo jwa achakulu ŵa Nkungulu ni jwakuchimbichikwa nnope ŵaiche. Jwelejo ŵaliji nkulolela kwika kwa Umwenye wa Akunnungu. Nipele che Yusufu ŵanjaulile che Pilato pangajogopa ni kwaŵenda ŵaape chiilu chi Che Yesu.

⁴⁴ Che Pilato ŵasimosile kupilikana kuti Che Yesu ajasiche. Nipele, ŵammilasile jwankulu jwa ŵangondo, ŵambusisye iŵaga Che Yesu ŵajasiche.

⁴⁵ Nipele, che Pilato paŵaimanyi kutyochela kwa jwankulu jwa ŵangondo jula, ŵannechele che Yusufu ajigale chiilu chi Che Yesu.

⁴⁶ Che Yusufu ŵasumile saanda, ni ŵachitulwisye paasi chiilu chi Che Yesu ni kuchiŵilijila saanda jila. Ŵachiŵisile mwilembe lilyasepekwe pa lwala. Nipele ŵalipitikulile liganga lyalikulungwa pannango.

⁴⁷ Che Maliamu jwa musi wa ku Magidala pamo ni che Maliamu achiku-lugwe che Yusufu ŵapaweni pelepo paŵachiŵisile chiilu chi Che Yesu.

16

*Che Yesu akusyuka
(Matayo 28:1-8; Luka 24:11-12; Yohana 20:1-10)*

¹ Palyapaye Lyuŵa lya Kupumulila, che Maliamu jwa musi wa ku Magidala ni che Salome ni che Maliamu achikulugwe che Yakobo ŵagasumile mauta gakununjila. Ŵajawile kukuchipakasya chiilu chi Che Yesu.

² Kundaŵi pe, lyuŵa lyaandanda lya chijuma, lyuŵa lininkukopoka ŵaiche kumalembe.

³ Nombewo paŵaliji mwitala ŵausyanaga, “Ana ŵaani juchakatugalam-bulile liganga pannango wa lilembe?”

⁴ Nambo paŵalolechesye, ŵaliweni liganga lyekulungwa nnope lila lili lye-galambulile pambali.

⁵ Pele ŵajinjile mwilembe, ŵammweni jwanchanda jwawete chiwalo cheswela ali atemi kundyo ni ŵasimosile nnope.

⁶ Nambo jwanchanda jula ŵaasalile, “Kasinsimonga, nguimanyilila kuti nkunsosa Che Yesu jwa ku Nasaleti juŵammambile pa nsalaba. Nganapagwa pelepa, asyuchile. Nnole peuto paŵangoneche.

⁷ Nambo ŵanyamwe njaule nkasalile che Petulo ni ŵakulijiganya ŵane kuti, ‘Che Yesu alongolele kwaula ku Galilaya. Kweleko chinkaawone mpela iŵatite pakunsalila.’ ”

⁸ Nipele, ŵatyosile kumalembe ali nkuutuka ni ali nkutetemela kwa lipamba ni kusimonga. Nganasala chindu chachili chose kwa mundu, pakuŵa ŵaliji nkgopanga kwanno.

*Che Yesu akunkopochela che Maliamu jwa musi wa ku Magidala
(Matayo 28:9-10; Yohana 20:11-18)*

⁹ Che Yesu paŵasyuchile, kundaŵi pe, lyuŵa lyaandanda lya chijuma ŵankopochele kaje che Maliamu jwa musi wa ku Magidala, ajula jwaŵankopwesye masoka nsano ni gaŵili.

¹⁰ Che Maliamu jwa musi wa ku Magidala, wawajawile ni kwasalila awala wakulijiganya wa Che Yesu, katema ko wanyawo waliji nkulila ni kulila kwa malumbo.

¹¹ Nambo pawapilikene kuti Che Yesu asyuchile ni kuti che Maliamu jwa musi wa Kumagidala amweni, nganiwakulupilila.

*Che Yesu akwakopochela wakulijiganya wawili
(Luka 24:13-35)*

¹² Kanyuma kakwe Che Yesu wakopochele wakulijiganya wao wawili wawaliji nkwaula mmisinda. Ni wakulijiganya wo, kundanda nganiwaamanyilila.

¹³ Nombewo wausile kukwasalila wakulijiganya achinjao, ni wanyawo nombe, nganiwakulupilila iyoyo.

*Che Yesu akwakopochela wakulijiganya wao likumi ni jumo
(Matayo 28:16-20; Luka 24:36-49; Yohana 20:19-23; Masengo 1:6-8)*

¹⁴ Mbesi jakwe Che Yesu waakopochele wakulijiganya wao likumi ni jumo pawaliji nkulya. Nipele, waakalipile kwa ungakulupilila ni kukakatima kwa mitima jao, pakuwa nganiwakulupilila awala wawaweni welewo pakumala kusyuka.

¹⁵ Ni waasalile, “Njaulanje pachilambo pose nkalalichile Ngani Jambone kwa wandu wose.

¹⁶ Mundu jwalijose juchakulupilile ni kubatiswa, Akunnungu chankulupusye. Nambo mundu jwangakukulupilila, Akunnungu chanlamule.

¹⁷ Ni wose wachakulupilile chaitendekanye imanyisyo yanti, chagakoposye masoka kwa liina lyangu ni kuwecheta chiwecheto chasambano.

¹⁸ Akamulangaga majoka pane kung'wa chindu chachilichose chakuulaga, ngachaulaga. Chaachasajichila makono wakulwala, ni Akunnungu chiwaalamye.”

*Che Yesu akujigalikwa kwaula kwinani
(Luka 24:50-53; Masengo 1:9-11)*

¹⁹ Nipele, Ambuje Che Yesu pawamasile kuwecheta nawo, wajigalikwe kwaula kwinani, ni watemi kunkono wa kundyo wa Akunnungu.

²⁰ Nombe wakulijiganya wala, wawajawile kukulalichila Ngani Jambone pali-pose. Ambuje wapangenyeye masengo pamo nawo ni kutendekanya imanyisyo yejinji, kulosya kuti utenga waukwagamba welewo, uli isyene.

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba Luka Chilongolelo

Ngani Jambone mpela ijitite pakulembekwa ni che Luka chili chitabu chimpepe mwa itabu ncheche mmalanganano ga sambano chachikusala nkati umi u Che Yesu Kilisito. Chachili chose chikuwīlanjikwa “Ngani Jambone.” Yelei ni itabu yailembekwe kanyuma ka chiwa chi Che Yesu, yele itabu yo ili che Matayo ni che Maliko ni che Luka ni che Yohana. Che Luka nganalemba yankati umi u Che Yesu pe, nambo ni yankati indu iŵaipanganisye ŵakulijiganya ŵakwe Che Yesu pakumala kuwa ni kusyuka ku Che Yesu. Chele chitabu cho chikuwīlanjikwa masengo ga achinduna. Ngapagwa jwakulimanyila lyuŵa lisyene namose liuto pajalembekwe Ngani Jambone mpela ijitite pakulembekwa ni che Luka. Ŵaumanyilisi Ŵajinji akuitichisyana kuti jalembekwe pa yaka ya makumi 70 BK.

Juŵalembile ŵaliji che Luka, juŵaliji jwamitela. Umanyilisi wakwe mu iŵecheto ni ukotopasyo wakwe wakulemba ukumanyisya yakuti ŵaliji mundu jwansyome. Che Luka ŵasachile kulemba ngani jisyenesyene ja umi u Che Yesu ni kutanga indu iyakopochele kuti ŵane apoche pakujisyoma Luka 1:1-3. Che Luka nganaŵa Myahudi, Kolosai 4:1-14 ni ŵalembile kwanti ŵanganaŵa Ŵayahudi akaimanyilile. Yelei ikuwoneka paakukunguluchila chisyowelo chachiyahudi Luka 1:8.

Ngani Jambone mpela ijitite pakulembekwa ni che Luka chili chitabu chakulandana ni itabu ine chisau che Matayo ni che Maliko, pakuŵa itabu yose yo ikutanga ilaila mwakulandana. Mwa itabu itatu yo chitabu chi che Luka ni chachitaanjile ngani jakupagwa ku che Yohana Ŵakubatisya chamunkati nnope. Che Luka akusalichisya yakulechelesya 3:3; 11:4; 17:3-4; 23:34 ni mapopelo nombego 3:21; 5:16; 6:12; 11:1-12; 22:32.

Yaili mu Ngani

Muliunjili lya 1:1-4 Che Luka alembile chilongolelo chakwe cha Ngani Jambone ni kusala ligongo lya kulemba.

Ni soni akutanga ngani ja kupagwa ku Che Yesu ni iŵatite pakuŵichikwa chile kwaligongo lya kutumichila. 1:5; 4:13.

Mwamujinji mwamusigalile liunji lya 4:14, 21.38, Che Luka akutanga masengo gaŵagapanganyisye Che Yesu, yaipundile, yakusimonjeka iŵatesile ni indu iŵajiganyisye.

Maunjili gaŵili ga mbesi 22-24 akutanga kuŵa ni kusyuka ku Che Yesu.

1 Ambuje che Teofilo: Ŵandu ŵajinji ŵatesile iŵakombwele kulemba kwa ukotopasyo asila ngani syasikopochele pa uweji.

2 Ŵalembile mpela yatite pakusalilwa ni ŵandu ŵaŵasiweni ngani syo kwa meeso gao chitandile kundanda ni kuŵa achikatumetume ŵa Liloŵe lya Akunnungu.

3 Kwapele ambuje che Teofilo, panamasile kuusosasosa usyene wose chambone kwa moŵa gamajinji, naiweni yambone kuti nannembele kwa uchenene mpela iyatite paakopochela,

4 kuti nomwe nkombole kuumanyilila usyene wa yeila yanjiganyikwe.

Kupagwa ku che Yohana Ŵakubatisya kukutangaswa

⁵ Katema che Helode paŵaliji mwenye jwa ku Yudea, paliji ni jwambopesi jwa Akunnungu jumo liina lyao che Sakalia jwa mpingo wa ŵambopesi waukwimililwa ni che Abiya. Ŵankwawo ŵaŵilangagwa che Elisabeti, nombewo ŵaliji ŵa lukosyo lwa jwambopesi che Haluni.

⁶ Wose ŵaŵili ŵaliji ŵambone paujo pa Akunnungu, achitamaga nkukamulisya makanyo ni malajisyo ga Ambuje pangali sambi.

⁷ Nganaakola ŵanache pakuŵa che Elisabeti ŵaliji ngakuŵeleka, nombe wose ŵaŵili ŵaliji achekulwipe nnope.

⁸ Lyuŵa limo che Sakalia pajaliji samu jao jakupanganya masengo ga chimbopesi pa Nyuumba ja Akunnungu,

⁹ Mpela iyatite pakusyoŵeleka che Sakalia ŵasagulikwe ni Akunnungu kwagudugudu, kuti ajinjile pa Nyuumba ja Ambuje atutumye ubani.

¹⁰ Ŵandu wose ŵaŵasongangene ŵaliji paasa aninkupopela katema kakutumya ubani.

¹¹ Katumetume jwa kwinani jwa Ambuje jwankopochele che Sakalia ni kwima kundyoo kwa chilisa cha kututumichisya ubani.

¹² Che Sakalia paŵammweni katumetume jwa kwinani ŵasupwiche ni kukamulwa ni lipamba.

¹³ Nambo katumetume jwa kwinani ŵansalile, “Che Sakalia nkajogopa pakuŵa Akunnungu akupikene kupopela kwenu ni ŵankwenu che Elisabeti chammelechele mwanache jwannume, nomwe chimwaŵilanje a Yohana.

¹⁴ Chinsangalale nnope ni ŵandu ŵajinji chachine ligongo lya kupagwa kwakwe.

¹⁵ Chachiŵa jwankulu paujo pa Ambuje. Ngaang'wa divai ng'o, chalongoswe ni Mbumu jwa Akunnungu kutyochela nnutumbo mwa achikulugwe.

¹⁶ Che Yohana chiŵausye ŵandu ŵajinji ŵa ku Isilaeli kwa Ambuje Akunnungu ŵao.

¹⁷ Ŵelewo chiŵalongolele Ambuje akuno achilongoswaga ni machili ni mbumu mpela ji che Elia, kuti ŵalumbanye aчатati ni achiŵana ŵao, chiŵatende ŵangakwajitichisya Akunnungu aŵanje ni nganisyo syambone ni kwaŵika chile ŵandu kwa Ambuje.”

¹⁸ Che Sakalia ŵammusise katumetume jwa kwinani jo kuti, “Chichi chachichi manyisye yeleyo? Pakuŵa uneji ni ŵankwangu tuchekulwipe.”

¹⁹ Katumetume jwa kwinani jo ŵaajanjile che Sakalia, “Une ni Gabulieli, katumetume jwa Akunnungu, ndumikwe kuŵecheta nomwe ni kunsalila ngani jambone ji.

²⁰ Mpikane, chimme jwangaŵelecheta, ngankombola kuŵecheta mpaka lyuŵa pachigakopochele gelego, pakuŵa nganingakulupilila malowe gangu, nombego chigatimile kwa katema kakwe.”

²¹ Kele katema ko ŵandu wose ŵaliji aninkwalindilila che Sakalia akuno achisimongaga kukaŵa kwao mu Nyuumba ja Akunnungu.

²² Che Sakalia paŵakopweche paasa nganakombola kuŵecheta nawo. Nipele ŵandu ŵaimanyilile kuti aiweni yakwiwona mu Nyuumba ja Akunnungu. Ŵajendelechele kuŵecheta nawo kwa makono pakuŵa ŵaliji ngakuŵecheta.

²³ Paŵamalisise moŵa gao ga kupanganya masengo ga umbopesi, che Sakalia ŵausile kumusi.

²⁴ Kanyuma kanandi che Elisabeti ŵankwawo che Sakalia ŵaliji pachilu. Nganatyoka mu nyuumba katema ka miesi nsano.

²⁵ Achiwêchetaga kuti, “Yeleyi ni yambanganyichisye Ambuje, angamwisye ni kundyosyesya soni syangu paujo pa wându.”

Kupagwa ku Che Yesu kukutangaswa

²⁶ Pa mwesi wa sita wa chitumbo cha che Elisabeti, Akunnungu wântumile Gabulieli, katumetume jwa kwinani ajaule musi wa ku Nasaleti chilambo cha ku Galilaya.

²⁷ Ajaule kwa mwalimwalipe liina lyao che Maliamu juwatomelwe ni jwannume, liina lyao che Yusufu, jwa lukosyo lwa che Daudi.

²⁸ Katumetume jwa kwinani wanjaulile ni kwasalila, “Ngunkomasya, mmwejo jundi ni upile! Ambuje ali pamo nomwe!”

²⁹ Che Maliamu pa wâgapilikene gele maloŵe go wâsupwiche nnope ni kuganisa kuti chikomasyo chi malumbo gakwe chichi?

³⁰ Katumetume jwa kwinani wânsalile, “Che Maliamu, nkajogopa pakuwâ Akunnungu anonyelwe nomwe.

³¹ Mpikane, chimme wâ pachiilu, chimummeleche mwanache jwannume, nomwe chimummilanje Che Yesu.

³² Jwelejo chaŵe jwankulu ni cha wîlanjikwe Mwana jwa Akumanani. Ambuje Akunnungu chiwape umwenye wa che Daudi, Ambuje wâo.

³³ Pelepo chachilulongosya lukosyo lwa che Yakobo moŵa gose pangali mbesi, ni umwenye wakwe ngauika kumbesi.”

³⁴ Che Maliamu wânanjile Katumetume jwa kwinani, “Ana chiikomboleche chinauli pakuwâ une ngangumanyilila jwannume?”

³⁵ Katumetume jwa kwinani wânanjile che Maliamu, “Mbumu jwa Akunnungu chantuluchile ni machili ga Akumanani chigammunichile mpela mmwilili, kwaligongo lyo, mwanache juchapagwe cha wîlanjikwe Jwanswela ni Mwana jwa Akunnungu.

³⁶ Atamuno che Elisabeti, alongo ajenu nombe wâna chiilu cha mwana jwannume atamuno achekulwipe, awu mwesi wao wa sita kwa jwelejo juwamanyiche ni wându kuti ngakuwêleka.

³⁷ Pakuwâ ngapagwa chindu changachikukomboleka kwa Akunnungu.”

³⁸ Che Maliamu wâtite, “Une ndili apano kapolo jwa Ambuje, ipanganyiche kwa une mpela intite pakusala.” Nipele katumetume jwa kwinani jula wâjawile.

Che Maliamu akwajimajimila che Elisabeti

³⁹ Pangakaŵa, che Maliamu wâlinganyisye ulendo ni wâjawile kwa kwanguya mu musi umo wauli mu ikwesya ya ku Yuda.

⁴⁰ Kweleko, che Maliamu wâjinjile mu nyumba ji che Sakalia ni kwakomasya che Elisabeti.

⁴¹ Che Elisabeti pa wâpilikene chikomasyo chi che Maliamu, papopo mwanache juwâliji nnutumbo mu che Elisabeti jwatungunyiche kwa kusanagalala. Nombe che Elisabeti wâlongweswe ni Mbumu jwa Akunnungu,

⁴² wanyanyisye, “Mpegwile upile kwapunda achakongwe wose ni jwele juchimummeleche jwana upile.

⁴³ Une ni wâani atamuno achikulugwe Ambuje wângu aiche kukwangu?

⁴⁴ Nnole pambilikene pe chikomasyo chenu, kanache kakali nnutumbo mwangu katungunyiche nkusanagalala.

⁴⁵ Ndi ni upile mmwejo unkulupilile kuti chigatyochele gantanjile Ambuje.”

Che Maliamu akwalapa Akunnungu

- ⁴⁶ Nombe che Maliamu wātite,
 “Ntima wangu ukwakusya Ambuje,
⁴⁷ ni mbumu jangu jikusangalala ligongo lya Akunnungu, Nkulupusyo jwangu.
⁴⁸ Pakuwa Akunnungu akulolite kwa chanasa kulitulusya kwa kapolo jwao. Kwa yeleyo kutandilila sambano iwelesi yose chachimilanga jundi ni upile,
⁴⁹ pakuwa Akunnungu waali ni Ukombole ambanganyichisye gamakulungwa,
 liina lyao lili lyeswela.
⁵⁰ Chanasa chao ngachikumala kwa chiwelesi ni chiwelesi, kwa wandu wakwachimbichisya.
⁵¹ Atesile yekulungwa kwa nkono wao, wapwilingenye wakulikanganichila mu ng'anisyo sya mitima jao.
⁵² Watulwisye mamwenye mu itengu yao ya umwenye, ni wakwesisye wandu wakulitulusya.
⁵³ Wakulaga wajikutisye indu yambone, ni waali ni ipanje walesile ajaule makono pe.
⁵⁴ Achikamwisye chilambo cha ku Isilaeli katumetume jwao, achikumbuchilaga kwalosya chanasa chao,
⁵⁵ kwa che Iblahimu ni uwelesi wao mowa gose pangali mbesi mpela iwatite pakwalanga achambuje wetu.”
⁵⁶ Che Maliamu watemi ni che Elisabeti mpela miesi jitatu ni wausile kumangwao.

Kupagwa ku che Yohana Wakubatisya

- ⁵⁷ Kaaiche katema kakuligopola che Elisabeti, waligopwele mwanache jwannume.
⁵⁸ Wapachiwandi pao ni achalongo achinjao pa wapikene kuti Ambuje amonele chanasa ni wasangalele pamo nawo.
⁵⁹ Pagaiche mowa nane chitandile mwanache kupagwa waiche kukumumbasya. Wasachile kwapa liina lya che Sakalia, atatigwe.
⁶⁰ Nambo achikulugwe watite, “Nga wa, nambo cha wilanjikwe a Yohana.”
⁶¹ Wanyawo wansalile, “Nambo, ngapagwa mundu jwalijose jwali ni lyele liina mulukosyo lwao.”
⁶² Pelepo wammusisye atatigwe kwa imanyisyo kuti asale liina chi lyasachile wawilanjile mwanagwao.
⁶³ Nombewo wawilasisye chibao pa kulembelela, ni walembele yeleyi, “Liina lyakwe a Yohana.” Wose ni wasimonjile.
⁶⁴ Papopo pepo che Sakalia watandite sooni ku wecheta achalapaga Akunnungu.
⁶⁵ Wandu wose wawatamaga pachiwandi nawo wajinjilwe ni lipamba ni ngani syo syakunguluchilwe mbande syose mu chilambo cha ikwesya ya ku Yudea.
⁶⁶ Wandu wose wawapikene yeleyo, waganisisye mmitima jao achiliusyaga, “Ana mwanache ju chaawe jwantiuli?” Pakuwa, isyene machili ga Ambuje galiji pamo nawo.

Ulondole u che Sakalia

⁶⁷ Che Sakalia, atagwe jwele mwanache jo, walongweswe ni Mbumu jwa Akunnungu ni walongwele achitiji,

⁶⁸ “Twakusye Ambuje, Akunnungu wa ku Isilaeli, pakuwa wachilile ni kwawombola wandu wakwe.

⁶⁹ Atupele Nkulupusyo jwaali ni machili, jwa uwelesi u che Daudi katumetume jwao.

⁷⁰ Mpela iwatite pakusala kalakala, kwa kang'wa sya wakulondola wa waswela,

⁷¹ kuti chachitukulupusya mmakono mwa wammagongo wetu, ni wandu wakutuchima.

⁷² Wawechete kuti chalosye chanasa chao kwa achambuje wetu, ni kulikumbuchila lilangano lyao lyeswela.

⁷³ Waalumbilile ambuje wetu che Iblahimu, kuti chatupe uwe upile.

⁷⁴ Chatukulupusye mmakono mwa wammagongo wetu, ni kwapopelela pangali lipamba,

⁷⁵ mu uswela ni umbone, mowa gose ga umi wetu.

⁷⁶ Nomwe mwanangu chimmilanjikwe, jwakulondola jwa Akumanani, chimwalongolele Ambuje ni kwakolochesya litala lyao,

⁷⁷ ni kwamanyisya wandu wao kuti chiwakulupusye kwa kwalechelesya sambi syao.

⁷⁸ Akunnungu wetu chatende yeleyo ligongo akwete ntima wa unonyelo ni wa chanasa, ni chiwombolo kutyochela kwini chichituichilile mpela lulanga lwa lyuwa lya kundawi,

⁷⁹ ni kwalanguchisya wose wakutama mu chipi chekulungwa cha chiwa, chatulongosye kutama mu utame wa chitendewele.”

⁸⁰ Mwanache jwakusile ni kulimbichika mbumu mwakwe. Jwatemi mwipululu mpaka lyuwa liwalilosisye kwa wandu wa ku Isilaeli.

2

Kupagwa ku Che Yesu (Matayo 1:18-25)

¹ Gele mowa go che Augusto juwali jwankulu jwa mamwenye wa umwenye wa ku Loma walajisye kuti wandu wose pachilambo alembekwe meena gao mu chitabu.

² Kuwalanjikwa ko kwaliji kwaandanda, katema che Kulenio pawaliji jwankulu jwa chilambo cha ku Silia.

³ Nipele, wandu wose wawajile kukuwalanjikwa, kila mundu ku musu wao.

⁴ Che Yusufu nombe watyosile ku Nasaleti chilambo cha ku Galilaya ni kwaula ku Beselehemu chilambo cha ku Yudea kuwapagwile che Daudi, ligongo waliji jwa lukosyo lu che Daudi.

⁵ Wawajile kukulembekwa pamo ni che Maliamu juwantomele, juwali pa chilu.

⁶ Pawaliji ku Beselehemu ko, lyuwa lya kuligopola ku che Maliamu lyaiche.

⁷ Waligopwele mwanache jwao jwa litiwo jwannume, wammilijile iwalo ya chanache ni wangoneche mu lichinga mu chombo chakulichisya inyama, pakuwa nganilipagwa lipesa kwa welewo mu nyumba ja achalendo.

Wakuchinga ni achikatumetume wa kwinani

⁸ Nipele pachilambo pala paliji ni wakuchinga mwitinji wa walindililaga kwakupisyangana mpingo wa ngondolo syao chilo. ⁹ Katumetume jwa kwinani jwa Akunnungu wakopochele chisisimuchile ni lulanga lwa ukulu wa Ambuje lwalanguchisye mbande syose. Nombewo wajogwepe kwanno.

¹⁰ Nambo katumetume jwa kwinani jo waasalile, “Nkajogopa! Nnole, nanjigalile ngani jambone jakwasengwasya nnope wandu wose wa ku Isilaeli.

¹¹ Pakuwa lelo jino mu musi u che Daudi, apagwile Nkulupusyo kwaligongo lyenu, ali Kilisito Ambuje.

¹² Ni achichi chichiwe chimanyisyo chenu, chimunsimane mwanache jwannandi wawilijile nguo sya chanahe ni sooni wagoneche mu lichinga mu chombo chakulichisya inyama.”

¹³ Chitema pe kwaoneche mpingo wekulungwa wa achikatumetume wa kwinani uli pamo ni katumetume jula, waakusisye Akunnungu, achitiji,

¹⁴ “Ukulu kwa Akumanani, ni pachilambo pano chipagwe chitendewele kwa wandu wakwanonyela.”

¹⁵ Achikatumetume wa kwinani wala pawajaulangene kwinani, wakuchinga wasalilene, “Tujaulangane sambano jino ku Beselehemu, tukachilole chachikopochele chatumanyisisye Ambuje.”

¹⁶ Nipele, wawawile kwa chitema ni wansimene che Maliamu ni che Yusufu ni mwanache jwannandi ali angoneche mu lichinga mu chombo chakulichisya inyama.

¹⁷ Wele wakuchinga pawammweni mwanache jo, waamanyisye wandu wose ngani jiwapikene kutyochela kwa achikatumetume nkati mwanache jo.

¹⁸ Wose wawapikene jele ngani jiwasalilwe ni wakuchinga wasimosile.

¹⁹ Nambo che Maliamu wapundile kugawika malo we go mu ntima mwao achigaganisya.

²⁰ Wakuchinga wala wausile mmangwao aninkwakusya ni kwalapa Akunnungu kwa yose iwaipilikene ni kwiwona, yose yaliji mpela iwatite pakusalilwa ni achikatumetume wa kwinani.

Mwanache akupegwa liina

²¹ Lyuwa lya nane kutyochela pawapagwile wamumbesye mwanache, wammilasile Che Yesu, liina lilyaliji apegwilwe ni katumetume jwa kwinani katema che Maliamu akana we kuwa ni chiilu.

Che Yesu akuwikwa kwa Ambuje

²² Pagamasile mo wa ga kutama munnuli lyaiche lyuwa lya kuswejeswa mpela Malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa igakuti kulajisya, che Yusufu ni che Maliamu wanjigele mwanache ni wawawile nawo ku Yelusalemu kukwawika paujo pa Ambuje.

²³ Mpela itite pakulembekwa mu Malajisyo, “Jwalijose jwakupagwa jwanume jwa litiwo chawilanjikwe jwanswela ni kutyosyekwa kwa ligongo lya masengo ga Ambuje.”

²⁴ Nipele wawawile kuti akatyosye sadaka, njuwa siwili pane makandi gawili ga ngunda mpela itite pakusachilwa ni Malajisyo ga Ambuje.

²⁵ Kele katema ko kwaliji ni mundu jumo ku Yelusalemu, liina lyakwe che Simeoni, waliji nkupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu. Jweleju jwalindililaga katema ka kutuswa mitima kwa wandu wa ku Isilaeli. Mbumu jwa Akunnungu waliji pamo nawo.

²⁶ Mbumu jwa Akunnungu wamunukulile jwelejo kuti ngaawa akana wê kwawona Kilisito Nkulupusyo, jwasagulikwe ju waliji chilanga cha Ambuje.

²⁷ Nipele, che Simeoni waiche pa Nyuumba ja Akunnungu ali alongweswe ni Mbumu Jwanswela. Kele katemako achawêlesi wa Che Yesu wannyichenawo mwanache jwao pa Nyuumba ja Akunnungu kuti wapanganyichisye mpela chisyo wêlo cha Malajisyo.

²⁸ Che Simeoni wampochele mwanache mmakono mwao aninkwatogolela Akunnungu, achitiji,

²⁹ “Ambuje, sambano nkunchelela kapolo jwenu nyaule kwa chitendewe, mpela intite pakulanga.

³⁰ Pakuwa meeso gangu gauweni ukulupusyo wenu,

³¹ umuupanganyisye paujo pa wandu wa ilambo yose,

³² alu ni lulanga lwalukugopola nganisyo sya wandu wanga wa Wayahudi ni ukulu kwa wandu wenu wa ku Isilaeli.”

³³ Atatigwe Che Yesu ni achikulugwe waliji nkugasimonga malo wê gaga wêchetekwe nkati mwana.

³⁴ Nipele che Simeoni wapele upile ni wasalile che Maliamu achikulugwe Che Yesu, “Nnole, mwanache ju apagwile kwa ligongo lya kugwa kwa wandu wajinji ni kwina muka kwa wandu wajinji wa ku Isilaeli. Nombe chawê chimanyisyo chachichikanikwe ni wandu,

³⁵ kuti nganisyo sya wandu wajinji siwoneche pangali kususika. Nomwe mwasyene chimpoteche mu ntima mwenu mpela nkusomwa ni chipula.”

³⁶ Sooni jwapali jwankongwe jumpepe, jwakulondola jwa Akunnungu ju wachekulwipe nnope, liina lyao lyaliji che Ana binti Fanueli jwa lukosyo lwa Asheli. Mu umwali wao walombekwe ni kutama ni wankwakwe kwa yaka saba pe.

³⁷ Nombewo wasigele wakuwililwa ni wankwakwe mpaka katema pa waliji jwanhekulu jwa yaka semanini na nne. Katema kose ko walonjelaga pa Nyuumba ja Akunnungu achitawaga ni kupopela muusi ni chilo.

³⁸ Papopo pepo jwankongwe jo walikopwesye paujo ni kwatogolela Akunnungu ni kusala ngani sya mwanache jo kwa wandu wose wawaliji nkulolela kuwombolwa ni kulecheleswa kwa Yelusalemu.

Kuuja ku Nasaleti

³⁹ Achawêlesi wa Che Yesu pawamasile kupanganya yose iyaliji mu malajisyo ga Ambuje, wasule kumangwao ku Nasaleti chilambo cha ku Galilaya.

⁴⁰ Jwele mwanache jwakusile ni jwalimbangene, jwagumbele lunda ni ntuuka wa Akunnungu waliji pamo nawo.

Jwanchanda Yesu pa Nyuumba ja Akunnungu

⁴¹ Achawêlesi wa Che Yesu waliji ni chisyo wêlo cha kwaula ku Yelusalemu chaka ni chaka katema ka chindimba cha Pasaka ja Wayahudi.

⁴² Che Yesu pa waliji ni yaka kumi na mbili, wapite pamo nawo ku chindimba cho mpela itite pakuwa chisyo wêlo.

⁴³ Pagamasile mo wa ga chindimba cho, watandite ulendo wa kuuja mmangwao, nambo mwanache Che Yesu wasigele ku Yelusalemu pangaimanyilila achawêlesi wao.

⁴⁴ Waganisye kuti waliji pamo mumpingo wa wandu wa ulendo, wajesile lyuwa tetete, nipele watandite kwasosa mwa achalongo achinjao ni achambusanga wao.

45 Paŵalepele kwaona ŵausile ku Yelusalemu achasosaga.

46 Pagapite moŵa gatatu, ŵansimene atemi pasikati ŵakwiganya Malajisyo pa Nyuumba ja Akunnungu, achapilikanilaga ni kwausya mausyo.

47 Wose ŵaŵapikene maloŵe gao ŵausimosile umanyilisi wakwe ni iŵatiji pakwanga kwa lunda.

48 Achaŵelesi ŵao paŵammweni ŵasimosile. Che Maliamu achikulugwe, ŵammusise Che Yesu, “Ana mmwe mwanangu, ligongo lyachi ntutesile yeleyi? Nnole, atati ŵenu noneji twaliji nkunsosa tuli ni lipamba.”

49 Nombejo ŵajanjile, “Nambo mwansosaga ligongo lyachi? Nganinnyi-manyilila kuti ngusachilwa kuŵa pa nyuumba ja Atati ŵangu?”

50 Nambo achaŵelesi ŵao nganagamanyilila malumbo ga maloŵe gaŵasalilaga.

51 Nipele ŵausile nawo ku Nasaleti ni ŵaliji nkwapilikanichisya. Achikulugwe ŵapundile kuiganisya indu yose mu ntima mwao.

52 Nombe Che Yesu ŵapundile kula mu lunda ni lisusa ni ŵapundile kunonyelwa ni Akunnungu ni ŵandu.

3

Kulalichila ku che Yohana Ŵakubatisya

(Matayo 3:1-12; Maliko 1:1-8; Yohana 1:19-28)

1 Chaka cha kumi na tano cha ulamusi wa Kaisali, yaani mwenye jwankulu che Tibelio, Pontio Pilato ŵaliji jwankulu jwa musu wa ku Yudea. Che Helode ŵaliji jwankulu jwa ku Galilaya ni nkulugwe che Filipino ŵaliji jwankulu jwa ku Itulea ni ku Tilakoniti. Ni che Lisania ŵaliji jwankulu jwa ku Abilene.

2 Katema che Anasi ni che Kayafa paŵaliji achakulu ŵambopesi, liloŵe lya Akunnungu lyaichilile che Yohana mwana ju che Sakalia kwipululu kula.

3 Nipele che Yohana ŵajawile mbande syose sisili mumpika mwa lusulo lwa Yolodani. Ŵaliji nkutangasya kuti ŵandu aleche kwaleŵela Akunnungu ni kubatiswa kuti Akunnungu ŵalechelesye sambu syao.

4 Mpela itite pakulembekwa mu malembo ga jwakulondola jwa Akunnungu che Isaya kuti,

“Mundu akunyanyisya mwipululu,
‘Mwakolochesye Ambuje litala lyao,
ngolosye mwakusaka kupita.

5 Machemba gose gauchilwe,
ikwesya ni itumbi iŵe yekolosye uchenene,
papapindiche pagolochekwe,
ni matala gagali ni tusimbo gakolochekwe uchenene.

6 Ni ŵandu wose chawone ukulupusyo kutyochela kwa Akunnungu.’ ”

7 Che Yohana ŵaasalile ŵandu ŵajinji uŵaiche achisakaga kubatiswa achitiji, “Ŵanyamwe uŵelesi wa lijoka! Ŵaani ŵansalile kuti chinkombole kuutila uchimwa wa Akunnungu wauŵandichile kwika?”

8 Mpela ila itela ya isogosi yaikusachilwa kusogola ni Ŵanyamwe nnosye kwa isambo kuti nnesile sambu, nkatanda sambano kulisalila mmitima jenu kuti, ‘Tukwete ambuje ŵetu che Iblahimu!’ Ngunsalila kuti, Akunnungu akupakombola kugapanganya maganga ga gaŵe uŵelesi u che Iblahimu.

9 Sambano jino liŵago lili chile kata michiga ja itela, nipele, chitela chachili chose changasogola isogosi yambone chichigwisikwe ni kujasikwa pa mooto.”

¹⁰ Mpingo wa wându ula wausisye, “Sambano tupanganye ichichi?”

¹¹ Che Yohana wâjanjile, “Wâali ni minjilo jiwili wâgawile wânganakola mwinjilo ni wâali ni yakulya apanganye iyoyo peyo.”

¹² Nombe wakukumbikanya nsongo waiche achisakaga kubatiswa, wâusisye, “Jwakwiganya, noweji tupanganye ichichi?”

¹³ Nombe wâasalile, “Nkapochela nsongo kupunda iwânnajisye.”

¹⁴ Nombe wâgondo wâusisye, “Noweji tupanganye ichichi?” Nombe wâjanjile, “Nkapokola mbiya kwa mundu jwalijose jula atamuno nkam-mechetela jwalijose jula ya unami. Njikute ni mbote syenu pesyo.”

¹⁵ Wându wose wâliji nkulolela kwika kwa Nkulupusyo, wâlilusyaga mmitima jao i che Yohana achitiji panepa wêlewo ni Kilisito Nkulupusyo jwa wâlanjile Akunnungu.

¹⁶ Che Yohana wâjanjile wose, “Uneji ngumbatisya ni meesi, nambo atakwika jwali ni machili kuumbunda une, none ngangu wâjilwa kugopola migoji ja italawanda yao. Wêlewo chachimbatisya kwa Mbumu jwa Akunnungu ni kwa mooto.

¹⁷ Wêlewo akwete lupeta mmakono mwao ali chile kupeta ngano, chakumbikanye ngano jambone ni kutaga mu ngokwe ni ikambi kuitinisa pa mooto wangasimika.”

¹⁸ Kwa malowe gane gamajinji che Yohana wâchisisye wându kuleka sambu kwa kwalalichila Ngani Jambone.

¹⁹ Nambo che Yohana wânjamwiche jwankulu che Helode ligongo lya kwajigala che Helodia wânkawo nkulugwe ni kwatenda wânkawo ni yose yangalumbana iwâwaitesile.

²⁰ Che Helode wâpundangenyega ungalimate kwa kwatawa che Yohana mu nyumba jakuta wilwa.

Che Yesu akubatiswa

(Matayo 3:13-17; Maliko 1:9-11)

²¹ Wându wose pa wâmasile kubatiswa, nombe Che Yesu wâbatiswe. Pa wâliji nkupopela, kwini kwaugwiche,

²² ni Mbumu jwa Akunnungu wântuluchile achiwaga mpela njuwa. Ni lilo we lyapikaniche kutyochela kwini litchitiji, “Mmwejo ni mwanangu nonyelwe nomwe.”

Uwesi u Che Yesu

(Matayo 1:1-17)

²³ Che Yesu pa wâtandite masengo gao wâwandichile yaka selasini ni wându wâganasisye kuti wêlewo wâliji mwanagwao che Yusufu mwana ju che Heli.

²⁴ Che Heli wâliji mwana ju che Matati ni che Matati wâliji mwana ju che Lawi ni che Lawi wâliji mwana ju che Meliki ni che Meliki mwana ju che Yanai ni che Yanai wâliji mwana ju che Yusufu ni,

²⁵ che Yusufu wâliji mwana ju che Matatia ni che Matatia wâliji mwana ju che Amosi ni che Amosi wâliji mwana ju che Nahumu ni che Nahumu wâliji mwana ju che Hesli ni che Hesli wâliji mwana ju che Nagai ni,

²⁶ che Nagai wâliji mwana ju che Maati ni che Maati wâliji mwana ju che Matatia ni che Matatia wâliji mwana ju che Semeini ni che Semeini wâliji mwana ju che Yoseki ni che Yoseki wâliji mwana ju che Yuda ni,

²⁷ che Yuda w̄aliji mwana ju che Yohana ni che Yohana w̄aliji mwana ju che Lesa ni che Lesa w̄aliji mwana ju che Selubabeli ni che Selubabeli w̄aliji mwana ju che Sealitieti ni che Shelitieti w̄aliji mwana ju che Neli ni,

²⁸ che Neli w̄aliji mwana ju che Meliki ni che Meliki w̄aliji mwana ju che Adi ni che Adi w̄aliji mwana ju che Kosamu ni che Kosamu w̄aliji mwana ju che Elimadamu ni che Elimadamu w̄aliji mwana ju che Eli ni,

²⁹ che Eli w̄aliji mwana ju che Yoshua ni che Yoshua w̄aliji mwana ju che Elieseli ni che Elieseli w̄aliji mwana ju che Yolimu ni che Yolimu w̄aliji mwana ju che Matati ni che Matati w̄aliji mwana ju che Lawi ni,

³⁰ che Lawi w̄aliji mwana ju che Simoni ni che Simoni w̄aliji mwana ju che Yuda ni che Yuda w̄aliji mwana ju che Yusufu ni che Yusufu w̄aliji mwana ju che Yonamu ni che Yonamu w̄aliji mwana ju che Eliakimu ni,

³¹ che Eliakimu w̄aliji mwana ju che Melea ni che Melea w̄aliji mwana ju che Mena ni che Mena w̄aliji mwana ju che Matata ni che Matata w̄aliji mwana ju che Natani ni che Natani w̄aliji mwana ju che Daudi ni,

³² che Daudi w̄aliji mwana ju che Yese ni che Yese w̄aliji mwana ju che Obedi ni che Obedi w̄aliji mwana ju che Boasi ni che Boasi w̄aliji mwana ju che Salumoni ni che Salumoni w̄aliji mwana ju che Nashoni ni

³³ che Nashoni w̄aliji mwana ju che Aminadabu ni che Aminadabu w̄aliji mwana ju che Adimini ni che Adimini w̄aliji mwana ju che Alini ni che Alini w̄aliji mwana ju che Esloni ni che Esloni w̄aliji mwana ju che Pelesi ni che Pelesi w̄aliji mwana ju che Yuda ni

³⁴ che Yuda w̄aliji mwana ju che Yakobo ni che Yakobo w̄aliji mwana ju che Isaka ni che Isaka w̄aliji mwana ju che Iblahimu ni che Iblahimu w̄aliji mwana ju che Tela ni che Tela w̄aliji mwana ju che Naholi ni

³⁵ che Naholi w̄aliji mwana ju che Selugi ni che Selugi w̄aliji mwana ju che Leu ni che Leu w̄aliji mwana ju che Pelegi ni che Pelegi w̄aliji mwana ju che Ebeli ni che Ebeli w̄aliji mwana ju che Sala ni

³⁶ che Sala w̄aliji mwana ju che Kainamu ni che Kainamu w̄aliji mwana ju che Alufakisadi ni che Alufakisadi w̄aliji mwana ju che Shemu ni che Shemu w̄aliji mwana ju che Nuhu ni che Nuhu w̄aliji mwana ju che Lameki ni

³⁷ che Lameki w̄aliji mwana ju che Metusela ni che Metusela w̄aliji mwana ju che Enoki ni che Enoki w̄aliji mwana ju che Yaledi ni che Yeledi w̄aliji mwana ju che Mahalaleli ni che Mahalaleli w̄aliji mwana ju che Kainamu ni

³⁸ che Kainamu w̄aliji mwana ju che Enoshi ni che Enoshi w̄aliji mwana ju che Seti ni che Seti w̄aliji mwana ju che Adamu ni che Adamu w̄aliji jwa Akunnungu.

4

Kulingwa ku Che Yesu (Matayo 4:1-11; Maliko 1:12-13)

¹ Che Yesu w̄atynosile mu lusulo lwa Yolodani ali aguumbele Mbumu jwa Akunnungu ni w̄alongweswe ni Mbumu kwaula mwipululu.

² Kweleko w̄alinjikwe ni Shetani kwa moŵa alobaini. Katema kose ko, nganalya chachili chose ni pagamasile moŵa go, jakwete sala.

³ Shetani w̄aasalile, “Iŵaga mmwejo ni Mwana jwa Akunnungu, nlisalile ali liganga li ligalauche liŵe nkate.”

4 Che Yesu wâajanjile, “Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, ‘Mundu ngakulama kwa kulya nkate pe.’ ”

5 Shetani wankwesisye Che Yesu kwini ni kunlosya kwanakamo mwenye syose sya pa chilambo.

6 Shetani wansalile Che Yesu kuti, “Chinampe ulamusi wa ipanje yose ni ukulu wakwe, pakuwa yose yi ambele une, ngukombola kumpa mundu jwalijose jungunsaka.

7 Ni yose yi chinampe ni kuwa yenu iwaga chimundindiwalile ni kumbopelela.”

8 Che Yesu wajanjile,
“Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, ‘Chimwatindiwalile Ambuje Akunnungu wenu ni kwapopelela wawowo pewo.’ ”

9 Shetani wanjigele Che Yesu mpaka ku Yelusalemu ni wanjimiche penani pa lusonga lwa Nyuumba ja Akunnungu ni kwasalila kuti “Iwaga mmwejo nli Mwana jwa Akunnungu, nlipatusye paasi.

10 Pakuwa ilembekwe, ‘Chachatuma achikatumetume wao wa kwini angose.’

11 Ni sooni, ‘Channyakule mmakono mwao, ntakuligomba lukongolo lwenu paliganga.’ ”

12 Nambo Che Yesu wajanjile, “Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, ‘Kasimwalinga Ambuje Akunnungu wenu.’ ”

13 Shetani pawamasile kwalinga wannesile kwa katema.

*Che Yesu akugatanda masengo gao ku Galilaya
(Matayo 4:12-17; Maliko 1:14-15)*

14 Che Yesu wausile ku chilambo cha ku Galilaya achilongoswaga ni machili ga Mbumu jwa Akunnungu ni ngani syao syajenele mu Galilaya ni mu misi jose jajiwandikene.

15 Nombe waliji nkwaiganya wandu mu majumba gao ga kupopelela ni wose waliji nkwalapa welewo.

*Che Yesu akukanikwa ku Nasaleti
(Matayo 13:53-58; Maliko 6:1-6)*

16 Che Yesu wawawile ku Nasaleti, musi wawakulile ni Lyuwa lya Kupumulila, wanjile mu nyuumba ja kupopelela mpela iyatite pakuwa chisyoŵelo. Wajimi kuti agasyome Malembelo ga Akunnungu.

17 Wapochele chitabu chi che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu ni waukwile, wasosile ni kupasimana papalembekwe yati

18 “Mbumu jwa Ambuje ali pamo ni une,
pakuwa asagwile kuti nalichile Ngani Jambone kwa wandu wakulaga.
Andumile kukwatangachisya watawikwe kugopolekwa kwao,
ni wangelola akombole kulola,
ni kukwawombola wakotochelwa.

19 Ni kwenesya chaka cha Ambuje chakulosya umbone kwa wandu wakwe.”

20 Nipele wauichile chitabu chila ni wampele katumetume, watemi ni wandu wose waliji mu nyuumba ja kupopelela wannolechesye kwa nnope.

21 Nombewo wasalile, “Lelo Malembelo ga Akunnungu ga gawele isyene pamumbilikene ndi ngusyoma.”

22 Wose w̄anonyelwe nawo ni w̄agasimosile maloŵe gambone gaŵaŵechete. W̄ausyanaga, “Ana, aju ngaŵa mwana ju che Yusuŵu?”

23 Che Yesu w̄aasalile, “Ngumanyilila chimusalile chitagu chi, ‘Jwantela nilamyē mwasyene.’ Ni sooni chinchiti, ‘Ituipilikene kuti mpanganyisye ku Kapelenaumu mpanganye nombe pamusi pano.’ ”

24 W̄apundile kuŵecheta, “Ngunsalila isyene, ngapagwa jwakulondola jwa Akunnungu jwakukundikwa mu chilambo chakwe.

25 Nambo mpilikane! Isyene ngunsalila w̄apali achakongwe w̄akuwililwa ni achiw̄ankwawo w̄ajinji mu chilambo cha Isilaeli katema ka che Elia. Kele katema ko nganijinyaga ula kwa yaka itatu ni miesi sita ni kwaliji ni sala jekulungwa pa chilambo chose.

26 Namose yeleyo che Elia nganalajiswa kwa jwalijose jwakuwililwa ni w̄ankwakwe ikaŵe kwa jwankongwe jwa kuwililwa jwa ku Salepita chilambo cha ku Sidoni.

27 Ni sooni paliji ni w̄amatana w̄ajinji chilambo cha ku Isilaeli katema ka jwakulondola jwa Akunnungu che Elisha. Nipele, nganapagwa jwalijose juŵaswejele ikaŵe che Naamani pe jwa ku Silia.”

28 Wose w̄aŵaliji mu nyuumba ja kupopelela jila paŵapikene yeleyo w̄atumbile nnope.

29 W̄ajimi ni kwatyoŵa paasa musi wao wautaŵikwe pachanya chitumbi ni w̄ampeleche mungulugulu chitumbi akombole kwatutila paasi.

30 Nambo Che Yesu w̄apelete mbindikati jao ni kwaula.

Mundu jwali ni lisoka

(Maliko 1:21-28)

31 Che Yesu w̄ajawile ku Kapelenaumu chilambo cha ku Galilaya ni kwajiganya w̄andu pa Lyuŵa lya Kupumulila.

32 W̄asimosile majiganyo gao pakuŵa utenga wao waliji ni ulamusi.

33 Ni mu nyuumba ja kupopelela jila mwaliji ni mundu juŵaliji ni lisoka, w̄anyanyisye achitiji,

34 “Okwe, Che Yesu jwa ku Nasaleti nkwete ichichi nowe? Ana nnyiche kukutujonanga? Ngummanyilila kuti mmwe nli w̄aani, mmwejo ni W̄aswela w̄a Akunnungu!”

35 Che Yesu w̄alikalipile lisoka achitiji, “Mnyalale! Munkopoche mundu ju!” Nipele lisoka lyo lyangwisisye mundu jo paujo pa w̄andu ni kunkopoka pangampoteka.

36 W̄andu wose w̄asimosile ni kuŵechetesyana, “Gelega gali majiganyo chi? Mundu ju akwete ulamusi ni machili ga kugasalila masoka gakopoche nombego gakukopoka!”

37 Ngani si Che Yesu syajenele panapose pachilambo pala.

Che Yesu akwalamya w̄andu w̄ajinji

(Matayo 8:14-17; Maliko 1:29-34)

38 Che Yesu w̄akopweche mu nyuumba ja kupopelela jila ni kwaula kumusi ku che Simoni. W̄awendile kuti w̄alamye akwegwao che Simoni pakuŵa w̄alwalaga chiboko.

39 Nipele Che Yesu w̄aiche ni kwajinamila, w̄achikalipile chiboko nombecho channesile, papopo jwankongwe jo w̄ajimwiche ni kwatelechela.

40 Palyaiche ligulo, wandu wose wawalwalaga ilwele yakupisyangana wachisye ku Che Yesu nombewo wasajiche makono gao pa kila jumo ni kwalamya.

41 Nombe masoka gaakopweche wandu wajinji, ganyanyisye gachitiji, “Alakwe nli Mwana jwa Akunnungu!”

Nambo Che Yesu nganagalechelela gawechete, pakuwa gaamanyilile kuti welewo ali Kilisito Nkulupusyo.

*Che Yesu akulalichila ku Yudea
(Maliko 1:35-39)*

42 Kundawi jakwe, Che Yesu wawawile pachisyepela. Wandu wala waliji nkwasosasa. Pawachilile pawaliji walinjile kusiwila kuti anatyochete.

43 Nambo welewo wasalile kuti, “Ngusachilwa kulalichila Ngani Jambone ja umwenye wa Akunnungu mu misi jine nombe pakuwa ndumigwe kwa ligongo lyo.”

44 Wapundile kulalichila Ngani Jambone mmajumba ga kupopelela ga ku Yudea.

5

*Che Yesu akwawilanga Wakulijiganya Wandanda
(Matayo 4:18-22; Maliko 1:16-20)*

1 Lyuwa limo Che Yesu wajimi mungulugulu litanda lya Genesaleti ni wandu wajinji wansyungwile ni kwawijikanya ali nkupilikanila lilo we lya Akunnungu.

2 Wasiweni ngalawa siwili mungulugulu litanda ni wakukoka somba ali akopweche, ali nkusaula nyau syao.

3 Che Yesu wajinjile mu ngalawa jimo jijaliji ji che Simoni, wawwendile che Simoni ajisojehesye mmeesi, kwakulalichila kanandi kutyochela mungulugulu litanda. Waujiganyisye mpingo wa wandu ali atemi mu ngalawa.

4 Pawamasile kwiganya wasalile che Simoni, “Njitute ngalawa kwaula pa meesi ga kwendesya mu litanda, nsiponye nyau syenu ni kukoka somba.”

5 Che Simoni wajanjile kuti, “Ambuje, tulajilile kukoka somba chilo chose pangapata chindu, nambo pakuwa nsaasile chinaponye nyau.”

6 Pawapanganyisye yeleyo wakokwele somba syesijinji nnope ni nyau syao syatandite kukutuka.

7 Wawwilasile achinjao wawaliji mu ngalawa jiine aichanje kukwakamusya. Waiche ni wagumbesye somba ngalawa siwili ni ngalawa syo syatandite ktitimila.

8 Che Simoni Petulo pawaiweni yeleyo, watindiwele paujo pa Che Yesu achitiji, “Ambuje, ntyoche paujo pangu pakuwa uneji ndili mundu jwa sambi!”

9 Che Simoni pamo ni achinjakwe wasimosile ligongo lya winji wa somba syapatile sila.

10 Iyoyo peyo che Yakobo ni che Yohana wanache wa che Sebedayo, wakukoka achinjakwe che Simoni nombewo wasimosile. Che Yesu wasalile che Simoni, “Nkajogopa, kutandilila sambano chimme wakwaikanawo wandu kwa Ambuje.”

11 Nipele pawamasile kusiichisya ngalawa sila mungulugulu litanda, walesile yose ni wakuiye Che Yesu.

*Che Yesu akunswejesya Mundu jwa matana
(Matayo 8:1-14; Maliko 1:40-45)*

¹² Che Yesu paŵaliji musi umo mu misi ja kweleko, paliji ni jwannume juŵaliji ni matana chilu chose, nombejo paŵammweni Che Yesu ŵagonile manguku ni kwachondelela aninkuti, “Ambuje mwasakaga muswejesye.”

¹³ Che Yesu ŵajongwele nkono ni ŵankwaiye ni kuti, “Ngusaka, nswejele!” Papopo mundu jo ŵalamile matana.

¹⁴ Nombe Che Yesu ŵansalile, “Munansalile mundu jwalijose nambo njaule nkali losye kwa jwambopesi, nkatyosye mbopesi kwa ligongo lya kuswejela kwenu mpela iŵatite pakusala che Musa uŵe umboni kuti nnamile.”

¹⁵ Nambo ngani syasikwagamba Che Yesu syapundile kwenela pana pose ni mipingo ja ŵandu jasongangene kukwapikanila ni kulamiswa ilwele yao.

¹⁶ Nambo Che Yesu ŵalisapwile pajika pe ni kupopela.

*Che Yesu akunnamya mundu jwakutatala
(Matayo 9:1-8; Maliko 2:1-12)*

¹⁷ Lyuŵa limo, Che Yesu ŵaliji nkwiganya, Mafalisayo ni ŵakwiganya mala-jisyo kutyochela misi jose ja ku Yudea ni ku Galilaya ni ku Yelusalemu ŵatemi papopo. Nipele machili ga Ambuje galiji pamo ni Che Yesu ligongo lya kwalamya ŵandu ŵa kulwala.

¹⁸ Ŵaiche ŵandu ŵampepe ali anjigele mundu jwakutatala ali agonile mu chitagala, ŵalinjile kwajinjisya nkati achisakaga kwaŵika paujo pa Che Yesu.

¹⁹ Nambo ŵalepele kwinjila nkati ligongo lya winji wa ŵandu. Nipele ŵakwesile pachanya nyuumba, ŵapowele chipagala ni kwatulusya pamo ni chitagala mbindikati ja ŵandu paujo pa Che Yesu. ²⁰ Nombe Che Yesu paŵachiweni chikulupi chao ŵansalile, “Ambusanga, nlecheleswe sambi syenu.”

²¹ Mafalisayo ni ŵakwiganya Malajisyo ŵatandite kuliusyanga achitiji, “Aŵa ni ŵaani ŵakwatukana Akunnungu? Ngapagwa mundu jwakukombola kulechelesya sambi ikaŵe Akunnungu pe!”

²² Nambo Che Yesu ŵasimanyi ng’anisyo syao ni ŵausisye kuti “Kwachichi nkuliusya yeleyi mmitima jenu?”

²³ Chaapi chili chakwepepala nnope, kusala, ‘Sambi syenu silecheleswe,’ pane kusala, ‘Njimuche njaule?’

²⁴ Nipele ngusaka mmanyiile kuti Mwana jwa Mundu akwete ulamusi wa kwalechelesya ŵandu sambi syao pachilambo pano.” Pelepo ŵansalile mundu jwakutatala jo, “Njimuche, njigale chitagala chenu, njaule kumangwenu.”

²⁵ Papopo mundu jula ŵajimwiche paujo pao ni kunyakula chitagala chao chiŵagonele ni kwaula kumangwao achakusyaga Akunnungu.

²⁶ Ŵanawose ŵasimosile ni kukamulwa ni lipamba, ŵaakusisye Akunnungu achitiji “Lelo tuiweni yakusimonjeka.”

*Che Yesu akummilanga che Lawi
(Matayo 9:9-13; Maliko 2:13-17)*

²⁷ Paŵamasile gelego, Che Yesu ŵakopweche paasa ni ŵammweni mundu jumpepe jwakukumbikanya nsongo liina lyakwe che Lawi ali atemi mu nyuumba ja kulipila nsongo ni Che Yesu ŵansalile, “Munguye une!”

²⁸ Nombe che Lawi ŵajimi, ŵalesile yose ni kwakuya.

²⁹ Che Lawi waaaliche Che Yesu aiche kulya mu nyuumba jao. Mpingo wa wandu wakukumbikanya nsongo ni wandu wane watemi kulya pamo nawo.

³⁰ Mafalisayo ni wakwiganya Malajisyo waali mu mpingo wao waaalamichile wakulijiganya wa Che Yesu aninkuti, “Kwachichi nkulya ni kung’wa pamo ni wakukumbikanya nsongo ni waali ni sambi?”

³¹ Che Yesu wajanjile, “Wangakulwala ngakwalajila wantela ikaŵe wakulwala.

³² Nganiika kukwaŵilanga wandu wakupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu nambo waali ni sambi kuti aleche sambi.”

Mausyano gankati kutaŵa

(Matayo 9:14-17; Maliko 2:18-22)

³³ Wandu wane wa mumpingo ula waasalile Che Yesu, “Wakulijiganya wa che Yohana Wakubatisya akutaŵa kawilikaŵili ni kupopela ni wakulijiganya wa Mafalisayo akupanganya iyoyo peyo. Nambo wakulijiganya wenu akulya ni kung’wa.”

³⁴ Che Yesu wajanjile, “Uli, ana nkuganisa kuti nkukombola kwatendekasya achambusanga wa mlombela ataŵe akuno ali pamo nawo?”

³⁵ Nambo chikaiche katema pachajjalikwe mlombela jo pasikati jao, gele moŵa go chachitaŵa.”

³⁶ Che Yesu watanjile achi chitagu chi, “Ngapagwa mundu jwakupapula chigamba mu nguo jasambano ni kutotela mu nguo jewisale atamuno atendaga yeleyo chajjonanje nguo jasambano jo ni sooni, chele chigamba cha nguo jasambano cho ngachijilana ni jewisale jo.

³⁷ Sooni ngapagwa mundu jwakitaga divai jasambano mu misaku jewisale jekolochekwe ni mapende pakuŵa jele divai jasambano jo chijipapule misaku ni divai chijimwasiche ni misaku jo chijijonasiche.

³⁸ Nambo divai jasambano jikutajikwa mu misaku jasambano.

³⁹ Ngapagwa jwakusaka kung’wa divai jasambano ali ang’wele jakalakala pakuŵa akuti, ‘Jele jakalakala jo ni jambone nnope.’ ”

6

Mausyo gankati Lyuŵa lya Kupumulila

(Matayo 12:1-8; Luka 2:23-28)

¹ Nambo Lyuŵa lya Kupumulila, Che Yesu waliji nkupita mu migunda ja ngano ni wakulijiganya wao watandite kutema masache ga ngano, wagatikite ni kutauna.

² Nambo Mafalisayo wane wausisye, “Uli, ligongo chi nkupanganya indu yangaikusachilwa kupanganyikwa pa Lyuŵa lya Kupumulila?”

³ Che Yesu wajanjile, “Uli, ana nganinsyome iwatite pakupanganya che Daudi pamo ni achinjakwe pijakwete sala?”

⁴ Jwelejo wajanjile pa Nyuumba ja Akunnungu ni wajigele mikate jiwawichikwe paali Akunnungu, walile ni kwapa achinjakwe. Sooni Malajisyo gakukanya mundu jwali jose kulya mikate jo ikaŵe wambopesi pe.”

⁵ Nipele Che Yesu waasalile, “Mwana jwa Mundu ali Ambuje wa Lyuŵa lya Kupumulila.”

Che Yesu akunnamya mundu jwali ni nkono wepombotale

(Matayo 12:9-14; Maliko 3:1-6)

⁶ Lyuŵa lya Kupumulila liine, Che Yesu ŵajinjile mu nyumba ja kupopelela ni kwiganya. Mmomo pemo, mwaliji ni mundu jwapombotele nkono wa kundyo.

⁷ Ŵakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo ŵalolechesyaga Che Yesu kuti alole pane channamyeye mundu pa Lyuŵa lya Kupumulila ni ŵanyawo akole chakwaŵechetela.

⁸ Nambo Che Yesu ŵasimanyilile ng'anisyo syao ni ŵansalile jwapombotele nkono jo kuti, "Njimuche, njime paujo pa ŵandu." Ni mundu jula ŵajawile ni kwima pepala.

⁹ Nipele Che Yesu ŵaasalile, "Ngumbusya, Ana malajisyo getu gakuti uli kwambaga Lyuŵa lya Kupumulila? Ana tukukombola kupanganya yambone pane yangalimate? Ana tukukombola kuukulupusya umi wa mundu pane kuujonanga?"

¹⁰ Ŵaalolechesye ŵandu wose kosekose uŵaliji pepala ni ŵansalile mundu jo, "Njongole nkono ŵenu." Nombejo ŵaujongwele ni nkono wakwe wakwete machili.

¹¹ Nambo ŵanyawo yachimile kwannope, nipele ŵaŵechetesylene achinsyene pe ichiŵatende Che Yesu.

*Che Yesu akusagula achinduna kumi na mbili
(Matayo 10:1-4; Maliko 3:13-19)*

¹² Pagapite moŵa kanandi Che Yesu ŵajawile kwitumbi kukupopela ni ŵachesisye chilo chose ali nkwapopela Akunnungu.

¹³ Pakwachele, ŵaawilasile ŵakulijiganya ŵao, mwa ŵanyawo ŵaasagwile ŵandu kumi na mbili ni kwaŵilanga achinduna.

¹⁴ Che Simoni, sooni ŵaŵilanjikwe che Petulo liina liŵaŵilanjikwe ni Che Yesu ni che Andulea mpwao che Simoni ni che Yakobo ni che Yohana ni che Filipo ni che Batolomayo

¹⁵ ni che Matayo ni che Tomasi ni che Yakobo mwana ju che Alufayo ni che Simoni, juŵaŵilanjikwe Selote, ligongo ŵaliji jwakumenyanila chilambo chakwe

¹⁶ ni che Yuda mwana ju che Yakobo ni che Yuda Isikaliote juŵangalawiche Che Yesu mmbujo.

*Che Yesu akwiganya ni kwalamya ŵandu
(Matayo 4:23-25)*

¹⁷ Paŵatulwiche pamo nawo, Che Yesu ŵajimi pa chiŵata. Pelepo pali ni mpingo wekulungwa wa ŵakulijiganya ŵao ni mpingo wa ŵandu ŵaŵatyosile mosemose ku Yudea ni ku Yelusalemu ni mbwani ja ku Tilo ni ku Sidoni.

¹⁸ Ŵandu wo ŵaiche kukwapikanila Che Yesu ni kulamwa ilwele yao, nombewo ŵalamisye ŵaŵaliji nkulagaswa ni masoka.

¹⁹ Ŵandu wose ŵalinjile kwakwaya, pakuŵa machili gakulamya galiji ganinkwakopoka ni kwalamya wose.

*Kusangalala ni kulaga
(Matayo 5:1-12)*

²⁰ Che Yesu ŵagalauchile ŵakulijiganya ŵao ni kuti, "Nkwete upile ŵanyamwe unkwakulupilila Akunnungu, pakuŵa Umwenye wa Akunnungu uli wenu!

²¹ Nsangalale ŵanyamwe ŵajinkwete sala sambano, pakuŵa chinjokute.

Nsangelale wanyamwe wankulila sambano,
pakuwa chinseche.

²² “Nsangelale wanyamwe iwaga chanchime wandu ni kulekangana nomwe ni kuntukana ni kunsala mwananyamwe kuti wangalumbana ligongo lya Mwana jwa Mundu.

²³ Nsangelale ni kutyala katema pachigakopochele gelego pakuwa mbote jenu jili jekulungwa kwini. Pakuwa achambuje wao wapanganyichisye iyoyo peyo wakulondola wa Akunungu.

²⁴ Nambo ulaje chiuwe kukwenu wanyamwe wakusichila,
pakuwa upoche wenu chiuwe wemale.

²⁵ Ulaje chiuwe kukwenu wanyamwe wankwikuta sambano,
pakuwa hijinkole sala.

Ulaje chiuwe kukwenu wanyamwe wankuseka sambano,
pakuwa chinchilila malilo ni kulila.

²⁶ Ulaje chiuwe kukwenu wanyamwe iwaga wandu wose akunlapa,
pakuwa achambuje wao wapanganyichisye iyoyo peyo wakulondola wa unami.

*Kwanonyela wammagongo
(Matayo 5:38-48; 7:12a)*

²⁷ “Nambo ngunsalila wanyamwe wankumbikanila une kuti mwanonyele wammagongo wenu, mwapanganyichisye yambone waakunchima.

²⁸ Mwasachile upile waakunlwesya ni mwapopelele waakumpanganyichisya wamba.

²⁹ Mundu amputaga lijanda pa lijeje limo mwagalauchisye ni liine. Ni mundu ansumulaga likoti lyenu munnechele ni mwinjilo wenu.

³⁰ Mundu jwalijose jwakummenda mumpe ni mundu ansumulaga chipanje chenu munansalile ammuchisye.

³¹ Chinkusaka kuti wandu ampanganyichisye wanyamwe, iyoyo peyo mwapanganyichisye wanyawo.

³² “Iwaga nkwanonyela pe wakunonyela wanyamwe, ana chimpate mbote chi? Ngapagwa! Atamuno waali ni sambu nombewo akwanonyela wakwanonyela.

³³ Ni iwaga chimwapanganyichisye yaili yambone wewala pe wakumpanganyichisya yambone, chimpate mbote chi? Nombwe waali ni sambu akupanganya iyoyo peyo.

³⁴ Ni iwaga chimwakongosye wewala pe wankwalolela kuti chachimuchisya, ana chimpate mbote chi? Nombwe waali ni sambu akwakongosya waali ni sambu achinjao kuti wauchisye mpela chila chila.

³⁵ Nambo wanyamwe mwanonyele wammagongo wenu ni mwapanganyichisye yaili yambone. Nkongosye pangalolela kummuchisya. Ni mbote syenu sisiwe syekulungwa ni wanyamwe chimme wanache wa Akunungu Wakulu. Pakuwa welewo ali wambone kwa wewala wachigongomalo wangakutogolela.

³⁶ Mjeje ni chanasa mpela Atati wenu yatite pakuwa ni chanasa.

*Ngasimwalamula wane
(Matayo 7:1-5)*

³⁷ “Ngasimwalamula wane nombwe wanyamwe nganlamulikwa, ngasimwalalatila wane nombwe wanyamwe nganlalatilwa ni mwalechelesye wane ni wanyamwe chinnecheleswe.

³⁸ Mwapeje wane yakusaka ni Akunnungu chachimpa wanyamwe. Elo, chinchipochela chipimo chambone chakugumbala, chechinyindile ni chekusangwisyé ni kumwasika chichitajikwe mu misaku jenu. Pakuwa chilachila chimpimile kwa wane ni chichocho chinchipimilwa wanyamwe ni Akunnungu.”

³⁹ Che Yesu waatanjile achi chitagu chi, “Ana wangelola akukombola kwa-longosya wangelola ajao? Ngaikomboleka! Wose chagwilile mwisimbo.

⁴⁰ Jwakulijiganya ngakumpunda jwakwiganya jwao, nambo jwalijose jwakulijiganya amalisyaga kulijiganya akuwa mpela jwakwiganya jwao.

⁴¹ “Ligongo chi nkulolechesya chiswani chachili mu liso lya mpwenu nambo papopo ngankulola chitela chachili mu liso lyenu?”

⁴² Pane nkukombola chinauli kunsalila mpwenu kuti, ‘Mpwanga, ninde kaje nantyoosye chiswani chachili mu liso lyenu,’ ni akuno ngankulola chitela chachili mu liso lyenu mwasyene? Jwaulamba mmwejo! Ntyosye kaje chitela chachili mu liso lyenu, nipele chinlole uchenene pakuchityosya chiswani chachili mu liso lya mpwenu.

*Chitela chikumanyika kwa isogosi yakwe
(Matayo 7:16-20; 12:33-35)*

⁴³ “Iyoyo peyo ngapagwa chitela chambone chachikusogola isogosi yangalimate ni ngapagwa chitela changalimate chachikusogola isogosi yambone.

⁴⁴ Chitela chachili chose chikumanyika kwa isogosi yakwe. Wandu ngakukombola kuka wa isogosi ya tini pa chisukutu cha miiwa atamuno sabibu pa nkwanga.

⁴⁵ Mundu jwambone akutyosya indu yambone yagosile mu ntima wakwe. Ni mundu jwangelumbana akutyosya yangalumbana yagosile mu ntima wakwe. Pakuwa mundu akuwecheta kutyochela mu yaigumbele mu ntima wakwe.”

*Chitagu cha wakuta wa nyumba wa wili
(Matayo 7:24-27)*

⁴⁶ “Kwachichi nkumilanga une, ‘Ambuje, Ambuje,’ nambo ngankupanganya ingusaka?”

⁴⁷ Chinannosye chitagu cha mundu jwalijose jwakwika kwangune ni kugapilikana malo we gangu ni kugapanganya,

⁴⁸ jwelejo akulandana ni mundu jwatawile nyuumba, juwasolesye paasi nnope mpaka palwala ni kutanda kuta wa pepala. Pajanye le ula jekulungwa nnope meesi gasewiche ni kujigomba nyuumba jila nambo nganjitinyanyika, pakuwa jaliji jeta we kwakulimbila.

⁴⁹ Nambo mundu jwalijose jwakugapikanila malo we gangu nombejo anapanganye chachili chose, jwelejo akulandana ni mundu jwatawile nyuumba jakwe pa nsanga, pangasolesya paasi nnope. Pajanye le ula jekulungwa nnope meesi gasewiche ni kujigomba nyuumba jila ni jagwile ni kugumuka jose!”

7

*Che Yesu akunnanya kapolo jwa chilongola jwa wandu wangondo
(Matayo 8:5-13)*

¹ Che Yesu pawamasile kuwecheta yeleyi kwa wandu wawawile ku Kapele-naumu.

² Kweleko kwaliji ni chilongola jumo jwa w̄andu w̄angondo mia moja w̄a chiloma juw̄aliji ni kapolo juw̄ankundile nnope. Jwele kapolo jo w̄aliji nkulwala chiw̄andi ni kuwa. ³ Chilongola jula paw̄asipilikene ngani si Che Yesu, w̄aatumile achachekulu w̄ane w̄a W̄ayahudi ajaule akaachondelele kuti aiche kukunlamya kapolo jwao.

⁴ Paw̄aiche ku Che Yesu, w̄anchondelele nnope achitiji, “Mundu ju akuw̄ajilwa kukamuchiswa,

⁵ pakuw̄a akwanonyela w̄andu w̄etu, sooni ni jwatutaw̄ile nyuumba ja kupopelela.”

⁶ Nipele Che Yesu w̄alongene nawo. Paw̄aliji nkuw̄andichila kwika pa nyuumba ja chilongola jula, chilongola jula w̄aatumile achambusangagwe w̄aasalile Che Yesu kuti, “Ambuje nnalisausye nnope, pakuw̄a une nganguw̄ajilwa mmwejo njinjile mu nyuumba jangu.

⁷ Ali ni ligongo naliweni nganguw̄ajilwa kwika kukwenu nansyene. Nambo mmechete liloŵe pe ni jwakutumichila jwangu chalame.

⁸ Pakuw̄a noneji nombe ndili mundu jundi paasi pa ulamusi, sooni ngwete w̄angondo paasi pa une. Nansalilaga jumo ‘Njaule!’ Nombejo akwaula ni jwine, ‘Njise!’ Nombejo akwika ni kapolo jwangu, ‘Ntende achi!’ Nombejo akuchitenda.”

⁹ Che Yesu paw̄apikene yeleyo, w̄ansimosile, nombejo w̄agalauchile w̄andu w̄ajinji w̄ala w̄aw̄aliji nkwakuya ni w̄aasalile, “Nganinachiwone chikulupi chachikulungwa mpela achi namuno mu w̄andu w̄a Isilaeli!”

¹⁰ W̄andu w̄aw̄atumikwe w̄ala paw̄aiche kumusi kwa chilongola jula w̄ansimene kapolo jwao jula ali alamile.

Che Yesu akunsyusya mwanache

¹¹ Kundaŵi jakwe, Che Yesu w̄ajawile mu musu umu waukuw̄ilanjikwa Naini, mpingo wa w̄andu ni w̄akulijiganya w̄ao w̄alongene nawo.

¹² Nipele paw̄aliji aninkuw̄andichila pannango wa musu, w̄akopochele w̄andu ali ajigele malilo ga jwanchanda, mwana jwajikajika pe jwa jwankongwe jwawililwe ni w̄ankwakwe. Ni w̄andu achajinji wa musu ula w̄aliji pamo ni jwankongwe jula.

¹³ Ambuje Che Yesu paw̄ammweni jwankongwe jo w̄ankolele chanasa, ni w̄ansalile, “Nkalila.”

¹⁴ Nipele w̄ajawile ni kuchikwaya chitagala chila ni w̄aw̄ajigele w̄ala w̄ajimi. Nipele w̄atite, “Mmwe nchanda! Ngunsalila, njimuche!”

¹⁵ Jwamwe jula w̄ajimwiche ni kutama ni w̄atandite kuw̄echeta. Ni Che Yesu w̄auchisye achikulugwe.

¹⁶ W̄andu wose w̄akamwilwe ni lipamba ni w̄aliji nkwakusya Akunnungu achitiji, “Jwakulondola jwankulu jwa Akunnungu akopochele kukwetu. Akunnungu aiche kukwakamusya w̄andu w̄ao.”

¹⁷ Ngani jo jajenele mu chilambo chose cha ku Yudea ni mu ilambo ine iyasyungwile.

Achikatumetume kutyochela ku che Yohana W̄akubatisya (Matayo 11:2-19)

¹⁸ W̄akulijiganya w̄a che Yohana w̄aw̄alanjile che Yohana yankati syele ngani syose. Nombewo w̄aw̄ilasile w̄akulijiganya w̄aw̄ili mwa w̄akulijiganya w̄ao.

¹⁹ W̄alajichisye kwa Ambuje Che Yesu akausye kuti, “Mmwe ni nkulupusyo jwakwika pane twalolele w̄ane?”

20 Wāndu wāla paŵaiche ku Che Yesu ni wātite “Che Yohana Wākubatisya atulajisye kukwenu tummusye kuti, ‘Ana alakwe ni nkulupusyo jwakwika pane twalolele wane?’ ”

21 Katema kakoko Che Yesu wāliji nkwalamya wāndu wājini wāwāliji nku-lagaswa ni ilwele ni wākulwala ni kugatyosya masoka ni wāngalola achajini kwatenda akombole kulola.

22 Nipele Che Yesu wāajanjile, “Njaule nkaasalile che Yohana yose inyiweni mwachinsyene ni kupilikana. Wāngalola atakulola ni wāngajenda atakwenda ni wāali ni matana akuswejeswa ni wāngapilikana akupilikana ni wāwile akusyuswa ni wākulaga akulalichilwa Ngani Jambone.

23 Asangalale jwele mundu jwangakuchimwa ni une!”

24 Pelepo wākulijiganya wā che Yohana paŵatyosile, Che Yesu wātandite kuusalila mpingo wa wāndu yankati che Yohana achitiji, “Pamwajawile kukunnola che Yohana mwipululu mula mwalolele kuti chinchione chichi? Ana mwaganisye kuti chinkammone mundu jwali mpela litete lili nkupun-gunyikwa ni mbungo?

25 Nipele mwajawile kukulola ichichi? Mwajawile kukunnola mundu jwawasile iwalo yakusalala? Ngwamba! Wākuwala iwalo yanti yele ni kutama mu upoche ali mu majumba ga chimwenye!

26 Musalile, mwajawile kukulola ichichi? Mwajawile kukunnola jwaku-londola jwa Akunnungu? Elo, sooni kupunda jwakulondola jwa Akun-nungu.

27 Ngani sya jweleju ni syasilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, ‘Nnole, nguntuma jwakutumichila jwangu anngongolele juchankolochesye litala lyenu.’ ”

28 Che Yesu wāpundile kuŵecheta ngunsalila, “Mwa wāndu wāŵelekwe ni jwankongwe ngapagwa jwankulu kumpunda che Yohana Wākubatiswa. Nambo jwali jwānnandi mu Umwenye wa Akunnungu ni jwankulu kupunda jwelejo.”

29 Wāndu wose pamo ni wākukumbikanya nsongo wāwābatiswe ni che Yohana paŵapilikene yeleyo wājitichisye kuti Akunnungu ali wā usyene.

30 Nambo Mafalisayo ni wākwiganya Malajisyo Wanganabatiswa ni che Yohana wākanile chikotopasyo cha Akunnungu chachikwagamba wānyawo.

31 Che Yesu wāpundile kuŵecheta, “Chinaalandanye ni chichi wāndu wā au uŵelesi wu? Ana akulandana ni chichi?

32 Akulandana ni wānache wāwātemi peuto pakusumichisya malonda ni kuŵilangana mpingo ni mpingo, ‘Twangombe ipeta, nambo nganintyala! Twanjimbile nyimbo sya pamalilo nambo nganinlila!’

33 Pakuŵa che Yohana Wākubatisya ŵaiche, nombe wāliji nkutaŵa ni nganang’waga divai ni wānyamwe mwatite ‘Ali ni lisoka!’

34 Nombe Mwana jwa Mundu aiche, akulya ni kung’wa ni wānyamwe mwatite, ‘Munnole aju jwakutolwa ju ni jwakolelwa ambusanga jwa wākukumbikanya nsongo ni wā sambili!’

35 Nambo lunda lwa Akunnungu lusalichikwe kuti luli lwambone ni wose wākutichisya wāla.”

Che Yesu kumusi ku che Simoni Mfalisayo

36 Mfalisayo jumpepe wānaliche Che Yesu kukulya chakulya kumangwao. Wājini nkatu mwa jwele Mfalisayo jo, wātemi ni kulya.

³⁷ Pamusi pala paliji ni jwankongwe jumpepe jwali ni sambi. Paŵapilikene kuti Che Yesu ali nkulya mu nyuumba ja Mfalisayo jula ŵajigele kachupa kakakolechekwe ni liganga lyalikuŵilanjikwa alabasta kakagumbele mauta gakununjila.

³⁸ Ŵaiche ni kwima pachiŵandi makongolo ga Che Yesu, achililaga, ni misosi jakwe japatuchile pa makongolo ga Che Yesu. Jwele jwankongwe jo ŵagatikite makongolo ga Che Yesu kwa umbo syakwe. Ŵagakomasise makongolo kwa ngomo syakwe ni ŵagapachile mauta.

³⁹ Jwele Mfalisayo juŵanaliche Che Yesu paŵaiweni yeleyo, ŵaganisise mu ntima mwakwe kuti, “Aju mundu ju akaŵe jwakulondola jwa Akunnungu, akaimanyi kuti jwankongwe jwakunkwaya ju ali jwanti uli, kuti ali ni sambi.”

⁴⁰ Che Yesu ŵansalile jwele Mfalisayo jo kuti “Che Simoni, ngwete chakun-salila.”

Nombe che Simoni ŵajitichise, “Elo jwakwiganya, mmechete.”

⁴¹ Che Yesu ŵatandite kuŵecheta, “Ŵandu ŵaŵili ŵankongwele mbiya mundu jumpepe, jumo ŵakongwele mbiya malinga ni malipilo ga masengo ga chaka chimo ni nusu ni jwine ŵakongwele mbiya malinga ni malipilo ga masengo ga mwesi umo ni nusu.

⁴² Paŵalepele kummuchisa, jwele mundu jo ŵalechelesye wose ŵaŵili. Mwa ŵandu ŵaŵili wo jwapi juchannyeye nnope jwakukongosya jula?”

⁴³ Che Simoni ŵajanjile, “Isyene ni ajula juŵannechelesye ligambo lyekulungwa nnope ni juchannyeye nnope Ambuje.”

Che Yesu ni ŵatite, “Njanjile uchenene.”

⁴⁴ Nipele ŵangalauchile jwankongwe jo ni ŵaasalile che Simoni, “Ana ngati nkummona jwankongwe ju? Panajinjile mu nyuumba jenu ngani-mumba meesi ga kulikunda pa makongolo gangu nambo jwankongwe ju ŵambatuchise misosi jakwe pa makongolo gangu ni kundikita ni umbo syakwe.

⁴⁵ Mmwejo nganimungomasya kwa kunonyela pejeje, nambo une chijin-jilile mu nyuumba ji jwankongwe ju nganaleka kungomasya kwa kunonyela pa makongolo gangu.

⁴⁶ Mmwejo nganimumbakasya mauta muntwe, nambo ajuju ambachile mauta pa makongolo gangu.

⁴⁷ Ngunsalila kuti unonyelo wekulungwa ŵaulosisye ukumanyisa kuti alecheleswe sambi syakwe syasitupile. Nambo jwakulecheleswa indu ya ili kanandi, akunonyela kanandi.”

⁴⁸ Nipele Che Yesu ŵansalile jwankongwe jo, “Sambi syenu silecheleswe.”

⁴⁹ Ŵeŵala ŵaŵalyaga pamo ni Che Yesu ŵausyene achinsyene achitiji, “Ana mundu ju ali ŵaani, jwakukombola atamuno kulechelesya sambi?”

⁵⁰ Nombe Che Yesu ŵansalile jwankongwe jo, “Chikulupi chenu chin-namisiye, njaule kwa chitendewe.”

8

Achakongwe ŵaŵalongene nawo Che Yesu

¹ Pagamasile gelego, Che Yesu ŵapite mu misi ni misinda achilalichilaga Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu. Ni ŵakulijiganya kumi na mbili ŵala ŵalongene nawo.

² Nipele achakongwe wane wawaaakopwesye masoka ni kwalamya ilwele walongene nawo. Welewo ni wanya che Maliamu jwa musi wa ku Magidala jwati Che Yesu wankopwesye masoka saba,

³ ni che Joana wankwawo che Kusa, che Kusa waliji jwakulindilila nyuumba ji che Helode ni che Susana ni wane wajinji. Wele achakongwe wo waliji nkwakamusya Che Yesu ni wakulijiganya wao kwa ipanje yao achinsyene.

*Chitagu cha jwakumisa mbeju
(Matayo 13:1-9; Maliko 4:1-9)*

⁴ Mpingo wa wandu waliji uninkusongangana ni wandu kukopochela misi jina jose waliji nkwaichilila Che Yesu. Nombewo watanjile achi chitagu chi.

⁵ “Mundu jwakulima wawawile kukumisa mbeju syakwe. Pawamisaga sine syapatuchile mwitala ni uwajesile mwitala mo wasiliwete ni ijuni yalile.

⁶ Mbeju sine syapatuchile palitaka lyalili ni maganga ni pasyamesile syanyasile ligongo litaka nganilikola meesi.

⁷ Sine syapatuchile pasikati miiwa. Jele miiwa jo jamesile pamo nasyo ni kusiwijikanya.

⁸ Mbeju sine syapatuchile palitaka lyambone ni syamesile ni kusogola ni jili jose jasogwele pwela.”

Che Yesu pawamalisise gelego, wanyanyisye, “Waal ni mapikanilo, gakupilikana apilikane!”

*Nningwa wa kwiganya kwa chitagu
(Matayo 13:10-17; Maliko 4:10-12)*

⁹ Wakulijiganya wao wausisye Che Yesu malumbo ga chele chitagu cho.

¹⁰ Nombe wajanjile, “Wanyamwe mpegwile kumanyilila yantemela ya umwenye wa Akunnungu, nambo kwa wanewo ngwamba, welewo akusalilwa kwa itagu kuti pakulola anakombole kulola ni pakupilikana anaimanyilile.

*Che Yesu akutagula chitagu
(Matayo 13:18-23; Maliko 4:13-20)*

¹¹ “Nipele, malumbo ga chitagu chi ni aga, Mbeju lili liloŵe lya Akunnungu.

¹² Chachikukopochela kwa mbeju sisypatuchile mwitala sila chikulandana ni chitagu cha wandu wakulipilikana liloŵe lya Akunnungu ni Shetani akwika ni kulityosya mu mitima jao kuti akakulupilila ni kukulupuswa.

¹³ Nombe chachikukopochela kwa mbeju sisypatuchile palwala sila, chikulandana ni chitagu cha wandu wakupilikana liloŵe lya Akunnungu akulipochela kwa sangalala. Nambo mpela asila mbeju sila, wele wanduwo ngakukola michiga pakuwa akukulupilila katema kanandi ni pakulinjikwa akulekanga kulupilila.

¹⁴ Soon ni chachikukopochela kwa mbeju sisypatuchile pa miiwa sila chikulandana ni chitagu cha wandu wakupilikana liloŵe lya Akunnungu, nambo mbolembone akuwijikanywa ni lipamba ni ipanje ni upoche wa pachilambo. Wele wandu wo isogosi yao ngaikukomala.

¹⁵ Ni chachikukopochela kwa mbeju sisypatuchile pa chaajila sila chikulandana ni chitagu cha wandu wakupilikana liloŵe lya Akunnungu ni kulikamulisya kwa ntima wambone ni wakukunda. Wandu wo akupililila ni kumbesi kusogola isogosi yambone.

*Lumuli lweunichikwe ni lulo
(Maliko 4:21-25)*

¹⁶ “Wandu ngakupamba lumuli ni kuluunichila ni lulo pane kuluwika kuusi chindanda. Nambo akuluwika pachanya chindu chakuwichila lumuli kuti wakwinjila mwelemo akombole kulola lulanga lwakwe.

¹⁷ “Chachilichose chachisisikwe, chichiwichikwe pakulanguka ni chachilichose cheunichile chichiwe cheunukulikwe ni kuwichikwa pakulanguka.

¹⁸ “Nipele nilolechesye ni upilikane wenu, pakuwa jwakwete chindu chajonjehkwe nambo jwanganakola chindu, chasumulwe atamuno kanandi chakuchiganisa kuti akwete.”

*Achikulugwe ni achapwakwe Che Yesu
(Matayo 12:46-50; Maliko 3:31-35)*

¹⁹ Pelepo achikulugwe ni achapwakwe Che Yesu wawawile kukwalola, nambo nganakombola kwa wandichila ligongo lya winji wa wandu.

²⁰ Mundu jumo wansalile Che Yesu kuti, “Achikulu wenu ni achapwenu alinji paasa, akusaka kunnola.”

²¹ Nambo Che Yesu wansalile wandu wose, “Achikulu wangu ni achapwanga ali we wala wakupilikana lilo we lya Akunnungu ni kulikamula.”

*Che Yesu akujikalipila mbungo jekulungwa ni matumbela
(Matayo 8:23-27; Maliko 4:35-41)*

²² Sooni lyuwa limo Che Yesu wajinjile mu ngala wa ni wakulijiganya wao, wansalile, “Tujaul peesi litanda.” Nipele, watandite ulendo.

²³ Pawaliji mu ngala wa Che Yesu waliji ni lugono ni wagonile. Nipele jatan-dite kupuga mbungo jekulungwa ni gatandite kwinjila meesi mu ngala wa ni waliji mu chakogoya.

²⁴ Wakulijiganya wala wawaulile Che Yesu kukwajimusya achitiji, “Ambuje, Ambuje! Tulinkwasika!” Che Yesu wajimwiche ni kujikalipila mbungo jekulungwa ni matumbela ga meesi, yose yamyalele ni kwaliji kutulele.

²⁵ Ni sooni wansalile, “Chikulupi chenu chili kwapi?”

Nambo wanyawo wasimosile ni kamulwa ni lipamba ni kusalilana jwine ni jwine, “Mundu ju ali jwanti uli? Pakuwa akujilamula namuno mbungo jekulungwa ni matumbela ga meesi ni yose ikwapilikanila.”

*Che Yesu akunnamya jwamasoka ku Gelasi
(Matayo 8:28-34; Maliko 5:1-20)*

²⁶ Che Yesu pamo ni wakulijiganya wao wajendelechele ni ulendo ni waiche ku mbwani ja chilambo cha Wagelasi chachili peesi litanda lyaliwandikene ni ku Galilaya.

²⁷ Che Yesu pawatulwiche mu ngala wa ni kuliwata mbwani, mundu jumo jwa musi ula juwaliji ni masoka wannyichilile. Nambo mundu jo kwa mo wa gamajinji nganatakulaga namose nganatamaga mu nyumba nambo watamaga mu mbugu sya kusichila wandu.

²⁸ Pawammweni Che Yesu walisile, waligwisise paasi paujo pao ni kunyany-isa, “Mmwejo, Che Yesu Mwana jwa Akunnungu Wakulu, nkusaka ichichi kwangune? Ngunchondelela ngasimulagasya!”

²⁹ Wawechete yeleyo pakuwa Che Yesu walikalipile lisoka linkopoche mundu jo. Lyele lisoka lya lyaliji nkunkamula mundu jo kawilika wili, natamuno wandu wambisile nkati ni kwatawilisa makono ni makongolo ni unyolo ni

magwedegwede, nambo wâkutulaga nyolo syo ni magwedegwede ni lisoka lyo lyanjausyaga mwipululu.

³⁰ Che Yesu wâmmusisye, “Liina lyenu wâani?”

Wâjanjile, “Liina lyangu lili ‘Mpingo.’ ” Wâjanjile yeleyo pakuwa wâliji ni masoka gamajinji.

³¹ Gele masoka go gaachondelele kuti ngasiwajausya mu lisimbo lyangali mbesi.

³² Pele pali ni mpingo wekulungwa wa maguluwe galiji ganinkulya mungulugulu chitumbi. Masoka gala gaachondelele Che Yesu gajaule gakagajinjile maguluwe. Nombe Che Yesu wâgalesile gajaule.

³³ Masoka gankopweche mundu jo ni gajinjile mu maguluwe ni mpingo wose wa maguluwe waselelechele mu litanda lyalili chiwandi ni chitumbi ni kutiwila mu meesi.

³⁴ Wâkuchinga wâla pa waiweni yose yaitendekwe yo wautwiche, wâjawile kukwasalila wându ngani syo mu migunda ni misi.

³⁵ Wându wâiche kukulola iyakopochele. Ni wâjaulile Che Yesu, wânsimene mundu jugantiosile masoka jo ali atemi chiwandi ni makongolo ga Che Yesu, ali awasile nguo ni ali ni lunda lwambone, nombewo wâjogwepenje.

³⁶ Wându uwalolite jele ngani jininkukopochela wâasalile wanyawo iwâtite pakulamwa mundu jwakamwilwe ni masoka jo.

³⁷ Ni wându wose wa chilambo cha ku Gelasi chila wâkamwilwe ni lipamba lyekulungwa. Nipele wâachondelele Che Yesu atyoche, nombe Che Yesu wakwesile sooni ni ngaula ni kwaula.

³⁸ Mundu jugankopweche masoka jula wâachondelele Che Yesu kuti alon-gane nawo.

Nambo Che Yesu wânanjanjile, ni wânsalile,

³⁹ “Mmuje kumusi nkasale yose yatesile Akunnungu kukwenu.”

Nipele, mundu jula wâjawile ni kwenesya mu musu wose indu yose iwâpanganyichiswe ni Che Yesu.

*Mwanache ju che Yailo ni jwankongwe jwakulwala magono
(Matayo 9:18-26; Maliko 5:21-43)*

⁴⁰ Che Yesu pa wâjombweche litanda ni kwaula kwine, mpingo wa wându wâpochele, pakuwa wose wâliji nkwalindilila.

⁴¹ Pelepo wâiche mundu jumo liina lyakwe che Yailo, ju wâliji chilongola jwa nyumba ja kupopelela, watindiwele pa makongolo ga Che Yesu ni wâachondelele kuti ajaule kumangwao,

⁴² pakuwa mwali jwao jwajika pe jwa yaka mpela kumi na mbili wâliji nkulwala chiwandika kuwa.

Che Yesu pa wâliji nkwaula, wându wâliji nkwa wâjikanya kosekose.

⁴³ Nipele pali ni jwankongwe jumo mumpingo wa wându mula, ju walwalaga magono kwa yaka kumi na mbili, ju wâmasile chipanje chakwe chose kwa wamitela ni ngapagwa ju wânkombwele kunnanya.

⁴⁴ Jwankongwe jo wannyichilile Che Yesu kunyuma ni wakwaiye lujenje lwa mwinjilo wao. Papopo walamile magono.

⁴⁵ Che Yesu wâusisye achitiji, “Ana wâani wângwaiye?”

Wose watite ngapagwa mundu jwankwaiye. Nombe che Petulo watite, “Ambuje, mpingo wa wându unsyungwile ni kummijikanya!”

46 Nambo Che Yesu wātite, “Apali mundu jwangwaiye, nguimanyilila pakuwa machili gangopweche.”

47 Jwankongwe jula paŵaiweni kuti ngakukombola kulisisa, wālikopwesye achitetemelaga kwa lipamba ni wātindiwele paujo pa Che Yesu. Pelepo ni wāsasile mmbujo mwa wose ligongo lya kwakwaya Che Yesu ni iwātite pakulamwa kwanakamo.

48 Che Yesu wānsalile jwankongwe jula kuti, “Mwanangu, chikulupi chenu chinnamisye. Njaule kwa chitendewe.”

49 Che Yesu akanawe kumalisya kuwecheta jwaiche mundu jumo kutyochela ku nyumba ja chilongola jula kukwasalila che Yailo kuti, “Mwanagwenu awile, nkapunda kunsausya jwakwiganya.”

50 Nambo Che Yesu paŵapilikene yeleyo wāasalile che Yailo, “Kasinjogopa, ngambe kukulupilila, nombewo chalame.”

51 Paŵaiche pa nyumba po nganansalila mundu jwine kuti ajinjile pamo nawo, ikaŵe che Petulo ni che Yohana ni che Yakobo ni achikulugwe ni atatigwe mwali jo.

52 Wandu wose wāliji nkulila ni kwalilila malilo. Nambo Che Yesu wāasalile wanyawo, “Mmyalale, pakuwa nganawa nambo agambile gona pe!”

53 Ni wanyawo wansechile pakuwa waimanyililaga kuti awile.

54 Nambo Che Yesu wankamwile nkono mwali jula ni kummilanga “Mwanangu njimuche!”

55 Umi wao waujilile ni papopo wājimi. Ni Che Yesu wāasalile kuti wape chakulya.

56 Achawelezi wao wāsimosile nnope nambo Che Yesu wāakanyisye kuti akansalila mundu jwalijose yaitendekweyo.

9

Che Yesu akwatuma wākulijiganya kumi na mbili

(Matayo 10:5-15; Maliko 6:7-13)

1 Che Yesu wāawilasile pamo wākulijiganya wao kumi na mbili, wapele machili ni ulamusi wa kugakoposya masoka gose ni kulamya ilwele.

2 Watumile ajaulangane kukwalalichila wandu Umwenye wa Akunnungu ni kwalamya wākulwala.

3 Wāsasile, “Nkajigala chindu chachili chose mulendo atamuno ntindiso atamuno nsaku atamuno chakulya atamuno mbiya atamuno iwalo iwili.

4 Nyumba jajili jose jichinkajinjile ni kumpochela nlonjele pelepo, mpaka pachintyoche musu wo.

5 Wandu akanaga kumpochela, ntyochanje mu musu mo nombe wanyamwe pachintyoche nkung'unde luundu mmakongolo mwenu kulosya kuti achinsene asagwile kuukana utenga wa Akunnungu.”

6 Nipele, wātandite ulendo, wāpitaga msinda ni msinda wālalichilaga Ngani Jambone ni kwalamya wākulwala pali pose.

Che Helode akukanganika ligongo lya Che Yesu

(Matayo 14:1-12; Maliko 6:14-29)

7 Ni chilongola che Helode wāpilikene indu yose iyatendekwe ni wākanganiche pakuwa wane wātiji, “Che Yohana Wākubatisya wala asyuchile!”

8 Nambo wane wātiji che Elia wala atyochele ni wane wātiji kuti jumo jwakwe jwa wākulondola wa Akunnungu wākalakala asyuchile.

9 Nambo che Helode wātite, “Wēle che Yohana wo ngati nakatile ntwe sambano wēle ni wāani ungupilikana ngani syakwesi?” Nipele wānsosaga kuti Wawone.

*Che Yesu akuulisa mpingo wekulungwa wa wāndu
(Matayo 14:13-21; Maliko 6:30-44; Yohana 6:1-14)*

10 Achinduna wāla pa wāusile, wāwalanjile Che Yesu yose yaitesile. Che Yesu wāajigele wānyawo, wājawile pajika mu musi waukuwīlanjikwa Besesaida.

11 Nambo mpingo wa wāndu ula pa wāimanyi ku wājawile, wākuiye. Nombe Che Yesu wāpochele ni wāwēchete nawo ya umwenye wa Akunnungu ni kwalamya wāwāsachile kulamwa.

12 Lyu wā palyatandite kuti wīla, wākulijiganya kumi na mbili wāla wānjaulile Che Yesu kukwasalila kuti, “Mwalanje wāndu ajaulangane mu misi ni migunda jaku wāndichila akasose yakulya ni pagona, paku wā patuli pa pali pajika.”

13 Nambo Che Yesu wāasalile, “Wānyamwe mwape wānyawo chindu chakulya.”

Nipele wājanjile, “Nganitukola yakupunda nambo tukwete mikate nsano ni somba si wīli pe. Panepa tujaule tukaasumile yakulya mpingo wose wu?”

14 Wāndu u wāliji pepala, wāliji achalume mpela elufu tano.

Nipele Che Yesu wāasalile wākulijiganya wāo kuti, “Mwatamiche paasi mipingo ja wāndu mpela hansinihansini.”

15 Wākulijiganya wāo wātesile mpela i wātite pakusalilwa ni wātamiche wose.

16 Nipele Che Yesu wājigele mikate nsano jila ni somba si wīli sila ni wālolite kwini ni kwatogolela Akunnungu ni kwipa upile ni kuga wānya, wāpele wākulijiganya wāo kuti wāpeleganye wāndu.

17 Wāndu wose wālile ni kwikuta. Wālokotenye isigasi ya mbakatika ni kugumbasya itundu kumi na mbili.

*Che Petulo akwitichisya kuti Che Yesu ali Kilisito
(Matayo 16:13-19; Maliko 8:27-29)*

18 Lyu wā limo, Che Yesu wāliji nkupopela jika pe ni wākulijiganya wāo wāliji pachiwāndi. Nipele wāusisye wānyawo, “Ana wāndu akuti une ndili wāani?”

19 Wājanjile, “Wāne akuti mmwejo ni che Yohana Wākubatisya ni wāne akuti che Elia ni wāne akuti jumo jwao wākulondola wākalakala wā Akunnungu asyuchile.”

20 Pelepo wāusisye wānyawo, “Nombe wānyamwe nkutinji une ndili wāani?”

Che Petulo wājanjile, “Mmwejo ni Kilisito Nkulupusyo chilanga chi wālanjile Akunnungu.”

*Che Yesu akulondola yankati chiwa chao ni kusyuka kwao
(Matayo 16:20-28; Maliko 8:30-9:1)*

21 Che Yesu wālamwile wānyawo ni kwakanya kuti akasala kwa mundu jwalijose jele ngani jo.

22 Wāpundile ku wēcheta kuti Mwana jwa Mundu akusachilwa kulaga nnope ni kukanikwa ni achachekulu ni achakulu wāmbopesi ni wākwiganya Mala-jisyo ga che Musa ni kuulajikwa nambo lyu wā lyaatatu lya chiwa chao chachisyuka.

²³ Nipele, w̄aasalile w̄andu wose kuti, “Mundu jwalijose jwakusaka kuunguya akusachilwa alikane nsyene ni atwichile nsalaba wakwe mōwa gose ni kunguya.

²⁴ Pakūwa jwalijose jwakusaka kuukulupusya umi wakwe chaujase ni jwalijose juchaujase umi wakwe ligongo lyangune, jwelejo chaukulupusye.

²⁵ Ana mundu chapate chichi, āwaga ni ipanje yose ya pachilambo kwa kulijasa natamuno kulijonanga nsyene?

²⁶ Pakūwa mundu jwalijose jutachingolela soni une ni majiganyo gangu, Mwana jwa Mundu tachinkolela soni mundu jo pachachiika mu ukulu wakwe ni wa Atati ni wa achikatumetume w̄a kwini w̄aswela.

²⁷ Ngunsalila isyene kuti, apali w̄ane mwa w̄anyāwa ngaawa pangauwona Umwenye wa Akunungu.”

Kuloleka ku Che Yesu kukugalauka

(Matayo 17:1-8; Maliko 9:2-8)

²⁸ Galiji mōwa nane pāwamasile kūwecheta gelego, Che Yesu w̄aajigele che Petulo ni che Yohana ni che Yakobo, w̄akwesile nawo pa chitumbi kukupopela.

²⁹ Pāwaliji nkupopela, kuloleka kwa ku meeso kwao kwagalawiche ni iwalo yao yaliji yeswela ni kung'alima nnope.

³⁰ Papopo w̄andu w̄aw̄ili w̄aoneche aninkukunguluka nawo, nombe w̄andu wo w̄aliji che Elia ni che Musa,

³¹ w̄aw̄akopochele ali ni ukulu, ūw̄aw̄echetaga nawo Che Yesu yankati ichiyaakopochele ku Yelusalemu ko kuti agumbalichisye yailembekwe nkati w̄elewo.

³² Che Petulo ni achinjakwe w̄atopelwe ni lugono, nambo pāwajimwiche, w̄auweni ukulu wa Che Yesu ni w̄andu w̄aw̄ili ūw̄ajimi nawo.

³³ W̄andu w̄aw̄ili wo pāwaliji aninkulekangana ni Che Yesu, che Petulo w̄aasalile Che Yesu, “Ambuje, ili yambone uwe kutama apano! Tutāwe masakasa gatatu, limo lyenu ni limo li che Musa ni line li che Elia.” Nganaimanyililaga chāw̄aw̄echetaga cho.

³⁴ Che Petulo pāwaliji aninkūwecheta yeleyo, liunde lyaichilile ni w̄akulijiganya w̄ala w̄ajogwepe pakūwa liunde lyo lyaliji lininkwaichilila.

³⁵ Lyakopochele lilōwe mwiunde mula, lichitiji, “Aju ni Mwanangu ju-nansagwile, mumpilikanichisye.”

³⁶ Palyamasile kupilikanika lilōwe lyo, Che Yesu w̄aoneche ali jika pe. W̄akulijiganya w̄ao w̄amyalele ni nganansalila mundu jwalijose gele mōwa go yankati yeleyo yose iw̄aiweni yo.

Che Yesu akunnanya mwanache jwa masoka

(Matayo 17:14-18; Maliko 9:14-27)

³⁷ Malāwi jakwe Che Yesu ni w̄akulijiganya w̄atatu w̄ala pāwaliji aninkutulu ka mwitumbi, mpingo wekulungwa wa w̄andu w̄aichilile.

³⁸ Mundu jumo mu mpingo mwa w̄andu mula w̄anyanyisye achitiji, “Jwakwiganya, ngunchondelela munkolele chanasa mwanangu ju pakūwa ali mwanangu jwa jika pe!

³⁹ Nnole lisoka lyakwe likusomoka ni chitema pe likuntenda agumile ni kuntaga njilinjili ni kunkopoka chiulo nkang'wa. Likupunda kunnagasya nnope ni ngalikunneka kwakwepapala.

⁴⁰ Nipele, nachondelele w̄akulijiganya w̄enu kuti akalityosye, nambo nganakombolanga.”

⁴¹ Che Yesu wajanjile, “Wanyamwe uwelesi wangali chikulupi, ni wakuochela, chindame ni wanyamwe ni kumpililila mpaka chaka chi?” Nipele, Che Yesu wansalile mundu jo kuti, “Munjise nawo apano mwanagwenu jo.”

⁴² Katema jwele mwanache jo pa waliji aninkwaichilila Che Yesu, lisoka lila lyangwisisye paasi ni kuntaga njilinjili. Nambo Che Yesu walikalipile lisoka lila ni kunnanya mwanache ni kwauchisya atatigwe.

⁴³ Wandu wose wasimosile nnope kugalola machili gamakulungwa ga Akunungu.

*Che Yesu akuwecheta sooni yankati chiwa chao
(Matayo 17:22-23; Maliko 9:30-32)*

Wandu wala pa waliji nkusimonga yankati yose yaitesile, Che Yesu wasalile wakulijiganya wao,

⁴⁴ “Ngasinliwalila chingusaka kuwecheta ni wanyamwe chi, Mwana jwa Mundu chatagwe mmakono ga wandu.”

⁴⁵ Nambo wanyawo nganagamanyilila malumbo ga malo we ga wa wechete. Lyele lyaliji lyakusisika kwa wanyawo kuti anamanyichisye, nombe wanyawo wajogwepe kwausya malumbo ga malo we go.

*Waani waali wakulungwa?
(Matayo 18:1-5; Maliko 9:33-37)*

⁴⁶ Gatyochele makani kwa wakulijiganya wala gati waani waali wakulungwa kupunda achinjakwe.

⁴⁷ Nambo Che Yesu wasimanyilile nganisyo sisyaliji mmitima jao nipele wanjigele mwanache jwannandi ni wanjimiche chi wandika nawo,

⁴⁸ Wasalile, “Mundu jwalijose jwakumpochela aju mwanache jwannandi ju kwa liina lyangu, jwelejo akumbochela une ni jwalijose jwakumbochela une, akumpochela jwelejo jwandumile une. Pakuwa jwali jwannandi kupunda wose pasikati jenu, jwelejo ni jwali jwankulungwa.”

*Jwanganawa jwammagongo jwenu, jwelejo ali pamo ni wanyamwe
(Maliko 9:38-40)*

⁴⁹ Che Yohana wa wechete kuti, “Ambuje, tummweni mundu jumo achikoposyaga masoka mu liina lyenu nombe uweji twalinjile kunnekasya ligongo jwelejo ngana wa jumo jwetu.”

⁵⁰ Nambo Che Yesu wasalile wanyawo kuti, “Nkannekasya, pakuwa jwalijose jwanganakanila wanyamwe, jwelejo ali pamo ni wanyamwe.”

Wasamalia akukananga kumpochela Che Yesu

⁵¹ Nipele, paga wandichile mo wa ga Che Yesu kujigalikwa kwini wasachile kwa ula ku Yelusalemu.

⁵² Watumile wantenga walongolele, nombewo wajawile ni kwinjila mu musi umo wa Wasamalia kukuwika chile indu yose kwa ligongo lyao.

⁵³ Nambo wandu wa wele musi wo wakanile kumpochela ligongo waimanyilile kuti wasachile kwa ula ku Yelusalemu.

⁵⁴ Katema wakulijiganya wakwe pa waiwani yeleyo, che Yohana ni che Yakobo watite, “Ambuje, ana nkusaka tuwilasye mooto kutyochela kwini kuti wajonanje wanya wa?”

⁵⁵ Nambo Che Yesu wagalauchile wanyawo ni kwakalipila.

⁵⁶ Che Yesu ni wakulijiganya wao watyosile ni kwa ula kunsinda wine.

*Ŵakuŵajilwa kuŵa ŵakulijiganya ŵa Che Yesu
(Matayo 8:19-22)*

⁵⁷ Paŵaliji mu ulendo, mundu jumpepe ŵansalile Che Yesu kuti, “Chinankuye kwakulikose kuchinjaule.”

⁵⁸ Che Yesu ŵatite, “Macheto gakwete masomwa ni ijuni ikwete isusi, nambo Mwana jwa Mundu nganakola pagona ni kupumulila.”

⁵⁹ Nipele, ŵansalile mundu jwine kuti, “Munguye.”

Nambo jwelejo ŵatite, “Ambuje, muuneche kaje nyaule ngaasiche atati ŵangu.”

⁶⁰ Nambo Che Yesu ŵansalile jwelejo kuti, “Mwaleche ŵawe ŵaasiche ŵawe ŵao, nambo mmwejo njaule nkalalichile ngani ja Umwenye wa Akunungu.”

⁶¹ Ni mundu jwine ŵansalile Che Yesu kuti, “Ambuje chinankuye, nambo muuneche kaje ngaalanje ŵaali kumusi kwangu ŵala.”

⁶² Nambo Che Yesu ŵajanjile, “Jwalijose jwakamwile lijela ni kotama kulima agalaukaga ni kulola panyuma, jwelejo ngakuŵajilwa mu Umwenye wa Akunungu.”

10

Che Yesu akwatuma ŵakulijiganya sabini na mbili

¹ Pagamasile gelego, Ambuje ŵaasagwile ŵakulijiganya sabini na mbili. Ni ŵaatumile ŵakulijiganya ŵawili ŵawili ŵalongolele paujo pao pa misinda jilijose ni kulikose kuŵasachile nsyene kwaula.

² Ŵasalile ŵanyawo kuti, “Magungulo gali gamajinji nambo ŵakugungula ali kanandi. Nipele mwaŵende asyene ngunda kuti ŵatume ŵakugungula mu ngunda mwao.

³ Sambano njaulangane, mmanyilile kuti nguntuma ŵanyamwe mpela mwanangondolo pasikati masogo.

⁴ Ngasinjigala chilolo pane nsaku pane ilatu ine, nkankomasya mundu jwalijose mwitala.

⁵ Mwajinjilaga mu nyuumba jajili jose, mwakomasye yelei kaje, ‘Chitendewe chipagwe mu nyuumba ji!’

⁶ Iŵaga chapagwe jwakunonyelwa ni chitendewe mwelemo, chitendewe chenu chichitame najo, nambo iŵaga ngapagwa jwachitendewe, chitendewe chichimbujile kukwenu sooni.

⁷ Nlonjele pa nyuumba jo nchilyaga ni kung’wa yakumpanga, pakuŵa jwakupanganya masengo akuŵajilwa mbote. Ngasinsama nyuumba ji kwaula nyuumba jo.

⁸ Mwaikaga mmusi wauli wose ni kumpochela, nlyanje yaili yose yakumpa.

⁹ Mwalamyē ŵandu ŵakulwala ŵaali kweleko, mwasalile, ‘Umwenye wa Akunungu uŵandichile kukwenu.’

¹⁰ Nambo mwajinjilaga mmusi wauli wose ni akanaga kumpochela, ntyoche, nomwe pankupita mmatala gao nkajileje,

¹¹ ‘Atamano luundo lwa pamusi wenu lwalunyambatile pa sajo syetu, tukumpatila ŵanyamwe kulosya kuti mwachinsyene nsagwile kuukana utenga wa Akunungu. Nambo, mmanyilile kuti, umwenye wa Akunungu uŵandichile.’

¹² Ngunsalila kuti, pa lyuŵa lya malamulo magambo ga ŵandu wa musu wo chigaŵe gamakulungwa kupunda magambo ga ŵandu ŵa ku Sodoma.

Misi jangaleka sambu
(Matayo 11:20-24)

¹³ “Ulaje uŵe kukwenu, ku Kolasini! Ulaje uŵe kukwenu, ku Besesaida! Pakuŵa, iŵaga yakusimosya iyatendekwe kukwenu, ikatendekwe ku Tilo ni ku Sidoni kula, ŵandu ŵa kwele kalakala pe akatemi paliu ali atakwile magunia ni kulitaga liu muntwe kulosya kuti alesile sambu syao.

¹⁴ Nambo pa lyuŵa lya malamulo magambo genu chigaŵe gamakulungwa kupunda magambo ga ku Tilo ni ku Sidoni.

¹⁵ Ni mmwejo Kapelenaumu, ana nkuganisa kuti chinlikusye mpaka kwini? Ngwamba chinchituluswa mpaka kwiuto kwa ŵandu ŵawile.”

¹⁶ Nipele Che Yesu ŵapundile kwasalila ŵakulijiganya ŵao kuti, “Jwakumpilikana ŵanyamwe, akumbilikana une, jwakumpochela ŵanyamwe akumbochela une. Ni jwalijose jwakukana kumbochela une, akwakana ŵandumile une.”

Ŵakulijiganya makumi nsano ni gaŵili ni ŵawili akuujanga

¹⁷ Kanyuma ŵakulijiganya sabini ŵausile achisengwaga, achitiji, “Ambuje, atamuno masoka gatujitichisye kwa liina lyenu.”

¹⁸ Ŵelewo ŵaasalile ŵanyawo kuti, “Nambweni Shetani yatiteje pakugwa mpela njasi kutyochele kwini.

¹⁹ Elo, nampele ulamusi wa kuliŵata majoka ni makoloto ni ulamusi wa pachanya machili gose ga jwammagongo ni ngapagwa chindu chachili chose chakummenga.

²⁰ Nambo nkasechelelela ligongo lyakuti masoka ganjitichisye, nambo nsechelele ligongo lya meena genu galimbikwe kwini.”

Kusangalala kwa Che Yesu
(Matayo 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Katema kakoko peko, Che Yesu ŵasangalele kwa ulamusi wa Mbumu jwa Akunnungu, ŵatite, “Nguntogolele Atati, Ambuje ŵa kwini ni chilambo, pakuŵa mwasisile yeŵi ŵa lunda ni ŵa umanyilisi ni kwaunukulila ŵanache. Elo, Atati, pakuŵa yeŵi ni yaitite pakunnonyela.”

²² Nipele ŵatite, “Atati ŵangu ambele une indu yose. Ngapagwa jwakumanyilila Mwana akaŵe Atati, ni Atati akaŵe Mwana, ni jwalijose jwakun-saka Mwana akumbunukulila.”

²³ Nipele Che Yesu ŵagalaulichile ŵakulijiganya ŵao ni kuŵecheta nawo kwan-temela kuti, “Nkwete upile ŵanyamwe kwakwiwona inkwiwona yi.

²⁴ Ngunsalila kuti ŵakulondola ŵa Akunnungu ni mamwenye ŵasachile kwiwona inkwiwona ŵanyamwe nambo nganaiwona ni kupilikana inkwipi-likana ŵanyamwe, nambo nganaipikana.”

Chitagu cha Msamalia jwambone

²⁵ Kanyuma, jwakwiganya Malajisyo jumo ŵajimi ni kwausya Che Yesu kwa kwalinga achitiji, “Jwakwiganya, ana ndende chichi pakuti ngole umi wa moŵa gose pangali mbesi?”

²⁶ Che Yesu ŵambusisye kuti, “Ana ilembechekwe chichi mu Malajisyo che Musa? Ana nkusyoma chichi mwelemo?”

27 Wajanjile, “Mwanonyele Ambuje Akunnungu wenu ni ntima wenu wose ni uumi wenu wose ni machili genu gose ni umanyilisi wenu wose ni njenu mpela mwasyene.”

28 Che Yesu wansalile, “Njanjile uchenene! Ntendeje yeleyo, nomwe chinkole umi.”

29 Nambo welewo, wasachile kuliwalanjila kuti akuchimanyilila chakuusya cho, wausisye Che Yesu, “Ana njangu jo ni waani?”

30 Che Yesu wajanjile, “Jwapali mundu jumo jwa wauamilaga ku Yelusalemu kutuluchila ku Yeliko. Pa waliji mwitala, wasimene wachiswamba ni wambusile iwalo yakwe ni kumputa ni watyosile ni kunneka achiwandichilaga kuwa.

31 Pangalolela, jwambopesi jumo waliji nkupita mulumula mwitala mula, nambo pawambweni ni wasepwiche pambali ni kwaula.

32 Iyoyo peyo, Mlawi jumo pawai che pelepo wambweni, ni wasepwiche pambali ni kwaula.

33 Nambo Msamalia jumo ju waliji muulendo wai che pepala pa waliji mundu jula, nombe pawambweni wambonele chanasa.

34 Nipele, wanjaulile, wagajosisye ma wanga gao kwa mauta ni divai ni kugatawa ma wanga, pawamasile kutenda yeleyo wanjigele pa chinyama chakwe, ni wanjawisye kukwalwasya mu nyuumba ja achalendo.

35 Mala wi jakwe watyosisye lupia si wi li sya mbiya, wampele jwakujigosa nyuumba jila ni wansalile kuti, ‘Munlwasye mundu ju ni chachili chose chachichipunde kwa jweleju, chinjilipila une pachimuje.’ ”

36 Che Yesu wausisye, “Mwa wele watatu wo, waani walisisye kuti ali njakwe mundu ju waputikwe ni wachiswamba?”

37 Jwakwiganya Malajisyo jula wajanjile, “Jwejula ju wankolele chanasa jula.”

Che Yesu wansalile, “Njaule nkatende iyoyo peyo.”

Che Yesu akwajimajimila che Masa ni che Maliamu

38 Che Yesu ni wakulijiganya wao pa waliji muulendo, wai che kunsinda umo ni jwankongwe jumo liina lyao che Masa wampochele kumangwao.

39 Che Masa waliji ni mpwakwe liina lyao che Maliamu, jweleju watemi chi wandi ni Ambuje Che Yesu achipikanilaga majiganyo gao.

40 Nambo che Masa waliji nkuchenjeuka ni masengo gamajinji. Nipele wanjaulile Che Yesu kukwasalila achitiji, “Ambuje, ana ngankulola kuti apwanga anesile une mbanganye masengo jika? Mwasalile aiche kukungamusya.”

41 Nambo Ambuje wajanjile kuti, “Che Masa, che Masa, nkuchenjeuka ni kulisauya ni yejinji.

42 Nambo chipali chindu chimo pe chachikusachikwa. Che Maliamu asagwile liunjili lyambone ni sooni ngapagwa mundu juchachityosye kukwakwe.”

11

Che Yesu akwiganya yakuti pakupopela (Matayo 6:9-13; 7:7-11)

1 Lyu wa limo, Che Yesu waliji nkupopela peuto pamo, pawamasile, jumo jwa wakulijiganya wao watite, “Ambuje, ntujiganye kupopela, kwati mpela che Yohana Wakubatisya iwatite pakwajiganya wakulijiganya wao.”

2 Che Yesu waasalile, “Pankupopela, njileje yelei,

'Atati,
Liina lyenu lijnichilwe,
Umwenye wenu uiche.

³ Ntupe chakulya chetu cha lyuŵa ni lyuŵa.

⁴ Ntulechelesye sambu syetu,
pakuŵa uweji nombe tukwalechelesya wose ŵakutuleŵela.
Ni sooni nkatujinjisy nkulinjikwa.'

⁵ Ni Che Yesu ŵaasalile kuti, "Tujile jumo jwenu akwete ambusanga ni anjaulilaga pasikati chilo ni kunsalila, 'Ambusanga, mungongosye mikate jitatu none chinambuchisye,

⁶ pakuŵa ambusanga ŵangu ali mu ulendo, asepuhile kumusi none nganingola chakwapa.'

⁷ Nganichisye kuti ambusanga ŵenu akanjanjile ali nkati, 'Nkaasausya une! Pakuŵa masile kuugala nnango. Une ni achiŵanangu tuginile ni ngangukombola kwimuka ni kumpa!'

⁸ Isyene ngunsalila kuti, ngaajimuka ni kwapa atamuno ali ambusanga gwao pe, nambo ligongo lya mundu jo ichajile pakupunda kwachondelela, chajimuche ni kwapa chachili chose chakuchisaka.

⁹ "Nipele none ngunsalila yakuti, mmende ni ŵanyamwe chimpegwe, nrose ni ŵanyamwe chinnyiwone, mpoposye ni ŵanyamwe chachimbugulila nnango.

¹⁰ Pakuŵa jwalijose jwakuŵenda akupegwa ni jwakusosa akupata ni jwakupoposya, nnango ukuugulikwa kwa ligongo lyakwe.

¹¹ Ana, atati chi mwa ŵanyamwe, mwanache aŵendaga somba, chachiapa lijoka kuleka kwapa somba?

¹² Pane ŵaŵendaga lindanda, ana chachapa likoloto?

¹³ Chisau ŵanyamwe ŵangalumbana, nkumanyilila kwapa achiŵana ŵenu indu yambone, isyene Atati ŵenu ŵa kwinani chiŵape Mbumu jwa Akunungu aŵala ŵakwaŵenda."

Che Yesu ni Belesebuli
(Matayo 12:22-30; Maliko 3:20-27)

¹⁴ Lyuŵa limo Che Yesu ŵaliji nkukoposya lisoka lilyantendekenye mundu anaŵechete. Pilyakopweche lisoka lyo, jwangaŵecheta jo, ŵakombwele kuŵecheta, ni mpingo wa ŵandu ŵasimosile.

¹⁵ Nambo ŵane mwa ŵelewo ŵatite, "Akugakoposya masoka kwa ulamusi wa Belesebuli, jwankulu jwa masoka."

¹⁶ Ni ŵane ŵalinjile kwakwaŵenda ŵalosye chimanyisyo chakuti ulamusi wao utyochele kwinani.

¹⁷ Nambo Che Yesu, achimanyililaga ng'anisyo syao ni ŵaasalile ŵanyawo, "Ŵandu ŵa umwenye wauliwose aputanaga achinsyene pe wele umwenye wo chiugwe ni ŵandu wa nyuumba jajili jose ŵaputanaga achinsyene pe ŵandu ŵa nyuumba jo chajonasiche.

¹⁸ Nipele iŵaga Shetani akulikanila nsyene, umwenye wakwe chiulame? Nguti yeleyi pakuŵa ŵanyamwe nkuumecheta kuti ngugakoposya masoka kwa ulamusi wa Belesebuli.

¹⁹ Ŵakulijiganya ŵenu nombe akugakoposya masoka mpela inguti kupanganya une, iŵele uli menema musalile kuti ngugakoposya masoka kwa ulamusi wa Belesebuli? Nipele ŵanyawo ni utachinnamula ŵanyamwe.

²⁰ Nambo iwāga ngugakoposya masoka kwa ulamusi wa Akunnungu, nipele nnyimanyilile kuti Umwenye wa Akunnungu umasile kwika kukwenu.

²¹ “Mundu jwali ni machili pakulindilila nyuumba jakwe ni yakumenyanila yakwe, ipanje yakwe yose chigosekwe.

²² Nambo aikaga jwāpundile machili ni kumputa, jwelejo akunsumula yakumenyanila yose iyaikulupililaga yo ni kuigaŵanya iwāsumwile.

²³ “Mundu jwalijose jwanganawā pamo ni une, akunganila ni mundu jwalijose jwangakusakulila pamo ni une, jwelejo akupwilinganya.

*Kuujila kwa Lisoka
(Matayo 12:43-45)*

²⁴ “Lisoka lyankopokaga mundu likusyungula syungula mwipululu mwangali meesi lichisosaga pakupumulila. Palikulepela likuti, ‘Chimujile ku nyuumba jangu kungopochela kula.’

²⁵ Palikuujila, akujisimana nyuumba jila jili jepyajile ni mwekotopasye.

²⁶ Nipele likwaula kukugajigala masoka gane saba gakusakala kupunda ŵelewo, gose gakwaula kukunjinjila mundu jula. Kumbesi kwakwe mundu jo akuŵa jwakusakala kupunda iwāliji kundanda.”

Kusangalala kusyene

²⁷ Che Yesu paŵaliji nkuŵecheta gelego, jumo jwa achakongwe jwa mumpingo mwa ŵandu mula, ŵanyanyisye liloŵe achitiji, “Jwana upile jwankongwe jwambeche ni kunjonjesya jo!”

²⁸ Nambo Che Yesu ŵaŵechete, “Nambo ŵana upile wakupunda ŵakulipilikanichisya liloŵe lya Akunnungu ni kwitichisya.”

*Uŵelesi wakusakala ukusaka chimanyisyo
(Matayo 12:38-42)*

²⁹ Nipele, mpingo wa ŵandu paŵaliji ncoonjecheka, Che Yesu ŵatandite kusala, “Uŵelesi wu uli uŵelesi wa kusakala. Ukusaka chimanyisyo, nambo ngaupigwa chimanyisyo chachili chose ikaŵe chimanyisyo chí che Yona chila.

³⁰ Mpela che Yona iwāliji chimanyisyo cha ŵandu wa ku Ninawi ni iyoyo peyo Mwana jwa Mundu chachiŵa chimanyisyo kwa uŵelesi wu.

³¹ Iyoyo peyo pa lyuŵa lyakulamulila Mwenye jwankongwe jwa ku Sheba chakopochele pamo ni ŵandu wa uŵelesi wu, nombewo chachisala kuti uŵelesi wu wanamagambo. Pakuŵa ŵelewo ŵaumile kwakutalichila, ŵaiche kukugapikanila maloŵe gambone ga lunda ga mwenye che Selemani, nambo pelepa apali jwankulu kupunda mwenye che Selemani.

³² Ŵandu ŵa ku Ninawi chakopochele pa lyuŵa lya malamulo lyo pamo ni ŵandu ŵa uŵelesi wu, nombewo chachisala kuti uŵelesi wu wanamagambo. Pakuŵa ŵandu ŵa ku Ninawi ŵalesile sambu ligongo lya kulalichilwa utenga wa Akunnungu ni che Yona, nambo pelepa kwana jwankulu kwapunda che Yona.

*Lulanga lwa chiilu
(Matayo 5:15; 6:22-23)*

³³ “Ngapagwa mundu jwakupamba lumuli ni kulusisa pane kuluunichila ni lulo nambo akuluŵika pachanya chindu chakuŵichila lumuli, kuti ŵakwinjila mwelemo akombole kulola lilanguka lyakwe.

34 Lumuli lwa chiilu chenu luli liso lyenu, lyaŵaga lyansima, chiilu chenu chose chichiŵe mu lilanguka, nambo lyaŵaga ngaŵa lyansima, nombe chiilu chenu chichiŵe muchipi.

35 Nililechesye yambone kuti lilanguka lyalili nkati mwenu likaika kugalauka kuŵa chipi.

36 Nipele, iŵaga chiilu chenu chose chaŵaga ni lilanguka, pangali chiŵalo chachichiŵe pa chipi, chiilu cho chiching'alime yambone mpela lumuli lwalukuti pakunlanguchisya ni lilanguka lyakwe.”

*Che Yesu akwaŵecheta Mafalisayo ni ŵakwiganya Malajisyo
(Matayo 23:1-36; Maliko 12:38-40)*

37 Che Yesu paŵamasile kusala yeleyo, Mfalisayo jumo ŵaalaliche kumangwao kuti akalye nawo chakulya, nombewo ŵajinjile ni kutama kulya.

38 Nambo Mfalisayo jo ŵansimosile Che Yesu kwawona alinkutama panganaŵa kaje chikanaŵe chakulya.

39 Pele Ambuje ŵansalile, “Ŵanyamwe Mafalisayo, nkosya ngao ni mbale kwa paasa, nambo nkati mwenu ngumbele chigongomalo ni ungalimate.

40 Ŵakuloŵela ŵanyamwe! Ana, ngaŵa Akunnungu ŵaŵapanganyisye paasa ni ŵaŵapanganyisye nkati mo?

41 Nambo mwapeje ŵandu ŵakulaga indu yaili nkati ngao ni mbale ni indu ine yose chiiŵe yambone kukwenu.

42 “Nambo ulaje uŵe kukwenu ŵanyamwe Mafalisayo, pakuŵa nkwausya liunjili lya kumi namose pachanya masamba ga kununjila ga mimela gakunonyesya chakulya ni mchicha ni masamba gane gane ni kuleka kapanganyichisya ŵandu yaikuŵajilwa ni kwanonyela Akunnungu. Mwaŵajilwe kukamulisa yaandanda yo pangaliŵalila yaaŵili yo.

43 “Nambo ulaje uŵe kukwenu, ŵanyamwe Mafalisayo, pakuŵa ikunonyela kutama mmbujo mu itengu ya achakulungwa mu mmajumba ga kupopelela ni kunkomasya kwa kuchimbichisya paŵachingangene ŵandu.

44 Ulaje uŵe kukwenu, pakuŵa nkulandana ni malembe gangali chilosyo, ŵandu akupita pachanya pakwe, pangaimanyilila.”

45 Jumo jwa ŵamalamulo ŵajanjile, “Jwakwiganya, pankusala yelei ngati nkutujalusya nowe ŵakwe.”

46 Che Yesu ŵajanjile, “Ulaje uŵe kukwenu ŵanyamwe ŵakwiganya Malajisyo, pakuŵa nkwatwika ŵandu misigo jakutopela jangatwichilika ni mwachinsyene ngankujongola namose chala kwakamusya.

47 Ulaje uŵe kukwenu, pakuŵa nkugumba malembe ga ŵakulondola ŵa Akunnungu, ŵaŵaulajikwe ni achambuje ŵenu.

48 Iyoyo peyo ŵanyamwe nkuŵalanga ni kwitichisya masengo ga achambuje ŵenu pakuŵa ŵelewo ŵauleje ŵakulondola ŵa Akunnungu ni ŵanyamwe nkugumba malembe gao.

49 Ni kwaligongo lyo, lunda lwa Akunnungu Iwatite, ‘Chinampe ŵakulondola ŵa Akunnungu ni achinduna, nambo ŵane mwa ŵanyawo chachaulaga ni ŵane ŵao chachalagasya.’

50 Nipele uŵelesi uu chiuchilagaswa kwaligongo lya chiwa cha ŵakulondola ŵa Akunnungu ŵana wose ŵaŵaulegwe chitandile kupagwa chilambo,

51 chitandile kuulagwa ku che Habili kwichila che Sakalia, juŵaulegwe pasikati ja chilisa ni Nyuumba ja Akunnungu. Eloo, ngunsalila kuti, au uŵelesi uu chiuchilagaswa kwa ye le isambo yo.

⁵² “Ulaje uŵe kukwenu ŵanyamwe ŵakwiganya Malajisyo pakuŵa njigele chiugulilo cha nnango wa umanyilisi ni mwachinsyene nganinjinjila ni ŵaŵajinjilaga mwelemo mwalekasisye kuti akajinjila.”

⁵³ Che Yesu ŵatoyosile mwelemo, chitandile pelepo ŵakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo ŵatandite kwachima kwannope ni kwausya mausyo gamajinji.

⁵⁴ Ŵasakaga ŵatanjise kwa maloŵe gao.

12

Kwamuka nkati ulamba

(Matayo 10:26-27)

¹ Katema kakoko ŵasongangene ŵandu ŵajinji mpaka kuliŵatana, Che Yesu ŵatandite kwasalila kaje ŵakulijiganya ŵao kuti, “Nlisepusye ni chilungo cha Mafalisayo, chachili cha ulamba.

² Ngachipagwa chachiunichikwe chingachiunukukwa ni chachisisikwe chingachimanyika.

³ Lyele ligongo lyo chachili chose chimwaŵechete pa chipi, ŵandu chapikane pa lilanguka ni chimwasongonaga pa chisyepela, muchumba cheugalikwe, chichijenele muchilambo chose.

Ŵakusachilwa kwajogopa

(Matayo 10:28-31)

⁴ “Ngunsalila ŵanyamwe achambusanga ŵangu kuti ngasimwajogopa ŵelewo ŵakuchiulaga chiilu nambo ngapagwa chakupunda chakuchikombola kuchipanganya.

⁵ Nambo chinannosye ŵakusachilwa kwajogopa, mwajogope Akunnungu pakuŵa amalaga kuulaga akwete ulamusi wakumponya ku jehanamu. Eloo, mwajogope ŵelewo.

⁶ “Ana ngati ikumanyika kuti ijolo nsano ikusumichikwa kwa ndalama jajinandi nnope? Nambo ngapagwa chijuni chakuliŵalichikwa ni Akunungu namuno chimo.

⁷ Atamuno umbo sya mitwe jenu Akunnungu akusimanyilila sili silingwa. Ngasinjogopa, ŵanyamwe ndi ŵakutopela kwannope kupunda ijolo yejinji!

Kwajitichisya ni kwakana Kilisito

(Matayo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ “Ngunsalila isyene, jwalijose jwakunyitichisya une pa ŵandu kuti jwele ali jwangune, iyoyo peyo Mwana jwa Mundu chachinjitichisya jwelejo mmbujo mwa achikatumetume ŵa kwinani ŵa Akunnungu.

⁹ Nambo, jwalijose jwakungana une pa ŵandu, nombejo chakanikwe mmbujo mwa achikatumetume ŵa kwinani ŵa Akunnungu.

¹⁰ “Mundu jwalijose jwakwaŵechetela yangalumbana Mwana jwa Mundu chalecheleswe, nambo juchannyelusye Mbumu jwa Akunnungu, ngalecheleswa ng’oo.

¹¹ “Pachachinjigala kwa machili mmajumba ga kupopelela pane mmbujo mwa mamwenye ni ŵakulamula kuti nlamulikwe, nkapwelela kuti chinjanje chichi pane ichimmechete.

¹² Pakuŵa Mbumu jwa Akunnungu chanjiganye chakuŵecheta katema kakoko.”

Chitago cha jwachipanje jwakuloŵela

13 Mundu jumo mumpingo wa wāndu mula, wānsalile Che Yesu kuti, “Jwakwiganya, mwasalile akulu wāngu tusapulane ipanje yatulechele atati wētū.”

14 Che Yesu wājanjile, “Ambusanga, ana wāani wāmisile une kuwā jwakulamula pasikati jenu pane jwakungawānyichisya ipanje yenu?”

15 Nipele wāasalile wose kuti, “Nlisepusye ni tama ja indu yejinji pakuwā umi wa mundu nganiupagwa mu winji wa indu yakwete.”

16 Nipele wātanjile chitagu chanti, “Kwaliji ni jwachipanje jumo juwāliji ni ngunda uwasogwele nnope.

17 Jwachipanje jo wāganisisye muntima mwakwe achitiji, ‘Chindende uli pakuwā une nganingola pakugosela magowolo gangu?’

18 Wātite ‘Chindende yelei, chingagumule ngokwe syangu ni kutawā jajikungwa nnope. Mwelemo chingawiche magowolo gangu gose ga ngano ni ipanje yangu.’

19 Pelepo chinalisalile nansyene, ‘Sambano nkweite ipanje yejinji imwaligosele kwa yaka yejinji, mpumule, ndye ni kung'wa ni kusengwa!’

20 Nambo Akunnungu wāasalile, ‘Mmwejo Jwakulowēla, achi chilo chino umi wenu chiujigalikwe ni yose indigosele ana chiiwē ya wāani?’ ”

21 Che Yesu wāmalichisye kuwēcheta, “Yelee ni yaili kwa mundu jwakuligosela ipanje yejinji, nambo paujo pa Akunnungu ngakuwālanjikwa kuti akwete chindu.”

Nlajilile kaje Umwenye wa Akunnungu (Matayo 6:25-34)

22 Nipele Che Yesu wāasalile wākulijiganya wāo, “Kwaligongo lyo ngunsalila, ngasinlilagasya kwa ligongo lya umi wenu kuti chindye chichi atamuno kwa ligongo lya iilu yenu kuti chimmwale chichi.

23 Pakuwā umi upundile kwa yakulya ni chiilu chipundile kwa iwalo.

24 Ngalole makungulu, ngagakupanda namose kugungula, nganigakola ngokwe namose magulu nambo Akunnungu akugalisya. Ni wānyamwe ndi wākutopela kugapunda makungulu!

25 Nipele, wāani mwa wānyamwe kwakulichenjeusya nnope akukombola kulijonjehesya namose lyuwā limo mmowā ga umi wakwe?

26 Nipele, iwāga ngankukombola kuchitenda chachinandi mpela chelecho, ligongo chi nkuchenjeuchila ine yo?

27 Nnole uluwā umele wakwe. Ngaukupanganya masengo, atamuno ngaukuliluchila iwalo. Nambo ngunsalila kuti namose mwenye che Selemani ni ukulu wao wose nganawale yambone mpela limo lya uluwā wo.

28 Nipele iwāga Akunnungu akulitakusya yeleyo lisamba lya mwitinji lyalikumela lelo ni malawi likupatuka ni kwasikwa pa mooto, ana ngati chantakusye kwakupunda wānyamwe wāndi ni chikulupi chamwana?

29 “Nipele, ngasinlajila ichinlye atamuno iching'we namose ngasimma ni lipamba.

30 Pakuwā yose yo ikuchenjeuchilwa ni wāndu wāngakulupilila wā ilambo ine ya pachilambo pano. Nambo mwanya Atati Wenu akumanyilila kuti nkuilajila yelee indu.

31 Nipele nsoseje kaje Umwenye wa Akunnungu ni indu ine chijonjehckwe kukwenu.

Mbiko kwiani (Matayo 6:19-21)

32 “Ngasinjogopa, wanyamwe mpingo wenondi! Pakuwa Atati Wenu yanonyele kumpa Umwenye wao.

33 Nsumisye inkwete nkaape wandu wakulaga mbiya syo. Nlipanganyichisye ilolo yangawisala ni kuligosela mbiko jangapunguka ni jangamala kwini. Kwanga wandichila wa wiyi atamuno konasika ni idudu.

34 Pakuwa pajili mbiko jenu, pele ntima wenu ni pachiuwe.

Achikapolo wakulolela

35 “Nliwiche chile kwakutumichila ni kuleka imulichilo yenu ininkukolela.

36 Mbe mpela achikapolo wakwalindilila ambuje wao kutyochela kuu-lombela kuti pakupoposya waugulile nnango kwachitema.

37 Wana upile wele achikapolo wachachasimana ali meeso pachauje Ambuje wao! Isyene ngunsalila kuti ambuje wo chawe chile kwatumichila, chiwatamiche pakulila ni kwatumichila.

38 Waga chauje pasikati chilo pane atamuno kuninkucha ni kwasimana ali meeso, wana upile achikapolo wo.

39 Nambo manyilileje kuti iwaga nsyene nyuumba akakamanyilile katema chi chaiche jwa wiyi, akaliji meeso, ngakajileche nyuumba jakwe jininkugumulikwa.

40 Wanyamwe nombe nliwiche chile, pakuwa Mwana jwa Mundu akwika katema kangankulolela.”

Kapolo jwakukulupilichika ni jwangakukulupilichika (Matayo 24:45-51)

41 Che Petulo wausisye Che Yesu kuti, “Ambuje, ana chitagu chi chikutugamba uweji pe pane wandu wose?”

42 Ambuje wajanjile, “Ana kapolo jwakwimilila chi jwali jwakukulupilichika ni jwalunda, jwawichikwe ni ambujegwe kwajimilila achikapolo wao kuti waga wandichisye yakulya pa katema kakusachilwa?”

43 Jwana upile kapolo juchasimanikwe ni ambujegwe ali nkupanganya yele katema pachauje.

44 Isyene ngunsalila kuti ambujegwe chambiche kapolojo kwimilila ipanje yakwe yose.

45 Nambo, jwakutumichila ajilaga muntima mwakwe kuti, ambuje wangu akukawa kuuja ni kutanda kwaputa achikapolo achinjakwe achalume pane achakongwe ni kulya ni kung'wa ni kukolefwa,

46 ambujegwe kapolo jula chauje pa lyuwa lyangalilolela ni katema kangakumanyilila chiwakatanye ipande ipande ni kwa wika liunjili limo ni wangakukulupilila.

47 “Ni kapolo jwakumanyilila chakuchisaka ambujegwe, nambo ngakuliwika chile kwa kupanganya yakusachilwa kupanganya ni ambujegwe, chaputikwe kwa nnope.

48 Nambo jwangakuimanyilila indu yakuisaka ambujegwe nombe akupanganya indu yaikuwajilwa kulagaswa chaputikwe kwakanandi. Pakuwa jwalijose juchapegwe yejinji chasachilwe kutyosya yejinji ni jwalijose jwapegwe kamulila yejinji chasachilwe kuusya yejinji nnope.

Che Yesu aiche kupeleka utinda (Matayo 10:34-36)

49 “Nyiche kukukolesya mooto pachilambo, none ngasachile nnope kuu-lola uli ukolele!

⁵⁰ Nambo ngwete ubatiso wa masausyo gangusachilwa nagakole, nguŵijikanywa nnope mpaka masausyo ga ubatiso wo pachigamale.

⁵¹ Ana nkuganisya kuti nyiche nacho chitendewele pachilambo pano? Ngunsalila, ngwamba, nambo nyiche kukuntindanya.

⁵² Kutandila sambano, ŵandu nsano ŵa uŵelesi umo chatindigane, ŵandu ŵatatu chaputane ni ŵandu ŵaŵili ni ŵandu ŵaŵili chaputane ni ŵandu ŵatatu.

⁵³ Atati chatindane ni mwanagwao nombe mwanache chatindane ni atatigwe, achikulu chatindane ni mwanagwe mwali nombe mwali chatindane ni achikulugwe, jwankongwe chatindane ni akwegwao nombe ŵelewo chatindane ni nkwegwao.”

*Kumaryilila katema
(Matayo 16:2-3)*

⁵⁴ Che Yesu ŵajisalile sooni mipingo ja ŵandu kuti, “Pankugawona maunde ganinkutyochela kulikutiŵilila lyuŵa, papopo ni nkuti lelo chijinye ula ni jikunya.

⁵⁵ Pajikupuga mbungo kutyochela kulujenda nkuti, ‘Lyuŵa chiliŵale lelo’ ni iyoyo peyo ikutyochela.

⁵⁶ Ŵanyamwe ŵa ulamba, nkukombola kulondola iichiŵe lelo kwakulola chilambo ni kwinani kwachichi nipele nkulepela kugamanyilila malumbo gakatemaka?

*Njilane ni ŵammagongo ŵenu
(Matayo 5:25-26)*

⁵⁷ “Soonni kwachichi ngankulilamulila mwachimisyene chachili chambone chakuchipanganya?

⁵⁸ Pakuŵa ikaliji yambone ntende yaili yose kwilana nawo jwammagongo nli mwitala. Iŵaga ngaŵa yeleyo chanjausye kwa jwakulamula nombejo chanjausye kwa jwangondo nombejo champonye mu nyuumba jakutaŵilwa.

⁵⁹ Ngunsalila isyene kuti ngantyoka mwelemo mpaka pachimmalisye kulipa mbiya ja mbesi.”

13

Nneche sambu syenu ikaŵe ye chimwe

¹ Katema kakoko ŵaiche ŵandu ŵampepe ni ŵaasalile Che Yesu ngani sya ŵandu ŵa ku Galilaya ŵaŵaulegwe ni che Pilato paŵaliji nkusikita inyama yao ya mbopesi ni miasi jao jawanganyiche ni mbopesi jao.

² Che Yesu ŵajanjile kuti, “Pakuŵa Ŵagalilaya ŵala ŵaulajikwe kwanti yeleye, nkuganisya ŵaliji ŵakuleŵa kwapunda Ŵagalilaya ŵane wose?”

³ Isyene ngunsalila kuti ngaŵa yeleye, nambo iŵaga nganneka sambu syenu ŵanyamwe nombe chinjonasiche.

⁴ Iyoyo peyo ana nkuganichisya kuti ŵandu kumi na nane ŵala, ŵaŵagwililwe ni nyuumba jeleu ku Siloamu kula ni kuwa ŵaliji ŵakuleŵa kupunda ŵane wose ŵakutama ku Yelusalemu?

⁵ Ngunsalila kuti ngaŵa, nambo ŵanyamwe nombe iŵaga nganneka sambu syenu, ŵanyamwe nombe chinjonasiche.”

Chitagu cha chitela cha tini changasogola

⁶ Nipele, Che Yesu watanjile chitagu chi, “Paliji ni mundu jumpepe juwaliji ni chitela chachikuwilanjikwa cha ntini chichapandikwe mu ngunda wa Misabibu. Mundu jo wajawile kukusosa isogosi yakwe nambo nganachisimana chindu.

⁷ Nipele, mundu jo wansalile jwakuugosa ngunda wo kuti, ‘Mpilikane! Une iicheje yaka itatu yi kukusosa isogosi ya chitela cha ntini chi, nambo nachisimene changasogola. Nchigwisye! Pakuwa chikumala chajila pangali chindu?’

⁸ Nambo welewo wajanjile kuti, ‘Ambuje, tuchileche kaje namyaka chingachisyunguchisye lisimbo ni kutaga chajila.

⁹ Iwaga chichisogole isogosi chaka chachikwika chi, yambone, nambo iwaga ngachisogola chinchigwisye.’ ”

Che Yesu akunnama jwankongwe juwaliji ni lisoka pa Lyuwa lya Kupumulila

¹⁰ Pa Lyuwa lya Kupumulila limo, Che Yesu waliji nkwiganya mu nyumba ja kupopelela.

¹¹ Ni sooni paliji ni jwankongwe jwakulwala papopo pepo juwakamwilwe ni lisoka kwa yaka likumi ni nsano ni itatu. Nongo wakwe wapindiche ni nganakombolaga kulijongola uchenene ng’oo.

¹² Che Yesu pawambweni jwankongwe jo wambilasile ni wansalile, “Jwankongwe, nlecheleswe, ulwele wenu ulamile!”

¹³ Wansajichile makono gao ni papopo wajongweche ni kutanda kwakusya Akunnungu.

¹⁴ Nambo jwankulungwa jwa nyumba jakupopelela watumbile ligongo Che Yesu wannamisy jwankongwe jo pa Lyuwa lya Kupumulila, nipele wausalile mpingo wa wandu ula kuti, “Gapali mowa nsano ni limo gakwawajila wandu kupanganya masengo. Kwa gele mowa njise kukulamwa ilwele yenu nambo ngawa Lyuwa lya Kupumulila!”

¹⁵ Pelepo Ambuje wajanjile, “Waulamba wanyamwe! Ana waani pasikati jenu jwangakujugulila ng’ombe jakwe pane mbunda jakwe mulichinga ni kujilongosya kukung’wa meesi atamuno lili Lyuwa lya Kupumulila?”

¹⁶ Sambano, jwankongwe ju, uwelesi u che Iblahimu, juwatawikwe ni Shetani kwa yaka likumi ni nsano ni itatu. Ana ngaikusachilwa kunnama jwankongwe ju namuno lili Lyuwa lya Kupumulila?”

¹⁷ Pawamasile kuwecheta gelego, wamakani wao wose yatesile soni nambo wandu wane wose wasengwile kwaligongo lya indu yose yakusimosya iwaiipanganye.

Chitagu cha mbeju jamwana ja halidali

(Matayo 13:31-32; Maliko 4:30-32)

¹⁸ Nipele Che Yesu wausisye kuti, “Ana Umwenye wa Akunnungu ukulandana ni chichi? Chinaulandanye ni chichi?”

¹⁹ Ukulandana ni mbeju jamwana ja chitela chachikuwilanjikwa haladali jiwajigele mundu jumo ni kujipanda mungunda mwakwe. Jamesile ni chaliji chitela chachikulungwa ni ijuni yatawile isusi mu nyambi syakwe.”

Chitagu cha chilungo

(Matayo 13:33)

²⁰ Che Yesu wausisye sooni, “Ana Umwenye wa Akunnungu chinaulandanye ni chichi?”

21 Ukulandana ni chilungo chiwâchijigele jwankongwe jumo ni kuwan-ganya pamo ni utandi wejinji, nipele utandi wose waumwiche.”

*Nnango wakunyilila
(Matayo 7:13-14,21-23)*

22 Che Yesu wâjendelechele ni ulendo wao wa ku Yelusalemu akuno achaji-ganyaga wându mmisi ni mmisinda.

23 Mundu jumo wâmbusisye Che Yesu kuti, “Ana Ambuje, nganatupa wându wâchakulupuswe?”

Che Yesu wâjanjile kuti,

24 “Nlimbile kwinjila kwa kupitila nnango wakunyilila pakuwâ ngunsalila kuti, wâjinji chalinje kwinjila mwelemo, nambo chalepele.

25 Chikaiche katema ka nsyene nyuumba pachajimuche ni kuugala nnango. Wânyamwe chinjime pasa ni kutanda kupoposya nchitiji, ‘Ambuje, ntuugulile nnango.’ Nambo wêlewo chachijanga kuti, ‘Ngangumanyilila namose ngangukumanyilila kuntyochele.’

26 Pelepo chintande kwasalila, ‘Uwe ni wêwala utwalile ni kung’wa pam-pepe nomwe, nomwe mwajiganyisye mmisi jetu.’

27 Nambo wêlewo chaachiti, ‘Ngangumanyilila namose kuntyochele, ntyoche mmbujo mwangu wânyamwe wose wânkupanganya yaigongomalo.’

28 Nipele kweleko chikupagwe ni kulila ni kuchilimya meeno, pachincha-wona che Iblahimu ni che Isaka ni che Yakobo ni wâkulondola wâ Akunnungu wose ali mu Umwenye wa Akunnungu nambo mwachinsyene nkanikwe kwinjila.

29 Wându chaiche kutyochela mumbali mose mwa chilambo ni kutama kulya mu Umwenye wa Akunnungu.

30 Elo, kwana wane wâali wâmbesi chaawê wândanda ni wane wâali wândanda chaawê wâmbesi.”

*Che Yesu akuulilila musu wa Yelusalemu
(Matayo 23:37-39)*

31 Katema kakoko Mafalisayo wâmpewe wâjaulile Che Yesu ni wâasalile kuti, “Ntyoche pelepa njaule kwine, pakuwâ mwenye che Helode akusaka kumbulaga.”

32 Che Yesu wâjanjile, “Njaule nkalisalile lyele licheto kuti, ‘Nnole, lelo ni malawî ngugakoposya masoka ni kwalamya wâkulwala ni ntondo chimalichisye masengo gangu.’

33 Nambo ikuumajila kwaula ulendo wangu lelo ni malawî ni ntondo, pakuwâ ngaikomboleka kuti jwakulondola jwa Akunnungu aulajikwe kwine ikawê ku Yelusalemu.

34 “Ugwe Yelusalemu! Yelusalemu! Nkwaulaga wâkulondola wâ Akun-nungu ni kwaputa maganga wâwatumikwe kukwenu wâla. Ana kalingwa nasachile kwakumbikanya wânache wenu pamo, mpela nguku ijikuti pak-wautamila wânache wâkwe nambo mwanya nganisaka.

35 Nnole! Mwanya chachinnechela musu wenu. Nipele ngunsalila kuti ngamumona une mpaka kele katema pachinchiti, ‘Akole upile wêlewo wâkwika mu liina lya Ambuje.’ ”

1 Lyuŵa lya Kupumulila limo, Che Yesu ŵajawile kukulya chakulya mu nyuumba ja jumo jwa achakulu ŵa Mafalisayo ni ŵandu ŵaŵaliji pelepo ŵaliji nkwalolechesya.

2 Ni mmbujo mwa Che Yesu pali ni mundu jumo juŵaliji ni chilwele cha kuimbangana chiilu.

3 Nipele Che Yesu ŵausisye ŵakwiganya Malajisyo ga che Musa ni Mafalisayo kuti, “Ana Malajisyo gakutusaka kunnama mundu pa Lyuŵa lya Kupumulila pane ngwamba?”

4 Nambo ŵanyawo ŵamyalele. Che Yesu ŵankamwile jwakulwala jo ni kunnama ni ŵannesile ajaule.

5 Nipele ŵaasalile ŵanyawo, “Ana jwapi jwa ŵanyamwe iwaga mwanagwe pane ng’ombe jakwe jagwililaga mu chisima ngakujityosya papopo atamuno liŵeje Lyuŵa lya Kupumulila?”

6 Nambo ŵanyawo ŵalepele kwanga.

Undu ni ungalikanganichila

7 Che Yesu ŵaweni uŵaŵilanjikwe ŵala yatiteje pakulisagulila pakutama pakuchimbichikwa, nipele ŵaajigenye kwa chitagu chi,

8 “Iwaga chammilanje mundu kuchindimba cha ulombela, nkatama mmbujo pakuchimbichikwa, panepa apali jwaŵilanjikwe jwine jwakuchimbichikwa kumpunda mmwe.

9 Jwambilasile mmwe ni njenu jo chaiche ni kunsalila, ‘Mwalechele aŵa pele peuto pao.’ Pelepo chinkole soni pa ŵandu ni kutanda kusejela ni kutama mu itengu yangachimbichikwa.

10 Nambo ŵannalikaga ku chindimba, njaule nkatame peuto pangachimbichikwa kuti pachaike jwambilasile jo ansalile, ‘Ambusanga, nsejelele pambone nnope pa.’ Pelepo chinchimbichikwe mmbujo mwa wose ŵatemi pampepe nomwe.

11 Pakuŵa jwalijose jwakulikusya, chatuluswe ni jwakulitulusya, chakuswe.”

12 Nipele ŵansalile juŵanŵilasile jo, “Iwaga chimwakolochesye ŵandu chakulya cha muusi pane ligulo, ngasimwaŵilanga achambusanga ŵenu atamuno achapwenu atamuno achalongo ajenu atamuno ŵapachiŵandi penu atamuno ŵakusichila ajenu ngakaŵa nombewo chachimbilanga ni kumbuchisya mpela chimwaakolochesye chila.

13 Nambo pankukulumisya chakulya cha chindimba, mwaŵilanje ŵandu ŵakulaga ni ŵakulemala ni ŵangajenda ni ŵangalola,

14 nomwe chinkole upile, pakuŵa ŵanyawo ngaakola chakumbuchisya mmwejo. Akunnungu champe ntulilo wenu katema pachachasyusya ŵakupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu.”

Chitagu cha chindimba chachikulungwa cha chakulya (Matayo 22:1-10)

15 Jumo jwao jwa ŵaŵatemi pamo ni Che Yesu ŵatite, “Jwana upile jwele mundu juchaakalye mu Umwenye wa Akunnungu.”

16 Nipele Che Yesu ŵajanjile, “Jwapali mundu juŵakulumisye chakulya cha chindimba chachikulungwa ni ŵaaŵilasile ŵandu ŵajinji.

17 Pajaike ndaŵi ja chakulya ŵannajisye kapolo jwao kukwaŵilanga ŵandu ŵaŵaŵilanjikwe wo, ‘Njisangane, pakuŵa indu yose ili chile.’

¹⁸ Nambo wose wātandite kuwālanga ligongo lya kulepela kwika. Jwandanda wānsalile kapolo jo, ‘Sumile ngunda, ngusachilwa nyaule kukuulola, ngunchondelela mulechelesye.’

¹⁹ Jwine ni wātite, ‘Sumile ng’ombe likumi sya kulima, sambano ndili mwitala ngwaula kukusilinjala, ngunchondelela mulechelesye.’

²⁰ Ni jwine wātite, ‘Nombele moŵa gagaga, nipele ngangukombola kwika.’

²¹ “Jwele kapolojo wāusile ni kwasalila ambujegwe yeleyo. Pelepo nsyene nyuumba jo wātumbile, ni kunsalila kapolo jwao kuti, ‘Njaule chitema mmatala gamakulungwa ni matala gamanandi ga musi, nkaichenawo amuno wākulaga ni wāngajenda ni wāngalola ni wālemele.’

²² Kanyuma kakwe kapolo jo wātite, ‘Ambuje, chimwalajichisye chila chemale kutendekwe mpela imwatite kuunajichisya nambo lisigalile liuto.’

²³ Nipele ambuje wāla wānsalile kapolo kuti, ‘Njaule mmatala gamakulungwa ni mmatala gamanandi ga musi ni kwakanganyichisya wāndu kwinjila kuti, nyuumba jangu jigumbale.’

²⁴ Pakuŵa, ngunsalila kuti ngapagwa jwalijose mwa wāndu wāwālalichikwe kundanda wāla juchapasye chakulya changu cha chindimba.”

Ndalama jakuŵa jwakulijanya (Matayo 10:37-38)

²⁵ Pelepo, mipingo jejinji ja wāndu wāliji nkulongana nawo Che Yesu. Nipele Che Yesu wāgalauchilile wāndu ni kwasalila,

²⁶ “Yaŵaga kwana mundu jwakwika kukwangu akusachilwa kaje kunonyela une kupunda yakuti kwanonyela atagwe ni achikulugwe ni wānkawo ni achiŵanagwe ni achapwakwe ni achalumbugwe, eloo ni yakuti kulinonyela nsyene, naga ngakutenda yele ngakukombola kuŵa jwakulijanya jwangu.

²⁷ Ni jwalijose jwangakulijigalila nsalaba wakwe nsyene ni kunguya ngakukombola kuŵa jwakulijanya jwangu.

²⁸ “Pakuŵa, ana wāani mwa wānyamwe asakaga kutaŵa nyuumba jeleu, jwangatama kaje ni kuwālanga ndalama jakwe pakuti alole iŵaga akwete ipanje yakombola kumalichisya?

²⁹ Pakuŵa amalaga kutaŵa nsingi ni kulepela kumalichisya kutaŵa nyuumba jeleu jo, wāndu wose wākwilola chatande kunseka

³⁰ achitiji, ‘Aju mundu ju wātandite kutaŵa nambo alepele kumalichisya.’

³¹ “Pane, mwenye chi jwakwaula kukumenyana ni mwenye jwine, jwagakutama kaje ni kuganisya kuti wāndu wakwe wāngondo mianda likumi chakombole kumenyana ni wāndu wāngondo mianda makumi gaŵili wa mwenye jwakwika?

³² Ni amanyililaga kuti ngakombola, chachalajisya wāntenga wāo kuti ajaule kukuusya yati pakwikanacho chitendeweke, kele katema ko jwele mwenye jwine jo ali kwakutalichila.

³³ Iyoyo peyo, ngapagwa jwalijose jwa wānyamwe juchaŵe jwakulijanya jwangu iŵaga ngaileka yose yakwete yo.

Njete jangananong'a (Matayo 5:13; Maliko 9:50)

³⁴ “Njete jili jambone, nambo njete jasoyesyaga unonye wakwe chintaje chichi kuti unonye wakwe ujilile sooni?

³⁵ Ngajikufai kulikose kwa litaka atamuno kwakutenda chajila, wāndu chajasepe. Jwakwete mapikanilo gakupikanila, apikane!”

15

*Ngondolo jajisoŵile
(Matayo 18:12-14)*

¹ Lyuŵa limo, ŵakukumbikanya nsongo ŵajinji ni ŵa sambi ŵajinji ŵaiche ku Che Yesu kukwapilikanila.

² Mafalisayo ni ŵakwiganya Malajisyo ga che Musa ŵatandite kunyinyita achitiji, “Munnole mundu ju! Akwapochela ŵaali ni sambi, sooni akulya nawo pamo.”

³ Che Yesu ŵaasalile chitagu chati,

⁴ “Ana jwapi mwa ŵanyamwe akolaga ngondolo mia moja, amanyililaga kuti jisowile jimo, ngakusileka asila tisini na tisa mwitinji ni kwaula kukujisosa jajisoŵile jila mpaka patajione?”

⁵ Ni patajione chajijigale mmakoyo, achisangalalaga.

⁶ Pakwika kumangwao, chachaŵilanga achambusanga ŵao ni ŵapachiŵandi pao kwasalila, ‘Nsangalale pamo ni une, pakuŵa ngondolo jangu jijasowile jila najipatile.’

⁷ Ngunsalila kuti kwati iyoyo peyo ni kutichiŵa sangalala kwinani kwa ligongo lya mundu jumo jwali ni sambi kuleka sambi, kupunda ŵandu ŵakupanganya yaili yambone paujo pa Akunungu tisini na tisa ŵangakusaka kuleka sambi.

Mbiya jijasoŵile

⁸ “Atamuno tujile, jwankongwe jumpepe jwana mbiya likumi, asoyesyaga mbiya jimo, ngaapamba lumuli ni kupyajila nyuumba achisosaga uchenene mpaka ajisimane?”

⁹ Ajisimanaga, chachaŵilanga achambusanga ŵao ni ŵapachiŵandi pao ni kuti, ‘Nsangalale pamo ni une, pakuŵa mbiya jangu jijasowile jila najiweni.’

¹⁰ Ngunsalila, kwati iyoyo peyo ni yakuti pakusangalala achikatumetume ŵa kwinani ŵa Akunungu ligongo lya jumo jwalesile sambi.”

Mwana juŵasoŵile

¹¹ Che Yesu ŵapundile kuŵecheta kwa chitagu achitiji, “Jwapali mundu jumo juŵakwete achachanda ŵawili.

¹² Jwannung’una jula ŵansalile atagwe kuti, ‘Atati mumbe chigaŵanyo cha ipanje chachikung’wilila une.’ Nombewo ŵagaŵanyichisye wose ŵawili ipanje iŵakwete.

¹³ Pangakaŵa moŵa, jwannung’una jula ŵajigele yakwe ila ni kwaula kuchilambo cha kutalika ni kweleko ŵatumie ipanje yakwe yose kwa wamba.

¹⁴ Payamalile yose, kwatyochele sala jajikulungwa mchilambo mo ni ŵatandite kuchenjeuka pakuŵa nganakola chindu.

¹⁵ Ŵajawile kwa mundu jumo jwa mwele mchilambo kukuŵenda masengo, nombewo ŵanjawisye kungunda ŵao kukugagosa maguluŵe.

¹⁶ Ŵalajile kulya chakulya cha maguluŵe gala nambo ngapagwa mundu juŵampele chindu.

¹⁷ Paŵaimanyilile iŵaliji ŵakuloŵela kundanda ŵatite, ‘Ana kwana ŵamasengo ŵalingwa kwa atati ŵangu ŵakulyanga ni kusigasya, none ligongo chi nguwa sala?’

¹⁸ Chimujile kwa atati ŵangu ni kwasalila, Atati une naleŵele Akunungu ni nanneŵele nomwe ŵakwe.

19 Nganguwajilwa sooni kuwilanjikwa mwanagwenu. Mundende mpela jumo jwa wamasengo wenu.'

20 Watandite ulendo kuuja kwa atati wao.

"PaWaliji kwakutalichila kanandi, atatigwe wambweni ni kunkolela chanasa ni wammutuchile ni kwakomasya kwa unonyelo.

21 Mwanagwao jula wansalile, 'Atati, une nalewele Akunnungu ni nane-wele nomwe wakwe. Nganguwajilwa sooni kuwilanjikwa mwanagwenu.'

22 Nambo atatigwe waasalile achikapolo wao kuti, 'Njanguye! Nkajigale chiwalo chambone mumwasye! Mumwasye pete ni italawanda!

23 Nkajijigale ng'ombe jamwana jakunakana jila njisikite, tulye ni kusangalala pamo!

24 Pakuwa mwanangu ju kwangu une waliji mpela jwamwe, nambo ali jwanjumi, waliji asowile nambo sambano awoneche.' Ni watandite kusangalala pamo.

25 "Kele katemako mwanagwao jwankulungwa jula waliji ku ngunda. PaWaujaga ni kuwandichila kumangwao, wakupikene kwimba ni kutyala.

26 Wambilasile jwaktumichila jumo ni wambusisye kuti, 'Ana kwana chichi?'

27 Ni kapolo jula wanjanjile, 'Apwenu ausile pamusi ni atati wenu asikite ng'ombe jamwana jakunakana ligongo lya welewo pakuwa ampochele ali jwanjumi.'

28 "Nambo nchanda jwankulungwa jo watumbile ni wakanile kwinjila nkati. Nipele atatigwe wakopweche ni kunchondelela kuti ajinjile.

29 Nambo welewo wanjanjile atatigwe kuti, 'Nnole! Yaka yejinji i nantu-michile mpela kapolo ni nganingane kunjitichisya makanyo genu. Mumbela chichi? Nganimumba atamuno kambusi kuti sangalale pamo ni achambusanga wangu!

30 Nambo pawaiche aju mwanagwenu jwajonasile chipanje chenu kwa kulawala, munsikitile jwelejo ng'ombe jamwana jakunakana jila.'

31 Atatigwe wanjanjile kuti, 'Mwanangu, mmwe nndi pamo none mowa gose ni yose ingwete ili yenu.

32 Kwa yele yatuwajile kutenda chindimba ni kusangalala, ligongo mpwenuju, kwanguune waliji mpela jwamwe nambo sambano ali jwanjumi ni waliji asowile nambo sambano awoneche.' "

16

Chitagu cha jwakwimilila ipanje jwakalamuka

1 Che Yesu waasalile wakulijiganya wao kuti, "Jwapali jwachipanje juwakwete jwakwimilila ipanje yakwe. Jwachipanje wasalilwe kuti jwakwimililajo akonanga ipanje yenu.

2 Nipele jwachipanje jo wambilasile ni kunsalila kuti, 'Ana achi ni chichi chinguchipikana chachikungamba mmwejo? Mmalanje imwatite pakwimilila ipanje yangu yose, ligongo ngamma jwakwimilila ipanje yangu sooni'

3 Jwakwimilila jula waganisisye mu ntima mwakwe achitiji, 'Ambuje wangu akuuminga masengo ga kwimilila ipanje yao, sambano chindende chichi? Ngangombola kulima ni kuwa wakuwenda wenda ikundesya soni.

4 Elo, nachimanyi chakutenda, kuti patachiminga masengo ga kwimilila ipanje wandu akombole kumbochela mmajumba gao.'

⁵ “Nipele, waa wilasile waali ni magambo wose wa ambujegwe jumo jumo, wambusise jwaandanda, ‘Mwakongwele ilingwa kwa ambuje wangu?’

⁶ Nombe wanjanjile ‘Mapipa mia moja ga mauta ga seituni’ Ni wansalile, ‘Ntole chikalata cha ligambo lyenu, ntime kwachitema ni kulemba mapipa ansini.’

⁷ Nipele, wammusise jwamagambo jwine kuti, ‘Nomweji mwakongwele ilingwa?’ Watite, ‘Magunia mia tatu ga ngano.’ Ni wansalile, ‘Ntole chikalata cha ligambo lyenu ni kulemba kwachitema magunia mia mbili ni alobaini.’

⁸ “Nambo mmbujegwe jula wannapile jwakwimilila ipanje yakwe jwangakukulupilichika jula ligongo watesile mwakalamuka. Pakuwa wandu wa pachilambo chi akalamwiche kwannope kwakupanganya indu yao ni achinjao kupunda wandu waali mu Umwenye wa Akunnungu.”

⁹ Nombe Che Yesu wapundile kuwecheta, “None ngunsalila kuti ntende uganja ni wane kwa ipanje ya pachilambo kuti, ipanje pachiilepele kunkamusya mpochelewe mu utame wa mowa gose pangali mbesi.

¹⁰ Jwakukulupilichika mu yamwana nnope jwelejo akukulupilichika atamuno mu yeikulungwa nombeyo. Ni jwangakukulupilichika mu yamwana ngaakukulupilichika atamuno mu yeikulungwa nombeyo.

¹¹ Nipele iwaga wanyamwe ngankukulupilichika mu ipanje ya pachilambo waani wachachimpa ipanje yaili isyene?

¹² Iwaga wanyamwe ngankukulupilichika mu indu ya mundu jwine ana waani wachampe yaili yenu mwachinsyene?

¹³ “Ngapagwa kapolo jwakukombola kwatumichila achambuje wawili, pakuwa chanchime jumo ni kunnonyela jwine pane chanchimbichise jumo ni kunnyelusya jwine. Ngankukombola kwatumichila Akunnungu akuno nchitumichilaga mbiya kwanakamo.”

Iwecheto i Che Yesu

(Matayo 11:12-13; 5:31-32; Maliko 10:11-12)

¹⁴ Mafalisayo wakunonyelwa mbiya pawagapilikene gelego wanyelwisye Che Yesu.

¹⁵ Pelepo Che Yesu waasalile, “Mwanya nkuli walanjila nli wambone pa meeso pa wandu, nambo Akunnungu akujimanyilila mitima jenu. Pakuwa chindu chachikuoneka chili chambone kwannope pa meeso pa wandu paujo pa Akunnungu chikuoneka chili chindu cha uchimwa.

¹⁶ “Malajisyo ga che Musa ni malembelo ga wakulondola wa Akunnungu galiji ganinkulalichikwa mpaka pawai che Yohana Wakubatisya. Chitandile kele katema Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu jikalalichikwa ni jwalijose akwinjila mwelemo kwa machili.

¹⁷ Nambo kwinani ni chilambo ikukomboleka kumala, kupunda kalembokamo ka Malajisyo ga che Musa kutyosyekwa.

¹⁸ “Mundu jwalijose jwakulekangana ni wankwawo ni kulombela jwine akutenda chikululu ni jwakunnombela juwalekangene ni wankwawo, akutenda chikululu.”

Jwachipanje ni che Lasalo jwakulaga

¹⁹ “Jwapali mundu jwachipanje juwawalaga iwalo ya ndalama jekulungwa ni kupoka mowa gose.

²⁰ Pali ni jwakulaga liina lyakwe che Lasalo juwagumbele mawanga pachilu chose nombe wandu wane wagonekaga welewo pannango wa nyumba ja jwachipanje.

21 Che Lasalo w̄alajile apegwe mbakatika sisayagwaga pakulila pa jwachipanje jo ni kupunda yeleyo mbwa syaikaga kukulapita maŵanga gakwego.

22 “Lyuŵa limo jwakulaga jo w̄awile ni achikatumetume w̄a kwini w̄anjigele ni kummiki chiŵandi ni che Iblahimu. Nombe jwachipanje jula w̄awile ni kusikwa.

23 Jwachipanje jo w̄alasilile nnope kwiuto kwa w̄andu w̄awile ni w̄alolite kwini ni kwaona che Iblahimu ali atemi pachiw̄andi ni che Lasalo.

24 W̄anyanyisye achitiji, ‘Atati che Iblahimu, mungolele chanasa, mwala-jisye che Lasalo kuti anyoye kumbesi kwa chala chakwe mmeesi ni asisimise lulimi lwangu, pakuŵa ndili nkusauka nnope mu mooto wu.’

25 “Nambo che Iblahimu w̄ajanjile, ‘Mwanangu, nkumbuchile kuti mmwe pamwaliji ni umi pachilambo mwamasile kupochela yambone yose iyam-majile nombe che Lasalo w̄alasilile. Nambo sambano akuno che Lasalo ali nkutuswa ntima ni mmwe ndi mkusauka.

26 Kupunda yeleyi, pasikati jetu ni w̄anyamwe kwana lisimbo lyekulungwa pakuti w̄akusaka kutyoka akuno kwika kweleko anakombole ni anajom-boche mundu jwakweleko kwika akuno.’

27 Pele jwachipanje jula w̄atite, ‘Ngunchondelela, atati che Iblahimu kuti munnajisye che Lasalo jo ajaule kwa achalongo w̄angu,

28 ligongo ngwete achapwanga nsano, ajaule akaajamuche kuti nombewo anaiche peuto pamasausyo pano.

29 “Nambo che Iblahimu w̄ansalile, ‘Achapwenu akwete malembelo ga che Musa ni w̄akulondola w̄a Akunnungu mwaleche w̄apilikanile w̄elewo.’

30 Nambo jwachipanje jo w̄atite sooni, ‘Atati che Iblahimu ngaŵa yeleyo nambo iw̄aga mundu jumo chasyuche ni kwajaulila, chaleche sambi syao.’

31 Nombe che Iblahimu w̄atite, ‘Iw̄aga ngakugapilikanichisya ni ku-gakulupilila malembelo ga che Musa ni w̄akulondola w̄a Akunnungu atamuno asyuche jwalijose ni kwajaulila ngakombola kwanyenga.’ ”

17

Majiganyo gankati sambu ni kulechelesya

(Matayo 18:6-7; 21-22; Maliko 9:42)

1 Che Yesu w̄aasalile w̄akulijiganya w̄ao kuti, “Ngaikomboleka kuti ikaty-ochela yakunleŵesya ni kukola sambu nambo ulaje uŵe kwa jwakwikawo yakuleŵesya.

2 Ikaliji mbaya jwakwaleŵasya jo ataŵikwe lisyago pa lukosi ni kwaponya mu bahali kupunda kuniŵilila jumo jwa achanandi w̄a.

3 Nililolechesye mwachinsyene!

“Mpwenu aleŵaga, munjamuche, iw̄aga chaleche sambu, munnechesye.

4 Atamuno anneŵelaga mala saba pa lyuŵa limo ni kuuja kukwenu mala saba achitiji, ‘Lesile sambu,’ nkusachilwa kunnechesya.”

Chikulupi

5 Achinduna w̄aasalile Ambuje Che Yesu kuti, “Ntujonjechesye chikulupi.”

6 Ambuje w̄ajanjile, “Nkaakwete chikulupi atamuno chamwana chati mpela lusongolo lwamwana nnope mpela lwa haladali, nkakombwele kuchisalila chitela cha nkuju chi kuti, ‘Ntupuche nkali pandichisye mu ba-hali,’ nombecho chikajitichisye.

Masengo ga kapolo

⁷ “Nambo jwapi mwa wanyamwe jwakwete kapolo jwakulima pane jwakuchinga ngondolo pakuuja kutyochela kungunda, akunsalila katema kakoko peko ‘Njise kwachitema, kundye chakulya?’

⁸ Ngaŵa chansalile kuti, ‘Mungulumichisye chakulya, mmeje chile kwa kundumichila mpaka pachimalisye kulya ni kung’wa nomweji ni pachinlye ni kung’wa.’

⁹ Ana ngati ambuje chantogolele kapolo jo pakuŵa amasile kupanganya iŵalamulike yo?

¹⁰ Iyoyo peyo ni wanyamwe pachimmale kupanganya yose iŵanlamulile yo, nsaleje kuti, ‘Uwe tuli achikapolo, tupanganyisye masengo agala pe gatuŵajilwe nago.’”

Che Yesu akwaswejesya wamatana likumi

¹¹ Che Yesu paŵajaulaga ku Yelusalemu wajesile mumpika wa ku Samalia ni ku Galilaya.

¹² Paŵajinjilaga mu nsinda umo, wandu likumi wa matana waichile Che Yesu ni kwima kwakutalichila.

¹³ Wanyanyisye achitiji, “Che Yesu Ambuje, ntukolele chanasa!”

¹⁴ Che Yesu paŵaweni waasalile, “Njaulangane nkaliloseya kwa wambopesi.” Nombe wanyawo paŵajaulaga kweleko, waswejele.

¹⁵ Jumo jwa wanyawo paŵaliweni kuti amasile kulamwa, wasuile aninkwakusya Akunnungu achinyanyisyaga.

¹⁶ Wagwile manguku pa sajo si Che Yesu achatogolelaga. Mundu jo waliji Msamalia.

¹⁷ Nambo Che Yesu wasuisye, “Ana ngati waliji wandu likumi wa waswejeswe? Ali kwapi tisa wala?”

¹⁸ Ana ngapagwa wandu wane wasuile kukwatogolela Akunnungu ikaŵe jwakwikape?”

¹⁹ Nombe Che Yesu wansalile mundu jo kuti, “Njimuche, njauke chikulupi chenu chinnamisye.”

Kwika kwa Umwenye wa Akunnungu (Matayo 24:23-28,37-41)

²⁰ Katema kampepe Mafalisayo wasuisye Che Yesu kuti, “Ana Umwenye wa Akunnungu ukwika chakachi?” Nombewo wajanjile, “Umwenye wa Akunnungu ngaukwika kwakulolecheka.

²¹ Atamuno menema ngapagwa juchakombole kusala, ‘Nnole uli akuno,’ pane ‘Uli apala.’ Pakuŵa Umwenye wa Akunnungu uli pasikati jenu.”

²² Sooni, wasalile wakulijiganya wao kuti, “Gakwika moŵa pachinnajile kulola lyuŵa limo mwa moŵa ga Mwana jwa Mundu, nambo nganliona.

²³ Ni wandu chachinsalila kuti, ‘Nnole, ali ako!’ Pane, ‘Nnole, ali akuno!’ Nambo wanyamwe nkatyoka atamuno kwakuya.

²⁴ Pakuŵa chiiŵe mpela njasi pajikumesyia ni kuloleka kwiunde kose, iyoyo peyo ni ichichiŵa pa lyuŵa lya kwika kwakwe Mwana jwa Mundu.

²⁵ Nambo gakanawe gelego, akusachilwa asauche nnope ni kukanikwa ni ŵandu wa uŵelesi u.

²⁶ Mpela iyaliji pa moŵa ga che Nuhu ni iyoyopeyo ni ichichiŵa pa moŵa ga kwika Mwana jwa Mundu.

²⁷ Wāndu wālyaga ni kung'wa, wālobelaga ni kulombwa mpaka lyuwa liwajinjilaga che Nuhu mu ngalaŵa jekulungwa lila.* Nipele jaiche ula jekulungwa nnope ni kwajonanga wose.

²⁸ Iyoyopeyo ni ichiŵe mpela iyaliji pakutyochela pa moŵa ga che Lutu. Wāndu wālyaga ni kung'wa, wāsumisyaga ni kusuma, wāpandaga mbeju ni kutaŵa majuumba.

²⁹ Nambo lyuwa liwākopweche che Lutu Msodoma lila, mooto ni chibiliti yatulwiche kutyochela kwini nti ula ni kwaulaga wose.

³⁰ Ilaila peila ni ichichiŵa pa lyuwa lya kwika Mwana jwa Mundu.”

³¹ Wāpundile kuŵecheta, “Lyele lyuwa lya, jwalijose juchaŵe paasa nyuumba kasajinjila kukujigala chipanje chakwe chachili mu nyuumba. Iyoyopeyo juchaŵe ku ngunda kasauja kukutola yailesile panyuma.

³² Nkumbuchile iyasimene wānkawo che Lutu.

³³ Mundu jwalijose jwakusaka kuukulupusa umi wakwe, chaujase. Ni mundu jwalijose juchaujase umi wakwe, chaugose.

³⁴ Ngunsalila kuti, chilo cho wāndu wāŵili chagone pachindanda chimo, jumo chajigalikwe ni jwine chachilekwa.

³⁵ Achakongwe wāŵili chachiŵa aninkusyaga pampepe, jumo chajigalikwe ni jwine chachilekwa.

³⁶ Wāndu wāŵili chachiŵa mu ngunda umo, jumo chajigalikwe ni jwine chachilekwa.”*

³⁷ Wākulijiganya wāusisye kuti, “Ana kwapi Ambuje?”

Nombe Che Yesu wājanjile, “Kwauli ntembo kweleko ni kuchakasongangane achikapungu.”

18

Chitagu cha jwankongwe jwawililwe ni wānkawo ni jwamalamulo

¹ Che Yesu wāasalile wākulijiganya wāo chitagu chati, wāndu akusachilwa apopeleje katema kose pangapela.

² Wātite kuti, “Pamusi umo, jwapali jwakulamula jumo, jwanganjogopa Akunnungu natamuno kwachimbichisya wāndu.

³ Nipele, jwapali jwankongwe jwakuwīlilwa jumo pa musi wo juwajaulilaga kawīli kawīli jwakulamulajo achitiji, ‘Munjenjele kuti ngole chigolochelo changu kutyochela kwa jwammagongo jwangu.’

⁴ Kwa moŵa gamajinji jwakulamula jo nganasaka kwachenjela nambo kambesi kakwe wātite mu ntima mwakwe, ‘Atamuno ngangwajogopa Akunnungu namuno kwachimbichisya wāndu,

⁵ nambo kwaligongo lya jwakuwīlilwa ju akuusakalisya une, chinaachenjele kuti akole chigolochelo chakwe nambo iwāga ngambanganya yeleyo chambesye une pakwika kawīli kawīli!’ ”

⁶ Nipele, Ambuje wājendelechele, “Mpilikane yatite pakuŵecheta jwakulamula jwanganalumbana jo.

⁷ Uli, Akunnungu ngawāachenjela ŵele wāndu uŵasagwile, wākwalilila muusi ni chilo wāla? Ana pane chakaŵe kwapilikanila?

* **17:27** Ngalaŵa jekulungwa jili Safina kujimanyilila Safina nsyome Ndandililo 6 ni 7.

* **17:36**

Malemo gamajinji ga kalakala nganigakola msitali wa 36.

8 Ngunsalila kuti chachachenjela wanyawo chitema pe. Nambo uli pachaiche Mwana jwa Mundu chiwasimane wandu wakunkulupilila pachilambo pano?"

Chitagu cha Mfalisayo ni jwakukumbikanya nsongo

9 Nombe Che Yesu watanjile sooni chitagu kwa wakuliganisya kuti akupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu ni kwanyelusya wane.

10 "Wandu wawili wajawile pa Nyuumba ja Akunnungu kukupopela, jumo waliji Mfalisayo ni jwine waliji jwakukumbikanya nsongo.

11 "Jwele Mfalisayo jo wajimi ni kupopela chikatikati achitiji, 'Akunnungu, nguntogolela pakuwa uneji nganima chisau wandu wane, wachiswamba ni wachigongomalo ni wachikululu. Natamuno chisau jwakukumbikanya nsongo ju.

12 Ngutawa kawili kwa chijuma ni ngutyosya liunjili lya kakumi lya indu yose ingupata.'

13 "Nambo jwakukumbikanya nsongo jula, wajimi kwakutalichila, nombejo nganalinga kulola kwinani nambo waliputile pa ntima pao kwa kulilasika achitiji, 'Akunnungu, mungolele chanasā une jundi ni samb!' "

14 Che Yesu watite, "Ngunsalila mwanya, jwakukumbikanya nsongo jo wasule kumangwao ali akundikwe ni Akunnungu kumpunda Mfalisayo jo. Pakuwa jwalijose jwakulikwesya chatuluswe ni jwakulitulunya chakweswe."

Che Yesu akwapa upile wanache achanandi

(Matayo 19:13-15; Maliko 10:13-16)

15 Wandu wampepe wannyichisye Che Yesu wanache achanandi kuti wasajichile makono ni kwapa upile. Nambo wakulijiganya wao pawaiweni wakalipile.

16 Nambo Che Yesu wawilasile wanache achanandi achitiji, "Mwaleche wanache achanandi achanje kukwangu, nkalekasya pakuwa Umwenye wa Akunnungu uli wa wandu mpela awa.

17 Ngunsalila isyene kuti jwalijose jwangakuupochela Umwenye wa Akunnungu mpela mwanache jwannandi, ngajinjila mu Umwenye ng'oo."

Chilongola jwachipanje

(Matayo 19:16-30; Maliko 10:17-31)

18 Chilongola jumo jwa Wayahudi wammusisye Che Yesu achitiji, "Jwakwiganya jwambone ana ndende chichi pakuti ngole umi wa mowa gose pangali mbesi?"

19 Che Yesu wansalile, "Ligongo chi nkuumilanga une jwambone? Ngapawa jwali jwambone akawe Akunnungu pe.

20 Nkugamanyilila makanyo ga Akunnungu, 'Kasintenda chikululu atamuno kasimmulaga ni kasinjywa atamuno kasinsala ya unami ni mwachimichisye atati wenu ni achikulu wenu.' "

21 Welewo watite, "Yeleyo yose naikamulichisye chitandilile mu uchanda wangu."

22 Che Yesu pawapilikene gelego wansalile kuti, "Chindu chimo chisowile kukwenu, nkasumisye yose inkwete ni mbiya syo nkaasapulile wakulaga, nomwe ni pachinchikola ipanje kwinani, nipele njise munguye."

23 Nambo mundu jo pawapilikene yeleyo, wasupwiche nnope pakuwa waliji ni ipanje yejinji.

24 Che Yesu paŵammweni mundu jo aninkusongoneka ni ŵatite “Yaikuti pakulepelecheka kwa ŵandu ŵaali ni ipanje kwinjila mu Umwenye wa Akunnungu!

25 Elo, ili yangalemwa kwa chinyama chachikuŵilanjikwa ngamia kwinjila pachipowo cha sindano kupunda jwaali ni chipanje kwinjila mu Umwenye wa Akunnungu.”

26 Ŵandu ŵaŵapilikene yeleyo ŵausisye, “Ana ŵaani uchakombole kulu-puswa?”

27 Che Yesu ŵajanjile achitiji, “Indu yangaikukomboleka kwa ŵandu, kwa Akunnungu ikukomboleka.”

28 Che Petulo ŵansalile Che Yesu, “Nnole, uwe tulesile indu yetu yose ni kunkuya alakwe!”

29 Nipele, Che Yesu ŵaasalile, “Isyene ngunsalila, mundu jwalijose jwajilesile nyumba pane ŵankwawo pane achapwakwe pane achaŵelesi pane achiŵanagwe ligongo lya Umwenye wa Akunnungu,

30 chapochele yejinji nnope aka katemaka ni katema kakakwika chachipochela umi wa moŵa gose pangali mbesi.”

Che Yesu akuŵecheta kaatatu yachiwa ni kusyuka kwao

(Matayo 20:17-19; Maliko 10:32-34)

31 Che Yesu ŵaajigele pajika ŵakulijiganya ŵao kumi na mbili, ŵaasalile, “Mpilikane! Tukukwesya kwaula ku Yelusalemu ni kweleko indu yose iyalembekwe ni ŵakulondola ŵa Akunnungu yankati Mwana jwa Mundu chiiŵe isyene.

32 Pakuŵa chachajausya kwa ŵandu ŵangosyo sine nombe ŵanyawo chachanyelusya ni kwatukana ni kunsunila mata.

33 Champute ibokola ni kummulaga nambo pa lyaŵa lyaatatu kutyochela pa chiwa chao chasyuche.”

34 Ŵakulijiganya ŵala nganagamanyililaga malumbo ga maloŵe gaŵecheteje Che Yesu go pakuŵa galiji gamasisikwe kukwao nombewo nganaimanyilila kuti Che Yesu akuŵecheta nkati chichi.

Che Yesu akunnamya jwakuŵendaŵenda jwanggalola

(Matayo 20:29-34; Maliko 10:46-52)

35 Katema Che Yesu paŵaŵandichile ku Yeliko, jwapali mundu jumo jwanggalola juŵatemi mungulugulu litala achiŵendaga.

36 Paŵapilikene ŵandu ŵajinji aninkupita ŵausisye “Ana kwana chichi?”

37 Ŵansalile, “Che Yesu ŵa ku Nasaleti akupita.”

38 Nombewo ŵanyanyisye achitiji, “Che Yesu, Uŵelesi u che Daudi, choonde mungolele chanasa!”

39 Ŵandu uŵalongolele ŵala ŵankalipile kuti amyalale, nambo ŵelewo ŵapundangenyi kunyanyisya achitiji, “Uŵelesi u che Daudi, choonde mungolele chanasa!”

40 Che Yesu ŵajimi ni ŵalamwile kuti ŵapeleche paujo pao. Jwanggalola jula paŵaŵandichile Che Yesu ŵammusisye,

41 “Ana nkusaka nampanganyichisye ichichi?”

Ŵajanjile, “Ambuje, ngusaka ngombole kulola sooni.”

42 Che Yesu ŵansalile, “Nnole! Chikulupi chenu chinnamisye.”

43 Papopo pepo ŵakombwele kulola sooni ni ŵakuiye Che Yesu achakusyaga Akunnungu. Ŵandu wose paŵaiweni yeleyo ŵalapile Akunnungu.

19

Che Yesu ni Che Sakayo

¹ Che Yesu wâjinjile ku Yeliko ni wâliji nkupita.

² Jwapali mundu jumo liina lyakwe che Sakayo, juwâliji jwankulu jwa wâkukumbikanya nsongo, nombe jwaliji jwachipanje.

³ Wasachile kwawona Che Yesu kuti wâliji wâani nambo walepele ligongo lya winji wa wându ni pakuwa wâliji jwanjipi.

⁴ Nipele, wautuchile mmbujo ni wakwesile chitela chachikulungwa cha nkuju kuti akombole kwawona pakuwa wâliji nkupita lyele litala lyo.

⁵ Che Yesu paâwaiche peuto po wâlolite mwinani ni wânsalile, “Che Sakayo, ntuluche chitema pakuwa lelo jino ikumajila kulonjela mu nyuumba jenu.”

⁶ Che Sakayo wâjangwiye kutuluka ni wapochele kwa kusengwa.

⁷ Wându wose paâwaiweni yele, wâtandite kunyinyita achitiji, “Ajinjile kulonjela kwa mundu jwa sambu.”

⁸ Nambo che Sakayo wâjimi paujo ni wâasalile Che Yesu, “Ambuje mumbilikanichisye! Une ching’awanye ipanje yangu pambindikati ni chinape wându wakulaga ni iwaga najigele chindu cha mundu jwalijose kwa chigongomalo, chinauchisye kacheche.”

⁹ Che Yesu wânsalile kuti, “Lelo jino ukulupusyo uiche mu nyuumba ji pakûwa nombejo ali jwauwêlesi u che Iblahimu.

¹⁰ Pakûwa Mwana jwa Mundu aiche kukwasosa ni kukwakulupusya wâsochele.”

*Chitagu cha mbiya
(Matayo 25:14-30)*

¹¹ Wându wâliji nkwapilikanila Che Yesu. Ni pawâliji nkuwandichila ku Yelusalemu wându waganisyaga kuti Umwenye wa Akunnungu uwandichile kuoneka. Kwa ligongo lyo wâtanjile sooni chitagu.

¹² Wâtite, “Jwapali mundu jwa lukosyo lwa umwenye juwâjawile kuchilambo cha kutalika kuti akapegwe umwenye ni jwankulu jwa mamwenye ni kuuja.

¹³ Akanaâwe kwaula, wâawilasilile achikapolo wâo likumi ni wapele kila mundu mbiya liunjili limo ni mbiya jimo malinga ni mbote ja miesi jitatu ni kwasalila, ‘Nsumisye malonda mpaka pachiuje.’

¹⁴ Nambo achinsyene musu, wâanchimile ni wâlajisye wântenga ajaule akajile ‘Ngatukunsaka mundu ju atulongosye uwe.’

¹⁵ “Nambo, mundu jo wâusile sooni kumusi ali amasile kupochela umwenye ni walamwile kuti akawâlanjile achikapolo uwapele mbiya wâla kuti achimanyilile chachipundile chajinjisye kila mundu.

¹⁶ Kapolo jwaandanda jwaiche paujo pao ni wâtite, ‘Ambuje, mbiya jenu jimwambele jijonjesyeche mbiya likumi.’

¹⁷ Nombewo wânsalile, ‘Ntesile yambone, mmwejo ndi kapolo jwambone. Pakuwa mwaliji jwakukulupilichika pa indu yenandi, nkoleje ulamusi pachanya pa misi likumi!’

¹⁸ Kapolo jwaawili jwaiche nikuti, ‘Ambuje, mbiya jenu jimwambele jijonjesyeche mbiya sine nsano.’

¹⁹ Nombewo wânsalile jwelejo kuti, ‘Nomwe wakwe nkoleje ulamusi pachanya misi nsano.’

²⁰ “Nipele, kapolo jwine jwaiche achitiji, ‘Ambuje, aji ni mbiya jenu jimwambele jila, nagosile uchenene mu chiguo cha mwana chammakono.

²¹ Ligongo nanjogopaga, pakuwa mmwe ndi mundu jwakunonopa ntima. Mundu junkuigala yangaŵa yenu ni kugoola yanganimpande.’

²² Nombewo ŵansalile, ‘Ngunnamula kwaligongo lya intite pakuwecheta mmwe kapolo jwangalumbana! Ngati mwaamanyilile kuti une ndili mundu jwakunonopa ntima, jungwigala yangaŵa yangu ni jungugowola yanganimbande.

²³ Ligongo chi nganinjausya mbiya jangu kwa ŵakutyosya yakoonjecheka, kuti une pachiuje nyaule ngajigale ni yakupunda yakwe?’

²⁴ “Pelepo ŵaasalile uŵajimi pepala ŵala, ‘Munsumule mbiya jo, nkaape jwakwete mbiya likumi jula.’

²⁵ Ŵanyawo ŵansalile, ‘Ambuje, nambo jwelejo akwete chile mbiya likumi!’

²⁶ Nombewo ŵajanjile kuti, ‘Ngunsalila, kwa jwalijose jwakwete chindu chachipegwa ni kujonjechekwa. Nambo kwa jwanganakola chindu atamuno chamwana chakwete cho chichijigalikwe.

²⁷ Nambo, yankati aŵaŵa ŵammagongo ŵangu uŵakanile kuti ninaalongosye, mwaichisye apano ni kwasikita paujo pangu.’ ”

Che Yesu akwinjila ku Yelusalemu akuno ŵandu ali nkuchina kwannope (Matayo 21:1-11; Maliko 11:1-11; Yohana 12:12-19)

²⁸ Che Yesu paŵaŵechete gelego, ŵajendelechele ni ulendo paujo pao wa ku Yelusalemu.

²⁹ Paŵaŵandichile ku Besefage ni ku Besania, chiŵandi ni chikwesya chachigumbele itela ya Miseituni, ŵalajisye ŵaŵili mwa ŵakulijiganya ŵao.

³⁰ Ŵasalile kuti, “Njaule pa nsinda wauli mmbujo mwenu. Pachinka-jinjile mu nsinda mo, chinkansimane mwanambunda jwataŵikwe jwanganakwelekwe ni mundu. Nkangopole ni kunnyikanawo apano. ³¹ Sooni iŵaga chakammusye mundu kuti, ligongo chi nkungopola? Nkajile, ‘Ambuje akunsaka.’ ”

³² Nipele, uŵalajisye ŵala ŵajawile ni ŵaisimene mpela iŵatite pakusalilwa ni Che Yesu.

³³ Paŵaliji nkungopola mwanambunda jula, achinsyene ni ŵausisye, “Ana ligongo chi nkungopola mwanambunda ju?”

³⁴ Ŵajanjile, “Ambuje akunsaka.”

³⁵ Ŵanjigele mwanambunda jula ni kwapelechela Che Yesu. Ŵatandiche iwalo yao pachanya pa mwanambunda jo ni ŵankwesisye Che Yesu pachanya pakwe.

³⁶ Paŵajendelechelelaga ni ulendo ŵandu ŵatandiche iwalo yao mwitala.

³⁷ Paŵaŵandichile ku Yelusalemu, palitala lyalikutuluchila kuchikwesya chachigumbele itela ya Miseituni, mpingo wose wa ŵandu ni ŵakulijiganya ŵao ŵatandite kuchina ni kwatogolela Akunungu achinyanyisyaga ligongo lya yakusimonjeka yose iŵaiweni

³⁸ ŵatite “Akole upile Mwenye jwakwika mu liina lya Ambuje. Chiten-dewele kwinani ni ukulu kwa Akumanani.”

³⁹ Mafalisayo ŵampepe ŵaŵaliji mu mpingo wa ŵandu mula ŵansalile Che Yesu kuti, “Jŵakwiganya, mwakalipile ŵakulijiganya ŵenu!”

⁴⁰ Che Yesu ŵajanjile kuti, “Ngunsalila ŵanyamwe, naga chamyalale ŵanyaŵa, maganga chigatande kunyokonya.”

Che Yesu akulila kwa ligongo lya musu wa ku Yelusalemu

⁴¹ Paŵaŵandichile ni kuulola musu wa ku Yelusalemu, Che Yesu ŵalisile ligongo lya musu wo

⁴² achitiji, “Ikaliyi mbaya nkaimanyilile lelo jino, indu yaikwikanawo chitendewe! Nambo sambano isisiche pa meeso genu.

⁴³ Pakuŵa moŵa chigannyichile mmwe ni ŵamagongo ŵenu chansyunguchisye likumba ni chachinsyungula ni kummijikanya kosekose.

⁴⁴ Chankasanye mmwe ni ŵaali nkati likumba lya musu wose ngapagwa liganga lichilisigale palijakwe, ligongo nganinkamanyilila katema paŵannyichile Akunnungu kukunkulupusya.”

Che Yesu akwinjila pa Nyuumba ja Akunnungu

(Matayo 21:12-17; Maliko 11:15-19; Yohana 2:13-22)

⁴⁵ Nipele, Che Yesu ŵajinjile pa Nyuumba ja Akunnungu ni ŵatandite kwaŵinjila paasa ŵaŵasumisyaga malonda,

⁴⁶ achitiji, “Ilembekwe yati, ‘Nyuumba jangu chijiŵe nyuumba ja kupopela’, nambo ŵanyamwe njitesile peuto pakulisisila ŵawiyi.”

⁴⁷ Che Yesu ŵaliji nkwiganya pa Nyuumba ja Akunnungu lyuŵa ni lyuŵa. Nambo achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo ga che Musa ni ilongola ya ŵandu ŵasosile litala lya kwaulaga,

⁴⁸ nambo nganamanyilila ichajile pakupanganya, pakuŵa ŵandu wose ŵaliji nkwapilikanichisya uchenene.

20

Liusyo lyankati ulamusi u Che Yesu

(Matayo 21:23-27; Maliko 11:27-33)

¹ Lyuŵa limo Che Yesu paŵaliji nkwaŵiganya ŵandu pa Nyuumba ja Akunnungu ni kulalichila Ngani Jambone, ŵaiche achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo ga che Musa ni achachekulu

² ŵammusisye, “Ntusalile! Ana kwa ulamusi chi nkupanganya yeleyi? Sooni ŵaani ŵampele mmwe ulamusi u?”

³ Che Yesu ŵajanjile, “Nomwe ŵakwe chinammusye liusyo, musalile,

⁴ ana ulamusi u che Yohana wa kubatisya watyochele kwa Akunnungu pane kwa ŵandu?”

⁵ Nambo ŵanyawo ŵaŵechetesyene achitiji yeleyi, “Twajilaga watyochele kwa Akunnungu, chatuusye, ‘Ligongo chi nganimunkulupilila jwelejo?’

⁶ Ni twajilaga watyochele kwa ŵandu, ŵandu wose ŵa chatuulaje ni maganga, pakuŵa ŵandu wose akukulupilila kuti che Yohana ŵaliji jwakulondola jwa Akunnungu.”

⁷ Nipele ŵajanjile, “Ngatukumanyilila kwa tyochele ulamusi wo.”

⁸ Che Yesu ŵaasalile ŵanyawo, “None jwakwe ngangusalila ngutenda yeleyi kwa ulamusi chi.”

Chitagu cha ŵakulima ni ngunda wa misabibu

(Matayo 21:33-46; Maliko 12:1-12)

⁹ Che Yesu ŵapundile kwatanjila ŵandu chitagu chati, “Mundu jumo ŵalimile ngunda wa misabibu ni ŵakodisise ŵakulima, nipele ŵajawile ku chilambo chine ni ŵalonjele kweleko moŵa gamajinji.

10 Katema kamagungulo, mundu jo watumile kapolo jwao ku ngunda wa misabibu kwa wakulima wala, kukujigala liunjili lyakwe lya magungulo. Nambo wakulima wala wamputile kapolo jo ni kummusya makono pe.

11 Nsyene ngunda jula watumile kapolo jwine, nambo jwelejo nombe ni wamputile ni kuntendela ya chipongo ni kummusya makono pe.

12 Watumile sooni jwaatatu, jwelejo nombe wammulesye ni kwajasila paasa ngunda.

13 Nipele nsyene ngunda wa misabibu jula waganisye achitiji, 'Chindende ichichi? Chinampeleche mwanangu jwajika jwakunonyelwa pane chakanchimbichisye jwelejo.'

14 Nambo wakulima wala pa wammweni, wa wechetesye jwine ni jwine, achitiji, 'Aju ni juchapochele iwagosele, twende tummulaje kuti indu iwagosele tujigale uwe.'

15 Nipele, wankopwesye paasa ngunda wa misabibu ula ni kummulaga."

Nipele Che Yesu wausisye, "Ana nsyene ngunda wo, chachatenda ichichi wakulima wo?"

16 "Chaiche ni kwaulaga wakulima wo ni kwapa wakulima wane ngunda wa misabibu wo."

Wandu pa wagapilikene gele maloŵe ni watite, "Ngwamba! Gakatakopochela namose kanandi!"

17 Nambo Che Yesu walolite wanyawo ni kwausya, "Ana aga Malembelo ga Akunnungu ga gana malumbo chi? Gagakuti, 'Liganga lyalikanile wakutaŵa, sambano lilyolyo lili lyetendekwe liganga lyekulungwa lyakwimichila nyumba!'

18 Mundu jwalijose juchalikuŵale pa liganga lyo, chakasiche ipande ni lyangwililaga mundu jwalijose chilinsyaje."

*Liisyo lyankati kwausya nsongo kwa mwenye jwa ku Loma
(Matayo 22:15-22; Maliko 12:13-17)*

19 Wakwiganya Malajisyo ga Akunnungu ni achakulu wambopesi wasakaga kunkamula Che Yesu ndawi jo, pakuŵa waimanyilile kuti chitagu chi chaliji nk wagamba wanyawo nambo waajogwepe wandu.

20 Waliji nk wakuilichisya uchenene nipele, walajisye wakuuchilichisya wa walitendaga wambone. Watesile yele kuti watanjise Che Yesu kwa maloŵe gao ni kwajausya pa ulamusi wa jwankulu jwa chilambo.

21 Wakuuchilichisya wo, wammusisye Che Yesu achitiji, "Jwakwiganya, tuku manyilila kuti nkusala ni kwiganya maloŵe ga isyene ni tukumanyilila kuti nganinkola lusagu kwa mundu jwalijose nambo nkwiganya yakuti matame mpela ila Akunnungu yakutulajichisya.

22 Ntusalile, ana ili yambone kwausya nsongo kwa Mwenye jwa ku Loma pane ngwamba?"

23 Nambo Che Yesu wachimanyilile chitanji chao ni waasalile kuti,

24 "Muunosye mbiya. Ni wausisye kuti ana ku meeso ku ni liina li lyacheni?" Nombewo wajanjile, "Ja mwenye jwa ku Loma."

25 Che Yesu waasalile, "Nipele mwape Mwenye jwa ku Loma yaili yao ni Akunnungu yaili yao."

26 Nganakombola kwakamula atamuno kwa liloŵe lililyose paujo pa wandu nambo wasimosile kwanga kwao ni wamyalele.

*Liusyo lyankati kusyuka**(Matayo 22:23-33; Maliko 12:18-27)*

²⁷ Masadukayo wampepe wakutinji, ngapagwa kusyuka kwa wandu wawile wanjaulile Che Yesu ni kwausya,

²⁸ “Jwakwiganya, che Musa watulembele kuti iwaga chawe nkulugwe mundu jumo ni kunleka wankwakwe pangali wanache, mpwakwe ajinjile majumba kuti akombole kummelechela nkulugwe jo wanache.

²⁹ Nipele, wapali achachanda saba uwa weleke ni mundu jumo. Jwaananda walombele jwankongwe ni wawile pangaleka mwanache.

³⁰ Ni jwaa wili wajinjile majumba nombejo wawile pangaleka mwanache,

³¹ ni jwaatatu wajinjile majumba, iyoyo peyo wose saba wamasile kuwa pangaleka wanache.

³² Kumbesi jwankongwe jula nombe wawile.

³³ Sambano, ana pakumala kusyuka wawe jwankongwe jo chachiwa jwankongwe jwa waani? Pakuwa wose saba wala wanlombele jwelejo.”

³⁴ Che Yesu waasalile, “Wandu wa mowa gano, mchilambo mu akulombela ni kulombekwa,

³⁵ nambo ucha walanjikwe kuti aku wajilwa kususwa ni kutama mu katema kakakwa ngasalombela atamuno kulombwa.

³⁶ Usyene ukuti ngaikomboleka kuwa sooni, ligongo chachiwa mpela achikatumetume wa kwini wa Akunnungu nombewo chawe wanache wa Akunnungu, pakuwa asyuchile.

³⁷ Namose che Musa walosise pangasisa kuti wawile chachisyuswa. Mmalembelo gakwe gagalembekwe nkati chisukutu chichakolelaga mooto, welewo akwatanga Ambuje kuti ali Akunnungu wa che Iblahimu ni Akunnungu wa che Isaka ni Akunnungu wa che Yakobo.

³⁸ Welewo ngana wa Akunnungu wa wawile nambo ali Akunnungu wa wajumi, pakuwa kwa welewo wose akukola umi.”

³⁹ Wakwiganya malajisyo wampepe wanjajile, “Jwakwiganya, elo njanjile isyene.”

⁴⁰ Wanyawo nganalinga kummusya sooni liusyo line.

*Liusyo lyankati Kilisito uwelesi u che Daudi**(Matayo 22:41-46; Maliko 12:35-37)*

⁴¹ Che Yesu wausisye kuti, “Kwa chichi wandu akuti Kilisito Nkulupusyo ali wa uwelesi u che Daudi?”

⁴² Che Daudi asyene aku wecheta mmalembelo ga Sabuli, ‘Ambuje waasalile Ambuje wangu, Ntame kundu kwangu

⁴³ mpaka pachinaa wiche wammagongo wenu paasi pa sajo syenu.’

⁴⁴ Nipele iwaga che Daudi akawa wilinga Kilisito Nkulupusyo ‘Ambuje,’ iwele uli sooni awe uwelesi u che Daudi?”

*Che Yesu akwajamuka wandu yankati wakwiganya malamulo**(Matayo 23:1-36; Maliko 12:38-40)*

⁴⁵ Wandu wose pawaliji aninkwapilikanila Che Yesu, welewo waasalile wakulijiganya wao kuti,

⁴⁶ “Nilolechesye ni wakwiganya malajisyo wakusaka kwendajenda ali awete minjilo jajile. Wakunonyelwa akomasikwe kwakuchimbichikwa

peuto pakuchingangana wāndu achajinji ni wākutama mu itengu yakuchimbichika mmajumba ga kupopelela ni kutama mmauto gakuchimbichikwa pa chakulya.

⁴⁷ Wākwasumula majumba achakongwe wāwililwe ni achiwānkawawo ni kupopela mapopelo gamaleu kuti aloleche wāmbone paujo pa wāndu. Kwa-lye le ligongo lyo chalamulikwe kwachikali nnope kupunda wane!”

21

Sadaka ja jwakulaga jwawililwe ni wānkawawo (Maliko 12:41-44)

¹ Che Yesu wālolecheseye kwa nnope, wāaweni wāipanje ali nkutaga sadaka syao mu lisanduku lya kugosela sadaka pa Nyuumba ja Akunnungu.

² Wāmmweni jwakulaga jwawililwe ni wānkawawo ali nkutaga senti siwili.

³ Nipele, wātite, “Isyene ngunsalila kuti, aju jwakulaga jwawililwe ni wānkawawo atasile yaijinji kwapunda wose.

⁴ Pakuwa wane wose atasile sadaka syao kutyochela mu yakupunda ya muipanje yao nambo jweleju nkulaga kwakwe atasile yose yakwete ya umi wakwe.”

Che Yesu akulondola nkati kugumulikwa kwa Nyuumba ja Akunnungu (Matayo 24:1-2; Maliko 13:1-2)

⁵ Wāndu wāmpewe wa Che Yesu wāliji nkukunguluchila yankati Nyuumba ja Akunnungu ijatite pakoloswa ni maganga gambone pampepe ni sadaka sisyatyosikwe kwa Akunnungu. Nipele Che Yesu wātite,

⁶ “Ye le yose inkwiwona chigaiche mowa gaati ngalisigalila liganga pali-ganga line pakuwa yose yo chigumulikwe.”

Kulaga ni Masauko (Matayo 24:3-14; Maliko 13:3-13)

⁷ Nipele wākulijiganya wao wāusisye, “Jwakwiganya, ana chigatyochele chakachi gele? Ana chimanyisyo chi chachichilosye kuti ga wandichile kute-dekwa gelego?”

⁸ Che Yesu wāajanjile, “Nlilolechesye, ngasinlambuchikwa. Wāndu wājinji chachiika achilitendaga wanyawo ali une, achitiji ‘Une ndili Kilisito Nkulu-pusyo!’ Ni kuti, ‘Katema kawandichile.’ Nambo wānyamwe ngasimwakuya.

⁹ Pachinchipilikana yangondo ni utinda ngasinjogopa pakuwa ikusachilwa iwoneche kaje yeleyi nambo mbesi ngajityochela kwanakamo.”

¹⁰ Sooni wājendelechele kuwecheta, “Wāndu wa chilambo chimo chachi-menyana ni wāndu wa chilambo chine ni umwenye chiuputane ni umwenye wine.

¹¹ Chichityochele chindendemesi chachikulungwa cha chilambo ni sala ni ilwele yakogoya panepane. Chiipagwe indu yakogoya ni imanyisyo yaikulungwa kwini.

¹² Nambo gakanawe kukopochela gelego, chinchikamulwa ni kunnagasya ni kunjausya mmajumba ga kupopelela ni kawechetelela ni chachinjausya mmajumba ga kutawilwa wāndu. Chanjigale paujo pa mamwenye ni pa wākulamula ligongo lya kungulupilila une,

¹³ melepe nkombole kuusala umboni wangu kukwao.

¹⁴ Nlapilile mmitima jenu kuti nganganisya kaje ichinjile pakulichenjela.

15 Pakuŵa une chinampe ŵanyamwe maloŵe gakuŵecheta pamo ni lunda nombe ŵammagongo ŵenu ngakombola kugakanila namose kugakana.

16 Achaŵelesi ŵenu ni achalongo achinjenu ni achapwenu ni achambu-sanga ŵenu changalauche ŵanyamwe. Ni ŵampepe mwa ŵanyamwe chimmu-lajikwe.

17 Ŵandu wose chachinchima ŵanyamwe ligongo lya kungulupilila une.

18 Nambo namose luumbo lwa mmitwe jenu ngalusoŵa.

19 Nambo mpunde kupililila, pakuŵa kwa lyele litalalyo chimuukulu-pusyeye umi wenu.

Che Yesu akulondola nkati kugumulikwa kwa musu wa ku Yelusalemu (Matayo 24:15-21; Maliko 13:14-19)

20 “Pachinchiuwona musu wa ku Yelusalemu ali asyungwile mipingo ja ŵangondo, pelepo mmanyilile kuti kugumulikwa kwakwe kuŵandichile.

21 Pelepo, ŵaali ku Yudea autuchile mmatumbi ni ŵaali nkati Yelusalemu akopoche paasa ni ŵele ŵaali mmingunda akaujinjila wele musu wo.

22 Pakuŵa gele ni moŵa ga Akunnungu kwalamula ŵandu ŵakwe ŵa ku Isilaeli, kuti gose gagalembekwe Mmalembelo Gamaswela gaŵe isyene.

23 Chalaje ŵaali ni iilu ni ŵakonjesya gele moŵago! Pakuŵa chikupagwe kulaga kwakukulungwa pachilambo ni uchimwa wa Akunnungu chiuŵe kwa ŵandu ŵa chilambo chi.

24 Ni ŵandu ŵampepe chaulagwe kwa lipanga ni ŵane chajigalikwe ma-teeka ni kwapwilinganya mu ilambo yose. Musu wa Yelusalemu chiulamulikwe ni ŵandu ŵa ilambo ine mpaka pachiumalile ulamusi wao.

Kwika kwa Mwana jwa Mundu (Matayo 24:29-31; Maliko 13:24-27)

25 “Chiipagwe imanyisyo mu lyuŵa ni mu lwesi ni mu ndondwa. Ŵandu ŵa pa chilambo chasupuche ni kukola lipamba ligongo lya kulindima kwa matumbela ga mu bahali.

26 Ŵandu chapwe mitima ligongo lya lipamba achilolelaga indu ichty-ochele pachilambo pano, pakuŵa indu yose yaili ni machili kwiunde chisau lyuŵa ni lwesi ni ndondwa ni ine yose chiitinganyikwe.

27 Pelepo, chachimmona Mwana jwa Mundu achiikaga mwiunde ni machili gamakulungwa ni ukulu wakwe.

28 Pachigatande kopochela gelego, njime mwa kulimba nchijinamukula mitwe jenu ligongo chiwombolo chenu chiŵandichile.”

Chitagu cha chitela cha tini (Matayo 24:32-35; Maliko 13:28-31)

29 Nipele, Che Yesu ŵatanjile ŵanyawo chitagu chati, “Nnolechesye chitela cha ntini ni itela ine yose.

30 Nnyiwonaga itela ininkusipuka nkuimanyilila kuti chuuku chiŵandichile.

31 Iyoyo peyo, nomwe ŵakwe pachinchiuwona yeleyo ichikopochelaga, mmanyilile kuti Umwenye wa Akunnungu uŵandichile.

32 Isyene ngunsalila, au uŵelesi wu ngaumala mpaka indu yose pachimalichikwe.

33 Kwinani ni chilambo chiimale nambo maloŵe gangu ngagamala ng’oo.”

Ikusachilwa kulilolechesya

34 “Nambo nilolechesye mwachimisyene, kuti mitima jenu ngasiji-topelwa ni upoche ni kukolelwa ni kusauchila umi u. Pakuŵa lyele lyuŵa lyo chilinyichilile chisisimuchile.

35 Pakuŵa chilyaichilile mpela chitanji wose ŵakutama mu chilambo chose.

36 Nipele nilolechesye ni kupopela katema kose kuti nkole machili mpakombole kuŵambala yele yose ichityochele ni kwima paujo pa Mwana jwa Mundu.”

37 Che Yesu ŵaliji nkwa jiganya ŵandu pa Nyuumba ja Akunnungu katema kose ka muusi nambo katema ka chilo ŵajaulaga kukutama kuchikwesya cha Miseituni.

38 Ŵandu wose ŵajimukaga kundaŵi pe ni nkwa ula pa Nyuumba ja Akunungu kukwapilikanila Che Yesu.

22

Majilano ga kwaulaga Che Yesu

(*Matayo 26:1-5; Maliko 14:1-2; Yohana 11:45-53*)

¹ Lyaŵandichile lyuŵa lyekulungwa lya mikate jangatajikwa chilungo lya-likuŵilanjikwa Pasaka.

² Achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo ŵaliji nkusosa itajile pakwaulaga Che Yesu nambo ŵaliji nkwa jigopa ŵandu.

Che Yuda akwitichisya kwagalauka Che Yesu

(*Matayo 26:14-16; Maliko 14:10-11*)

³ Nipele Shetani ŵanjinjile che Yuda jwakuŵilanjikwa Isikaliote, jumo jwa achinduna kumi na mbili ŵala.

⁴ Che Yuda ŵajawile ni kuŵechetsyana ni achakulu ŵambopesi ni achakulungwa ŵa ŵakulindilila Nyuumba ja Akunnungu itajile pakwakamusya kwakamula Che Yesu.

⁵ Nombewo ŵasengwile ni kwilana nawo kuti chiŵape mbiya.

⁶ Che Yuda ŵajitichisye ni kutanda kusosa lipesa lyambone lyakwakamusya kwakamula Che Yesu pangali kumanyilila ŵandu.

Kukolosya chakulya cha Pasaka

(*Matayo 26:17-25; Maliko 14:12-21; Yohana 13:21-30*)

⁷ Nipele, lyaiche lyuŵa lya mikate jangatajikwa chilungo. Iyoyo peyo ni lyuŵa lyalikusachilwa kusikita mwanangondolo jwa Pasaka.

⁸ Che Yesu ŵaatumile che Petulo ni che Yohana achitiji, “Njaulangane nkatukulumichisye chakulya cha Pasaka kuti tulye.”

⁹ Nombewo ŵausisye Che Yesu, “Ana nkusaka tukachikolochesye kwapi?”

¹⁰ Ni ŵajanjile, “Mpilikanile! Pachinkajinjile pa musi po, chinkasimane ni jwannume ali atwichile lulo lwa meesi. Nkaakuye ŵelewo mpaka mu nyuumba jichakajinjile.

¹¹ Mwasalile asyene nyuumba jo, jwakwiganya akummusya, chili kwapi chuumba muchingalile chakulya cha Pasaka pamo ni ŵakulijiganya ŵangu?”

¹² Nombewo chakannosye chuumba chachikulungwa cha penani chachili ni indu yose yaikusachilwa mu chuumba. Nkakulumisye mwelemo.”

¹³ Ŵajawile ni ŵaisimene indu yose ili mpela iŵatite pakusalilwa ni Che Yesu, nombewo ŵakulumisye chakulya cha Pasaka.

Che Yesu akulya chakulya cha Pasaka

(*Matayo 26:26-30; Maliko 14:22-26; 1 Ŵakolinto 11:23-25*)

14 Pakaiche katema, Che Yesu wātemi kulya pamo ni achinduna wākwe.

15 Wasalile, “Najile kwannope kulya chakulya cha Pasaka pamo ni wānyamwe nganime kulagaswa.

16 Pakuwa ngunsalila kuti, nguulya sooni chakulya cha Pasaka mpaka pachiwe isyene mu Umwenye wa Akunnungu.”

17 Nipele Che Yesu wājigele chikombe ni paŵamasile kwatogolela Akunnungu wātite, “Mpochele ni mpelegane mwachimisyene.

18 Pakuwa ngunsalila kuti, chitandile sambano ngaang’wa sooni divai mpaka pachiuche Umwenye wa Akunnungu.”

19 Sooni wājigele nkate ni kwatogolela Akunnungu, wāgawenye ni kwapa achitiji, “Chelechi ni chiilu changu chachikutyochekwa ligongo lyenu. Ntendeje yeleyi kwa kungumbuchila une.”

20 Iyoyo peyo paŵamasile kulya ni wājigele chikombe achitiji, “Achi chikombechi lili lilangano lya sambano lya Akunnungu lyalikutendekwa kwa miasi jangu jajikwitika kwa ligongo lyenu.

21 “Nambo, nnole! Jwejula jwakung’alauka ali papapa akulya pamo ni une.

22 Pakuwa Mwana jwa Mundu chajaule kukuulagwa mpela iwāsachile Akunnungu, nambo ulaje uwe kwa mundu jwakungalauka jo.”

23 Pelepo wātandite kuusyana achinsyene pe, ana wāani wēlewo uchatende chele chinducho!

Makani gankati ukulu

24 Gatyochele makani pasikati ja wākulijiganya gankati wāani jwali jwankulungwa kupunda wāne.

25 Che Yesu wāasalile, “Mamwenye wa pachilambo akwalamula wāndu wāo kwa machili, nombe wākwete ulamusi pachanya pao akuliwīlanga, ‘acham-busanga wa wāndu’.

26 Nambo inaŵe yeleyo kukwenu, jwali jwankulungwa aŵeje nti jwanandi mwa wose ni jwali chilongola aŵeje nti jwakutumichila.

27 Pakuwa, wāani jwali jwankulungwa, jwatemi kulya pane jwakutumichila? Isyene ni jwejula jwatemi paasi kulya! Nambo une ndili pasikati jenu mpela jwakutumichila.

28 “Wānyamwe ni untemiji pamo ni une katema kose kakulinjikwa kwangu.

29 Mpela ila Atati wāngu iwātite pakuumba une ulamusi wa umwenye kulamula iyoyo peyo noneji ngumpa ulamusi wa kulamula.

30 Kuti ndye ni kung’wa pamo ni une mu Umwenye wangu. Chintame mu itengu ya Umwenye nchilamulaga ngosyo kumi na mbili sya Wāisilaeli.”

Che Yesu akulondola ichajile pakukanikwa

(Matayo 26:31-35; Maliko 14:27-31; Yohana 13:36-38)

31 Che Yesu wātite, “Che Simoni, che Simoni! Mpilikane! Shetani awendile luusa kwa Akunnungu ja kunlinga wānyamwe mpela mundu yakuti kupeta ngano alole iwāga chimpunde kuwa wākulupilichika.

32 Nambo une nampopelele mmwe kuti chikulupi chenu chikapunguka. Nomwe pachimumujilile sooni, mwalimbisye mitima achinjenu.”

33 Che Petulo wājanjile, “Ambuje, une ndili chile kutaŵikwa pamo nomwe ni kuwa pamo nomwejo.”

34 Nambo Che Yesu wânjanjile, “Ngunsalila mwe che Petulo, lelo jino jikanawe kutongola tambala chimungane katatu kuti ngankuumanyilila une.”

Chilolo ni nsaku ni lipanga

35 Nipele Che Yesu wâusisye wakulijiganya wao, “Panantumile pangali chilolo ni nsaku ni ilatu ine pala ana mwasowikwe ni chichi?” Ni wânjanjile, “Nga-pagwa.”

36 Nombe Che Yesu wâasalile, “Nambo sambano, jwakwete chilolo ajigale ni nsaku iyoyo peyo. Ni jwanganakola lipanga, asumisye mwinjilo wao akasume limo.

37 Ilembechekwe Mmalembo ga Akunnungu, “Wawalanjikwe ali jumo jwao pasikati wandu wa sambu. Ngunsalila yeleyi Malembelo gakusachilwa gawe isyene kwa une, pakuwa uumi wangu ukuichila kumbesi.”

38 Wakulijiganya watite, “Ambuje, nnole, apano tukwete mapanga gawilipe.” Nombewo wânjanjile, “Ayaga!”

Che Yesu akupopela pa chitumbi cha Miseituni

(Matayo 26:36-46; Maliko 14:32-42)

39 Che Yesu watyosile ni kwaula pa chitumbi cha Miseituni mpela iwatite pakusyo welela ni wakulijiganya wao wakuiye.

40 Pa waiche pelepo, wâasalile wanyawo, “Mpopela kuti nkajinjila nkulinjika.”

41 Nipele, wâlesile wanyawo ni wawajawile kwati mundu nkukombola kuponya liganga ni watindiwele ni kupopela.

42 Ni watiji, “Atati, mwasakaga mundyochesye achi chikombe cha malagasyo, nambo gankugasaka mmwe gapanganyikwe ni ngawa kwa kusaka kwangu.”

43 Pele katumetume jwa kwinani jwakopochele ni kwataga machili.

44 Che Yesu waliji mchipwetesi chachikulungwa ni wapundile kupopela kwannope. Chitukuta chatyosile ni chaliji mpela mandondwa ga miasi gagaliji nkwilima mpaka paasi.*

45 Pa wamasile kupopela, wawajimwiche ni kwajaulila wakulijiganya wao ni wasimene nnugono ligongo waliji nkusupuka.

46 Wâasalile, “Ana ligongo chi nkugona? Njimuche ni kupopela kuti nkajinjila nkulinjika.”

Kugalauka ni kukamulwa kwa Che Yesu

(Matayo 26:47-56; Maliko 14:43-50; Yohana 18:3-11)

47 Che Yesu pa waliji nkuwecheta, mpingo wa wandu waiche uchilongolel-waga ni che Yuda ju waliji jumo jwa achinduna kumi na mbili. Che Yuda wawajawile ni kwakomasya Che Yesu kwa kwanonyela.

48 Nambo Che Yesu wansalile, “Che Yuda! Ana nkungalauka Mwana jwa Mundu kwa chikomasyo cha ngomo mmajeje?”

49 Wele wakulijiganya wa Che Yesu pa waimanyi ichityochele ni watite, “Ambuje, twakunule ni mapanga?”

50 Ni jumo jwao wankunwile kapolo jwa jwankulungwa jwambopesi ni kwakapa lipikanilo lya kundyo.

* 22:44 Malembo gamajinji ga kalakala nganigakola misitali ja 43-44.

⁵¹ Pelepo Che Yesu wâwêchete, “Nneche! Ikwanile.” Ni wâlikwaiye lipikanilo lya jwele mundu jo ni kunnama.

⁵² Nipele Che Yesu wâasalile achakulu wambopesi ni achakulungwa wâ wakulindilila nyuumba ja Akunnungu ni achachekulu uwaikangene kukwakamula, “Ana nnyiche ni mapanga ni imbonga kukungamula mpela ndili jwachiswamba?”

⁵³ Panaliji pamo ni wanyamwe moŵa gose pa Nyuumba ja Akunnungu nganimungamula. Nambo aka ni katema kenu, katema ka jwaulamusi wa chipi.”

Che Petulo akwakana Che Yesu

(Matayo 26:57-58; Maliko 14:53-54,66-72; Yohana 18:12-18,25-27)

⁵⁴ Nipele wankamwile wanjigele ni kwajausya ku nyuumba ja Jwankulu Jwambopesi. Che Petulo wankuiye chakunyuma kwakutalichila.

⁵⁵ Wakolesisye mooto pasikati lwani, watemi pamo nombe che Petulo waiche ni kutama pamo nawo.

⁵⁶ Kapolo jumo jwankongwe, pawammweni che Petulo ali atemi chiwandi ni mooto wo waalolechesye kwannope ni kuti, “Ni mundu ju nombe waliji pamo ni Che Yesu.”

⁵⁷ Nambo che Petulo wakanile achitiji, “Mmwe jwankongwe, ngangumanyilila jwelejo!”

⁵⁸ Kanyuma kanandi, mundu jwine wammweni che Petulo ni watite, “Ni mmwe wakwe nndi jumo jwao.” Nambo che Petulo wanjajile “Alakwe ngaŵa une!”

⁵⁹ Mpela lisaa limo mmbujo, mundu jwine wawêchete achitiji, “Isyene nguti, aju mundu ju nombe waliji pamo nawo pakuŵa jwelejo nombe ali Mgalilaya.”

⁶⁰ Nambo che Petulo watite, “Alakwe, nganguchimanyilila chinkuwêcheta cho!” Papopo akanaŵe kumalisya kuwêcheta, tambala jatongwele.

⁶¹ Ambuje wagalawiche ni kwalolechesya che Petulo, nombe che Petulo wagakumbuchile maloŵe ga Ambuje gawansalile, “Chilo cha lelo jino jikanaŵe kutongola tambala, chimungane katatu.”

⁶² Pelepo wakopweche paasa ni walisile kwa nnope.

Che Yesu akuchembuluswa ni kupitikwa

(Matayo 26:67-68; Maliko 14:65)

⁶³ Wandu uwankamwile Che Yesu wala, watandite kwatendela chanache ni kwagomba.

⁶⁴ Wantaŵile chiguo ku meeso ni wammusisye, “Nsagamukule, Ana waani wangombile mmwe?”

⁶⁵ Wammechetele maloŵe gamajinji ga kwatukana.

Che Yesu akwauswa pankungulu wekulungwa wa Chiyahudi

(Matayo 26:59-66; Maliko 14:55-64; Yohana 18:19-24)

⁶⁶ Pakwachele, nkungulu wa achachekulu ni achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo wasimene pamo, ni wanyichenawo Che Yesu pankungulu wao wekulungwa wa Chiyahudi.

⁶⁷ Ni wausisye “Ntusalile! Ana mmwejo ni Kilisito Nkulupusyo?”

Che Yesu wajanjile, “Atamuno nansalilaga, ngamungulupilila ng’oo,

⁶⁸ sooni, natamuno nammusyaga liusyo, ngamunyanga.

⁶⁹ Nambo chitandile sambano, Mwana jwa Mundu chatame kundyo kwa Akunnungu w̄aali ni Machili.”

⁷⁰ Pelepo wose w̄ammusisye, “Ni kuti mmwejo ni Mwana jwa Akunnungu?”

W̄ajanjile, “W̄anyamwe nkutinji ndili une.”

⁷¹ Nombewo w̄atite, “Ana umboni chi sooni utukusaka? Pakuwa tupilikene twachinsyene achiw̄echetaga pakang’wa jakwe asyene!”

23

Che Yesu akwauswa ku Che Pilato

(Matayo 27:1-2,11-14; Maliko 15:1-5; Yohana 18:28-38)

¹ Nipele, w̄andu wose uw̄achingangene pepala w̄ajimi ni kwajausya Che Yesu mmbujo mwa che Pilato.

² W̄atandite kwa w̄echetela, achitiji, “Twansimene mundu ju ali nkwalungasya w̄andu w̄a chilambo chetu ali nkwakanya w̄andu kutyosya nsongo kwa Mwenye jwa ku Loma ni kulitenda kuti jwelejo ali Kilisito Nkulupusyo, Mwenye.”

³ Che Pilato w̄ammusisye Che Yesu, “Ana mmweji ni mwenye jwa W̄ayahudi?” Che Yesu w̄ajanjile, “Mmwejo mwasyene ni ummechete.”

⁴ Nipele, che Pilato w̄aasalile achakulu w̄ambopesi ni mpingo wa w̄andu, “Nganguchiwona chachili chose chakuti nannamule mundu ju.”

⁵ Nambo w̄anyawo w̄achalile nnope achitiji, “Akwalungasya w̄andu kwa majiganyo gao mu chilambo chose cha ku Yudea. W̄atandite ku Galilaya ni sambano aiche apano.”

Che Yesu akwauswa ku che Helode

⁶ Che Pilato pa w̄apilikene yeleyo, w̄ausisye, “Ana mundu ju ali jwa ku Galilaya?”

⁷ Pa w̄aimanyilile kuti Che Yesu w̄aliji jwa chilambo chachili mu ulamusi u che Helode, w̄ampeleche ku che Helode, ju w̄aliji kukoko ku Yelusalemu gele mo w̄a go.

⁸ Che Helode pa w̄ammweni Che Yesu w̄asangalele nnope. Chitandile kalakala w̄alajile kwawona pakuwa w̄apilikene ngani syao, nombewo w̄alolelaga kwawona Che Yesu ali nkupanganya imanyisyo.

⁹ Nipele che Helode w̄ammusisye Che Yesu mausyo gamajinji nambo Che Yesu nganajanga lili lyose.

¹⁰ Achakulu w̄ambopesi ni w̄akwiganya Malajisyo u w̄aliji pelepo wa w̄echetele Che Yesu kwa machili.

¹¹ Nipele, che Helode ni w̄angondo w̄akwe, w̄anyelwisye ni kwatukana Che Yesu ni kwawasya iwalo yakusalala ni w̄ammuchisye ku che Pilato.

¹² Lye lyuwa lyo che Helode ni che Pilato w̄ajilene ni kuwa uganja pakuwa chitandilile kalakala w̄atindene lyasi.

Che Yesu akulamulikwa chiwa

(Matayo 27:15-26; Maliko 15:6-15; Yohana 18:39-19:16)

¹³ Nipele, che Pilato w̄asimanisye achakulu w̄ambopesi ni ɪlongola ni w̄andu,

¹⁴ ni w̄aasalile, “Mumbelechele mundu ju nchitiji w̄aliji nkwalungasya w̄andu. Sambano mpilikane! Uneji sosilesosile ngani syao mmbujo mwenu nambo nganansimana ni ligambo lili lyose lyankati indu imwammechetele.

15 Ngaŵa uneji pe, atamuno che Helode ammuchisye kukwetu pakuŵa nganaliwona ligambo lili lyose. Usyene ukulosya kuti mundu ju nganatenda chachili chose changalumbana chakwaŵajila chiwa.

16 Nipele, chilamule kuti aputikwe mbokola nombe chinalechelele.”

17 Pakuŵa ŵasachilwe kwaugulila jwataŵikwe jumo katema ka Pasaka.*

18 Nambo wose ŵatandite kunyanyisya kwanakamo aчитiji, “Mummula je mundu ju, ntugopolele che Balaba!”

19 Che Balaba ŵataŵikwe mu nyuumba jakutaŵilwa ligongo lya kukamulangana ni ŵandu ŵaŵatindigenye mu musu ni mu utinda wo ŵaulajikwe mundu jumo.

20 Che Pilato ŵasachile kwalechelela Che Yesu, ŵaŵechete nawo kaaŵili kwakunyanyisya.

21 Nambo ŵanyawo ŵanyanyisye sooni, “Mwaŵambe pa nsalaba, Mwaŵambe pa nsalaba!”

22 Che Pilato ŵaasalile kaatatu, “Ana changalumbana chi chatesile mundu ju? Nganguliwona ligambo lililyose nkati mundu ju lyati ikwaŵajila chiwa. Nipele chilamule aputikwe mbokola ni kwalechelela.”

23 Nambo ŵanyawo ŵapundile kunyanyisya kwa machili nnope kuti Che Yesu akusachilwa kuŵambikwa pa nsalaba. Kumbesi kwakwe, maloŵe gao gapikaniche.

24 Che Pilato ŵalamwile kuti chasachilenje chipanganikwe.

25 Ŵangopwele jwelejo juŵataŵikwe kwa ligongo lya kutindiganya ni kuulaga ni kwatyochesya Che Yesu kwa ŵangondo kuti ŵatende mpela iŵasakaga.

Che Yesu akuŵambikwa pa nsalaba

(Matayo 27:32-44; Maliko 15:21-32; Yohana 19:17-27)

26 Ŵangondo paŵalinji nkwaŵausya Che Yesu kukwaŵamba pa nsalaba ŵasimene ni mundu liina lyao che Simoni jwa ku Kulene, juŵatyochelaga mu nsinda kwinjila mu musu. Ŵankamwile ni kwatwika nsalaba ni kwakuya Che Yesu panyuma.

27 Mpingo wekulungwa wa ŵandu wankuiye, mwa ŵanyawo ŵapali achakongwe uŵaliji nkulila nnope ni kulila kwa malumbo.

28 Che Yesu ŵaagalauchile ŵanyawo ni kwasalila, “Mwanya achakongwe ŵa ku Yelusalemu! Ngasimulilila une nambo nlililile mwachinsyene ni ŵanache ŵenu.

29 Pakuŵa moŵa chigaiche pachachiti, ‘Ŵana upile ŵangakuŵeleka ni ŵanganaŵeleka ni konjesya!’

30 Pelepo ni pachatande kuisalila ikwesya kuti ‘Ntugwilile!’ Ni matumbi, ‘Ntuunichile!’

31 Pakuŵa, iŵaga ŵandu akutenda yeleyi kwa une jundi mpela chitela chachiŵisi. Ana chatende chichi kukwenu ŵandi mpela chitela chejumu?”

32 Nombe ŵapali ŵandu ŵane ŵaŵili, uŵatendaga yangalumbana, ŵajigalikwe kukuulajikwa pamo ni Che Yesu.

33 Paŵaiche kwiuto, liina lyakwe, “Chikalakasa cha Ntwe,” Nipele kweleko ŵaŵambile pa nsalaba Che Yesu pamo ni aŵala ŵaŵili uŵaitendekanyaga yangalumbana, jumo kundyo kwao ni jwine kunchiji.

34 Che Yesu ŵatite, “Atati, mwalechelesye pakuŵa ngakuimanyilila yakuitendayi.” Nipele, ŵagaŵene iwalo yao kwa kuitendela gudugudu.

* 23:17 Malembo gamajinji ga kalakala nganigakola msitali wa 23.17.

35 W̄andu w̄ajimi achilolaga. Achakulu w̄a chiyahudi w̄anjalwisye Che Yesu achitiji, “W̄akulupwisye w̄ane, sambano alikulupusye nsyene iw̄aga jwelejo ni Kilisito Nkulupusyo jwasagulikwe ni Akunnungu!”

36 W̄angondo nombewo w̄anjalwisye Che Yesu ni kwapelechela divai ja kuipa,

37 ni w̄anyawo w̄ansalile, “Iw̄aga isyene mmwejo ni Mwenye jwa W̄ayahudi, nlikulupusye mwasyene.”

38 Ni pachanya nsalaba w̄aw̄isile chindu chachilembekwe yele, “Aw̄aw̄a ALI MWENYE JWA W̄AYAHUDI.”

39 Jumo jwa aw̄ala uwatendaga yangalumbana uw̄aw̄ambikwe pepala w̄antukene Che Yesu achitiji, “Ana mmwejo ngati ni Kilisito Nkulupusyo? Nlikulupusye mwasyene nowaji iyoyo peyo.”

40 Nambo jwine jula w̄ankalipile achitiji, “Ana mmweji ngankwajogopa Akunnungu namose kanandi? Namuno mmwejo nnamulikwe chisau ni w̄ele.

41 Mmwe ni une tukuw̄ajilwa, pakuw̄a aji ni mbote ja sambi syatutesile. Nambo aju mundu ju nganapanganya chachili chose changalumbana.”

42 Nipele w̄aw̄echete, “Choonde Che Yesu! Mungumbuchile pachinchiinjila mu umwenye wenu.”

43 Che Yesu w̄anjanjile jwelejo, “Isyene ngunsalila, lelo jino chimme pampepe none kumbepo.”

Chiwa chi Che Yesu

(Matayo 27:45,56; Maliko 15:33-41; Yohana 19:28-30)

44 Kaliji mpela katema ka lyuwa pantwe, sooni kwaliji chipi pachilambo chose mpaka saa tisa,

45 ni lyuwa lyalesile kuw̄ala ni nguo ja lusasa ja mu Nyuumba ja Akunnungu japapwiche pambindikati.

46 Che Yesu w̄anyanyisye achitiji, “Atati, ngujiw̄ika mbumu jangu mmakono mwenu.” Paw̄amasile kuw̄echeta gelego, w̄awile.

47 Jwankulu jwaw̄angondo paw̄aiweni iyatendekweyo, w̄aakusisye Akunnungu achitiji, “Isyenepe, mundu ju jwaliji jwambone.”

48 Mpingo wa w̄andu wasongangene ligongo lyakulola iyatendekwe, paw̄aiweni yeleyo, w̄aujangene mmangwawo aninkuliputa pa ntima pao kwakulilasika.

49 Achambusanga w̄ao wose ni achakongwe uwalongene nawo kutyochela ku Galilaya, w̄ajimi kwakutalichila, aninkulola yaikutyochela.

Chiilu chi Che Yesu chikuw̄ichikwa mwilembe

(Matayo 27:57-61; Maliko 15:42-47; Yohana 19:38-42)

50 Jwapali mundu liina lyao che Yusufu, jumo jwa w̄antenga w̄a nkungulu wekulungwa wa Chiyahudi. Mundu ju w̄aliji jwambone ni jwakupanganya yaikwanonyelesya Akunnungu,

51 ni nganajitichisanya nawo iw̄aisachile ni kuipanganya. Jweleju jwaliji mundu jwa nsinda umo wa Chiyahudi waukuw̄ilanjikwa Alimataya ni jwaliji nkulolela Umwenye wa Akunnungu.

52 Nipele, jwele mundu w̄ajawile ku che Pilato, w̄aw̄endile apegwe chiilu chi Che Yesu.

⁵³ Nipele, che Yusufu wachitulwisye chiilu pa nsalaba ni kuchiwilijila ni sanda ni wachiwisile mwilembe lilyasepekwe palwala, lilyaliji likanaŵe kuwichikwa mundu.

⁵⁴ Lyele lyuŵa lyo lyaliji lyuŵa lyakuliwika chile kwa ligongo lya Lyuŵa lya Kupumulila.

⁵⁵ Ni achakongwe uwalongene nawo Che Yesu kutyochela ku Galilaya wala, wakuiye che Yusufu ni waliweni lilembe lyo ni yachitite pakuwichikwa chiilu chi Che Yesu.

⁵⁶ Nipele, wausile kumusi ni kulinganya mauta ga malahamu ni mauta gakununjila gakugapakasya chiilu chi Che Yesu.

Lyuŵa lya Kupumulila wapumulile mpela igakuti kulamula Malajisyo.

24

Kusyuka ku Che Yesu

(Matayo 28:1-10; Maliko 16:1-8; Yohana 20:1-10)

¹ Lyuŵa lyaandanda lya chijuma kundaŵi pe, achakongwe wala wapite ku lilembe ali ajigele mauta gakununjila gawalingenye.

² Paŵaiche walisimene liganga lyekulungwa lila lili lyegalambule pambali kutyochela pakwinjilila mwilembe. ³ Nambo paŵajinjile nkati mo nganachisimana chiilu cha Ambuje Che Yesu.

⁴ Paŵaliji nkusimonga kwa ligongo lya yeleyo, kwanakamo wandu waŵili uwawete minjilo jakung'alima nnope wajimi pachiwandi.

⁵ Wele achakongwe wo wakamwilwe ni lipamba, wakoteme. Nambo wandu wala waasalile, "Kwa chichi nkunsosa jwanjumi pasikati pa wandu wawe?"

⁶ Welewo nganapagwa apano, asyuchile! Nkumbuchile iwatite pakunsalila paŵaliji chiwela ku Galilaya kula,

⁷ achitiji, 'Mwana jwa Mundu akusachilwa kuwichikwa mmakono mwa wandu wa sambu ni kwaŵamba pa nsalaba nambo pa lyuŵa lyaatatu pakumala chiwa chao chachisyuka.'

⁸ Pelepo achakongwe wo wagakumbuchile maloŵe ga Che Yesu.

⁹ Wausile kutyochela ku lilembe ni kwasalila achinduna kumi na moja pamo ni wakulijiganya wane ngani sya yeleyo yose yo.

¹⁰ Wele uwaapelechele achinduna syele ngani waliji che Maliamu kutyochela musu wa ku Magidala ni che Joana ni che Maliamu achikulugwe che Yakobo pamo ni achakongwe wane uwalongene nawo.

¹¹ Nambo achinduna wala nganagakulupililaga maloŵe ga wele achakongwe wo waganisisye galiji gangali malumbo.

¹² Nambo che Petulo wajimwiche, walukunwile mpaka ku lilembe ni wakoteme ni kulingulila nkati, wajiweni sanda pe. Nipele watyosile achisimon-gaga ni kuliusya yeleyo iyakopochele.

Che Yesu akwakopochela waŵankuyaga waŵili

(Maliko 16:12-13)

¹³ Lyuŵa lilyolyo, waŵili mwa waŵankuyaga Che Yesu wajaulaga ku nsinda umo liina yakwe Emau, uwaliji kwakutalikangana ni ku Yelusalemu mpela ulendo wa masaa gawili.

¹⁴ Walinji nkukunguluchila yankati yose iyakopochele.

¹⁵ Paŵakungulukaga ni kuusyana, Che Yesu asyene waŵandichile ni kulon-gana nawo.

16 Waweni kwa meeso gao nambo gasiŵikwe kuti ngasiŵamanyilila.

17 Che Yesu wausisye, “Ana ngani chi asi sinkukunguluchila nli nkwenda?” Nombewo wajimi chimyalalile ni ku meeso kwao kwalilasiche.

18 Jumo jwao, liina lyakwe che Kileopa, wanjanjile, “Ana mmwemwe pe jwannendo mu Yelusalemu ni ngankuimanyilila indu yaikopochele kweleko agano moŵa ga?”

19 Che Yesu wausisye, “Ana ngani chi?” Wanyawo wanjanjile, “Ngani jankati Che Yesu jwa ku Nasaleti. Jwelejo wawoneche ni Akunnungu ni wandu wose kuti waliji jwakulondola jwa Akunnungu jwali ni ukombole mu indu iwapanganyaga ni kuwecheta.

20 Achakulu wambopesi ni ilongola wetu wantyosisye melepe alamulikwe chiwa, nombewo wawambile pa nsalaba.

21 Noweji twaliji ni chilolelo chakuti welewo ni wawatumikwe kwawombola wandu wa ku Isilaeli. Nambo lelo jino lili lyuwa lyaatatu chitandilile kundenkwa yeleyo.

22 Sooni achakongwe wampepe mumpingo wetu watutojime. Wajawile ku lilembe kundaŵi pe,

23 nambo nganachisimana chiilu chi Che Yesu. Wausile ni kutusalila kuti wakopochelwe ni achikatumetume wa kwini wawasalile kuti welewo ali wajumi.

24 Wandu wampepe uwaliji pamo ni uwe wajawile ku lilembe kukulola yeleya wecheteje achakongwe wo, nambo Che Yesu nganiwawona.”

25 Nipele, Che Yesu wasalile, “Mwanya nli wakulowela kwanti yeleye ni mitima jenu jili jakutopela nkukulupilila malowe gose gawawechete wakulondola wa Akunnungu.

26 Ana nganiyawajila Kilisito Nkulupusyo akole masauko ga ni kwanti yeleyo ajinjile mu ukulu wao?”

27 Nipele, wasagamulile gose gagaliji nkwegamba Mmalembelo ga Akunnungu kutandilila mmalembo ga che Musa mpaka mmalembo ga wakulondola wa Akunnungu wose.

28 Pawawandichile aula nsinda uwajaulaga, Che Yesu watesile mpela akwaula mmbujo ni ulendo.

29 Nambo wanyawo wachondelele kwa kuchalila achitiji, “Ntame nowe pakuwa sambano kuswele ni chilo chikwinjila.” Nipele wajinjile nkati ni kutama nawo.

30 Pawatemi kulya chakulya pamo nawo waujigele nkate ni kwatogolela Akunnungu ni waugaŵenye ni kwapa.

31 Kwanakamo meeso gao gaunukwiche ni waamanyilile, nambo Che Yesu watyosile pasikati jao.

32 Nipele wawechetsyene, “Ana ngaŵa mitima jetu jasisimwiche pawawechetaga nowe mwitala mula ni kutusagamukulila Malembelo ga Akunnungu.”

33 Papopo wajimi ni kuujila ku Yelusalemu, wasimene achinduna kumi na moja wala pamo ni wandu wane ali asongangene pamo

34 achitiji, “Isyene Ambuje asyuchile ni wakopochele che Simoni.”

35 Ni uwakuyaga Che Yesu wawili wala wamanyisye yose iyakopochele mwitala mula ni watite pakwamanyilila Che Yesu pawagaŵenye nkate.

Che Yesu akwakopochela wakulijiganya wao

(Matayo 28:16-20; Maliko 16:14-18; Yohana 20:19-23; Masengo 1:6-8)

³⁶ PaWaliji nkuwecheta gelego, Che Yesu nsyene wajimi pasikati pao ni waasalile, “Chitendewele chiwe kukwenu.”

³⁷ Watojime ni kogopa kwannope achiganisyaga kuti akuliwona lisoka.

³⁸ Nambo welewo waasalile, “Uli nkutenguka chichi ni kuwa ni lipamba mmitima jenu?”

³⁹ Nnolanje makono gangu ni makongolo gangu, mmanyililanje kuti ndili une. Mumbapasye mulole pakuwa lisoka nganilikola chiilu namuno maupa mpela inkuti kunola une.”

⁴⁰ PaWamasile kuwecheta gelego walisisye makono ni makongolo gao.

⁴¹ PaWaliji akana we kulupilila kwa ligongo lya kusengwa ni kusimonga Che Yesu wausisye, “Nkwete chakulya chachili chose pelepa?”

⁴² Wapele chipande cha somba jejoche.

⁴³ Wachijigele ni kulya paujo pao.

⁴⁴ Nipele waasalile, “Gelega ni malumbo ga malo we ganansalile panaliji pamo ni wanyamwe kuti, gawajilwe gamalichikwe gose gagalembekwe gagang’ambaga une mu Malajisyo ga Akunungu gawapele che Musa ni itabu ya wakulondola wa Akunungu ni mu Sabuli.”

⁴⁵ Nipele waaunukwile mu lunda lwao kuti akolanje kugamanyilila Malembelo ga Akunungu,

⁴⁶ waasalile, “Ilembechekwe Mmalembelo ga Akunungu kuti Kilisito Nkulupusyo chalagaswe ni chasyuche lyuwa lyaatatu pakumala chiwa chao,

⁴⁷ ni kuti wandu wa ilambo yose chitandile ku Yelusalemu alalichilwe kwa liina lyangu kuti alechanje sambu, nombe Akunungu chiwalechelesye.

⁴⁸ Wanyamwe ni uchimwasalile wandu umboni u.

⁴⁹ None nansyene chinampelechele chilanga cha Atati wangu pachanya peni, nambo nnindilile kaje ku Yelusalemu kula mpaka pachimpegwe machili kutyochela kwini.”

Che Yesu akujigalikwa kwini

(Maliko 16:19-20; Masengo 1:9-11)

⁵⁰ Nipele Che Yesu walongwesye kwaula mpaka ku nsinda wa Besania ni wanyakwile makono gakwe ni kwapa upile.

⁵¹ PaWaliji nkwapu upile po walisapwile ni wajigalikwe kwaula kwini.

⁵² Wanyawo wapopelele, nombewo wausile ku Yelusalemu achichinaga,

⁵³ walonjele pa Nyumba ja Akunungu mo wa gose achalapaga Akunungu.

Ngani Jambone mpela yatite kulemba Yohana Chilongolelo

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana chili chitabu chimo mu itabu ncheche mmalangano ga sambano yaikusala yankati umi u Che Yesu Kilisito. Chachili chose mwa yele itabu yo chikuwīlanjikwa “Ngani Jambone.” Yalembekwe ni che Matayo ni che Maliko ni che Luka ni che Yohana pakumala chiwa chi Che Yesu. Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana jalembekwe ni nduna che Yohana mu yaka ya 90 pakumala kupagwa Che Yesu. Namuno chitabu chisyene ngachikusala kuti che Yohana ni juwālembile, nambo ukotopasyo wa kulemba wo ulandene ni ikalata inayose i che Yohana yaani Yohana jwaandanda, Yohana jwaawili, ni Yohana jwaatatu. Malembelo gampepe ga chiikala gakusala kuti che Yohana wātamaga mu musu wa ku Efeso, kwapele ikukomboleka chitabu cho chalembekwe ku Efeso.

Che Yohana atandite kwa kukunguluchila pangasisa nningwa wa chitabu kuti wakamuchise wāndu kukulupilila kuti Che Yesu ali Kilisito Jwakuwombola, Mwana jwa Akunnungu wājumi. (20:31) Kwa kukulupilila yelei uweji tukukola umi mu liina lyao. Chitabu chi chilembekwe kuti asyome wāndu wānawose wāali Wāyahudi ni wānganawā Wāyahudi. Ngani Jambone ji che Yohana kanandi ngajikwilana ni Ngani Syambone sine situ. Che Yohana alimbile nnope kulemba yankati yakusimosya iwāitesile Che Yesu ni nganalemba kwakupunda yankati itagu. Indu ine yekulungwa mpela ubatiso u Che Yesu ni kulinjikwa kwakwe mwipululu, nginiilembekwa mu Ngani Jambone ji.

Yaili mwelemo

Che Yohana akutanda kujilemba Ngani Jambone (1:1-18).

Che Yohana akulemba yankati yakusimosya impepe iwāitendekenye Che Yesu (1:19-12:50).

Che Yohana akusala yankati indu yejinji mu umi u Che Yesu iyapelechele chiwa chakwe ni kusyuka kwakwe (13:1-20:31).

Mu liunjili lya 21, che Yohana akumalichisya Ngani Jambone kwa kusala yankati katema Che Yesu paWakopochele wāndu pakumala kusyuka kwakwe ni kuutanda kusala nningwa wakwe kwa kulemba chitabu chi.

Lilowē wātendekwe mundu

¹ Chikanawē gumbikwa chachilichose jwapali jumo jwaWīlanjikwe Lilowē, nombe jwele lilowē jo wālijji pamo ni Akunnungu, nombejo wālijji Akunnungu.

² Chitandilile kundanda Lilowē jo wālijji ni Akunnungu.

³ Indu yose yagumbichikwe ni wēlewo ni pangali wēlewo nganichipagwa chachili chose chichagumbichikwe.

⁴ Jwelejo wālijji ndande ja umi ni wele umi wo uichenawo lilanguka kwa wāndu.

⁵ Ni lyele lilanguka lyo likulanguchisya mu chipi atamuno chipi cho ngachikukombola kulisima lilanguka.

⁶ Akunnungu wāntumile mundu jumpepe liina lyakwe Yohana,

⁷ jwelejo wache kukwasalila wandu umboni nkati lilanguka lyo, kuti wandu wose apilikane ni kukulupilila.

⁸ Che Yohana nsyene ngana wa lilanguka lyo nambo wache kukwasalila wandu pangasisa nkati lilanguka lyo.

⁹ Lyelelyo lili lilanguka lisyene, lilanguka lyalikwika pachilambo ni kwalanguchisya wandu wose.

¹⁰ Jwelejo jwapali pachilambo pano ni kwa jwelejo Akunnungu wachigumbile chilambo nambo wandu wa pachilambo ngani wamanyilila.

¹¹ Wache kwa wandu wakwe nsyene, nambo wandu wakwe ngani wapochela.

¹² Nambo wanawose wa waapochele ni kwakulupilila, waatesile akombole kuwa wanache wa Akunnungu,

¹³ awele wanache wa Akunnungu nga wa kwa kupagwa mpela wandu yakuti pa kupagwa ni nga wa kwa kusaka kwa mundu nambo apagwile kwa usache wakwe Akunnungu.

¹⁴ Nombe Lilo we jo waliji mundu ni watemi nowaji. Ni uweji tuuweni ukulu wao, ukulu wao jwelejo jwajikape jwatyosile kwa Atati Akunnungu, aguumbele umbone ni usyene.

¹⁵ Che Yohana nsyene pa wambweni waasalile wandu ngani jankati jwelejo kwa kunyanyisya achitiji, “Aju ni jwejula junangambaga katema panasasile kuti, ‘Akwika mundu jumo kanyuma kangu jwali jwankulungwa kumbunda une, pakuwa jwapali uneji nguna we kupagwa.’”

¹⁶ Malinga ni winji wa umbone wao, uweji wose tupochele ntuuka wejinji nnope.

¹⁷ Pakuwa Akunnungu wagaichisye Malajisyo kwa litala li che Musa nambo umbone wa Akunnungu ni usyene ituichile kwa litala li Che Yesu Kilisito.

¹⁸ Ngapagwa mundu ju wambweni Akunnungu katema kakalikose. Mwana jwajikape, jwaali Akunnungu jwausyene, ni jwakunonyelwa ni Atati, jwelejo ni jwatumanyisye Akunnungu.

Utenga u che Yohana Wakubatisya

(Matayo 3:1-12; Maliko 1:1-8; Luka 3:1-18)

¹⁹ Au uli umboni wautyosisye che Yohana, katema ilongola wa Wayahudi kutyochela ku Yelusalemu pa waatumile wambopesi ni Walawi kukwasuya, “Ana mmwe ndi waani?”

²⁰ Che Yohana nganakaana kwanga, wajitichisye pangasisa, “Uneji nguni wa Kilisito Jwakuwombola.”

²¹ Pelepo wambusisye, “Sambano mmwe ndi waani? Ana mmwe ni che Elia?”

Che Yohana wajanjile, “Une nguni wa che Elia.”

Ni wambusisye sooni, “Ana mmwe ndi jwakulondola jwa Akunnungu jula ju watite akwika?” Che Yohana wajanjile, “Ngwamba.”

²² Ni wanyawo wambusisye, “Sambano mmwe ndi waani? Nkuli walanga ichichi? Ntusalile tukaasalile a wala watutumile kukumbusya.”

²³ Che Yohana wajanjile, mpela ila che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu i wang'ambaga,

“Uneji ndili mundu jungunyanyisya lilo we mwipululu, ‘Njongole litala lya Ambuje.’”

²⁴ Ni a wala wandu wa walajiswe ni Mafalisayo,

²⁵ Wambusisye che Yohana, “Iwaga mmwe nganimma Kilisito Jwakuwombola pane che Elia pane jwakulondola jwa Akunnungu jula, kwachichi nkubatisya?”

²⁶ Che Yohana wajanjile, “Uneji ngubatisya ni meesi, nambo apali jumo mwa wanyamwe, jwangankummanyilila.

²⁷ Ni jwejula jwakwika kanyuma, une nganguwajilwa kuwa katumetume jwakuugula migoji ja italawanda yao.”

²⁸ Yeleyi yatendekwe mmusi wa ku Besania peesi lusulo lwa Yolodani apala che Yohana pawabatisyaga wandu.

Che Yesu ali Mwanangondolo jwa Akunnungu

²⁹ Malaŵi jakwe, che Yohana wambweni Che Yesu aninkwaichilila ni watite, “Nnole, jweleju ali Mwanangondolo jwa Akunnungu jwakwigala sambi sya wandu wa pachilambo!

³⁰ Ajuju ni jwejula junangambaga panatite, ‘Kanyuma akwika mundu jumo jwali jwankulungwa kuumbunda une, pakuwa jwapali uneji ngunaŵe kupagwa!’

³¹ Uneji nganinaamanyilila, nambo nyiche kukubatisya ni meesi kuti wandu wa ku Isilaeli waamanyilile.”

³² Che Yohana watusalile indu iyaiweni achitiji, “Nambweni Mbumu jwa Akunnungu achitulukaga kutyochela kwinani mpela nguunda ni kwatula pachanya pao.

³³ Uneji nganinaamanyilila nambo jwelejo juwandumile ngabatisye ni meesi waasalile, ‘Jwelejo juchimwaone ali nkutuluchilwa ni Mbumu jwa Akunnungu ni kwatula pachanya pao, jwelejo ni juchabatisye ni Mbumu jwa Akunnungu.’”

³⁴ Nipele che Yohana watite, “Uneji naiweni yeleyi ni malasile umboni kuti ajuju ni Mwana jwa Akunnungu.”

Wakulijiganya wandanda wa Che Yesu

³⁵ Malaŵi jakwe, che Yohana waliji sooni ni wakulijiganya wao waŵili.

³⁶ Paŵaweni Che Yesu ali nkupita, watite, “Munnole, ajuju ali Mwanangondolo jwa Akunnungu.”

³⁷ Ni aŵala wakulijiganya waŵili paŵampilikene che Yohana achiwechetaga maloŵe go, waakuiye Che Yesu.

³⁸ Nipele, Che Yesu wagalawiche, waweni wakulijiganya waŵili wa che Yohana achakuyaga wausisye, “Ana nkusosanga ichichi?”

Ni wanyawo wajanjile, “Labi, ana nkutama kwapi?” Labi malumbo gakwe jwakwiganya.

³⁹ Che Yesu wajanjile, “Njisangane ni wanyamwe chimmone.” Wakulijiganya wo waakuiye, wapaweni paŵatamaga, jaliji mpela saa kumi ja ligulo ni wanyawo watemi nawo lyuwa lila.

⁴⁰ Jumo jwa aŵala wakulijiganya waŵili waŵampilikene che Yohana achiwechetaga maloŵe go ni kwakuya Che Yesu waliji che Andulea, mpwao che Simoni Petulo.

⁴¹ Che Andulea wansimene kaje che Simoni mpwakwe, ni wansalile, “Tummweni Masiya,” yaani “Kilisito Jwakuwombola”.

⁴² Nipele, wanjawisye ku Che Yesu.

Ni Che Yesu wannonlite che Simoni ni watite, “Mmwejo ni che Simoni mwanagwao che Yohana. Sano chimmilanjikwe che Kefa.” Mchigiliki Petulo, malumbo gakwe, “Lwala.”

Che Yesu akwaŵilanga che Filipo ni che Nasanieli

⁴³ Malaŵi jakwe Che Yesu ŵapite ku chilambo cha Galilaya. Nipele ŵansimene che Filipo ni kunsalila, “Munguye.”

⁴⁴ Che Filipo ŵaliji mundu jwa musi wa ku Besesaida, musi uŵatamaga che Andulea ni che Petulo.

⁴⁵ Nipele che Filipo ŵansosile che Nasanieli, ni paŵammweni ŵansalile, “Tummweni ajula juŵalembekwe mmalajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni mu itabu ya ŵakulondola ŵa Akunnungu, Che Yesu kutyochela musi wa ku Nasaleti Mwana ju che Yusufu.”

⁴⁶ Nombe che Nasanieli ŵambusisye che Filipo, “Ana chindu chambone chikukomboleka kutyochela ku Nasaleti?” Che Filipo ŵansalile, “Njise kunole.”

⁴⁷ Che Yesu paŵambweni che Nasanieli achaichililaga ŵatite, “Nnole! Jwele ali Mwisilaeli nsyenesyene, nkati mwakwe mwangali unami.”

⁴⁸ Che Nasanieli ŵausisye Che Yesu, “Ana mumanyilile chinauli?”

Che Yesu ŵajanjile, “Akanammilanje che Filipo, nambweni ndi ntemi paasi pa chitela cha ntini pala.”

⁴⁹ Pelepo che Nasanieli ŵatite, “Jwakwiganya, mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu, mmwe ndi Mwenye jwa ku Isilaeli!”

⁵⁰ Che Yesu ŵansalile, “Ana mungulupilile pakuŵa nansalile kuti nammweni paasi pa chitela cha ntini pala? Chingawone gamakulungwa kupunda gelega.”

⁵¹ Che Yesu ŵajendelechele kusala, “Isyene ngunsalila, chinkuwone kwini kweugule ni achikatumetume ŵa kwini ŵa Akunnungu achikwelaga ni kutuluka pa Mwana jwa Mundu.”

2

Che Yesu ku ulombela wa ku Kana

¹ Pagamasile moŵa gaŵili wapali ulombela musi wa ku Kana chilambo cha ku Galilaya. Ni achikulugwe Che Yesu ŵaliji kweleko,

² Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao nombe ŵalalichikwe ku ulombela wo.

³ Pajamasile divai jiŵalingenye kwa ligongo lya ulombela, achikulugwe Che Yesu ŵansalile, “Nganakola divai!”

⁴ Che Yesu ŵajanjile, “Nkaasalila chakupanganya, katema kangu kakanawe kwika.”

⁵ Pelepo achikulugwe Che Yesu ŵaasalile achikatumetume, “Chachilichose chichansalile, mpanganye.”

⁶ Pelepo syapali lulo syekulungwa nsano ni umo sya maganga, lwaluli lose lwakombwele kugumbala lulo sya mwana siŵili pane situ sya meesi. Syaŵichikwe pelepo mpela itite pakusyoŵeleka kwa Ŵayahudi kutaga meesi ga kuliswejesya kwaligongo lya kwapopelela Akunnungu.

⁷ Che Yesu ŵaasalile achikatumetume ŵala, “Ngumbasye meesi lulo syo.” Ni ŵanyawo ŵagumbesye ndendende.

⁸ Nipele ŵaasalile, “Sano ntechanje munjauchisye jwankulu jwa chindimba.” Ni ŵanjauchisye.

⁹ Jwankulu jwa chindimba paŵajipasisye divai jjaliji meesi kundanda, nombejo nganakumanyilila kujikopochele divai jo, nambo achikatumetume ŵala ŵaimanyi. Jwankulu jwa chindimba jula ŵambilasile nlombela,

¹⁰ ni kunsalila, “Mundu jwalijose kundanda akwapa wandu divai jambone ni wamalaga kung’wa ni kukolelwa akwapa janganong’a nnope. Nambo mmwejo ntupele divai jambone mpaka sambano.”

¹¹ Chelechi chili chimanyisyo chakusimosya chandanda chiwapanganyisye Che Yesu mmusi wa ku Kana chilambo cha ku Galilaya ni waulosisye ukulu wao nombe wakulijiganya wao waakulupilile.

¹² Payamasile yeleyo, Che Yesu pamo ni achikulugwe ni achapwakwe ni wakulijiganya wao wala watuluchile ku Kapelenaumu. Watemi kweleko mowa kanandi.

*Che Yesu pa Nyuumba ja Akunnungu
(Matayo 21:12-13; Maliko 11:15-17; Luka 19:45-46)*

¹³ Katema ka lyuwa lyekulungwa lya Pasaka ja Wayahudi kawandichile ni Che Yesu wakwesile ku Yelusalemu.

¹⁴ Pa Nyuumba ja Akunnungu waasimene wandu achisumisyaga ng’ombe ni ngondolo ni nguunda ni wakutindanya mbiya ali atemi. ¹⁵ Wapatile ngonji ni kuwa lubokola ni waawinjile wose paasa pa Nyuumba ja Akunnungu pamo ni ng’ombe ni ngondolo syao. Ni wapikulenye mesa sya wakutindanya mbiya wala ni kumwasya mbiya syao.

¹⁶ Ni wawaliji nkusumisa nguunda wala waasalile, “Ntyosyanje pelepa indu yi. Nkajipanganya nyuumba ja Atati wangu kuwa nyuumba jakusumichisya malonda!”

¹⁷ Wakulijiganya wao wakumbuchile kuti, malembelo gakusala, “Alakwe Akunnungu, unonyelo wangu kwa nyuumba jenu ukundinisa mpela mooto mu ntima.”

¹⁸ Ilongola wa Wayahudi wausisye Che Yesu, “Ana chimpanganye chimanyisyo chachi chakusimosya chakutulosya kuti nkwete lilamulo lya kupanganya yelei?”

¹⁹ Che Yesu waasalile, “Ngumulanje Nyuumba ja Akunnungu ji, ni uneji chindaŵe kwa mowa gatatu pe.”

²⁰ Pelepo Wayahudi wala watite, “Aji Nyuumba ja Akunnungu ji twatawile kwa yaka makumi ncheche konjehesya nsano ni umo. Ana mmwejo chinkombole chinauli kujitaŵa kwa mowa gatatu?”

²¹ Nambo Nyuumba ja Akunnungu jiwajigambaga Che Yesu jo jaliji chiilu chakwe nsyene.

²² Nipele Che Yesu paŵasyuchile, wakulijiganya wao wakumbuchile kuti waŵechete gelega, ni wagakulupilile Malembelo ga Akunnungu ni malowe gawaŵechete Che Yesu gala.

Che Yesu akujimanyilila mitima ja wandu wose

²³ Che Yesu paŵaliji ku Yelusalemu mmoŵa ga chindimba cha Pasaka wandu wajinji paŵaiweni imanyisyo iŵaipanganyisye waakulupilile.

²⁴ Nambo Che Yesu nganalilechelelaga kukwao pakuwa wajimanyilile mitima jao

²⁵ ni pakuwa waimanyilile uchenene yaili mmitima jao, nganasaka kusalilwa chachilichose nkati wandu wane.

3

Che Yesu akunguluka ni che Nikodemu

1 Jwapali chilongola jwa Chiyahudi liina lyakwe che Nikodemu juwâliji mu mpingo wa Mafalisayo.

2 Chilo chimo che Nikodemu wanjaulile Che Yesu ni kunsalila, “Jwakwiganya, tukwimanyilila kuti mmwe ndi jwakwiganya jwalajiswe ni Akunnungu, pakuwa ngapagwa mundu jwakukombola kupanganya imanyisyo inkwitendekanya mmwe akaŵe Akunnungu ali pamo najo.”

3 Che Yesu wanjanjile, “Isyene ngunsalila, iwaga mundu ngakupagwa kaaŵili, ngaakombola kwinjila mu umwenye wa Akunnungu.”

4 Che Nikodemu wambusisye, “Ana mundu akukombola chinauli kupagwa kaaŵili ali akusile? Akukombola chinauli kwinjila mu lutumbo lwa achikulugwe ni kupagwa kaaŵili?”

5 Che Yesu wanjanjile, “Isyene ngunsalila, iwaga mundu ngaapagwa kwa meesi ni kwa Mbumu jwa Akunnungu, ngaakombola kwinjila mu umwenye wa Akunnungu.

6 Kwa chilu mundu akupagwa ni atati ni achikulugwe, nambo akupagwa kwa mbumu, akupagwa kwa Mbumu jwa Akunnungu.

7 Nkasimonga pakuwa ndite kuti nkusachilwa mpagwe kaaŵili.

8 Mbungo jikupuga kujikusaka, nkujipikana pajikupuga, nambo ngankukumanyilila kujikukopochela atamuno kujikwaula. Ikuwa yelei kwa jwalijose jwapagwilwe kwa Mbumu jwa Akunnungu.”

9 Che Nikodemu wausisye Che Yesu, “Ayi indu yi ana chiikomboleche chinauli?”

10 Che Yesu wanjanjile, “Mmwejo ndi jwakwiganya jwa Wasilaeli ana iwele uli ngankwimanyilila indu yi?”

11 Isyene ngunsalila, uweji tukuwecheta itukwimanyilila ni kuwâlanga umboni wa itwiweni, nambo wanyamwe ngankusaka kuujitichisya utenga wetu.

12 Iwaga nantanjile indu ya pachilambo ni wanyamwe nganinjitichisya, ana nantanjilaga indu ya kwini chinjitichisye chinauli?”

13 Ngapagwa jwalijose jwajawile kwini ikaŵe Mwana jwa Mundu juwatulwiche kutyochela kwini.”

14 Mpela ila che Musa iwâtite pakulikoleka penani pa luchanamila lijoka lilyakolochekwe ni shaba mwipululu mula, iyoyo peyo Mwana jwa Mundu ikusachilwa anyakulikwe mwini,

15 kuti jwalijose jchankulupilile akole umi wa moŵa gose pangali mbesi.

16 Pakuwa Akunnungu waanonyele nnope wându wa pachilambo, nipele wântyosisye Mwanagwe jwajikape, kuti jwalijose jwakunkulupilila akajonasika, nambo akole umi wa moŵa gose pangali mbesi.

17 Pakuwa Akunnungu nganantuma Mwanagwe pachilambo kuti aiche kukwalamula wându, nambo aiche kukwakulupusya.

18 Jwakunkulupilila Mwana jwa Akunnungu, jwelejo ngakulamulwa, nambo jwangankulupilila jwelejo amasile kulamulikwa, pakuwa nganankulupilila Mwana jwajikape jwa Akunnungu.

19 Lilamulo lili lyeleli, lilanguka liiche pachilambo nambo wându achinonyele nnope chipi kupunda lilanguka, pakuwa akupanganya ya chigongomalo.

20 Mundu jwalijose jwakupanganya ya chigongomalo akulichima lilanguka, ngakwika kulilanguka pakuwa ngakusaka iwoneche indu yao ya chigongomalo.

²¹ Nambo jwakuukamulisia usyene akwika kulilanguka kuti yakuipanganya iwoneche kuti ipanganyiche kwa kwajitichisia Akunnungu.

Che Yesu ni che Yohana Wākubatisya

²² Payamasile yeleyo Che Yesu pamo ni Wākulijiganya Wāo Wājawile ku chilambo cha Wāyahudi. Wātemi pamo nawo kweleko, achibatisyaga Wāndu.

²³ Che Yohana nombe wāliji ku Ainoni, pachiwāndi ku Salimu achibatisyaga Wāndu, pakuwā kweleko kwaliji ni meesi gamajinji. Wāndu Wānjaulilaga, nombewo wābatisye.

²⁴ Yeleyo yakopochele katema che Yohana nganatawīkwe mu nyuumba jakutawīlwa.

²⁵ Gakopochele makani pasikati ja Myahudi jumo ni Wākulijiganya Wāmpewe Wā che Yohana nkati masyōwelelo ga kwiswejesya kwaligongo lya kwapopelela Akunnungu.

²⁶ Nipele, Wākulijiganya wo Wānjaulile che Yohana ni kunsalila, “Jwakwiganya, ajula mundu juwāliji pamo nomwe peesi Yolodani, jumwawālasile ngani syakwe, nombejo sambano akubatisya, ni Wāndu wose akwajaulila.”

²⁷ Che Yohana Wājanjile, “Mundu ngakukombola kukola chachilichose ikaŵe apegwilwe ni Akunnungu wā kwini.

²⁸ Ni Wānyamwe mwachinsyene nkumanyilila kuti nasasile, ‘Uneji nguniwā Kilisito Jwakuwombola, nambo nalajiswe kuti naalongolele!’

²⁹ Jwakulombekwa ali jwakwe nnombela, nambo nkamusi jwa nnombela akwima kuntumichila nnombela, nkamusi jo akusangalala nnope pakupilikana liloŵe lya nnombela ali nkukunguluka. Iyoyo peyo ni uneji ngusangalala nnope.

³⁰ Che Yesu ikusachilwa aŵe jwankulu, ni uneji mme jwannondi.

Jwelejo jwakwika kutyochela kwini

³¹ “Jwakwika kutyochela kwini ali jwankulu kwapunda wose. Jwakyochela pachilambo ali jwa pachilambo nombe akuwēcheta mpela mundu jwa pachilambo. Nambo jwakwika kutyochela kwini akuilongosya indu yose.

³² Jwelejo akutyosya umboni wa indu yaiweni ni kuilipikana, nambo ngapagwa mundu jwakukunda indu yakuisala.

³³ Nambo mundu jwalijose jwakukunda umboni wakuusala jwelejo, akwitichisia kuti Akunnungu ali usyene.

³⁴ Ajula jwatumikwe ni Akunnungu akusala maloŵe ga Akunnungu, pakuwā Akunnungu akwapa Mbumu jwa Akunnungu kwa winji.

³⁵ Akunnungu akunnonyela Mwana ni indu yose aŵisile mu ulamusi wao.

³⁶ Jwakunkulupilila Mwana akwete umi wa moŵa gose pangali mbesi, jwangakunkulupilila Mwana ngakola umi, ni uchimwa wa Akunnungu uli pa jwelejo.”

4

Che Yesu ni jwankongwe Msamalia

¹ Mafalisayo wāpilikene kuti Che Yesu akupata Wākulijiganya Wājinji ni kwabatisya kwapunda che Yohana.

² Nambo Che Yesu nsyene nganiwābatisya Wāndu, Wākulijiganya Wāo ni Wāwābatisyaga Wāndu.

³ Nipele, Che Yesu paŵapilikene yeleyo w̄atayosile ku Yudea ni kuuja ku Galilaya.

⁴ Mu ulendo wao w̄asachilwe kupita ku Samalia.

⁵ Nipele, w̄aiche ku Sikali musi umo wa ku Samalia, pachiw̄andi ngunda u che Yusufu wapegwilwe ni che Yakobo atatiw̄igwe.

⁶ Pelepo paliji ni chisima chi che Yakobo, nombe Che Yesu pakuw̄a w̄apesile ni ulendo, w̄atemi mungulugulu chisima. Yaliji muusi lyuw̄a pantwe.

⁷ Nipele jwankongwe jumo Msamalia w̄aiche kukuteka meesi. Ni Che Yesu w̄ansalile jwankongwe jo, “Nguw̄enda meesi gakung'wa.”

⁸ Katema ko w̄akulijiganya w̄akwe w̄ajile mu mmusi kukusuma yakulya.

⁹ Nambo jwankongwe jo w̄atite, “Mmwejo Myahudi, ana nkukombola chinauli kuumenda meesi gakung'wa uneji jwankongwe Msamalia?” W̄atite yeleyo pakuw̄a W̄ayahudi ngakukumulangana ni W̄asamalia.

¹⁰ Che Yesu w̄ajanjile, “Nkachimanyi chichi chakusaka Akunnungu kumpa ni w̄aani w̄akummenda meesi gakung'wa, nkamendile jwelejo, nombejo akampele meesi gagakwikanawo umi.”

¹¹ Jwankongwe jo w̄atite, “Ambuje, mmwe nganinkola ngao ni chisima chi chilewipe nnope. Ana mpatile kwapi meesi gagakwikanawo umi go?”

¹² Ambuje w̄etu che Yakobo ni w̄atupele uweji chisima chi, nsyene ni w̄anagwe ni ilango yakwe w̄ang'wele meesi ga chisima chi. Ana mmwejo nkulitenda jwankulu nnope kwapunda che Yakobo?”

¹³ Che Yesu w̄anjanjile, “Jwalijose juchang'we meesi ga chisima chi chijakole njota sooni.

¹⁴ Nambo juchang'we meesi gachinaape une ngajakola njota ng'oo. Meesi gachinaape une chigaŵe nti meesi gagakuulika nkati mwakwe, gagakwikanawo umi wa moŵa gose pangali mbesi.”

¹⁵ Jwankongwe jo w̄ansalile, “Ambuje, nguw̄enda meesi go kuti jinangole njota sooni ni ninaiche sooni pelepa kukuteka meesi.”

¹⁶ Che Yesu w̄ansalile jwankongwe jo, “Njaule nkaaŵilanje w̄ankwenu, nkaiche pamo nawo pelepa.”

¹⁷ Jwankongwe jo w̄ajanjile, “Uneji nganingola w̄alume.”

Che Yesu w̄ansalile, “Njanjile yambone kuti nganinkola w̄alume.

¹⁸ Pakuw̄a mwalombilwe kasano, ni jwannume junkutama nawo sambano jo nganaŵa w̄ankwenu. Pelepo chinsasile cho chili chisyene.”

¹⁹ Jwankongwe jo w̄asalile, “Ambuje, nguwona kuti mmwejo ndi jwaku-londola jwa Akunnungu.

²⁰ Achambuje w̄etu ŵa Chisamalia w̄aapopelele Akunnungu mwinani mwa chitumbi chi, nambo w̄anyamwe W̄ayahudi nkuti, tukusachilwa kwapopelele Akunnungu ku Yelusalemu.”

²¹ Che Yesu w̄anjanjile, “Amao, nkulupilile chinguchisala, chikaiche katema ngamwapopelele Atati mwinani mwa chitumbi chi atamuno ku Yelusalemu kula.

²² W̄anyamwe W̄asamalia nkwapopelele w̄angankwamanyilila, nambo uweji W̄ayahudi tukwamanyilila w̄atukwapopelele, pakuw̄a ukulupusyo wa Akunnungu chiutyochele kwa litala lya W̄ayahudi.

²³ Nambo chikaiche katema, sooni kaiche, w̄akupopelele kwa usyene chiŵaapopelele Atati achilongoswaga ni Mbumu jwa Akunnungu ni usyene. Pakuw̄a Atati akwasaka w̄andu w̄akwapopelele chanti yeleyo.

24 Akunnungu ali Mbumu, ni wâkwapopelela wêlewo wâpopeleleje achilon-goswaga ni Mbumu jwa Akunnungu ni kuumanyilila usyene.”

25 Jwankongwe jo wânsalile, “Ngumanyilila kuti chaiche Masiya jwakuwîlanjikwa Kilisito Jwakuwombola. Pachaiche chatumanyisye inayose.”

26 Che Yesu wânsalile, “Uneji jungu wêcheta nomwe ndili jwelejo.”

27 Papopo wâkulijiganya wâkwe wâusile, wâsimosile ligongo wâasimene Che Yesu alinkukunguluka ni jwankongwe. Nambo ngapagwa jwalijose juwâmbusisye Che Yesu, “Ana nkusaka chichi? Pane kwaligongo chi nkukunguluka ni jwankongwe?”

28 Jwankongwe jo wâlesile lulo lwakwe palapala, wâjawile mmusi ni kwasalila wându achitiji,

29 “Njisangane nkannole mundu jwasalile yanayose imbanganyisye! Ikukomboleka kuti jweleju ali Kilisito Jwakuwombola?”

30 Nipele wându wâkopweche mmusi ula ni kwajaulila Che Yesu.

31 Katema kakoko wâkulijiganya wâkwe wâliji nkwachondelela Che Yesu achitiji, “Chondechonde Jwakwiganya, ndye.”

32 Nambo Che Yesu wâasalile, “Uneji ngwete chakulya chingankuchimanyilila wânyamwe.”

33 Wâkulijiganya wâkwe wâtandite kuusyana achinsyene pe, “Ana kwana mundu jwanjigalile chakulya?”

34 Che Yesu wâasalile, “Chakulya changu chili kutendekanya chakusaka awâla wândumile ni kugamalisya masengo gao.

35 Wânyamwe ngankuti, ‘Jisigalile miesi ncheche, pakwika katema ka kugungula?’ Nambo uneji ngunsalila nnole migunda ji jili chile kwa kugungula.

36 Jwakugungula akupochela mbote ni akukumbikanya pamo magungulo kuti gakole umi wa moŵa gose pangali mbesi, nipele jwakupanda asengwe yalumo ni jwakugungula.

37 Chiwêcheto chi chili chisyene, ‘Jumo akupanda ni jwine akugungula.’

38 Uneji nantumile nkagungule magowolo ganganimpande wânyamwe, wâne wâpanganyisye masengo gakulimba, nambo gelego ginkupata wânyamwe gali kwa ligongo lya masengo gao.”

39 Wâsamalia wâjinji wâ musî ula wâakulupilile Che Yesu kwa ligongo lya umboni wa maloŵe gaŵa wêchete jwankongwe jo gagakuti, “Asalile inayose imbanganyisye.”

40 Wâsamalia wâjaulile Che Yesu ni kwachondelela atame pamo nawo, nombejo wâtemi pepala moŵa gaŵili.

41 Nipele wându wâjinji nnope wâakulupilile Che Yesu ligongo lya maloŵe gao.

42 Wânsalile jwankongwe jo, “Sano tukukulupilila ngaŵa kwaligongo lya kuwêcheta kwenu pe, nambo pakuŵa tupilikene twachinsyene, ni tukumanyilila kuti isyene ajuju ni Nkulupusyo jwa wându wâpachilambo.”

Che Yesu akunnamya mwanache jwa jwankulu

43 Pagapite moŵa gaŵili Che Yesu wâusile sooni ku Galilaya.

44 Pakuŵa Che Yesu nsyene wâsasile pangasisa kuti, “Jwakulondola jwa Akunnungu ngakuchimbichikwa mchilambo chakwe nsyene.”

45 Paŵaiche ku Galilaya, wandu wajanji wakweleko wapochele, pakuwa wanyawo nombe waliji ku Yelusalemu kuchindimba cha Pasaka, waiweni yose yaitesileje Che Yesu pachindimba.

46 Nipele Che Yesu waujile sooni mmusi wa ku Kana, chilambo cha ku Galilaya, peuto pawagatesile meesi gawe divai pala. Pepala paliji ni jwankulu jumo juwaliji ni mwanache jwakulwala ku Kapelenaumu ko.

47 Nipele jwankulu jo pawapilikene kuti Che Yesu atyosile ku Yudea ni kwika ku Galilaya, wajaulile ni kwachondelela ajaule ku Kapelenaumu akanamye mwanagwe juwalwalaga kuwandichila kuwa.

48 Che Yesu wansalile, “Wanyamwe ngankwakulupilila Akunnungu pangaiwona imanyisyo ni yakusimonjeka!”

49 Jwankulu jo wanjajile, “Ambuje, chondechonde tujale mwanangu akanaŵe kuwa.”

50 Che Yesu wansalile, “Njauleje, mwanagwenu chalame.”

Mundu jo walikulupilile liloŵe liwasalilwe ni Che Yesu ni wjawile.

51 Paŵaliji nkutuluka, wasimene ni achikapolo wao ni wansalile kuti mwanache jwao alamile.

52 Nombejo wausisye katema kawatandite mwanagwe kupata eja, ni wanyawo wanjajile, “Ulwele wannesile liiso saa saba ja musi.”

53 Nipele atati jo wajimanyilile kuti jaliji saa jilajila jiwasalilwe ni Che Yesu kuti, “Mwanagwenu chalame.” Pelepo nsyene pamo ni achalongo wakwe wose wankulupilile Che Yesu.

54 Chelechi chaliji chimanyisyo cha kusimosya chawili chiwachipanganyisye Che Yesu pawatyosile ku Yudea kuuja ku Galilaya.

5

Che Yesu akunnamya mundu pa litanda

1 Payamasile yeleyo, Che Yesu wakwesile kwaula ku Yelusalemu ku chindimba cha Wayahudi,

2 Ni ku Yelusalemu ko, pachiwandi nnango wekulungwa waukwilanjikwa nnango wa ngondolo, kwaliji ni litanda lyalikuwilanjikwa Mchiebulania Betisasa lyalili ni mapenu nsano.

3 Wakulwala wajanji wagonaga mmapenu mo, kwaliji ni wangelola ni wakulemala ni wakutatala.

4 Walolelaga meesi gatinganyikwe, pakuwa kapali katema katumetume jwa kwini jwa Ambuje watuluchilaga mmeesi ni kugatinganya. Jwakulwala jwalijose juwaliji jwaandanda kwinjila mmeesi gagatinganyikwe, walamile ulwele uliwose walinawo.

5 Pelepo paliji ni mundu jumo juwatatele yaka makumi gatatu kupambula nsano ni itatu.

6 Che Yesu pawambweni mundu jula ali agonile pepala ni kwimanyilila kuti ali jwakulwala moŵa gamajini, wambusisye, “Ana nkusaka kulama?”

7 Jwakulwala jo wanjajile, “Ambuje, uneji nganingola jwakunyinjisya mu litanda katema meesi pagakutinganyikwa. Pingulinga kwinjila, mundu jwine akuunongolela kwinjila.”

8 Nipele Che Yesu wansalile, “Njimuche, njigale ugono wenu njaule.”

9 Papopo pepo mundu jo walamile, wajigele ugono wakwe ni kwaula.

Yeleyo yatendekwe pa Lyuwa lya Kupumulila.

10 Nipele achakulu wa Wayahudi wansalile mundu jwalamile jo, “Lelo jino lili Lyuwa lya Kupumulila ni malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa gakukanya kunyakula ugono wenu.”

11 Nambo mundu jo waajanjile wanyawo, “Mundu jwanamisye jula andanjile, ‘Njigale ugono wenu, njaule.’ ”

12 Wanyawo wambusisye, “Ana waani ansalile njigale ugono wenu njaule?”

13 Nambo mundu juwalamiswe jula nganmanyilila Che Yesu kuti ali waani, pakuwa pepala pali ni mpingo wekulungwa wa wandu ni Che Yesu watyosile pepala.

14 Kanyuma Che Yesu wansimene mundu juwannamisye jula pa Nyumba ja Akunnungu, ni wansalile, “Mpilikane sambano nnamile, kasintenda sooni sambi, chinaiche kunsimana chindu chakusakala kupunda achichi.”

15 Mundu jula wajawile kukwasalila achakulu wa Wayahudi kuti Che Yesu ni juwalamisye.

16 Pakuwa Che Yesu watendekenyeye yeleyo pa Lyuwa lya Kupumulila, Wayahudi watandite kunchima.

17 Nambo Che Yesu waasalile, “Atati wangu akupanganya masengo mowa gose ni uneji ngugapanganya iyoyo peyo.”

18 Kwa ligongo lyo, achakulu wa Wayahudi wapundile kusosasosa litala lyakwaulaga Che Yesu nga wa ligongo lyakutema malajisyo ga Lyuwa lya Kupumulila pe, nambo pakuwa alitesile kuti Akunnungu ali Atatigwe ni kulitenda chisau ni Akunnungu.

Ulamusi wa Mwana jwa Akunnungu

19 Che Yesu waasalile, “Ngunsalila isyene, Mwana ngakukombola kupanganya chachilichose jikape. Mwana akukombola kupanganya achilape chakuchiwona alinkupanganya Atati. Pakuwa achila chaakuchipanganya Atati Mwana nombejo akupanganya ilaila peila.

20 Atati akunnonyela Mwana ni kunlosya indu yose yakupanganya nsyene. Soonni chiwalosye indu yekulungwa kupunda ayiyi, ni wanyamwe chinsimonje.

21 Mpela ila Atati iyakuti pakwasyusya wawile ni kwapa umi, iyoyo peyo ni Mwana akwapa umi awala wakwasaka.

22 Atati ngakunlamula mundu jwalijose, nambo ampele Mwanagwe ukombole wose wakwalamula wandu,

23 kuti wandu wose anchimbichisye Mwana mpela yakuti pakwachimbichisya Atati. Mundu jwalijose jwangakunchimbichisya Mwana ngakunchimbichisya Atati juwantumile.”

24 “Ngunsalila isyene, jwakulipikanila lilo we lyangu ni kwakulupilila wandumile une wala, jwelejo akwete umi wa mowa gose pangali mbesi. Nombejo ngaalamulikwa ng’oo, pakuwa amasile kukopoka muchiwa ni kwinjila mu umi.

25 Ngunsalila isyene, chikaiche katema ni sambano kaiche chanti wandu wawile chalipilikane lilo we lya Mwana jwa Akunnungu nombe wandu wachalipilikane wo chakole umi.

26 Mpela ila Atati yatite kuwa ndande ja umi, iyoyo peyo ampele Mwana kuwa ndande ja umi.

27 Soonni ampele Mwana ukombole wa kulamula ligongo jwelejo ali Mwana jwa Mundu.

28 Nkachisimonga achichi pakuŵa chikaiche katema chati ŵandu wose ŵaali kumalembe chalipilikane liloŵe lyao,

29 nombe chasyuche, aŵala ŵaŵatendekenye yambone chasyuche ni kupata umi ni aŵala ŵaŵatendekenye yangalumbana chasyuche ni kulumulikwa.”

Usyene nkati Che Yesu

30 “Uneji jikape ngangukombola kuchitendekanya chindu kwa ukombole wangu nansyene. Ngulamula mpela inguti pakupilikana kutyochela kwa Atati, ni kulamula kwangu kuli kwa usyene pakuŵa ngangupanganya ingusaka nansyene, nambo yambone paujo pao ŵandumile une ŵala.

31 “Naliŵalangaga nansyene umboni wangu uli wa unami.

32 Nambo apali jwine jwakusala umboni pa une, noneji ngumanyilila kuti yose yakusala nkati uneji ili isyene.

33 Ŵanyamwe mwalajisye ŵantenga ku che Yohana Ŵakubatisya, ni umboni wasasile nkati une uli usyene.

34 Ngaŵa kuti uneji nguukulupilila umboni wa ŵandu, nambo ngusala yelei kuti ŵanyamwe nkulupuswe.

35 Che Yohana ŵaliji mpela lumuli lulwakolelaga ni kulanguchisya, ni ŵanyamwe mwaliji chile kusengwa ni lilanguka lyakwe kwa katema pe.

36 Nambo uneji ngwete umboni kukwangu wauli wekulungwa kupunda u che Yohana. Pakuŵa masengo gingugapanganya gaambebe Atati malichisye ni gagakulosya pangasisika kuti Atati ni ŵandumile.

37 Atati uŵandumile, iyoyo akusala umboni nkati une. Ŵanyamwe nganim kulipilikana liloŵe lyao atamuno kukulola ku meeso kwao,

38 ni liloŵe lyao ngalikutama nkati mwenu, pakuŵa nganimukulupilila ajula juŵamtumile.

39 Nkugasosasosa Malembelo ga Akunnungu nchiganisyaga kuti mu gelego chimpate umi wa moŵa gose pangali mbesi. Ni Malembelo ga Akunnungu go gakuŵalanga umboni nkati une!

40 Ni ŵanyamwe ngankusaka kwika kukwangu kuti nkole umi wa moŵa gose pangali mbesi.

41 “Ngangusosa kuchimbichikwa ni ŵandu.

42 Nambo ngummanyilila ŵanyamwe kuti nganinkola unonyelo wa Akunnungu mmitima jenu.

43 Uneji iiche kwa ulamusi wa Atati ŵangu, ni ŵanyamwe nganimungulupilila. Aikaga mundu jwine kwa ulamusi wakwe nsyene, chimukulupilile.

44 Ana chinkombole chinauli kungulupilila iŵaga ŵanyamwe nkusaka kulapikwa kutyochela kwa achinjenu nambo nkukana kulapikwa kwakukutyochela kwa Akunnungu ŵaali jikape?

45 Nkaganisyaga kuti uneji chinambechetele kwa Atati. Che Musa junkunlolela ŵanyamwe ni juchambechetele kwa Atati.

46 Nkankulupilile che Musa nkaangulupilile ni une ŵakwe pakuŵa che Musa ŵalembile ngani syangu.

47 Nambo iŵaga ngankugakulupilila gaŵagalembile che Musa gala, sano chinkombole chinauli kugakulupilila ginguŵecheta?”

6

*Che Yesu akuulisa mpingo wa wāndu
(Matayo 14:13-21; Maliko 6:30-44; Luka 9:10-17)*

1 Payamasile yeleyo Che Yesu wājombweche litanda lya Galilaya pane likuwīlanjikwa litanda lya Tibelia.

2 Mpingo wekulungwa wa wāndu wakuiye ligongo wāndu wo waiweni imanyisyo iwāpanganyisye kwa kwalamya wāndu.

3 Nipele Che Yesu pamo ni wākulijiganya wāo wākwesile mwitumbi ni kutama.

4 Katema ka chindimba cha Pasaka ja Wāyahudi ka wāndichile.

5 Che Yesu pa wālolesyelolesye wāuweni mpingo wekulungwa wa wāndu uchaichililaga, nipele wāusisye che Filipino, “Ana chitusume kwapi chakulya kuti twape wāndu wā alye?”

6 Wāwechete yeleyo kuti wālinje che Filipino, pakuwā asyene waimanyi chichaapanganye.

7 Che Filipino wājanjile, “Ipande machila ga wīli ga madini ga feza ngaikukwana kusumila mikate kwa kila mundu!”

8 Jumo jwa wākulijiganya wā Che Yesu jwakuwīlanjikwa che Andulea, mpwao che Simoni Petulo, wāasalile Che Yesu,

9 “Kwana jwanchanda pelepa jwali ni ipande nsano ya mikate ja shayili ni somba siwīli. Nambo yakulya yi kanandi ngayajikutisya wāndu wājinji wānti nyi?”

10 Che Yesu wāasalile wākulijiganya wāo, “Mwasalile wāndu atame paasi.” Pelepo pali ni manyasi, nipele wāndu wose wātemi paasi, winji wa achalume pe waliji mpela elufu tano.

11 Nipele Che Yesu wāijigele ipande ya mikate ila, ni wātogolele Akunnungu ni kwagawila wāndu wāwatemi paasi wāla. Wātesile iyoyo peyo ni somba sila ni kila mundu wāpatile mpela iwātite pakusaka.

12 Wāndu wo pa wājikwite Che Yesu wāasalile wākulijiganya wāo, “Nkumbikanye mbakatika yaisigele yo kuti inapotele.”

13 Nipele, wākulijiganya wāla wākumbikenye isigasi ya mikate nsano ja shayili iyasigesye wāndu wāwālile wāla, wāgumbesye itundu likumi ni iwīli.

14 Wāndu pa wāchiweni chimanyisyo chiwāchipanganyisye Che Yesu cho, wātite, “Isyene aju ni jwakulondola jwa Akunnungu jwāwechetekwe kuti chaiche pachilambo.”

15 Che Yesu waimanyi kuti wāndu wāsachile kwakanganichisya awe mwenye jwao, ni wātyosile sooni jikape ni kwaula ku chitumbi.

*Che Yesu akwenda pachanya meesi
(Matayo 14:22-33; Maliko 6:45-52)*

16 Pakwaswele wākulijiganya wā Che Yesu wātulwiche kwaula ku litanda.

17 Wājinjile mu ngala wā wātandite komboka kwaula ku Kapelenaumu. Chipi chajinjile ni Che Yesu wālinji akanawe kwaichilila.

18 Litanda lyatandite matumbela kwa ligongo lya chimbunga chekulungwa chichaliji chininkupuga.

19 Wākulijiganya wāo pa wājawile kwakutalichila uleu wa maili situ pane ncheche, wāmmweni Che Yesu alinkwenda pachanya meesi, ni kujiwāndichila ngala wā, wājogwepe nnope.

20 Che Yesu wāasalile, “Nkajogopa, ndili uneji!”

²¹ Nipele wâkulijiganya wâla kwakusangalala wâmmendile Che Yesu ajinjile mu ngalaŵa mula. Palapala ngalaŵa jaiche mungulugulu litanda kuwajaulaga.

Wandu akwasosasosa Che Yesu

²² Malaŵi jakwe mpingo wa wandu uŵasigele peesi litanda ula waimanyi kuti apala pali ni ngalaŵa jimo pe. Che Yesu nganajinjila mu ngalaŵa pamo ni wâkulijiganya ŵao, nambo wâkulijiganya ŵao wo wâjawile achinsyene pe.

²³ Syaiche ngalaŵa sine kutyochela ku Tibelia pepala mpingo wekulungwa wa wandu paŵalile mikate, Ambuje ali amasile kwatogolela Akunnungu.

²⁴ Nipele, wandu wo paŵaimanyi kuti Che Yesu ni wâkulijiganya ŵao nganapagwa pepala, ŵasikwesile ngalaŵa sila ni kwaula ku Kapelenaumu achinsosaga.

Che Yesu ali chakulya cha umi

²⁵ Wandu ŵala paŵasimene Che Yesu ali ajombweche wâmbusisye, “Ana, jwakwiganya akuno nnyiche katema chi?”

²⁶ Che Yesu ŵaajanjile, “Ngunsalila isyene, nkusosasosa une ngaŵa kwaligongo mwaiweni imanyisyo imbanganyisye, nambo kwaligongo mwalile mikate jila ni kwikuta.

²⁷ Kasinchenjeuchila chakulya chachikuwola, nambo nchenjeuchile chakulya chingachikuwola cha umi wa moŵa gose pangali mbesi. Mwana jwa Mundu champe chakulya chi pakuŵa Akunnungu Atati, alosisye kuti ansagwile ni kunkunda.”

²⁸ Nombewo wâmbusisye Che Yesu, “Tutende chichi kuti tukombole kugapanganya masengo gakugasakaga Akunnungu tugapanganye?”

²⁹ Che Yesu ŵaajanjile, “Chelechi ni chakuchisaka Akunnungu nchipanganye, munkulupilile jwantumile jula.”

³⁰ Pelepo ŵaasalile, “Ana chintende chimanyisyo chi tulole kuti tunkulupilile mmwe? Chintende chichi?”

³¹ Achambuje wetu ŵalile chakulya chachikuŵilanjikwa mana mwipululu mula mpela igakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, ‘Ŵalisisye mikate jajityochele kwinani.’”

³² Che Yesu ŵaasalile, “Ngunsalila isyene, che Musa nganampanga nkate kutyochela kwinani, nambo Atati ŵangu ni ŵampele ŵanyamwe nkate usyene kutyochela kwinani.

³³ Pakuŵa nkate wakutupa Akunnungu uli ajula jwatulwiche kutyochela kwinani ni kwapa umi wandu ŵaali mchilambo.”

³⁴ Nipele ŵaasalile, “Ambuje, ntupeje nkate wu kila lyuŵa.”

³⁵ Nambo Che Yesu ŵaasalile, “Uneji ndili nkate waukwikanawo umi. jwakwika kukwangu ngasijinkola sala, jwakungulupilila une ngasijinkola njota ng’oo.

³⁶ Nambo nansalile kuti namuno muuweni, nganimme kungulupilila.

³⁷ Wose ŵakuumba Atati chaiche kukwangu, noneji jwalijose jwakwika kukwangu ngasinankana ng’oo.

³⁸ Nganinduluka kutyochela kwinani kwaligongo lya kuitendekanya ingusaka uneji, nambo ndulwiche kuti ndendekanye yakusaka wandumile une ŵala.

³⁹ Yakusaka wandumile une ŵala ni ayiyi, ninanjase jwalijose juŵambele, nambo naasyusye pa lyuŵa lya mbesi.

40 Pakuŵa chakusaka Atati ŵangu ni achichi, jwalijose jwakunlola Mwana ni kunkulupilila akole umi wa moŵa gose pangali mbesi, ni uneji chinansyusye pa lyuŵa lya mbesi.”

41 Nipele Ŵayahudi ŵatandite kwasongonechela Che Yesu pakuŵa ŵatite, “Uneji ndili nkate wautulwiche kutyochela kwini.”

42 Ni ŵatite, “Uli, ajuju ngaŵa Che Yesu mwana ju che Yusufu jula? Atatigwe ni achikulugwe twamanyi! Ana akukombola chinauli kuti atulwiche kutyochela kwini?”

43 Che Yesu ŵaasalile, “Nneche kusongonechelana jwine ni jwine.

44 Ngapagwa mundu juchakombole kwika kukwangu pangali Atati juŵandumile une jo kwautila kukwangu, ni une chinansyusye mundu jo pa lyuŵa lyambesi.

45 Ŵakulondola ŵa Akunnungu ŵalembile kuti, “Ŵandu wose chajiganyikwe ni Akunnungu.” Mundu jwalijose jwakumpilikana Atati ni kulijiganya kutyochela kwa ŵelewo, chaiche kukwangu.

46 Ngapagwa mundu jwambweni Atati, ikaŵe ajula pe jwatyosile kwa Akunnungu, jwelejo ni juŵambweni Atati.

47 Ngunsalila isyene, jwakukulupilila akwete umi wa moŵa gose pangali mbesi.

48 Uneji ndili nkate waukwikanawo umi.

49 Achambuje ŵenu ŵalile mana mwipululu mula, nambo ŵawile.

50 Nambo weleu ni nkate waukutuluka kutyochela kwini kuti jwalijose jwakulya anajasiche.

51 Uneji ndili nkate waukwikanawo umi wautulwiche kutyochela kwini. Mundu jwalijose alyaga nkate wo chalame moŵa gose pangali mbesi. Ni nkate uchinaape wo uli chiilu changu chinguchityosya kuti ŵandu wose ŵapachilambo akole umi.”

52 Nipele Ŵayahudi ŵatandite kwangangana achinsyene pe, “Ana aju akukombola chinauli kutupa uwe chiilu chakwe kuti tulye?”

53 Che Yesu ŵaasalile, “Ngunsalila isyene, iŵaga ngankulya chiilu cha Mwana jwa Mundu ni kung’wa miasi jakwe, ngankola umi nkati mwenu.

54 Mundu jwalijose jwakulya chiilu changu ni kung’wa miasi jangu akwete umi wa moŵa gose pangali mbesi, ni uneji chinansyusye pa lyuŵa lyambesi.

55 Pakuŵa chiilu changu chili chakulya chisyenesyene, ni miasi jangu jili chakung’wa chisyenesyene.

56 Mundu jwalijose jwakulya chiilu changu ni kung’wa miasi jangu, jwelejo akutama nkati mwangu ni uneji ngutama mwa jwelejo.

57 Mpela ila Atati ŵaali ŵajumi iŵandumile, ni kwa ligongo lya Atati ndili ŵajumi, kwayele jwakundya une chaŵe ŵajumi kwa ligongo lyangu.

58 Nipele, weleu uli nkate wautulwiche kutyochela kwini, ngaŵa mpela mana jiŵalile achambuje ŵenu ni kuwa. Nambo juchalye nkate wu chakole umi wa moŵa gose pangali mbesi.”

59 Che Yesu ŵaŵechete yeleyo paŵaliji nkwiganya mu nyumba ja kusimanilana Ŵayahudi ku Kapelenaumu kula.

Maloŵe gagakwikanawo umi wa moŵa gose pangali mbesi

60 Nipele ŵakulijiganya ŵao ŵajinji paŵapilikene yeleyo ŵatite, “Aga majiganyo ga gali gakulimba! Ana nduni juchakombole kugakunda?”

⁶¹ Che Yesu waimanyi pangasalilwa ni mundu kuti wakulijiganya wao waliji nkusongoneka yankati yeleyo, ni wausisye, “Ana majiganyo ga gakuntesya nneche kungulupilila?”

⁶² Nambi chiiwe uli pachimummone Mwana jwa Mundu alinkujigalikwa kwaula kwianani kuwaliji kundanda?

⁶³ Mbumu jwa Akunnungu ni jwakwichisya umi, machili ga mundu gangali chindu. Malowe ginansalile gali Mbumu nombe gali umi.

⁶⁴ Natamuno yeleyo apali wane mwa wanyamwe wangakukulupilila.” Che Yesu wawechete yeleyo pakuwa waimanyi chitandile kundanda kuti waani wangakulupilila ni nduni juchangalauche.

⁶⁵ Nipele Che Yesu wawechete sooni, “Kwa ligongo lyo nansalile kuti ngapagwa juchakombole kwika kukwangu mpaka akamuchikwe ni Atati wangu.”

⁶⁶ Kutyochema lyuwa lyo wakulijiganya wao wajinji walesile kulongana nawo kwaligongo lya malo we gala ni waujile panyuma.

⁶⁷ Nipele Che Yesu wausisye wakulijiganya likumi ni wawili wala, “Ana, ni wanyamwe nombe nkusaka kwaula?”

⁶⁸ Che Simoni Petulo wajanjile, “Ambuje, tutujaule kwa acheni? Mmwejo nkwele malo we gagakwikanawo umi wa mo wa gose pangali mbesi.

⁶⁹ Uweji tukukulupilila ni sooni tukwimanyilila kuti mmwejo ndi jwan-swela kutyochela kwa Akunnungu.”

⁷⁰ Che Yesu waasalile, “Uli, nganinansagula wanyamwe likumi ni wawili? Nambo jumo jwenu ali Shetani.”

⁷¹ Nambo Che Yesu waliji nkwagamba che Yuda mwana ju che Simoni Isikaliote, pakuwa jwelejo ni juchangalauche namuno ali jumo jwa wakulijiganya likumi ni wawili wala.

7

Che Yesu ni achapwakwe

¹ Payamasile yeleyo, Che Yesu waliji nkwendajenda ku Galilaya ko. Nganasaka kwendajenda ku Yudea ligongo achakulu wa Wayahudi wasachile kwaulaga.

² Chindimba cha Wayahudi cha masakasa chawandichile.

³ Nipele achapwakwe Che Yesu waasalile, “Ntyoche pelepa njaule ku Yudea kuti wakunkuya mmwe nombewo aiwone yakusimonjeka inkwipanganya.

⁴ Ngapagwa mundu jwakupanganya chindu kwakulisisa iwaga akusaka kumanyika ni wandu. Pakuwa nkupanganya yelei, nilosye mwasyene kwa wandu wa pachilambo.”

⁵ Namose achapwakwe ngani wakulupilila.

⁶ Nipele, Che Yesu waasalile, “Katema kambone kukwangu kakanawe kwika, kukwenu wanyamwe katema kakalikose kali kambone.

⁷ Wandu wa pachilambo ngakombola kunchima wanyamwe, nambo uneji akunjima pakuwa naasalile kuti yakuitendekanya yo ili yangalumbana.

⁸ Wanyamwe njaule kuchindimba cho. Uneji ngunyaula kuchindimba cho pakuwa katema kambone kukwangu kakanawe kwika.”

⁹ Wawechete yeleyo ni kusigala pa Galilaya palapala.

Che Yesu kuchindimba cha masakasa

¹⁰ Achapwakwe paŵamasile kwaula kuchindimba cha masakasa, Che Yesu nombe ŵajawile, nambo nganajaula kwakulilosya, ŵajawile kwakulisisa.

¹¹ Kuchindimba cho achakulu ŵa Ŵayahudi ŵaliji nkwasosasosa Che Yesu, ni ŵausyene, “Ana ali kwapi ŵelewo?”

¹² Mpingo wa ŵandu waliji nkusongona jwine ni jwine yankati Che Yesu. Ŵandu ŵane ŵatite, “Ali mundu jwambone.” Ni ŵane ŵatite, “Ngaŵa! Akwambulubusa ŵandu.”

¹³ Atamuno yeleyo ngapagwa mundu jwalijose jwalinjile kuŵecheta ngani syakwe pelanga kwa ligongo lya kwajogopa achakulu ŵa Ŵayahudi.

¹⁴ Chindimba cho pichaŵandichile kumala, Che Yesu ŵajawile pa Nyuumba ja Akunnungu ni kutanda kwiganya.

¹⁵ Nipele achakulu ŵa Ŵayahudi ŵasimosile ni kuti, “Ana mundu ju agapatile kwapi majiganyo ga, nombejo nganajaule kukulijiganya?”

¹⁶ Pelepo Che Yesu ŵaajanjile, “Majiganyo gungwiganya nganigaŵa gangu, nambo gakutyochela kwa ŵelewo ŵandumile une.

¹⁷ Mundu asakaga kupanganya yakusaka Akunnungu, chaimanyilile kuti majiganyo gungwiganya gatyosile kwa Akunnungu pane nguŵecheta kwa ukombole wangu nansyene.

¹⁸ Jwelejo jwakuŵecheta ngani syakwe nsyene akusosasosa ukulu wakwe nsyene, nambo jwakusosasosa ukulu wa jwannajisye jula, jwelejo ali jwausyene ni mwa jwelejo ngapagwa unami.

¹⁹ Ana che Musa nganampanga malajisyo? Atamuno yeleyo, ngapagwa jwalijose mwa ŵanyamwe jwakugatendekanya gagalembekwe mmalajisyo go. Ana ligongo chi nkusaka kumulaga?”

²⁰ Papopo mpingo wekulungwa wa ŵandu wajanjile, “Ana mmwe nkwele masoka! Nduni jwakusaka kummulaga mmwe?”

²¹ Che Yesu ŵaajanjile, “Mbanganyisye chakusimonjeka chimo ni ŵanyamwe nkuchisimonga.

²² Che Musa ŵampele chisyoŵelo cha kwaumbasya achiŵana ŵenu. Nambo chisyoŵelo cho nganichityochela ku che Musa nambo chatyochele kwa achambuje ŵenu. Sambano ŵanyamwe nkummumbasya mwanache pa Lyuŵa lya Kupumulila.

²³ Iŵaga mundu akuumbala pa Lyuŵa lya Kupumulila kuti ganatemeche malajisyo, sambano kwa chichi nkuundumbilila une ligongo nannamisye mundu pa Lyuŵa lya Kupumulila?

²⁴ Kasinlamula kwa meeso pe, nambo nlamule kwa goloka.”

Che Yesu ali Kilisito Jwakuwombola jwatumikwe ni Akunnungu

²⁵ Ŵandu ŵane ŵa ku Yelusalemu ŵatandite kulusya, “Ana mundu ju ngaŵa ajula jwakusosekwa ni ilongola kuti ammulaje?”

²⁶ Nnole, sambano akuŵecheta pelanga, nombe ngapagwa mundu jwakuntanjila chachilichose. Uli, ilongola akwimanyilila kuti aju ali Kilisito Jwakuwombola?

²⁷ Pachaiche Kilisito ngapagwa mundu juchakumanye kwakopochele, nambo uweji tukumanyi kwakopochele mundu ju!”

²⁸ Nipele Che Yesu paŵaliji nkwiganya pa Nyuumba ja Akunnungu ŵanyanyisye achitiji, “Ana ŵanyamwe nkuumanyilila une ni sooni nkumanyi kungopochele? Une nguniika kwa ulamusi wangu nansyene, nambo ŵandumile une wo ali ŵausyenesyene, ni ŵanyamwe ngunkwamanyilila,

29 uneji ngwamanyilila pakuŵa ngopochele kwa ŵelewo, nombewo ni ŵandumile une.”

30 Nipele ŵandu ŵasachile kwakamula, nambo nganapagwa mundu jwali-jose jwalinjile kunkwaya, ligongo katema kakwe kaliji kakanawe kwika.

31 Mumpingo wa ŵandu mula, ŵandu ŵajinji ŵakulupilile ni kuti, “Ana aikaga Kilisito Jwakuwombola chapanganye imanyisyo yekulungwa kupunda ayiyi yakuitendekanya aŵa?”

Ŵakulindilila akutumikwa kukwakamula Che Yesu

32 Mafalisayo ŵapilikene ŵandu achisongonaga jwine ni jwine yankati Che Yesu. Nipele achakulu ŵambopesi pamo ni Mafalisayo ŵatumile ŵakulindilila Nyuumba ja Akunnungu akaakamule Che Yesu.

33 Che Yesu ŵaasalile, “Chindame ni ŵanyamwe kwa katema kakajipi, nipele chinyaule kwa ŵandumile ŵala.

34 Chimuosose nambo ngamuwona, pakuŵa pepala pachime ŵanyamwe ngankombolanga kwika.”

35 Achakulu ŵa Ŵayahudi ŵausyanaga achinsyene pe, “Ana mundu ju cha-jaule kwapi kwakuti ngatukombola kwawona? Ana chajaule kwa Ŵayahudi ŵapwilingene ni kutama mu misi ja Ŵagiliki ni kwajiganya Ŵagiliki?”

36 Ana malumbo gakwe chichi pakuti, ‘Chimuosose nambo ngamuwona, ni pepala pachime ŵanyamwe ngankombola kwika?’ ”

Sulo syasikulima meesi gagakwikanawo umi

37 Lyuŵa lya mbesi lya chindimba cho lyaliji lyuŵa lyekulungwa. Che Yesu ŵajimi ni kuŵecheta kwa liloŵe lyakunyanyisya, “Mundu jwalijose jwakwete njota aiche kung’wa kukwangu.

38 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, ‘Jwakungulupilila uneji, sulo sya meesi gagakwikanawo umi chigajilime kutyochela nkati mwaq!’ ”

39 Ŵaŵechete yeleyo nkati Mbumu jwa Akunnungu juchapochelwe ni aŵala ŵakwakulupilila Che Yesu. Mpaka katema ko ŵandu ŵaliji nganam-pochele Mbumu jwa Akunnungu pakuŵa Akunnungu ŵaliji akanawe kunkusya Che Yesu.

Kulekangana kwa ŵandu

40 Ŵandu ŵane mu mpingo ula ŵapilikene maloŵe go, ni ŵatite, “Isyene mundu ju ali jwakulondola jula!”

41 Ŵandu ŵane ŵatite, “Aju ali Kilisito Jwakuwombola!” Nambo ŵandu ŵane ŵaliji nkuliusya, “Ana ikukomboleka Kilisito akopochele ku Galilaya?”

42 Ana Malembelo ga Akunnungu ngagakuti, ‘Kilisito Jwakuwombola chakopochele mu lukosyo lwa mwenye che Daudi, ni chapagwe ku Besele-hemu, musi uŵatemi mwenye che Daudi?’ ”

43 Nipele, ŵandu ŵa mumpingo ŵalekangene kwa ligongo lya Che Yesu.

44 Ŵandu ŵane ŵasachile kwakamula nambo ngapagwa mundu jwalijose juŵankwaiye.

Achakulu ŵa Ŵayahudi akukananga kwakulupilila Che Yesu

45 Nipele ŵakulindilila Nyuumba ja Akunnungu paŵausile, achakulu ŵambopesi ni Mafalisayo, ŵausisye, “Kwachichi nganimwaichisya Che Yesu?”

46 Ŵakulindilila ŵala ŵajanjile, “Nganapagwe mundu jwalijose jwakomb-wele kuŵecheta mpela mundu ju!”

⁴⁷ Nipele Mafalisayo wausisye, “Ana annambwisye ni wanyamwe wakwe?”

⁴⁸ Ana mpatile kumbona jumo jwa ilongola, pane jumo jwa Mafalisayo jwankulupilile jwelejo?

⁴⁹ Ngwamba, nambo wandu wa ngakugamanyilila malajisyo ga Akunungu ga wapele che Musa, kwaye Akunungu walwesisye!”

⁵⁰ Jumo jwa walihi che Nikodemu jumo jwa Mafalisayo juwajaulile Che Yesu kundanda, waasalile achinjakwe,

⁵¹ “Malajisyo getu gakusala kuti, ngatukukombola kunlamula mundu jwalijose pangampilikanila kaje ni kwimanyilila chichi chakupanganya.”

⁵² Ni wanyawo wanjani, “Ni wanyamwe wakwe ntyochele ku Galilaya? Nsosesose Mmalembelo Gamaswela nomwe chinole kuti ku Galilaya ngaakopochela jwakulondola jwa Akunungu!”

⁵³ Nipele kila mundu wasule kumangwakwe.

8

Jwankongwe juwakamwilwe ku chikululu

¹ Pakumala yeleyo Che Yesu wajawile ku chikwesya cha Miseituni.

² Mala wi jakwe kunda wi pe, Che Yesu wajawile sooni pa Nyuumba ja Akunungu. Wandu wose wanyungwile, nombewo watemi ni kutanda kwajiganya.

³ Nipele Wakwiganya malajisyo pamo ni Mafalisayo wannyichenawo jwankongwe juwakamwilwe ali nkutenda chikululu. Wanjimiche jwankongwe jo paujo pa wandu.

⁴ Nipele wambusisye Che Yesu, “Jwakwiganya, jwankongwe ju akamwilwe ali nkutenda chikululu.

⁵ Mmalajisyo getu che Musa watulajisye yele, jwankongwe mpela aju aulajike kwa kuputikwa ni maganga. Nambi mmwejo nkuti uli?”

⁶ Watite yeleyo kuti walinje Che Yesu akole chakumbetela. Nambo Che Yesu wakoteme ni kulemba paasi ni chala chakwe.

⁷ Pa wapundile kumbusya, Che Yesu wajinamukwiche ni kwasalila, “Naga kwana mundu jwalijose mwa wanyamwe jwanganakola sambi awe jwaandanda kumponya liganga.”

⁸ Nipele wakoteme sooni ni kulemba paasi.

⁹ Pa wapilikene yeleyo watandite kutyoka jumo jumo achilongolelaga achachekulu. Che Yesu wasigele jikape ni jwankongwe jula ali ajimi palapala.

¹⁰ Ni Che Yesu pa wajinamukwiche wambusisye jwankongwe jula, “Amao, wandu wala alinji kwapi? Uli, ngapagwa jwanlamwile mmwejo?”

¹¹ Jwankongwe jula wanjani, “Ambuje, ngapagwa namose jumo jwanamwile!” Nombe Che Yesu wasalile, “Uneji nombe ngangunlamula. Njaule, nambo kutandila sambano nkatenda sambi sooni.”

Che Yesu ali lilanguka lya chilambo

¹² Che Yesu wakungulwiche sooni ni wandu achitiji, “Uneji ndili lilanguka lya pachilambo pano. Mundu jwalijose jwakinguya uneji ngajenda mu chipi ngo, nambo chakole ni lilanguka lya umi.”

¹³ Nipele Mafalisayo wasalile, “Nkusala umboni wenu mwasyene, sambano umboni wenu uli wa unami.”

¹⁴ Che Yesu wajanjile, “Atamuno nasalaga umboni wangu nansyene, umboni wangu uli usyene ligongo uneji nakumanyi kungopochele ni kungwaula. Nambo mwanya ngankukumanyilila kungopochele ni kungwaula.

15 Wanyamwe nkulamula kwa ng'anisyo sya chiundu nambo uneji ngan-gunlamula mundu.

16 Naatamuno nalamulaga, ulamusi wangu uli usyene ligongo uneji ngan-gupanganya masengo jika, Atati wandumile une wo ali pamo ni une.

17 Ilembekwe mmalajisyo genu, umboni wa wandu wawili uli wa usyene.

18 Uneji ngusala umboni wangu nansyene, ni Atati wandumile nombe akusala umboni wangu."

19 Pelepo wambusisye, "Ana Atati wenu ali kwapi?" Che Yesu wajanjile, "Wanyamwe ngankumanyilila uneji atamuno ngankumanyilila Atati wangu. Nkaamanyilile uneji nkaamanyilile Atati wangu nombe."

20 Che Yesu wawechete maloŵe go mu chuumba cha mbiko, pawaliji nkwiganya pa Nyuumba ja Akunnungu. Ni nganapagwa mundu juwankamwile pakuwa katema kakwe kaliji kakanaŵe kwika.

Kungwaula wanyamwe ngankombolanga kwika

21 Che Yesu waasalile sooni, "Uneji ngwaula ni wanyamwe chimuusose, nambo chimmwe mu sambu syenu. Kungwaula uneji, wanyamwe ngankombola kwika."

22 Nipele, achakulu wa Wayahudi watite, "Ana chaliulaje? Ana kwa ligongo chi akuti, 'Kungwaula wanyamwe ngankombola kwika?'"

23 Che Yesu waasalile, "Wanyamwe nkopochele papapa pachilambo cha paasi, nambo uneji ngopochele kwinani. Wanyamwe nlinji wa pachilambo pano, nambo uneji nguniwa jwa pachilambo pano.

24 Kwaligongo lyo nansalile kuti chimmwe mu sambu syenu. Pakuwa ngankukulupilila kuti, 'Uneji ndili jwelejo' chimmwe mu sambu syenu."

25 Nombe wanyawo wambusisye, "Ana mmwejo ni waani?" Che Yesu wajanjile, "Uneji ndili jwelejo, mpela inansalile chitandile kundanda!"

26 Ngwete yejinji yakuwecheta ni kulamula nkati wanyamwe. Nambo wandumile une ali wausyene, none ngwasalila wandu wose wa pachilambo yeila pe imbilikene kutyochela kwa welewo."

27 Wanyawo nganaimanyilila kuti Che Yesu wawechetaga nawo yankati ngani sya Akunnungu, Atati wao.

28 Nipele Che Yesu waasalile, "Pachimunnyakule Mwana jwa Mundu, pelepo ni pachimanyilile kuti, 'Uneji ndili jwelejo,' ni chimmanyilile kuti ngan-gupanganya chachili chose nansyene, nambo nguwecheta yeila pe inyiganyikwe ni Atati.

29 Wandumile wala ali pamo ni uneji, nganaaneka jika, pakuwa moŵa gose nguitendekanya aila yaikwanonyela."

30 Wandu wajinji wawampilikanile Che Yesu achiwechetaga maloŵe ga wankulupilile.

Usyenesyene chiutende walecheleswe

31 Nipele Che Yesu waasalile Wayahudi wawakulupilile wala kuti, "Mwaika-mulichisyaga inanjigenye, chimme wakulijiganya wangu wa usyenesyene.

32 Chimuumanyilile usyene, ni usyene wo chiutende walecheleswe."

33 Nombe wanyawo wanjajile, "Tuli uwelesi u che Iblahimu ni nganituwa achikapolo wa mundu jwalijose. Ana malumbo gakwe chichi pankuti, 'Chinchilecheleswa?'"

34 Che Yesu wajanjile, "Ngunsalila isyene, mundu jwalijose jwakuten-dekanya sambu ali kapolo jwa sambu.

35 Kapolo ngakutama pamusi moŵa gose, nambo mwanache akutama pamusi moŵa gose.

36 Nipele Mwana annechelesyaga ŵanyamwe nombe chimbe ŵalecheleswe kusyenesyene.

37 Naimanyi kuti ŵanyamwe nlinji uŵelesi u che Iblahimu. Nambo nkusaka kumulaga ligongo nkugakana majiganyo gangu.

38 Uneji nguŵecheta aila pe yanosisye Atati ŵangu, nambo ŵanyamwe nkupanganya aila yansalile atati ŵenu.”

39 Ŵanyawo ŵanjanjile, “Uweji Atati ŵetu ali che Iblahimu!” Che Yesu ŵaasalile, “Ŵanyamwe nkaŵe ŵanache ŵa che Iblahimu nkaitendekenye aila iŵaitendekenye che Iblahimu.

40 Uneji nansalile usyene unaupilikene kutyochela kwa Akunnungu, atamuno yeleyo ŵanyamwe nkusaka kumulaga. Che Iblahimu nganapanganya yeleyo!

41 Ŵanyamwe nkutendekanya ilaila yaitelesile atati ŵenu.” Ŵanyawo ŵansalile, “Uweji nganitupagwe kwa chikululu! Tukwete atati ŵamope, ŵelewo ali Akunnungu.”

42 Che Yesu ŵaasalile, “Ikaŵe Akunnungu ali Atati ŵenu, nkaanonyele uneji pakuŵa uneji natyosile kwa Akunnungu ni sambano ndili papapa pepa. Nguniika kwa malamulo gangu nansyene nambo kwa malamulo ga ŵandumile une wo.

43 Ana kwachichi ngankugapilikanichisya ginguŵecheta ga? Ligongo ngankusaka kugapilikana maloŵe gangu.

44 Ŵanyamwe atati ŵenu jwakulinga ni ŵanyamwe nkusaka kutendekanya yaikwanonyelesya atati ŵenu. Chitandile kundanda jwelejo ŵaliji jwakuulaga, ni nganawai kwima ku upande wa usyene, mwa jwelejo nganiupagwa usyene. Paakuŵecheta ya unami, akuŵecheta yatite kusyoŵelela, pakuŵa jwelejo ali jwa unami ni atati jwa unami wose.

45 Pakuŵa uneji ngunsalila usyene, ŵanyamwe ngankungulupilila.

46 Mwa Ŵanyamwe nduni juchakombole kuŵalanga umboni kuti uneji ngwete sambu? Ana iŵaga nguŵecheta usyene, kwachichi ngankungulupilila?

47 Ŵandu ŵa Akunnungu akugapilikana maloŵe gakuŵecheta Akunnungu, ŵanyamwe ngankupilikana pakuŵa ŵanyamwe nganimma ŵandu ŵa Akunnungu.”

Che Yesu ŵapali akanawê kupagwa che Iblahimu

48 Ŵayahudi ŵanjanjile Che Yesu, “Ana nganitusala uchenene kuti mmwejo ndi Msamalia ni sooni nkwete lisoka?”

49 Che Yesu ŵanjanjile, “Uneji nganingola lisoka. Uneji ngwachimbichisya Atati ŵangu, nambo ŵanyamwe ngankunjimbichisya une.

50 Uneji ngangulisosela ukulu wangu nansyene. Apali jumo jwakuusosela ukulu wo, nombejo ali jwakulamula.

51 Ngunsalila isyene, mundu jwalijose jwakugakumulichisya majiganyo gangu ngaawa nambo chatame moŵa gose pangali mbesi.”

52 Ŵayahudi ŵansalile Che Yesu, “Sambano twimanyi uchenene kuti mmwejo nkwete lisoka! Che Iblahimu ŵawile, ni ŵakulondola ŵa Akunnungu ŵawile iyoyo peyo, nomwe nkuti, ‘Mundu jwalijose agakumulichisya gangu ngaawa!’

⁵³ Ana mmwejo nkulitenda wakulungwa kwapunda atati wetu che Iblahimu juwawile jula? Natamuno wakulondola wa Akunnungu wawile nombewo. Sambano mmwejo nkulitenda waani?"

⁵⁴ Che Yesu wajanjile, "Nalikusyaga une nansyene, ukulu wangu nga wa chindu. Atati wangu wakwa wilanga Akunnungu wenu, welewo ni wakungusya une.

⁵⁵ Wanyamwe nganna we kwamanyilila, nambo uneji naamanyi. Nombe nasalaga kuti ngangwamanyilila, chime jwaunami mpela wanyamwe. Uneji ngwamanyilila ni ngulikamulichisya lilo we lyao.

⁵⁶ Atati wenu che Iblahimu wasangalele aliwone lyu wa lya kwika kwangu, nombewo waliwani ni wasengwile."

⁵⁷ Nipele Wayahudi waasalile, "Mmwejo nkuti uli kuti mwaweni che Iblahimu nomwe nganinnyiche yaka makumi nsano?"

⁵⁸ Che Yesu waasalile, "Ngunsalila isyene, akana we kupagwa che Iblahimu uneji napali."

⁵⁹ Pelepo walokwete maganga achisakaga kwaponya, nambo Che Yesu waalesile ni kutyoka pa Nyuumba ja Akunnungu.

9

Che Yesu akunlamya mundu jwapagwile ali ngakulola

¹ Che Yesu pa wapitaga, wambweni mundu jwanganalola chitandile kupagwa kwakwe.

² Nipele wakulijiganya wao wausisye, "Jwakwiganya, Ana waani watesile sambani mpaka mundu ju apagwe ali ngakulola, mundu ju pane acha welesi wakwe?"

³ Che Yesu wajanjile, "Nga wa mundu ju atamuno acha welesi wakwe wa watesile sambani, nambo apagwile jwanganalola kuti machili ga Akunnungu gawoneche gachipanganyaga masengo mu utame wakwe.

⁴ Tukasachilwa kupanganya masengo ga wandumile une wala muusi uli chiwela. Paku wa chilo chikwika ni ngapagwa mundu jwakukombola kupanganya masengo.

⁵ Ndili chiwela mchilambo, uneji ndili lulanga lwa wandu wa pachilambo."

⁶ Che Yesu pa wamasile ku wecheta yeleyo, wasunile mata paasi wagumbile litaka ni mata ni kumpakasya pa meeso jwanganalola jula.

⁷ Nipele wansalile jwanganalola jula, "Njaule nkasukusule mu litanda lya Siloamu." Siloamu malumbo gakwe "Wa walajiswe." Pelepo jwanganalola jo wawawile ni kusukusula, nipele wausile kumusi ali kulola.

⁸ Nipele, wapachi wandi wakwe ni awala wa wambweni ali nkuwenda wenda kundanda waliusisye, "Ana ajuju ngana wa ajula mundu ju wa wenda wendaga?"

⁹ Wandu wane watite, "Ni jwelejo." Nambo wane watite, "Ajuju ngana wa jwelejo agambile kulandana." Nambo nsyene watite, "Uneji ndili jujojo juna wenda wendaga!"

¹⁰ Nipele wambusisye, "Sambano iwele uli kulola?"

¹¹ Nombewo wajanjile, "Mundu jwaku wilanjikwa Che Yesu jula wagumbile litaka, wambakesye pa meeso ni kuusalila, 'Njaule nkasukusule mu litanda lya Siloamu.' Pelepo uneji najawile ni panasukusulaga natandite kulola."

¹² Ni wambusisye, "Ana mundu jo alikwapi?" Nombejo wajanjile, "Kwaalini!"

Mafalisayo akummuchilichisya jwangelola yatite pakulama

¹³ Nipele w̄andu w̄anjawisye ajula juw̄aliji ngakulola kundanda kwa Mafalisayo.

¹⁴ Lyuwa lyo Che Yesu pa w̄agumbile litaka ni kumbugula meeso jwangelola jula lyaliji Lyuwa lya Kupumulila.

¹⁵ Nipele Mafalisayo w̄ambusisye ajula mundu juw̄aliji ngakulola kundanda, “Ana nkombwele chinauli kulola?” Nombejo w̄ajanjile, “W̄ambakesye litaka pa meeso, none nasukuswile ni sambano ngulola.”

¹⁶ Mafalisayo w̄ane w̄atite, “Mundu jwatesile yeleyi nganatyochela kwa Akunnungu pakuwa ngakugakamula malajisyo ga Lyuwa lya Kupumulila.” Nambo w̄andu w̄ane w̄atite, “Ana mundu jwali ni sambi chakombole kutendekanya imanyisyo mpela ayiyi?” Nipele, kwaliji ni utinda mwa w̄andu wo.

¹⁷ Nipele Mafalisayo w̄ambusisye sooni juw̄aliji ngakulola jula, “Nkuti ambugwile meeso genu, sambano mmwejo nkuw̄echeta ichichi nkati mundu jo?” Nombejo w̄ajanjile, “Mundu jo ali jwakulondola jwa Akunnungu!”

¹⁸ Achakulu wa W̄ayahudi nganjitichisya kuti mundu jo w̄aliji ngakulola chitandilile kundanda ni sambano akulola, mpaka pa w̄aaw̄ilasile acha w̄elesi wakwe.

¹⁹ W̄ausisye, “Ana aju ngati ni mwanagwenu junkuti w̄apagwile ngakulola? Ana sambano akombwele chinauli kulola?”

²⁰ Acha w̄elesi wakwe w̄ajanjile, “Tukwimanyilila kuti ajuju ni mwanagwetu ni tukwimanyilila kuti w̄apagwile jwangelola.

²¹ Nambo akombwele chinauli kulola ngatukumanyilila, ni jwantesile akombole kulola nombejo ngatukwamanyilila. Mumbusye nsyene, jwelejo ali jwankule, chali w̄alanje.”

²² Acha w̄elesi wakwe wa w̄echete yeleyo ligongo wa ajogwepe achakulu wa W̄ayahudi, pakuwa w̄elewo w̄alangene chile kuti, mundu jwalijose ajitichisya kuti Che Yesu ali Kilisito Jwakuwombola cha w̄injikwe mu nyuumba ja kupopelela.

²³ Lyeleyo ni ligongo ni acha w̄elesi wakwe w̄atite, “Jwelejo ali jwankule, mumbusye nsyene.”

²⁴ Nipele w̄ambilasile kaa w̄ili ju w̄apagwile ali ngakulola jula ni kunsalila, “Nnumbile kwa Akunnungu iw̄aga nkusala isyene! Uweji tukwimanyilila kuti mundu jwannamisye mmwe ali jwa sambi.”

²⁵ Nombejo w̄ajanjile, “Iw̄aga mundu ju ali jwa sambi pane nganakola sambi une ngangwimanyilila. Nambo une nguchimanyilila chindu chimo, kuti naliji jwangelola ni sambano ngulola.”

²⁶ Nipele W̄ambusisye sooni, “Ana antesile chichi? Ana agaugwile chinauli meeso genu?”

²⁷ Mundu jo w̄ajanjile, “Nansalile sampano, ni w̄anyamwe nganinsaka kupilikanichisya, kwachichi nkusaka kupilikanila sooni ngani ji? Uli, nombe w̄anyamwe nkusaka kuwa wakulijiganya wakwe?”

²⁸ Nambo w̄anyawo w̄antukene achitiji, “Mmwe ndi jwakulijiganya jwa mundu jo, nambo uweji tuli wakulijiganya wa che Musa.

²⁹ Uweji tuimanyi kuti Akunnungu wa w̄echete ni che Musa, nambo mundu ju ngatukukumanyilila kwakopochele!”

³⁰ Nombejo wa ajanjile, “W̄anyamwe nkuusimosya! W̄anyamwe ngankukumanyilila kwakopochele mundu ju, nambo agaugwile meeso gangu!”

³¹ Tukumanyilila kuti Akunnungu ngakwapilikanila wându wâali ni sambi, nambo Akunnungu akumpilikanila mundu jwakunchimbichisya ni kupanganya yakusaka.

³² Chitandile gumbikwa chilambo ngapagwa mundu jwapilikene kuti mundu agaugwile meeso ga mundu jwapagwilwe ali ngakulola.

³³ Iwâga mundu ju nganatyochela kwa Akunnungu, ngaakakombole kupanganya chachili chose!”

³⁴ Wanyawo wâjanjile, “Mmwejo mwapagwilwe ni kukula mu sambi ana nomwe nkusaka kutujiganya uweji?” Nipele Wayahudi wâmbinjile mundu jo mu nyumba ja kupopelela.

Ungalola wa mu ntima

³⁵ Che Yesu wâpilikene kuti mundu juwânnamisyê jula awinjikwe pa Nyumba ja Kupopelela. Nipele pawansimene wâmbusisye, “Ana mmwejo nkukulupilila Mwana jwa Mundu?”

³⁶ Mundu jo wâjanjile, “Ambuje, ana wêlewo ali wâani, musalile kuti nakulupilile.”

³⁷ Che Yesu wânsalile, “Sambano mummweni, nombe ni jwelejo jwakukulunguluka nomwe.”

³⁸ Nipele mundu jo wâtite, “Ambuje, ngukulupilila!” Ni wâtindiwêle ni kwakotamila.

³⁹ Che Yesu wâtite, “Uneji nyiche pachilambo pano kukwasapulanya wându, kuti wângalola akombole kulola, ni wâkulola a wêje wângalola.”

⁴⁰ Mafalisayo wane wâwaliji pamo ni Che Yesu wâgapilikene malo wê go, ni wâmbusisye, “Uli, nowe wakwe tuli wângalola?”

⁴¹ Che Yesu wâjanjile, “Nkaliji wângalola, nganka wê ni sambi, nambo sambano wanyamwe nkulitenda, ‘Uweji tukulola,’ yelei ikulosya kuti nli mu sambi.”

10

Che Yesu ali jwakuchinga jwambone

¹ Che Yesu wâasalile, “Ngunsalila isyene, mundu jwalijose jwakwinjila mu lichinga lya ngondolo pangajinjilila pa nnango, nambo akwinjilila kwine, jwelejo ali jwawiyi ni jwakusumula.

² Nambo jwakwinjilila pa nnango, jwelejo ali jwakuchinga ngondolo.

³ Jwakulindilila akumbugulila nnango mundu jo, ni ngondolo sikupilikana lilo wê lya jwakuchinga, nombejo akusi wîlanga ngondolo syakwe jwalijose kwa liina lyakwe ni kusikoposya paasa.

⁴ Amalaga kusikoposya paasa akusilongolela, nombe ngondolo syo sikunkuya, paku wâ sikulimanyilila lilo wê lyakwe.

⁵ Ngondolo syo ngasikombola kunkuya jwannendo, nambo sisimmutuche paku wâ ngasikumanyilila lilo wê lyakwe.”

⁶ Che Yesu wâasalile chitagu cho, nambo wându wo nganaimanyilila chasachile kwasalila.

⁷ Nipele Che Yesu wâwêchete sooni, “Ngunsalila isyene, uneji ndili nnango wa kwinjilila ngondolo.

⁸ Wane wose wâwanongolele kwika wâliji wawiyi ni wakusumula, nombe ngondolo syo nganisyapilikanila.

⁹ Uneji ndili nnango, mundu jwalijose jwakwinjila mu lichinga kwa kwinjilila kukwangu chakulupuswe, chajinjile ni kukopoka, ni kupata yakulya.

¹⁰ Jwawiyi akwika achisakaga kwiwa ni kuulaga ni kujonanga. Uneji iiche kuti akole umi wa usyene, wangaukupungula.”

¹¹ “Uneji ndili jwakuchinga jwambone. Jwakuchinga jwambone akuutyosya umi wakwe kwa ligongo lya ngondolo syakwe.

¹² Jwamasengo jwanganawa jwakuchinga, namose nganawa nsyene ngondolo. Pakugawona masogo gali nkwika, akusileka ngondolo ni kuutuka. Nipele masogo gakusikamula ni kusipwilinganya.

¹³ Mundu jo akuutuka pakuwa ali mundu jwamasengo jwa malipilo ni ngondolo ngawa chindu kukwakwe.

¹⁴ Uneji ndili jwakuchinga jwambone. Ngusimanyilila ngondolo syangu ni ngondolo syangu sikuumanyilila une,

¹⁵ mpela ila Atati yakuti pakuumanyilila, ni uneji inguti pakwamanyilila Atati. Uneji nguutyosya umi wangu kwa ligongo lya ngondolo.

¹⁶ Sooni ngwete ngondolo sine syangawa sya lichinga li. Nombesyo ngusachilwa kusiichisya, nombesyo sisipilikane liloŵe lyangu ni chikuwe mpingo umo ni jwakuchinga jumo.”

¹⁷ “Atati akuunonyela une ligongo nguutyosya umi wangu kuti mbochele sooni.

¹⁸ Ngapagwa mundu jwakuusumula umi wangu, uneji nguutyosya nan-syene. Ngwete ukombole wa kuutyosya ni ukombole wa kuutola. Yelei ni yatite pakujisya Atati wangu mbanganye.”

¹⁹ Kwa ligongo lya maloŵe ga Che Yesu, Wayahudi watindene sooni.

²⁰ Wajinji mwa welewo watite, “Akwete lisoka, ni sooni jwampugwe! Kwachichi nkumpilikanila?”

²¹ Wandu wane watite, “Mundu jwakamwilwe ni lisoka ngakukombola kuwecheta yelei. Ana lisoka likukombola kugaugula meeso ga wandu Wangalola?”

Wayahudi akwakana Che Yesu

²² Ku Yelusalemu ko kwaliji ni chindimba chakukumbuchila kujiwika pajika Nyuumba kwa ligongo lya Ambuje. Ni katema ko kaliji katema ka mbepo.

²³ Nombe Che Yesu waliji nkwendajenda pa Nyuumba ja Akunungu pansana pa mwenye Che Selemani.

²⁴ Nipele Wayahudi waasyungwile, ni wambusisye, “Ana chintuleche tuli nkuganisya mpaka chakachi? Iwaga mmwe ndi Kilisito Jwakuwombola, ntusalile uchenene.”

²⁵ Che Yesu wajanjile, “Nansalile, nambo nganimungulupilila. Masengo gingugapanganya kwa ulamusi wa Atati wangu gakuosya kuti une ndili jwejejo.

²⁶ Nambo wanyamwe ngankukulupilila pakuwa wanyamwe nganimma ngondolo syangu.

²⁷ Ngondolo syangu sikupilikana liloŵe lyangu. Uneji ngusimanyilila, nombesyo sikuunguya.

²⁸ Uneji ngusipa umi wa moŵa gose pangali mbesi, nombesyo ngasiwa ng’o. Ngapagwa mundu jwalijose juchakombole kuumbokonya.

²⁹ Atati wangu juwambe ngondolo syo ali jwankulu kupunda wose, nombe ngapagwa mundu jwalijose juchakombole kusipokonya mmakono mwa Atati wangu.

³⁰ Uneji ni Atati wangu tuli wamo.”

³¹ Nipele Ŵayahudi ŵalokwete sooni maganga kuti ŵaulaje Che Yesu.

³² Che Yesu ŵaasalile, “Nannosisye masengo gambone gamajinji gaŵambele Atati ŵangu kuti nagapanganye. Ana masengo chi gambone mwa gelego gankusaka kumulajila?”

³³ Ŵayahudi ŵajanjile, “Ngatumponya maganga kwa ligongo lya masengo gambone, nambo kwa ligongo lya kwatukana Akunnungu! Pakuŵa mmwejo ndi mundu pe, nambo nkulitenda Akunnungu.”

³⁴ Che Yesu ŵajanjile, “Ilembekwe Mmalajisyo genu kuti, Akunnungu ŵatite, Ŵwanyamwe ndi achiminungu?”

³⁵ Akunnungu ŵaawilasile achiminungu aŵala wose ŵaŵasalilwe liloŵe lyao, ni uweji tuimanyi kuti Malembelo ga Akunnungu gakuŵecheta usyene moŵa gose.

³⁶ Sambano Atati asagwile ni kunduma pachilambo pa. Kwachichi ŵanyamwe kuusalila, ngwatukana Akunnungu, panguti, uneji ndili Mwana jwa Akunnungu.

³⁷ Iŵaga ngangupanganya masengo gaasachile Atati ŵangu nagapanganye, nkangulupilila une.

³⁸ Nambo iŵaga ngugapanganya masengo gao, natamuno munaan-gulupilile uneji, ngakulupilile masengo gangu. Pelepo chimmanyilile kusyene kuti Atati ali mwangu une ni uneji ndili mwa Atati.”

³⁹ Nipele ŵalinjile sooni kwakamula Che Yesu, nambo ŵalikulupwisye ni kutyoka.

⁴⁰ Che Yesu ŵajawile sooni pesi lusulo lwa Yolodani, kwiuto kuŵabatisyaga che Yohana ŵandu kula ni kutama kweleko.

⁴¹ Ŵandu ŵajinji ŵanjaulile ni kuti, “Che Yohana nganaapanganya chimanyisyo chachili chose. Nambo yose yaisasile che Yohana nkati mundu ju ili isyene.”

⁴² Kweleko ŵandu ŵajinji ŵaakulupilile Che Yesu.

11

Chiwa chi che Lasalo

¹ Mundu jumo jwakuŵilanjikwa che Lasalo juŵatamaga nsinda wa ku Bessania ŵaliji jwakulwala. Che Maliamu ni nlumbugwe che Masa ŵatamaga nsinda ulaula.

² Che Maliamu ju ni jwejula juŵampakesye mauta ga kununjila Ambuje Che Yesu mmakongolo ni kwasyula ni umbo syakwe. Che Lasalo mpwakwe che Maliamu ni juŵalwalaga.

³ Nipele achalumbugwe ŵalajisye utenga ku Che Yesu achitiji, “Ambuje, mbusanga gwenu junkunnonyela akulwala!”

⁴ Che Yesu paŵapilikene yeleyo ŵatite, “Ulwele wo ngaummulaga che Lasalo, nambo ulwele wo ukopochele kwaligongo lya ukulu wa Akunnungu, kuti Mwana jwa Akunnungu apochele ukulu kwa litala lya ulwele wo.”

⁵ Che Yesu ŵaanonyele che Masa ni che Maliamu pamo ni che Lasalo.

⁶ Che Yesu paŵapilikene kuti che Lasalo akulwala, ŵajonjehesye moŵa gane gaŵili ga kutama paŵaliji pala.

⁷ Nipele ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao, “Tuujile sooni ku Yudea!”

⁸ Ŵakulijiganya ŵao ŵaasalile, “Jwakwiganya, nganagapite moŵa gamajinji Ŵayahudi ŵasachile kummulaga ni maganga, kwachichi nkusaka tuujile sooni kweleko?”

⁹ Che Yesu wajanjile, “Ana ngati gapali masaa likumi ni gawili ga muusi? Mundu ajendaga muusi ngaakombola kulikuwala pakuwa akuliwona lilan-guka lya pachilambo chi.

¹⁰ Nambo mundu ajendaga chilo chalikuwale pakuwa lilanguka nganili-pagwa.”

¹¹ Che Yesu pawamasile kuwecheta yeleyo waasalile, “Mbusanga jwetu che Lasalo agonile, nambo uneji chinyaule kukunjimunya.”

¹² Wakulijiganya wao wansalile, “Ambuje iwaga agonile chalame.”

¹³ Che Yesu wawechetaga nkati chiwa chi che Lasalo, nambo wakulijiganya wao waganisyaga kuti che Lasalo agonile.

¹⁴ Nipele Che Yesu waasalile pangasisa kuti, “Che Lasalo ajasiche,

¹⁵ nambo kwa ligongo lyenu ngusengwa, pakuwa nganima kweleko, kuti wanyamwe nkulupilile. Sambano tujale kwa jwelejo.”

¹⁶ Che Tomasi jwakuwilanjikwa Mawila, waasalile achinjakwe, “Ni uweji tujale pamo ni jwakwiganya kuti tukawe pamo nawo!”

Che Yesu ali usyusyo ni umi

¹⁷ Nipele, Che Yesu pawaike kweleko, wachisimene chiilu chi che Lasalo chili mwilembe kwa mowa ncheche.

¹⁸ Nsinda wa ku Besania wawandichile ku Yelusalemu mpela maili siwili.

¹⁹ Wayahudi wajinji waike kukwatusya ntima che Masa ni che Maliamu kwa ligongo lya chiwa cha mpwao.

²⁰ Nipele che Masa pawapilikene kuti Che Yesu akwika, wajawile kukwachingamila, nambo che Maliamu wasigele pamusi.

²¹ Che Masa waasalile Che Yesu, “Ambuje, nkaliji papapa pepa mpwangu ngakajasiche.

²² Nambo, namuno sambano ngumanyilila kuti chachili chose chichimwawende Akunnungu champe.”

²³ Che Yesu wansalile, “Mpwenu chasyuche.”

²⁴ Che Masa wajanjile, “Ngumanyilila kuti chachisyuka pa lyuwa lya mbesi Akunnungu pachiwasyusye wandu.”

²⁵ Che Yesu wansalile, “Uneji ndili usyusyo ni jungwapa wandu umi. Mundu jwakungulupilila uneji atamuno ajasikaga, chakole umi,

²⁶ ni mundu jwalijose jwakitama ni kungulupilila une ngajasika sooni. Uli nkugakulupilila gelego?”

²⁷ Che Masa wansalile Che Yesu, “Elo Ambuje! Ngukulupilila kuti walakwe ni Kilisito, Mwana jwa Akunnungu, wakwika pa chilambo pano.”

Che Yesu akulila

²⁸ Che Masa pawawechete yeleyo wajanjile nkati ni kwawilanga che Maliamu mlumbugwe ni kwasalila chipasipasi, “Jwakwiganya aiche ni sooni akumbi-langa.”

²⁹ Nombe che Maliamu pawapilikene yeleyo wajimwiche kwakwanguya ni kwajaulila Che Yesu.

³⁰ Che Yesu waliji nganajinjile mu nsinda, nambo waliji kulakula kuwachingamilwe ni che Masa.

³¹ Nipele, Wayahudi wawaliji nkati ali nkwatulasya ntima che Maliamu, pawambweni che Maliamu ajimwiche ni pangakawa akopweche paasa, waakuiye. Waganisisye kuti akwaula kumalembe kukulila.

³² Nipele, che Maliamu paŵaiche paŵaliji Che Yesu pala ni paŵambweni Che Yesu, ŵatindiŵele ni kwasalila, “Ambuje, nkaliyi papapa pepa mpwangu ngakajasiche!”

³³ Che Yesu paŵambweni che Maliamu ali nkulila, ni Ŵayahudi ŵaŵalongene ni che Maliamu nombe akulila, Che Yesu ŵasupwiche nnope ni kupwa ntima.

³⁴ Nipele ŵausisye, “Ana mummisile kwapi?” Ni ŵansalile, “Ambuje, njise kunhole.”

³⁵ Che Yesu ŵalisile.

³⁶ Nipele Ŵayahudi ŵatite, “Nnole yatite pakunnonyela!”

³⁷ Nambo Ŵandu ŵane ŵatite, “Iŵaga ŵagalamisye meeso ga jwangelola jula, kwachichi nganakombola kuntenda che Lasalo anajasiche?”

Che Yesu akunysuya che Lasalo

³⁸ Nipele Che Yesu akuno ali nkusupuka sooni mu ntima mwao, ŵaiche pa lilembé. Lilembe lyene lyaliji mbugu lyaliunichikwe ni liganga.

³⁹ Che Yesu ŵasalile, “Ngalambule liganga lyo!” Che Masa alumbugwe jwasasiche jo, ŵaasalile, “Ambuje, atandite kununga, pakuŵa atemi mwilembe moŵa ncheche!”

⁴⁰ Che Yesu ŵansalile che Masa, “Ana nganinansalila kuti mwakulupililaga chimuwone ukulu wa Akunnungu?”

⁴¹ Nipele ŵagalambwile liganga lila. Che Yesu ŵalolite kwinani ni ŵatite, “Atati nguntogolela pakuŵa mmwejo nkuumbilikanila.

⁴² None ngumanyilila kuti nkuumbilikanila moŵa gose. Nambo ŵechete yeleyi ligongo lyao ŵandu ŵasongangene pelepa ŵa kuti akulupilile kuti mmwejo mundumile une!”

⁴³ Paŵamasile kuŵecheta yeleyo, ŵaŵilasile kwaliloŵe lyekulungwa, “Che Lasalo! Nkopoche paasa!”

⁴⁴ Juŵajasiche jo ŵakopweche paasa akuno ali ataŵikwe saanda mmakongolo ni makono ni ku meeso. Che Yesu ŵaasalile ŵandu, “Mummugule, munneche ajaule.”

Ŵayahudi akwilana kwaulaga Che Yesu

(Matayo 26:1-5; Maliko 14:1-2; Luka 22:1-2)

⁴⁵ Nipele Ŵayahudi ŵajinji ŵaŵaiche ku che Maliamu paŵaiweni yaitesile Che Yesu yo, ŵakulupilile.

⁴⁶ Nambo ŵandu ŵane mwa ŵelewo ŵajawile kwa Mafalisayo ni kwasalila aila yaitesile Che Yesu.

⁴⁷ Achakulu ŵambopesi ni Mafalisayo ŵausimanisye Nkungulu wekulu wa Ŵayahudi, ŵaliusisye, “Tutende chichi? Pakuŵa mundu ju akupanganya imanyisyo yejinji. ⁴⁸ Twannekaga ajendelechele, ŵandu wose chankulupilile, ni achakulu ŵa Chiloma chaiche kukujijonanga Nyuumba jetu ja Akunnungu ni ŵandu ŵetu ni chilambo chetu.”

⁴⁹ Pelepo jumo jwao jwakuŵilanjikwa che Kayafa, chele chaka cho ŵaliji Jwambopesi Jwankulu, ŵaasalile, “Ŵanyamwe ngankumanyilila kose!

⁵⁰ Ana ngankuganisa kuti ikuŵajilwa mundu jumo ŵawile ŵandu wose, kupunda chijonanjikwe chilambo chose?”

⁵¹ Ŵelewo nganaŵecheta yeleyo kwa kusaka kwakwe nsyene, nambo ligongo ŵaliji Jwambopesi Jwankulu chele chaka cho, ŵalondwele kuti Che Yesu chawe kwa ligongo lya ŵandu ŵa chilambo cha Ŵayahudi,

⁵² sooni ngaŵa kwa Ŵayahudi pe nambo kuti ŵasonganganye pamo ŵandu ŵa Akunnungu ŵaŵapwilingene mwinemwine kuti aŵe chindu chimo.

⁵³ Nipele kutandilila lyuŵa lyo achakulu ŵa Ŵayahudi ŵajilene kwaulaga Che Yesu.

⁵⁴ Kwa yele, Che Yesu nganjendajendaga sooni kwa kulilosya pasikati ja Ŵayahudi, nambo ŵatoyosile pelepo, ŵajawile kwiuto kwakuŵandikene ni lipululu, musi waukuŵilanjikwa Eflaimu. Ŵatemi kweleko pamo ni ŵakulijiganya Ŵao.

⁵⁵ Lyuŵa lyekulungwa lya Pasaka ja Ŵayahudi lyaŵandichile, ni ŵandu ŵajinji ŵakwesile kwaula ku Yelusalemu kuti aliswejesye kwaligongo lya kwapopelela Akunnungu, likanaŵe lyuŵa lyekulungwa lya Pasaka.

⁵⁶ Nipele ŵaliji nkwasosa Che Yesu. Nombewo paŵasongangene pamo pa Nyumba ja Akunnungu, ŵausyene, “Ana nkuganisa uli? Nkuti ngaaika ku chindimba chi?”

⁵⁷ Achakulu ŵambopesi ni Mafalisayo ŵalajisye kuti iŵaga kwana mundu jwakumanyi kwali Che Yesu, asale kuti ŵaakamule.

12

Che Maliamu akumpakasya Che Yesu mauta gakununjila (Matayo 26:6-13; Maliko 14:3-9)

¹ Moŵa nsano ni limo likanaŵe lyuŵa lya chindimba cha Pasaka, Che Yesu ŵaiche ku Besania, paŵatamaga che Lasalo, mundu juŵasyuchikwe ni Che Yesu jula.

² Kweleko ŵankolochesye Che Yesu chakulya cha ligulo ni che Masa ŵaliji nkwatumichila. Che Lasalo ŵaliji jumo jwao jwa ŵeŵala ŵaŵatemi pa chakulya pamo ni Che Yesu.

³ Nipele, che Maliamu ŵajigele chuupa cha mauta gambone gakununjila ga ntengo wekulungwa gagakolochekwe ni chitela chachikuŵilanjikwa nado, ni kwapakasya Che Yesu mmakongolo mwao ni ŵagasyusile makongolo ni umbo syakwe. Nyumba jose janunjile chambone.

⁴ Nambo che Yuda Isikalote, jumo jwa ŵakulijiganya ŵao juchiŵagalauche Che Yesu ŵatite,

⁵ “Ana ligongo chi pangagasumisya mauta go kwa ipaande selasini ya feza, ni feza syo kwapa ŵakulaga?”

⁶ Ŵaŵechete yeleyo, ngaŵa kuti ŵaakolelaga chanasa ŵakulaga, nambo ŵaŵechete yeleyo kwa ligongo ŵaliji jwakugosa mbiko. Pakuŵa ŵaliji jwawiyi ŵajiŵaga kutyochela mu mbiko jo.

⁷ Nambo Che Yesu ŵatite, “Munansausye jwankongwe ju! Munneche, atesile yelei kwa ligongo lya lyuŵa lya masiko gangu.

⁸ Ŵakulaga chaŵe pamo ni ŵanyamwe moŵa gose, nambo uneji nguŵa ni ŵanyamwe moŵa gose.”

Achakulu ŵambopesi akwilana kumulaga che Lasalo

⁹ Ŵayahudi ŵajinji ŵapilikene kuti Che Yesu ŵaliji ku Besania. Nipele, ŵaiche kweleko ngaŵa kuti kwa ligongo lya kwawona Che Yesu pe, nambo ŵasachile kwawona che Lasalo nombe, mundu juŵasyusikwe ni Che Yesu.

¹⁰ Nipele, achakulu ŵambopesi ŵajilene kwaulaga che Lasalo nombe,

¹¹ ni kwaligongo lya iyankopochele che Lasalo, Ŵayahudi ŵajinji ŵaakanile ilongola ŵao, ni kunkulupilila Che Yesu.

*Che Yesu akwinjila ku Yelusalemu kwa sangalala
(Matayo 21:1-11; Maliko 11:1-11; Luka 19:28-40)*

12 Malaŵi jakwe, mpingo wekulungwa wa ŵandu uwaiche kuchindimba cha Pasaka ŵapilikene kuti Che Yesu ali mwitala kwika ku Yelusalemu.

13 Nipele, ŵajigele nyambi sya itela ya mitende ni ŵajawile kukwachingamila, ŵanyanyisye achitiji, “Alapikwe Akunnungu! Akole upile ŵelewo ŵakwika mu liina Iya Ambuje. Akole upile mwenye jwa ku Isilaeli.”

14 Che Yesu ŵampatile mwanambunda, ŵakwesile mpela iyalembekwe Mmalembelo Gamaswela,

15 “Munajogope ŵandu ŵankutama ku Sayuni!

Nnole, Mwenye jwenu akwika, akwesile mwanambunda!”

16 Kundanda ŵakulijiganya ŵao nganaimanyililaga indu iyatyochele, nambo paŵasyuchile Che Yesu ni kukuswa, pelepo ŵakulijiganya ŵagakumbuchile Malembelo ga Akunnungu apala pagasasile yankati ŵelewo, ni ŵandu iwātite pakumpanganyichisya.

17 Mpingo wa ŵandu ŵaŵaliji pamo ni Che Yesu paŵambilasile che Lasalo kutyochela mwilembe ni kwasyusya, ŵasalile ŵandu aila indu iyatendekwe.

18 Nipele, mpingo wa ŵandu ula wajawile kukwachingamila, pakuŵa wose ŵapilikene kuti Che Yesu apanganyisye chimanyisyo cho.

19 Nipele, Mafalisayo ŵaŵechetsyene jwine ni jwine achitiji, “Nnole! Ngatukukombola kupanganya chachili chose! Ŵandu wose ŵa pachilambo akunkuya.”

Ŵagiliki Ŵampepe akusaka kummona Che Yesu

20 Kwaliji ni Ŵagiliki Ŵampepe mwa ŵandu ŵaŵaiche ku Yelusalemu kukupopela katema ka chindimba cha Pasaka chila.

21 Ŵanyawo ŵajaulile che Filipino, juŵatyochele musi wa ku Besesaida chilambo cha ku Galilaya ni kwasalila, “Achimwene, tukusaka twawone Che Yesu.”

22 Che Filipino ŵajawile kukwasalila che Andulea, ni wose ŵanaŵaŵili ŵajawile kukwasalila Che Yesu.

23 Nambo Che Yesu ŵaajanjile, “Saa jiiche ja Mwana jwa Mundu kukuswa!

24 Ngunsalila isyene lusongolo lwa ngano chilusigalile kuŵa lusongolo lwa ngano pe, iwāga nganilugwa paasi ni kuwa. Nambo lwawaga, lukumela ni kusogosya songolo sine syejinji.

25 Mundu jwakuunonyela umi wakwe, jwelejo chausoyasye, nambo jwokusaka kuutyosya umi wakwe kwa Kilisito mu chilambo chi, jwelejo chaugose mpaka pachapegwe umi wa moŵa gose pangali mbesi.

26 Mundu jwokusaka kuundumichila, anguye, kuti papalipose pachime une ni katumetume jwangu ni pachaaŵe. Mundu jwalijose jwakuundu-michila uneji, Atati ŵangu chamchimbichisye.

Che Yesu akukunguluchila yankati chiwa chao

27 “Sambano Mbumu jangu jikusupuka, none ana mechete chichi? Ana mechete kuti, ‘Atati ŵangu mungulupusye ni ichitendekwe pa katema ka?’ Ngwamba, chelecho ni chinaichile, mbite pa katema ka masausyo.

28 Atati, nlikusye liina lyenu.” Pelepo lyapikaniche liloŵe kutyochela kwinani lichitiji, “Nalikusisye, ni chinalikusye sooni.”

²⁹ Mpingo wa wāndu wāwājimi pelepō wāpilikene liloŵe lyo ni wāne mwa ŵelewo wātite kwaliji ni kulindima ni wāne wātite, “Katumetume jwa kwini wāwēchete nawo!”

³⁰ Nambo Che Yesu wāasalile, “Liloŵe limwalipikene nganiliwā kwa ligongo lyangu une, nambo kwa ligongo lyenu.

³¹ Keleka kali katema ka kwalamula wāndu wā chilambo chi, sambano Shetani jwakutawala pa chilambo chi chaŵinjikwe.

³² Nambo une pachinyakulikwe pachilambo, wose chinatile kukwangu.”

³³ Kwa kuwēcheta yeleyo wālosilye chiwa chachi chichawe.

³⁴ Mpingo wa wāndu ula wajanjile, “Uweji tupilikene Mmalajisyo getu kuti Kilisito chatame moŵa gose pangali mbesi. Mmwe nkuti uli, Mwana jwa Mundu awājilwe kunyakulwa? Ana aju Mwana jwa Mundu ju ali wāani?”

³⁵ Che Yesu wāajanjile, “Lilanguka lili pamo ni wānyamwe kwa moŵa kanandi. Njendeje katema lilanguka lyo lili lipali kuti chinansimane chipi, pakuwā jwakwenda mu chipi ngakukumanyilila kwakwaula.

³⁶ Katema nli nkweite lilanguka lyo nkulupilile lilanguka lyo mmeje wāndu wā lilanguka.” Paŵamasile kuwēcheta yeleyo Che Yesu wātayosile ni kulisisa.

Ŵayahudi akukananga kwakulupilila Che Yesu

³⁷ Namuno Che Yesu wātendekenye imanyisyo yo mmbujo mwao, nambo wānyawo nganiwākulupilila.

³⁸ Nipele maloŵe gaŵawēchete jwakulondola jwa Akunnungu che Isaya gamaliile paŵatite,

“Ambuje, ana wāani wākulupilile utenga wetu?

Ni machili ga Ambuje gawoneche kwa wāani?”

³⁹ Nambo nganakombola kukulupilila, pakuwā che Isaya wāsasile sooni kuti,

⁴⁰ “Akunnungu wāatatesye meeso gao,

kuti akalola ni meeso gao,

sooni nalyungesye lunda lwao

kuti akaimanyilila ni lunda lwao,

akapitikwisye mitima jao

kuti nalamyē.”

⁴¹ Che Isaya wāwēchete yeleyo pakuwā wāuweni ukulu u Che Yesu ni kukunguluchila ngani syao.

⁴² Natamuno yeleyo, achakulu wājajji wā Ŵayahudi wāakulupilile Che Yesu. Nambo kwa ligongo lya kwajogopa Mafalisayo, nganajitichisya kwakulilosya kuti akaawinga mu nyumba jakupopelela.

⁴³ Pakuwā yanonyele kulapikwa ni wāndu kupunda kulapikwa ni Akunnungu.

Liloŵe lyakwe Che Yesu chilyalamule wāndu

⁴⁴ Nipele, Che Yesu wānyanyisye achitiji, “Mundu jwakungulupilila une, ngakungulupilila une pe, nambo akwakulupilila iyoyo wēwāla wāndumile une.

⁴⁵ Jwakumona une akwawona iyoyo wēwāla wāndumile une.

⁴⁶ Uneji iiche pachilambo meje lilanguka kuti wānawose wākungulupilila une akatama mu chipi.

⁴⁷ Mundu jwakugapilikana maloŵe gangu nambo ngakugakamulisya, uneji ngaŵa juchinanlamule. Nguniika kukwalamula wāndu wā pachilambo nambo iiche kukwakulupisya.

⁴⁸ Jwakungana une ni kugakana maloŵe gangu jwelejo akwete jwakwalamula. Liloŵe limechete lila chilyalamule pa lyuŵa lya mbesi.

⁴⁹ Nganiŵecheta kwa malamulo gangu nansyene, nambo Atati ŵangu ŵandumile ŵelewo ni ŵanajisye chakuŵecheta ni chakwasalila ŵandu.

⁵⁰ Ni uneji ngumanyilila kuti malamulo gakwe gakwikanawo umi wa moŵa gose pangali mbesi. Nipele uneji nguŵecheta agala pe gaŵanajisye Atati ŵangu kuti nagaŵechete.”

13

Che Yesu akwakunda makongolo ŵakulijiganya ŵao

¹ Lyaliji likanaŵe lyuŵa lyekulungwa lya Pasaka. Che Yesu achimanyililaga kuti katema kao kakutyoka pachilambo chino ni kwaula kwa Atati ŵao kaiche. Moŵa gose ŵanonyele ŵandu ŵao ŵaali pachilambo, elo, ŵanonyele kwa unonyelo wangali mbesi!

² Nipele Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao ŵatemi achilyaga chakulya cha ligulo. Jwakulinga ŵamasile kwajinjila che Yuda, mwana ju che Simoni Isikaliote ni kwapa nganisyo sya kwagalauka Che Yesu.

³ Che Yesu ŵaimanyi kuti Atati ŵao aŵisile indu yose paasi pa ulamusi wakwe, ni kuti nsyene ŵatynosile kwa Akunnungu ni akuuja kwa Akunnungu.

⁴ Nipele, ŵatynosile pachakulya pala, ŵawusile likoti lyakwe ni kuŵika pambali, ŵajigele chitambaa ni kulitaŵa mchiunu.

⁵ Nipele ŵatechile meesi mu nkambo wa mwana ni kutanda kwakunda makongolo ŵakulijiganya ŵao ni kwasyula ni chitambaa chiŵalitawile mchiunu chila.

⁶ Paŵaiche ku che Simoni Petulo, jwelejo ŵammusisye Che Yesu, “Ambuje, ana mmwe nkusaka kuungunda makongolo gangu?”

⁷ Che Yesu ŵajanjile, “Ngankuchimanya chingupanganya sambano, nambo chinchimanye kanyuma.”

⁸ Che Petulo ŵansalile Che Yesu, “Mmwe ngamungunda makongolo gangu kose.” Che Yesu ŵajanjile, “Iŵaga ngangugakunda makongolo genu, mmwejo ngamma jwakulijiganya jwangu.”

⁹ Che Simoni Petulo ŵanjanjile, “Ambuje, mungunde, ngaŵa makongolo pe, nambo ni makono gangu ni ntwe wangu nombe nawo.”

¹⁰ Che Yesu ŵansalile, “Jwanjoje amasile kusalala, akusachilwa kulikunda mmakongolo pe. Ŵanyamwe nsalele, ikaŵe mundu jumo pe.”

¹¹ Che Yesu ŵamanyilile ajula juchiŵagalauche, kwa ligongo lyo ŵatite, “Ŵanyamwe nsalele, ikaŵe mundu jumo pe.”

¹² Paŵamalisisye kwakunda makongolo gao, ŵawasile likoti lyakwe, ŵatemi sooni ni kwausya, “Ana nchimanyi chele chindesile kukwenu cho?”

¹³ Ŵanyamwe nkuumilanga une Jwakwiganya ni Ambuje, nkuŵecheta uchenene, pakuŵa yeleyo ni indite pakuŵa.

¹⁴ Nipele iŵaga uneji jundi Ambuje ni Jwakwiganya, nankundile makongolo genu ni ŵanyamwe nkuŵajilwa nkundane makongolo jwine ni jwine.

¹⁵ Nampele chitagu chi, kuti ni ŵanyamwe mpanganyeye iyoyo mpela inampanganyichisye ŵanyamwe.

¹⁶ Ngunsalila isyene, ngapagwa kapolo jwakumpunda mmbujegwe, atamuno ngapagwa jwakutumichila jwakumpunda jwantumile.

¹⁷ Nipele iŵaga ngamanyi gelego, chinkole upile iŵaga chingatende.”

18 “Ginguwêcheta ga ngaŵa kwa wanyamwe wanawose. Uneji ngwamanyilila yatite pakuŵa wanawose unasagwile wala. Nambo gakusachilwa gamalile Malembelo ga Akunnungu gagakuti, ‘Mundu jwakulya chakulya pamo ni uneji amujilile nkusa.’

19 Uneji nansalile gelega sambano gakanawê kopochela, kuti pachigakopochele po nkulupilile kuti, ‘Uneji ndili jwelejo.’

20 Ngunsalila isyene, mundu jwalijose juchampochele junguntuma, jwelejo akumbochela ni une, ni mundu jwakumbochela uneji akumpochela jwele jwandumile une.”

*Che Yesu akunlondola mundu juchangalauche
(Matayo 26:20-25; Maliko 14:17-21; Luka 22:21-23)*

21 Che Yesu paŵamasile kuwêcheta yeleyo wasupwiche nnope mbumu jao, ŵawêchete pangasisa kuti, “Ngunsalila isyene, jumo jwenu chang’alauche!”

22 Wakulijiganya ŵao ŵalolegene anakombole kwimanyilila kuti wagambaga ŵaani.

23 Jumo jwa wakulijiganya ŵao juŵanonyelwe nnope ni Che Yesu, watemi pachiwandi ni Che Yesu.

24 Nipele che Simoni Petulo wankupilile jwakulijiganya jula kunsalila, “Mwausye ana akwagamba ŵaani?”

25 Wakulijiganya jo wammandichile nnope Che Yesu ni kwausya, “Ambuje ana ŵaani nkwagamba?”

26 Che Yesu wajanjile, “Jwelejo ni ajula juchinampambile chipande cha nkate ni kwapa.” Nipele wajigele chipande cha nkate, ni kupamba mu mbaale, wampele che Yuda mwana ju che Simoni Isikaliote.

27 Che Yuda napochelape chipande cho, wajinjilwe ni Shetani. Nipele Che Yesu wansalile, “Chinkusaka kuchipanganya, nchipanganye chitema pe!”

28 Nambo ngapagwa mundu jwalijose mwa aŵala ŵawatemi pachakulya pala juŵaimanyilile ligongo lya kwasalila yeleyo.

29 Pakuŵa che Yuda ŵaliji jwakugosa mbiko, wakulijiganya wane waganisise kuti Che Yesu ŵaasalile che Yuda kuti ajaule akasume indu yaikusachilwa ku chindimba cha Pasaka, pane ŵaasalile kuti akapeleganye chachili chose kwa wakulaga.

30 Nipele, che Yuda napochelape chipande cha nkate chila, wakopweche paasa. Ni kele katema ko kaliji chilo.

Malajisyo ga sambano

31 Che Yuda paŵakopweche, Che Yesu watite, “Sambano Mwana jwa Mundu apatile ukulu, ni Akunnungu nombe apatile ukulu mwa jwelejo.

32 Iwaga ukulu wa Akunnungu uwunukwiche kwa litala lya Mwana jwa Mundu, nipele Akunnungu asyene chauunukule ukulu wa Mwana jwa Mundu, nombewo chiwakusye chitema pe.”

33 “Achiwanangu, ndili ni wanyamwe kwa moŵa kanandi pe. Chimusose, nambo sambano ngunsalila aila inaasalile achakulu ŵa Wayahudi kuti, ‘Kungwaula wanyamwe ngankombolanga kwika!’

34 Malajisyo ga sambano ngumpanga gati nnonyelane jwine ni jwine. Mpela indite pakunnonyela wanyamwe, kwanti iyoyo peyo nnonyelane jwine ni jwine.

35 Mwanonyelanaga jwine ni jwine, wandu wanawose chachimanyilila kuti wanyamwe ndi wakulijiganya wangu.”

Che Yesu akulondola kuti chakanikwe ni che Petulo (Matayo 26:31-35; Maliko 14:27-31; Luka 22:31-34)

³⁶ Che Simoni Petulo wambusisye Che Yesu, “Ana Ambuje nkwenda kwapi?” Ni Che Yesu wajanjile, “Kungwaula sambano ngankombola kuunguya, nambo chimuunguye kanyuma.”

³⁷ Che Petulo wansalile, “Ambuje, ligongo chi lichilepele kunkuya sambano? Ndili chile kuwa kwa ligongo lyenu!”

³⁸ Che Yesu wajanjile, “Ana isyene ndi chile kuwa kwa ligongo lyangu une? Isyene ngunsalila, jikanaŵe kutongola tambala chimuungane katatu!”

14

Che Yesu ali litala lya kwaula kwa Atati

¹ Che Yesu waaasalile, “Nkapotekwa mmitima jenu. Mwakulupilile Akunnungu ni mungulupilile une wŵakwe.

² Ku nyumba ja Atati kwana yuumba yejinji, ngaikaŵe yeleyo, ngansalile. Sambano ngwaula kukunkolochesya liuto.

³ Najaulaga ni kunkolochesya liuto, chingauje ni kunjigala, kuti pandili une, ni wanyamwe mbe pelepo.

⁴ Kungwaula ko nkulimanyilila litala lyakwe.”

⁵ Che Tomasi wambusisye, “Ambuje, ngatukumanyilila kunkwaula ko, ana tutukombole chinauli kulimanyilila litala lyakwe?”

⁶ Che Yesu wajanjile, “Uneji ndili litala ni usyene ni umi usyene. Ngapagwa mundu jwakwaula kwa Atati pangapitila kwa uneji.

⁷ Iwaga nkuumanyilila uneji, Atati wangu nombe mwamanyi. Chitandile sambano, mwamanyi, ni sooni mwaweni.”

⁸ Che Filipo wansalile, “Ambuje, ntulosye Atati, chelecho ni chitukuchisaka.”

⁹ Che Yesu wansalile, “Che Filipo, ndemi ni wanyamwe moŵa gose ga, ngunnaŵe kuumanyilila? Mundu jwalijose jwamweni une, waweni Atati. Ana kwachichi nkuti, ‘Ntulosye Atati?’

¹⁰ Ana ngankukulupilila kuti uneji ndili mwa Atati, nombe Atati ali mwa uneji? Gelega maloŵe gingunsalila ga nganguŵecheta kwa ulamusi wangu nansyene, nambo Atati wŵakutama mwangu une akupanganya masengo gao.

¹¹ Nkusachilwa kukulupilila pinguti, uneji ndili mwa Atati nombe Atati ali mwa uneji. Naga ngaŵa yele, nkulupilile kwa ligongo lya masengo gungapanganya go.

¹² Ngunsalila isyene, jwakungulupilila uneji chagapanganye masengo gungapanganya une. Elo, chagapanganye namose masengo gamakulungwa kupunda agaga, ligongo uneji ngwaula kwa Atati.

¹³ Ni wanyamwe mwaŵendaga chachilichose mu liina lyangu chinampanganyichisye, kuti Atati apate ukulu kwa litala lya Mwana.

¹⁴ Mwamendaga chachilichose kwa ukombole wa liina lyangu, chinampanganyichisye.

Che Yesu akusala kuti chiŵape Mbumu jwa Akunnungu

¹⁵ “Mwanonyelaga uneji, chingajitichisye malajisyo gangu.

¹⁶ Uneji chinaachondelele Atati nombewo chachimpanga Nkamusi jwine, jwelejo chatame ni wanyamwe moŵa gose pangali mbesi.

¹⁷ Jwelejo ni Mbumu jwa Akunnungu jwakutusalila ngani sya usyene nkati Akunnungu. Wandu ŵa pachilambo pano ngaakombola kumpochela

jwelejo pakuwa ngakukombola kumbona atamuno kummanyilila. Nambo wanyamwe nkummanyilila ligongo akutama ni wanyamwe ni sooni ali nkati mwenu.

¹⁸ “Pachindyoché nginanneka jika mpela wandu wakulekwa, nambo chinjika sooni kukwenu.

¹⁹ Gasigele mowa kanandi wandu wa pachilambo pano ngaawona uneji sooni, nambo wanyamwe chimuwone. Pakuwa uneji ngwete umi, nombe wanyamwe chinkole umi.

²⁰ Lyuwa lyo pachiliiche chinchimanyilila kuti uneji ndili mwa Atati wangu, nombe wanyamwe ndi mwangu une, ni uneji ndili mwa wanyamwe.

²¹ Jwapochele malajisyo gangu ni kugatendekanya, jwelejo ni jwaku-unonyela une. Nombe jwakuunonyela une chanonyelwe ni Atati wangu ni uneji chinjinnonyela ni kulimanyukusya kwa jwelejo.”

²² Che Yuda, jwangana wa Isikaliote, wausisye, “Ambuje, ana chiikomboleche chinauli nlimanyisye kukwetu pe ni ngawa kwa wandu wa chilambo chose?”

²³ Che Yesu wanjanjile, “Mundu jwalijose anonyelaga une chagakamulisye majiganyo gangu, ni Atati wangu chanonyelwe ni mundu jo, une ni Atati wangu chituiche kukuwika ndamo kukwakwe.

²⁴ Mundu jwangakuunonyela une ngakugajitichisya majiganyo gangu. Majiganyo ginkugapilikana go ngawa gangu, nambo gakutyochela kwa Atati wandumile.

²⁵ “Ayiwi nansalile ndili chiwela pamo ni wanyamwe,

²⁶ nambo nkamusi jo, jwelejo Mbumu jwa Akunungu juchalajiswe ni Atati wangu kwa liina lyangu, chachinjiganya indu yose ni kunkumbusya yose inansalile.”

²⁷ “Ngunlechelanga chitendewe, chitendewe changu ngumpanga. Ngangumpanga wanyamwe mpela ila wandu wa pachilambo iyakuti pakupanganya. Nkapotekwa mmitima jenu, natamuno nkajogopa.

²⁸ Ana ngati mwapilikene njinsalilaga kuti, ‘Ngwaula, nipele chinjimmujilila.’ Nkaanonyele nkasangalele ligongo ngwaula kwa Atati wangu, pakuwa welewo ali wakulungwa kumbunda une.

²⁹ Nansalile gelega sambano gakanawe kopochele, kuti pachigakopochele po nkulupilile.

³⁰ Nguuwecheta sooni malo we gamajinji ni wanyamwe, pakuwa Shetani, chilongola jwa chilambo chi akwika. Nambo nganakola machili kukwangu,

³¹ nambo wandu wa pachilambo amanyilile kuti ngwanonyela Atati. Kwa ligongo lyo ngupanganya yailiyose mpela Atati iwatite pakuulajisya. Njimanje tutyoche pelepa!

15

Che Yesu ali Msabibu Ushyenyene

¹ “Uneji ndili chitela chishyenyene cha msabibu, ni Atati wangu ali jwakulima.

² Lujambi lwaluli lose lwaluli mwangu une lwangalukusogola akulyotyosya ni lujambi lwaluli lose lwalukusogola akulupogolela kuti lupunde kusogola.

³ Wanyamwe mmasile kuwa wasalele kwa ligongo lya majiganyo gangu ginansalile.

⁴ Ntame nkati mwangu, ni uneji chindame nkati mwenu. Mpela ila lujambi ngalukombola kusogola isogosi iwaga nganilusigala pa msabibu usyene, iyoyo peyo ni wanyamwe iwaga ngankutama munkati mwangu chinpele kusogola isogosi.

⁵ “Uneji ndili mpela chitela cha msabibu ni wanyamwe ndi nyambi. Jwakutama mwa uneji, ni uneji mwa jwelejo, jwelejo chasogole isogosi yejinji, pakuwa wanyamwe jikape ngankukombola kupanganya chachili chose.

⁶ Mundu jwalijose iwaga ngakutama mwa uneji akulandana ni lujambi lwalujasikwe kwakutalichila ni kuumula. Syele nyambi sikukumbikwa ni kutinisa pa mooto ni kutinika.

⁷ Mwatamaga mwa uneji ni malowe gangu gatamaga nkati mwenu, mmende chachili chose chinkuchisaka ni wanyamwe chimpegwe.

⁸ Mwasogolaga isogosi yejinji, Atati wangu chakuswe ni wanyamwe chimme wakulijiganya wangu.

⁹ Uneji nannonyele wanyamwe mpela ila Atati wangu iwanonyele une. Ntameje mu unonyelo wangu.

¹⁰ Mwangakumulichisyaga malajisyo gangu chintame mu unonyelo wangu, mpela ila indite pakugakumulichisya malajisyo ga Atati wangu ni kutama mu unonyelo wao.

¹¹ “Nansalile yelei yose kuti usangalale wangu utame nkati mwenu, ni usangalale wenu upunde.

¹² Alili lili lilajisyo lyangu: Nnonyelane jwine ni jwine mpela indite pakunnonnyela wanyamwe.

¹³ Ngapangwa unonyelo wauli wekulungwa kuupunda unonyelo wa mundu jwakuutyosya umi wakwe kwa ligongo lya achambusanga wao.

¹⁴ Wanyamwe ndi achambusanga wangu mwatendaga chele chingunna-jisya.

¹⁵ Uneji ngangumilanga sooni wakutumichila, pakuwa jwakutumichila ngakuchimanyilila chakupanganya mmbujegwe. Nambo uneji nammilasilile wanyamwe achambusanga wangu, pakuwa nammanyisye yose inaipilikene kutyochela kwa Atati wangu.

¹⁶ Wanyamwe nganimuusagula uneji, nambo uneji nansagwile wanyamwe ni kuntuma njaule nkasogole isogosi yejinji yaani ipanganyo yambone, ichtame mowa gose, nipele chachili chose chachimwawende Atati wangu kwa liina lyangu chimpegwe.

¹⁷ Nipele, lilajisyo lyangu kukwenu lili ali, nnonyelane jwine ni jwine.

Wandu wa pachilambo akwachima wakulijiganya

¹⁸ “Iwaga wandu wa pachilambo pano akunchima wanyamwe, mmanyilile kuti akana we kunchima wanyamwe, wanjimile uneji kaje.

¹⁹ Nkaliji wandu wa pachilambo, wandu akunnonnyela wanyamwe mpela achinjao. Wanyamwe nganimma wandu wa pachilambo, nambo une nansagwile wanyamwe pasikati ja wandu wa pachilambo. Kwa ligongo lyo wandu wa pachilambo akunchima wanyamwe.

²⁰ Nkumbuchile inansalile yo kuti, ‘Jwakutumichila ngana wa jwankulungwa kumpunda mmbujegwe.’ Iwaga walagesye uneji, ni wanyamwe nombe chanlagasye, agakumulichisyaga majiganyo gangu, ni majiganyo genu chagakumulisye.

²¹ Nambo champanganyichisye wanyamwe yeleyo yose pakuwa wanyamwe ndi wandu wangu, ligongo ngakwamanyilila welewo wandumile une.

²² Ngungaiche ni kuwecheta nawo, ngakaŵe ni sambi, nambo sambano ngakukombola kulichenjela kuti nganakola sambi.

²³ Jwakunjima une, akwachima Atati wangu nombe.

²⁴ Ngangapanganye kukwao masengo ganganagapanganye jwine, ngaakakole sambi, nambo sambano aiweni yakusimonjeka indesile, ali chiwela kutuchima une ni Atati wangu.

²⁵ Nambo itendekwe yeleyo kuti gamalile maloŵe gagalimbekwe Mmalajisyo gao gagakuti, 'Wanjimile pangali ligongo.'

²⁶ "Chinantume nkamusi kutyochela kwa Atati wangu, jwele ali Mbumu jwa Akunnungu, juchasale usyene nkati Akunnungu. Chinantume kukwenu kutyochela kwa Atati kuti ansalile usyene nkati uneji.

²⁷ Ni wanyamwe nombe chimwasalile wandu nkati une pakuwa ntemi pamo ni une chitandile kundanda.

16

¹ "Nansalile yeleyo kuti nkaleka kukulupilila kwenu.

² Wandu chamminje wanyamwe mmajumba gao gakupopelela. Sooni chikaiche katema kanti jwalijose juchambulaje pasikati ja wanyamwe chaganisye kuti akwatyosyesya Akunnungu mbopesi.

³ Chantende yeleyo pakuwa ngakwamanyilila Atati natamuno ngakumanyilila uneji.

⁴ Nambo, nansalile yeleyo kuti pachikaiche katema ka kukopochela nkumbuchile kuti nansalile.

Masengo ga Mbumu jwa Akunnungu

"Nganinansalila yeleyo kutyochela kundanda pakuwa naliji pamo ni wanyamwe.

⁵ Nambo sambano ngwaula kwa wandumile une wala, ni ngapagwa namuno jumo jwenu jwakumusya kuti, 'Nkwaula kwapi?'

⁶ Pakuwa nansalile yeleyo nsupwiche mmitima jenu.

⁷ Nambo ngunsalila isyene, kwa liwamba lyenu mmbaya uneji nyaule, pakuwa iwaga ngunyaula, nkamusi jo ngaika kukwenu. Nambo najaulaga, chingantume kukwenu.

⁸ Nombewo pachaiche, chachamanyisya wandu wa pachilambo chi kuti ngakumanyilila usyene nkati sambi ni nkati kupanganya yambone paujo pa Akunnungu ni nkati wandu kulamulikwa ni Akunnungu.

⁹ Ngakumanyilila usyene nkati sambi ligongo nganganulupilila une.

¹⁰ Ngakumanyilila usyene nkati kupanganya yambone paujo pa Akunnungu, ligongo ngwaula kwa Atati wangu ni wanyamwe ngamuuwona sooni.

¹¹ Ngakumanyilila usyene nkati wandu kulamulikwa ni Akunnungu, ligongo Shetani jwakutawala chilambo chi amasile kulamulikwa.

¹² "Ngwete yejinji yakunsalila, nambo sambano chinnepele kwipililila.

¹³ Nambo pachaiche Mbumu jwa Akunnungu juchansalile usyene nkati Akunnungu, chachinlongosya mu usyene wose. Ngaasala kwa ulamusi wakwe nsyene nambo chachisala ichaipilikane kutyochela kwa Atati ni kummanyisya ichiiche.

¹⁴ Welewo changusye une ligongo chachinsalila yeila ichinansalile une.

15 Yose yalinayo Atati wangu ili yangu une, kwa ligongo lyo sasile kuti Mbumu jo chachinsalila ichinaasalile une.

Kusupuka ni kusangalala

16 “Gasigele moŵa kanandi ni wanyamwe ngamuuwona sooni, ni pakumala moŵa kanandi, chimuuwone sooni!”

17 Pelepo wakulijiganya Wao wampepe wausyene, “Malumbo gakwe chichi pakutusalila, ‘Gasigele moŵa kanandi ni wanyamwe ngamuuwona sooni, ni pakumala moŵa kanandi, chimuuwone sooni?’ Ni sooni watite, ‘Pakuŵa ngwaula kwa Atati Wangu!’”

18 Nipele, wajendelechele kuusyana, “Ana malumbo gakwe chichi pakuwecheta, ‘Gasigele moŵa kanandi?’ Ngatukuchimanyilila chakuchigamba cho.”

19 Che Yesu waimanyi kuti wakulijiganya Wao wasachile kwausya yankati yeleyo, nipele wasalile, “Ana nkuusyana nkati yeila imechete kuti, ‘Gasigele moŵa kanandi ni wanyamwe ngamuuwona sooni, ni pakumala moŵa kanandi, chimuuwone sooni?’”

20 Ngunsalila isyene, wanyamwe chinlile ni kulila kwa malumbo, nambo wandu wa pachilambo pano chasangalale. Wanyamwe chinsupuche nambo kusupuka kwenu chikugalauche kusangalala.

21 Katema ka kuligopola jwankongwe chikwasimana chilungusi ligongo katema kakwe ka kupeteka kaiche, nambo aligopolaga mwanache ngakukumbuchilila kupeteka kula, nambo akusangalala pakuŵa apagwile mwanache mchilambo.

22 Nombe wanyamwe sambano nkusupuka, nambo pachinambone sooni chinsangalale mmitima jenu ni sangalala jo ngapagwa jwalijose juchakombele kujityosya kukwenu.

23 “Lyele lyuŵa lyo ngamuusya chachili chose. Ngunsalila isyene, chachili chose chachimwaŵende Atati champe kwa liina lyangu.

24 Natamuno sambano nganimmende chachili chose kwa liina lyangu. Mmende ni wanyamwe chinchipata kuti sangalale jenu jimalile.

Che Yesu achipundile chilambo

25 “Nansalile gelega kwa itagu. Nambo chijiiche ndaŵi jati ngamecheta ni wanyamwe sooni kwa itagu, nambo chinansalile pangasisa yankati Atati.

26 Lyuŵa lyo chinchiwenda kwa liina lyangu, ni ngangunsalila kuti chisachilwe kummendela kwa Atati,

27 pakuŵa Atati asyene akunnonyela wanyamwe. Akunnonyela wanyamwe ligongo wanyamwe muunonyele uneji, ni kukulupilila kuti uneji natyochele kwa Akunnungu.

28 Uneji natyochele kwa Atati, ni kwika pachilambo, ni sambano nguchileka chilambo ni kuuja kwa Atati.”

29 Nipele wakulijiganya Wao wasalile, “Nnole sambano nkuwecheta pangasisa, ngankuwecheta kwa itagu.

30 Sambano tuimanyi kuti mmwe nkuimanyilila yose ni ngapagwa ligongo lya mundu jwalijose kummusya, chelecho ni chachikututenda tukulupilile kuti nkopochele kwa Akunnungu.”

31 Che Yesu wajanjile, “Ana sambano nkukulupilila?”

32 Nnole lyuŵa likwika, sooni liiche lyati chimpwilingane jwalijose kumangwakwe, ni kuuneka jika. Nambo uneji nguŵa jika, pakuŵa Atati ali pamo ni une.

33 Nansalile gelega kuti nlumbikane ni uneji ni kukola chitendewe. Mchilambo chinsauche, nambo muusimane ntima! Uneji nachipundile chilambo!”

17

Che Yesu akwapopelela wakulijiganya wao

1 Che Yesu paŵamasile kuŵecheta yeleyo, ŵalolite kwinani ni kuti, “Atati, katema kaiche. Mwape ukulu Mwana gwenu kuti Mwana gwenu nombe ampe ukulu.

2 Pakuŵa mwapele Mwana gwenu ulamusi pa ŵandu wose kuti ŵandu wose umwapele ŵape umi wa moŵa gose pangali mbesi.

3 Ni umi wa moŵa gose pangali mbesi wo ni au, ŵandu ammanyilile mmwe ŵandi Akunnungu ŵamope ŵa usyene, ni kwamanya Che Yesu Kilisito umwatumile.

4 Uneji jwammale kunkusya pachilambo kwa kumalisya masengo gamwambele kuti nagapanganye.

5 Atati ŵangu, sambano mumbé ukulu paujo penu, ukulu ulaula unakwete pamo nomwe, chikanaŵe gumbikwa chilambo.

6 “Nantesile mmanyiche ni ŵandu umwambele pachilambo ŵala. Ŵanyawo ŵaliji ŵenu ni mwambele uneji kuti aŵe ŵangu, nombewo alijitichisye liloŵe lyenu.

7 Sambano ŵanyawo akuimanyilila kuti yose imwambele uneji ityosile kukwenu.

8 Pakuŵa maloŵe gamwambele uneji napele ŵanyawo, ni ŵanyawo akugakulupilila maloŵe go. Akumanyilila kwa isyene kuti natyochele kukwenu, ni sooni ajitichisye kuti mmwe ni jumwandumile une.

9 “Ngwapopelela ŵanyawo. Ngangwapopelela ŵandu wose ŵa pachilambo, nambo ŵele umwambele wo pakuŵa ali ŵenu.

10 Wose ungwete ali ŵenu, ni ŵenu ali ŵangu, ni ukulu wangu uwoneche kwa litala lya ŵele umwambele wo.

11 Ni sambano ngwika kukwenu, uneji nguuŵa sooni pachilambo, nambo aŵaŵa alinji pachilambo. Atati ŵangu Ŵaswela mwagose kwa machili ga liina lyenu limumbele, kuti aŵe ŵamo mpela une ni mmwe ituli ŵamo.

12 Panaliji pamo nawo, une naagosile kwa machili ga liina lyenu limumbele, naagosile ni ngapagwa mundu jwalijose jwasochele ikaŵe ajula juŵasagulikwe kujonasika, kuti Malembelo ga Akunnungu gamalile.

13 Nambo sambano ngwika kukwenu, nguŵecheta gelega pachilambo kuti ŵanyawo agumbale kusengwa kwangu mmitima jao.

14 Une napele liloŵe lyenu, ni ŵandu ŵa pachilambo ŵaachimile ŵanyawo pakuŵa ŵanyawo nganaŵa ŵa pachilambo, mpela ila uneji nganima jwa pachilambo.

15 Nganguŵenda kuti mmwe mwatyosye mchilambo, nambo ngupopela mwagose ni Shetani jwaali jwangalumbana.

16 Ŵanyawo nganaŵa ŵa pachilambo pano, uneji nombe nganiŵa jwa pachilambo.

17 Mwatende aŵe ŵandu ŵenu ŵaswela kwa litala lya usyene, liloŵe lyenu lili usyene.

18 Mpela ila imwatite pakunduma une mchilambo, ni une nombe natumile ŵelewo mchilambo.

¹⁹ Une ngulityosya nansyene kwaligongo lyao, kuti nombewo alityosye kusyene kukwenu.

²⁰ “Ngangwapopelela wanyawo pe, nambo ngwapopelela nombe wandu wose wachangulupilile kwaligongo lya majiganyo gao.

²¹ Ngupopela kuti wose awe chindu chimo. Atati, ngupopela kuti atame nkati mwetu mpela ila mmwe inkuti kutama nkati mwangu, noneji inguti kutama nkati mwenu. Ngupopela awe chindu chimo kuti wandu wa pachilambo akulupilile kuti mmwe ni jumundumile une.

²² Noneji naapele ukulu ulaula umwambebe uneji, kuti aweje wamo mpela ila uweji ituli wamo.

²³ Uneji ndame mwa wanyawo nombe mmwe mwa uneji. Atendekwe kuwa wamo, ni wandu wose wa pachilambo amanyilile kuti mmwe ni jumwandumile ni kuti nkwanonyela welewo mpela inkuti pakunonyela uneji.

²⁴ “Atati, wose umumbebe ngusaka aweje pamo ni uneji pepala pandili une kuti aulole ukulu wangu, ukulu umumbebe ligongo mwanonyele uneji chilambo chikanigumbikwe.

²⁵ Atati wambone, namuno wandu wa pachilambo ngakumanya nambo uneji nammanyi. Welewo nombe akumanyilila kuti mmwe mwandumile une.

²⁶ Nantesile mmanyiche kukwao, nombe chimbundisye kutenda yeleyo kuti unonyelo undi nawo kukwangu uwe mwa wanyawo, ni uneji meje mwa wanyawo.”

18

Che Yesu akukamulwa

(Matayo 26:47-56; Maliko 14:43-50; Luka 22:47-53)

¹ Che Yesu pawamasile kupopela, wajombweche kasulo ka Keduloni pamo ni wakulijiganya wao. Pelepo pali ni ngunda wa mwana, nombe Che Yesu wajinjile mwelewo pamo ni wakulijiganya wao.

² Che Yuda, ajula juwangelawiche Che Yesu, wapamanyilile pelepo ligongo kawili kawili Che Yesu wasimene ni wakulijiganya wao kweleko.

³ Nipele che Yuda wajawile ku wele ngunda wo, wajawile pamo ni mpingo wa wangondo wa Chiloma ni wakulindilila Nyuumba ja Akunnungu wawalajiswe ni achakulu wambopesi ni Mafalisayo, ali ajigele ibatali ni mimuli ni yakumenyanila.

⁴ Che Yesu, akuno achimanyililaga ichiyasimane yose, wajaulile ni wausisye, “Ana nkwasosa waani?”

⁵ Nombewo wajanjile, “Che Yesu jwa ku Nasaleti!” Che Yesu waasalile, “Ndili une.” Che Yuda juwangelawiche jula wajimi pelepo pamo ni wanyawo.

⁶ Nipele Che Yesu pa waasalile, “Ndili une,” wanyawo waujile panyuma ni kugwa.

⁷ Che Yesu wausisye sooni, “Ana nkwasosa waani?” Ni wajanjile, “Che Yesu jwa ku Nasaleti!”

⁸ Che Yesu waasalile, “Nansalile kuti ndili une. Iwaga nkuusosa une, mwaleche wanya wa ajaule.”

⁹ Wa wechete yeleyo kuti gamalile malowe gagatite, “Atati, nganinanjasa mundu jwalijose mwa we wala umwambebe.”

10 Che Simoni Petulo wakwete lipanga, nipele, walisolomwele ni kwakata liwiwi lyao lya kundyo kapolo jwa Jwambopesi Jwankulu. Kapolo jo liina lyakwe che Maliko.

11 Nipele Che Yesu wansalile che Petulo, “Mmusye lipanga lyenu mwigonelo mwakwe. Ana nkuganisywa kuti nganguwajilwa kugapata masausyo gaasachile Atati wangu kuti nagapate?”

Che Yesu ali paujo pa che Anasi.

12 Wele mpingo wa wangondo wa Chiloma ni jwankulu jwao pamo ni wakulindilila wa Chiyahudi wankamwile Che Yesu ni kuntawa.

13 Wanjigele ni kunjausya kaje ku che Anasi. Che Anasi waliji akwegwao che Kayafa juwaliji Jwambopesi Jwankulu chele chaka cho.

14 Che Kayafa ju ni jwejula juwaasalile achakulu wa Wayahudi kuti, ikuwajilwa mundu jumo aweje kwaligongo lya wandu wose.

Che Petulo akwakana Che Yesu

(Matayo 26:69-70; Maliko 14:66-68; Luka 22:55-57)

15 Che Simoni Petulo pamo ni jwakulijiganya jwine wakuiye Che Yesu. Jwakulijiganya jwine jo wamanyiche ku Jwambopesi Jwankulu, nipele wajanjile pamo ni Che Yesu pansana pao Jwambopesi Jwankulu.

16 Nambo che Petulo wajimi paasa, kuwandikana ni nnango. Nipele, jwakulijiganya jwine juwamanyiche kwa Jwambopesi Jwankulu jula wakopweche ni kuwecheta nawo mwali jwakulindilila pannango, ni wansalile che Petulo ajinjile nkati.

17 Mwali jwakulindilila pannango jula wambusisye che Petulo, “Ana mmwejo nganimma jumo jwa wakulijiganya wa mundu jo?” Che Petulo wajanjile, “Nga wa une!”

18 Pakuwa kaliji katema ka mbepo, achikapolo ni wakulindilila wakolessisye mooto ni waliji nkuotanga. Che Petulo nombejo wajimi pamo nawo achijotelaga mooto.

Che Yesu paujo pa Jwambopesi Jwankulu

(Matayo 26:59-66; Maliko 14:55-64; Luka 22:66-71)

19 Nipele Jwambopesi Jwankulu wambusisye Che Yesu nkati wakulijiganya wao ni sooni nkati majiganyo gao.

20 Che Yesu wajanjile, “Mechete yose pelanga ni wandu wose. Mo wa gose najiganisye mmajumba ga kupopelela ni pa Nyuumba ja Akunnungu, mwakusimanilana Wayahudi wose, ni nganimecheta chachili chose kwakulisisa.

21 Ligongo chi nkumusya une? Mwausye wandu wawapilikene indu inasalile. Welewo akwimanyilila inawechete.”

22 Pawamasile kuwecheta yeleyo jumo jwao wakulindilila juwajimi pelepo wamputile Che Yesu lijanda achitiji, “Uli, ana yelei ni inkuti pakunjanga Jwambopesi Jwankulu?”

23 Che Yesu waasalile, “Iwaga mechete yangalumbana, nlosye changalumbana cho nambo iwaga mechete yambone ana nkuumbutula ichichi?”

24 Nipele che Anasi wanjigele Che Yesu ali atawikwe ni kunjausya ku che Kayafa Jwambopesi Jwankulu.

Che Petulo akwakana kawili Che Yesu

(Matayo 26:71-75; Maliko 14:69-72; Luka 22:58-62)

²⁵ Nambo che Simoni Petulo wâliji pelepo alinkujotela mooto. Nipele wâmbusisye, “Ana mmwejo nombe nganimma jumo jwa wâkulijiganya wâo?” Che Petulo wâkanile ni kuti, “Ngaŵa une!”

²⁶ Jumo jwao achikapolo wâ Jwambopesi Jwankulu wâliji pelepo. Jweleju ni nlongo njakwe mundu jula juwankatile liwiwi ni che Petulo, wâmbusisye, “Ana uneji nganinammona mmwejo mungunda wa mwana pamo ni Che Yesu?”

²⁷ Nambo che Petulo wâkanile sooni, ni papopo tambala jatongwele.

Che Yesu paujo pa che Pilato

(Matayo 27:1-2,11-14; Maliko 15:1-5; Luka 23:1-5)

²⁸ Kundaŵi pe wâkulindilila Wanjigele Che Yesu kopoka mu nyuumba ji Che Kayafa, ni kunjausya mu nyuumba ja mwenye jwa Chiloma. Nambo achakulu wâ Wâyahudi nganajinjila nkati mwa nyuumba ja mwenye jwa Chiloma kuti aŵe wâswejele paujo pa Akunnungu kuti akombole kulya chakulya cha Pasaka.

²⁹ Che Pilato wâkopweche paasa ni kwausya, “Ana kwana magambo chi kwa mundu ju?”

³⁰ Nombewo wâjanjile, “Mundu ju ngakaŵe ni magambo ngatukan-nyichenawo kukwenu.”

³¹ Che Pilato wâasalile, “Ayaga, munjigale mwachinsyene, nkanlamule ni malajisyo genu.” Wâyahudi wâjanjile, “Uweji ngatukuwâjilwa kunlamula mundu jwalijose chiwa.”

³² Yatendekwe yeleyo kuti gamalile maloŵe ga Che Yesu gaŵasasile achilosyaga chachiwa chiwa chanti uli.

³³ Che Pilato wâajinjile sooni mu nyuumba jakwe, wâmmilasile Che Yesu ni kwausya, “Ana mmwejo ni Mwenye jwa Wâyahudi?”

³⁴ Che Yesu wâjanjile, “Ana gele maloŵe go genu, pane wându wâne ansalile ngani jangu?”

³⁵ Che Pilato wâjanjile, “Ana nkuganisya uneji ndili Myahudi? Wându wenu ni achakulu wâmbopesi annyichisye mmwejo kukwangu. Ana ntesile ichichi?”

³⁶ Che Yesu wâjanjile, “Umwenye wangu nganiuŵa wa pachilambo pano. Ikaŵe umwenye wangu uli wa pachilambo pano, wâkunguya akatesile ngondo kuti achakulu wâ Wâyahudi anaangamule. Nambo sambano umwenye wangu nganiuŵa wa pachilambo pa.”

³⁷ Pelepo che Pilato wâmmusisye, “Ana mmwejo ndi Mwenye?” Che Yesu wâjanjile, “Mmwe nkuti uneji ndili Mwenye. Kwa ligongo lyo uneji mbagwile ni kwika pachilambo kukwasalila wându usyene. Mundu jwalijose jwaku-unonyela usyene akumbilikana.”

³⁸ Che Pilato wâmbusisye, “Usyene ni chichi?”

Che Pilato akunlamula Che Yesu chiwa

(Matayo 27:15-31; Maliko 15:6-20; Luka 23:13-25)

Nipele che Pilato wâkopweche paasa ni kwasalila Wâyahudi, “Ngangugawona magambo galigose ga kunlamula mundu ju.

³⁹ Nambo nkweite chisyoŵelo chakuti uneji ngungopolela jwantawe jumo katema ka Pasaka. Nipele ana nkusaka nangopolele Mwenye jwa Wâyahudi?”

⁴⁰ Pelepo wânyanyisye, “Ngaŵa, ngaŵa ajuju! Tukwasaka che Balaba!” Nombe che Balaba wâliji jwachiswamba.

19

1 Nipele, che Pilato walamwile kuti Che Yesu ajigalikwe, aputikwe mbokola.

2 W̄angondo nombe w̄akolosisye chindu mpela singwa ja miiw̄a, w̄ambwasisyeye Che Yesu mu ntwe wao ni kuntakusya mwinjilo wa chimwenye.

3 W̄aliji nkwaichilila ni kuti, “Tukunkomasya, Mwenye jwa W̄ayahudi!” Nipele w̄amputile majanda.

4 Che Pilato w̄akopweche sooni paasa ni kwasalila W̄ayahudi, “Nnole, ngunyikanawo paasa, mmanyilile kuti uneji nganinansimana ni magambo galigose ga kunlamula mundu ju.”

5 Nipele Che Yesu w̄akopweche paasa ali awasile chindu mpela singwa ja miiw̄a mu ntwe mwao ni mwinjilo wa chimwenye. Che Pilato w̄asalile W̄ayahudi, “Nnole mundu nsyene ni aju.”

6 Achakulu w̄ambopesi ni w̄akulindilila Nyuumba ja Akunnungu pa w̄ambweni Che Yesu w̄anyanyisye, “Mwa w̄ambe pansalaba! Mwa w̄ambe pansalaba!”

Che Pilato w̄aasalile, “Munjigale mwachinsyene nka w̄ambe pansalaba, paku w̄a uneji ngangugawona magambo galigose gakunlamula mundu ju.”

7 W̄ayahudi w̄ajanjile, “Uweji tukwete malajisyo ni kwa malajisyo go ikusachilwa aweje, ligongo alitesile ku w̄a Mwana jwa Akunnungu.”

8 Che Pilato pa w̄agapilikene malo w̄e go w̄apundile kogopa.

9 Nipele w̄ajinjile sooni mu nyuumba jakwe, w̄ambusisye Che Yesu, “Ana mmweji nkutyochela kwapi?”

Nambo Che Yesu ngananjanga chachili chose.

10 Che Pilato w̄ansalile, “Ana ngankusaka ku w̄echeta ni une? Ana ngankumanyilila kuti ngwete ulamusi wa kungopola pane kummamba pansalaba?”

11 Che Yesu w̄anjanjile, “Ngankakole ulamusi wauli wose kwa uneji ngankapegwe ni Akunnungu. Kwa ligongo lyo mundu jwambecheche uneji kukwenu jwelejo apundile ku w̄a ni sambi syejinji.”

12 Chitandile pelep, che Pilato w̄asosile litala lya kwalechelela Che Yesu. Nambo W̄ayahudi w̄anyanyisye, “Mwannechelelaga mundu ju, mmwejo nganimma mbusanga jwa mwenye jwa ku Loma, paku w̄a mundu jwalijose jwakulitenda mwenye akunkanila mwenye jwankulu jwa ku Loma!”

13 Nipele che Pilato pa w̄agapilikene malo w̄e go w̄anyichenawo Che Yesu paasa, ni nsyene w̄atemi pa chitengu cha kulamula, pelep paku w̄ilanjikwa, “Lu w̄ala lwa Maganga.” Mchiebulania, Gabata.

14 Lyu w̄a lyaliji pamtwe, lyu w̄a lyaku w̄ichila chile Pasaka. Che Pilato w̄aasalile W̄ayahudi, “Mwenye jwenu aju!”

15 W̄anyawo w̄anyanyisye, “Mwaulaje! Mwaulaje! Mwa w̄ambe pansalaba!”

Che Pilato w̄ausisye, “Uli, nammambe mwenye jwenu?”

Achakulu w̄ambopesi w̄ajanjile, “Uweji nganitukola mwenye jwine ika w̄e mwenye jwa ku Loma pe!”

16 Pelep che Pilato w̄ampeleche Che Yesu mmakono mwa w̄angondo kuti akaa w̄ambe pansalaba.

W̄angondo akwa w̄amba pansalaba Che Yesu

(Matayo 27:32-44; Maliko 15:21-32; Luka 23:26-43)

Nipele, w̄angondo w̄anjigele Che Yesu.

17 Che Yesu wâkopweche ali ajigele nsalaba wakwe kwaula kwiuto kwakukuwîlanjikwa, “Chikalakasa cha Ntwe”, Mchiebulania pakuwîlanjikwa Goligota.

18 Pelepo ni paŵaŵambile Che Yesu, ni wându wane wâwili pamo nawo, jwine kunchiji ni jwine kundyo kwao ni Che Yesu pambindikati.

19 Che Pilato wâlembile chimanyisyo ni wachiwîsile pachanya nsalaba. Ni chimanyisyo cho chalembeke yelei, “Che Yesu jwa ku Nasaleti, Mwenye jwa Wayahudi.”

20 Nipele Wayahudi wâjinji wachisyomile chimanyisyo cho pakuŵa paŵaŵambile Che Yesu pala paliji chiwândi ni musi. Sooni chimanyisyo cho chalembeke Mchiebulania ni Chilatini ni Chigiliki.

21 Nipele achakulu wambopesi wa Wayahudi wâasalile che Pilato kuti, “Nkalemba, ‘Mwenye jwa Wayahudi,’ nambo mundu ju wâtite, ‘Uneji ndili Mwenye jwa Wayahudi.’ ”

22 Che Pilato wâasalile, “Chilembile, nembile!”

23 Wangondo paŵamasile kwaŵamba Che Yesu pansalaba, wâjigele iwalo yao ni wagaŵenye maunjili ncheche, jwangondo jwalijose liunjili limo. Sooni wâjigele mwinjilo wakwe, wanganiukola papatotekwe, waliji chipande chimo chachiluchikwe kutyochela mwinani mpaka paasi.

24 Nipele wangondo wo wâsalilene, “Tunapapulanye nambo tutende gudugudu kuti uwe wacheni.” Yeleyo yatendekwe kuti gamalile Malembelo ga Akunnungu gagakuti,

“Wagaŵene iwalo yangu, ni mwinjilo wangu wâtendele gudugudu.”

Yeleyo ni yatite pakupanganya wangondo wo.

25 Pachiwândi ni nsalaba u Che Yesu wâjimi achikulugwe Che Yesu ni apwao achikulugwe ni che Maliamu wankwawo che Kileopa ni che Maliamu jwa musi wa ku Magidala.

26 Che Yesu paŵambweni achikulugwe ni jwakulijiganya juŵannonyele nnope jula ajimi kuwândikana ni pepala, wâasalile achikulugwe, “Amao, jwelejo ni mwanagwenu.”

27 Sooni wânsalile jwakulijiganya jula kuti, “Nnole, jwelejo ni achikulu wenu.” Ni kutandila lyuŵa lyo jwakulijiganya jo wânjigele che Maliamu kuti akatame nawo kumangwakwe.

Chiwa chi Che Yesu

(Matayo 27:45-56; Maliko 15:33-41; Luka 23:44-49)

28 Che Yesu waimanyilile kuti yose yaliji imalile, ni Malembelo ga Akunnungu kuti gamalile, wâtite, “Jingwete njota.”

29 Chapali kweleko chiwîga chigumbele divai jakuipa. Nipele, wâjigele chindu mpela lidodoki ni watoŵele mu divai mo ni kutaŵilila pachitela chachikukuwîlanjikwa esopo ni kuchiwîka pakang'wa pa Che Yesu.

30 Che Yesu paŵamasile kupegwa divai jo, wâtite, “Yose imalile!” Ni wâkotamisye ntwe wao ni kwasika.

Wangondo akunsoma Che Yesu ni mpaamba pa luŵalati

31 Lyaliji lyuŵa lya kuwîchila chile kwa kupumulila likanaŵe Lyuŵa lya Pasaka. Nipele achakulu wa Wayahudi nganasaka iilu itaame pa nsalaba pa Lyuŵa lya Kupumulila ligongo Lyuŵa lya Kupumulila lyaliji lyuŵa lyajikape.

Kwapele wawendile che Pilato apokosole makongolo ga wele wawawambikwe pa nsalaba ni kuitulusya iilu yao.

³² Nipele wangondo wawawile ni kugapokosola makongolo ga mundu jwaandanda ni wawawili wawawiliji awambikwe pansalaba pamo ni Che Yesu.

³³ Nambo pawachilile Che Yesu, waiweni kuti awile, kwapele nganagapokosola makongolo gao.

³⁴ Nambo jwangondo jumo wansomile Che Yesu mpaamba pa luwalati, ni papopo jakopweche miasi ni meesi.

³⁵ Nombe juwaiweni yeleyo ilinkutendekwa awalasile umboni melepe ni wanyamwe nkombole kukulupilila. Ni umboni wasasile uli usyene, sooni wejele akumanyilila kuti akusala usyene.

³⁶ Yelei yatendekwe kuti gamalile Malembelo ga Akunnungu gagakuti, “Ngapagwa liupa lyao lichilipokoswe.”

³⁷ Nipele Malembelo ga Akunnungu gakusala sooni, “Chiwalole wewala wawansomile.”

*Chiilu chi Che Yesu chikuwichikwa mwilembe
(Matayo 27:57-61; Maliko 15:42-47; Luka 23:50-56)*

³⁸ Payamasile yeleyo che Yusufu jwa ku Alimataya, wawendile che Pilato kuti achitulusye chiilu chi Che Yesu pa nsalaba. Che Yusufu wawiliji jwakulijiganya jwao Che Yesu, nambo nganalilosyaga, pakuwa wawajogopaga achakulu wa Wayahudi. Nipele che Pilato wawajitichisye. Che Yusufu wawawile ni kuchijigala chiilu chi Che Yesu.

³⁹ Che Yusufu walongene ni che Nikodemu, che Nikodemu ju ni jwejula juwawaulile Che Yesu chilo kundanda ko, wawiche ali ajigele mauta gakununjila yambone ga manemane kuwanganya ni ubani, mpela mbiisi saba ni ibaba iwili.

⁴⁰ Nipele wawajigele chiilu chi Che Yesu ni kuchiwawilijila mu nguo jeswela pamo ni yakununjila mpela chisyowelo cha Wayahudi katema ka kusika.

⁴¹ Nambo peuto pawawambikwe Che Yesu pala wapali ngunda wa mwana, ni mu ngunda mo mwawiliji mwana lilembe lya sambano mwakanawichikwa mundu jwawijose.

⁴² Nipele ligongo lyawiliji lyuwa lya Wayahudi kuliwika chile kupumulila, ni sooni pakuwa lilembe lya lyawiliji pachiwandi, wawawisile chiilu chi Che Yesu mwelemo.

20

*Che Yesu asyuchile
(Matayo 28:1-8; Maliko 16:1-8; Luka 24:1-12)*

¹ Kunda wi pe kukana we kucha, lyuwa lyaandanda lya chijuma pakumala Lyuwa lya kupumulila, che Maliamu jwa ku Magidala wawawile ku lilembe, ni wawaweni liganga lila lili lyegalambule pambali kutyochela pakwinjilila mwilembe.

² Nipele, wawutuchile ku che Simoni Petulo ni ajula jwakulijiganya jwine juwanonyelwe nnope ni Che Yesu ni kwasalila, “Achikopwesye chiilu cha Ambuje mwilembe mula, ni sooni ngatukukumanyilila kwapi ambisile.”

³ Che Petulo pamo ni jwakulijiganya jwine jula wawawile ku lilembe.

⁴ Wose wawawawili wawutwiche nambo jwakulijiganya jwine jula jwampundile che Petulo, jwawiliji jwaandanda kwika ku lilembe.

⁵ Paŵakoteme ni kulingulila, ŵasiweni nguo syeswela pe, nambo nganajinjila.

⁶ Nipele, che Simoni Petulo nombejo ŵaiche achakuyaga, ŵajinjile mwilembe ni ŵasiweni nguo syeswela sisyaŵijilile chiilu chi Che Yesu,

⁷ ni chiguo chiŵammijilile Che Yesu mu ntwe. Chiguo chila nganichiŵa pamo ni nguo syeswela sila, nambo chaliji chepinde ni chaliji pajika.

⁸ Pelepo jwakulijiganya jwine juŵalongolele kwika ku lilembe jula, nombejo ŵajinjile nkati, ni ŵaiweni ni kukulupilila.

⁹ Ŵaliji nganaŵe kugamanya Malembelo ga Akunnungu gagakuti Che Yesu akusachilwa asyuche.

¹⁰ Nipele ŵakulijiganya wo ŵausile kumangwao.

*Che Yesu akuilosya ku che Maliamu jwa ku Magidala
(Matayo 28:9-10; Maliko 16:9-11)*

¹¹ Che Maliamu ŵajimi paasa lilembe, achililaga. Paŵalilaga, ŵakoteme achilingulilaga mwilembe mula,

¹² ni ŵaweni achikatumetume ŵa kwinani ŵaŵili ŵaŵawasile iwalo yeswela, atemi paŵachigoneche chiilu chi Che Yesu pala jumo kuntwe ni jwine ku makongolo.

¹³ Ni achikatumetume ŵa kwinani wo ŵambusisye, “Amao, nkulila ichichi?” Ni ŵajanjile, “Achikopwesye chiilu cha Ambuje ŵangu, ni sooni nganguku-manyilila kwapi achiŵisile!”

¹⁴ Nipele che Maliamu paŵamasile kuŵecheta yeleyo, ŵagalawiche panyuma ni kwaona Che Yesu ali ajimi pelepo, nambo nganaimanyilila kuti jwelejo ali Che Yesu.

¹⁵ Che Yesu ŵambusisye, “Amao, ana nkulilila ichichi? Ana nkwasosa ŵaani?”

Che Maliamu akuno achiganisyaga kuti akukunguluka ni jwakuugosa ngunda wa mwana, ŵajanjile, “Achimwene, iwaga mmwejo nchijigele chiilu chi Che Yesu, musalile kunchiŵisile ni uneji chingachijigale.”

¹⁶ Che Yesu ŵansalile, “Che Maliamu!” Ni che Maliamu ŵagalawiche panyuma, ni kwasalila Mchiebulania, “Laboni!” Malumbo gakwe “Jwakwiganya.”

¹⁷ Che Yesu ŵansalile, “Nkangamula, pakuŵa ngunaŵe kwaula kwa Atati. Nambo njaule kwa achalongo achinjangu nkaasalile kuti, ngwaula kwa Atati ŵangu ŵaali Atati ŵenu, Akunnungu ŵangu ŵaali Akunnungu ŵenu.”

¹⁸ Nipele che Maliamu jwa ku Magidala ŵajawile kukwasalila ŵakulijiganya kuti, ŵaweni Ambuje ni ŵaasalile achila chiŵasalilwe ni Che Yesu.

*Che Yesu akwakopochela ŵakulijiganya ŵao
(Matayo 28:16-20; Maliko 16:14-18; Luka 24:36-49)*

¹⁹ Lyaliji ligulo lya lyuŵa lyaandanda lya chijuma pakumala Lyuŵa lya Kupumulila. Ŵakulijiganya ŵao ŵasongangene pamo mu nyuumba ni minango jaliji jeugale ligongo lya kwajogopa achakulu ŵa Ŵayahudi. Pelepo ŵaiche Che Yesu ni kwima pasikati jao ni kwasalila, “Chitendewele kukwenu!”

²⁰ Paŵamasile kuŵecheta yeleyo, Che Yesu ŵalosisye makono gao ni luŵalati lwao. Nipele ŵakulijiganya wo ŵasengwile nnope kwawona Ambuje.

²¹ Che Yesu ŵaasalile sooni, “Chitendewele kukwenu! Mpela ila Atati iŵandumile une, ni uneji nguntuma ŵanyamwe.”

²² Paŵamasile kuŵecheta yeleyo ŵapepelele ni kwasalila, “Mumpochele Mbumu jwa Akunnungu.

²³ Mwalechelesyaga ŵandu sambu syao, ŵele ŵandu chalecheleswe, ni aŵala ŵangankwalechelesya, ŵele ŵandu ngalecheleswa.”

Che Yesu akukunguluka ni che Tomasi

²⁴ Che Tomasi jumo jwa ŵakulijiganya likumi ni ŵaŵili ŵala, jwakuŵilanjikwa maŵila, nganaŵa pamo ni achinjakwe paŵaiche Che Yesu.

²⁵ Nipele ŵakulijiganya ŵane ŵala ŵansalile, “Twaweni Ambuje.” Che Tomasi ŵaasalile, “Chingulupilile pachinagawone maŵasi ga misumali ni kuchiŵika chala changu pa maŵasi go ni kuuŵika nkono wangu pa luŵalati lwao.”

²⁶ Nipele pagapite moŵa nsano ni gatatu ŵakulijiganya wo ŵasongangene sooni nkati mula ni che Tomasi ŵaliji pamo nawo. Minango jaliji jeugale, ni Che Yesu ŵaiche ni kwima pasikati jao ni kuti, “Chitendewe kukwenu!”

²⁷ Nipele Che Yesu ŵansalile che Tomasi, “Mbiche chala chenu pelepa nnole magasa gangu ni njisenawo nkono wenu mbiche pa luŵalati lwangu. Nkaka lipamba nambo nkulupilile!”

²⁸ Che Tomasi ŵajanjile, “Mmwe ndi Ambuje ŵangu ni mmwe ndi Akunnungu ŵangu!”

²⁹ Che Yesu ŵansalile, “Ana nkukulupilila ligongo muuweni? Akwete upile ŵelewo ŵakukulupilila pangamona.”

Nningwa wa chitabu chi

³⁰ Che Yesu ŵapanganyise imanyisyo ine yejinji paŵaliji ni ŵakulijiganya ŵao yanganiilembekwe mchitabu chi.

³¹ Nambo ayiyi ilembekwe nkole kukulupilila kuti Che Yesu ali Kilisito Jwakuwombola, Mwana jwa Akunnungu ni kwa kunkulupilila nkole umi wausyene kwa machili ga liina lyao.

21

Che Yesu akwakopochela ŵakulijiganya ŵao nsano ni ŵaŵili

¹ Payamasile yeleyo, Che Yesu ŵaakopochele sooni ŵakulijiganya ŵao mungu-lugulu litanda lya Tibelia. Ni ŵalilosise kwanti yelei,

² Che Simoni Petulo ni che Tomasi jwakuŵilanjikwa maŵila ni che Nasanieli jwa ku Kana ja ku Galilaya ni ŵanache ŵa che Sebedayo ni ŵakulijiganya ŵao ŵane ŵaŵili, wose ŵaliji pamo.

³ Che Simoni Petulo ŵaasalile achinjakwe, “Ngwaula kukukoka somba.”

Ni ŵanyawo nombe ŵansalile, “Noweji tutulongane nomwe.” Nipele ŵatyosile ni ŵakwesile ngalaŵa nambo chilo chila chose nganapatanga chachili chose.

⁴ Kundaŵi pe, Che Yesu ŵajimi mungulugulu litanda nambo ŵakulijiganya nganamanyililaga kuti ŵaliji ŵelewo.

⁵ Nipele Che Yesu ŵausisye, “Achachanda, ana nganipate somba syasil-isoye?”

Ŵanyawo ŵajanjile, “Elo, nganitupate somba.”

⁶ Che Yesu ŵaasalile, “Mponye lwau kundyo kwa ngalaŵa chimpate somba.” Nipele ŵaponyisye lwau ni sambano nganakombolanga kulukwek-welemya ligongo somba syaliji syesijinji nnope.

7 Pelepo jwakulijiganya juwanonyelwe nnope ni Che Yesu jula wansalile che Petulo, “Ambuje wewe!” Palapala che Simoni Petulo pawapilikene kuti Ambuje, watakwile mwinjilo wao ligongo waliji ausile ni kuliponyela mmeesi.

8 Nambo wakulijiganya wane wala waiche ku mbwani ni ngala wa ali nkulukwekwelemya lwau lwalugumbele somba pakuwa nganatalichila kunsanga, mpela makongolo mia moja.

9 Pa waiche kunsanga wauweni mooto wa makala ni pachanya pakwe pawichikwe somba ni nkate.

10 Che Yesu waasalile, “Muumbe somba simpepe simpatile sampano.”

11 Nipele che Simoni Petulo wakwesile mu ngala wa, waluwutile kunsanga lwau lwalugumbele somba syekulungwa mia moja na hansini na tatu. Namuno somba syo syaliji syesijinji kwanti yele, lwau nganilupapuka.

12 Che Yesu waasalile, “Njisangane kunlye.” Nganapagwa namose jumo jwa wakulijiganya wao juwalinjile kumbusya, “Ana mmwe ndi waani,” pakuwa wamanyilile kuti ali Ambuje.

13 Che Yesu waiche, wajigele nkate ni kwapa. Watesile iyoyo peyo ni somba sila.

14 Keleka kaliji kaatatu Che Yesu kwakopochela wakulijiganya wao pawamasile kusyuka.

Che Yesu ni che Petulo

15 Pawamasile kulya, Che Yesu wambusisye che Simoni Petulo, “Che Simoni mwanagwao che Yohana! Ana nkuunonyela une kwapunda wane wa?”

Nombejo wajanjile, “Elo, Ambuje, nnyimanyi kuti uneji ngunonyela.”

Che Yesu wansalile, “Nsigose ngondolo syangu sya mwana.”

16 Nipele wambusisye sooni kaa wili, “Che Simoni mwanagwao che Yohana! Ana nkuunonyela une?”

Che Petulo wajanjile, “Elo, Ambuje, nnyimanyi kuti ngunonyela.”

Che Yesu wansalile, “Nsigose ngondolo syangu.”

17 Nipele wambusisye sooni kaatatu kuti, “Che Simoni mwanagwao che Yohana! Ana nkuunonyela une?”

Pelepo che Petulo walilasishe muntima pakuwa wausisye kaatatu, “Nkuunonyela?” Ni wajanjile, “Ambuje, mmwe nnyimanyi yose, mmwe nnyimanyi kuti uneji ngunonyela.”

Che Yesu wansalile, “Nsigose ngondolo syangu!”

18 Ngunsalila isyene, pamwaliji jwanchanda, mwasyowebele kulita wa mpumbulu mwasyene ni kwaula kwakulikose kumwasachile kwaula. Nambo pachinçekulupe, chinchijongola makono genu ni mundu jwine chachinta wa ni kunjausya kungankukusaka kwaula.”

19 Kwakuwecheta yeleyo, Che Yesu walosisye chiwa chichawe che Petulo ni kwapa ukulu Akunungu. Pawamasile kuwecheta yeleyo wansalile, “Munguye.”

Che Yesu ni wakulijiganya wane

20 Pelepo che Petulo wagalawiche ni kumbona jwakulijiganya juwanonyelwe nnope ni Che Yesu achakuyaga. Jwakulijiganya ju ni jwejula ju watemi kuwandikana nnope ni Che Yesu katema ka chakulya cha Pasaka ni kwausya Che Yesu, “Ambuje ana nduni juchangalauche?”

21 Che Petulo pawambweni jwelejo wambusisye Che Yesu, “Ambuje, nambi jwelejo chiyasimane ichichi?”

²² Che Yesu wâjanjile, “Nasakaga asigale mpaka pachimuje ana mmwe ikumbandichila chichi? Mmwejo munguye une.”

²³ Nipele ngani jo jajenele kwa wându wakukulupilila Kilisito kuti jwakulijiganya jo ngaawa. Nambo Che Yesu nganasala kuti ngaawa, nambo wâtite, “Nasakaga asigale mpaka pachimuje ana mmwe ikumbandichila chichi?”

²⁴ Jwakulijiganya ju ni jwejula jwa wâlasile umboni wa indu yi ni kulemba. Uweji tukumanyilila kuti yasasile ili isyene.

Maloŵe ga kumalichisya

²⁵ Ipali indu ine yejinji i wâitendekenye Che Yesu. Yeleyo ikalembekwe yose chimo chimo nguganisa kuti namose chilambo chose ngachikajenele kuwika itabu yaikalembekwe.

Chitabu cha masengo ga Achinduna Chilongolelo

Chitabu cha Masengo ga Achinduna chili ndawi ja ndande ja mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wandanda ni iwatite kwenela kutyochela ku Yelusalemu mpaka ku Yudea ni ku Samalia ni kwinekwine mpela Che Yesu iwatite pakwasalila wakulijiganya wao akanaawe kwaula kwinani (1:8). Ngani ji jilembekwe ni che Luka, jweleju ni jwalembile Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Luka. Jweleju waliji jwamitela ni walembile indu yakwe kwa ukotopasyo. Itabu yose yanaiwili yaani Ngani Jambone ni Masengo ga Achinduna wannembele che Teofilo juwaliji Mgiliki nambo itabu yo yalembekwe kwa ligongo lya Wakilisito wose waali Wagiliki ni Wayahudi (1:1).

Masengo ga Achinduna galembeke pa yaka ya 60 mpaka yaka ya 64 pakumala kupagwa Che Yesu, ligongo chitabu cho chikumalila che Paolo akanaawe kopoka mu nyumba jakutawilwa. Iyoyo che Luka wajesilejesile ni nduna che Paolo, komboleka walembile Masengo ga Achinduna mu musu wa ku Antiokia. Masengo ga Achinduna chili chitabu chachikuwalanga indu yaili mchitabu chi che Luka ni jili ndande ji Che Yesu kwaula kwinani. Nningwa u che Luka kulemba yelei uli chisau ni nningwa wauli mu Ngani Jambone. Wansachile che Teofilo namose wandu wakukulupilila Kilisito achajinji akole usyene wa indu yalijigenye ni kulemba kwa ukotopasyo yankati umi u Che Yesu ni kwenela kwa ukilisito.

Malembo ga Masengo ga Achinduna gakatupa uwe chitagu cha mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wandanda ni iwatite pakutama kwakwakulupilila Che Yesu. Itagu ya achinduna ikutulosya yakuti pakukulupilila machili ga Mbumu jwa Akunungu nkulalichila Ngani Jambone kwa wandu wane.

Yaili mwelemo

Mbumu jwa Akunungu akwatuluchila achinduna kaandanda ni wandu wakukulupilila Kilisito iwatite pakonjecheka (1:1-8:1).

Wandu wakukulupilila Kilisito iwatite pakulagaswa ni iwatite pakwenela mu Yelusalemu ni kwinekwine (8:2-12:23).

Che Paolo akwaula ulendo wao waandanda wa kwausya Ngani Jambone (12:24-14:28).

Nkungulu ukuchingangana ku Yelusalemu ni kulamula yaikuwajilwa kwa-panganyichisya wakukulupilila wa sambano (15:1-34).

Che Paolo akwaula ulendo wao wawili wa kwausya Ngani Jambone (15:36-18:22).

Che Paolo akwaula ulendo wao waatatu wa kwausya Ngani Jambone (18:23-20:38).

Che Paolo akukamulwa ku Yelusalemu (21-26).

Che Paolo akwaswa ku Loma (27:28).

¹ Alakwe che Teofilo, mu chitabu chachilongolele nalembile yankati indu yanayose iwaitesile Che Yesu ni iwajigenye chitandile kundanda kwa masengo gakwe,

² mpaka lyuwa lila pa wajalikwe kwinani. Nambo akana we kwigalikwa kwinani wapele malajisyo ga ulamusi wa Mbumu jwa Akunnungu achinduna wa wasagwile wala.

³ Kwa mo wa alobaini pakumala chiwa chao, Che Yesu wa akopochele wanyawo sooni ni sooni achilosyaga kuti waji wajumi. Wanyawo wammweni nombwe wa wechete nawo yankati Umwenye wa Akunnungu.

⁴ Katema kampepe pa walyaga nawo wapele chilanga chi, “Nkasatyoka ku Yelusalemu, nambo ndindilile ntuuka walanjile Atati umwambilikene njisalaga ngani syakwe.

⁵ Paku wa che Yohana wabatisye ni meesi, nambo pangaka wa mo wa wanyamwe chinchibatiswa ni Mbumu jwa Akunnungu.”

*Che Yesu akwigalikwa kwinani
(Maliko 16:19-20; Luka 24:50-53)*

⁶ Nipele, achinduna pa wasongangene ni Che Yesu pamo wausisye, “Ambuje, ana katema kano ni pachimwauchisye sooni Waisilaeli Umwenye?”

⁷ Nambo Che Yesu wa asalile, “Katema ni lyuwa lya indu yo ili paasi pa ulamusi wa Atati wangu, ni ngawa masengo genu kumanyilila chii we chakachi.

⁸ Nambo pachantuluchile Mbumu jwa Akunnungu chinchipochela machili ni sooni chinchi wa wamboni wangu musu wa Yelusalemu ni mu ilambo ya Yudea yose ni Samalia natamuno kumbesi kwa chilambo.”

⁹ Pa wamasile ku wecheta yeleyo, Che Yesu wajalikwe kwinani akuno wanawose achinnolechesyaga, liunde lyaunichile ni wanyawo ngani waona sooni.

¹⁰ Achinduna wala pa waji nkulolechesya kwiunde Che Yesu ali nkwaula, papopo wandu wawili wa wasale iwalo yeswela, waji nku wandikana nawo,

¹¹ ni watite, “Wanyamwe wandu wa ku Galilaya, ana ligongo lyachi nkwi pelepa ndi nkulolechesya kwinani? Wele Che Yesu wajalikwe kwinani kutyochela kukwenu chachiika sooni chisau intite pakwawona ali nkwaula kwinani.”

Che Matia akwigala lipesa li che Yuda

¹² Nipele achinduna wala waujile ku Yelusalemu kutyochela ku chikwesya cha Mizeituni, chichaliji pachiwandi ni musu wo chisau ni lwendo lwa kilomita jimo.

¹³ Pa waiche mmusu wainjile mu chuumba cha penani chi watamaga, nombwe waji che Petulo ni che Yohana ni che Yakobo ni che Andulea ni che Filipo ni che Tomasi ni che Batolomayo ni che Matayo ni che Yakobo mwanagwao che Alufayo ni che Simoni jwaku wilanjkwa Selote, ligongo waji jwakumenyanila chilambo chakwe ni che Yuda mwanagwao che Yakobo.

¹⁴ Wanawose wo pamo ni achakongwe wampepe pamo ni che Maliamu achikulugwe Che Yesu ni achapwakwe, waji nkusongangana pamo kupopela kwa ntima umo.

¹⁵ Pa mo wa go waji che Petulo pasikati ja wakukulupilila achinjakwe wasongangene, waji mpingo wa wandu mia moja ni ishilini.

¹⁶ Che Petulo watite, “Wakukulupilila achinjangu, ya wailwe Malembelo ga Akunnungu gamalile. Kalakala Mbumu jwa Akunnungu wa wechete kwa kangwa ji che Daudi, che Daudi walondwele nkati che Yuda, ju wa alongwesye awala wandu wa wankamwile Che Yesu.

17 Che Yuda wâliji jumo jwetu pakuwa wasagulikwe ni Che Yesu tupanganye masengo pamo nawo.”

18 Ngunda wasumichikwe kwa mbiya siwasipatile che Yuda kwa ligongo lya kusinyela mbiya sya chigongomalo. Ni wagwile mwelemo, wapapwiche ni matumbo gakwe gose gakopweche.

19 Ni ngani ja chiwa chi che Yuda jamanyiche kwa wanawose wawatemi ku Yelusalemu, nipele ngunda wo wawilanjikwe mchiwecheto chao Akelidama, malumbo gakwe, “Ngunda wa Miasi.”

20 Che Petulo watite, “Pakuwa ilembekwe mu chitabu cha Sabuli kuti, ‘Pakutama pakwe pawe masame ni anapagwe mundu juchatame mwelemo.’ Sooni ilembekwe kuti, ‘Masengo gakwe ga kwimilila atole jwine.’”

21 “Kwapele, ikuwajilwa asagulikwe mundu jumo mwa wandu wawajesile nowaji katema kose Ambuje Che Yesu pawajendagajendaga pamo nowaji,

22 kutandila katema che Yohana pawabatisyaga mpaka lyuwa lila pawajigalikwe Che Yesu kwini kutyochema kukwetu. Jwelejo awe jwa umboni pamo ni uweji nkati kusyuka ku Che Yesu.”

23 Pelepo wakolasile meena ga wandu wawili, che Yusufo jwakuwilanjikwa che Balisaba pane akuwilanjikwa che Yusto ni jwine che Matia.

24 Nipele wapopesile achitiji, “Ambuje, alakwe wakujimanyilila mitima ja wandu wose, sambano ntulanjile jwapi mwa wawili wa jumunsagwile alakwe,

25 kuti ajigale lipesa lya masengo ga unduna wawaulesile che Yuda ni kwaula kuwawajilwe.”

26 Ni watesile gudugudu ni gudugudu jila jangwilile che Matia, nipele che Matia wawalanjikwe pamo ni achinduna kumi na moja wala.

2

Kwika kwa Mbumu jwa Akunnungu

1 Palyaiche lyuwa lya Pentekosite wakukulupilila wose wasongangene peuto pamo.

2 Chisisimuchile, lyapikaniche lilo we mpela mbungo ja machili kutyochela kwini ni lyagumbele mu nyumba mose muwatemi wandu.

3 Nipele, yakopochele indu iyaoneche mpela malamba ga mooto, yajenele ni yatusile pachanya pa kila jumo jwao.

4 Wose wagumbele Mbumu jwa Akunnungu ni watandite kuwecheta iwecheto ineine mpela Mbumu watite pakwakombolesya.

5 Ku Yelusalemu kula kwaliji ni Wayahudi, wandu wakwajitichisya Akunnungu wawakopochele mu misi jinejine pa chilambo pano.

6 Wandu pawapilikene lilo we lya, mpingo wekulungwa wa wandu wasongangene. Ni wose wasimosile nnope pakuwa mundu jwalijose waapikanaga wanyawo achiwechetaga chiwecheto chakwe nsyene.

7 Ni wose wasimosile akuno achitiji, “Ana wose utukwapilikana achiwechetaga yei ngana wa wandu wa ku Galilaya?”

8 Ana iwele uli wanya wa pakuwecheta uweji tukupilikana jwalijose mchiwecheto chetu twachinsyene?

9 Wampepe mwa uweji ali wapalisi ni wamedini waelami, wane akutamanga ku Mesopotamia ni ku Yudea ni ku Kapadokia ni ku Ponto ni ku Asia ni

¹⁰ ku Filigia ni ku Pamfilia ni ku Misili ni ilambo ya ku Libia kuwāndikana ni ku Kulene, wane mwa uweji ali achalendo kutyochela ku Loma.

¹¹ Wwayahudi ni wāndu wawājinjile mu dini ja Chiyahudi, wane wakopochele ku Kilete ni ku Alabia. Uweji wose tukwapikana wāndu wo ali nkuwēcheta mu iwēcheto yetu twachinsyene yankati masengo gamakulungwa ga Akunungu.”

¹² Wose wāsimosile ni kukangana akuno achiusyanaga kuti, “Chelechi malumbo gakwe chichi?”

¹³ Nambo wane wanyelwisyeye achitiji, “Wāndu wā akolelwe.”

Che Petulo akukunguluka ni wāndu

¹⁴ Nambo che Petulo wājimi pamo ni achinduna likumi ni jumo wala ni watandite kwasalila wāndu kwa kunyanyisya, “Wanyamwe Wwayahudi achinjangu ni wāndu wose wankutama pa Yelusalemu pano nninde nansalile ni wanyamwe mumbilikanile chenene malowe gangu.

¹⁵ Wāndu wā nganakolelwa mpela inkuti pakuganisisya, pakuwa sambano jino jili saa tatu ja kundawi.

¹⁶ Usyene uli awu, chachikopochele chi ni chechila chasasile che Yoeli jwakulondola jwa Akunungu pawatite,

¹⁷ ‘Akunungu akuti, pa gele mowa ga mbesi, chinaape wāndu wose Mbumu jwangu.

Achiwana wenu wachilume ni wachikongwe chaachilondola, ni achachanda wenu chaachilola yakulola, ni achachekulu wenu chachisagamila.

¹⁸ Elo, iyoyo achikapolo wangu achalume ni achakongwe, mowa go chinaape Mbumu jwangu, nombewo chaachilondola.

¹⁹ Chinjitendekanya yakusimonjeka kwiunde, ni imanyisyo pa chilambo, kuchiwe ni miasi ni mooto ni lyosi lyakutopela,

²⁰ Lyuwa chilichigalauka kuwa chipi, ni lwesi chiluwe lwechejeu mpela miasi, likaniiche lyelila lyuwa lya Ambuje lyekulungwa ni lya ukulu.

²¹ Pelepo, jwalijose juchapopele kwa liina lya Ambuje chakulupuswe.’

²² “Wanyamwe Waisilaeli, mpilikanichisye malowe ga! Akunungu wammanyisye kukwenu Che Yesu jwa ku Nasaleti kwa ilosyo ni yakusimonjeka ni imanyisyo iwaipanganyisye Akunungu mwa wanyamwe kwa litala lyakwe mpela inkuti pakwimanyilila mwachinsyene.

²³ Pakuwa kutyochela kundanda Akunungu asyene wasachile kuti wanyamwe mummulaje Che Yesu, ni wanyamwe mwammuleje kwa kwalechela wāndu wāngalumbana wawambe pansalaba.

²⁴ Nambo Akunungu wansyusisye, ni wankulupwisye mu ipwetesi ya chiwa pakuwa nginikomboleka kuti chiwa chaugalile.

²⁵ Pakuwa che Daudi wankunguluchile Che Yesu yeleyi, ‘Naaweni Ambuje mmbujo mwangu mowa gose, pakuwa ali kundyo kwangu ngandinganyika.

²⁶ Kwa ligongo lyo ntima wangu wasangalele, sooni nagombile ilulu yakusengwa. Chiilu changu chichitame mu chilolelo,

27 pakuŵa, alakwe Akunnungu nganjileka mbumu jangu kwiuto kwa ŵandu ŵawile,

natamuno kwitichisya Jwanswela jwenu asigale ali awile mwilembe.

28 Muunosisye matala ga umi, chimung'umbasye kusengwa kwa upagwe wenu!

29 “Achalongo achinjangu, ngusaka nansalile pangasisa yankati indu iyaasimene atati ŵetu che Daudi. Ŵelewo ŵajasiche ni kusichikwa, ni sooni lilembe lyakwe lili papapa pamangwetu mpaka lelo jino.

30 Nambo pakuŵa che Daudi ŵaliji jwakulondola jwa Akunnungu, ŵaimanyi kuti Akunnungu ŵaalumbilile ni chilumbilo kuti jumo jwa wisukulu wao chaachintenda mwenye mpela yatite kuŵa che Daudi.

31 Che Daudi ŵalongolele kwiwona indu ichaitendekanye Akunnungu, nipele ŵaŵechete yankati kusyuka kwa Kilisito Chiwombosyo paŵatite, ‘Nganalekwa kwiuto kwa ŵandu ŵawile, atamuno chiilu chao nganichiola.’

32 Nipele, Akunnungu ni ŵaŵansyusisye Che Yesu jo ni uweji wose tuli ŵa umboni wa indu yo.

33 Che Yesu paŵakwesiswe ni kuŵichikwa ni Akunnungu kundyo kwao, ŵampochele Mbumu jwa Akunnungu kutyochela kwa Atati ŵao mpela iŵatite pakulanga. Atupele mbumu jo, chelecho ni chinkuchiwona ni kuchipilikana sambano.

34 Pakuŵa che Daudi nsyene nganakwela mpaka kwinani, nambo ŵatite, ‘Ambuje ŵaasalile Ambuje ŵangu, ntame apano kundyo kwangu,

35 mpaka pachinaatende ŵammagongo ŵenu kuŵa chitengu cha kuŵichila makongolo genu.’”

36 “Ŵandu wose ŵa ku Isilaeli akusachilwa amanyilile kwa isyene kuti jwe-jula Che Yesu jumwaŵambile pansalaba, Akunnungu antesile kuŵa Ambuje ni Kilisito Chiwombosyo.”

37 Ni ŵandu paŵapilikene yeleyo, yaapeteche mmitima ni ŵausisye Che Petulo ni achinduna ŵane ŵala kuti, “Achalongo achinjetu, ana tutende chichi?”

38 Che Petulo ŵaajanjile, “Mundu jwalijose aleche sambi syakwe ni kubatiswa kwa ulamusi u Che Yesu Kilisito ni Akunnungu channechelesye sambu syenu ni kupochela chilanga cha Akunnungu chachili Mbumu jwa Akunnungu.

39 Pakuŵa chilanga chila chaliji kwa ligongo lyenu ni kwa ligongo lya achiŵana ŵenu ni kwa ligongo lya ŵandu wose ŵakutama kwakutalika, ni munda jwali jose juchaŵilanjikwe ni Ambuje Akunnungu ŵetu.”

40 Kwa maloŵe gamajini che Petulo ŵaajamwiche ŵandu ni kwachondelela achitiji, “Nlikulupusye mwachinsyene mu uŵelesi wangelumbana wu.”

41 Ŵandu ŵajini ŵajitichisye maloŵe gakwe ni kubatiswa. Pa lyuŵa lyo ŵandu elufu tatu ŵajonjesyeche.

42 Ŵelewo wose ŵapundile kujiganyikwa ni achinduna ŵa Che Yesu, ŵatemi pamo chiulongo, ŵalile chakulya cha Ambuje pamo ni kupopela.

Ŵakukulupilila yatiteje pa kutama

43 Yakusimonjeka ni imanyisyo yejinji yatendekwe ni achinduna ŵala ni jwalijose ŵakamwilwe ni woga.

44 Ŵakukulupilila wose ŵatemi pamo ni iŵakwete yose ŵagaŵene.

45 Ni w̄asumisye indu ni ipanje yao ni kuga w̄ilana mbiya mundu jwalijose yaikuti pakunso w̄a.

46 Lyu w̄a ni lyu w̄a w̄achinganganaga pa Nyuumba ja Akunnungu. W̄alyaga chakulya pamo mmajumba gao kwa kusangalala ni kwa ntima weswela.

47 W̄aalapile Akunnungu ni w̄andu wose w̄aanonyele w̄andu wo. Ni lyu w̄a ni lyu w̄a Ambuje w̄aajonjeshesye w̄andu w̄a w̄aliji nkukulupuswa.

3

Che Petulo ni che Yohana akunnamy mundu jwangajenda

1 Lyu w̄a limo, che Petulo ni che Yohana w̄aliji nkwaula pa Nyuumba ja Akunnungu katema ka kupopela, saa tisa ja muusi.

2 Katema ko w̄andu w̄anjigalaga mundu jumo jwangajenda chipagwile. W̄andu wo w̄ambikaga mundu jo lyu w̄a ni lyu w̄a pannango wa Nyuumba ja Akunnungu wauku w̄ilanjikwa “Nnango Wakusalala,” kuti a w̄ende chachilichose kwa w̄a w̄ajinjilaga pa Nyuumba ja Akunnungu.

3 Pa w̄aweni che Petulo ni che Yohana achisakaga kwinjila pa Nyuumba ja Akunnungu, w̄a w̄endile kuti w̄aape chachilichose.

4 Che Petulo ni che Yohana w̄ankolondolele, nombe che Petulo wo w̄ansalile, “Ntulolechesye uwe.”

5 Nombejo w̄aalolechesye achilolelaga kuti chapochele chindu kutyochela kwa w̄anyawo.

6 Nambo che Petulo w̄ansalile, “Nganingola mbiya namuno sahabu, nambo chingwete cho chinampe. Kwa ulamusi u Che Yesu Kilisito jwa ku Nasaleti, njime njende.”

7 Nipele w̄ankamwile nkono wa kundyo ni kunjimika. Papopo makongolo ni malungo gakwe galimbile.

8 W̄agulwiche ni kwima ni kutanda kwenda. Ni w̄ajinjile pamo nawo pa Nyuumba ja Akunnungu, achendaga ni gulukaguluka akuno achalapaga Akunnungu.

9 W̄andu wose pa w̄ammweni achendaga ni kwalapa Akunnungu,

10 w̄a manyilile kuti ali jwejula ju w̄atamaga pa Nnango Wakusalala wa Nyuumba ja Akunnungu ni ku w̄enda w̄enda, w̄atojime ni kusimonga kwa chele chichasimene.

Che Petulo akulalichila pa Nyuumba ja Akunnungu

11 Jwejula mundu pa w̄aliji nkulongana ni che Petulo ni che Yohana, w̄andu wose w̄asimosile nnope ni kutanda kuutuchila pa nsana wauli pa Nyuumba ja Akunnungu wauku w̄ilanjikwa, “Nsana u che Selemani.”

12 Nipele, che Petulo pa w̄aiweni yeleyi w̄asalile, “W̄anyamwe W̄aisilaeli, ana ligongo lyachi nkuchisimonga chachikopochele chi? Ana ligongo chi nkutulolechesya mpela uweji ni utuntesile mundu ju ajende kwa machili getu pane nkuganisa kuti uweji tuli w̄ambone paujo pa Akunnungu?”

13 Akunnungu w̄a achatati w̄etu che Iblahimu ni che Isaka ni che Yakobo, w̄a akusisye Che Yesu katumetume jwao. Nambo w̄anyamwe mwankamwile kuti aulajikwe ni w̄anyamwe mwankanile paujo pa che Pilato, nachiw̄amuno che Pilato w̄asachile kungopola.

14 Jwelejo w̄aliji jwanswela ni jwambone, nambo w̄anyamwe mwankanile, mwa w̄endile che Pilato alechelelwe mundu jwine ju w̄aliji jwakuulaga.

15 Nipele, mwambuleje jwelejo juŵaliji ndandililo ja umi. Nambo Akunungu ŵansyusisye ni uweji tuli ŵa umboni ŵa yeleyo iyakopochele.

16 Kwa litala lya kulikulupilila liina li Che Yesu, liina li Che Yesu limpele machili mundu ju junkummona ni kummanyilila. Kwa kulikulupilila liina li Che Yesu kuntisile mundu ju alame mpela inkuti pakumbona.

17 “Sambano achalongo achinjangu, naimanyi kuti ŵanyamwe ni achakulu ŵenu mwatesile yelei kwaligongo lya ungamanyilila wenu.

18 Nambo kwanti yeleyo Akunungu ŵamalichisye yeila yaisasile kalakala kwa kang’wa sya ŵakulondola wose kuti Kilisito chalagaswe.

19 Nipele, nleche sambi syenu, mwaujilile Akunungu kuti annechelesye sambi syenu.

20 Mwatendaga yeleyo chinjonjehckwe machili ga Mbumu kutyochela kwa Ambuje, nombewo chantume Che Yesu Kilisito aŵe Chiwombosyo kwa ligongo lyenu.

21 Ikusachilwa ŵelewo asigale kwini ko mpaka pichikaiche katema ka Akunungu patatende indu yose kuŵa yasambano, mpela iŵatite pakusala kalakala kwa kang’wa sya ŵakulondola ŵakwe ŵaswela.

22 Pakuŵa che Musa ŵatite, ‘Ambuje Akunungu ŵenu channyichisye jwakulondola jwa Akunungu mpela uneji, jwelejo chakopochele pasikati jenu ni ŵanyamwe nkusachilwa kumpilikanichisya yose ichansalile.

23 Ni mundu jwalijose jwangakumpilikanila jwakulondola jo chaŵichikwe pajika kutyochela mu ŵandu ŵa Akunungu ni kuulajikwa.’

24 Elo, ŵakulondola ŵa Akunungu wose, chitandile che Samweli ni ŵeŵala ŵaŵakuiye, ŵalichile ngani sya yelei yaikukopochela mmoŵa gano.

25 Chilanga cha Akunungu chatesile kwa litala lya ŵakulondola chili kwa ligongo lyenu ni ŵanyamwe ndi mu gele malangano gaatesile Akunungu ni achambuje ŵenu, mpela iŵatite pakwasalila che Iblahimu kuti, ‘Kwa litala lya uŵelesi wenu ŵandu wose ŵa pachilambo chapegwe upile.’

26 Nipele, Akunungu ŵansyusisye katumetume jwao ni kundanda, ŵantumile kukwenu kuti ampe upile ŵanyamwe kwa kuntenda jwalijose alekangane ni yangalumbana yakwe.”

4

Che Petulo ni che Yohana akwaikanawo ku Nkungulu

1 Che Petulo ni che Yohana paŵaliji nkukunguluka ni ŵandu, ŵaiche ŵambopesi ni jwankulu jwa ŵakulindilila Nyuumba ja Akunungu pamo ni Masadukayo.

2 Ŵatumbile nnope pakuŵa achinduna ŵala ŵaajiganyaga ŵandu kuti Che Yesu ŵasyuchile, chindu chachikulosya pangasisa kuti ŵandu ŵawile chachisyuka.

3 Nipele ŵakamwile che Petulo ni che Yohana, ŵaŵisile mu nyuumba jakutaŵilwa mpaka malaŵi jakwe, pakuŵa chaŵandichile chilo.

4 Nambo ŵajinji mwa ŵelewo ŵaŵapilikanile utenga u che Petulo ni che Yohana ŵakulupilile, ni ŵandu ŵaŵakulupilile ŵajonjesyeche ŵaliji mpela achalume elufu tano.

5 Malaŵi jakwe, achakulu ŵa Ŵayahudi ni achachekulu ni ŵakwiganya Malajisyo ga Akunungu gaŵapele che Musa ŵasongangene pamo ku Yelusalemu.

6 Wachingangene nawo che Anasi Jwambopesi Jwankulu ni che Kayafa ni che Yohana ni che Alekisasi ni wanewane wawaliji wa lukosyo lwao Jwambopesi Jwankulu.

7 Wajimiche che Petulo ni che Yohana paujo pao, waausisye, “Ana wanyamwe ntesile chelechi kwa machili chi ni kwa ulamusi wa acheni?”

8 Pelepo che Petulo ali aguumbele Mbumu jwa Akunungu, wajanjile, “Mwanya Ilongola wa wandu ni achachekulu!”

9 Iwaga lelo jino nkutuusya yankati chindu chambone chachitendekwe kwa mundu juwaliji ngakwenda ni iyatite pakulama,

10 nipele, wanyamwe ni wandu wose wa ku Isilaeli nkusachilwa kumanyilila kuti mundu ju akwima paujo penu lelo jino, alamiswe kwa machili ga liina li Che Yesu Kilisito jwa ku Nasaleti jumwawambile pansalaba, nambo Akunungu wansyusisye.

11 Che Yesu ni jwakingamba Mmalembelo Gamaswela gagakuti,

‘Liganga limwalikanile wanyamwe wakuta wa,

sambano lilyolyo litendekwe kuwa liganga lyekulungwa lya nsingi wa nyumba.’

12 Jwelejo jikape ni jwakukombola kwakulupusya wandu, pakuwa pachilambo pose ngapagwa liina litupegwilwe lyalitukukombola kukulupuswa nalyo.”

13 Achakulu wa Nkungulu wo waimanyilile kuti che Petulo ni che Yohana waliji wandu wandu ni wandu wangasyoma, nipele wasimosile nnope kuwona iwatite pakwanga pangali lipamba, waimanyilile kuti waliji pamo ni Che Yesu.

14 Nambo pawambweni mundu juwalamiswe jula ali ajimi pamo nawo, nganakola chakuwecheta.

15 Nipele, walamwile che Petulo ni che Yohana ajaulangane paasa pa Nkungulu ni achakulu wa Nkungulu wasigalile nkati achiusyanaga achinsyene pe.

16 Ni wausyene, “Twatende ichichi wandu wa? Pakuwa wose wakutama mu Yelusalemu akumanyilila chenene kuti atesile chimanyisyo chachikulungwa ni uweji ngatukukombola kukanila.

17 Nambo pakuti tusiwile ikajenela nnope kwa wandu twajamuche kuti akawecheta ni mundu jwalijose kwa liina li Che Yesu.”

18 Nipele ilongola wawilasilile sooni nkati ni kwakanya kuti ana wechete sooni pelanga, atamuno kwiganya mu liina li Che Yesu.

19 Nambo che Petulo ni che Yohana wajanjile wanyawo, “Iwaga ili yambone paujo pa Akunungu kunchimbichisyanga wanyamwe kupunda Akunungu, nlamule mwachinsyene.

20 Pakuwa ngatukombola kuleka kusala yeila itwiwini ni kuipilikana.”

21 Nipele achakulu wa Nkungulu wo waakanyisye sooni che Petulo ni che Yohana kwa kalipa nnope ni kwagopola. Nganakombolanga kwajamuka pakuwa wandu wose waliji nkwakusya Akunungu kwaligongo lya chichatendekwe cho.

22 Ni ajula mundu juwalamiswe kwa litala lya chimanyisyo chi, waliji jwampunde yaka alobaini.

Wakulupilila akwapopela Akunungu walimbisye

23 Papopo che Petulo ni che Yohana pawagopwele waiche kwa achinjao ni kwa walanjila yose iwasalilwe ni wambopesi ni achachekulu.

²⁴ Wanyawo paŵajipilikene ngani jo, kwa ntima umo ŵaapopelele Akunnungu aчитiji, “Ambuje, alakwe ni jumwagumbile kwinani ni chilambo ni bahali ni indu yose yaili mwelemo!

²⁵ Mwaŵechete kwa litala Iya Mbumu jwa Akunnungu kwa kang'wa ja katumetume jwenu che Daudi atati ŵetu, ‘Ana kwachichi ŵandu ŵa ilambo ine atumbile? Ana kwachichi ŵandu akuganisa yangalimate?’

²⁶ Mamwenye ŵa ilambo aliŵichile chile, ni achakulu asongangene pamo, kuti ŵakanile Ambuje, ni Kilisito jwao juŵansagwile.’

²⁷ “Pakuŵa, kusyene che Helode ni che Pontio Pilato ni ŵandu ŵa ku Isilaeli pamo ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, ŵasongangene papapa pa musi, kunkanila Che Yesu katumetume jwenu jwanswela jumunsagwile aŵe Kilisito.

²⁸ Elo, ŵasongangene kukutendekanya yeila imwaisachile chitandile kundanda ikopochele kwa ulamusi wenu.

²⁹ Nambo, alakwe Ambuje, nnole sambano kutujogoya kwao. Ntukombolechesye uweji achikapolo ŵenu kulalichila liloŵe lyenu pangajogopa.

³⁰ Ngolosye nkono wenu mwalamyе ŵandu ni kutendekanya imanyisyo ni yakusimonjeka kwa ulamusi u Che Yesu Katumetume jwenu Jwanswela.”

³¹ Paŵamalisise kupopela, peuto paŵasongangene pala patenganiche, ni wose ŵagumbele Mbumu jwa Akunnungu ni ŵajendelechele kulalichila liloŵe Iya Akunnungu pangali lipamba.

Ŵakukulupilila ŵaatemi chiulongo

³² Ni mpingo wa ŵelewo ŵakukulupilila waliji ni ntima umo ni nningwa umo. Ni nganapagwa mundu juŵatite kuti iŵakwete yo yakwe nsyene, nambo ŵagaŵene yose iŵakwete.

³³ Kwa machili gamajinji achinduna ŵala ŵaŵalasilе umboni wa kusyuka kwa Ambuje Che Yesu, nombe Akunnungu ŵapele upile weujinji.

³⁴ Nganapagwa mundu jwalijose juŵasoŵilwe ni chachilichose, pakuŵa juŵakwete ngunda atamuno majumba ŵasumisyaga ni kwikanasyo mbiya,

³⁵ ni kwapa achinduna, nombewo ŵagaŵenye kwa jwalijose mpela yaikuti pakunsoŵa.

³⁶ Ni kwaliji ni Mlawi, juŵapagwile ku Kupulo, liina lyakwe che Yusufu, ni achinduna ŵala ŵammilasilе che Banaba, malumbo gakwe, “Mundu jwakwatulasya ŵandu mitima.”

³⁷ Nombejo ŵakwete ngunda wakwe, ni ŵasumisye, ŵajigele mbiya syo ni kwapa achinduna.

5

Che Anania ni che Safila

¹ Jwapali mundu jwakuŵilanjikwa che Anania pamo ni ŵankwakwe che Safila, nombewo iyoyo peyo ŵasumisye ngunda wao.

² Nambo che Anania ŵasapwile mbiya siŵapatile ni kusisa akuno ŵankwakwe ali nkumanyilila yeleyo ni sine ŵapelechele achinduna ŵala.

³ Nipele che Petulo ŵammusisye, “Che Anania, kwaligongo chi nkunneka Shetani ajinjile mu ntima mwenu ni kuntenda munnambusye Mbumu jwa Akunnungu kwa kusisa mbiya simwapatile pamwasumisye ngunda ula?”

⁴ Pamwaliji ngannasumisye, ngunda wo waliji wenu ni pamwasumisye ngunda wo, mbiya simwapatile syo syaliji syenu, nkakombwele kupanganyichisya kwa yaili yose imwaisachile. Ana kwachichi mwasachile mu ntima mwenu kuchitendekanya chelechi? Nganimunlambusya mundu nambo mwalambwisye Akunnungu!”

⁵ Che Anania nkupilikana pe yeleyo, w汪wile paasi ni kuwa. W汪du wose w汪wawilikene ngani jo w汪kamwilwe ni lipamba kwanno.

⁶ Achachanda w汪jimi ni kuchiw汪lijila saanda chiilu chakwe, w汪kopwesye paasa ni kwaula kukunsika.

⁷ Nti masaa gatatu w汪kwakwe w汪jinjile nkati pangaimanyilila indu iyaty-ochele.

⁸ Nipele che Petulo w汪busisye, “Musalile! Ana syelesi ni mbiya syose simwapatile kwa kusumisya ngunda wenu mmwe ni w汪kwenu?” Che Safila w汪janjile, “Elo, kwa syele mbiya syo.”

⁹ Che Petulo w汪salile, “Ligongo chi mmwe ni w汪kwenu mwajilene kulinga Mbumu jwa Ambuje? Nnole! A汪ala w汪du w汪wajawile kukunsika w汪kwenu, sambano ali pannango, ni sooni chanjigale nomweji w汪kwe.”

¹⁰ Papopo che Safila w汪wile paasi, mmbujo mwa che Petulo ni kuwa. Achachanda wala paw汪jinjile w汪simene ali awile, nipele w汪kopwesye paasa ni kunsika chiw汪dika ni w汪kwakwe.

¹¹ Mpingo wa w汪du w汪kukulupilila Kilisito wose ni w汪du wose w汪wawilikene ngani jo w汪kamwilwe ni lipamba lyelikulungwa.

Achinduna akwalamya w汪du achajinji

¹² Achinduna wala w汪panganyisye imanyisyo yejinji ni yakusimonjeka pasikati ja w汪du wala. W汪kukulupilila wala w汪chinganganaga pamo pansana u che Selemani wauli pa Nyuumba ja Akunnungu.

¹³ Ni nganapagwa mundu jwalijose mwa w汪gakukulupilila Kilisito juw汪linjile kuwanganyikana nawo. Nambo w汪du w汪ne mwa w汪gakukulupilila Kilisito wo w汪alape w汪kukulupilila wala.

¹⁴ Winji wa w汪du w汪wawikulupilile Ambuje wapundaga konjeheka nnope achalume ni achakongwe,

¹⁵ namose w汪du w汪jausyaga w汪kulwala mwitala ni kwagoneka mu indanda ni mu igono kuti apitaga che Petulo atamuno chiwilili chao chaichilile w汪mpepe w汪ao.

¹⁶ W汪du w汪jinji kutyochela mmisi ja muumbali mwa Yelusalemu w汪iche achajigalaga w汪kulwala ni waali ni masoka, ni wose w汪alamiswe.

Achinduna akulagaswa

¹⁷ Nipele Jwambopesi Jwankulu ni achinjakwe w汪waliji w汪pingo wa Masadukayo w汪watemi pelepo, w汪akolele wiu achinduna wala.

¹⁸ Nipele, w汪kamwile achinduna ni kwa汪ika mu nyuumba jakuta汪ilwa ja w汪du achajinji.

¹⁹ Nambo chilo katumetume jwa kwini jwa Ambuje w汪jiugwile minango ja nyuumba jakuta汪ilwa ni w汪kopwesye paasa ni kwasalila,

²⁰ “Njaulanje nkajime pa Nyuumba ja Akunnungu nkaasalile w汪du malo汪e gose ga umi wa sambano wu.”

²¹ Achinduna wala w汪jitichisye, kunda汪i pe w汪jinjilenje pa Nyuumba ja Akunnungu ni kutanda kwiganya.

Jwambopesi Jwankulu ni achinjakwe paŵaiche, ŵaaŵilasile achachekulu ŵa Ŵaisilaeli ni kutama nawo Nkungulu wekulungwa. Ni ŵalajisye ŵandu ku nyuumba jakutaŵilwa kuti akaajigale achinduna ŵala.

22 Nambo ŵakulindilila ŵala paŵaiche mu nyuumba jakutaŵilwa, nganiŵasimana achinduna ŵala. Nipele ŵausile pa Nkungulu ni kwasalila ngani jo

23 achitiji, “Tujisimene nyuumba jakutaŵilwa jajiugale mbande syose ni ŵakulindilila achilindililaga mminango. Nambo patwaugwile nganitunsi-manana mundu jwalijose nkati.”

24 Jwankulu jwa ŵakulindilila Nyuumba ja Akunnungu ni Achakulu Ŵambopesi paŵapilikene ngani jo Ŵajinjilwe ni lipamba, nganaimanyilila iyasimene achinduna ŵa Che Yesu.

25 Nipele ŵaiche mundu ni kwasalila, “Ŵandu umwaŵisile mu nyuumba jakutaŵilwa ŵala, sambano ali pa Nyuumba ja Akunnungu achajiganyaga ŵandu.”

26 Nipele jwankulu jwa ŵakulindilila Nyuumba ja Akunnungu pamo ni achinjakwe ŵajawile ku Nyuumba ja Akunnungu ni kwajigala achinduna ni kwaikanawo pa Nkungulu. Nambo nganiŵakamula kwa machili pakuŵa ŵajogopaga kuti ŵandu chachaponya maganga.

27 Nipele ŵaajigele achinduna ni kwajimika paujo pa Nkungulu. Jwambopesi Jwankulu ŵasalile ŵanyawo,

28 “Twannekasisye kwamachili kuti nkajiganya sooni kwa liina lya mundu ju, ni sambano nnole chintesile, njenesye majiganyo genu mu Yelusalemu mose ni sooni nkusaka kutulalatila nkati chiwa cha mundu ju.”

29 Pelepo che Petulo pamo ni achinduna achinjakwe ŵajanjile, “Ikutuŵajila kwapilikanichisya Akunnungu, ngaŵa ŵandu.

30 Akunnungu ŵa achambuje ŵetu ŵansyusisye Che Yesu ajula jumwammuleje kwa kwaŵamba pansalaba.

31 Jweleju ni jwejula jwakwesiswe ni Akunnungu mpaka kundyo kwao aŵe Chilongola ni Nkulupusyo kuti ŵakamuchisye Ŵaisilaeli aleche sambi syao nombejo ŵalechesye sambi syao.

32 Noweji tuli ŵaumboni ŵa yeleyo pamo ni Mbumu jwa Akunnungu ŵaŵapele aŵala ŵakwajitichisya Akunnungu.”

33 Mpingo wose wa Nkungulu paŵapilikene yeleyo, yachimile nnope ni ŵasachile kwaulaga achinduna ŵala.

34 Nambo Mfalisayo jumo jwakuŵilanjikwa che Gamalieli juŵaliji jwakwiganya jwa Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa juŵachimbichikwe nnope ni ŵandu wose, ŵajimi paujo pa Nkungulu wa Ŵayahudi ni kulamula kwakoposya paasa achinduna ŵala kwa katema kakajipi.

35 Ni kuusalila mpingo wa Nkungulu ula, “Ŵanyamwe Ŵaisilaeli achinjangu, nlilolechesye mwachinsyene nkanawe kupanganya inkwisaka kwa-panganyichisya ŵandu ŵa!

36 Kalakala kanandi kwakopochele mundu jumo liina lyakwe che Seuda, achilitendaga jwankulu ni ŵandu mpela mia nne ŵankuiye. Nambo jwelejo ŵaulajikwe ni ŵaŵankulupililaga wose ŵapwilingene ni ngani jakwe jamalile.

37 Ni sooni kanyuma mundu jo, pa moŵa ga kuŵalanga ŵandu gala ŵatyochele che Yuda jwa ku Galilaya. Nombe ju ŵaachisisye ŵandu ŵajinji

ni wankuiye, nambo jwelejo nombe waulajikwe ni wanawose wawankulupililaga wapwilingene.

³⁸ Ni sambano ngunsalila wanyamwe, nkaatenda chachili chose wandu wa, mwaleche! Pakuwa iwaga lilo we li atamuno masengo ga gali ga wandu, chigaweseche.

³⁹ Nambo iwaga masengo ga gakutyochela kwa Akunnungu nsyene, nga wa kuti chinnepele pe, nambo chimmoneche nti nkwananila Akunnungu.”

Nipele wandu wose wa Nkungulu wanjitichisye jwelejo.

⁴⁰ Nipele wawilasile achinduna wala munkati, walamwile kuti aputikwe mbokola ni kwajamuka kuti ngasa wecheta sooni kwa liina li Che Yesu, ni waalesile ajaulangane.

⁴¹ Nipele achinduna wala wakopweche paasa Nkungulu ula ali nkusangalala nnope, pakuwa Akunnungu waiweni kuti awajilwe kujaluswa ligongo li Che Yesu.

⁴² Ni mo wa gose wapundile kwiganya ni kulalichila Ngani Jambone pa Nyuumba ja Akunnungu ni mmajumba ga wandu kuti Che Yesu ali Kilisito.

6

Wakamusi saba wa achinduna

¹ Kanyuma, winji wa wakulijiganya pawaliji nkonjecheka, kwatyochele kunyinyita mwa wakukulupilila wawa wechetaga Chigiliki ni awala wawa wechetaga Chiebulania. Awala wawa wechetaga Chigiliki wanyinyitaga kuti achakongwe wa Chigiliki wawawililwe ni achiwankawawo, waliwalikwe kwagawila yakulya mo wa gose.

² Nipele, achinduna likumi ni wawili wala wawilasile mpingo wose wa wakulijiganya nikuti, “Ngaikuwajilwa kuti tuleche kulalichila lilo we lya Akunnungu kuti tuweje waga wanya yakulya.

³ Nipele achalongo achinjetu, mwasagule wandu nsano ni wawili wakumanyika kuti ali ni umboni wambone, waagumbale Mbumu jwa Akunnungu ni lunda ni uweji chitwape masengo go.

⁴ Nambo uweji tutulimbichile nkupopela ni kulalichila Lilo we lya Akunnungu.”

⁵ Ngani jo jaanonyelesye mpingo wose wa wakukulupilila wala. Ni waasagwile che Stefano jwagumbele chikulupi ni Mbumu jwa Akunnungu ni che Filipino ni che Plokolo ni che Nikanoli ni che Timona ni che Pamena ni che Nikolau jwa ku Antiokia juwajinjile dini ja Chiyahudi.

⁶ Waajimiche mmbujo pa achinduna, nombewo wapopele ni kwasajichila makono gao.

⁷ Ni lilo we lya Akunnungu lyapundile kwenela, ni ku Yelusalemu ko winji wa wakukulupilila wajonjesyeche nnope, ni mpingo wekulungwa wa wambopesi waakulupilile Che Yesu.

Che Stefano akukamulwa

⁸ Akunnungu wapele che Stefano upile weujinji ni ukombole ni wapanganyaga imanyisyo ni yakusimonjeka yejinji pasikati ja wandu.

⁹ Nambo wakopochele wandu achisakaga kutenda makani ni che Stefano. Wampepe mwa wandu wo waliji wa nyuumba jimo ja kupopelela jakukuwilanjikwa, “Nyuumba ja kupopelela wandu Hulu,” ni wandu wo

watyoachelaga ku Kulene ni ku Aleksandilia ni wane kutyochema ku Kilikia ni ku Asia.

¹⁰ Nambo Mbumu jwa Akunnungu wampele che Stefano lunda, kwa yele nganakombolanga kumpunda pa wawechetaga.

¹¹ Nipele waonjile wandu wampepe awechete kuti, “Twampilikene che Stefano achiwechetaga maloŵe ga kwatukana che Musa ni Akunnungu.”

¹² Kwanti yeleyi, waachisisye wandu ni achachekulu ni wakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa. Nipele, wankamwile che Stefano ni kunnyikanawo paujo pa Nkungulu wekulu.

¹³ Ni wajimiche waumboni wa unami wawatite, “Mundu ju ngaakuleka ng’o kujichembulusya Nyuumba ja Akunnungu jajiswela ji ni kugachembulusya Malajisyo.

¹⁴ Pakuwa twampilikene achiwechetaga kuti jwele Che Yesu jwa ku Nasaleti chajijonanje Nyuumba ja Akunnungu ji ni kuchigalausya chisyoŵelo chiwatupele che Musa.”

¹⁵ Wose wawaliji pa Nkungulu wankolondolele che Stefano, wambweni ku meeso kwakwe kuli mpela ku meeso kwa katumetume jwa kwini.

7

Kulalichila ku che Stefano

¹ Nipele, Jwambopesi Jwankulu wambusisye che Stefano, “Ana yelei ni iyoyo?”

² Che Stefano nombe waajanjile, “Achalongo achinjangu ni achatati, mumbilikanile! Akunnungu Wakulu waakopochele atati wetu che Iblahimu pa waliji ku Mesopotamia akanaŵe kwaula kukutama ku Halani.

³ Akunnungu wansalile che Iblahimu, ‘Ntyoche mchilambo chenu, mwaleche wandu wa lukosyo lwenu, njaule kuchilambo chatinganlanjile cho.’

⁴ Nipele, che Iblahimu wasamile chilambo cha Wakalidayo, wawajile kukutama ku Halani. Pawawile atagwe, Akunnungu wansamisye sooni ku Halani ni kwika kukutama ku chilambo chino munkutamanga wanyamwe sambano jino.

⁵ Akunnungu nganiwapa che Iblahimu namose chipande cha chilambo chi kuti chiŵe chao, nambo wannanjile kwapa chilambo chi chiŵe chakwe nsyene ni cha uŵelesi wakwe, namuno katema ko waliji akanaŵe kola mwanache.

⁶ Akunnungu wansalile yeleyi, ‘Uŵelesi wenu chiutame mu chilambo cha chilendo, ni kweleko chachatenda achikapolo ni kwasausya yaka mia nne.

⁷ Nambo Akunnungu akuti, uneji chinjalamula wandu wa chilambo uchachatenda achikapolo. Nipele chinjakoposya mchilambo cho ni kwaikanawo apano kuti ambopele.’

⁸ Ni Akunnungu watesile malangano ni che Iblahimu ga kuumbala gaŵe chimanyisyo cha kugakunda malangano gao. Nipele che Iblahimu wambumbesye che Isaka mwanagwe pa lyuwa lya ncheche ni ncheche pakumala kupagwa. Ni che Isaka nombe wambumbesye che Yakobo mwanagwe, ni che Yakobo nombe waatesile iyoyo peyo achambuje wetu likumi ni wawili wala.

⁹ “Awala achambuje wetu wankolele wiu che Yusufu, ni wansyumisye awe kapolo ku chilambo cha Misili. Nambo Akunnungu waliji pamo nawo,

10 ni kunkulupusya mmasausyo gakwe gose. Akunnungu wampele che Yusufu upile ni lunda paujo pa Falao, mwenye jwa ku Misili, ni mwenye Falao wammisile che Yusufu kuwa jwankulu jwa chilambo ni jwa wose waali mu nyumba jao ja chimwenye.

11 Nipele kwatyochele sala jajikulungwa pa chilambo cha ku Misili ni ku Kanaani, ni Wandu walasile kwannope ligongo lya sala. Achambuje wetu nganakombola kuchipata chakulya chachilichose.

12 Nipele, che Yakobo pawapilikene kuti kwana yakulya ku Misili ko, waalajisye achiwanagwe, yaani achatati wetu, ajaulangane kaandanda ku Misili ko.

13 Ni pa ulendo wao wawili, che Yusufu walikolasile kwa achapwakwe, ni mwenye jwa ku Misili walumanyilile lukosyo lu che Yusufu.

14 Ni che Yusufu waalajisye wandu kukwawilanga che Yakobo atagwe ni achalongo achinjakwe wose, wandu sabini na mbili aichanje ku Misili.

15 Che Yakobo wajawile ku Misili, kweleko ni kuwawilile pamo ni achambuje wetu.

16 Ni malilo gao gajigalikwe mpaka ku Shekemu, ni kusikwa mwilembe liwasumile che Iblahimu kutyochela ku lukosyo lwa Hamoli kwa mbiya simpepe."

17 "Nambo pikaiche katema ka chilanga chiwalumbile Akunnungu ku che Iblahimu, wandu wala watupile ni konjecheka kwa nnope ku Misili kula.

18 Nipele wajimwiche mwenye jwine ku Misili jwanganammanyilila che Yusufu.

19 Mwenye jo waatesile yangalumbana ni kwaonela achambuje wetu kwa kwakanganichisya akaajase achiwana wao achanandi kuti nganasaka akole umi.

20 Katema ko che Musa wapagwile, nombejo waliji jwambone paujo pa Akunnungu. Walelitwe pa musi pa atagwe kwa miesi jitatu,

21 ni pawalepele kungosa mwakupunda mu nyumba wankopwesye paasa, mwali jwa mwenye jwa ku Misili wanjigele ni kunlela mpela mwanagwe nsyene.

22 Che Musa wajigenywe indu ya lunda lwa Wamisili nombejo waliji jwakulimbangana kwa malowe ni masengo.

23 "Pawaliji ni yaka alobaini, ntima wakwe wasachile kwajimajimila achinjakwe Waisilaeli kukulola indu iwapanganyichiswaga.

24 Kweleko wambweni Mmisili jumo achimpanganyichisyaga yangalumbana jumo jwa achalongo achinjakwe, wapokasisye, ni che Musa kwakwachisya wambuleje Mmisili jula.

25 Waganisise kuti achalongo achinjakwe Waisilaeli akaimanyilile kuti Akunnungu akuntuma jwelejo kwakulupusya, nambo nganaimanyilila.

26 Malaŵi jakwe, waweni Waisilaeli wawili ali nkuputana achinsyene pe, ni walinjile kwajilanya achitiji; 'Wanyamwe ndi wa lukosyo lumo, ligongo chi nkusaka kuulasyana achinsyene pe?'

27 Nambo jwejula juwamputaga njakwe jula wantutile pambali che Musa ni kunsalila, 'Ana waani wambisile mmwejo kuwa chilongola ni jwakulamula pa uweji?'

28 Ana nkusaka kumulaga mpela inwatite pakummulaga Mmisili jula liiso?'

29 Che Musa paŵagapilikene maloŵe go ŵatisile, ŵatemi ku chilambo cha ku Midiani nti jwannendo, ni kweleko ŵaŵelechele ŵanache ŵaŵili ŵachilume.

30 “Payaichile yaka alobaini, katumetume jwa kwinani jwa Ambuje jwankopochele che Musa pa chisukutu chichakolelaga mooto kwipululu kula pachiŵandi ni Litumbi Iya Sinai.

31 Che Musa ŵachisimonjile nnope chichaoneche cho, ŵasejelele pachiŵandi kukulechesya uchenene, nambo ŵapilikene lilowe Iya Ambuje lilinkuti,

32 ‘Uneji ndili Akunnungu ŵa achambuje ŵenu, Akunnungu ŵa che Iblahimu ni ŵa che Isaka ni ŵa che Yakobo!’ Che Musa ŵatetemele kwa lipamba ni nganapunda kulolechesya sooni.

33 Ambuje ŵansalile, ‘Mmuule italawanda yenu pakuŵa pelepo panjimi pali papaswela.

34 Naiweni yangalumbana yakwapanganyichisya ŵandu ŵangu ŵakutama ku Misili. Mbilikene kulilasika kwao none ndulwiche kukwakulupusya, ni sambano chinantume ku Misili.’

35 “Che Musa aju ni jwejula juŵankanile ŵaisilaeli paŵansalile, ‘Ana ŵaani ŵambisile mmwejo kuŵa chilongola ni jwakulamula pa uweji?’ Kwa litala Iya Julajula katumetume jwa kwinani juŵankopochele che Musa mu chisukutu chichakolelaga mooto, Akunnungu ŵantumile che Musa wo aŵe chilongola ni nkulupusyo.

36 Jwelejo ni juŵaalongwesye ŵandu akopoche ku Misili kwa kupanganya imanyisyo ni yakusimonjeka mu chilambo cha ku Misili ni mu bahali ja Shamu ni mwipululu, kwa yaka alobaini.

37 Che Musa ni juŵaasalile ŵaisilaeli, ‘Akunnungu chanjimuchisye jwakulondola mpela uneji kutyochela mwa achalongo achinjenu mwachinsyene.’

38 Ŵaisilaeli paŵasongangene mwipululu mula, che Musa ŵaliji kweleko pamo ni achambuje ŵetu ni katumetume jwa kwinani juŵaŵechete najo mu Litumbi Iya Sinai. Jweleju ni juŵagapochele maloŵe gagakwikanawo umi kutupa uweji.

39 “Nambo achambuje ŵetu nganasakanga kumpilikanila che Musa, ŵantutile pambali ni ŵasachile mmitima jao kuujiila ku Misili.

40 Ŵansalile che Haluni, ‘Ntupanganyichisye achiminungu jati tujipopelele ni jitulungosye mwitala, pakuŵa che Musa juŵatulungwesye kopoka ku Misili ngatukuchimanyilila chichasimene!’

41 Katema ko ŵapanganyisye chinyago cha ng’ombe ja mwana, ni ŵatasile mbopesi kwa chinyago ni kuchijangalila chindu chichaliji masengo ga makono gao achinsyene.

42 Nambo Akunnungu ŵatyosile pa ŵanyawo, ŵaalesile asipopelele ndondwa sya kwiunde, mpela yaitite pakulembekwa mchitabu cha ŵakulondola ŵa Akunnungu,

‘Ŵanyamwe ŵandu ŵa chilambo cha ku Isilaeli!

Ana ŵanyamwe mwambelechele inyama yesinje ni sadaka kwa yaka alobaini mwipululu mula?

43 Ŵanyamwe mwaliyigele lisakasa Iya nnungu jwenu Moleki, ni chinyago cha ndondwa ja nnungu jwenu Lefani.

Inyago imwaipanganyisye ni iyoyo imwaipopele.

Kwa ligongo Iyo chinansamichisye ku ukapolo kwakutalika kupita ku Babeli!

44 Achambuje wenu wakwete lisakasa lya umboni lyalikulosya kuti Akunungu ali mwele mwipululu. Lisakasa lila lyakolochekwe mpela Akunungu iwatite pakwasalila che Musa akolose, chisau ni achila chiwachiweni.

45 Nipele achambuje wetu wapochelangene achinsyene pe mpaka katema ka che Yohua, pawachipatile chilambo chi kutyochela kwa wandu wawawinjikwe ni Akunungu paujo pao. Lyatemi pelepo mpaka katema ka che Daudi.

46 Che Daudi wanonyelwe ni Akunungu nombe che Daudi wawendile Akunungu waatawile nyuumba wele waali Akunungu wa che Yakobo.

47 Nambo che Selemani ni juwanta wile Akunungu nyuumba.”

48 “Natamuno yeleyo, Akumanani ngakutama mmajumba gagatawikwe ni wandu, mpela yakuti jwakulondola jwa Akunungu,

49 Ambuje akuti, ‘Kwinani kuli chitengu changu cha umwenye ni chilambo chili pakuwichila makongolo gangu.

Nyuumba jati uli jichimunda wile une, ni liuto chi pachimumulile?

50 Ana ngawa uneji jumbanganyisye yelei yose? ”

51 Che Stefano wapundile kuwecheta, “Wakukanila achakulungwa wanyamwel Mitima ni mawiwi genu gali mpela ga wandu wangakwamanyilila Akunungu. Wanyamwe nli mpela achambuje wenu, mowa gose nkukanilana ni Mbumu jwa Akunungu.

52 Ana jwapi mwa wakulondola jwangananlagasya achambuje wenu? Waauleje welewo wawalajiswe kalakala ni Akunungu asale kwika kwa ajula jwakupanganya yaili yambone. Ni sambano wanyamwe mungalawiche ni kumbulaga.

53 Wanyamwe mwagapochele Malajisyo ga Akunungu gagaiche kukwenu ni achikatumetume wa kwinani, nambo ngingakumulichisya.”

Che Stefano akuulajikwa

54 Achakulu wa Nkungulu pawagapilikene malowe go, yachimile nnope ni kuchilimya meeno.

55 Nambo che Stefano ali agumbele Mbumu jwa Akunungu, walolite kwinani, wauweni ukulu wa Akunungu ni Che Yesu ali ajimi kundyo kwa Akunungu.

56 Ni watite, “Nnole! Ngukuwona kwinani kwakuugule ni Mwana jwa Mundu ajimi kundyo kwa Akunungu.”

57 Pelepo wandu wose wawaliji pa Nkungulu ula wagumisile kwa lilo we lyekulungwa ni kusiwila mawiwi ni makono gao. Nipele wanguluchile wanawose kwana kamo,

58 Ni wankopwesye mmusi ni kumponya maganga. Waumboni wala wawisile yakuwala yao kwa jwanchanda jumo liina lyakwe che Sauli kuti aigose.

59 Pawapundile kwaponya maganga, che Stefano wapopele achitiji, “Alakwe Ambuje Che Yesu, mpochele mbumu jangu!” 60 Watindiwele ni wanyanyisye achitiji, “Ambuje nkaa walanjila sambu si.” Pawawechele yeleyo wajasiche. Ni che Sauli wakundile kuti che Stefano akuwajilwa kuulajikwa.

1 Lyuŵa lilyolyo gatandite malagasyo gannope kwa mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ŵa ku Yelusalemu. Ŵandu ŵakukulupilila Kilisito wose ŵapwilingene mu ilambo ya ku Yudea ni ku Samalia, akaŵe achinduna pe.

2 Ŵandu ŵakwajogopa Akunnungu ŵansichile che Stefano ni kwalilila kwa malumbo gamakulungwa.

3 Nambo che Sauli ŵalinjile kuuwesesa mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito. Ŵajawile mu nyumba jajili jose ni kwakoposya paasa ŵandu ŵakukulupilila Che Yesu wose achalume ni achakongwe ni kwaŵika mu nyumba jakutaŵilwa.

Che Filipo akulalichila Liloŵe lya Akunnungu ku Samalia

4 Aŵala ŵandu ŵakukulupilila Che Yesu ŵaŵapwilingene ŵajesilejesile mosemose achilalichilaga Ngani Jambone.

5 Che Filipo nombe ŵajinjile mu mmusi wauli ku chilambo cha ku Samalia achilalichilaga ngani ja Kilisito ni Akunnungu kwa ŵandu ŵakutama pelepo.

6 Mpingo wa ŵandu paŵagapilikene maloŵe gaŵaŵechete che Filipo ni kwiwona imanyisyo iŵaitesile, wose ŵaapilikanichisye kwa uchenene.

7 Pakuŵa ŵandu ŵajinji ŵaŵakwete masoka, gapopweche gachigumilaga kwa liloŵe lyekulungwa. Ni sooni ŵandu ŵajinji ŵaŵatalele iŵalo ni ŵaŵalemele ŵalamiswe.

8 Nipele kwaliji ni kusengwa kwakukulungwa mmusi wo.

9 Jwapali mundu jumo liina lyakwe che Simoni juŵatendaga usaŵi mmusi mo kwa moŵa gamajinji ni kwasimosya ŵandu ŵa ku Samalia, achilitendaga kuti jwelejo ali jwankulu.

10 Ŵandu wose chitandile jwannandi kwichila jwankulungwa ŵampilikene jwelejo ni kuti, “Mundu ju akwete ukombole wa Akunnungu waukuŵilanjikwa ‘Ukombole Weukulungwa.’”

11 Ŵampilikanichisye jwelejo pakuŵa ŵaasimosisye kwa moŵa gamajinji kwa usaŵi wakwe.

12 Nambo paŵaukulupilile utenga u che Filipo nkati Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu ni ngani ji Che Yesu Kilisito, ŵabatiswe achalume ni achakongwe.

13 Che Simoni nombejo ŵakulupilile, ni paŵabatiswe, ŵajesile ni che Filipo, ŵasimosile paŵaiweni imanyisyo ni yakusimonjeka iyatendekwe.

14 Achinduna ŵaŵaliji ku Yelusalemu paŵapilikene kuti ŵandu ŵa ku Samalia nombewo ajitichisye Liloŵe lya Akunnungu, ŵaatumile che Petulo ni che Yohana kukwao.

15 Che Petulo ni che Yohana paŵaiche kweleko ŵaapopelele ŵakukulupilila ŵala kuti ampochele Mbumu jwa Akunnungu,

16 pakuŵa Mbumu jwa Akunnungu ŵaliji akanantuluchile mundu jwali-jose mwa ŵanyawo, nambo ŵagambile kubatiswa pe kwa liina lya Ambuje Che Yesu.

17 Nipele, che Petulo ni che Yohana ŵaasajichile makono gao ŵakukulupilila wala, ni ŵapochele Mbumu jwa Akunnungu.

18 Pelepo che Simoni paŵaimanyi kuti ŵandu akupegwa Mbumu jwa Akunnungu kwa kusajichilwa makono ga achinduna, ŵasachile kwapa mbiya che Petulo ni che Yohana

19 achitiji, “Mumbeje none jwakwe ukombole wo kuti mundu jwalijose juchingansajichile makono ampochele Mbumu jwa Akunnungu.”

20 Nambo che Petulo wansalile, “Njonasiche mwasyene pamo ni mbiya syenu, pakuwa nkuganisa kuti nkukombola kusuma ukombole wa Akunungu kwa mbiya!

21 Nganinkola chachili chose atamuno lipesa pamasengo go pakuwa ntima wenu nganiwa wambone paujo pa Akunnungu.

22 Kwapele nleche ungalumbana wenu wu, ni kwapopela Ambuje nombewo panepa channechelesye sambi sya kuganisa yeleyo.

23 Pakuwa ngummona mgumbele ligogo ni sooni ntawikwe ni sambi!”

24 Che Simoni wajanjile, “Ngummenda mwanya mumbopelele kwa Ambuje ganaiche kuumbata gagaligose mwa gelego gansasile go.”

25 Che Petulo ni che Yohana pawamalisisye kuwalanga umboni ni kulalichila Lilo we lya Ambuje, waujile ku Yelusalemu. Pawaujaga waalalichile wandu Ngani jambone mmisinda jeginji ja ku Samalia.

Che Filipo akumbatisya chilogola jumo jwa ku Esiopia

26 Katumetume jwa kwini jwa Ambuje wansalile che Filipo, “Nliwiche chile njaule kulujenda ku litala lyalikupitila mwipululu lyalikutuluchila ku Yelusalemu kwaula ku Gaza.”

27 Nipele, che Filipo waliwisile chile ni kutanda ulendo. Katema ko kwaliji ni mundu jwa ku Esiopia jwakugosa mbiya mu umwenye wa Kandake mwenye jwankongwe jwa ku Esiopia, mundu jo watamaga liuli. Jwelejo wawawile ku Yelusalemu kukwapopela Akunnungu, ni katema ko waliji nkuja ali akwesile mutuka ja kukwekwelemya.

28 Pawaujaga, watemi mmutuka akuno ali nkusyoma chitabu chi che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu.

29 Nipele, Mbumu jwa Akunnungu wansalile che Filipo, “Mmandichile mutuka jo ni kulongana najo.”

30 Che Filipo wautwiche ni kujiwandichila mutuka jila, wampilikene mundu jula ali nkusyoma chitabu chi che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu. Pelepo che Filipo wammusisye, “Ana nkuimanyilila uchenene inkusyoma yo?”

31 Mundu jo wanjanjile, “Ana chingombole uli kuimanyilila pangali mundu jwakundagulila?” Pelepo wanchondelele che Filipo kuti akwele mu mutuka ni kutama pamo nawo.

32 Ni liunjili lya Malembelo ga Akunnungu liwaliji nkusyoma ni ali, “Waliji mpela ngondolo jiwajijausyaga kukujisinga, wamyalele mpela mwanangondolo pakunkata manyunya, Nombewo ngana wecheta chachili chose.

33 Wachembulwisye ni kwaonela.

Ngapagwa juchakombole kuwecheta yankati uwelesi wakwe, pakuwa umi wakwe ujigalikwe kutyochela pachilambo.”

34 Mundu jwa ku Esiopia jo wansalile che Filipo, “Choonde musalile, jwakulondola jwa Akunnungu ju akuwecheta yankati waani? Ana akuwecheta yankati nsyene pane mundu jwine?”

35 Nipele, che Filipo watandilile pelepo pa Malembelo ga Akunnungu wansalile Ngani Jambone ji Che Yesu.

36 Pawaliji chiwela ni ulendo wo, waiche pagali meesi, ni juwatamaga liuli jula watite, “Peuto pa kwana meesi, ana kwana chachili chose chakunekasya une ninabatiswe?” 37 Che Filipo watite, “Mwakulupililaga ni ntima

wenu wose nkukombola kubatiswa.” Nombejo wâtite, “Elo ngukulupilila kuti Che Yesu Kilisito ali Mwana jwa Akunnungu.”

³⁸ Mundu jula wâlamwile mutuka jijime, ni wânawose wâwili wâtulwiche ni kwinjila mmeesi, che Filipo wâmbatisye mundu jula.

³⁹ PaWakopweche mmeesi papopo Mbumu jwa Ambuje wânjigele che Filipo ni mundu jwa ku Esiopia jula nganambona sooni che Filipo, nambo wâjendelechele ni ulendo achisengwaga.

⁴⁰ Nambo che Filipo wâlisimene aiche mmusi wa ku Azoto, ni paWapitaga wâalalichile wându Ngani Jambone mmisi jose mpaka wâiche ku Kaisalia.

9

Che Sauli akukulupilila Kilisito (Masengo 22:6-16; 26:12-18)

¹ Katema ko che Sauli wâpundile kwajogoya nnope wâkwakuya Ambuje kuti chiWaulaje. Wâjawile kwa Jwambopesi Jwankulu,

² kukuwenda wâape chikalata chakwamanyisya mmajumba ga kupopelela ga ku Damesiki kula kuti, wâasimanaga kweleko wându wâkulikuya Litala Iya Ambuje, achalume atamuno achakongwe wâkamule ni kwaikanawo ku Yelusalemu.

³ Nambo che Sauli paWâliji mwitala pachiwândi ni kwika ku Damesiki, chisisimuchile lulanga kutyochela kwini ni lwalanguchisye mbande syose.

⁴ Wâgwile paasi ni kupilikana liloŵe lichasalilaga, “Che Sauli, che Sauli! Ligongo chi nkuunagasya?”

⁵ Che Sauli nombe wâusisye, “Ambuje, ana wâani alakwe?” Ni liloŵe Iya lyajanjile, “Uneji ndili Che Yesu junkunlagasya.

⁶ Nambo sambano njime, njinjile mmusi ni kweleko chansalile chachikumajila kuchipanganya.”

⁷ Ni wându wâwâliji pamo nawo mu ulendo wâla, wâjimi ali jii, wâpilikanaga liloŵe Iya nambo nganammona mundu.

⁸ Che Sauli wâjimi, nambo paWâwatanukwile meeso gakwe nganakombola kuchiwona chachili chose, nipele wându wâwâlongene nawo wâla wânkamwile nkono ni kunnongosya mpaka ku Damesiki.

⁹ Che Sauli wâtemi moŵa gatatu pangalola, ni nganalya natamuno kung'wa chachili chose.

¹⁰ Ku Damesiki ko jwapali jwakulijiganya ju Che Yesu liina Iyakwe che Anania. Ambuje wâmmilasile mu yakwiwona, “Che Anania!” Che Anania wâjitime, “Une ndili pelepa Ambuje.”

¹¹ Ambuje wânsalile, “Njimuche njaule ku litala Iyalikuwîlanjikwa Litala Lyagoloka, nkauchilichisye mu nyumba ji che Yuda mundu liina Iyakwe che Sauli jwa ku Taso. Ni sambano ali nkupopela,

¹² nombewo mu yakwiwona ambweni mundu liina Iyakwe che Anania achijinjalaga nkati ni kunsajichila makono gakwe kuti akombole kulola sooni.”

¹³ Nambo che Anania wâjanjile, “Ambuje, mbilikene ngani sya mundu ju kutyochela kwa wându wâjanji, mbilikene yangalumbana iŵaapanganyichisye wâswela wenu ku Yelusalemu kula.

¹⁴ Ni apano aiche ali ni ulamusi kutyochela kwa achakulu wâmbopesi, wâkamule wându wose wâkukulupilila mmwe Che Yesu.”

15 Nambo Ambuje wansalile che Anania, “Njauleje pe, pakuwa naasagwile kuti andumichile, ajenesye ngani syangu kwa wandu wanga wa Wayahudi ni kwa mamwenye ni kwa Waisilaeli nombe.

16 Uneji nansyene chinaaloseyе indu yekulungwa ichawajilwe kulagaswa nayo kwaligongo lyangu.”

17 Nipele, che Anania wajawile ni kwinjila mu nyumba jo. Waasajichile makono che Sauli ni kuti, “Nlongo njangu che Sauli, Ambuje Che Yesu juwakukopochele pamwaliji mwitala kwika apano, andumile kuti nkombole kulola sooni ni kugumbaswa Mbumu jwa Akunnungu.”

18 Papopo yagwile mmeeso mwakwe che Sauli indu mpela ikalawesya ni wakombwele kulola sooni. Ni wajimwiche ni kubatiswa.

19 Nipele walile chakulya ni kukola machili sooni.

Che Sauli akwalichila wandu Ngani Jambone ku Damesiki

Che Sauli watemi pamo ni wakulijiganya wa Che Yesu kwa mo wa kanandi ku Damesiki kula.

20 Papopo watandite kulalichila mmajumba ga kupopelela ga Wayahudi kuti Che Yesu ali Mwana jwa Akunnungu.

21 Wandu wose wawampilikene wasimosile ni kuti, “Ana jweleju nga wa julajula jwa waleje a wala wawankulupililaga Che Yesu ku Yelusalemu kula? Ni sooni waiche akuno kuti wakamule wanyawo ni kwajausya kwa achakulu wambopesi!”

22 Che Sauli wapundile kukola machili, ni kwasimosya Wayahudi wakutama ku Damesiki iwatite pakulosya pangasisa kuti, Che Yesu ali Kilisito.

23 Pagapite mo wa gamajinji, Wayahudi wajilene ni kusosa itajile pakawulaga che Sauli.

24 Nambo che Sauli wapilikene ngani jo. Nipele wandu waliji nkawuwilila mminango ja kwinjilila mmusi wo muusi ni chilo, kuti waulaje.

25 Nambo chilo chimo wakulijiganya wakwe wanjigele mu chitundu ni kumpelesya pepowo pa likumba lya musi ni kunselelesya mpaka paasi.

Che Sauli akuujila ku Yelusalemu

26 Che Sauli pa waiche ku Yelusalemu wasachile kuliwanganya ni wakulijiganya wane wala. Nambo wose wanjogwepe, nganakulupilila kuti che Sauli waliji jwakulijiganya njao.

27 Nipele che Banaba wanjigele che Sauli ni kunjausya kwa achinduna, ni kwasalila yankati che Sauli iwatite pakwawona Ambuje Che Yesu mwitala ni kukunguluka nawo, ni iwatite pakwalalichila wandu ngani si Che Yesu pangali lipamba ku Damesiki kula.

28 Nipele che Sauli watemi pamo nawo, ni wajesile mu Yelusalemu mose achilalichilaga wandu Lilo we lya Ambuje pangali lipamba.

29 Ni sooni wakungulwiche ni kukanilana ni Wayahudi wakuwecheta Chigiliki, nambo wanyawo wasachile kummulaga.

30 Wakukulupilila wala pawaimanyilile yeleyo, wanjigele che Sauli ni kunjausya ku Kaisalia, ni wannesile kweleko kuti ajaule ku Taso.

31 Katema ko mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wala wakwete chitendewele ku Yudea kose ni ku Galilaya kose ni ku Samalia kose. Mbumu jwa Akunnungu wapele machili ni wajonjesyeche ni watemi kwa kwajogopa Ambuje.

Che Ainea akulamiswa

³² Che Petulo paŵaliji nkwendajenda pali pose, ŵaiche sooni kwa ŵakukulupilila ŵakutama ku Luda.

³³ Ŵansimene kweleko mundu jwakuŵilanjikwa che Ainea, juŵagonile pa chindanda kwa yaka nsano ni itatu pakuŵa ŵatatele.

³⁴ Nipele, che Petulo ŵansalile, “Che Ainea, Che Yesu Kilisito akunnamisya. Njimuche, ntandiche chindanda chenu.” Papopo che Ainea ŵajimwiche.

³⁵ Ŵandu wose ŵaŵatemi ku Luda ni ku Shaloni ŵambweni che Ainea, ni wose ŵankulupilile Ambuje.

Che Doka akulamiswa

³⁶ Ku Yopa ko jwapali jwakulijiganya jwankongwe liina lyakwe che Tabisa, mu Chigiliki che Doka, malumbo gakwe, ngolombwe. Jweleju ŵapanganyaga yambone ni kwakamuchisya ŵakulaga moŵa gose.

³⁷ Moŵa gala ŵalwasile ni ŵajasiche. Ŵandu ŵagajoesye malilo gakwe ni ŵagaŵisile mu chuumba cha mwinani.

³⁸ Ku Yopa nganikutalikangana ni ku Luda, nipele ŵakulijiganya paŵapilikene kuti che Petulo ali ku Luda, ŵalajisye ŵandu ŵaŵili kukwao ni kwachondelela kuti, “Nnyiche chitema pe kukwetu.”

³⁹ Nipele, che Petulo ŵalongene nawo. Paŵaiche, ŵanlongwesye ku chuumba cha mwinani. Kweleko ŵaŵililwe ni achiŵankwawo wose ŵansyungwile che Petulo achililaga ni kwalosya minjilo ni yakuwala ine iŵaipanganyisye che Doka akanaŵe kwasika.

⁴⁰ Che Petulo ŵaakopwesye paasa wose, ŵatindiŵele ni kupopela. Nipele, ŵagagalauchile malilo gala ni kuti, “Che Tabisa njimuche.” Nombejo ŵatatanukwile meeso gao, ni paŵaweni che Petulo ŵajimwiche ni kutama.

⁴¹ Che Petulo ŵankamwile nkono ni kunjimika, ni ŵaaŵilasile ŵandu ŵakukulupilila ni ŵaŵililwe ni achiŵankwawo ŵala, ŵapele ali jwanjumi.

⁴² Ngani jo jajenele papali pose ku Yopa ko, ni ŵandu ŵajinji ŵaakulupilile Ambuje.

⁴³ Che Petulo ŵalonjele ku Yopa kula moŵa gampepe, achitamaga mu nyumba ja mundu jwakuŵilanjikwa che Simoni jwakukolosya mapende.

10

Che Petulo akwajimajimila che Konolio

¹ Ni jwapali mundu ku Kaisalia liina lyakwe che Konolio, chilongola jwa mpingo wa ŵangondo mia moja waukuŵilanjikwa “Mpingo wa Italia.”

² Jweleju pamo ni ŵaali mu nyumba jao wose ŵajogopaga Akunnungu, nombejo ŵakamwisye ŵakulaga ni kupopela moŵa gose.

³ Mpela saa tisa ja muusi ŵammweni pangasisika katumetume jwa kwini jwa Akunnungu mu yakwiwona achiŵililaga ni kwasalila, “Che Konolio!”

⁴ Che Konolio ŵankolondolele katumetume jo ali ni lipamba, ni kumusya, “Kwana chichi Ambuje?” Katumetume jo ŵanjanjile che Konolio, “Akunnungu apochele mapopelo ni sadaka syenu kwa ŵakulaga, ni sooni ngasanliŵalila kose.

⁵ Sambano, mwalajisye ŵandu ku Yopa akammilanje mundu liina lyakwe che Simoni, pane akummilanga che Petulo.

⁶ Jwelejo akutama ku che Simoni jwakukolosya mapende, nyumba jakwe jili mungulugulu mbwani.”

⁷ Ajula katumetume jwa kwini jwaŵechete maloŵe go paŵatyosile, che Konolio ŵaaŵilasile ŵakutumichila ŵakwe ŵaŵili pamo ni jumo jwa ŵangondo ŵakwe juŵantumichilaga, juŵaliji jwakwajogopa Akunnungu,

⁸ Ŵaasalile yose iyakopochele, ni kwalajisya ku Yopa.

⁹ Malaŵi jakwe lyuŵa lili pa ntwe, ŵandu ŵatatu wo ali chiŵela mu ulendo, achiŵandichilaga ku Yopa che Petulo ŵakwesile penani pa nyuumba kukupopela.

¹⁰ Ni jakwete sala, ŵasachile chakulya. Paŵankulumichisyaga chakulya, ŵaiweni yakwiwona.

¹¹ Ni ŵakuweni kwini kweugule ni chindu chisau shuka jejikulungwa jili jeŵambe mmalombo gakwe gancheche chili nkutuluswa.

¹² Mwelemo mwaliji mwana inyama inayose yana makongolo gancheche ni inyama yaikukwaŵa ni ijuni ya kwiunde.

¹³ Nipele, ŵalipilikene liloŵe lichasalilaga, “Che Petulo njimuche, nsikite nlye.”

¹⁴ Nambo che Petulo ŵajanjile, “Ngwamba, Ambuje, uneji nganilye chindu chachili chose chekanye kuligwa atamuno chakusakala.”

¹⁵ Liloŵe lila lyapikaniche sooni lichasalilaga, “Indu yaiswejesye Akunungu nkaiŵilanga yakusakala!”

¹⁶ Chelechi chakwasalila che Petulo nsikite nlye ŵasalilwe katatu, ni papopo shuka jila janyakulikwe kwini.

¹⁷ Che Petulo paŵaliji nkusimonga nkati malumbo ga yakwiwona yaiweni yo, ŵandu ŵaŵalajiswe ni che Konolio ŵala, ali amasile kuuchilichisya, ŵaiche pa nyuumba ji che Simoni jwakukolosya mapende, ni kwima pannango,

¹⁸ ni ŵapoposile ni kuusya, “Ana mwelemu kwana jwannendo jwakuŵilanjikwa che Simoni jwakuŵilanjikwa che Petulo?”

¹⁹ Ni che Petulo paŵaliji nkuganisya yankati yakwiwona ila. Papopo Mbumu jwa Akunnungu ŵasalile, “Che Simoni, Kwana ŵandu ŵatatu pelepa akunsosa.

²⁰ Ntuluche chitema pe ni sooni nkaliusyausya kulongana pamo nawo pakuŵa une ni junaatumile.”

²¹ Nipele, che Petulo ŵatulwiche ni kwasalila ŵandu wo, “Uneji ndili jwelejo junkunsosa. Ana nkusosa chichi pelepa?”

²² Ŵanyawo ŵanjanjile, “Atutumile che Konolio jwankulu jwa ŵangondo, mundu jwakuŵalanjikwa umboni wambone, jwakwajogopa Akunnungu ni kuchimbichikwa ni Ŵayahudi wose. Ŵasalilwe ni katumetume jwa kwini kuti ambilanje alakwe kumangwakwe kuti apilikanile chinkusaka kuŵecheta.”

²³ Che Petulo ŵaaŵilasile ajinjanje nkati, ŵapele pagona.

Malaŵi jakwe, che Petulo ŵatandite ulendo pamo ni ŵanyawo, ni ŵandu ŵane ŵakwakulupilila Che Yesu ŵa ku Yopa ŵalongene nawo.

²⁴ Lyuŵa Iyaŵili lyakwe ŵaiche ku Kaisalia, kweleko che Konolio ŵaalaliche achalongo achinjakwe ni achambusangagwe, ni ŵaliji nkwalindilila ŵanyawo.

²⁵ Nipele che Petulo paŵajinjilaga nkati, che Konolio ŵakopweche paasa kukwachingamila, ŵatindiŵele paujo pa che Petulo ni kwakotamila.

²⁶ Nambo che Petulo ŵanjimiche ni kunsalila, “Njime pakuŵa none jwakwe ndili mundu mpela alakwe.”

27 Che Petulo wâpundile kukunguluka ni che Konolio ali nkwinjila nkati ni wâsimene wându wâjinji asongangene.

28 Che Petulo wâasalile, “Wanyamwe mwachinsyene nkumanyilila kuti malajisyo ga dini jetu ja Chiyahudi gakutukanya kukamulangana atamuno kwajimajimila wându wângaŵa Wayahudi. Nambo Akunnungu aamanyisye uneji kuti ninanganichisye mundu jwalijose kuti ali jwangaswejeswa atamuno jwakusakala.

29 Kwa ligongo lyo pamumilasile nganiingana kwika. Nipele, ngummusya kwaligongo chi mumilasile?”

30 Che Konolio wâjanjile, “Gapite moŵa gatatu mpela saa jijiji ja saa tisa, naliji nkupopela mu nyumba jangu. Chisisimuchile nammweni mundu jwawasile iwalo yeswela mbee ajimi paujo pangu,

31 ni watite, ‘Che Konolio! Akunnungu akupilikene kupopela kwenu ni akusikumbuchila sadaka simwapele wakulaga.

32 Nipele muntume mundu ku Yopa akammilanje mundu liina lyakwe che Simoni, pane akummilanga che Petulo, jweleju akutama ku che Simoni jwakukolosya mapende, nyumba jakwe jili mungulugulu mbwani.’

33 Nipele, chitema pe naatumile wându kukwenu, nomwe ntesile yambone pa kwika. Sambano uweji wose tuli paujo pa Akunnungu, kupilikanila chachili chose chantumile Ambuje kusala.”

Che Petulo akwalichila wându

34 Pelepo che Petulo wâtandite kuwêcheta achitiji, “Sambano ngumanyilila kuti isyene Akunnungu nganakola lusagu.

35 Nambo mundu jwa chilambo chachili chose, jwakwajogopa Akunnungu ni kupanganya yaili yambone paujo pao, akukundikwa nawo.

36 Wanyamwe nkuumanyilila utenga uŵaupeleche Akunnungu kwa wându ŵa ku Isilaeli, achijenesyaga Ngani Jambone jajikwikanawo chitendeweke kwa litala li Che Yesu Kilisito, ŵaali Ambuje ŵa wose.

37 Wanyamwe nkulimanyilila alila lilyatyochele mchilambo chose cha Wayahudi, chitandile ku Galilaya, che Yohana paŵamasile kulalichila utenga wa ubatiso.

38 Nkumanyilila iwâtite Akunnungu pakunsagula Che Yesu jwa ku Nasaleti kwa kwatuluchisya Mbumu jwa Akunnungu ni machili. Pakuŵa Akunnungu ŵaliji pamo nawo, nipele ŵaliji nkwendajenda akuno ni akunokuno achitendaga yambone ni kwalamya wose ŵawakamwilwe ni Ibilisi.

39 Noweji tuli ŵaumboni wa yose iwâtesile mmusi wa Wayahudi ni mu Yelusalemu. Wambuleje kwa kwaŵamba pansalaba,

40 nambo Akunnungu wânsyusisye pa lyuŵa lyaatatu ni kwatenda awoneche pangasisika.

41 Nganawoneka kwa wându wose, nambo kwa aŵala ŵaumboni ŵawasagwile Akunnungu, yaani uweji utwalile ni kung’wa pamo nawo, paŵamasile kusyuka.

42 Ni wâtulajisye tulalichile Ngani Jambone kwa wându wose ni kuŵalanga umboni kuti Che Yesu ni ŵawasagulikwe ni Akunnungu kuti ŵaalamule ŵajumi ni ŵawe.

43 Wakulondola ŵa Akunnungu wose ŵasabile umboni nkati wêlewo kuti mu liina lyao, jwalijose jwakwakulupilila chalecheleswe sambu syakwe syose.”

Wându wângaŵa Wayahudi nombe akumpochela Mbumu jwa Akunnungu

44 Che Petulo paŵaŵechetaga maloŵe go, Mbumu jwa Akunnungu ŵatuluchile ŵanawose ŵaŵaupilikanilaga utenga wao.

45 Ni Ŵayahudi ŵaŵakulupilile ŵaŵapechesye che Petulo kutyochela ku Yopa ŵala ŵasimosile kuwona kuti Akunnungu ŵatuluchisye ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi.

46 Pakuŵa ŵaapilikene achiŵechetaga iŵecheto yakusimosya paŵakusyaga Akunnungu. Pelepo che Petulo ŵatite,

47 “Ŵandu ŵa apochele Mbumu jwa Akunnungu mpela uweji itutite pakupochele. Ana kwana mundu jwalijose juchakombole kwakanya kuti anabatiswe ni meesi?”

48 Nipele, ŵalamwile kuti abatiswe kwa liina li Che Yesu Kilisito. Nipele ŵandu ŵala ŵaachondelele che Petulo kuti atame nawo moŵa gampepe.

11

Maloŵe ga che Petulo kwa ŵakukulupilila ku Yelusalemu

1 Achinduna ni ŵandu ŵane ŵakukulupilila Che Yesu ŵaŵatemu ku Yudea ŵapilikene kuti ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi nombe apochele Liloŵe Iya Akunnungu.

2 Nipele, che Petulo paŵausile ku Yelusalemu, aŵala Ŵayahudi ŵaŵakulupilile Che Yesu ŵaŵaumbele, ŵaalalatile,

3 achitiji, “Mmwejo mwajawile kukutama ni ŵandu ŵangaumbala ni kulya nawo!”

4 Pelepo che Petulo ŵatandite kwagopolela yeleyo chimo chimo kuti.

5 “Lyuŵa limo nali ni nkupopela musi wa ku Yopa, pelepo naiweni yakwiwona, nachiweni chindu mpela shuka jajikulungwa jili jeŵambe mmalombo gakwe gancheche chilinkutululwa kutyochela kwinani, ni kwika panaliji une.

6 Nalingulile uchenene nkati, naiweni inyama ya kulangwa yana makongolo ncheche ni inyama ya mwikonde ni inyama yaikukwaŵa ni ijuni.

7 Nipele napilikene liloŵe lichisalilaga, ‘Che Petulo njime, nsikite ndye.’

8 Ni uneji najanjile, ‘Ngwamba, Ambuje, pakuŵa chindu chachili chose changaswejeswa atamuno chakusakala nganichijinjile ng’o pakang’wa pangu.’

9 Nambo liloŵe lila lyapikaniche kaaŵili kutyochela kwinani lichitiji, ‘Yaiswejesye Akunnungu, alakwe nkaiŵilanga yakusakala.’

10 Chelechi chatendekwe katatu, ni mbesi jakwe indu yose yanyakulikwe sooni kwinani.

11 Pangakaŵa, ŵandu ŵatatu ŵaŵalajiswe kukwangu kutyochela ku Kaisalia ŵaiche pa nyuumba jinatamaga.

12 Mbumu Jwanswela ŵasalile longane nawo pangali lipamba. Ni ŵanyaŵa sita nalongene nawo ku Kaisalia ni kweleko twajinjile mu nyuumba ji che Konolio.

13 Che Konolio ŵatusalile iŵatite pakummona katumetume jwa kwinani juŵajimi mu nyuumba jakwe ni kunsalila, ‘Muntume mundu ku Yopa akamilanje mundu liina lyakwe che Simoni, pane akuŵilanjikwa che Petulo.

14 Ŵelewo chaachinsalila maloŵe, ganti chigankulupusye mmwejo ni ŵandu ŵaali mu nyuumba jenu wose.’

15 Panatandite kuŵecheta, Mbumu jwa Akunnungu ŵaatuluchile mpela yatite pakutuluchila uweji kundanda.

16 Pelepo nagakumbuchile maloŵe ga Ambuje paŵatite, ‘Che Yohana ŵabatisye kwa meesi, nambo ŵanyamwe chimbatiswe kwa Mbumu jwa Akunnungu.’

17 Nipele iŵaga Akunnungu ŵapele ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ntuuka ulaula watupele uweji utukwakulupilila Ambuje Che Yesu Kilisito, ana uneji ŵaani naakanile Akunnungu?”

18 Paŵapilikene yeleyo, ŵalesile makani ni kwakusya Akunnungu achitiji, “Akunnungu ŵapele ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi lipesa lya kuleka sambi, akole umi wa moŵa gose pangali mbesi!”

Ŵandu ŵakukulupilila Che Yesu ŵa ku Antiokia

19 Ligongo lya kulagaswa kukwatandite paŵauleje che Stefano, ŵandu ŵaŵakulupilile Che Yesu ŵala ŵapwilingene. Ŵane ŵajawile mpaka ku Foinike ni ku Kupulo ni ku Antiokia achilalichilaga Liloŵe lya Akunnungu kwa Ŵayahudi pe.

20 Nambo ŵapali ŵane ŵa ŵanyawo ŵaŵatyochele ku Kupulo ni ku Kulene, ŵajawile ku Antiokia ni kwenesya ngani jo kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, achilalichilaga Ngani Jambone ja Ambuje Che Yesu.

21 Ambuje ŵaalongwesye kwa ukombole wao, ni ŵandu ŵajinji ŵakulupilile ni kwaujilila Ambuje.

22 Ni ngani syo syapikaniche kwa mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ku Yelusalemu. Nipele ŵantumile che Banaba ajaule ku Antiokia.

23 Nombejo paŵaiche kweleko ni kwiwona iŵatite Akunnungu pakwapa upile ŵandu ŵala, ŵasengwile ni kwachisya ŵandu apunde kwakulupilila Ambuje kwa mitima jao jose.

24 Che Banaba ŵaliji mundu jwambone ni jwagumbele Mbumu jwa Akunnungu ni chikulupi. Kwa ligongo li che Banaba, mpingo wekulungwa wa ŵandu wajonjesyeche kwa Ambuje.

25 Nipele che Banaba ŵajawile ku Taso kukwasosa che Sauli.

26 Paŵasimene, ŵalongene nawo ku Antiokia. Ni wose ŵanaŵaŵili ŵatemi ni mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito chaka chansima, achiujiganyaga mpingo wekulungwa wa ŵandu. Ku Antiokia ko ni kukwaliji kwaandanda ŵakulijiganya kuŵilanjikwa Ŵakilisito.

27 Ni katema kakoko, ku Antiokia ko ŵaiche ŵakulondola ŵa Akunnungu ŵampepe kutyochela ku Yelusalemu.

28 Nipele, jumo jwa ŵanyawo liina lyakwe che Agabo ŵajimi ni kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu ŵalondwele kuti, chijityochele sala jajikulungwa mchilambo chose. Sala jo jatyochele katema ka mwenye che Kilaudio.

29 Ŵakulijiganya ŵala, jwalijose malinga ni ukombole wakwe ŵaakamuchisye achinjao ŵaŵakulupilile Che Yesu ŵaŵatamaga ku Yudea.

30 Nipele, ŵatesile yeleyo ni kwatuma che Banaba ni che Sauli kuti apeleche kwa achakulu ŵa mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito.

12

Ŵakukulupilila akulagaswa nnope

1 Katema kakoko mwenye che Helode, ŵatandite kwalagasya ŵandu ŵampepe wa mu mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito.

2 Ni ŵambuleje che Yakobo mpwakwe che Yohana ni lipanga.

3 Paŵaiweni kuti chitendo cho chanonyelesye Ŵayahudi, ŵapundisye, ŵaakamwile che Petulo nombe nawo. Yeleyo yatendekwe katema ka chindimba cha mikate jangatajikwa amila.

4 Paŵankamwile che Petulo, ŵammisile mu nyuumba jakutaŵilwa ni kwaŵika paasi pa mipingo ncheche ja ŵangondo ncheche ncheche kuti ŵalindilile. Che Helode ŵasachile kwakoposya che Petulo kwa ŵandu pakumala chindimba cha Ŵayahudi cha mikate jangatajikwa amila chachikuŵilanjikwa Pasaka.

5 Nipele, che Petulo paŵaliji mu nyuumba jakutaŵilwa jila, katema kakoko mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ŵalimbile kwapopelela kwa Akunungu kwa mitima jao jose.

Che Petulo akukoposwa mu nyuumba jakutaŵilwa

6 Chilo, likanaŵe kwika lyuŵa lilyatiji che Helode ankoposye che Petulo pa ŵandu, che Petulo ŵagonile pasikati ja ŵangondo ŵaŵili, ali ataŵikwe ni minyolo jiŵili ni ŵakulindilila ŵaliji nkulindilila pannango wa nyuumba jakutaŵilwa jila.

7 Chisisimuchile, katumetume jwa kwinani jwa Ambuje ŵajimilile ni lilan-guka lyalanguchisye mu chuumba mo. Ni katumetume jo ŵantingenye che Petulo mu mbalati ni kwajimusya achitiji, “Njimuche chitema pe!” Papopo unyolo wawantaŵile mmakono wakatwiche ni kugwa paasi.

8 Katumetume jwa kwinani ŵansalile, “Nlitaŵe nkaanda wenu, mmwale ni italawanda yenu.” Che Petulo ŵatesile yeleyo ni katumetume jo ŵansalile, “Mmwale likoti lyenu munguye.”

9 Che Petulo ŵankuiye mpaka paasa pa nyuumba jakutaŵilwa, nambo nganamanyililaga kuti yele iyatendekwaga ni katumetume jwa kwinani jo yaliji isyene, ŵaganisisye kuti akwiwona yakwiwona.

10 Ŵapite liuto lyaandanda ni lyaaŵili lya ŵakulindilila, ŵaiche pannango wa chisyano wakwinjilila mmusi. Nnango wo waugwiche usyene, nombewo ŵakopweche paasa. Ni ŵaliji nkwenda litala limo ni papopo katumetume jwa kwinani jo ŵannesile che Petulo jikape.

11 Pelepo che Petulo ŵaimanyi iyakopochele ni ŵatite, “Sambano ngu-manyilila kusyene kuti, Ambuje antumile katumetume jwao jwa kwinani kukungulupusya mu ulamusi u che Helode ni kungoposya mu iŵailolelaga Ŵayahudi kuti ikopochele.”

12 Paŵaimanyilile yeleyo ŵajawile ku nyuumba ji che Maliamu achikulugwe che Yohana jwakuŵilanjikwa che Maliko. Mwelemo ŵasongangene ŵandu ŵajinji kupopela.

13 Che Petulo ŵapoposile pannango wa paasa ni ŵaiche katumetume mwali liina lyakwe che Loda kukupilikanila.

14 Mwali jo paŵalimanyilile liloŵe li che Petulo, nganaugula nnango kwa ligongo lya kusengwa, nambo ŵautuchile nkati ni kwasalila kuti che Petulo ali pannango.

15 Ni ŵanyawo ŵansalile mwali jo, “Ntekupungwana!” Nombejo ŵalimbile kuti isyene ali ŵawowo. Ni ŵanyawo ŵansalile, “Jwelejo ali katumetume jwao jwa kwinani.”

16 Ni katema kakoko che Petulo ŵapundile kupoposya pannango. Nipele paŵaugwile nnango ŵambweni, ni kusimonga.

17 Che Petulo w̄agolwesye nkono kuti amyalale, ni kwasalila iw̄atite Ambuje pakwakoposya mu nyuumba jakuta w̄ilwa. Nipele w̄aasalile akaalanjile yelei che Yakobo ni achalongo w̄ane w̄akunkulupilila Kilisito, nombejo w̄atyosile ni kwaula kwine.

18 Pakwachele, w̄angondo w̄ala w̄apundile kola lipamba lyelikulungwa yankati chichasimene che Petulo.

19 Nipele che Helode w̄atite asosekwe nambo nganiw̄aona. Nipele w̄alamwile kuti w̄aausye w̄angondo w̄ala, ni w̄atyosise lilamulo kuti aulajikwe. Nipele che Helode w̄atyosile ku Yudea, w̄ajawile ku Kaisalia ni kutama kukoko kwa mo w̄a gampepe.

Chiwa chi che Helode

20 Che Helode w̄aatumbilile nnope w̄andu w̄a ku Tilo ni ku Sidoni. Nambo w̄anyawo kwa pamo w̄aajaulile che Helode. W̄akombwele kusyo w̄ekana ni che Blasto ju w̄aliji jwakuchimbichikwa ni jwakulindilila nyuumba ja mwenye, kuti awe pamo ni w̄anyawo. Che Blasto w̄aajaulile che Helode ni kwachondelela kuti kuwe ni chitendewe, paku w̄a chilambo chao chakulupililaga chakulya kutyochela ku chilambo cha mwenye.

21 Pa lyu w̄a lilyasagulikwe, che Helode w̄awete iwalo ya umwenye ni kutama pa chitengu chao cha umwenye, ni kukunguluka ni w̄andu.

22 Ni w̄andu w̄ala w̄anyanyisye aчитiji, “Ali lili lilo we lya nnungu, nganili w̄a lya mundu.”

23 Papopo katumetume jwa kwini jwa Ambuje w̄angwisise che Helode paasi, paku w̄a ngani w̄apa Akunnungu ukulu wo. Ni jakamwile mbango ni kuwa.

24 Nambo Lilo we lya Akunnungu lyapundile kwenela.

25 Che Banaba ni che Sauli pa w̄amalisise masengo ga Akunnungu, w̄anjigele che Yohana jwaku w̄ilanjikwa che Maliko ni kuuja kutyochela ku Yelusalemu.

13

Che Banaba ni che Sauli akusagulikwa ni kulajiswa

1 Mu mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito w̄a ku Antiokia, w̄apali w̄ane w̄a w̄aliji w̄akulondola w̄a Akunnungu ni w̄akwiganya. Mwa welewo, w̄apali che Banaba ni che Simeoni jwaku w̄ilanjikwa jwampili ni che Lukio jwa ku Kulene ni che Sauli ni che Manaeni w̄a w̄alelitwe pamo ni mwenye che Helode.

2 Nipele, pa w̄aliji nkupopela kwa Ambuje ni kuta w̄a, Mbumu jwa Akunnungu w̄atite, “Mumichile pajika che Banaba ni che Sauli, kwa ligongo lya masengo gana w̄ilasile.”

3 Nipele, pa w̄amasile kuta w̄a ni kupopela, w̄aasajichile makono gao ni kwaleka ajaulangane.

Che Banaba ni che Sauli akulalichila Ngani Jambone ku Kupulo

4 Nipele, che Banaba ni che Sauli ali alajiswe ni Mbumu jwa Akunnungu w̄atulwiche mpaka ku Seleukia, kutyochela kweleko w̄akwesile ngala w̄a mpaka ku chilumba cha Kupulo.

5 Pa w̄aiche ku Salami, w̄aalalichile w̄andu Lilo we lya Akunnungu mmajumba ga kupopelela W̄ayahudi, che Yohana Maliko w̄aliji pamo nawo nti jwakwatumichila.

6 Pa w̄ajesilesile mchilumba chose mpaka ku Pafu, w̄ansimene nsa w̄i jumo Myahudi, jwakulondola jwa unami liina lyakwe Baliyesu.

⁷ Jweleju w̄aliji pamo ni che Selujio Paolo jwankulu jwa chilumba, mundu juw̄aliji ni lunda nnope. Che Selujio Paolo w̄aaw̄ilasile che Banaba ni che Sauli kuti apilikane Liloŵe Iya Akunnungu.

⁸ Nambo Elima nsaŵi jo, Elima Mchigiliki malumbo gakwe Jwakukanila, w̄asachile kungsiw̄ila jwankulu jwa chilumba anaukulupilile Ukilisito.

⁹ Nipele che Sauli jwakuw̄ilanjikwa che Paolo, ali aguumbele Mbumu jwa Akunnungu, w̄ankolondolele Elima,

¹⁰ ni kuti, “Mmwe nli mwanache jwa Shetani! Mmwe nli jwammagongo jwa ya usyene yose! Mmwe nli jwaunami jwankulu ni jwaulamba! Moŵa gose ngankuleka kugalyungasya matala ga goloka ga Ambuje.

¹¹ Sambano, ulamusi wa Ambuje chiunlamule, chimme jwangelola ni nganliwona Iyuŵa kwa katema.” Papopo pepo lyannyichilile lipundugulu ni chipi, ni w̄ajendajendaga achinsosaga mundu jwakunkamula nkono kuti w̄aalongosye.

¹² Jwankulu jwa chilumba jula paŵaiweni iyatendekwe yo, w̄ankulupilile Che Yesu, ni w̄agasimosile nnope majiganyo gaŵagapilikene gankati Ambuje.

Che Banaba ni che Paolo akwaula ku Pisidia

¹³ Nipele, che Paolo ni mpingo wakwe w̄akwesile ngalaŵa kutyochela ku Pafo ni w̄achenje ku Pega mmusi wa Pamfilia, nambo che Yohana Maliko w̄aaesile ni kuujila ku Yelusalemu.

¹⁴ Nambo w̄anyawo w̄apelengenye kutyochela ku Pega mpaka ku Pisidia mmusi wa ku Antiokia. Nipele w̄ajinjile mu nyuumba ja kupopelela pa Iyuŵa Iya Kupumulila ni kutama.

¹⁵ Paŵamasile kusyoma mchitabu cha Malajisyo ni mu itabu ya W̄akulondola, ilongola ŵa nyuumba ja kupopelela jila w̄alajisye utenga kukwao kuti, “Achalongo achinjetu, iw̄aga nkweite maloŵe gagali gose gakwalimbisya mitima w̄andu ŵa, mmechete.”

¹⁶ Nipele, che Paolo w̄ajimi, w̄ajongwele nkono ni kutanda kuŵecheta, “W̄anyamwe W̄aisilaeli achinjangu ni wose unkwalamba Akunnungu, mpi-likanichisye!

¹⁷ Akunnungu ŵa w̄andu W̄aisilaeli w̄aasagwile achambuje w̄etu, ni kwakusya paŵatamaga kuchilendo ku Misili kula. Ni kwa ukombole wao wekulungwa w̄aakopwesye kweleko.

¹⁸ Ni w̄aapilile mwipululu mula kwa yaka alobaini.

¹⁹ Nipele, w̄asijonasile ngosyo nsano ni siŵili sya mchilambo cha Kanaani ni wapele w̄anyawo chilambo cho kuti ajinjilanje majumba.

²⁰ Yeleyo yatendekwe kwa yaka mia nne na hansini.

“Payamasile yele Akunnungu wapele w̄akulamula kuti w̄aalongosye mpaka katema ka che Samweli jwakulondola jwa Akunnungu.

²¹ Ni pelepole w̄asachile kuŵa ni mwenye, ni Akunnungu wapele che Sauli mwanagwao che Kishi jwa lukosyo lu che Benyamini aŵe mwenye jwao kwa yaka makumi ncheche.

²² Akunnungu paŵantysisye che Sauli, w̄ansagwile che Daudi kuŵa mwenye jwao. W̄alosisye kwakunda paŵasile umboni nkati jwelejo paŵatite, ‘Nammweni che Daudi mwanagwao che Yese, mundu jwaku- unonyelesya ntima wangu, juchagatendekanye gose gingusaka kugaten- dekanya.’

²³ Kutyochela mu lukosyo lu che Daudi Akunnungu waaapele Waisilaeli Nkulupusyo, jwelejo ali Che Yesu mpela iwatite pakulanga.

²⁴ Che Yesu akanawe kugatanda masengo, walongolele che Yohana achaalalichilaga wandu wose wa ku Isilaeli aleche sambu ni kubatiswa.

²⁵ Nkumalisya masengo gakwe, che Yohana waausisye wandu, 'Ana nkuganisa kuti uneji ndili Chiwombosyo? Uneji nganima welewo wankwalindilila. Welewo akwika panyuma pangu, ni uneji nganguwajilwa kugopola migoji ja italawanda yao.'

²⁶ "Achalongo achinjangu wanli wanache wa che Iblahimu, ni wanyamwe wanganimma Wayahudi wankwalamba Akunnungu! Au utenga wa ukulupusyo wu uiche kukwetu.

²⁷ Pakuwa wanyawo wakutama ku Yelusalemu pamo ni achakulu wao nganiwamanyilila Che Yesu kuti ali Nkulupusyo, iyoyo nganagamanyilila malembelo ga wakulondola wa Akunnungu gagakusyomekwa pa Lyuwa lya Kupumulila lyalili lyose. Kwa ligongo lya Wagamalichisye malowe ga wakulondola wa Akunnungu pakwalamula Che Yesu kuwambikwa pa nsalaba.

²⁸ Atamuno nganalisimana liwamba lyakuulagwa, nambo wawendile che Pilato aulajikwe.

²⁹ Pawamalisisye kupanganya yanayose iyalembekwe mmalembelo yankati welewo, nipele waatulwisye pa nsalaba ni kwasika mu lilembe lya mbugu.

³⁰ Nambo Akunnungu wansyusisye.

³¹ Kwa mowa gamajinji waonekanaga kwa awala wawakwesile nawo kutyochela ku Galilaya kwaula ku Yelusalemu. Nombewo sambano ali waumboni wakwe kwa wandu wa ku Isilaeli.

³² Ni uweji tuiche pelepa kukwalalichila Ngani Jambone ja chilanga chiwachiwisile Akunnungu kwa achambuje wetu.

³³ Akunnungu achimalisisye chilanga cho sambano kwa ligongo lyetu uweji watuli isukulu yao pakwasyusya Che Yesu. Mpela yaitite pakulembekwa mu Sabuli ja kawili,

'Mmweji nli Mwanangu,
uneji lelo jino mele Atati wenu.'

³⁴ Yankati kusyuka ku Che Yesu, kuti ngasawa sooni, Akunnungu watite yelei, 'Chinampe upile weswela wausyene unalanjile che Daudi.'

³⁵ Elo, ni mwine mwine mu Sabuli akuti,
'Ngamunneka Jwanswela jwenu aweje.'

³⁶ Nambo nginiwa yele ku che Daudi, pakuwa che Daudi nsyene watendekenye malinga ni iwaisachile Akunnungu kutendekanya katema kao, nipele wawile ni waasichile mu lilembe lya mbugu pachiwandi ni achatati wao, ni chiulu chao chaosile.

³⁷ Nambo, jwele juwasyusikwe ni Akunnungu ngasawola.

³⁸ Nipele, achalongo achinjangu Waisilaeli, manyilile kuti kwa litala li Che Yesu, utenga wa kulecheleswa sambu ukulalichilwa kukwenu, nikuti jwalijose jwakunkulupilila Kilisito akulecheleswa sambu syose, chindu changachikukomboleka kukundikwa kwa litala lya Malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa.

³⁹ Jwalijose jhankulupilile Jwelejo chawalanjikwe wambone paujo pa Akunnungu chindu chati Malajisyo ga che Musa ngagakukombola kuchipanganya.

40 Nipele, nlilolechesye chikansimana chechila chiwâchisasile wâkulondola wâ Akunnungu,

41 Mpilikanichisye wanyamwe wâkulikanganichila, nsimonje nkawe!

Pakuwâ chindu chinguchipanganya, mmoŵa ga, chindu cho ngankajitichisye atamuno mundu akansalile.’ ”

42 Che Paolo ni che Banaba paŵakopokaga mu nyuumba ja kupopelela jila, wându wâla wâachondelele aichanje sooni kukwasalila malowe go, Lyuwa lya Kupumulila lyalikwika.

43 Paŵapwilingene mu nyuumba ja kupopelela mula, Wayahudi wâjinji ni wându wângaŵa Wayahudi wâwajitichisye dini ja Chiyahudi wâakuiye che Paolo ni che Banaba. Wanyawo wâwechete nawo, ni kwalimbisya mitima kuti atamanje achikulupililaga upile wa Akunnungu.

44 Ni Lyuwa lya Kupumulila liine, wându wâjinji, chiwândi kwichila musi wose wasongangene kukupilikanila Liloŵe lya Ambuje.

45 Nambo Wayahudi paŵauweni mpingo wa wându wo wagumbele wiu, nipele wâchikanile chichasalaga che Paolo ni kwatukana.

46 Atamuno yeleyo, che Paolo ni che Banaba wâwechete pangali lipamba, “Yaŵajilwe kuti Liloŵe lya Akunnungu litande kusalikwa kaje kwa wanyamwe. Nambo pakuwâ nlikanile ni kuganisa mwachinsyene kuti, ngankuwajilwa kukola umi wa moŵa gose pangali mbesi, nipele tukuneka ni kwagalauchila wându wângaŵa Wayahudi.

47 Pakuwâ Ambuje atulajisye yelei, ‘Nambisile mmweji kuwâ lilanguka kwa wându wângaŵa Wayahudi, kuti wându wose wâ pachilambo akulupuswe.’ ”

48 Wându wângaŵa Wayahudi paŵapilikene yele wasengwile, ni kuulapa utenga wa Ambuje, ni wându wose wâwasagulikwe kukola umi wa moŵa gose pangali mbesi, wâakulupilile Che Yesu.

49 Liloŵe lya Ambuje lyajenele mchilambo chila chose.

50 Nambo Wayahudi wâachisisye achakongwe wakusichila, wakwapopela Akunnungu ni achalume wakumanyika wâ mmusi wo. Ni wâtandite kwalagasya che Paolo ni che Banaba, ni kwaŵinga mchilambo chao.

51 Nipele, achinduna wâla wakung'undile luundu mmakongolo gao kulosya kuti akanikwe, ni wâjawile ku Ikonio.

52 Nambo wakulijiganya wâ Che Yesu ku Antiokia kula wasengwile ni kugumbala Mbumu jwa Akunnungu.

14

Che Paolo ni che Banaba ku Ikonio

1 Nipele, ku Ikonio ko che Paolo ni che Banaba wâjawile mu nyuumba ja kupopelela Wayahudi mpela iŵatite pakusyoŵelela ni kuwecheta pangali lipamba, mpaka Wayahudi wâjinji ni wâgiliki wakulupilile.

2 Nambo Wayahudi wângakwakulupilila Che Yesu wâachisisye wându wângaŵa Wayahudi kuti wâachime che Paolo ni che Banaba.

3 Che Paolo ni che Banaba wâtemi kweleko moŵa gamajinji. Wâwechete pangali lipamba yankati Ambuje, ni Ambuje wo wâloysisye pangasisa usyene

wa utenga waujenesye nkati upile wao, kwa kwakombolechesya kutendekanya imanyisyo ni yakusimonjeka.

⁴ Nambo wāndu wose wā musī wo Wasapulene, wāne wālumbikene ni Wāyahudi ni wāne wālumbikene ni achinduna wāla.

⁵ Nipele, wampepe mwa wāndu wāngawā Wāyahudi ni Wāyahudi pamo ni ilongola wāo, wālamwile kwapanganyichisya yangalumbana achinduna wāla ni kwaulaga kwa kwaputa maganga.

⁶ Achinduna nkumanyilila yeleyo ni wautuchile kuchilambo cha ku Likao-nio mmisi ja ku Lisita ni ku Debe, ni ilambo yaili mumbali mwakwe,

⁷ ni wājendelechele kwalalichila wāndu Ngani Jambone mmisi jo.

Che Paolo ni che Banaba ku Lisita ni ku Debe

⁸ Ku Lisita ko jwapali mundu juwālīji jwakulemala, ni jwanganajenda kose chitandile kupagwa kwakwe.

⁹ Mundu jo wāmpilikanichisye che Paolo pa wālalichilaga. Nipele che Paolo wānllecheseye uchenene, ni pa wāimanyilile kuti akwete chikulupi chakombola kulamwa,

¹⁰ wāwēchete kwa kunyanyisya kuti, “Njime uchenene ni makongolo genu!” Papopo mundu jo wāsumbile ni kutanda kwenda.

¹¹ Mpingo wa wāndu ula pa wāchiweni chi wāchīpanganyisye che Paolo, wātandite kunyanyisya Mchilikaonia achitiji, “Achiminungu atutuluchile chisau wāndu!”

¹² Che Banaba wāwīlanjikwe Seu ni pakuwā che Paolo wālīji jwakuwēcheta jwankulu, wāwīlanjikwe Helime.

¹³ Ni jwāmbopesi jwa nyuumba ja nnungu Seu jījalīji paasa pa musī, wājigele ng’ombe ni ulu wā paujo pa nnango wekulungwa wa musī, nsyene pamo ni mpingo wa wāndu ula wāsachile wātajile mbopesi che Paolo ni che Banaba.

¹⁴ Nambo che Banaba ni che Paolo pa wājīpilikene ngani jo wāpapwile iwalo yao ni wautuchile kwauli mpingo wa wāndu kula achinyanyisya,

¹⁵ alinkuti, “Mwanya, ana ligongo chi nkutendekanya yelei? Noweji tuli wāndu pe mpela wānyamwe. Ni sooni tuiche pelepa kukunlalichila Ngani Jambone kuti nneche inyago pe ni kwagalauchila Akunnungu wāali wājumi, wāwagumbile kwīnani ni chilambo ni mbwani ni yose yaili mwelelo.

¹⁶ Kalakala ko Akunnungu wāalesile wāndu wose wā pachilambo atendekanye iwāsachile.

¹⁷ Natamuno yeleyo Akunnungu nganaleka kulilosya kwakwapanganyichisya yambone, achanyesyeyaga ula kutyochela kwīnani ni kwapa masika gambone kwa katema kakwe, akumpa yakulya ni kungumbasya kusengwa mmitima jenu.”

¹⁸ Namuno achinduna wāla wātite yeleyo, yalemile kwalekasya wāndu wāla akasawātajila mbopesi.

¹⁹ Nambo wāiche Wāyahudi wampepe kutyochela ku Antiokia ni ku Ikonio, ni wānyenjile wāndu wāpanganyichisye yangalimate che Paolo ni che Banaba. Ni wāmpoyile che Paolo maganga ni kwautila paasa musī achiganisya kuti awile.

²⁰ Nambo wāndu wākwalupilila Che Yesu pa wāwānsungwile, wājimwiche ni kwīnjila mmusi. Mala wī jakwe wātysile pamo ni che Banaba kwaula ku Debe.

Che Paolo ni che Banaba akuujilanga ku Silia

²¹ Che Paolo ni che Banaba w̄aalichile w̄andu Ngani Jambone ku Debe ko ni kwapata w̄akulijiganya w̄ajinji, nipele w̄aujile ku Antiokia achipitilaga ku Lisita ni ku Ikonio.

²² Ni w̄aalimbisye w̄andu w̄akunkulupilila Che Yesu w̄a misi jo ni kwatulasya ntima kuti atame mchikulupi nkulimbangana. Ni w̄aasalile, “Tukusachilwa kugapitila masausyo gamajinji kuti tujinjile mu Umwenye wa Akunnungu.”

²³ Che Paolo ni che Banaba pa w̄amasile kwasagula achakulu mu kila mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito, w̄apopele ni kuta w̄a nipele w̄apopelele kwa Ambuje w̄a w̄akulupilile kuti chi w̄aagose.

²⁴ Che Paolo ni che Banaba pa w̄apitaga ku Pisidia w̄aiche ku chilambo cha Pamfilia.

²⁵ Pa w̄amasile kulalichila Ngani Jambone kwa w̄andu w̄a ku Pega, w̄atuluchile ku Atalia.

²⁶ Kutyochela ku Atalia w̄ajendelechele ni ulendo kwa ngala w̄a jajikungwa ni kuuja ku Antiokia ku w̄aw̄isilwe mmakono ga Akunnungu ni kupegua upile kwa ligongo lya masengo gagali gamamale.

²⁷ Che Paolo ni che Banaba pa w̄aiche ku Antiokia ko, w̄asongangeny mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito w̄a pelepo, nipele w̄aasalile yanayose i w̄aitesile Akunnungu pamo nawo, ni i w̄atite pakwaugulila litala w̄andu w̄anga w̄a W̄ayahudi w̄akulupilile Che Yesu.

²⁸ Nipele w̄atemi kweleko mo w̄a gamajinji pamo ni w̄andu w̄akunkulupilila Che Yesu.

15

Achinduna ni achachekulu akuchingangana ku Yelusalemu

¹ W̄aiche w̄andu w̄ane ku Antiokia kutyochela ku Yudea ni kutanda kwajiganya achalongo w̄ala achitiji, “I w̄aga ngammumbala malinga ni chisyow̄elo chi w̄alamwile che Musa, ngankombola kukulupuka.”

² Che Paolo ni che Banaba w̄akanilana nawo yankati ngani jo, nipele w̄aasagwile che Paolo ni che Banaba pamo ni mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito w̄ampepe w̄a ku Antiokia ko ajaulangane kwa achinduna ni achachekulu ku Yelusalemu kukukunguluchila ngani jo.

³ Nipele mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito w̄ala w̄aalanjile, ni w̄anyawo w̄apite ku Foinike ni ku Samalia achisalaga yankati w̄andu w̄anga w̄a W̄ayahudi i w̄atite pakwagaluchila Akunnungu. Ni ngani jo jaasengwasisye npepe w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito.

⁴ Pa w̄aiche ku Yelusalemu, mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito ni achinduna ni achachekulu w̄aapochele w̄anyawo, nombewo w̄aasalile yanayose i w̄aitesile Akunnungu pamo nawo.

⁵ Ni w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito w̄ane w̄a mpingo wa Mafalisayo w̄ajimi ni kuti, “I w̄ajilwe w̄andu w̄anga w̄a W̄ayahudi kwaumbasya ni kwajiganya kugakamulichisya Malajisyo ga Akunnungu ga w̄apele che Musa.”

⁶ Nipele achinduna ni achachekulu w̄asongangene kuti asosesose yankati lilowe lyo.

⁷ Pa w̄apundaga kuusyausyana, che Petulo w̄ajimi ni kuti, “Achalongo achinjangu, mwachinsyene nkumanyilila kuti mo w̄a gagapite Akunnungu yanonyele kuusagula une pasikati jenu nalichile Ngani Jambone kwa w̄andu w̄anga w̄a W̄ayahudi, kuti apilikane ni kukulupilila.

⁸ Nombe Akunnungu wakujimanyilila mitima ja wandu wose, walosisye pangasisa kuti wapochele pakwapa Mbumu jwa Akunnungu mpela iwatite pakutupa uweji.

⁹ Nganatenda lusagu pasikati jetu ni wanyawo, wajiswejesye mitima jao ligongo wakulupilile.

¹⁰ Sambano, ana ligongo chi nkwalinga Akunnungu? Ana kwa chichi nkulinga kwatwika wakulijiganya wala misigo jakutopa jangananakombola kutwichila achambuje wetu natamuno uweji?

¹¹ Ikaŵaga yeleyo, nambo tukukulupilila kuti tutukulupuswe ni upile wa Ambuje Che Yesu, mpela wanyawo yakuti pakukulupilila.”

¹² Mpingo wose wamyalele ni kwapilikanila che Banaba ni che Paolo ŵawaliji nkwatanjila imanyisyo ni yakusimonjeka yose yaitesile Akunnungu ni makono gao mwa wandu wangaŵa Wayahudi.

¹³ Paŵamyalele, watandite kuwecheta che Yakobo kuti, “Achalongo achinjangu, mumbilikanile,

¹⁴ Che Simoni jwakuŵilanjikwa che Petulo atusalile iwatite Akunnungu kundanda pakwalola wandu wangaŵa Wayahudi ni kwasagula wampepe mwa welewo kuti aŵeje ŵao.

¹⁵ Chelechi chikwilana ni maloŵe ga wakulondola ŵa Akunnungu mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala,

¹⁶ Akunnungu akuti ‘Pakumala yelei chinjiuja, ni kutaŵa sooni lisakasa li che Daudi lilyagwile, chinjikolosya masame gakwe ni kutaŵa sooni.

¹⁷ Pelepo wandu ŵawasigele wose,

wandu wangaŵa Wayahudi wose unaŵilasile aŵeje wandu wangu chiŵasose Ambuje.

¹⁸ Ambuje ni iyakuti pakusala,

welewo ni ŵawatesile yelei imanyiche chitandile kalakala ko.’ ”

¹⁹ Che Yakobo wapundile kuwecheta, “Une ngulamula kuti, tukaasakalisya wandu wangaŵa Wayahudi wakwagalauchila Akunnungu.

²⁰ Nambo twalembele chikalata ni kwasalila kuti analye yakulya yaitajikwe mbopesi ku inyago, aleche chikululu ni akalya inyama yakupopotola ni kuleka kulya miasi.

²¹ Pakuŵa chitandile kalakala Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa galiji nkusyomekwa moŵa gose mmajumba ga kupopelela pa Lyuŵa lya Kupumulila lyalili lyose ni kulalichilwa mmisi jajili jose.”

Chikalata kwa wakukulupilila Kilisito wangaŵa Wayahudi

²² Nipele, achinduna ni achachekulu pamo ni mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wose ŵa ku Yelusalemu ŵalamwile kwasagula wandu wampepe mwa achinsyene pe ni kwalajisya ku Antiokia pamo ni che Paolo ni che Banaba. Nipele ŵaasagwile che Yuda pane akummilanga che Balisaba ni che Sila, wanyawo waliji ilongola mwa ŵa wandu ŵawankulupilile Kilisito.

²³ Nipele ŵapele chikalata chichalembekwe ye, “Uweji achinduna ni achachekulu, achalongo achinjenu, tukunkomasya mwanya achalongo achinjetu wandu wangaŵa Wayahudi ŵa Ku Antiokia ni ku Silia ni ku Kilikia.

²⁴ Tupilikene kuti wandu ŵane ŵawatyosile kukwetu uwe ŵansakalisye ŵanyamwe ni kuntaga lipamba mitima jenu kwa maloŵe gao. Nambo wanyawo nganitwatuma kose.

25 Nipele, tujilene kwa pamo kwasagula wandu wampepe ni kwatuma kukwenu pamo ni wakunonyelwa wetu che Banaba ni che Paolo,

26 Wandu wautyosise umi wao kwaligongo lya masengo ga Ambuje wetu Che Yesu Kilisito.

27 Nipele, twatumile che Yuda ni che Sila kukwenu, wele wanyawo chansalile itulembile yo kwa kang'wa syao.

28 Pakuwa Mbumu jwa Akunnungu pamo ni uweji tujitichisey kuti tukaatwika nsigo wine wakutopela kupunda ayi inkusachilwa kuimanyilila.

29 Nkalya yakulya yaitajikwe mbopesi ku inyago ni nkalya miasi ni nkalya nyama ja inyama yakupopotola ni nneche chikululu. Chintende yambone naga chintende yeleyo, ntame kwa chitendewe.

30 PaWANanjile, wanyawo watyosile ku Yelusalemu ni kutuluchila ku Antiokia, kwele wauwilasile pamo mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito wose, ni kwapa chikalata chila.

31 Ni paWachisyomile chikalata chila, wasangalele kwannope ligongo malo we gaktelesye mitima.

32 Che Yuda ni che Sila wawaliji wakulondola wa Akunnungu, waajamwiche achalongo kwa malo we gamajinji ni kwalimbisya wandu wakukulupilila.

33 PaWatemu mo wa gampepe ku Antiokia, wandu wakunkulupilila Kilisito waalanjile ajaulangane kwa chitendewe, kuuja kwa wawatumile wala.

34 Nambo che Sila wasachile kusigala.

35 Che Paolo ni che Banaba wasigele ku Antiokia kwa mo wa, achijiganyaga ni kulalichila Lilo we lya Ambuje pamo ni wandu wane.

Che Paolo ni che Banaba akulekangana matala

36 Pagapite mo wa gampepe, che Paolo wansalile che Banaba, “Twende tuuje, tukaalole achinjetu wakunkulupilila Che Yesu wala ku misi jajili jose kutwalalichile Lilo we lya Ambuje ni kulola yakuti pakwendelechela.”

37 Nipele, che Banaba wasachile kwajigala che Yohana Maliko kuti alongane nawo.

38 Nambo che Paolo nganasaka kulongana ni che Maliko, ligongo wanlesile ku Pamfilia kundanda ni nganasaka kukamulangana pa masengo gao.

39 Nipele, wakanilene kwannope ni kulekangana matala. Che Banaba walongene ni che Maliko, wakwesile ngala wa ni kwaula ku Kupulo.

40 Nombe che Paolo wansagwile che Sila, ni wandu wakwakulupilila Che Yesu wa pelepo wampopelele apegwe upile wa Ambuje ni kwaula.

41 Ni mu ulendo wo wajesile mu ilambo ya ku Silia ni ku Kilikia achalimbisya mipingo ja wandu wakunkulupilila Kilisito mu ilambo yo.

16

Che Timoseo akulongana nawo che Paolo ni che Sila

1 Che Paolo waiche ku Debe ni ku Lisita, kweleko watemi mundu jwakunkuya Che Yesu liina lyakwe che Timoseo. Achikulugwe che Timoseo waliji Myahudi nombejo waliji mundu jwakwakulupilila Che Yesu, nambo atatigwe waliji Mgiliki.

2 Che Timoseo wakunguluchilwaga umboni wambone ni wandu wakunkulupilila Kilisito wa ku Lisita ni ku Ikonio.

3 Che Paolo wasachile kunjigala che Timoseo mu ulendo wao, nipele wambumbesye. Watesile yeleyo ligongo lya Wayahudi wawaliji mu ilambo mo pakuwa wose wamanyilile kuti atatigwe che Timoseo waliji Mgiliki.

4 Paŵapitaga mmisi jila ŵapele ŵandu malajisyo gaŵakopwesye achinduna ni achachekulu ku Yelusalemu kula ni kwasalila kuti agakumulichisye.

5 Nipele, mipingo ja ŵandu ŵakukulupilila Kilisito japundile kulimbangana mu chikulupi, ni winji wa ŵandu ŵakukulupilila Che Yesu wajonjesyechu lyuŵa ni lyuŵa.

Che Paolo akwiwona yakwiwona ku Tuloa

6 Che Paolo ni achinjakwe ŵapite mu ilambo ya ku Filigia ni ku Galatia ligongo Mbumu jwa Akunnungu ŵakanyisye akaalalichila ŵandu utenga wo mu chilambo cha ku Asia.

7 Paŵaiche mmipika ja ku Misia, ŵasachile kwaula ku Bisinia, nambo Mbumu ju Che Yesu ŵakanyisye.

8 Nipele ŵapelengenye Misia ni kutuluchila ku Tuloa.

9 Chilo chichocho pecho, che Paolo ŵaiweni yakuwona yati, mundu jwa ku Makedonia ŵajimi achachondelelaga achitiji, “Njomboche, nnyiche ku Makedonia kuntukamusye.”

10 Che Paolo paŵagaweni gelego mu yakuwona, papopo twaliŵichile chile kwaula ku Makedonia pakuŵa twaiweni kuti Akunnungu atuŵilasile tukaalalichile ŵandu Ngani Jambone.

Che Lidia akwakulupilila Ambuje

11 Kutyochelela ku Tuloa twajesile ni ngalaŵa mpaka ku Samotalaki, malaŵi jakwe twaiche ku Neapoli.

12 Kutyochelela kweleko, twajawile mpaka ku Filipi musi wekulungwa wa chilambo cha ku Makedonia ni sooni musi wo waliji musi wautawikwe ni Ŵaloma. Twatemi mmusi mo kwa moŵa gampepe.

13 Pa lyuŵa lya Kupumulila twakopweche paasa musi ni twajawile kungulugulu lusulo kutwaganisyaga kuti kwana kwakupopelela. Twatemi ni kukunguluka ni achakongwe ŵaŵasongangene pelepo.

14 Mwa ŵaŵatupikanilaga ŵala jwapali jwankongwe jwakwapopela Akunnungu liina lyao che Lidia jwa musi wa ku Siatila, juŵasumisyaga iwalo ya ntengo. Ambuje ŵaugwile ntima wakwe kuti akamulisye iŵaŵechetaga che Paolo yo.

15 Che Lidia paŵabatiswe pamo ni ŵaali mu nyuumba jakwe, ŵatuchondelele achitiji, “Iŵaga nkulola kuti ngwakulupilila Ambuje, njinjanje mu nyuumba jangu ni kutama mwelemo.” Ni ŵatuchisise tujaule.

Che Paolo ni che Sila akukumulwa

16 Lyuŵa limo patwajaulaga kwiuto kwa mapopelelo kula, twasimene ni kapolo mwali jwana lisoka lya kulondola. Mwali jo ŵaliji nkwapacha ambujegwe mbiya syesijinji kwa ulondole wakwe.

17 Nipele mwali jo ŵankuiye che Paolo nowaji achinyokonyaga kuti, “Ŵandu ŵa ali achikapolo ŵa Akunnungu Ŵakulu. Akunsalila ichinjile pakukulu-puswa.”

18 Yeleyo ŵatendaga moŵa gamajinji, mbesi lyuŵa limo che Paolo yachimile ni ŵangalauchile ni kulisalila lisoka lya, “Ngunlamula kwa ulamusi u Che Yesu Kilisito nkopoche mwa mwali ju!” Papopo lisoka lya lyakopweche.

19 Nambo achambujegwe mwali jo paŵaiweni kuti chilolelo chao chakupata ipanje chimasile, ŵaakamwile che Paolo ni che Sila ni kwakwekwelemya mpaka pakusumichisya malonda, mmbujo mwa achakulu ŵa musi.

²⁰ Nipele waaapeleche kwa wamalamulo achitiji, “Wandu wa ali Wayahudi wakuutindiganya musu wetu.

²¹ Akwiganya masyoŵelo gangawajilwa mmalajisyo getu uweji watuli Waloma ngatukukombola kwajitichisya atamuno kuipanganya.”

²² Mpingo wa wandu walumbikene ni kwaputa che Paolo ni che Sila, nipele wamalamulo wala waausile che Paolo ni che Sila iwalo yao ni kwalamula aputikwe mbokola.

²³ Pawamasile kwaputa kwannope waaŵisile mu nyuumba jakutaŵilwa ni kunlajisya jwakulindilila nyuumba jakutaŵilwa kuti waagose uchenene.

²⁴ Nombe pawagapochele malajisyo gala, waaŵisile che Paolo ni che Sila mu chuumba cha munkati nnope mu nyuumba jakutaŵilwa jila ni waataŵilile makongolo gao pa likongwa.

²⁵ Nambo pasikati chilo che Paolo ni che Sila waliji nkwapopela Akunungu ni kwajimbila nyimbo sya kwalapa wawataŵikwe wane wala waliji nkwapikanila.

²⁶ Chisisimuchile chakopochele chindendemesi chekulungwa cha lisi chati misingi ja nyuumba jakutaŵilwa jatinganyiche. Papopo minango jose jaguwiche ni minyolo jijaataŵile wawataŵikwe wala jakutwiche.

²⁷ Jwakulindilila nyuumba jakutaŵilwa jula pawajimwiche ni kujiwona minango ja nyuumba jeugule waganisisye kuti wawataŵikwe wose watisile. Nipele wasolomwele upanga wakwe, watiji aliulaje.

²⁸ Nambo che Paolo wambilasile kwa liloŵe lyekulungwa, “Nkaliulaga pakuwa wose tuli mmumu.”

²⁹ Jwakulindilila nyuumba jakutaŵilwa jula pawawendile apegwe lumuli, waguluchile nkati ni kugwa mmbujo pa makongolo ga che Paolo ni che Sila achitetmelaga kwa lipamba.

³⁰ Nipele waajigele che Paolo ni che Sila ni kwakoposya paasa ni kwausya, “Achambuje, ana ikuumajila kupanganya chichi pakuti ngulupuche?”

³¹ Che Paolo ni che Sila wajanjile, “Mwakulupilile Ambuje Che Yesu, ni pachinchikulupuswa mmwejo ni waali mu nyuumba jenu.”

³² Nipele che Paolo ni che Sila wanlalichile Liloŵe lya Ambuje jwakulindilila jo pamo ni wose waali mu nyuumba jakwe.

³³ Katema kakoko ka chilo jwakulindilila jwa nyuumba jakutaŵilwa jo waajigele che Paolo ni che Sila ni kugajosya maŵanga gao. Nipele wabatiswe jwakulindilila pamo ni wose waali mu nyuumba jakwe.

³⁴ Nipele jwakulindilila jwa nyuumba jakutaŵilwa jo waajigele che Paolo ni che Sila ni kwajausya ku nyuumba jakwe ni wapele chakulya. Ni nsyene pamo ni waali mu nyuumba jakwe wasangalele kwannope pakuwa sano akwakulupilila Akunungu.

³⁵ Pakwachele wamalamulo wa Chiloma walajisye achakulu wa wakulindilila nyuumba jakutaŵilwa achitiji, “Mwalechele wandu wala ajaulangane.”

³⁶ Jwakulindilila nyuumba jakutaŵilwa jula wansalile che Paolo ngani jo achitiji, “Wamalamulo alajisye utenga kuti alakwe ni che Sila nlecheleswe. Sambano njaule kwa chitendewe.”

³⁷ Nambo che Paolo wansalile jwankulu jwa wakulindilila jo, “Nkuti uli? Nachiŵamuno nganitukola magambo, atuputile mbokola pelanga akuno uweji tuli Waloma. Sooni watuŵisile mu nyuumba jakutaŵilwa ni sambano ana akutukoposya kwachisyepela? Ngwamba! Akusachilwa aichanje achinsyene kukutukoposya.”

³⁸ Achakulu wa wakulindilila wala wajawile kukwasalila wamalamulo yankati ngani jo, ni wamalamulo wala pawapilikene kuti che Paolo ni che Sila waliji Waloma, wajogwepe.

³⁹ Nipele, waiche ni kwachondelela wanyawo kuti walechelesye ni pawakopwesye wachondelele kuti akopoche pa musi wo.

⁴⁰ Che Paolo ni che Sila wakopweche mu nyuumba jakutawilwa ni kwaula ku nyuumba ji che Lidia. Kweleko wasimene ni Wandu wakukulupilila Che Yesu wakamulise mitima ni watyosile.

17

Kutindiganya kukukopochela ku Sesalonike

¹ Nipele che Paolo ni che Sila wapelengeny ku Amfipoli ni ku Apolonia, ni waiche ku Sesalonike kujaliji nyuumba ja kupopelela ja Wayahudi.

² Ni che Paolo malinga ni masyowelo gakwe walumbikene nawo ni kusyausyana nawo nkati Malembelo ga Akunnungu kwa mowa gatatu ga Lyuwa lya Kupumulila.

³ Waagopolele ni kwasalila pangasisika kuti yawajilwe Kilisito asauche ni kusyuka. Waasalile, “Awa Che Yesu wangwajenesya kukwenu, welewo ali Kilisito.”

⁴ Wane mwa wanyawo wakulupilile ni walumbikene ni che Paolo ni che Sila. Ni sooni, mpingo wekulungwa wa Wagiliki wawaliji nkwapopela Akunnungu ni achakongwe wakuchimbichikwa wajinji waakulupilile Akunnungu.

⁵ Nambo Wayahudi wagumbele wiu ni waajigele wandu wanganalumbana wa pakusumichisya malonda ni walumbikene pamo ni kutanda kutindiganya pamusi pose. Wajijimuchile nyuumba ji che Yasoni achiganisyaaga kuti chiwasimane che Paolo ni che Sila mwelemo kuti wakoposye kwa wandu.

⁶ Nambo nganiwasimana, nipele waajigele che Yasoni pamo ni Wandu wane wakukulupilila Che Yesu ni kwakwekwelemya mpaka kwa achakulu wa musi achinyanyisyaaga kuti, “Wandu wa akutindiganya chilambo chose ni sano alinji pamusi pano.

⁷ Che Yasoni waapochele mu nyuumba jao. Wose akukananga kugakuya malajisyo ga Mwenye jwa ku Loma achitiji, eti, ‘Apali mwenye jwine wakuwilanjikwa Che Yesu.’”

⁸ Achakulu wa musi pamo ni mpingo wa wandu ula pawagapilikene maloŵe go yatindigenye mu ntwe.

⁹ Nipele waatesile che Yasoni ni achinjakwe atyosye chikole ni walesile ajaulangane.

Che Paolo ni che Sila ku Belea

¹⁰ Chilo, wandu wakukulupilila Che Yesu wa ku Sesalonike wala wachisisye che Paolo ni njakwe che Sila ajaulangane ku Belea. Ni wanyawo pawaike kweleko wajinjile mu nyuumba ja kupopelela ja Wayahudi.

¹¹ Nambo, wandu wa ku Belea waliji wakupilikanichisya nnope kupunda wa ku Sesalonike. Walipochele Liloŵe lya Akunnungu kwa lung'wanu lwekulungwa ni moŵa gose waliji nkugalolechesya lolechesya Malembelo ga Akunnungu kanga yawaiwechetaga che Paolo yo yaliji isyenesyene.

¹² Wayahudi wajinji wakulupilile pamo ni achakongwe ni achalume wa Chigiliki wakuchimbichikwa.

13 Nambo Ŵayahudi ŵa ku Sesalonike paŵaimanyi kuti che Paolo ŵaliji nkulalichila Liloŵe lya Akunnungu ku Belea ko, ŵajawile kweleko nombe ni kutanda kutindiganya ni kujichisya mipingo ja Ŵandu.

14 Papopo Ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu ŵapechesye che Paolo ku mbwani nambo che Sila ni che Timoseo ŵasigele ku Belea.

15 Ŵandu ŵaŵampechesye che Paolo ŵala ŵampechesye mpaka ku Asene. Nombewo ŵausile ku Belea ali ni malajisyo kutyochema ku che Paolo gagakuti che Sila ni che Timoseo ŵakuye chitema pe.

Che Paolo akukunguluka ni ŵandu ŵa ku Asene

16 Che Paolo paŵaliji ku Asene nkwalindilila ŵanya che Sila ni che Timoseo, yachimile nnope muntima mwao pakuŵa ŵauweni musi wo ugumbele inyago ya achiminungu.

17 Nipele ŵausyeneusyene ni Ŵayahudi ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ŵaŵaliji nkwalamba Akunnungu mu nyuumba ja kupopelela, lyuŵa ni lyuŵa ŵausyeneusyene ni ŵandu ŵaŵasimanaga nawo pakusumichisya malonda.

18 Ŵandu ŵaŵalijigenye lunda lwa Chiepi kulo ni Chisitoiki ŵatesile makani ni che Paolo. Ŵane ŵatite, “Ana ujinga chi wakuusala mundu ju?” Ŵane ŵatite, “Akuwoneka mpela akulalichila ngani ja achiminungu achalendo.” Ŵatite yeleyo pakuŵa che Paolo ŵaliji nkulalichila ngani ji Che Yesu ni yatite kusyuka,

19 Nipele ŵanjigele che Paolo ku Aleopago achitiji, “Tukusaka tukombole kugamanyilila gele majiganyo gasambano ginkusala ga.

20 Indu ine itwipilikene mmawiji getu ikuwoneka kuŵa ya chilendo kukwetu. Nipele tukusaka kugamanyilila malumbo ga yele indu yo.”

21 Ŵandu ŵa ku Asene ni achalendo wose ŵakulonjela kweleko ŵajigele katema kakajinji kutagula ni kupilikanila ngani ja sambano.

22 Nipele che Paolo ŵajimi paujo pa nkungulu wa Aleopago ni kuti, “Ŵanyamwe ŵandu ŵa ku Asene, nguwona kuti ŵanyamwe nli ŵandu ŵa dini nnope,

23 pakuŵa panaliji nkwendajenda akuno ni akunokuno napaweni peuto pankutyochesya mbopesi, ni sooni nachisimene chilisa chimo chilembekwe, ‘Kwa Akunnungu ŵangamanyika.’ Nipele ngunalichila ŵanyamwe chele chindu chinkuchipopelela pangachimanyilila.

24 Akunnungu ŵaŵachigumbile chilambo ni yose yaili mwelemo, ŵelewo ni Ambuje ŵa kwinani ni chilambo chino, ŵelewo ngakutama mmajumba ga Akunnungu getaŵe ni ŵandu.

25 Soonu ngakutumichilwa ni makono ga ŵandu ni ngakuchisaka chachili chose, pakuŵa asyene akwapa ŵandu wose umi ni kwakombolechesya kupumula ni kwapa indu yose.

26 Kutyochema mwa mundu jumo ŵapanganyisye ŵandu wose ŵa pachilambo pano ni kwakombolechesya kutama palipose pachilambo pano. Ŵalamwile kutyochema kundanda katema chi ni papi pachatame ŵandu wo.

27 Ŵatesile yeleyo kuti ŵandu ŵa ilambo yo ŵasoseje Akunnungu namuno kwakwapapasya ŵasimane. Natamuno yeleyo Akunnungu ngakutaligan-gana ni jwalijose.

28 Mpela ila mundu jumo iŵatite pakusala, ‘Mwa ŵelewo uweji tukwete umi, tukwenda ni kutama!’

Mpela ila wâkwimba wênu wâne, wâtite,
 ‘Uweji wose tuli wânache wao.’

²⁹ Nipele pakuwa tuli wânache wao Akunnungu, ngaikuwajilwa kuganisya kuti Akunnungu akulandana ni sahabu ni madini ga mbiya atamuno liganga lyesepe uchenene kwa lunda lwa wându.

³⁰ Ndema sya ungamanyilila wao, Akunnungu wâlitesile nti ngakulola. Nambo sambano akulajisya kuti wându wose wa palipose aleche sambu.

³¹ Pakuwa awisile lyuwa lichiwalamule wându wa pachilambo kwa goloka, kwa litala lya mundu jumo jwansagwile. Nombe Akunnungu waaosisyepangasisa wându wose ngani ji, pakunsysya mundu jo!”

³² Nipele pa wampilikene che Paolo achiwechetaga yankati kusyuka kwa wawe, wane mwa wanyawo watesile chanache, nambo wane wâtite, “Tukusaka tumpikanile sooni nkati yeleyo.”

³³ Che Paolo watyosile pankungulu ni kwalekanga.

³⁴ Nambo wându wampepe walongene nawo ni kwakulupilila Che Yesu. Mwa wându wo wapali che Dionisio jumo jwa mpingo waukuwilanjikwa Aleopago ni jwankongwe liina lyakwe che Damali ni wându wane.

18

Che Paolo akulalichila Ngani jambone ku Kolinto

¹ Payamasile yeleyo, che Paolo watyosile ku Asene ni kwaula ku Kolinto.

² Ku Kolinto ko wansimene Myahudi jumo jwa ku Ponto liina lyakwe che Akila. Che Akila waliji pamo ni wankwawo jwakuwilanjikwa che Pilisila, ni mmo wa gagogo pego wausile kutyochela ku Italia pakuwa mwenye che Kilaudio walamwile kuti Wayahudi wose atyoche ku Loma. Che Paolo ni wajawile kukwalola,

³ ni pakuwa masengo gao galiji gamo, masengo gakutota mahema, che Paolo watemi nawo ni kupanganya masengo.

⁴ Lyuwa lya Kupumulila lili lyose che Paolo wa wechesyene ni wându mu nyuumba ja kupopelela achilingaga kwachisya Wayahudi ni Wagiliki.

⁵ Che Sila ni che Timoseo pa waiche kutyochela ku Makedonia, che Paolo walityosisye kwa katema kakajinji kulalichila Lilo we achalosyaga pangasisa Wayahudi kuti Che Yesu ali Chiwombosyo.

⁶ Nambo pa wankanile ni kuntukana, che Paolo wakung'undile luundu ni iwalo yao paujo pao ni kuti, “Mwajonasikaga, chinnyimanyilile mwachin-syene, uneji nganingola magambo. Ni kutandila sambano chinaajaulile wându wanga wa Wayahudi.”

⁷ Nipele che Paolo watyosile kweleko ni kwaula kutama mu nyuumba ja mundu jumo jwanga wa Myahudi, ju wa ajogopaga Akunnungu, mundu jo liina lyakwe che Tito Yusto, nyuumba jao jawandikene ni nyuumba ja kupopelela.

⁸ Che Kilispo, ju waliji jwankulu jwa nyuumba ja kupopelela jila pamo ni waali mu nyuumba jao wose wa akulupilile Ambuje. Wakolinto wajinji waupilikanile utenga wo nipele wakulupilile ni kubatiswa.

⁹ Chilo chimo Ambuje wansalile che Paolo mu yakwiwona, “Kasinjogopa, nlimbile kulalichila pe ni nkaleka kupanganya chinkuchipanganya cho,

¹⁰ pakuwa uneji nansyene ndili pamo nomwe. Ngapagwa jwalijose juchal-inje kumpoteka pakuwa pamusi wu ngwete wându wajinji.”

¹¹ Nipele, che Paolo wâtemi kweleko chaka ni miesi nsano ni umo achajiganyaga wându Liloŵe Iya Akunnungu.

¹² Nambo katema che Galio paŵaliji jwankulu jwa chilambo cha Akaya, Wayahudi wâsimene, wânkamwile che Paolo ni kunjausya ku nkungulu.

¹³ Ni wâtite, “Mundu ju akwachisya wându wâpopelele Akunnungu pangakakuya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa.”

¹⁴ Che Paolo akanaŵe kuŵecheta, che Galio wâasalile Wayahudi, “Mpilikanile wanyamwe Wayahudi! Ikaliji isyene mundu ju aleŵile pane atesile yangalum-bana ngampilikanichisye.

¹⁵ Nambo iwâga makani ga gali gankati maloŵe ni meena ni malajisyo genu, nlamule mwachinsyene. Uneji ngangusaka kuŵa jwakulamula jwa indu yo!”

¹⁶ Nipele waaŵinjile wanyawo akopoche pa nkungulu.

¹⁷ Ni wându wose wânkamwile che Sositene juŵaliji jwankulu jwa nyuumba ja kupopelela jila ni wâmputile palapala paujo pa nkungulu ula. Nambo che Galio nganaikosya yeleyo.

Che Paolo akuujila sooni ku Antiokia

¹⁸ Che Paolo wâtemi ni wându wâkukulupilila Che Yesu wâla ku Kolinto ko moŵa gamajinji. Nipele wâalanjile, wâkwesile ngalaŵa pamo ni che Pilisila ni che Akila ni kwaula ku Silia. Paŵaiche ku Kenkelea, che Paolo wâmyosile umbo syao mu ntwe ligongo wataŵile nasili.

¹⁹ Ni wâiche ku Efeso, kweleko che Paolo wâlesile che Pilisila ni che Akila, wâjinjile mu nyuumba ja kupopelela ni kutanda kuusyausyana ni Wayahudi.

²⁰ Wându wâ pelepo wâchondelele che Paolo atame pamo ni wându wo moŵa gamajinji gane, nambo che Paolo nganasaka.

²¹ Nambo paŵalangaga wâtite, “Chimuje sooni kukwenu Akunnungu asakaga.” Ni wâkwesile mu ngalaŵa jekulungwa ni kutyoka mu Efeso mula.

²² Che Paolo paŵaiche ku Kaisalia, wâjawile ku Yelusalemu kukuukomasya mpingo wa wându wâkukulupilila Kilisito wâ kweleko, nipele wâtuluchile ku Antiokia.

²³ Che Paolo wâtemi kweleko moŵa kanandipe ni wâtandite ulendo achipitilaga ku Galatia ni ku Filigia achalimbisya mitima wându wose wâkwakuya Che Yesu.

Che Apolo akwalichila wându ku Efeso ni ku Kolinto

²⁴ Nipele Myahudi jumo liina Iyakwe che Apolo mundu jwa ku Aleksandilia, wâiche ku Efeso. Mundu ju ŵaliji jwakuŵecheta uchenene ni juŵagamanyililaga Malembelo ga Akunnungu.

²⁵ Mundu ju wâjiganyikwe litala Iya Ambuje ni mu mbumu wâchalilaga kusala ngani si Che Yesu, wâjiganyisye chenene ngani si Che Yesu namuno wâumanyilile ubatiso u che Yohana pe.

²⁶ Che Pilisila ni che Akila paŵampilikene mundu jo ali nkuŵecheta mu nyuumba ja kupopelela pangajogopa, wânjigele kumangwao ni kunjiganya Litala Iya Akunnungu kwa uchenene nnope.

²⁷ Che Apolo paŵasachile kwaula ku Akaya, wându wâkukulupilila Che Yesu wâ ku Efeso wânlimbisye ntima ni kwalembela wâkulijiganya wâ ku Akaya kuti ampochele. Che Apolo paŵaiche kweleko, Akunnungu wânkamuchisye mu upile wao, ni wâkombwele kwakamusya nnope wându wâkukulupilila Che Yesu,

28 kwa ukombole wao wa kuwêcheta wâpundile Wâyahudi paujo pa wându achalosyaga Mmalembelo ga Akunnungu kuti Che Yesu ali Kilisito.

19

Che Paolo akwalichila wându ku Efeso

1 Nipele, yaliji che Apolo pa wâliji ku Kolinto, che Paolo wâpite kuchilambo cha ikwesya ni wâiche ku Efeso. Kweleko wâasimene wâkulijiganya wâne wâ Che Yesu,

2 ni wâusisye, “Ana pamwakulupilile Che Yesu mwampochele Mbumu jwa Akunnungu?” Ni wânyawo wâjanjile, “Ngwamba! Natamuno kupilikana kose nganitupilikane kuti apali Mbumu jwa Akunnungu.”

3 Ni che Paolo wâusisye, “Nambi mwabatiswe ubatiso chi?” Ni wânyawo wâjanjile, “Ubatiso u che Yohana.”

4 Che Paolo wâtite, “Ubatiso u che Yohana waliji wakulosya kuti wându alesile sambu. Che Yohana wâasalile wându wâakulupilile wâtachiika panyuma pao, wêlewo ali Che Yesu.”

5 Pa wâpilikene yeleyo wâbatiswe kwa liina lya Ambuje Che Yesu.

6 Nipele, che Paolo wâwîsile makono gao pa wânyawo, ni Mbumu jwa Akunnungu wâatuluchile ni wâtandite kuwêchetanga iwêcheto ineine, iyoyo wâtandite kulalichila utenga wa Akunnungu.

7 Wându wose wo wâliji mpela wându likumi ni wâwîli.

8 Che Paolo wâjanjilaga mu nyumba ja kupopelela jila kwa miesi jitatu ni wâachisyaga kuti akulupilile Umwenye wa Akunnungu.

9 Nambo wându wâne wâliji wâkukakatima mitima ni wâkanile kukulupilila, wâtandite kuwêchetanga yangalumbana nkati wându wâkulikuya Litala lya Ambuje pasikati ja wându. Pelepo che Paolo wâaalesile, wâajigele wâkulijiganya wâ Ambuje ni wâliji nkukunguluka nawo mo wâ gose mu chuumba chakulijiganyila chi che Tulona.

10 Yeleyo yatendekwe yaka iwîli mpaka wându wose wâwâtamaga ku Asia ni Wâyahudi pamo ni Wâgiliki, wâpilikene Lilo wê lya Ambuje.

Wânache wâ che Sikewa akulinganga kuga wînga masoka

11 Akunnungu wâpanganyisye yakusimonjeka yejinji kwa makono ga che Paolo,

12 Wându wâjajalaga namose iguo ya mwana ni iwalo ine iwâikwaiye che Paolo, wâjajawisye kwa wâkulwala ni wâkulwala wo wâlamiswe ilwele yao, ni a wâla wâwâkwete masoka gaakopweche.

13 Wâyahudi wâmpewe wâkuga wînga masoka mwa wându, wâjajawisye akuno ni akunokuno achilingaga kulikolanga liina lya Ambuje Che Yesu, kwa wêle wâwâkwete masoka achitiji, “Ngunsalila kwa liina lya Ambuje Che Yesu jwakulalichilwa ni che Paolo, ntyoche.”

14 Wâwâtendaga yeleyo, wâliji wânache nsano ni wâwîli wa che Sikewa Jwâmpesi Jwankulu jwa Chiyahudi.

15 Nambo lisoka lila lyaajanjile wânyawo, “Che Yesu ngwamanyilila ni che Paolo nombejo ngummanyilila, nambo wânyamwe ndi wâani?”

16 Nipele jwamasoka jo wâsumbile ni kwagalagasya mpaka wânache wâ che Sikewa wo wâutwiche mu nyumba jo ali matakope ni ma wânga gâkwe.

17 Ngani ji jamanyiche kwa jwalijose juwatamaga ku Efeso, kutandila Myahudi kwichila W̄agiliki. Wose w̄akamwilwe ni lipamba, ni w̄alikusisye liina lya Ambuje Che Yesu.

18 W̄ajinji mwa w̄ele w̄awakulupilile Che Yesu w̄aiche ni w̄ajitichisye paujo pa w̄andu yangalimate iw̄aitesile.

19 W̄ane w̄awatendaga usawi ndanda jo, w̄ajigele itabu yao iw̄aitendelaga usawi yo ni kwijocha paujo pa w̄andu. W̄awalasile ntengo wa itabu yo ni kusimana mbiya syesijinji.

20 Kwanti yeleyo, Liloŵe lya Ambuje lyapundile ni kwenela ni kola machili nnope.

Utindiganyo ku Efeso

21 Payamasile yeleyo, che Paolo w̄asachile kwaula ku Yelusalemu achipi-tilaga ku Makedonia ni ku Akaya. W̄atite, “Pachiiche kweleko, ikuumajila kwaula ku Loma nombe.”

22 Ni w̄alajisye w̄awili mwa w̄akwakamuchisya w̄ao, che Timoseo ni che Elasto, kuti w̄alongolele ku Makedonia ni nsyene w̄asigalile mu Asia kwa katema.

23 Katema ko ni katema kakatyochele utinda wekulungwa ku Efeso ko ligongo lya Litala lya Ambuje.

24 Jwapali mundu liina lyakwe che Demetilio jwakusyana madini ga feza. Jweleju w̄aliji ni masengo ga kolosya inyago ya nyuumba sya mwana sisyaliji mpela nyuumba ja nnungu jwankongwe jwakuw̄ilanjikwa Atemi. Masengo go gaapokasisye kwannope w̄amasengo w̄ao.

25 Che Demetilio w̄asongangenyē w̄amasengo w̄ao pamo ni w̄andu w̄ane w̄awaliji w̄amasengo mpela gagogo pego ni kwasalila, “W̄andumwe, nkumany- ililanga kuti ipanje yetu itukupata yi ikukopoka mmalonda gagaga pega.

26 Sano nkulola ni kulipikanila mwachinsyene che Paolo yakuti pakupanganya, nombe ngaŵa pa Efeso pe nambo pa Asia pose. Che Paolo ju w̄aachisisye ni kwagalausya w̄andu ajitichisye kuti achiminungu w̄apanganyiswe ni makono ga w̄andu ngaŵa achiminungu w̄a usyene.

27 Nipele kupikaniche kuti malonda getu ga chigajaluche. Ni ngaŵa malonda getu pega, nambo ni nyuumba ja nnungu jwankongwe Atemi ngajichimbichikwa kose. Ni mbesi jakwe lumbili lwa w̄elewo w̄akunlamba w̄a Asia wose ni w̄andu wose w̄a mchilambo chiuchimala.”

28 W̄andu w̄ala pa w̄apilikene yeleyo yaachimile kwannope ni kutanda gumilanga achitiji, “Jwankulu ali Atemi jwa W̄aefeso!”

29 Musi wose wagumbele utindiganyo. Ni w̄aakamwile che Gayo ni che Alisitako, w̄awatamaga ku Makedonia w̄awaliji mu ulendo umo ni che Paolo, ni w̄aajawisye kwa kwanguya kuluw̄ala lwa micheso.

30 Che Paolo nsyene w̄asachile kwinjila mu mpingo wa w̄andu mula nambo w̄akwakuya w̄ala w̄ankanyisye.

31 Achakulu w̄ane w̄a chilambo cha ku Asia w̄aliji achambusanga w̄ao che Paolo, w̄apelechele utenga wakwachondelela kuti akalijausya nsyene ku luw̄ala lwa micheso ko.

32 Katema ko kila mundu jwagumisile, w̄ane achi ni w̄ane achila, pakuw̄a nkungulu ula waliji jugulijuguli, w̄ajinji nganaimanyililanga ligongo lya kusongangana kwao.

33 Pakuw̄a W̄ayahudi w̄antesile che Alekisanda akopoche mmbujo mwa w̄andu, w̄andu w̄ampepe mu mpingo mula w̄aganisisye kuti ali jwelejo. Nipele

che Alekisanda wajongwele nkono ni kwamyalasya achisakaga kuliwalanga paujo pa mpingo wa wandu.

³⁴ Nambo pawamanyilile kuti waliji Myahudi, wose wagumisile kwana kamo kwa masaa gawili, “Jwankulu ali Atemi jwa Waefeso!”

³⁵ Mbesi, jwakulemba jwa pamusi po wakombwele kwamyalasya, waasalile, “Wanyamwe wandu wa ku Efeso, kila mundu pelepa akumanyilila kuti wandu wa musu wa Efeso wu, ni wakujilindilila nyuumba ja nnungu Atemi, ni wakuligosa liganga lyeswela lilyagwile kutyochela kwini lila.

³⁶ Ngapagwa jwalijose jwakukombola kukanila yeleyo. Nipele mmyalalanje, nkatenda chachili chose kwakwanguya.

³⁷ Mwawilasile wandu wa pelepa namuno nganajinyelusya nyuumba ja nnungu pane kuntukana nnungu jwetu jwankongwe.

³⁸ Nipele, iwaga che Demetilio ni wamasengo wao akwete magambo gao nkati wandu wa, mikungulu jipali ni achakulu wa ilambo nombe nawo apali, akukombola kuwechetelana kweleko.

³⁹ Nambo iwaga kwana magambo gane njauseye ku nkungulu waukukundikwa.

⁴⁰ Pakuwa akakombwele kutuwechetela ligongo lya kutindiganya kwatukutesile lelo jino. Kutindiganya ku nganilipagwa ligongo ni sooni ngatukombola kusala ligongo lya kutenda nkungulu wu.”

⁴¹ Pawamasile kuwecheta yeleyo, wamwasisye wandu wa wasongangene wo.

20

Che Paolo akwaula sooni ku Makedonia ni ku Ugiliki

¹ Pawamasile utinda ku Efeso, che Paolo wawilasile wakwakuya wala pamo, ni kwalimbisya ntima. Ni waalanjile ni kutanda ulendo wa ku Makedonia.

² Ni wapite mu ilambo ila ni kwalimbisya ntima kwa malowe gamajinji wakukulupilila wa misi jo. Nipele waiche ku Ugiliki,

³ kweleko watemi miesi jitatu. Pawaliji nkuliwika chile kwa ulendo wa ku Silia kwa litala lya mmeesi, waimanyi kuti Wayahudi watamilile ntemela wangalimate, nipele waamwiwe kuuja achipitilaga ku Makedonia.

⁴ Che Sopatula mwana ju che Piho mundu jwa ku Belea walongene ni che Paolo pamo ni che Alisitako ni che Sekundo jwa ku Sesalonike, che Gayo jwa ku Debe ni che Timoseo, che Tukiko ni che Tilofimo jwa ku Asia.

⁵ Wandu wo watulogolele ni waliji nkutulolela ku Tuloa kula.

⁶ Pagapite mowa ga mikate jangatajikwa amila, uweji twakwesile ngalawa kutyochela ku Filipi ni pagamasile mowa nsano, twaiche ku Tuloa kula. Ni kweleko twatemi chijuma chimo.

Che Paolo akunsyusya che Eutiko

⁷ Lyuwa lyaandanda lya chijuma twachingangene kuti tulye pamo. Ni che Paolo pakuwa wasachile kuti atyoche malawi jakwe, wakungulwiche ni wandu, ni sooni wajendelechele kukunguluka ni wandu wo mpaka chilo nnope.

⁸ Mu chuumba cha mwini kutwasongangene ko kwaliji ni ibatali yejinji ichikolelaga.

⁹ Ni jwapali nchanda liina lyakwe che Eutiko juwatemi pedilisha. Che Paolo pawajendelechelaga kukunguluka, che Eutiko watandite kugwesela kanandikanandi. Kumbesi wagonile ni wagwile paasi kutyochela chuumba chaatatu cha mwini. Ni pawannyakwile waliji wamale kuwa.

10 Nambo che Paolo watulwiche paasi ni wâtindiwêle ni kwakumbata ni kuti, “Kasinlilanga pakuwâ ali jwanjumi.”

11 Ni wakwesile sooni ku chuumba cha mwinani kula wâgawênye nkate ni wâlile. Wajendelechele kulalichila mpaka kundawi pe nipele wâtyosile.

12 Wându wâla wânjigele nchanda jula kumangwao ali jwanjumi, nipele mitima jao jatulele.

Ulendo wa ku Mileto kutyochela ku Tuloa

13 Uweji twalongolele ku Aso ni ngalawâ jekulungwa, kweleko twatiji twajigale che Paolo. Yeleyo ni yatite pakulajisya nningwa wao kuti aiche kweleko wapasi.

14 Nipele che Paolo wâatusimene ku Aso kula, ni twakwesile mu ngalawâ ni twajawile ku Mitulene.

15 Kutyochela kweleko twajendelechele ni ulendo ni malawi jakwe twaiche ku Kio. Pa lyuwa lyaaawi twapelengeny ku Samo ni malawi jakwe twaiche ku Mileto.

16 Pakuwa che Paolo wâsachile kwendelechela ni ulendo wao ni ngalawâ pangasepuchila ku Efeso kuti akasakawa nnope ku Asia ko. Wachelengaga nningwa wao kuti yakombolekaga aiche ku Yelusalemu kwaligongo lya lyuwa lya Pentekosite.

Che Paolo akwalanga achachekulu wa ku Efeso

17 Che Paolo pawaliji ku Mileto walajisye utenga wa kwawilanga achachekulu wa mipingo ja wandu wakunkulupilila Kilisito ja ku Efeso kuti achangane.

18 Achachekulu wala pawaiiche, che Paolo waasalile, “Mwachinsyene nku-manyililanga indite pakutama ni wanyamwe mowa gose chitandile lyuwa lyaandanda lila panaiche pachilambo cha ku Asia.

19 Nkumanyililanga indite pakwatumichila Ambuje nkulitulusya kose ni misosi ni masausyo gagambatile kwaligongo lya malindi ga Wayahudi wampepe.

20 Nkumanyililanga kuti uneji nganinyogopa namose kanandi kunlalichila pelanga ni mmajumba genu ni kunjiganya chakunkamuchisya chachili chose.

21 Naajamwiche kwakalipa nnope Wayahudi ni Wagiliki aleche sambi syao ni kwaujilila Akunnungu ni kunkulupilila Ambuje wetu Che Yesu.

22 Sano, uneji ngumpilikanichisya Mbumu jwa Akunnungu, ngwaula ku Yelusalemu pangaimanyilila chachili chose chachichiisimane kweleko.

23 Nguchimanyilila chindu chimo kuti mmusi wauliwose Mbumu jwa Akunnungu akusalila kuti kutaWikwa ni masausyo gakunindilila.

24 Nambo nganguwâlanjila umi wangu kuti wana chindu nnope kwa uneji nningwa wangu malichisye unduna wangu ni masengo gawambele Ambuje Che Yesu nagapanganye, yaani naalalichile wandu Ngani Jambone ja upile wa Akunnungu.

25 “Mbiite mwa wanyamwe wose njilalichilaga Umwenye wa Akunnungu. Nambo sambano ngumanyilila kuti ngapagwa jwalijose mwa wanyamwe juchachimona une sooni.

26 Nipele lelo jino ngunsalila kuti yakopochelaga jumo jwenu kujonasika, uneji nganingola magambo.

27 Pakuwa nganileka kunlalichila yanayose yakusaka kuipanganya Akunnungu.

²⁸ Nlilolechesye mwachinsyene, mwagose wându wose wâmpelpe Mbumu jwa Akunnungu kuti mwalele wanyawo. Nkaachunje wându wâ Akunnungu wâwapatile kwa miasi ja Mwanagwe.

²⁹ Nguimanyilila uchenene kuti pingutyoka masogo gakalipa chiganjimuchile ni ngagakola chanasa kwa mpingo wo.

³⁰ Ni sooni mwa mwachinsyene chakopochele wându wâchawêchete ya unami kwasoyasya wakulijiganya ni kwatenda waakuye wanyawo.

³¹ Nipele, nlilolechesye nchikumbuchilaga kuti kwa moŵa ga yaka itatu chilo ni muusi, nganileka kunjamuka kila jumo mwa wanyamwe kwa misosi.

³² “Nipele sambano, wanyamwe ngummikanga mmakono ga Akunnungu ni pa utenga wa upile wao, waukukombola kunkolosya ni kumpa ntuuka pamo ni wându wâo wâwaswejeswe.

³³ Uneji nganisaka madini ga feza pane sahabu pane iwalo ya mundu jwalijose.

³⁴ Mwachinsyene nkumanyililanga kuti napanganisye masengo ni makono gangu nansyene kuti mbate yaikunsoŵa ni yaikwasoŵa achinjangu nombewo.

³⁵ Moŵa gose mbanganyisye masengo nti itagu kukwenu, kunnosya kuti tukusachilwa kwakamuchisya wakulaga, tuchikumbuchilaga maloŵe ga Ambuje Che Yesu nsyene gagakuti, ‘Mbaya kutyosya kupunda kupochela.’ ”

³⁶ Che Paolo paŵamasile kuwêcheta yeleyo watindiŵele pamo ni wanyawo wose ni kwapopela Akunnungu.

³⁷ Wose wâliji nkulilanga ni wâalanjile che Paolo kwakwakumbata ni kwalosya unonyelo wekulungwa.

³⁸ Chindu chichatesile asupuche nnope chaliji liloŵe liŵawêchete che Paolo paŵatite, “Ngamuuwona sooni.” Nipele wâapechesye mpaka mu ngalaŵa jekulungwa.

21

Che Paolo akwaula ku Yelusalemu

¹ Pitwalangene nawo, twakwesile mu ngalaŵa jekulungwa ni twajawile mpaka ku Kosi. Malaŵi jakwe twaiche musu wa ku Lode ni kutyochela kweleko twajawile ku Patala.

² Ni kweleko twajisimene ngalaŵa jekulungwa jijajombokaga kwaula ku Foinike, twakwesile ni kwendelechela ni ulendo.

³ Pitwaiche pakukombola kujiwona Kupulo, twapite upande wa kunchiji ni kwaula ku Silia. Twajimi musu wa ku Tilo ni kujitulusya misigo kutyochela mu ngalaŵa jekulungwa.

⁴ Kweleko twaasimene wându wakunkulupilila Che Yesu, ni twatemi pamo ni wanyawo chijuma chimo. Kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu wanchondelele che Paolo kuti akajaula ku Yelusalemu.

⁵ Nambo pikamasile katema ka kutama ni wanyawo, twajendelechele ni ulendo wetu. Wându wose pamo ni achiwankwawo ni achiwana wâo wâtupechesye mpaka paasa musu. Pitwaiche ku mbwani twatindiŵele wânawose ni kwapopela Akunnungu.

⁶ Nipele twalangene, nowaji twakwesile mu ngalaŵa jekulungwa ni wanyawo wasile mmangwao.

⁷ Kutyochema ku Tilo twajendelechele ni ulendo wetu mpaka twaiche ku Tolemais, ni kweleko twajawile kukwakomasya wakukulupilila achinjetu, twatemi nawo kwa lyuwa limo.

⁸ Malaŵi jakwe twajendelechele ni ulendo ni kwika ku Kaisalia. Ni kweleko twajawile ku nyumba ji che Filipo jwakulalichila Ngani Jambone. Jwelejo waliji jumo jwa aŵala saba waŵasagulikwe ku Yelusalemu kula.

⁹ Mundu jo wakwete achiŵaliŵalipe ncheche waŵalondolaga utenga wa Akunnungu.

¹⁰ Pitwatemi kweleko moŵa gampepe waiche jwakulondola jwa Akunnungu jumo kutyochema ku Yudea liina lyakwe che Agabo.

¹¹ Ni waiche pitwaliji, ŵaujigele nkaanda u che Paolo ni ŵalitaŵile mmakono ni makongolo ni kuti, “Mbumu jwa Akunnungu akuti, ‘Ŵayahudi ŵa ku Yelusalemu kula chantaŵe nsyene nkaanda wu kwanti nnyi ni kunjausya mmakono ga ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi.’ ”

¹² Patwapilikene yeleyo, uweji ni ŵandu ŵane waŵaliji pepala twachondelele che Paolo kuti akajaula ku Yelusalemu.

¹³ Nambo che Paolo nsyene ŵajanjile, “Ana nkusaka kupanganya chichi? Nkusaka kuusupuya ntima wangu ni misosi jenu? Ndili chile ngaŵa kutaŵikwa pe ku Yelusalemu kula, nambo atamuno kuwa kwa ligongo lya Ambuje Che Yesu.”

¹⁴ Paŵakanile kutupilikanila twannesile nikuti, “Chakusaka Ambuje chitendekwe!”

¹⁵ Pitwatemi pepala moŵa gampepe, twataŵile misigo jetu ni twajendelechele ni ulendo wa ku Yelusalemu.

¹⁶ Wakulijiganya ŵampepe ŵa ku Kaisalia kula ŵalongene ni uweji, ni ŵatupesheye ku nyumba ji che Mnasoni kutwajile kukutama ni jwelejo moŵa gampepe. Che Mnasoni waliji mundu jwa ku Kupulo ni juŵaliji jwakukulupilila jwa kalakala.

Che Paolo akwajimajimila che Yakobo

¹⁷ Patwaiche ku Yelusalemu, ŵandu wakukulupilila Che Yesu achinjetu ŵa kweleko watupochele uchenene nnope.

¹⁸ Malaŵi jakwe che Paolo ŵalongene ni uweji kukwakomasya che Yakobo, achachekulu wose ŵa ŵandu wakukulupilila Che Yesu ŵa kweleko waliji palapala.

¹⁹ Patwamasile kwakomasya, che Paolo watandite kwasalila yanayose nkati iŵaitesile Akunnungu kwa masengo ga che Paolo kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi.

²⁰ Ŵandu ŵala paŵapilikene yeleyo waakusisye Akunnungu. Nipele ŵansalile che Paolo, “Nlongo njetu, nkukombola kuwona kuti kwana mianda ja Ŵayahudi aŵele wakukulupilila sambano ni wose akulimbila kugakumulichisya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa.

²¹ Apilikene kuti alakwe nkawajiganya Ŵayahudi wakutama pasikati ja ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi anagakumulisye Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa, ni mwasalile akaumbasya wanache ŵao namose kugakumulichisya masyoŵelo ga Ŵayahudi.

²² Nambi chiiŵe uli? Isyene ŵandu chapilikane kuti nnyiche.

²³ Mbaya ntendekanye chitukunsalila uwe. Tukwete achalume ncheche pelepa waŵataŵile nasili paujo pa Akunnungu.

24 Nliwanganye ni wanyawo mu kupopela kwa kuliswejesya, nipe ntengo waukusachilwa kwa wanyamwe wose, nipele wandu wo amyolekwe umbo. Kwakutenda yeleyo wandu wose chamanyilile kuti ngani siwasipilikene syo nkati alakwe nganisiwa sisyene nomwe mwasylene nkugakamulisya Mala-jiso ga Akunnungu gaWapele che Musa.

25 Yankati wandu wangaWa Wayahudi waWakulupilile Che Yesu, uweji twalem-bele chikalata ni kwasalila itwilamwile ni kwapelechela, chachikuti, akalya chachili chose chetaje mbopesi sya minungu ja unami, ni akalya miasi, ni akalya nyama ja chinyama chepopotolwe ni aleche chikululu.”

26 Nipele malaWi jakwe che Paolo waajigele wandu wala ni kupopela kwa kuliswejesya pamo nawo. Nipele wajinjile pa Nyuumba ja Akunnungu kukusala mbesi ja moWa gakuliswejesya ni yankati mbopesi ja malipilo jichijityosyekwe kwaligongo lya jwalijose mwa wanyawo.

Che Paolo akukamulwa pa Nyuumba ja Akunnungu

27 MoWa nsano ni gaWi gala gachiwandichilaga kumala, Wayahudi waWakopochele ku Asia wambweni che Paolo ali pa Nyuumba ja Akunnungu. Nipele waatesile wandu wose waachime che Paolo ni wankamwile,

28 achinyanyisyaga, “Wanyamwe Waisilaeli, kuntukamusy! Mundu ju ni jwejula jwakwajiganya achalume wose indu yakukanilana ni Waisilaeli pamo ni Malajisyo ga Akunnungu gaWapele che Musa ni Nyuumba ja Akunnungu ji. Ni sooni wajinjisy Wagiliki pa Nyuumba ja Akunnungu ni kupasakasya peuto papaswela pa.”

29 Watite yeleyo ligongo wambweni che Tilofimo mundu jwa ku Efeso, mu musi, ali pamo ni che Paolo ni waganisise kuti che Paolo wanjinjisy pa Nyuumba ja Akunnungu.

30 Nipele musi wose wagumbele utindiganyo ni waiche wandu kutyochela mbande syose kuti waakamule che Paolo, wakwekwelemye ni kwakoposya pa Nyuumba ja Akunnungu, ni papopo waugele minango ja Nyuumba ja Akunnungu.

31 Waliwisile chile kuti waulaje, nambo ngani jo japikaniche kwa jwankulu jwa wangondo lichila wa Chiloma kuti Yelusalemu jose jili tametame.

32 PangakaWa jwankulu jwa wangondo mia moja jula waajigele wangondo wakwe ni achakulu wao ni wautuchile ku mpingo wa wandu kula. Ni wanyawo paWammweni jwankulu jo ni wangondo wakwe walesile kumputa che Paolo.

33 Nipele jwankulu jwa wangondo jula wanjaulile che Paolo, wankamwile ni kulamula kuti ataWikwe minyolo jiWi. Ni wausisye achitiji, “Ana ncheni jweleju, nombe atesile chichi?”

34 Wane waali mu mpingo wa wandu mula wagumilangaga, wane achi ni wane acho. Ligongo lya wele utinda wo, jwankulu jwa wangondo jula nganakombola kugamanyilila magambo gasyenesyene. Nipele walamwile wangondo wala kuti wajigale che Paolo ni kunjausya mu likome.

35 Che Paolo paWaiche pakukwelela kwinjilila nkati, wangondo wannyakwile ligongo lya utindiganyo wa wandu.

36 Mpingo wekulungwa wa wandu wakuiye achinyanyisyaga, “Mwaulaje!”

Che Paolo akuliWalanga

37 Paŵanjinjisyaga mu likome, che Paolo ŵanchondelele jwankulu jwa ŵangondo mia moja jula achitiji, “Ana ngukombola kuŵecheta chindu nomwe?” Jwankulu jula ŵajanjile, “Ana nkumanyilila kuŵecheta Chigiliki?”

38 Ana mmweji ngati Mmisili jumwachisisye ŵandu atindiganye ni kwa-longosya ŵakuulaga elufu nne ŵala mpaka mwipululu?”

39 Che Paolo ŵajanjile, “Ngwamba! Uneji ndili Myahudi, jumbagwilwe ku Taso, musi wa ku Kilikia, uneji jwa musi waumanyiche nnope. Choonde, munyitichisye mechete ni ŵandu ŵa.”

40 Jwankulu jula ŵajitichisye, nipele che Paolo ŵajimi pakukwelela pala, ŵagolwesye nkono kwamyalasya ŵandu ŵala, ni ŵandu ŵala ŵamyalele ni ŵatandite kuŵecheta nawo Mchiebulania.

22

1 “Achalongo achinjangu ni achatati, mumbilikanile uchenene inguti kulichenjela paujo penu!”

2 Ŵandu ŵala paŵampilikene che Paolo achikungulukaga nawo Mchiebulania ŵamyalele jii. Ni che Paolo ŵajendelechele kuŵecheta,

3 “Uneji ndili Myahudi, napagwilwe ku Taso, musi wa ku Kilikia. Nambo ngulile papapa pa Yelusalemu, naliji jwakulijiganya ju che Gamalieli. Nalijiganyisye uchenene kukamula malajisyo ga achambuje ŵetu. Nalityosisye ni ntima wose kwa Akunnungu mpela intite ŵanyamwe lelo jino.

4 Naalagesye ŵandu Ŵakwakuya Che Yesu mpaka kwaulaga. Naakamwile achalume ni achakongwe ŵakwe ni kwataŵa mu nyumba jakutaŵilwa.

5 Jŵambopesi jwankulu pamo ni nkungulu wa achachekulu akukombola kuutyosya umboni wa yeleyo. Ŵanyawo ni ŵaŵambele chikalata chakwapelechela Ŵayahudi ŵakutama ku Damesiki. Najawile ku Damesiki kuti ngaakamule ŵandu wo ni kwajigala kuja nawo ku Yelusalemu ali ataŵikwe kuti jamukwe.”

Che Paolo akuŵecheta yatite pakuŵa jwakukulupilila (Masengo 9:1-19; 26:12-18)

6 “Nipele, panaliji mwitala kuŵandichila ku Damesiki, muusi mpela lyuŵa pa ntwе chisisimuchile kwınani kwakopochele lulanga lwekulungwa ni lwalanguchisye une mbande syose.

7 Pelepo nagwile paasi, nipele napilikene liloŵe lichisalilaga, ‘Che Sauli, che Sauli! Ana ligongo chi nkuunagasya une?’

8 Noneji nausisye, ‘Ana ŵaani alakwe, Ambuje?’ Nombewo ŵajanjile, ‘Uneji ndili Che Yesu jwa ku Nasaleti junkunagasya.’

9 Achinjangu ŵanaliji nawo mu ulendo ŵala ŵaliweni lilanguka lila nambo nganalipikana liloŵe lya ajula jwaŵaŵechetaga ni ene.

10 Nipele uneji nausisye, ‘Ana ndende chichi Ambuje?’ Nombe Ambuje ŵanyanjile, ‘Njime, njaule ku Damesiki ni kweleko chansalile yose yaikumajila kuipanganya.’

11 Kwa ligongo lya kung'alima kwa lilanguka lila nalepele kulola nipele achinjangu unalongene nawo mu ulendo ŵala ŵangamwile nkono ni kunongosya mpaka naiche ku Damesiki.

12 “Ni ku Damesiki ko jwapali mundu jumo liina lyakwe che Anania, mundu jwakwalamba Akunnungu ni jwakugakumulichisya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni juŵaŵalanjikwe umboni kuti ali jwambone ni Ŵayahudi ŵakutama ku Damesiki.

¹³ Jwelejo wache kukuunola, ni wajimi pachiwandi ni uneji ni kuti, 'Mpwanga che Sauli! Nkombole kulola sooni.' Papopo nakombwele kulola sooni ni nammweni.

¹⁴ Nipele che Anania watite, 'Akunungu wa achambuje wetu ansagwile mmwe kuti mmanyilile yakuisaka, ni kummona jwelejo jwakupanganya yambone paujo pa Akunungu, ni kumpilikana nsyene achiwetchetaga.

¹⁵ Pakuwa chimme jwaumboni jwakwe kwa wandu wose nchasalilaga aila yose inyiweni ni kwipilikana.

¹⁶ Nipele sano nkulindilila ichichi, njime mbatiswe ni kutyosyekwa sambu syenu, kwakutenda yelei nkuliwilanga liina lya Ambuje.'

Che Paolo akuwilanjikwa waalichile wandu wanga wa Wayahudi

¹⁷ "Nipele, nausile ku Yelusalemu ni panapopelaga pa Nyumba ja Akunungu pala naiweni yakwiwona.

¹⁸ Nammweni Ambuje achiisalilaga, 'Njanguye! Ntyoche chitema mu Yelusalemu pakuwa wandu wa pelepa wa ngaapochela umboni wenu nkati une.'

¹⁹ Noneji najanjile, 'Ambuje, wanyawo akumanyilila kuti uneji ni jwejula junajendagajendaga mmajumba gao ga kupopelela ni kwatawa mu nyumba jakutawilwa awala wawankulupilile mmweji ni kwaputa.

²⁰ Ni katema pawammuleje che Stefano jwa umboni jwenu, uneji nansyene naliji palapala ni sooni najitichisye kuti waulaje ni nalindilile nguo sya wawambuleje wala.'

²¹ Ambuje waasalile, 'Njaule, chinantume kwakutalika, kwa wandu wanga wa Wayahudi.'

²² Wandu wala wapilikanilaga mpaka pawawechete malo we go, nipele, watandite kunyanyisya achitiji, "Mumbulaje! Mundu jwati yelei ngaakuwajilwa kulama."

²³ Ni wajendelechele kunyanyisya akuno achiulaga iwalo yao ni kututumya luundu mwinani.

²⁴ Jwankulu jwa wangondo lichila jula waalamwile wangondo wao anjigale che Paolo ni kunjinjisy mu likome, ni waalajisye waapute mbokola ali nkumbusya kuti wamanyisye ligongo lya Wayahudi kunyanyisya.

²⁵ Nambo pawantawile ngonji kuti wapute, che Paolo wambusisye jwankulu jumo juwajimi pepala, "Ana malajisyo gakutusaka kumputa mbokola Mloma akana we kulamulikwa?"

²⁶ Jwankulu jula pawapilikene yeleyo, wawajile ku jwankulu jwa wangondo jula ni kwasalila, "Ana nkusaka kutenda chichi? Pakuwa mundu ju ali Mloma!"

²⁷ Nipele jwankulu jwa wangondo jula wanjaulile che Paolo ni kummusya, "Musalile, ana mmwe Mloma?" Che Paolo wajanjile, "Elo."

²⁸ Jwankulu jwa wangondo jula watite, "Uneji none ndili Mloma kwa kusuma ni ntengo wekulungwa." Che Paolo watite, "Nambo uneji ndili Mloma jwakupagwa."

²⁹ Nipele wandu wawasachile kumbusya ali nkumputa che Paolo wala papopo watyosile. Ni jwankulu jwa wangondo jula pawaimanyilile kuti che Paolo waliji Mloma wajogwepe pakuwa wantawile ni minyolo.

Che Paolo pa nkungulu wa Wayahudi

30 Malaŵi jakwe, jwankulu jwa ŵangondo mia moja jula ŵasachile kugamanyilila magambo gasyenyene gakuŵechetelwa che Paolo ni Ŵayahudi. Nipele ŵangopwele minyolo jila ni ŵaalamwile achakulu ŵambopesi ni achakulu ŵa nkungulu asimane. Nipele ŵanjigele che Paolo ni kuntulusya paasi ni kunjimika paujo pa nkungulu.

23

1 Che Paolo ŵalolechesye kwannope ŵankungulu ŵala ni ŵatandite kuŵecheta achitiji, “Achalongo achinjangu, naatumichile Akunnungu kwa ntima wambone mpaka lelo jino.”

2 Pelepo che Anania Jwambopesi Jwankulu ŵalamwile kuti aŵala ŵaŵaliji kuŵandikana ni che Paolo ŵapute lijanda pakang’wa jao.

3 Nipele, che Paolo ŵansalile che Anania, “Akunnungu nsyene champute alakwe jwaulamba! Ana nomwejo nteemi pelepo kuti mulamule malinga ni malajisyo nomweji mwasylene ngankugakuya malajisyo kwa kwasalila ŵandu aambute?”

4 Ŵandu ŵaŵajimi pepala ŵala ŵansalile che Paolo “Mmwejo, nkuntukana Jwambopesi Jwankulu jwa Akunnungu?”

5 Ni che Paolo ŵatite, “Achalongo achinjangu nganinamanyililaga kuti ŵelewo ali Jwambopesi Jwankulu. Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, ‘Ngasimmecheta yangalimate nkati jwankulu jwa ŵandu ŵenu.’ ”

6 Nipele che Paolo ŵaimanyilile kuti mpingo umo wa ŵankungulu ŵala waliji Masadukayo ni wine waliji Mafalisayo. Nipele ŵanyanyisye kwannope paujo pa nkungulu ula achitiji, “Achalongo achinjangu, uneji ndili Mfalisayo mwanache jwa Mfalisayo. Uneji ndili pa nkungulu pa kulamulikwa ligongo ngulolela kuti ŵawe chasyuche.”

7 Palapala paŵaŵechete yeleyo, gakopochele makani gamakulungwa pasikati ja Mafalisayo ni Masadukayo ni nkungulu ula wasapulene.

8 Pakuŵa Masadukayo akuti nganikupagwa kusyuka atamuno achikatumetume ŵa kwinani, ni mbumu nombe nasyo nganisipagwa. Nambo Mafalisayo akwitichisya yanayose itatu.

9 Ngomo sila syapundile ni ŵampepe mwa ŵakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ŵa mpingo ŵa Mafalisayo ŵajimi ni koposya maloŵe gao kwamachili achitiji, “Ngatukugawona magambo gagaligose kwa mundu ju, ikukomboleka mbumu pane katumetume jwa kwinani aŵechete ni jwelejo.”

10 Makani gala gapundile kuŵa gamakulungwa nnope, nipele jwankulu jwa ŵangondo jula ŵajogopaga kuti ŵandu ŵala chankatanye che Paolo iŵaloiŵalo. Nipele, ŵaalamwile ŵangondo ŵakwe atuluchile kwauli mpingo wa ŵandu kula ni kunjigala che Paolo kwa machili ni kunjausya nkati.

11 Chilo cho, Ambuje ŵajimi chiŵandi ni che Paolo ni kuti, “Nkamulisye ntima! Mumalasilile umboni pa Yelusalemu pano, chintende iyoyo peyo ni ku Loma.”

Ŵayahudi akutama ntemela itajile pakwaulaga che Paolo

12 Pikwachele, Ŵayahudi ŵatesile ntemela. Ni ŵalitaŵilile kuti, “Ngatulya pane kung’wa chachili chose mpaka pachitwaulaje che Paolo.”

13 Ŵandu ŵaŵatesile yeleyo wo ŵaliji ŵandu mpela alobaini.

14 Nipele, w̄andu wo w̄ajawile kwa achakulu w̄ambopesi ni achachekulu ni kuti, “Tulita w̄ilile twachinsyene kuti ngatupasya chachili chose mpaka pachitwaulaje che Paolo.

15 Nipele sano, w̄anyamwe pamo ni w̄ankungulu nnajisye utenga kwa jwankulu jwa w̄angondo mia moja kuti antulusyeye kukwenu nchinamani-laga kuti nkusakanga kumanyilila uchenene magambo gakwe. Noweji akana w̄andichile tuli w̄ichile chile kummulaga.”

16 Nambo mwipwagwe che Paolo w̄apilikene ngani jo, nipele w̄aiche ni kwinjila mu likome mula ni kwasalila che Paolo nkati ngani jo.

17 Che Paolo w̄ammilasile jumo jwa w̄angondo ni kunsalila, “Munjausyeye nchanda ju kwa jwankulu jwa w̄angondo mia moja pakuw̄a akwete chindu chakwasalila.”

18 Jwangondo jula w̄anjigele nchanda jula ni kulongana nawo mpaka kwa jwankulu jwa w̄angondo ni kuti, “Che Paolo jwantawe jula w̄amilasile ni kuumba kuti nannychenawo jwanchanda ju kukwenu pakuw̄a akwete indu yakwasalila.”

19 Jwankulu jwa w̄angondo jula w̄ankamwile nchanda jula nkono, w̄anjigele pachisyepela ni kummusya, “Ana nkusaka kuusalila chichi?”

20 Nchanda jula w̄atite, “W̄ayahudi alangene kummenda alakwe mala w̄i munjausyeye che Paolo pa Nkungulu, achinamanilaga kuti akusaka amany-ilile uchenene ngani syakwe.

21 Nambo alakwe ngasimwajitichisya pakuw̄a kwana w̄andu kupunda alobaini wakwajuw̄ilila kwaulaga. Alita w̄ilile kuti ngalya natamuno kung'wa chachili chose mpaka w̄aulaje che Paolo ni sambano akulolela ichinjile pakulamula.”

22 Nipele jwankulu jwa w̄angondo jula w̄anlesile nchanda jula ajaule ni kunjamuka kuti, “Nkasala kwa mundu jwali jose kuti mumanyisye yeleyo.”

Che Paolo akwauswa kwa jwankulu jwa chilambo cha ku Yudea

23 Nipele jwankulu jwa w̄angondo mia moja jula w̄aa w̄ilasile achakulu w̄aw̄ili mwa w̄angondo wakwe ni kwalajisya, “Mwa w̄iche chile w̄angondo mia mbili ni w̄angondo wakwela mu falasi sabini ni w̄angondo wa mipamba mia mbili ajaulangane ku Kaisalia saa tatu ja chilo cha lelo.

24 Mwa w̄iche chile falasi w̄ampepe kuti wakwesye che Paolo aiche uchenene ku che Felikisi jwankulu jwa Chiloma mu chilambo cha ku Yudea.”

25 Jwankulu jwa w̄angondo mia moja jula w̄alembile chikalata chanti nyi.

26 “Ngunnamuchila alakwe che Felikisi jwankulu jwa Chiloma mu chilambo cha ku Yudea, uneji che Kilaudio Lusua ngunlembela.

27 W̄ayahudi w̄ankamwile Mundu ju ni w̄atiji ammulaje. Nambo panaimanyi kuti ali Mloma nipele najawile ni mpingo wa w̄angondo kukunkulupusya.

28 Nanjawisye ku Nkungulu wao wekulu njisakaga kuti manyilile magambo ga w̄aw̄echetelaga.

29 Naimanyi kuti w̄aw̄echetelaga nkati malajisyo gao, nambo uneji naiweni kuti nganakola magambo galigose gaku w̄ajilwa kuulajikwa atamuno kwataw̄a mu nyumba jakuta w̄ilwa.

30 W̄andu pa w̄amanyisye une kuti W̄ayahudi akusosa itajile pakumbulaga mundu ju, pangaka w̄a nalamwile kwa ikanawo kukwenu, ni naasalile w̄aw̄aw̄echetelaga wo kuti a w̄echete magambo gao kukwenu.”

³¹ Nipele w̄angondo w̄anjigele che Paolo mpela iw̄atite pakusalilwa ni chilo chichocho w̄anjawisye ku Antipatili.

³² Malaŵi jakwe w̄angondo mia mbili w̄aw̄ajendaga wamakongolo w̄aujile ku likome, w̄aaesile w̄angondo w̄aw̄akwesile falasi w̄ala ajendelechele ni ulendo wa kwapechesya che Paolo.

³³ W̄angondo w̄aw̄akwesile falasi paŵaiche ku Kaisalia, w̄ampele che Felikisi jwankulu jwa chilambo jo chikalata chila ni kwaŵika che Paolo mu ulamusi wao.

³⁴ Jwankulu jwa chilambo paŵachisyomile chikalata chila w̄ausisye kuti che Paolo wa musi chi. Paŵapilikene kuti jwa ku Kilikia,

³⁵ w̄atite, “Chinagapilikanile magambo genu pataiche w̄andu w̄akumbechetela.” Nipele w̄alamwile kuti w̄aagose che Paolo mu nyuumba ja chimwenye ji che Helode.

24

W̄ayahudi akumbechetela che Paolo paujo pa che Felikisi

¹ Pagapite moŵa nsano, che Anania Jwambopesi Jwankulu pamo ni achachekulu w̄ampepe ni mundu jwa malajisyo ga Chiloma liina lyakwe che Telitulo w̄atuluchile ku Kaisalia. Ni w̄ajawile kwa che Felikisi jula ni w̄ansalile yanayose iw̄ammechetelaga che Paolo.

² Che Felikisi w̄ammilasile che Paolo ni che Telitulo w̄atandite kwaŵechetela achitiji.

“Alakwe ambuje che Felikisi, ntulongwesye yambone ni uweji tukutama kwa chitendewele katema kose ni kulinganya kwa indu kukupanganyikwa kwa upoche wa w̄andu w̄etu.

³ Tukwitichisya yelei mu kusengwa moŵa gose ni kuntogolela kwannope alakwe papalipose.

⁴ Nambo pangansakalisya nnope, ngunchondelela ntupililile ni kutupilikanila itukuŵecheta.

⁵ Tukumanyilila kuti mundu ju ali jwakogoya nnope. Atandisye utindi-ganyo mwa W̄ayahudi papalipose pachilambo pose ni sooni ali jwankulu jwa mpingo wa chidini wa W̄anasaleti.

⁶ Ni sooni w̄alingaga kujisakasya Nyuumba ja Akunnungu, nowaji twankamwile. Twasachile kwalamula ni malajisyo getu twachinsyene.

⁷ Nambo che Lusia jwankulu jwa w̄angondo mia moja, w̄aiche ni kunjigala mmakono mwetu kwa machili.

⁸ Ni w̄alamwile kuti w̄akwaŵechetela wo aichanje kukwenu, nomwe mwasyene chinkombole kwauchilichisya ni kwimanyilila uchenene indu itukwaŵechetela.”

⁹ W̄ayahudi wose nombe w̄ajitichisye chiŵaŵechete che Telitulo kuti chili chisyene.

Che Paolo akulichenjela paujo pa che Felikisi

¹⁰ Nipele jwankulu jwa chilambo jula w̄angolochesye nkono che Paolo kuti aŵechete. Che Paolo ni w̄atite, “Ngusangalala nnope kulichenjela paujo penu pakuŵa ngumanyilila kuti alakwe ndi jwakulamula jwa w̄andu w̄etu kwa yaka yejinji.

¹¹ Pakuŵa alakwe mwasyene nkumanyilila kuti nganigapunde moŵa kumi na mbili chitandile panajawile kukupopela ku Yelusalemu.

12 Ŵayahudi nganasimana une njianganganaga ni mundu jwalijose. Nganasimana une njitindiganyaga pa Nyuumba ja Akunnungu pane mmajumba gao ga kupopelela atamuno palipose mmusi mo.

13 Sooni ŵanyaŵa ngaakombola kunsalila alakwe usyene wa yakumechetela une sambano yo.

14 Chingwitichisya paujo penu chili chimo, uneji ngwapopelela Akunnungu ŵa achambuje ŵetu, njilikuyaga alila litala lyaakuliŵilanga ŵanyawo kuti lili lya unami. Ngukulupilila yanayose yailembekwe mu itabu ya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni itabu ya ŵakulondola ŵa Akunnungu.

15 Uneji ngwete chilolelo kwa Akunnungu mpela ŵanyawo yakuti pakulolela, kuti chikupagwe kusyuka kwa ŵandu ŵambone ni ŵangalumbana.

16 Nipele moŵa gose ngulinga nningwa wangu uŵe wambone paujo pa Akunnungu ni kwa ŵandu.

17 “Panatemi yaka yejinji kwakutalika ko, nausile ku Yelusalemu kuti naaichisye ŵandu ŵa chilambo changu yakwakamuchisya kwa ligongo lya ŵakulaga ni kukutaga mbopesi.

18 Panaliji nkutenda yeleyo ni paŵasimene une pa Nyuumba ja Akunnungu ndili masile kuliswejesya. Nganiupagwa mpingo wa ŵandu natamuno utindiganyo.

19 Nambo ŵapali Ŵayahudi ŵane ŵaŵatyochele ku Asia, ŵanyawo ni ŵaŵaŵajilwe kuŵa paujo penu ni kuumechetela une iŵaga akwete chakumechetela.

20 Pane achinsyene ŵa asale chileŵo chiŵachisimene kukwangu panaliji pa Nkungulu wao wekulu,

21 ikaŵe yankati liloŵe limo peli linaŵechete panajimi paujo pao kuti, ‘Ngulamulikwa lelo jino pakuŵa ngukulupilila kuti ŵawile chasyuswe.’ ”

22 Nambo che Felikisi nsyene ŵaliji nkulimanyilila uchenene litala lyo, ŵaunichile ligambo lila ni kwasalila, “Pataiche che Lusia jwankulu jwa ŵangondo mia moja jo, chilamule magambo genu.”

23 Ni jwankulu jula ŵalamwile anjigale che Paolo ni kwalindilila, nambo aŵe ni uhulu kanandi ni akasaalekasya achambusangagwe kwapa yaikwasoŵa.

Che Paolo paujo pa che Felikisi ni che Dulusila

24 Pagapite moŵa gampepe, ŵaiche che Felikisi pamo ni che Dulusila ŵankwawo juŵaliji Myahudi. Ŵalamwile kuti aŵilanjikwe che Paolo ni ŵampilikanilaga achiŵechetaga yankati kwakupilila Che Yesu Kilisito.

25 Nambo paŵatandite che Paolo kuŵecheta yankati indu yaikwatenda ŵandu aŵe ŵambone ni ungapundanganya ni lyuŵa Akunnungu lichiŵalamule ŵandu wose, che Felikisi ŵajogwepe ni ŵatite, “Sano njauleje, chinammilanje sooni natapaga lipesa.”

26 Katema ko che Felikisi ŵalolelaga kuti chapegwe mbiya ni che Paolo. Ligongo lyo ŵapundile kwaŵilanga sooni ni sooni kunguluka nawo.

27 Payapite yaka iŵili, che Polikio Festo ŵaliji chilongola pamalo pa che Felikisi juŵaliji jwankulu jwa chilambo. Pakuŵa che Felikisi ŵasachile kwanonyelesya Ŵayahudi ŵalesile che Paolo mu nyuumba jakutaŵilwa mula.

25

Che Paolo akusaka alamulikwe ni Mwenye jwa ku Loma

¹ Moŵa gatatu pakumala che Festo kwinjila ku Kaisalia kugatanda masengo gakwe, ŵakwesile kwaula ku Yelusalemu.

² Kweleko achakulu ŵambopesi pamo ni ilongola ŵa Ŵayahudi ŵansalile che Festo magambo ga che Paolo.

³ Ŵachondelele che Festo kuti ŵasalalisye ntima kwa kwaikanawo che Paolo ku Yelusalemu kuti ŵajuŵilile petala ni kwaulaga.

⁴ Nambo che Festo Ŵaajanjile, “Che Paolo ali mu nyuumba jakutaŵilwa ku Kaisalia ni nansyene chinyaule kukoko pangakaŵa.

⁵ Mwaleche ilongola ŵenu ajaulangane pamo ni une kweleko akaaŵechetele naga atesile yangalumbana.”

⁶ Che Festo ŵatemi nawo kwa moŵa nane pane likumi, nipele ŵaujile ku Kaisalia. Malaŵi jakwe ŵajawile ni kutama pa chitengu cha ulamusi, ŵalamwile kuti ŵaichenawo che Paolo.

⁷ Paŵaiche che Paolo, Ŵayahudi ŵaŵakopochele ku Yelusalemu ŵansyungwile ni kutanda kwaŵechetela yejinji yakutopa ni nganakombolanga kuisalichisya.

⁸ Nkulichenjela, che Paolo ŵatite, “Uneji nganimbanganya magambo galigose gankati malajisyo ga Ŵayahudi pane nkati Nyuumba ja Akunungu natamuno kwa Mwenye jwa ku Loma.”

⁹ Nambo che Festo ŵasachile kulinonyelesya kwa Ŵayahudi ni ŵambusisye che Paolo, “Ana nkusaka kwaula ku Yelusalemu nkalamulikwe kweleko yankati magambo ga paujo pangu?”

¹⁰ Nambo che Paolo ŵatite, “Ngwima paujo pa nkungulu wa Mwenye jwa ku Loma, pelepa ni panguŵajilwa kulamulikwa. Alakwe mwasyene nku-manyilila uchenene, uneji nganinaapanganichisya Ŵayahudi changalumbana chachili chose.

¹¹ Nipele iŵaga ngwete magambo pane ndesile yangalumbana yakuŵajilwa kuulajikwa, ngangukana kuwa. Nambo iŵaga ngapagwa usyene wa magambo gakumechetela une ŵandu ŵa, ngapagwa mundu juchakombole kundaga mmakono mwa ŵanyawo. Ngusaka mumbeleche kwa Mwenye jwa ku Loma.”

¹² Nipele che Festo paŵamasile kuŵecheta ni ŵandu ŵa nkungulu ŵansalile che Paolo, “Nkusaka kunjausya kwa Mwenye jwa ku Loma, ayaga, chinjaule kwa Mwenye jwa ku Loma.”

Che Festo akunsalila che Agilipa ngani ji che Paolo

¹³ Gali gapite moŵa gampepe, mwenye che Agilipa ni che Belinike nlungwe, ŵaiche ku Kaisalia kukwakomasya che Festo.

¹⁴ Ni ŵatemi kweleko moŵa gampepe ni che Festo nombe ŵansalile mwenye ngani ja magambo ga che Paolo achitiji, “Kwana mundu jumo pelepa juŵannesile che Felikisi ali mu nyuumba jakutaŵilwa.

¹⁵ Panajawile ku Yelusalemu achakulu ŵambopesi pamo ni achachekulu ŵa Ŵayahudi ŵambechetele mundu jo ni kuunjondelela kuti naalamule ni kwajamuka.

¹⁶ Nambo uneji naasalile kuti Ŵaloma nganakola masyoŵelo go ga kuntosya mundu alamulikwe akanaŵe kuchingangana ni wandu

ŵakumbechetela meeso ni meeso, ni kwapa lipesa lya kulichenjela kwa iŵambechetele yo.

¹⁷ Nipele, paŵasongangene apano, nganingaŵa, malaŵi jakwe natemi pachitengu changu cha ulamusi ni kulajisya annyichenawo mundu jo.

¹⁸ Ŵakumbechetela ŵakwe paŵajimi, nganakoposya magambo ga yangalumbana mpela inaganisya.

¹⁹ Nambo ŵakanilanaga ine pe yankati dini jao ni yankati mundu jumo jwakuŵilanjikwa Che Yesu jwaŵawile nambo che Paolo akulimbila kuti ali ŵajumi.

²⁰ Nganinaimanyilila chakutenda nkati magambo ga. Nipele, nambusisye che Paolo iŵaga chasache kwaula ku Yelusalemu kukulamulikwa kweleko magambo ga.

²¹ Nambo che Paolo ŵasachile kulumulikwa ni Mwenye jwa ku Loma, nalamwile kuti angose mu nyumba jakutaŵilwa mpaka pachinaapeleche kwa Mwenye jwa ku Loma.”

²² Che Agilipa ŵane juŵaliji mwenye jwa liuto liine ŵansalile che Festo, “None ngusaka kumpilikanila nansyene mundu jo.” Che Festo ŵatite, “Chimumpikanile malaŵi.”

Che Paolo paujo pa che Agilipa ni che Belinike

²³ Malaŵi jakwe che Agilipa ni che Belinike ŵaiche ali nkusangalala pa nkungulu ali alongene ni achakulu ŵa ŵangondo ni achakulu ŵa musi. Che Festo ŵalamwile kuti ŵaichenawo che Paolo.

²⁴ Che Festo ŵatite, “Mwenye che Agilipa ni ŵanawose ŵantemi apano pamo ni uweji! Ŵayahudi wose ŵa pelepa ni ŵa ku Yelusalemu akummechetela mundu ju kukwangu ni akusaka aulajikwe.

²⁵ Nambo uneji nganinagawona magambo gagaligose gakwaŵajila kuulajikwa. Ni pakuŵa che Paolo nsyene ŵasachile alamulikwe ni Mwenye jwa ku Loma, noneji najitichisye kunjausya ku Loma.

²⁶ Kwa uneji nganingola usyene wankati ŵelewo wakunlembela Mwenye jwa ku Loma. Kwa ligongo lyo nannyichenawo paujo penu nnoopenope kukwenu achimwene mwenye che Agilipa, mwamalaga kumbusyausya mbate chakulemba.

²⁷ Pakuŵa nguwona chiiŵe yakusekasya kwajauchisya jwantawe pangasala uchenene yakwaŵechetele yo.”

26

Che Paolo akulichenjela paujo pa mwenye che Agilipa

¹ Nipele che Agilipa ŵansalile che Paolo, “Nkukombola kulichenjela.” Pelepo che Paolo ŵagolwesye nkono wao ni kulichenjela, achitiji.

² “Mwenye che Agilipa, nguliwona ngwete upile lelo jino kwima paujo penu ni kulichenjela yankati yanayose yakumechetela une Ŵayahudi.

³ Nnoopenope pakuŵa alakwe mwasyene nkumanyilila uchenene masyoŵelo ga Ŵayahudi ni umenyani wao, ngunchondelela mumbilikanile mu upililiu.

⁴ “Ŵayahudi wose akumanyilila une uchenene chitandile uchanda wangu. Akumanyilila inatite pakutama ni ŵanyawo mu chilambo changu ni ku Yelusalemu nombeko chitandile ndanda jo.

5 Akuumanyilila une chitandile kalakala ni asakaga akukombola kuŵalanga umboni kuti chitandile ndanda jo naliji jumo jwa mpingo wa Mafalisayo ŵakwapopelela Akunnungu kupunda ŵandu ŵane wose.

6 Ni sambano nyimi pelepa kulamulikwa ligongo nguchilolela chilanga chiŵalanjile Akunnungu kwa achambuje ŵetu chila.

7 Chilanga cho ni chichocho chaakuchilolela ngosyo kumi na mbili sya ŵandu ŵetu kuti chimalile, achatumichilaga Akunnungu nkulimbangana muusi ni chilo. Ni kwaligongo lyo alakwe mwenye, Ŵayahudi ŵa aku-umechetela une.

8 Ŵanyamwe wose ŵandi apano kwa chichi nkuganisya kuti Akunnungu ngakukombola kwasyusya ŵawe?

9 Isyene uneji nansyene naliweni kuti ngusachilwa kutendekanya yejinji yakunkanila Che Yesu jwa ku Nasaleti.

10 Yelei ni inaitesile ku Yelusalemu kula. Napochele lilamulo kutyochela kwa achakulu ŵambopesi, naakamwile ŵandu ŵajinji mwa ŵandu ŵa Akun-nungu ni kwataŵa mu nyuumba jakutaŵilwa. Ni ŵanyawo paŵalamulikwe kuulajikwa, uneji nakundile aulajikwe.

11 Naalagesye mmajumba gao ga kupopelela ni kwakanganichisya atukane. Naatumbilile kwannope namose najawile kukwasosasosa mmisi ja ilambo yakutalichila kuti naalagasye.

*Che Paolo akuŵecheta yatite pakuŵa jwakukulupilila
(Masengo 9:1-19; 22:6-16)*

12 “Ligongo lya masengo gagogo pego najawile ku Damesiki ndili ni ula-musi ni malajisyo ga achakulu ŵambopesi.

13 Alakwe mwenye, panaliji mwitala muusi, lyuŵa lili pa ntwe naliweni lilanguka lyekulungwa kupunda lilanguka lya lyuŵa lichilanguchisyaga kutyochela kwinani. Ni lyatusyungwile uneji pamo ni achinjangu ŵanaliji nawo mu ulendo mo.

14 Wose twagwile, none napilikene lilowe lichisalilaga mchiebulania, ‘Che Sauli, che Sauli! Ligongo chi nkuulagasya? Nkuliulasya mwasyene pangali ligongo mpela ng’ombe jajikuchiputa chiboko cha mmbujegwe.’

15 Noneji nausisye, ‘Ana ŵaani alakwe, Ambuje?’ Ni Ambuje wo ŵajanjile, ‘Uneji ndili Che Yesu junkunlagasya mmwejo.

16 Nambo Sambano njime, nankopochele kuti nambiche mme nkamusi jwangu. Mmwejo chimmalanje ya uneji, chimwasalile ŵandu yanyiweni lelo jino ni ichinannosye kanyuma.

17 Chinankulupusye kutyoka mwa ŵandu wa ku Isilaeli pamo ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi kuchinantume une ko.

18 Mwatatanukule meeso gao kuti akombole kopoka mu chipi ni kwinjila mu lulanga nombe akopoche mu ulamusi wa Shetani ni kwagalauchila Akunnungu kuti kwa kungulupilila une alecheleswe sambi syao ni kwinjila majumba pamo ni ŵandu ŵasagulikwe ni Akunnungu.’

Che Paolo akuŵecheta yankati ukatumetume wao

19 “Kwapele, alakwe mwenye che Agilipa, uneji nganileka kwitichisya yakwiwona yaikopochele kwinani.

20 Nipele natandite kulalichila maloŵe ga Akunnungu kwa ŵakutama ku Damesiki ni ku Yelusalemu ni chilambo chose cha ku Yudea pamo ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. Naalalichile aleche sambi ni kwaujilila Akunnungu ni kulosya kwa isambo yao kuti alesile sambi.

21 Kwa ligongo lya maloŵe go Ŵayahudi ŵangamwile une ndili pa Nyuumba ja Akunnungu ni kusaka kumulaga.

22 Nambo Akunnungu aang'osile, mpaka lelo jino ndili jwansima. Noneji nguŵalanga kwa achanandi ni achakulungwa. Ngangusala ine ikaŵe yeila yasasile ŵakulondola ŵa Akunnungu ni che Musa kuti chiikopochele,

23 yakuti yaŵajilwe Kilisito alaje ni kuŵa mundu jwaandanda kusyuka mwa wose ŵawile. Nombejo chakombole kwaichisya lilanguka Ŵayahudi ni ŵandu Ŵangaŵa Ŵayahudi.”

24 Che Paolo paŵalichenjele mpaka pelepo, che Festo ŵaŵechete kwa liloŵe lyekulungwa, “Mmwe che Paolo ntekupungwana! Kulijiganya kose kunte-sile mpungwane.”

25 Che Paolo ŵajanjile, “Nganibungwana, alakwe ambuje che Festo. Chinguŵecheta cho chili chisyene ni cha lunda.

26 Alakwe mwenye che Agilipa nkuimanyilila uchenene yose yaikopochele yo. Noneji ngukombola kuŵecheta pangali lipamba paujo penu pakuŵa nguimanyilila isyene kuti ngapagwa chichatendekwe pachisyepela.

27 Mwenye che Agilipa, ana nkugakulupilila maloŵe gaŵaŵechete ŵakulondola ŵa Akunnungu, ŵa kalakala? Ngumanyilila kuti nkugakulupilila!”

28 Ni che Agilipa ŵansalile che Paolo, “Ana nkuganisa kuti kwa katema kakajipi peka chinkombole kundendekasya meje Mkilisito?”

29 Che Paolo ŵajanjile, “Iŵaga kwa katema kakajipi pane kakajinji, ngwapopelela Akunnungu, ngaŵa alakwe pe nambo ni ŵanawose ŵakumbikanila lelo jino ŵa aŵanje mpela indite pakuŵa une, nambo anaichile kutaŵikwa minyolo mpela une.”

30 Pelepo mwenye che Agilipa ni jwankulu che Festo ni che Belinike pamo ni ŵane wose ŵaŵaliji pamo nawo ŵajimi.

31 Ni paŵakopokaga ŵasalilene, “Mundu ju nganapanganya chachili chose chakusachilwa kuulajikwa natamuno kwataŵa.”

32 Che Agilipa ŵansalile che Festo, “Ikakomboleche kungopola mundu ju ngaakaŵende kulamulikwa ni Mwenye jwa ku Loma.”

27

Che Paolo akwaswa ku Loma

1 Paŵalamwile kuti tujale ku Italia ni ngalaŵa ŵammisile che Paolo pamo ni watawe ŵane mmakono ga che Juliasi, juŵaliji jwankulu jwa ŵangondo mumpingo waukuŵilanjikwa “Mpingo wa Agosto.”

2 Twakwesile ngalaŵa jekulungwa jijatyochelaga ku Adiliamiti, jijaliji chile kutanda ulendo kupitila mbwani ja chilambo cha ku Asia ni twatandite ulendo. Che Alisitako mundu jwa ku Makedonia kutyochela ku Sesalonike ŵalongene nowaji.

3 Lyuŵa lyaŵawili twaiche ku Sidoni ni ngalaŵa. Nipele che Juliasi ŵaapanganichisye yambone che Paolo, ŵalesile ajaule kwa achambusangagwe kuti apegwe yaikwasoŵa.

4 Kutyochela kweleko twajendelechele ni ulendo, ni twapite mungulugulu chilumba cha Kupulo tuchilisepusyaga ni mbungo jijaliji jininkupuga nnope kutyochela paujo petu.

5 Twajombweche bahali ja Kilikia ni Pamfilia ni twaiche mmusi wa Mila chilambo cha ku Likia.

⁶ Ni kweleko jwankulu jwa w̄angondo jula w̄ajisimene ngalaŵa jekulungwa jichikopochelaga ku Aleksandilia kwaula ku Italia, nombejo w̄atujinjisy mwelemo.

⁷ Twajesile mbolebole moŵa gamajinji ni twaiche pachiw̄andi ni Nido nkulaga. Pakuŵa mbungo jatusiŵilile kuendelechela ni twapite kusini kwa chilumba cha Kilete kuŵandikana ni Salomone.

⁸ Twapite mumbwani kwa kulaga ni twaiche peuto papakuŵilanjikwa “Bandari jambone,” pachiw̄andi musi wa Lasea.

⁹ Gaapite moŵa gamajinji ni moŵa gakutaŵa gaapite, ni twaliji mmoŵa ga kogoya kuendelechela ni ulendo wa mu ngalaŵa. Nipele che Paolo ŵaajamwiche achitiji,

¹⁰ “Achalongo achinjangu, nguwona kuti ulendo wu chiuŵe wa kogoya ni kusoyesya indu, ngaŵa kwa ndundu ni ngalaŵa pe, nambo kwa umi wetu nombe.”

¹¹ Nambo jwankulu jwa w̄angondo jula ŵagapikanile nnope malow̄e ga juŵalongosyaga ngalaŵa ni nsyene ngalaŵa kupunda malow̄e gaŵaŵechete che Paolo gála.

¹² Pakuŵa bandari jo nganijiŵa jambone kutama moŵa ga mbepo, ŵandu ŵaŵatupile ŵajitichisye kuendelechela ni ulendo yakombolekaga aichanje ku Finikisi ni kutama kweleko katema ka mbepo ko. Finikisi jili bandari ja Kilete jajilolite kwiŵanda ni kwichela.

Mbungo jekulungwa mu bahali

¹³ Mbungo ja kusi jatandite kupuga ni w̄aganisiseye kuti chakombole kutendekanya iw̄asachile yo. Nipele ŵanyakwile nanga ni kuŵika mu ngalaŵa, ŵajendelechele ni ulendo ŵapite mbwani kwa mbwani ni kwika ku mbwani ja Kilete.

¹⁴ Nambo pangakaŵa, mbungo jekulungwa jati mpela chibungo ja-jikuŵilanjikwa “Mbungo ja kaskazi” japujile kutyochela ku chilumba.

¹⁵ Ngalaŵa jila jagombilwe ni mbungo, nombejo nganijkombola kujipunda mbungo, nipele twajilesile jiseleleche ni mbungo.

¹⁶ Nkwenda mo twapite upande wa kusini mwa chilumba chachinandi liina lyakwe Kauda, twakombwele kwakulimba nnope kugopola ntumbwi wa kwakulupuchisya ŵandu mu ngalaŵa jekulungwa jila.

¹⁷ Achikatumetume ŵaali mu ngalaŵa ŵala paŵanyakulile ntumbwi ula nkati, ŵautaŵilile mu ngalaŵa jila ni ngonji kuulimbisya kuti unajonasiche ni mbungo. Ni pakuŵa ŵajogopaga kutitimila munsanga wejinji mu mbwani ja Libia, kwa yele ŵagatulwisye matanga ni ŵagambaga kwenda pe ni mbungo.

¹⁸ Mbungo jekulungwa jila jajendelechele kupuga ni malaŵi jakwe ŵatandite kwasila ndundu mu bahali.

¹⁹ Ni lyuŵa lyaatatu ŵajasile ni makono gao achinsyene yoombo ya mu ngalaŵa jekulungwa.

²⁰ Moŵa gamajinji nganitukombola kuliwona lyuŵa atamuno ndondwa ni mbungo jekulungwa jila japundile nnope. Chilolelo chose chati tutulame chamasile.

²¹ Paŵatemi pangalya moŵa gamajinji, wajimi che Paolo pasikati pao ni kuti, “Achambusanga ŵangu nkambikanichisye une kuti kasintyoka ku Kilete ngankalaje kwantinyi ni kupotesya indu yi.

²² Sambano ngunchondelela, nkamulichisye ntima pakuŵa ngapagwa jwalijose mwa ŵanyamwe juchawe nambo ngalaŵa pe ni jichijjonasiche.

²³ Pakuŵa chilo katumetume jwa kwinani jwa Akunnungu, Akunnungu jwandesile une kuŵa jwao ni jungwapopelela ŵangopochele,

²⁴ ni kuusalila, 'Kasinjogopa che Paolo! Ikuŵajilwa mmwejo kwima paujo pa Mwenye jwa ku Loma. Kwaligongo lyenu mwe Akunnungu chiŵakulupusye wose ŵaali mu ulendo pamo nomwe.'

²⁵ Nipele nkamulichisye ntima, pakuŵa ngwakulupilila Akunnungu kuti chiitendekwe mpela indite pakusalilwa.

²⁶ Nambo chituponyekwe pa chilumba chimo."

²⁷ Chilo cha lyuŵa lya kumi na nne twaliji tuninkukwekwelemya akuno ni akunokuno ni meesi mu bahali ja Mediteleniani. Chilo nnope achikatumetume ŵaali mu ngalaŵa ŵaganisise kuti tuŵandichile munsanga.

²⁸ Nipele ŵatulwisye ngoji wawataŵilile chindu chakutopela achisakaga kupima amanyilile ipatite kwendesya ni ŵapatile makono alobaini. Kanyuma kanandi ŵapimile sooni ni ŵapatile makono selasini.

²⁹ Ni pakuŵa ŵajogopaga kukwama papali ni lwala, ŵatulwisye nanga ncheche sya kunyuma kwa ngalaŵa ni kupopela kuti kucheje.

³⁰ Ni ŵaŵalongosyaga ngalaŵa ŵala ŵasachile kutila kutyochela mu ngalaŵa ni ŵatulwisye ntumbwi ula achinamanilaga akutulusya nanga sya paujo.

³¹ Nambo che Paolo ŵansalile jwankulu jwa ŵangondo jula pamo ni ŵangondo ŵane, "Iŵaga ŵanyaŵa ngaatama mu ngalaŵa ngankulupuswa."

³² Papopo ŵangondo ŵala ŵakatile migoji jijakumulile ntumbwi ni ŵaulesile ujigalikwe ni meesi.

³³ Kukanaŵe kucha che Paolo ŵachondelele wose kuti alye chakulya achi-tiji, "Lelo jino lyuŵa lya kumi na nne ntemi ni sala nli nkulolela, pangalya chindu chachili chose.

³⁴ Nipele ngunchondelela nlye, pakuŵa chichinkulupusye kuti nkawa. Pakuŵa ngalujasika namuno luumbo lumo lwa pa mitwe jenu."

³⁵ Che Paolo paŵamasile kuŵecheta yeleyo ŵajigele nkate, nipele ŵatogolele Akunnungu paujo pa wose, ŵagaŵenye ni kutanda kulya.

³⁶ Nipele wose ŵakamulisye ntima, nombewo ŵalile.

³⁷ Ŵatwaliji mu ngalaŵa twaliji ŵandu mia mbili ni sabini na sita.

³⁸ Patwalile wose ni kwikuta, ŵajjalwisye ngalaŵa jekulungwa kwakwasila ngano mu bahali.

Ngalaŵa jekulungwa jikutemeka

³⁹ Pakwachele ŵaŵalongosyaga ngalaŵa ŵala nganachimanyilila chilambo chila, nambo ŵauweni nsanga ku mbwani. Nipele ŵasachile kujijimika ngalaŵa kweleko naga chakombole.

⁴⁰ Ŵakatile ngonji sya nanga ni kusileka mu bahali ni ŵagopwele ngonji sisyataŵikwe pa usukani ni kwinamukula tanga ja paujo pa ngalaŵa kuti jikamule mbungo ni kwajausya ku mbwani.

⁴¹ Nambo ŵaiche pamalekano pagachingangene matala gaŵili ga meesi ga bahali ni ngalaŵa jatanjile palapala. Upaande wa paujo pa ngalaŵa watitimile munsanga pangali kutinganyika, nambo upaande wa panyuma watandite kutemeka kwa ligongo lya machili ga matumbela.

⁴² Ŵangondo ŵasachile ŵaulaje ŵataŵikwe wose atakojelela ŵane ni kutila.

⁴³ Nambo jwankulu jwa ŵangondo achisakaga kwakulupusya che Paolo, ŵaalekasisye ŵangondo akatenda yeleyo. Ŵalamwile ŵaakukombola kojelela alilechelele mmeesi ni kwika kunsanga.

⁴⁴ Ni w̄aakusigalila wo, w̄ane akamulile mbao ni w̄ane ipitingwa iyatemeche mu ngalaw̄a. Iyoyo w̄andu wose w̄aiche kwa chitendewele ku nsanga.

28

Iyasimene che Paolo kuchilumba cha Melita

¹ Patwaiche kwa chitendewele ku nsanga, twaimanyi kuti chilumba chila chikuw̄ilanjikwa Melita.

² Ni w̄andu w̄angali lunda w̄atutendele yambone nnope. Ula jatandite kunya ni kwaliji ni mbepo, w̄atukolechese mooto tujotele ni kutukalibisya.

³ Che Paolo w̄alokwete litenje lya sasu ni w̄asiw̄isile pa mooto. Pa w̄aw̄ikaga, lijoka lyakopweche ligongo lya ntukuta wa mooto ula lyaliw̄ilijile pankono wakwe.

⁴ W̄andu w̄a kweleko wo pa w̄aliweni lijoka lili nkuliw̄ilijila pankono wakwe w̄asalilene, “Kusyene mundu ju ali jwakuulaga, namuno akulupwiche mmeesi nambo chisasi cha nnungu jwetu jwankongwe jwakuw̄ilanjikwa Haki ngachikunneka alame.”

⁵ Nambo che Paolo w̄alikung'undile lijoka lyo pa mooto ni nganilimpeteka namose kanandi.

⁶ W̄andu w̄ala w̄aliji nkulolela kuti pane tuimbe nkono, pane chagwe ni kuwa papopo. Nambo pa w̄alolele nnope ni nganachiwona chindu chak-wa w̄enga chichapatile, ni w̄agalawisye ng'anisyo syao ni kuti ali jumo jwa achiminungu.

⁷ Pachiw̄andi ni pepala kwaliji ni migunda ja jwankulu jwa chilumba chila jwakuw̄ilanjikwa che Pabulio. Mundu ju w̄atupochele yambone ni twatemi mu nyuumba jao ja achalendo kwa mo w̄a gatatu.

⁸ Atati w̄ao che Pabulio w̄aliji agonile ali nkulwala chiilu ni mmatumbo mwa miasi. Che Paolo w̄ajawile kukwalola ni pa w̄amasile kupopela, w̄asajichile makono gao ni kunlamya.

⁹ Payakopochele yeleyo, iyoyo peyo w̄akulwala w̄ajinji w̄aw̄atamaga mu chilumba chila w̄aiche, nombewo w̄alamiswe.

¹⁰ W̄andu w̄ala w̄atuchimbichisye nnope, ni katema patwatyokaga w̄atupele yose iyatuso w̄ile mu ulendo wetu.

Ulendo wa ku Loma kutyochela ku chilumba cha melita

¹¹ Pajapite miesi jitatu, twatandite sooni ulendo wetu kwa ngala w̄a jekulungwa jimo jijasigele mu chilumba mula, jichilindililaga gapite kaje mo w̄a ga mbepo. Ngala w̄a jila jakopochele ku Aleksandilia ni ja w̄ilanjikwe “Achiminungu Ma w̄ila.”

¹² Twaiche ku Silakusa ni twatemi pelepo mo w̄a gatatu.

¹³ Kutyochela pelepo twasyungwile mumbali ni twaiche ku Legio. Mala w̄i jakwe jatandite kupuga mbungo kutyochela kulujenda ni pagapite mo w̄a ga w̄ili twaiche ku Puteoli.

¹⁴ Kweleko twasimene w̄andu w̄akukulupilila Che Yesu achinjetu ni w̄atuchondelele tutame pamo nawo chijuma chimo. Kwanti nyi ni itwatite pakwika ku Loma.

¹⁵ W̄andu w̄akukulupilila Che Yesu w̄a ku Loma pa w̄apilikene ngani syetu w̄aiche mpaka Pakusumichisya Malonda che Apio ni w̄ane ku Majumba Gatatu ga Achalendo kukutuchingamila. Che Paolo pa w̄aweni w̄elewo waatogolele Akunnungu ni w̄alimbiswe ntima.

Che Paolo ali ku Loma

16 Patwaiche ku Loma wakundile kuti che Paolo atame pajikape pamo ni jwangondo juwanlindililaga.

17 Pagapite moŵa gatatu che Paolo waawilasile achakulu wa Wayahudi waŵatamaga kweleko. Paŵasongangene pamo ni waasalile, “Achalongo achinjangu, uneji nataŵikwe ku Yelusalemu kula ni kutagwa mmakono ga Ŵaloma namuno nganindende magambo gagaligose kwa ŵandu ŵangu pane kugapwanya masyoŵelo ga achambuje wetu.

18 Paŵamasile kuusyausya, Ŵaloma ŵasakaga kung'opola pakuŵa kwangu une nganagasimana magambo gakuŵajilwa kuulajikwa.

19 Nambo Wayahudi paŵakanile yeleyo, nasachile kulamulikwa ni Mwenye jwa ku Loma, nachiŵamuno nganingola chakwaŵechetela ŵandu ŵa musi wangu.

20 Kwaligongo lyo nanchondelele ŵanyamwe kuti tuonegane ni kuŵecheta nomwe pakuŵa ndaŵikwe kwa nyolo si ligongo lya chilolelo cha Ŵaisilaeli chiŵalanjile Akunnungu.”

21 Ni ŵanyawo ŵatite “Uweji nganitupochele chikalata kutyochela ku Yudea nkati alakwe atamuno achinjetu ŵaŵaiche akuno kukutusalila pane kuŵecheta chindu chakusakala nkati alakwe.

22 Nambo tukusaka kupilikana pakang'wa penu inkuti paaganisya pakuŵa tukumanyilila kuti palipose akusala kuti mpingo wo uli wanalumbana.”

23 Nipele ŵasagwile lyuŵa lya kuchingangana ni che Paolo ni ŵaiche ŵandu ŵajinji nnope ku nyumba kuŵatamaga. Kutandila kundaŵi mpaka ligulo che Paolo ŵaliji nkwasalila yejinji ya Umwenye wa Akunnungu ni kwajiganya ngani sya Che Yesu kutyochela mmalajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni itabu ya Ŵakulondola ŵa Akunnungu achisakaga kwanyenga kuti ŵaakulupilile Che Yesu.

24 Ŵane ŵajitichisye iŵasalilaga yo nambo ŵane ŵakanile.

25 Nipele nganajilana achinsyene pe, ni ŵatyosile pelepo pakuŵa che Paolo waasalile, “Mbumu jwa Akunnungu ŵasasile usyene kwa achambuje ŵenu kwa kang'wa ja ŵakulondola jwa Akunnungu che Isaya,

26 achitiji,

‘Njaule kwa ŵandu ŵa nkaasalile, kupilikana chimpilikane, nambo ngasamanyilila, Kulola chinnole nambo ngasambona.

27 Pakuŵa mitima ja ŵandu ŵa jilimbile,

asiŵilile mawiwi gao ni meeso gao gasisine.

Melepe akasaona kwa meeso gao, akasapilikana kwa mawiwi gao, akasamanyilila kwa mitima jao, akasapitikuchila kwa une, noneji ngalamisye.’ ”

28 Nombe che Paolo ŵatite sooni, “Mmanyilile ŵanyamwe kuti, ukulupusyo wa Akunnungu wu wejausye kwa ŵandu ŵangaŵa Wayahudi, nombewo chaupilikane!”

29 Che Paolo paŵamasile kuŵecheta yeleyo Wayahudi wakopweche ali nkukanilana nnope achinsyene pe.

³⁰ Nipele che Paolo watemi yaka iwili mu nyumba jiwali pilaga jila. Ni waapochele wandu wose wawaikaga kukwalola.

³¹ Walalichilaga wandu ngani ja Umwenye wa Akunnungu ni kwajiganya wandu nkati Ambuje Che Yesu Kilisito pangajogopa ni nganapagwa jwanekasisye.

Chikalata chi che Paolo kwa W̄aloma Chilongolelo

Chikalata cha W̄aloma chalembeke ni nduna che Paolo ikukomboleka pasikati pa yaka ya 54 ni 58 pakumala kupagwa Kilisito. Che Paolo w̄aliji akanaŵe kwaula kukujimajimila ku Loma, kwapele w̄apelechele chikalata chi kwapa malajisyo w̄andu wose w̄akwakulupilila Kilisito ŵa ku Loma ŵaali W̄ayahudi ni ŵanganaŵa W̄ayahudi. W̄alembele chikalata chi mu mmusi wa ku Kolinto kuŵatamaga katema ko. Che Paolo w̄alembele kuti w̄andu ŵa ilambo yose ŵaakulupilile ni kwajitichisya Che Yesu Kilisito liunjili lya 16 ni nsitali wa 26.

Chitabu cha W̄aloma chili chitabu muhimu chachikwakamuchisya w̄andu w̄akukulupilila ŵa palipose ni kwa katema kakalikose pakuŵa chikulosya pangasisika ni chitabu chose. Che Paolo ausasile pangasisika ukulupusyo watuli nawo kwa litala li Che Yesu Kilisito. Sooni che Paolo alumbikenye Ngani Jambone ji Che Yesu Kilisito ni Malangano ga Kalakala. W̄aumanyilisi w̄ajinji asasile kuti nsingi wa chitabu chi uli liunjili lya 1 msitali wa 16 waukuti, “Ngangujikolela soni Ngani Jambone, pakuŵa gali machili ga Akunnungu kwa ukulupusyo wa kila mundu jwakukulupilila, kutandila kwa W̄ayahudi mpaka kwa w̄andu ŵangaŵa W̄ayahudi.” Liuto lyaandanda lya W̄aloma kutandila 1-12, chamunkati gali majiganyo gankati kwamanyilila Akunnungu ni liuto lyaaw̄ili lya W̄aloma kutandila 13-15, kwana majiganyo kwa W̄akilisito yakuti pakusachilwa kutama.

Yaili mwelemo

Che Paolo atandite chikalata chao kwa kulimanyukusya nsyene ni kusala w̄elewo ali ŵaani ŵakulemba (1:15).

Sooni alembele nkati w̄andu yatite pakuŵa ni ukomboleche wa kukulupuswa kwa litala li Che Yesu Kilisito (1:16-11:36).

Che Paolo akwalajisya W̄akilisito yakuti pakusachilwa kutama (12:1-15:13).

Che Paolo amalichisye chikalata kwa W̄aloma kwa kwakujikomasya mipingo ja w̄andu w̄akukulupilila Kilisito ŵaali ku Loma (16).

¹ Une che Paolo, jwakutumichila ju Che Yesu Kilisito, nguchilemba chikalata chi. Akunnungu amilasile me nduna ni asagwile naalalichile w̄andu Ngani jao Jambone.

² Kalakala ko, Akunnungu ŵaasalile w̄andu ajiji Ngani Jambone kwa litala lya ŵakulondola ŵao mpela itite pakulembekwa Mmalembelo ga Akunnungu.

³ Ngani Jambone ji jikungamba Mwana jwa Akunnungu, Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito. Jwati nkati undu wakwe ŵapagwile mu lukosyo lwa mwenye che Daudi.

⁴ Nambo nkati umi wao wa chibumu, Mbumu jwa Akunnungu ŵalosisye kwa litala lya ukombole wakwe kuti Mwana jwa Akunnungu kwa kusyuka kwakwe yaani Kilisito Ambuje ŵetu.

⁵ Kwa litala lyakwe mbegwile upile wa kuŵa nduna kuti kwa ligongo lya Kilisito nalongosye w̄andu ŵa ngosyo syose, akulupilile ni kuitichisya.

⁶ Wanyamwe nli pasikati ja wandu wo, wankutama ku Loma mmilanjikwe ni Akunnungu mme wandu wakwe Che Yesu Kilisito.

⁷ Nipele, une che Paolo ngunlembela wanyamwe wose wankunonyelwa ni Akunnungu wankutamanga ku Loma, ummilanjikwe mme wandu wakwe. Ngunsachila upile ni chitendeweke kutyochela kwa Akunnungu Atati wetu ni Ambuje wetu Che Yesu Kilisito.

Mapopelo ga kutogolela

⁸ Ikanawe yaili yose, ngwatogolela Akunnungu wangu kwa litala li Che Yesu Kilisito kwa ligongo lya wanyamwe wose, pakuwa chikulupi chenu chikupikanika ku chilambo kose.

⁹ Akunnungu ungwatumichila ni ntima wangu wose, nkulalichila Ngani Jambone ja Mwanagwao, ali jwaumboni jwangu kuti ngunkumbuchila wanyamwe,

¹⁰ mowa gose pangupopela. Ngwapopela Akunnungu yanonyelaga ambe lipesa lyambone lya kunjimajimila.

¹¹ Pakuwa sachile kwannope kummona wanyamwe, kuti ngamulangane ni wanyamwe mu ntuuka ungupegwa ni Mbumu jwa Akunnungu, kuti mme walimbangene.

¹² Chingusala, wanawose tutusyaneje mitima, wanyamwe mulimbisye une mu chikulupi changu ni uneji nanlimbisye wanyamwe mu chikulupi chenu.

¹³ Achalongo achinjangu, ngusaka mmayilile kuti kakajinji nasakaga iche kukwenu, nambo nekasiswe mpaka sambano. Nasachile kwika kuti ngombole kunkamuchisya mwanya nlimbangane mu chikulupi, mpela indite pakwakamuchisya wandu wanga wa Wayahudi kulimbangana mu chikulupi.

¹⁴ Pakuwa ngusachilwa kwalalichila wandu wose Wagiliki ni wanga wa Wagiliki, ni kwalalichila waali ni lunda ni wakulowela.

¹⁵ Kwaligongo lya ngulajila kwannope kunnalichila Ngani Jambone wanyamwe nombe wankutama ku Loma.

Machili ga Ngani Jambone

¹⁶ Ngangujikolela soni Ngani Jambone, pakuwa jikwete machili ga Akunnungu gakunkulupusya kila mundu jwakukulupilila, kutandila kwa Wayahudi ni sooni kwa wanga wa Wayahudi.

¹⁷ Pakuwa Ngani Jambone jikulosya yatite Akunnungu pakwatenda wandu kuwa wambone paujo pao. Kwa litala lya chikulupi, chitandile kundanda mpaka kumbesi. Mpela yaitite pakulembekwa mu Malembelo ga Akunnungu, "Mundu jwatendekwe jwambone paujo pa Akunnungu chatame kwa chikulupi."

Wandu wose akwete sambu

¹⁸ Kutyochela kwini Akunnungu alosisye uchimwa wao kwa litala lya sambu syose ni kwa litala lya ugongomalo wose wa awala wandu wakuwiliwatila usyene ukamanyika kwa litala lya ugongomalo wao.

¹⁹ Pakuwa yose yaikuntesya Akunnungu amanyiche kukwao, imanyichikwe, ligongo Akunnungu nsyene ailosisye kwa wanyawo.

²⁰ Chitandile Akunnungu pa wagumbile chilambo, ukombole wao wa mowa gose pangali mbesi ni Unungu wao, ikuwoneka pangasisika namuno ngaikuoneka ni meeso. Wandu akukombola kumanyilila kwa indu yagumbile. Kwapele wandu ngakombola kulichenjela kwa yaili yose.

²¹ Namuno akumanyililanga kuti Akunnungu apali, nambo ngakunkusya atamuno kuntogolela yakuti pakuw̄ajilwa, nambo ng'anisyo syao sili syangalimate ni mitima jao jitajikwe chipi.

²² Akulitendanga w̄a lunda, nambo ali w̄akulow̄ela.

²³ Alesile kwapopelela Akunnungu w̄angakuwa, nambo akwipopela inyago yaikulandana ni mundu jwakwasika, chisau inyama pane ijuni pane inama yaikukwaw̄a.

²⁴ Kwa ligongo lya yeleyo, Akunnungu w̄aaesile mu tama jangalumbana ja mitima jao ni kupanganyichisyana indu ya soni mu ilu yao.

²⁵ Akuutindanya usyene wa Akunnungu kwa unami, akuipopolela ni kuitumichila indu yepanganyikwe ni Akunnungu ni kwaleka Akunnungu w̄aapanganyisye, w̄akusachilwa kulapikwa mow̄a gose pangali mbesi! Eloo.

²⁶ Kwa ligongo lyo Akunnungu w̄aaesile akuyanje tama syao sya soni. Namose achakongwe w̄alesile kugonana ni achalume yaikuti pakusachilwa, w̄agonanaga ni achakongwe achinjao.

²⁷ Achalume nombe iyoyo peyo akulekanga kugonana ni achakongwe yaikuti pakusachilwa, w̄akolelene mchesele jwanume ni jwanume. Akupanganyichisyana ipanganyo ya soni achalume kwa achalume, kwayele akuliichisya kwamukwa kwa ugongomalo wao wautesile.

²⁸ Pakuwa w̄andu wo w̄akanile kuuw̄ika mu ng'anisyo usyene wa kwamanyilila Akunnungu, nombe Akunnungu w̄aaesile akuyanje ng'anisyo syao syangalumbana, w̄aipanganyisye aila yekanye kuipanganya.

²⁹ W̄andu w̄a aguumbele ugongomalo wose, ungalumbana ni lipamo ni wiu ni uulasi ni unami ni ngomo ni kulambusya. Ni kunong'ona,

³⁰ ni kunamanilana, w̄akwachima Akunnungu, w̄akutukana ni w̄akulilapa ni w̄akulifuna, w̄akwilana kuitendekanya yangalimate ni w̄angaajitichisya achaw̄elesi w̄ao.

³¹ W̄akulow̄ela, w̄angakukamula chilanga, w̄angali unonyelo ni nganakola chanasa kwa w̄ane.

³² Wakumanyilila kuti malajisyo ga Akunnungu gakuti w̄akugapanganya gelego akuw̄ajilwa kuwa. Natamuno yeleyo akwendelechela ngaw̄a kugapanganya pe nambo akwilana ni aw̄ala w̄akugapanganya gelego.

2

Kulamula kwa Akunnungu

¹ Kwayele, mmwe mwajangu, iw̄aga nkwalamula w̄ane ngankombola kulichenjela natamuno mme w̄aani. Pakuwa, pankwalamula w̄ane akuno nomwe nkwendelechela kuipanganya iyoyo, nkulilamula mwasyene.

² Nowe tukumanyilila kuti ulamule wa Akunnungu uli wa usyene kwa aw̄ala w̄akuitendekanya indu yanti yeleyo.

³ Nambo alakwe junkwalamula w̄akuitendekanya yeleyo ni mwasyene nkuitendekanya iyoyo peyo. Ana nkuganisisya chinchiuw̄ambala ulamule wa Akunnungu?

⁴ Pane nkuunyelusya umbone wekulu wa Akunnungu ni utulale ni upililiu wao, uli ngankuimanyilila kuti umbone wa Akunnungu ukunnongosya kuti neche sambu?

⁵ Nambo mmwe nkakatime ntima ni nkwele ntima wangasaka kuleka sambu, kwa ligongo lyo nkuligosela mwasyene magambo pa lyuwa lya Akunnungu lya lutumbilo lwao ni kulamula kwao kwa chigolochelo pachikulolechele.

⁶ Pakuŵa Akunnungu chachinlipa jwalijose malinga ni masengo gakwe.

⁷ W̄andu w̄akuitendekanya yambone pangali kupela akuno achisosaga ukulu ni kusichila ni umi wangaukujonasika, Akunnungu chachapa w̄andu w̄a, umi wa moŵa gose pangali mbesi.

⁸ Nambo aŵala w̄alipamo, aŵala w̄akuukanila usyene, ni kuikuya yangalumbana, isyene Akunnungu chachalamula kwa lutumbilo ni uchimwa wakwe wekulu.

⁹ Chigapagwe masauko ni kulaga kwa jwalijose jwakuitendekanya yangalumbana, kutandila kwa W̄ayahudi ni sooni kwa w̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi.

¹⁰ Nambo jwalijose jwakutendekanya yambone, Akunnungu chachimpa ukulu ni luchimbichimbi ni chitendewe, kutandila kwa W̄ayahudi ni sooni kwa w̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi.

¹¹ Pakuŵa Akunnungu w̄angali lusagu.

¹² W̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi w̄angakugamanyilila Malajisyo ga che Musa chasochele pangagamanyilila Malajisyo go. Ni W̄ayahudi w̄akugamanyilila Malajisyo ali nkutenda sambi chalamulikwe ni Malajisyo go.

¹³ Pakuŵa, w̄akugapilikana Malajisyo ngaŵa w̄akuw̄alanjikwa w̄ambone paujo pa Akunnungu, nambo aŵala w̄akugajitichisya Malajisyo ni w̄akuw̄alanjikwa w̄ambone paujo pa Akunnungu.

¹⁴ Pakuŵa w̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi w̄angakugamanyilila Malajisyo, nambo pakutenda indu kwa lwendo lwapagwile nawo chisau ni yaitite pakulamulikwa mmalajisyo, achinsyene wo akulosya kuti akumanyilila chakusachilwa kupanganya namuno nganagamanyilila Malajisyo go.

¹⁵ Pakuŵa lwendo lwaŵo lukulosya kuti Malajisyo galembeke mu mitima jao. Miningwa jao jikulosya kuti au uli usyene, pakuŵa ng'anisyo syao sikwaŵechetela kuti atesile yangalumbana pane sikwachenjela kuti atesile yambone.

¹⁶ Yeleyo ni ichikopochele pa lyuŵa litachilamula Akunnungu yantemela ya w̄andu, kwa litala li Che Yesu Kilisito mpela Ngani Jambone jinanlalichile ijikuti pakusala.

W̄ayahudi ni Malajisyo ga che Musa

¹⁷ Ni mmwe junkuliw̄ilanga Myahudi, nkugakulupilila Malajisyo ni kulifunila ndi mundu jwa Akunnungu,

¹⁸ nkulitenda kuti nkumanyilila yaikwanonyela Akunnungu ni kwitichisya indu yao yambone pakuŵa nyiganichikwe ni Malajisyo.

¹⁹ Nkuliganichisya mwasyene kuti ndi chilongola jwa w̄angalola ni lilanguka lyao ŵaali mu chipi,

²⁰ junkwaunda w̄akuloŵela ni njiganyo jwa w̄anache achanandi. Pakuŵa nkuganisa mu Malajisyo nkwete umanyilisi ni usyene.

²¹ Nipele mmweji junkwajiganya ŵane, ana kwa chichi ngankulijiganya mwasyene? Mmweji junkwalalichila ŵane nkajiŵa kwachichi mwasyene nkwiŵa?

²² Mmweji junkusala, “Nkatenda chikululu,” kwachichi mwasyene nkutenda chikululu? Nkuichima inyago ya achiminungu, kwachichi mwasyene nkwinjila ni kwiŵa indu mu majumba ga achiminungu?

²³ Nkulilapa kuti nkugamanyilila Malajisyo ga Akunnungu nambo nkunjalusya Akunnungu pankuleka kugakamulisya Malajisyo go!

24 Pakuŵa mpela yagakuti kusala Malembelo ga Akunnungu, “Wandu wangaŵa Wayahudi akulitukana liina lya Akunnungu kwa ligongo lya agala gankugatenda wanyamwe Wayahudi.”

25 Kuumbala kwenu chikuŵe ni malumbo iwaga chingajitichisye Malajisyo. Nambo iwaga nkugapwanya Malajisyo, mbaya ngankaumbale.

26 Ni iwaga wandu wangaŵa Wayahudi wanganaumbale akugakamulichisya Malajisyo, uli ungaumbala wao ngauwílanjikwa uumbale?

27 Wandu wangaŵa Wayahudi wanganaumbale mu chiilu, nambo akugakamulichisya Malajisyo, chanlamule wanyamwe Wayahudi pakuŵa ngankugajitichisya Malajisyo namose nkugamanyilila Malajisyo gamalembekwe ni ndi waumbale.

28 Myahudi jwa usyene ngaŵa ajula jwakuloleka kwa meeso, atamuno mundu ngakuŵa Myahudi jwa usyene pakuŵa aumbele mu chiilu.

29 Nambo Myahudi jwa usyene ni ajula jwali jwati iyoyo nkati, malumbo gakwe ajula jwaumbele mu ntima. Kuumbala kusyene kuli, Mbumu jwa Akunnungu akukupanganya mu ntima mwa mundu, ni ngaŵa kwa malembo ga Malajisyo. Nambo mundu jwati yeleyi ngaakulapikwa ni wandu nambo akulapikwa ni Akunnungu.

3

1 Ana Myahudi akwete chichi cha kwapunda wandu wane? Pane kuumbala kukumpokasya ichichi?

2 Elo, kwana upoche wekulungwa mose mose. Kundanda, Akunnungu wapele Wayahudi Liloŵe lyao kuti alikamule.

3 Nambo chiiŵe uli iwaga wampepe mwa welewo nganakulupilila? Ana ungakulupilila wao chiuchityose chikulupichiko cha Akunnungu?

4 Ngaŵa! Akunnungu aŵe jwausyene namuno kila mundu aŵele jwau-nami. Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Kila pankuŵelecheta maloŵe genu gaŵalanjikwe kuti gali ga usyene ni pachachimchetela nchipunde.”

5 Nambo iwaga chigongomalo chetu chikulosya kuti Akunnungu akupanganya yambone, ana tujileje uli? Uli, tutujile Akunnungu ali ŵa chigongomalo pakutujamuka? Pelepa nguŵecheta ni ng'anisyo sya chiundu.

6 Ngaŵa! Ikaliji yeleyo, Akunnungu akakombwele chinauli kwalamula wandu ŵa pachilambo?

7 Nambo, iwaga unami wangu chiukamusye kuulosya kwannope usyene wa Akunnungu ni konjechesya ukulu wakwe, ana kwa chichi noneji ngulamulikwa kuti jwa sambu?

8 Iwaga yeleyo, tusaleje, “Tutende yangalumbana kuti iiche yambone?” Kusyene kwana wandu wane waakundukana une achitiji mechete yeleyo. Wandu ŵa chachilamulikwa yaikuti kuŵajilwa.

Ngapagwa mundu jwakukulupilichika

9 Sambano tujileje uli? Tujileje uweji Wayahudi twapundile wandu wane? Ngaŵa! Pakuŵa masile kulosya kuti Wayahudi ni wandu wangaŵa Wayahudi wose akulongoswa ni sambu.

10 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Ngapagwa namuno jumo jwali jwambone paujo pa Akunnungu,

11 ngapagwa namuno jumo jwali ni umanyilisi,

ngapagwa namuno jumo jwakulajila kwamanyilila Akunnungu.

¹² Wose walesile Akunnungu,

wose wangelimate.

Ngapagwa jwakutendekanya yambone, nachiwamuno jumo.

¹³ Malowe gao gakununga nti lilembe lyangasiwilwa

ni ndimi syao sigumbele ulamba.

Mu ngomo syao mukukopoka malowe gagali ni sumu chisau ni sumu ja majoka.

¹⁴ Kang'wa syao sigumbele malweso ni malowe gakuwawa.

¹⁵ Ali wandu wakuutuchila kukwaulaga wandu,

¹⁶ mwakupita mose akwikanago masauko ni malagasyo.

¹⁷ Ngakukumanyilila kutama kwa chitendewe,

¹⁸ Ngakwajogopa Akunnungu namose kanandi.”

¹⁹ Nipele tukumanyilila kuti malowe gose gagakuwetchetekwa ni Malajisyo ga che Musa gakwagamba welewo waali paasi pa Malajisyo go kuti kila mundu akakombola kulichenjela, ni wandu wose wa pachilambo alamulikwe ni Akunnungu.

²⁰ Kwayele ngapagwa mundu juchawalanjikwe kuwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kwitichisya Malajisyo, pakuwa Malajisyo go gakunkumuchisya mundu kumanyilila kuti atesile sambu.

Kuloleka wambone paujo pa Akunnungu kwa chikulupi

²¹ Nambo sambano, litala lya Akunnungu lya kwa walanjila wandu kuti ali wambone paujo pao liwoneche pangagakulupilila malajisyo. Malajisyo gagalembekwe ni che Musa ni wakulondola wa Akunnungu gakusala umboni nkati chindu chi.

²² Akunnungu akwawalanjila wandu ali wambone paujo pao kwa litala lya kwakulupilila Che Yesu Kilisito. Akunnungu akutenda yeleyo kwa wanawose wakunkulupilila Kilisito, pakuwa nganikupagwa kulekangana pasikati ja Wayahudi ni wandu wanga wa Wayahudi.

²³ Pakuwa wandu wose atesile sambu ni atalichile ni ukulu wa Akunnungu.

²⁴ Nambo kwa ntuuka wa bule wa Akunnungu, wandu wose akwawalanjikwa wambone paujo pa Akunnungu kwa litala li Che Yesu Kilisito jwakwawombola.

²⁵ Akunnungu wanyosisye Che Yesu awe mbopesi, kuti kwa miasi jakwe akombole kwalechelesya wandu sambu syao kwa kunkulupilila Che Yesu. Akunnungu watesile yeleyo kuti alosye umbone wao. Akana we Kilisito kuwa Akunnungu wagambaga kwalola pe pangaalamula kwa ligongo lya sambu syao,

²⁶ nambo sambano wanyosisye Che Yesu alosye kuti ali wambone. Kwa kutenda yeleyo Akunnungu asyene akulosya kuti ali wambone ni akukombola kuntenda mundu jwalijose jwakunkulupilila Che Yesu awalanjikwe jwambone paujo pao.

²⁷ Sambano chitulifunile chichi? Ngapagwa! Kwachichi! Pakuwa akugajitichisya malajisyo? Ngwamba! Nambo kwa litala lya kwakulupilila Che Yesu.

²⁸ Kwayele tukulola kuti mundu akwawalanjikwa kuwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi ni ngawa kwa litala lya kugajitichisya Malajisyo.

²⁹ Ana Akunnungu ali Akunnungu wâ Wâyahudi pe? Ana nganawâ Akunnungu jwa wându wângawâ Wâyahudi nombe nawo? Elo, ali Akunnungu jwa wându wângawâ Wâyahudi nombe nawo.

³⁰ Akunnungu ali wâmo pewo. Ni wâwowo wâchachawâlanjila umbone Wâyahudi ni wându wângawâ Wâyahudi kwa chikulupi chichocho.

³¹ Ana ni kuti tukugajasa malajisyo kwa ligongo lya chikulupi? Ngwamba! Nambo tukulosya kuti tukugachimbichisya Malajisyo.

4

Chikulupi chi che Iblahimu

¹ Ana tujileje uli yankati atati wêtu wâ chiundu che Iblahimu? Wâchimanyilile chindu chi?

² Iwaga che Iblahimu jwa wâlanjikwe kuwâ jwambone paujo pa Akunnungu kwa ligongo lya ipanganyo yao, akwete chakulifunila, nambo ngawâ paujo pa Akunnungu.

³ Pakuwâ Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Che Iblahimu wâakulupilile Akunnungu, ni kwa ligongo lya chikulupi chao jwa wâlanjikwe kuwâ jwambone paujo pa Akunnungu.”

⁴ Jwakupanganya masengo, mbote jakwe ngajikuwâlanjilwa nti ntulilo, nambo gali malipilo gakwe gakuwâjilwa.

⁵ Nambo mundu jwangakuikulupilila ipanganyo yakwe nsyene, nambo akwakulupilila Akunnungu wakwatenda wându wâali ni sambu kuwâ wându wângali ni sambu. Nipele Akunnungu akuchiwâlanjila chikulupi cha mundu jo ni kuntenda mundu jo kuwâ jwambone paujo pao.

⁶ Ni che Daudi watite iyiyi pa watite mmbaya kwa mundu jwakuwâlanjikwa jwambone ni Akunnungu paujo pakwe pangailolechesya ipanganyo yakwe.

⁷ “Mmbaya kwa wându wâlecheleswe ilewô yao, ni sambu syao syepukute.

⁸ Mmbaya kwa mundu jwati Ambuje ngaakukumbuchila sambu syakwe.”

⁹ Ana mmbaya ji jili kwa wâumbale pe, pane ni wângaumbala nombe nawo? Ni kwa wângaumbala nombe nawo. Pakuwâ tusasile kuti, “Che Iblahimu wakulupilile nombe Akunnungu wâmmalanjile kuwâ jwambone paujo pao.”

¹⁰ Ana che Iblahimu wâwâlanjikwe jwambone paujo pa Akunnungu katema chi? Akanawe kuumbala pane ali aumbele? Wâwâlanjikwe jwambone paujo pa Akunnungu akanawe kuumbala ni ngawâ ali aumbele.

¹¹ Che Iblahimu wâumbele kanyuma, ni kuumbala ko kwaliji chimanyisyo chichalosisye kuti Akunnungu wâmmalanjile kuwâ jwambone paujo pao kwa ligongo lya chikulupi chi wakwete akanaumbale. Kwapele che Iblahimu awele atati wâ wându wose wakwakulupilila Akunnungu namuno nganaumbala kuti Akunnungu wâwâlanjile kuwâ wâmbone paujo pao.

¹² Iyoyo peyo che Iblahimu ali atati wâ wâumbale, nambo ngawâ pakuwâ aumbele pe, nambo akukuya litala lilalila lya chikulupi cha atati wêtu che Iblahimu chi wakwete akanawe kuumbala.

Chilanga cha Akunnungu chikupochelwa kwa chikulupi

¹³ Akunnungu wapele chilanga che Iblahimu ni uwelesi wakwe kuti chachapa chilambo chose. Chachapa chilambo cho ngawâ kuti che Iblahimu wagajitichisye Malajisyo nambo ligongo wâakulupilile Akunnungu ni Akunnungu wâmmalanjile kuwâ jwambone paujo pao.

¹⁴ Pakuŵa iwaga ŵakugapilikanichisya Malajisyo ni ŵachapochele chilanga cha Akunnungu, kwayele chikulupi changalimate, iyoyo peyo chilanga cha Akunnungu changali chindu.

¹⁵ Pakuŵa Malajisyo ni gakwikanago lutumbilo lwa Akunnungu, nambo ngakagapagwe Malajisyo, ngakukapagwe kuleŵa.

¹⁶ Kwa ligongo lyo chilanga chikukuyana ni chikulupi, kuti chilanga cho chili ntuuka wa Akunnungu ni kuti chili chimanyisyo chachikulosya kuti isyene chilanga chili kwa uŵelesi wose u che Iblahimu, ngaŵa kwa aŵala pe ŵakugapilikanichisya Malajisyo nambo kwa aŵala ŵakwete chikulupi mpela che Iblahimu, jwali atati ŵetu uweji wose.

¹⁷ Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Nammisile mme atati jwa ŵandu ŵa ilambo yejinji.” Chilanga cho chili chisyene paujo pa Akunnungu juŵakulupililwe ni che Iblahimu. Akunnungu ŵakwasysya ŵawe, ni kwa malajisyo gakwe indu yanganiipagwe ikupagwa.

¹⁸ Nachiŵamuno nganichipagwa chindu chichantesile che Iblahimu akulupilile chilanga. Che Iblahimu ŵakulupilile Akunnungu ni kuchilolela chilanga ni ŵatendekwe “Atati jwa ŵandu ŵa ilambo yejinji.” Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Uŵelesi ŵenu chiuŵe wejinji nti ndondwa.”

¹⁹ Che Iblahimu ŵaŵandichile yaka mia moja, nambo chikulupi chao nganichiweseka, namuno ŵaimanyilile kuti ngakukombola kuŵeleka, pakuŵa chiilu chao chaliji nti mundu jwammwe, ni che Sala ŵankwakwe nganakombola kuŵeleka.

²⁰ Che Iblahimu nganaleka kukulupilila pane kuchilolela lipamba chilanga chapegwilwe ni Akunnungu, nambo ŵapatile machili kwa chikulupi chakwe, kwa yele ŵaakusisye Akunnungu.

²¹ Ŵaimanyi kwa usyene kuti Akunnungu akukombola kuitendekanya aila yalanjile.

²² Kwa ligongo lya chikulupi chao, Akunnungu ŵammalanjile che Iblahimu kuŵa jwambone paujo pao.

²³ Ni maloŵe ga, “Akunnungu ŵammalanjile che Iblahimu kuŵa jwambone paujo pao,” nganigalembekwa kwa ligongo lyakwe nsyene pe,

²⁴ nambo galembekwe ni kwa ligongo lya uweji utuŵalanjikwe kuŵa ŵambone paujo pao, uŵeji ŵatukwakulupilila Akunnungu ŵaŵasusisye Che Yesu Ambuje ŵetu.

²⁵ Che Yesu ŵatoysekwe kuwa kwa ligongo lya sambu syetu ni ŵasyuchile kuti tuŵalanjikwe kuŵa ŵambone paujo pa Akunnungu.

5

Kuŵalanjikwa ŵambone paujo pa Akunnungu

¹ Sambano pakuŵa tuŵalanjikwe ŵambone paujo pa Akunnungu kwa chikulupi, kwapele tukutama kwa chitendewele pasikati jetu ni Akunnungu kwa litala lya Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito.

² Kwa litala lya chikulupi chetu, Che Yesu atutesile tuumanye umbone wa Akunnungu mwatukutama mu, nowaji tukusangalala kwa chilolelo cha kukumulangana mu ukulu wa Akunnungu.

³ Ni ngaŵa yeleyo pe, nambo tukusengwa kwa ligongo lya malagasyo gatukugapata, pakuŵa tukumanyilila kuti malagasyo gakuichisya upililiu,

4 ni upililiu ukuichisya kulimbangana ni kulimbangana kukuichisya chilolelo.

5 Ni chilolelo cho ngachikunsupusya ntima mundu, ligongo Akunnungu aŵisile unonyelo wao mu mitima jetu kwa litala lya Mbumu jwakwe jwatu-pele.

6 Pakuŵa patwaliji tukanaŵe kola ni machili, pakaichile katema kaŵakasagwile Akunnungu, Kilisito ŵawile kwa ligongo lyetu uweji ŵachigongomalo.

7 Ili ya kulimba kwa mundu jwalijose kuwa kwaligongo lya mundu jwambone paujo pa Akunnungu, nambo ikomboleka mundu kuwa kwaligongo lya mundu jwambone.

8 Nambo Akunnungu akutulosya kuti akutunonyela, pakuŵa patwaliji chiŵela ŵandu ŵa sambi, Kilisito ŵawile kwaligongo lyetu.

9 Pakuŵa sambano tuŵalanjikwe ŵambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya miasi ja Kilisito, isyene chitukulupuswe ni ŵelewo kutyochela mu lutumbilo lwa Akunnungu.

10 Pakuŵa patwaliji ŵammagongo ŵa Akunnungu, Akunnungu ŵatujilenye ni nsyene kwa chiwa cha Mwanagwe. Ni sambano pakuŵa tujilanikwe nawo, isyene tutukulupuswe kwa litala lya umi wa Kilisito.

11 Ni ngaŵa iyoyo pe, nambo tukusengwa kwa ligongo lya aila yaitesile Akunnungu kwa litala lya Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito jwatujilenye ni Akunnungu.

Che Adamu ni Kilisito.

12 Kwa litala lya mundu jumo sambi syajinjile mu chilambo muno ni kuichisya chiwa. Kwayele chiwa chaichilile ŵandu wose, ligongo wose atesile sambi.

13 Akunnungu akanaŵe kwapa che Musa Malajisyo, sambi syajinjile mu chilambo. Nambo sambi ngasikuŵalanjikwa kuti sili sambi pangali Malajisyo.

14 Nambo chitandile katema ka che Adamu kwichila katema ka che Musa, chiwa chaatawele ŵandu wose namose aŵala ŵanganatenda sambi chisau sambi siŵasitesile che Adamu.

Che Adamu ali mpela Kilisito juchaiche.

15 Nambo chileŵo chi che Adamu ngachikomboleka kulandanywa ni ntuuka wa Akunnungu. Pakuŵa iŵaga sambi sya mundu jumo syaichisye chiwa kwa wose, ikulosya kuti ntuuka wa Akunnungu upundile nnope ni ntulilo wao uli kwa ŵandu ŵajinji, nombewo ukukopoka kwa mundu jumo, jwele mundu ali Che Yesu Kilisito.

16 Ntuuka wa Akunnungu ngaukulandana ni sambi sya mundu jumo. Akunnungu ŵanlamwile jwaleŵile kwa ligongo lya mundu jumo, nambo ŵandu ŵajinji paŵatesile sambi, Akunnungu ŵaichisye ntulilo wa kwaŵalanjila aŵe ŵandu ŵambone paujo pao.

17 Ili isyene kuti kwa litala lya chileŵo cha mundu jumo, chiwa chatawele. Nambo achila chiŵachitesile mundu jumo, yaani Che Yesu Kilisito chili chambone mwakupunda. Ŵandu wose chapochele umbone wekulu wa Akunnungu ni ntulilo wekulu wakatendekwa ŵambone paujo pa Akunnungu, chatawale mu umi kwa litala lya mundu jumo, mundu jo ali Che Yesu Kilisito.

18 Nipele iwaga kwa chilewo cha mundu jumo wandu wose walamulikwe kwamukwa, iyoyo peyo kwa chipanganyo chambone cha mundu jumo, chikwawombola wandu wose ni kwapa umi.

19 Pakuwa kwa litala lya ungajitichisya wa mundu jumo, wandu wajinji watendekwe ali ni sambu, iyoyo peyo kwitichisya kwa mundu jumo, kukwenda wandu wajinji awalanjikwe wambone paujo pa Akunnungu.

20 Malajisyo gaiche kuti wandu alimanyilile yatite kukola sambu, nambo wandu pawapundile kutenda sambu, ntuuka wa umbone wa Akunnungu wapundile nnope.

21 Mpela ila sambu syasitite pakutawala ni kwichisya chiwa, iyoyo peyo ntuuka wa umbone wa Akunnungu chiutawale kwa kwatenda wandu awe wambone paujo pao ni kwalongosya akole umi wa mowa gose pangali mbesi kwa litala li Che Yesu Kilisito Ambuje wetu.

6

Umi nkulumbikana ni Kilisito

1 Nipele, sambano tujileje uli? Ana tujendelechele kusigala mu sambu kuti umbone wa Akunnungu upunde?

2 Ngwamba! Patukusala nkati machili ga sambu syasili mwetuwe, uweji tuti mpela watuwile, ana tutukombole uli kutama sooni mu sambu?

3 Pakuwa nkumanyilila kuti twabatiswe nkulumbikana ni Kilisito Che Yesu, ni kwa litala lya ubatiso twalumbikene nawo mu chiwa chao.

4 Twabatisilwe twalumbikene ni chiwa chao ni kusikwa pamo nawo, kuti mpela iwatite pakusyuswa Kilisito mu wawe kwa litala lya ukulu wa Atati, iyoyo peyo nowaji tukombole kutama mu umi wa sambano.

5 Pakuwa iwaga uweji twalumbikene ni Kilisito kwa chiwa chao, iyoyo peyo tutulumbikane nawo kwa kusyuswa mpela welewo.

6 Tukumanyilila kuti wende wetu wa kalakala wawambikwe pa nsalaba pamo ni Kilisito kuti chiilu cha sambu chijonasiche, tukasitumichila sooni sambu.

7 Pakuwa mundu jawuile ngakuwa sooni paasi pa machili ga sambu syasikupanganya masengo nkati mwao.

8 Nambo iwaga tuwile pamo ni Kilisito, tukukulupilila kuti chitutame pamo nawo.

9 Pakuwa tukumanyilila kuti Kilisito asyuchile, nombewo ngaawa sooni, pakuwa chiwa ngachatawala sooni.

10 Pakuwa wawile kamo pe kwa ligongo lya sambu, ngaawa sooni, nambo kwakutama kwakwe, sambano akutama nkulumbikana ni Akunnungu.

11 Iyoyo peyo ni wanyamwe nombe nliwalanje wawe nkati ngani ja machili ga sambu ni kutama pamo ni Akunnungu nkulumbikana ni Kilisito Yesu.

12 Nipele, nkasileka sooni sambu sitawale mu iilu yenu ya kuwa, kuti nkasijitichisya tama sya pachiuu.

13 Kasinyikoposya iwalo yenu nachiwamuno chimo kwa ligongo lya kutenda sambu. Nambo nliyosye mwachinsyene kwa Akunnungu nti wandu wasyuswe, ni nnyityosye iwalo yenu itumiche kwa kupanganya yambone paujo pa Akunnungu.

14 Sambu sinantawale sooni, ligongo nganimma paasi pa malajisyo nambo nkulongoswa ni ntuuka wa Akunnungu.

Kapolo jawakupanganya yaikwanonyelesya Akunnungu

¹⁵ Nipele, tujileje uli? Ana tujendelechele kutenda sambi pakuŵa ngan-ituŵa paasi pa malajisyo, nambo tukulongoswa ni ntuuka wa umbone wa Akunnungu? Ngwamba!

¹⁶ Nkumanyililanga kuti mwalityosyaga mwachinsyene mpela achikapolo kwa kunjitichisya mundu jwine, isyene nkuŵa achikapolo ŵa mundu jo. Mwaŵaga achikapolo ŵa sambi, mbesi jakwe chiwa ni mwaŵaga achikapolo ŵa kwajitichisya Akunnungu, mbesi jakwe nkutendekwa kuŵa ŵambone paujo pao.

¹⁷ Nambo ngwatogolela Akunnungu, namose mwaliji achikapolo ŵa sambi kalakala ko, nambo sambano mpochele kwa ntima wose usyene wauli mmajiganyo gimpochele.

¹⁸ Mmombochekwe kutyochela mu ukapolo wa sambi, ni sambano mmele achikapolo ŵakupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu.

¹⁹ Nguŵecheta kwa maloŵe ga moŵa gose pakuŵa ngankukombola kumanyilila. Pakuŵa kalakala ko mwalityosisye ilu yenu mme achikapolo ŵa usakwa ni ugongomalo. Iyoyo peyo sambano nlityosye mwachinsyene mme achikapolo ŵakupanganya yambone paujo pa Akunnungu kuti nkombole kuswejeswa.

²⁰ Pamwalinji achikapolo ŵa sambi, nganintaŵikwa kupanganya indu yambone paujo pa Akunnungu.

²¹ Ana mwapochile chichi pa moŵa go pamwapangenyende indu yankuiwona kuti ili indu ya soni sambano jino? Pakuŵa kumbesi kwa indu yo kuli chiwa.

²² Nambo sambano mmasile kuwombolwa mu ukapolo wa sambi ni kutendekwa achikapolo ŵa Akunnungu. Chinkupoka sambano chili kutama mu kuswejeswa kwakukwikawanawo umi wa moŵa gose pangali mbesi.

²³ Pakuŵa mbote ja sambi jili chiwa nambo ntuuka waakukoposya Akunnungu uli umi wa moŵa gose pangali mbesi mu kulumbikana ni Kilisito Yesu Ambuje ŵetu.

7

Malajisyo gankati ulombela

¹ Achalongo achinjangu, sambano ngukunguluka ni ŵandu ŵakugamanyilila Malajisyo. Ngankumanyilila kuti lilajisyo likuntawala mundu aŵaga jwanjumi?

² Tujile jwankongwe jwalombekwe ataŵikwe ni lilajisyo mu utame wakwe ni ŵankwakwe, ŵankwakwe aŵaga jwanjumi. Nambo ajasikaga ŵankwakwe, jwankongwe jo chaaŵe jwangataŵikwa ni lilajisyo lya ulombela.

³ Nipele, iŵaga chalombekwe ni jwannume jwine ŵankwakwe ali jwanjumi, jwankongwe jo chaŵilanjikwe jwa chikululu. Nambo ajasikaga ŵankwakwe, jwankongwe jo nganataŵikwa ni malajisyo, ni iŵaga akulombekwa ni jwannume jwine, jwelejo nganaŵa jwa chikululu.

⁴ Achalongo achinjangu, iyoyo peyo ŵanyamwe nganimma paasi pa Malajisyo, pakuŵa mwalumbikene ni chiilu cha Kilisito ni malumbo gakwe gali yele, Kilisito paŵawile ni ŵanyamwe mwawile pamo nawo. Sambano nli ŵakwe ŵelewo ŵaŵasyuchile kuti mwatumichile chambone Akunnungu.

⁵ Pakuŵa patwatemi nkulongoswa ni tama syangalumbana sitwapagwile nasyo, tama sisyaliji nkuchiswa ni malajisyo, syapanganyisye masengo mu ilu yetu ni yose itwatendaga yamalile mu chiwa.

⁶ Nambo sambano tulechelelwe kutyochela mu Malajisyo gagatutaŵile nti ŵakutaŵikwa, pakuŵa twawile pamo ni Kilisito. Sambano tukwatumichila Akunnungu mu umi wa sambano wa Mbumu, ngaŵa nti kalakala kwa Malajisyo gagalembekwe.

Malajisyo ni sambu

⁷ Nipele, ana tujileje uli? Malajisyo gali sambu? Ngwamba! Nambo pangali Malajisyo ngangasimanyilile sambu sili chichi. Pakuŵa ngangaimanye kuti kulajila kuli kuleŵa, iwaga Malajisyo ngagakasale, “Kasinlajila.”

⁸ Nambo kutyochela ni makanyo go, sambu syapatile lipesa lya kwimusya tama jangalumbana jajili mwa uneji. Pakuŵa pangali Malajisyo sambu sili chindu chewe.

⁹ Kundanda ko naliji jwanjumi pangagamanyilila Malajisyo, nambo pagaiche makanyo, sambu syajenele mu utame wangu, noneji naliji mpela jwammwe.

¹⁰ Ni naiweni kuti makanyo gagasachilwe kunyigalila umi, kwaune ganyigalile chiwa.

¹¹ Pakuŵa sambu syapatile lipesa kwa litala lya makanyo galagala, syanambwisye ni kumulaga.

¹² Nipele Malajisyo gali gamaswela ni makanyo nombe nago gali gamaswela ni gakwanonyelesya Akunnungu ni gali gambone.

¹³ Ana ni kuti chelecho chichaliji chambone chinyichisye chiwa? Ngwamba. Nambo sambu, pakuti siwoneche kuti sili sambu sisyene, site-sile achila chambone chinyichisye chiwa. Kwayele sambu kwa litala lya Makanyo syalosisye pangasisika sambu syasitite kuŵa syangalumbana kwannope.

Ngondo mu chiilu mwa mundu

¹⁴ Tukumanyilila kuti Malajisyo gali nkati indu ya chimbumu ni une nganiŵa mundu jwachimbumu, jusumichikwe nti kapolo mu sambu.

¹⁵ Pakuŵa nganguchimanyilila chinguchitenda, ligongo achila chinguchisaka nganguchitenda nambo achila chinganguchisaka kuchitenda chelecho ni chinguchitenda.

¹⁶ Nipele, iwaga nguchitenda achila chinganguchisaka kuchitenda, ngwitichisya kuti Malajisyo gala gali gambone.

¹⁷ Nipele nganima une nansyene junguchitenda chelecho, nambo asila sambu syasikutama mwangu une.

¹⁸ Ngumanyilila kuti nkati mwangu une, malumbo gakwe mu chiilu changu cha sambu ngachikutaama chindu chambone. Ligongo namuno ngusaka kuchitenda chambone ngangukombola.

¹⁹ Pakuŵa chambone chinguchisaka nganguchitenda, nambo changalumbana chinganguchisaka kuchitenda, chelecho ni chinguchitenda.

²⁰ Nipele, iwaga nguchitenda achila chinganguchisaka kuchitenda, nganima une junguchitenda, nambo asila sambu syasikutama nkati mwangu ni syasikuchitenda chelecho.

²¹ Nipele, nachiweni chindu chi chikupanganya masengo nkati mwangu, pakuŵa pangusaka kuchitendekanya chambone, kutenda ungalumbana ni unguusagula.

²² Pakuŵa mu ntima mwangu ngugasengwela Malajisyo ga Akunnungu.

²³ Nambo ngugaona malajisyo gane mu chiilu changu gachimenyanaga ni ng'anisyo syangu. Ni gelego gakundendekasya meje jwantaŵikwe ni malajisyo ga sambu syasikupanganya masengo mu chiilu mwangu.

²⁴ Kulaga kwangu une! Ana wáani wáchangulupusye ndyoche mu chiilu chachikunongosya mu chiwa?

²⁵ Ngwatogolela Akunnungu wákuitendekanya yeleyo kwa litala lya Ambuje wétu Che Yesu Kilisito. Yeleyi ni yandi une, kwa lunda lwangu ngugatu-michila malajisyo ga Akunnungu, nambo kwa tama syangu syangalumbana sya chiilu simbawile nasyo, ngugatumichila malajisyo ga sambi.

8

Kutama mmachili ga Mbumu jwa Akunnungu

¹ Kwa yeleyo, sambano nganikupagwa kulumulikwa kwa kwamukwa kwa awála wákutama mu kulumbikana ni Kilisito.

² Pakuwa malajisyo ga Mbumu jwa Akunnungu jwakwichisya umi mu kulumbikana ni Kilisito Yesu gaamombwele une kutyochela mu lilajisyo lya sambi ni chiwa.

³ Akunnungu achitesile achila changanichikomboleka kutendekwa ni malajisyo ga che Musa pakuwa tama syetu syangalumbana syatupagwile nasyo syatesile Malajisyo go gawe gakulepetala. Akunnungu wantumile Mwanagwe jwa jika juwálijni ni chiilu chisau ni iilu yetu uweji wátuli ni sambi, kuti asilamule sambi mu iilu yetu, ni kwa chiilu chakwe cho wásiuleje sambi.

⁴ Akunnungu watesile yeleyo kuti aila yaikusachilwa mu Malajisyo ga che Musa gatendekwe kwa uchenene nkati mwetu uwe wátukutama ngaŵa kwa machili ga tama syangalumbana sya chiilu syatupagwile nasyo, nambo kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu.

⁵ Pakuwa wélewo wákutama kwa kusikuya tama syangalumbana sya chiilu syapagwile nasyo, nganisyo syao sikulongoswa ni tama syao syangalumbana. Nambo wélewo wákulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, akuiganisya indu ya mu Mbumu.

⁶ Kuipanganya indu yaikusachilwa ni tama syangalumbana sya chiilu kukuichisya chiwa. Nambo, kuipanganya indu yaikusachilwa ni Mbumu kukuichisya umi ni chitendewe.

⁷ Pakuwa mundu jwakulongoswa ni tama syangalumbana syapagwile nasyo pe ali jwammagongo jwa Akunnungu, ngakugapilikanichisya malajisyo ga Akunnungu, namose ngakupakombola kugapilikanichisya.

⁸ Ni wélewo wákulongoswa ni tama syangalumbana sya chiilu syapagwile nasyo ngakupakombola kwanonyelesya Akunnungu.

⁹ Nambo iwága Mbumu jwa Akunnungu akutama nkati mwenu, wányamwe ngankulongoswa ni tama syangalumbana syampagwile nasyo, nambo nku-longoswa ni Mbumu. Mundu jwalijose jwanganakola Mbumu jwa Kilisito nganaŵa mundu jwa Kilisito.

¹⁰ Nambo iwága Kilisito akutama nkati mwenu, Mbumu jwa Akunnungu akumpanga umi pakuwa mmalanjikwe kuwa wámbone paujo pa Akunnungu, namuno iilu yenu chiwe kwa ligongo lya sambi.

¹¹ Ni iwága Mbumu jwa Akunnungu juwansyusisye Kilisito Yesu akutama nkati mwenu, jwelejo juwansyusisye Kilisito Yesu, iyoyo chachiipa umi iilu yenu yaikuwa. Chatende yeleyo kwa litala lya Mbumu jwao jwakutama nkati mwenu.

¹² Nipele, achalongo achinjangu, tukwete ligambo, nambo ngaŵa lya kusikuya tama syetu syangalumbana sya chiilu syatupagwile nasyo syasikuti pakutusaka.

¹³ Pakuwa mwatamaga kwa kusikuya tama syangalumbana syampagwile nasyo, isyene chinjasiche. Nambo kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu

chinyiulaje isambo yangalumbana iyatendekwe ni chiilu nipele chinchil-ama.

¹⁴ Wāndu wose wākulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu wēlewo ali wānache wā Akunnungu.

¹⁵ Pakuwa nganimpochela Mbumu jwakuntenda wanyamwe achikapolo ni kwichisya lipamba, nambo mumpochele Mbumu jwakuntenda wanyamwe wānache wā Akunnungu, ni kwa Mbumu jo, uweji tukwawilanga Akunnungu, “Aba” malumbo gakwe Atati.

¹⁶ Ni Mbumu jwa Akunnungu nsyene akuwālanga umboni pamo ni mbumu syetu, yakuti uweji tuli wānache wā Akunnungu.

¹⁷ Pakuwa uweji tuli wānache wā Akunnungu, tutupochele aila yatugosele Akunnungu tutupochele pamo ni Kilisito, pakuwa iwāga tulageswe pamo ni wēlewo, iyoyo chitutame pamo ni wēlewo mu ukulu wao.

Ukulu waukwika

¹⁸ Pakuwa nguwalanga kuti masausyo ga mowa gano ngawa chindu ni ngagakuwajilwa kulinganichikwa ni ukulu utichimanyiswa kukwetu.

¹⁹ Nombe yepanganyikwe yose ikulindilila kwa lung'wanu lwekulungwa kuunukulikwa kwa wānache wā Akunnungu.

²⁰ Pakuwa yepanganyikwe yose yagalauchikwe ni kuwa yangalimate, ngawa kwa kusaka yepanganyikwe isyene, nambo yatendekwe yeleyo kwa kusaka kwakwe Akunnungu nsyene. Namose kwana chilolelo,

²¹ pakuwa yepanganyikwe yo nombe chiilecheleswe kutyochela mu ukapolo wa konanga ni kwinjila mu kulechelelwa kwekulu kwa wānache wā Akunnungu.

²² Pakuwa tukumanyilila kuti mpaka sambano yepanganyikwe yose ikuwuwula mpela ila jwankongwe yakuti pakupikana chilungusi katema ka kuligopola.

²³ Ngawa yepanganyikwe yo pe ni ichiwuwule, nambo nowe wakwe watukwete mbumu, nti ntuuka waandanda wa Akunnungu, iyoyo tukuwuwula mu mitima jetu, tuchilindililaga kwa lung'wanu lyuwa lyati Akunnungu litachituunukule kuti tuli wānache wao wā usyene ni kuigalausya iilu yetu kuwa ya sambano.

²⁴ Pakuwa twakulupwiswe, nombe tuli mu chilolelo. Nambo mundu achionaga chindu chakuchilolela, chelecho ngawa chilolelo sooni. Pakuwa ana waani wakukombola kuendelechela kuchilolela chindu chakuchiona?

²⁵ Nambo twachilolelaga chindu chingatukuchiona tukuchilindilila mu upililiu.

²⁶ Iyoyo peyo, ni Mbumu jwa Akunnungu akutukamuchisya mu kulepetala kwetu. Pakuwa ngatukumanyilila itukuwajilwa kupopela, nambo Mbumu nsyene akutupopelela kwa Akunnungu nkuwuwula kwangatukukombola kukuwalanga.

²⁷ Ni Akunnungu wakwiwona yaili mu mitima jetu, iyoyo akuimanyilila chakuchiganisya Mbumu jo, pakuwa Mbumu akwapopelela wāndu wā Akunnungu mpela yaikuti kwanonyela Akunnungu.

²⁸ Tukwimanyilila kuti mu indu yose, Akunnungu akupanganya masengo kwa upoche wa awala wakwanonyela, yaani wewala wawilanjikwe kutenda malinga ni lisosa lyao.

29 Pakuŵa aŵala Akunnungu ŵaŵamanyilile chitandile kundanda ni ŵaŵasagwile kuti alandane ni Mwanagwe, kuti Mwanagwe jo aŵe jwandanda kupagwa pasikati ja achapwakwe ŵajinjiri.

30 Ni aŵala ŵaŵasagulikwe chitandile kundanda, ni ŵawowo ŵaŵaaŵilasilile, ni ŵele ŵaŵaaŵilasilile, ŵelewo ŵaŵalanjile kuŵa ŵambone paujo pao, ni ŵele ŵaŵaŵalanjile kuŵa ŵambone paujo pao, ŵelewo ni ŵaŵaakusisye.

Unonyelo wa Akunnungu

31 Kwapele, Ana tujileje uli nkati yeleyi yose? Iŵaga Akunnungu ali upaande wetu, ŵaani ŵachakombole kutukanila uwe?

32 Akunnungu nganankolela chanasa Mwanagwe jwa jikape, nambo ŵantyoysisye kwa ligongo lya uweji wose. Iŵaga atesile yeleyo, ana chapelepele chinauli kutupa indu yose pangalipila pamo ni Mwanagwe?

33 Ana ŵaani ŵachakombole kwaŵechetela magambo ŵandu ŵasagulikwe ni Akunnungu? Akunnungu nsyene ŵaŵalanjile kuŵa ŵangali ileŵo.

34 Ana ŵaani ŵachachitulamula? Ngaŵa Kilisito Yesu! Pakuŵa Kilisito Yesu ni juŵawile, ni kupunda yeleyo ŵasyuchile, ni sambano akutama kundyo kwa Akunnungu, ni ŵelewo ni ŵakutupopelela.

35 Ana ŵaani ŵakukombola kutulekanganya ni unonyelo wa Kilisito? Ana kulaga pane kusauka pane ipwetesi pane sala pane usauchi pane kogoya pane chiwa?

36 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala,
“Kwa ligongo lyenu tukutama mu chakogoya cha chiwa moŵa gose,
tuŵalanjikwe nti ngondolo sya kusinga.”

37 Nambo mwa yeleyo yose uweji tukupunda, elo kupunda mwakupunda mwa ŵele ŵakutunonyela.

38 Pakuŵa ngumanyilila isyene kuti, ngapagwa chindu chachikukombola kutulekanganya ni unonyelo wa Akunnungu, atamuno chiwa, atamuno umi, atamuno achikatumetume ŵa kwinani, atamuno machili gane ga kwinani, atamuno indu yaikukopochela sambano yi, atamuno ichikopochele yo, atamuno ŵakutawala,

39 atamuno yaili mwinani, atamuno yaili paasi, atamuno yepanganyikwe yaili yose ngaikombola kutulekanganya ni unonyelo wa Akunnungu, wauli mwa Kilisito Yesu Ambuje ŵetu.

9

Akunnungu ni ŵandu ŵakwe

1 Nguŵecheta isyene kuti une ndili jwa Kilisito, ngangusala unami. Nningwa wangu ukuumalanjila umboni kwakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, isyene ngangulambusya.

2 Ngusupuka kwannope ni ndili ni ipwetesi yangamala mu ntima mwangu,

3 pakuŵa ngakombwele kupopelela nweeseche ni kulekanganywa ni Kilisito kwa ligongo lya achinjangu Ŵaisilaeli, ŵaali lukosyo lumu ni une kwa chilu.

4 Ŵelewo ali Ŵaisilaeli ŵaŵasagulikwe ni Akunnungu aŵe ŵanache ŵao ŵaŵalosisye ukulu wao. Ŵalangene nawo ni kwapa Malajisyo, ŵaalosisye yakuti pakwapopelela ni kwapa ilanga yakwe.

5 Wanyawo ali isukulu ya achambuje wetu, ni kutyochela mu uwelesi wao, Kilisito wapagwile kwa chiilu. Welewo ali Akunnungu wakutawala yose, alapikwe mowa gose pangali mbesi. Eloo.

6 Nganguwecheta kuti chilanga cha Akunnungu nganichimalila. Pakuwa ngana wa Wasilaeli wose waali wangu wa Akunnungu.

7 Atamuno ngana wa uwelesi wose u che Iblahimu waali wanache wa Akunnungu, nambo Akunnungu wapele chilanga che Iblahimu akitiji, "Uwelesi wenu chiutyochele ni che Isaka."

8 Malumbo gakwe gali, ngawa wanache wapagwile kwa chiilu ni waali wanache wa Akunnungu, nambo awala wanache wapagwile kwa chilanga cha Akunnungu ni wachawilanjikwe uwelesi u che Iblahimu.

9 Pakuwa chilanga chiwachilanjile Akunnungu ni chelechi, "Katema kakasagulikwe chingache, ni che Sala chaligopole mwanache jwannume."

10 Ni ngawa yeleyo pe, nambo che Lebeke wakwete wanache wawili wachilume wawawekekwe ni atati wamo, waali che Isaka ambuje wetu.

11 Pakuwa akanapagwe mawila, namose akanatende indu yambone pane yangalumbana, pakuti nningwa wa Akunnungu wa kusagula uwoneche.

12 Akunnungu wansalile che Lebeke, "Jwankulungwa chachintumichila mpwakwe." Lusagu Iwa Akunnungu lukutendekwa malinga ni uwilanje wakwe ni ngawa kwa ipanganyo ya wangu.

13 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, "Naanonyele a Yakobo nambo a Esau naachimile."

14 Nipele, ana tujileje uli? Ana Akunnungu ngakulamula yaikuti pakusachilwa? Namuno kanandi!

15 Pakuwa waasalile che Musa, "Chinjintendela wema jungunsaka kunden-dela wema, ni chinjimpililila ajula jungunsaka kumpililila."

16 Nipele, yele yose ikukulupilila chanasa cha Akunnungu ni ngawa kwa kuchalila kwa mundu atamuno kwa usache wa mundu.

17 Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti yeleyi kwa mwenye jwa ku Misili, "Nanjimiche mme mwenye melepe, kwa litala lya mmwejo nosye machili gangu ni kuti liina lyangu limanyiche pachilambo pose."

18 Kwayele, Akunnungu akunkolela chanasa ajula jwakunsaka nsyene, nombe jwakusaka awe jwa kulimba ntima, akunlimbisya.

Lutumbilo ni chanasa cha Akunnungu

19 Pane chimusye, "Iwaga ili yele, ana ligongo lyachi Akunnungu akuti wangu alewile? Pakuwa waani wakukombola kukanilana ni aila yakuisaka Akunnungu?"

20 Nambo mmwe mundu, ana mmwe nduni junkwajanga Akunnungu? Ana chiwiga chikukombola kumusya juwachigumbile, "Kwachichimung'umbile yeleyi?"

21 Jwakugumba akukombola kugumba iwiga iwili kwa lilongo limo yakuti pakusaka, chiwiga chimo kwa ligongo lya masengo gachimbichikwa ni chine kwa ligongo lya masengo gangachimbichikwa.

22 Yeleyo ni iyaliji kwa Akunnungu. Wasachile kulosya lutumbilo lwao ni kugamanyisya machili gao. Nambo wapililile nnope awala wangu wawawajilwe kulumulikwa ni lutumbilo lwao, welewo ni waakuwajilwa konangwa.

23 Sooni w̄asachile aumanyisye winji wa ukulu wao uw̄apele aw̄ala w̄aw̄aw̄ajilwe kupochela chanasa chao, aw̄ala w̄aw̄aw̄ichikwe chile kalakala apochele ukulu wakwe.

24 Uweji ni w̄atuw̄ilanjikwe ni jwelejo, ngaŵa kutyochela kwa W̄ayahudi pe nambo kwa w̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi nombe nawo.

25 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala mu chitabu chi che Hosea jwakulondola jwa Akunnungu, “Aw̄ala w̄angaŵa W̄andu w̄angu, chinaw̄ilanje, ‘W̄andu w̄angu.’ Ni aw̄ala w̄angangwanonyela, ‘Chinanonyele.’

26 Ni pamalo paŵaw̄ilanjikwe, ‘W̄anyamwe nganimma w̄andu w̄angu,’ chaŵilanjikwe ‘W̄anache ŵa Akunnungu w̄ajumi.’”

27 Nombe che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu akwakalipila W̄aisilaeli kuti, “Namose winji wa uŵelesi wa W̄aisilaeli uli mpela nsanga wa kumbwani, nambo nganatupa w̄achachikulupuswa.

28 Pakuŵa, Ambuje ngaakaŵa kwalamula w̄andu ŵa pachilambo pa.”

29 Mpela che Isaya iw̄alongolele kusala, “Ambuje ŵa ukombole ngakatulechele uŵelesi wa W̄aisilaeli, wose tukaawile mpela w̄andu ŵa ku Sodoma, tukalandene ni w̄andu ŵa ku Gomola.”

Che Paolo akwapopelela W̄aisilaeli

30 Nipele, ana tujileje uli? W̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi w̄anganatenda chindu chachili chose kuti aloleche w̄ambone paujo pa Akunnungu, w̄aloleche ali w̄ambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi.

31 Nambo W̄aisilaeli w̄asosile malajisyo gakatesile aloleche w̄ambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya malajisyo, nganalolecheka w̄ambone paujo pa Akunnungu.

32 Ligongo lyachi nganalolecheka w̄ambone paujo pa Akunnungu? Pakuŵa w̄asosile kutendekwa w̄ambone kwa ipanganyo yao, ngaŵa kwa litala lya chikulupi. W̄alikuŵele pa “Liganga lya kulikuŵalila.”

33 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Nnole chimiche liganga ku Sayuni, lichilyatende w̄andu agwanje, misile lwala luchilwagwisye w̄andu. Nambo juchankulupilile jwelejo, jwelejo ngajaluswa kose.”

10

1 Achalongo achinjangu, chingulajila kwannope mu ntima mwangu, ni ngwapopelela Akunnungu kwaligongo lya W̄aisilaeli, kuti akulupuswe.

2 Pakuŵa isyene ngunsalila umboni kuti akuchalila kwatumichila Akunnungu, nambo ngaŵa mu umanyilisi wambone.

3 Pakuŵa nganaimanyilila yakuti Akunnungu pakwaŵalanjila w̄andu kuŵa w̄ambone paujo pao, nombewo atandisye litala lya achinsyene. Ngakulikuya litala lya kuŵalanjikwa w̄ambone paujo pa Akunnungu.

4 Pakuŵa kwa kwika kwakwe Kilisito, malajisyo gaichile kumbesi kwakwe, pakuŵa mundu jwalijose jwakunkulupilila Kilisito aŵalanjikwe jwambone paujo pa Akunnungu.

Ukukupusyo uli kwa wambone

⁵ Nkati ngani ja kuwalanjikwa wambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya kukamula Malajisyo, che Musa walembile yele, “Mundu jwakugakamulichisya Malajisyo chatame kwa litala lya Malajisyo go.”

⁶ Nambo nkati ngani ja kuwalanjikwa wambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi, ikuwecheta kwa kang'wa yele: “Kasinliusya mu ntima mwenu kuti, ana waani wachakwele kwini kuti annyichisye Kilisito paasi kukwetu?”

⁷ Atamuno kasinliusya kuti, “Waani juchatuluche mu lisimbo lyangali mbesi kuti annyichisye Kilisito pachanya?”

⁸ Nambo Malembelo ga Akunnungu gakuti yeleyi: “Lilowe lya Akunnungu liwandikene nomwe, lili mu kang'wa jenu ni mu ntima wenu.” Lilowe lya lili utenga wa chikulupi chachitukwalichila wandu.

⁹ Mwajitichisya ga ni kuwecheta kwa kang'wa jenu kuti Che Yesu ali Ambuje ni kukulupilila mu ntima mwenu kuti Akunnungu wasyusisye mu wawe, chinchikulupuswa.

¹⁰ Pakuwa kwa ntima mundu akukulupilila ni kuwalanjikwa kuwa wambone paujo pa Akunnungu, sooni kwa kang'wa jakwe pakwitichisya ni kuwecheta, akukulupuswa.

¹¹ Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Mundu jwalijose jwakukulupilila jwelejo ngajakola soni.”

¹² Chindu chi chili kwa wandu wose, nganikupagwa kulekangana pasikati ja Wayahudi ni wandu wanga wa Wayahudi, pakuwa Akunnungu ali Ambuje wa wandu wose, ni sooni ali wambone kwa wandu wakwapopela.

¹³ Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Mundu jwalijose jucha wilanje kwa liina lya Ambuje chakulupuswe.”

¹⁴ Nipele, ana champopele chinauli jwelejo jwanganakulupilila? Ana chankulupilile uli iwaga nganapilikana utenga wakwe? Sooni chapilikanile chinauli utenga wakwe pangali wandu wakwalichila?

¹⁵ Ana chalalichile chinauli ngani jambone pangaalajisya? Mpela Malembelo gamaswela yagakuti pakusala, “Nlole yaikuti kusengwasya kwika kwa awala wakulichila ngani jambone!”

¹⁶ Nambo ngawa wandu wose wakulupilile ngani jambone. Pakuwa che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu watite, “Ambuje, ana nduni jwaukulupilile utenga wetu?”

¹⁷ Kwayele, chikulupi chikuika kwa kupilikana utenga, ni utenga wo ukwika kwa kulalichilwa Lilowe lya Kilisito.

¹⁸ Nambo nguusya, ana nganapilikana utenga wo? Elo, kupilikana wapilikene! Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti, “Lilowe lyao lyapikaniche mu chilambo mose ni malowe gao gaichile mpaka kumbesi kwa chilambo chose.”

¹⁹ Nguusya sooni, ana Waisilaeli nganaimanyilila? Akunnungu watandite kuwecheta kwa litala li che Musa,

“Chinantende nkole wiu kwa litala lya wandu wanga wa chilambo, chinantesye ntumbile

kwa litala lya wandu wakulowela.”

²⁰ Che Isaya jwakulondola wawechete pangali woga malowe ga, Akunnungu watite,

“Mbatikene kwa wandu wanganasosasa ne,

naliunukwile kwa wându wânganausya nkati ngani jangu.”

²¹ Nambo nkati Wâisilaeli, che Isaya akutusalila kuti, “Akunnungu wâtite yeleyi, ‘Lyuwâ tetete najongwele makono gangu kwa wându kwa wîlanga wându wângakunyitichisya ni wâmakani.’”

11

Chanasa cha Akunnungu kwa Wâisilaeli

¹ Nipele, nguusya, ana Akunnungu wakanile wându wakwe? Ngwamba! Uneji nansyene ndili Mwisilaeli jwa uwelesi u che Iblahimu ni jwa lukosyo lu che Benyamini.

² Akunnungu nganiwâkana wându wakwe wâwasagwile chitandile kundanda. Nkukumbuchila yagakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu nkati che Elia, katema pa wâlalatile Wâisilaeli paujo pa Akunnungu?

³ Wâtite, “Ambuje, wâuleje wakulondola wenu ni kugumula ilisa yenu, noneji sigalile jika. Ni wanyawo akuusosa amulaje.”

⁴ Nambo Akunnungu wanjanjile uli? Wansalile, “Nalisigachisye wându elufu saba wâwakanile kuntindi wâlila Baali nnungu jwa unami.”

⁵ Ni iyoyo peyo katema ka sambano kano, apali wându kanandi wâsigalile wâsagulikwe ni Akunnungu ligongo lya umbone wao.

⁶ Lusagu lwa Akunnungu lukukulupilila umbone wakwe, ni ngiiwâ kwa ipanganyo ya wându, iwâga Akunnungu akwasagula wându kwa litala lya ipanganyo yao, nipele umbone wakwe ngaukawê umbone wa usyene.

⁷ Nipele, itite uli? Chindu chiwâchisosaga Wâisilaeli nganachisimana, nambo a wâla wâwasagulikwe wâchisimene, ni wane wâwasigalile wo Akunnungu wâtesile a wê wakukakatima ntima.

⁸ Mpela yaitite kulembekwa mu Malembelo ga Akunnungu, “Akunnungu wâapele lunda lwangamanyilila, wâapele meeso nambo ngakulola ni wâapele mawiwi nambo ngakupilikana mpaka lelo jino.”

⁹ Ni che Daudi akuti, “Chindimba chao chiwê chitanje chakwatanjisyâ, agwanje ni kulagaswa.

¹⁰ Meeso gao gatajikwe chipi kuti akalola ni migongo jao jipindiche mo wâ gose.”

¹¹ Nipele, nguusya sooni, ana Wâyahudi alikuwê kwichila kugwa kusyene? Ngwamba! Nambo kwa chilewô cha Wâyahudi, wându wânga wâ Wâyahudi waichilile ukulupusyo, kuti Wâyahudi wakolele wiu.

¹² Kulewâ kwa Wâyahudi kuichisye upile weujinji pachilambo, ni kupunguchilwa kwao kwa chikulupi kuichisye upile weujinji kwa wându wânga wâ Wâyahudi. Ana ngakukuichisya upile wakupunda nnope katema Wâyahudi wose pachiwâujilile Akunnungu?

Ukulupusyo kwa wându wânga wâ Wâyahudi

¹³ Sambano, nguwecheta ni mwanya wându wânga wâ Wâyahudi. Pakuwâ uneji ndili nduna kwa wându wânga wâ Wâyahudi, ngulilapila masengo gangu.

¹⁴ Pane chingombole kwatenda Wâyahudi akole wiu kuti ngombole kwakulupusya wampepe mwa wêlewo.

¹⁵ Pakuwâ iwâga kukanikwa kwao ni Akunnungu kuichisye kwilana pasikati ja Akunnungu ni wându wose wâ pachilambo, isyene

pachakundikwe ni Akunnungu chikuwe mpela kuichisya umi kwa wandu wawile.

¹⁶ Naga chipande chandanda cha nkate chityochekwe ligongo lya Akunnungu, nkate chiuwe wakwe iyoyo peyo, ni nchiga watyochekwaga ligongo lya Akunnungu, nipele nyambi syakwe chisiwe syakwe iyoyo peyo.

¹⁷ Nyambi simpepe sya mseituni wepande syekate ni lujambi lwa mseituni wa mwitinji upandichikwe pachanya chitela cha mseituni wepande. Wanyamwe wanga wa Wayahudi nkulandana ni mseituni wa mwitinji, sambano nkupoka umi wa chibumu wa Wayahudi.

¹⁸ Kwayele kasimwajalusya awala wakatikwe mpela nyambi. Wanyamwe nganinkola chakulifunila, pakuwa nganimma wanyamwe wankujikamulila michiga, nambo michiga jo ni jajikunkamulila wanyamwe.

¹⁹ Panepa chinjile, “Nyambi syakatikwe melepe kuti une ngapandichikwe pachanya pakwe.”

²⁰ Mwambone! Syakatikwe kwaligongo lya ungakulupilila wao ni mmwejo ntemi pamalo pao kwaligongo lya kukulupilila. Sambano nkali-funa nambo njogope.

²¹ Pakuwa iwaga Akunnungu nganiwalechelela Wayahudi wakulandana ni nyambi sisyene, ana Akunnungu channechelele mmwe?

²² Nipele, nganichisye yankati umbone wa Akunnungu ni chikali chao nombe nacho. Welewo ali wachikali kwa awala wagwile nambo welewo ali wambone kwa awala wakutama mu umbone wao. Naga ngawa yele, nomwe wakwe tachintyosya.

²³ Ni Wayahudi nombe nawo alekaga ungakulupilila wao chapandichikwe peuto pawaliji kundanda, pakuwa Akunnungu akupakombola kwapandichisya sooni.

²⁴ Wanyamwe wandu wanga wa Wayahudi nkulandana ni lujambi lwa mseituni wa mwitinji lwekate ni kupandichikwa pa mseituni waupandikwe. Nambo chelechi nganichiwa chindu chachipago. Wayahudi akulandana ni mseituni wepande ni chiuwe yangasakalisya kwa Akunnungu kupandichisya sooni nyambi sisyakatikwe pa chitela chao cha chipago.

Chanasa cha Akunnungu kwa wandu wose

²⁵ Achalongo achinjangu ngusaka mmanyilile usyene wausisiche, nambo ngusaka mmanyilile kuti nkaliapa nkweite lunda nnope. Makani ga Waisilaeli galiji ga katema pe mpaka wandu wanga wa Wayahudi wose wakusachilwa pachiwajilile Akunnungu.

²⁶ Pelepo Waisilaeli wose chakulupuswe mpela yaitite pakulembekwa mu Malembelo ga Akunnungu,

“Mu Sayuni chachityochela nkulupusyo chachichityosya chigongomalo pasikati ja uwelesi u che Yakobo.

²⁷ Lyeleli lili lilangano lyangu lichindende ni welewo katema pachinaalechelesye sambu syao.”

²⁸ Pakuwa akujikana Ngani Jambone, Wayahudi awele wammagongo wa Akunnungu nambo kwa kupoka kwenu wanyamwe wanga wa Wayahudi. Nambo pakuwa Akunnungu wasagwile, chiwela Akunnungu akwanonyela kwa ligongo lya achambuje wao.

²⁹ Pakuwa Akunnungu ngakugalausya nganisyosyo syao kwa awala wawasagwile ni kwapa upile.

³⁰ Kalakala ko w̄anyamwe nganimwajitichisya Akunnungu nambo sambano ankolele chanasa w̄anyamwe ligongo lya ungapilikanichisya wa W̄ayahudi.

³¹ Iyoyo peyo mpela w̄anyamwe yantite pakukolelwa chanasa, W̄ayahudi nombewo ngakwajitichisya Akunnungu melepe kuti nombewo akolelwe chanasa.

³² Pakuŵa Akunnungu ŵaatesile ŵandu wose aŵe ŵangajitichisya kuti ŵakolele chanasa ŵanawose.

³³ Ipanje ya Akunnungu ni lunda ni umanyilisi wao ili yekulungwa kupunda! Ngapagwa jwakupakombola kusosasosa ulamusi wao natamuno kugamanyilila matala gao.

³⁴ Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala,

“Ana ŵaani ŵakusimanyilila ng'anisyo sya Ambuje?

Ana ŵaani uchiŵasalile chakupanganya?

³⁵ Ana ŵaani ŵalongolele kwapa Akunnungu chindu kuti ni ŵelewo ŵauchisye?”

³⁶ Pakuŵa indu yose ipanganyikwe ni ŵelewo, ni ili kwa ukombole wao ni kwa liwamba lyao. Akunnungu akuswe moŵa gose pangali mbesi! Eloo.

12

Kutama kwa kwatumichila Akunnungu

¹ Kwayele, achalongo achinjangu, pakuŵa Akunnungu annosisye chanasa chao, ngunchondelela ntyosye ilu yenu mpela mbopesi jejumi ni jeswela ni jajikwanonyelesya Akunnungu. Lyele lili litala lya usyene lya kwapopelela Akunnungu.

² Nkansyasya indu ya pachilambo pano nambo Akunnungu ajigalausye miningwa jenu kuti mmanyilile unonyelo wa Akunnungu. Nipele chinkombole kulimanyilila lisosa lya Akunnungu lyalili lyambone ni yakuti pakusaka w̄anyamwe mme.

³ Pakuŵa kwa umbone waambele Akunnungu, ngunsalila w̄anyamwe wose, mundu akasaliganichisya kuti ali jwankulu kupunda yaikuti kwaŵajila. Nambo mmeje ŵa lunda pankuganisisya, ni kulilamula mwachinsye malinga ni chikulupi chimpegwile ni Akunnungu.

⁴ Mu chiilu chimo mwana iŵalo yejinji, ni kila chiŵalo chikupanganya masengo gakwe.

⁵ Uweji ŵatuli ŵajinji tuli chiilu chimo mu kulumbikana ni Kilisito, noweji wose tulumbikenye jumo kwa jwine nti iŵalo ya kupisyangana ya pachiilu.

⁶ Nipele, pakuŵa tuli ni mitulilo jakupisyangana, malinga ni ntuuka watupele Akunnungu. Jwapegwilwe ntulilo wa kuŵecheta utenga kutyochema kwa Akunnungu, aŵechete malinga ni chikulupi chakwe.

⁷ Iŵaga mundu apegwilwe ntulilo wa kutumichila, nneche atumichile. Jwapegwilwe ntulilo wa kwiganya, nneche ajiganye.

⁸ Jwapegwilwe ntulilo wa kutusya ntima, atendeje yeleyo. Ni jwapegwilwe ntulilo wa kutyosya kwa ŵane, atyosye kwa lulele. Jwakwimilila, ajimilile kwa kuchalila ni jwa chanasa, atendekanye yeleyo kwa kusanagalala.

Unonyelo

⁹ Unonyelo wenu uŵe wangali ulamba. Nchichime changalumbana chili-chose, mnyambatilane ni yambone.

¹⁰ Nnonyelane jwine ni jwine mpela achalongo ni kuchimbichisyana jwine ni jwine.

¹¹ Npanganye masengo kwa kuchalila, nkaŵa ŵa ulesi. Mwatumichile Ambuje, kwa ntima wenu wose.

¹² Nsengwanje nli ni chilolelo. Mpililile mu kulagaswa, ni kupopela katema kose.

¹³ Mwakamuchisye ŵandu ŵa Akunnungu mu yaikwasoŵa yao ni kwapochela achalendo kwa unonyelo.

¹⁴ Mwape upile ŵakunnagasya, mwape upile ngasimwalwesya.

¹⁵ Nsengwanje pamo ni ŵakusenga, nliile pamo ni ŵakulila.

¹⁶ Ntame yambone jwine ni jwine. Kasinlifuna nambo nkunde kutama kwa kulitulusya. Kasinliganichisya kuti nkwele lunda nnope.

¹⁷ Ngasimwauchisya yangalumbana mundu jwampanganyichisye yangalumbana. Mpanganye yambone kwa ŵandu wose.

¹⁸ Yaikuti pakukomboleka kukwenu nchalile kutama mu chitendewele ni ŵandu wose.

¹⁹ Achalongo achinjangu, kasimmuchisyana yangalumbana jwine ni jwine, nambo mwalechele Akunnungu atende chindu cho kwa lutumbilo lwakwe, pakuŵa ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, Ambuje akuti, “Kuuchisya chisasi kuli kukwangu, uneji chimuchisye.”

²⁰ Mpela Malembo ga Akunnungu yagakuti, “Jwammagongo jwenu jakolaga sala mwape chakulya ni jankamulaga njota mwape meesi ang’weje. Pakuŵa kwakutenda yeleyo chimwatende akole soni jajikulungwa nti mwaŵichile makala ga mooto pantwe pakwe.”

²¹ Nkakunda ungalumbana umpunde, nambo nkaupunde ungalumbana kwa kuitendekanya yambone.

13

Kwapilikanichisya achakulu ŵa chilambo

¹ Kila mundu ŵajitichisye ŵaali ni ulamusi ŵa pachilambo, pakuŵa ngapagwa mundu jwakukombola kulongosya iŵaga nganaŵichikwa ni Akunnungu kuti alongosye, Akunnungu jika pe ni ŵakwapa ŵandu machili ga kulongosya.

² Jwakukanilana ni ŵakwete ulamusi, akugakana malajisyo ga Akunnungu, ni ŵakuitendekanya yeleyo akuliichisya kulamulikwa nsyene.

³ Pakuŵa ŵakutawala ngakogopeka ni ŵandu ŵakwitendekanya yambone, nambo akogopeka ni ŵandu ŵakwitendekanya yangalumbana. Ana ngankusaka kunjogopa jwali ni ulamusi? Ntendeje yaili yambone nombejo chanlape,

⁴ pakuŵa jwelejo ali katumetume jwa Akunnungu jwakupanganya masengo kwa kupoka kwenu. Nambo iŵaga nkuitenda yangalumbana munjogope, pakuŵa isyene akwete ulamusi wa kunnagasya. Jwelejo ali jwakwatumichila Akunnungu, akulosya lutumbilo lwa Akunnungu ŵandu ŵakwitendekanya yangalumbana.

⁵ Kwa ligongo lya ikuŵajilwa kwajitichisya ŵakwete ulamusi, ngaŵa kwa ligongo lya kogopa kulamulikwa ni Akunnungu, nambo kwa ligongo lya nningwa wenu nkumanyilila chinkusachilwa kuchitenda.

⁶ Kwa ligongo li, ŵanyamwe nkupeleka nsongo, pakuŵa ŵakulongosya wo ali achikatumetume ŵa Akunnungu pakuŵa pakupanganya masengo go akuntumichila Akunnungu.

⁷ Mwape wându wose indu iyaŵajile, jwakupochela nsongo mwape nsongo ni jwakupochela ushulu mwape ushulu ni luchimbichimbi kwa jwakuŵajilwa kuchimbichikwa.

Yaikusachilwa kutendelana jwine ni jwine

⁸ Nkakola ligambo kwa mundu jwalijose, ikaŵe kunonyelana. Pakuŵa jwakunnonyela njakwe amalisisye Malajisyo ga che Musa.

⁹ Pakuŵa malajisyo gakuti, “Kasintenda chikululu, ni kasimmulaga ni kasinjiŵa ni kasinnajila,” ni malajisyo ga ni malajisyo gane gose gataŵikwe mu lilajisyo limo lyalikuti, “Munnonyele njenu mpela inkuti pakulinonyela mwasyene.”

¹⁰ Jwakunnonyela njakwe ngaakombola kumpanganyichisya yangalumbana. Nipele, unonyelo uli utindimiso wa Malajisyo gose.

¹¹ Ntende yeke, nchimanyililaga katema, yakuti ndaŵi ja kwimuka mu lugono jiiche, pakuŵa sambano ukulupusyo wetu uli pachiwandi ni uweji kupunda iyaliji patwatandite kukulupilila.

¹² Chilo chiŵandichile kumala ni muusi uŵandichile. Nipele tuleche ipanganyo ya muchipi ni kuwala yakumenyanilana ya lilanguka.

¹³ Tujende yambone nti wându ŵatukutama muusi. Tuleche chindimba chachili ni ipanganyo yangalumbana, kukolelwa ni chigwagwa ni usakwa ni umenyani ni wiu.

¹⁴ Mwatende wându ammone Ambuje Che Yesu Kilisito mu utame wenu, kasinganisa tama syangalumbana syampagwile nasyo ni kusikuya.

14

Kasimunlamula mpwenu

¹ Mumpochele jwelejo jwakulepetala mu chikulupi nkakanilana nawo nkati ng'anisyo syao.

² Mundu jumo akwete chikulupi, akulya indu yose, nambo jwine jwalepetele mu chikulupi, akulya maponda pe.

³ Mundu jwakulya indu yose, akasanjalusya jwelejo jwangakulya indu yose. Ni mundu jwakulya maponda pe, akasanlamula jwelejo jwakulya indu yose, pakuŵa Akunungu ankundile jwelejo.

⁴ Ana mmwejo nduni junkunlamula jwakitumichila jwa jwine? Ajimaga uchenene pa masengo gao pane agwaga, lyele lili pachanya pa mmbujegwe. Nombejo chajime mwakulimbila, pakuŵa Ambuje chakombole kunjimika.

⁵ Mundu jumo akukombola kuganisa kuti lyuŵa limo lili lyambone kupunda moŵa gane nambo jwine akukombola kuganisa kuti moŵa gose gali yalumo. Kwapele mundu jwalijose ajitichisye yakuti pakuganisa nsyene.

⁶ Mundu jwalijose jwakuliwona lyuŵa lili lyambone, akutenda yeleyo kwakwakusya Ambuje. Ni jwakulya indu yose, akutenda yeleyo kwakwakusya Ambuje, pakuŵa akwatogolela Akunungu kwaligongo lya chakulya chiŵapele. Iyoyo ni jwangakulya indu yose, akutenda yeleyo kwakwakusya Ambuje, ni jwelejo nombe akwatogolela Akunungu.

⁷ Pakuŵa ngapagwa namose jumo pasikati jetu jwakitama kwa liwamba lyakwe nsyene atamuno ngapagwa jwakwasika kwa liwamba lyakwe nsyene.

⁸ Pakuwa iwâga tukutama, tukutama kwa liwamba lya Ambuje ni iwâga tukwasika, tukwasika kwa liwamba lya Ambuje. Nipele, iwâga tukutama pane tukwasika, uwe tuli wându ŵa Ambuje.

⁹ Pakuŵa Kilisito ŵajasishe ni kusyuka kwa ligongo lyo, melepe aŵeje Ambuje ŵao ŵaajasishe ni ŵajumi nombe nawo.

¹⁰ Kwachichi mmwe nkunlamula mpwenu jo? Pane uli alakwe kunjalusya mpwenu jo? Pakuŵa uweji wose tutujime paujo pa chitengu cha ulamusi cha Akunnungu.

¹¹ Pakuŵa mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, Ambuje akuti, “Isyene indite kuŵa Akunnungu jwanjumi, kila mundu chachitindiŵala paujo pangu ni kila mundu chachijitichisya kuŵecheta nsyene kuti Une ndili Akunnungu jwanjumi.”

¹² Kwayele, kila jwalijose pasikati jetu chaliŵalanje nsyene kwa aila iyaitesile paujo pa Akunnungu.

Kasinchijonanga chikulupi cha ŵandu ŵane

¹³ Nipele, tukasalamulana twachinsyene nambo tulilolechesye, mundu akasammichila njakwe chakukuŵasya pane kuntenda agwilile mu sambi.

¹⁴ Une jwanumbikene ni Ambuje Che Yesu, ngumanyilila kuti ngapagwa chakulya chachili chakusakala paujo pa Akunnungu. Nambo mundu agansiyaga kuti chakulya chine chili chakusakala paujo pa Akunnungu, chele chakulya cho chili chakusakala kwa jwelejo.

¹⁵ Nambo mwansupusyaga mpwenu kwa ligongo lya yakulya inkulya, nlesile kutenda mu unonyelo. Chakulya chinkulya chikaŵa ligongo lya kunsoyasya mpwenu juŵawililwe ni Kilisito.

¹⁶ Iyoyo kasinjitichisya kuti chindu chinkuchiwona ŵanyamwe chambone hijaluswe.

¹⁷ Pakuŵa, Umwenye wa Akunnungu nganiuŵa kulya ni kug'wa, nambo kuli kupanganya yambone paujo pa Akunnungu, ni chitendeweke ni sangalala jajikwika ni Mbumu jwa Akunnungu.

¹⁸ Pakuŵa mundu jwalijose jwakuntumichila Kilisito kwanti yeleyo, akwanonyelesya Akunnungu, sooni akukundikwa ni ŵandu.

¹⁹ Nipele, iŵaga yeleyo, tulimbile nnope kutendekanya indu yaikwikanawo chitendeweke ni yaikutukamuchisya kulimbisiana mitima mu chikulupi.

²⁰ Kasingajonanga masengo ga Akunnungu kwa ligongo lya yakulya. Isyene yakulya yose yeswejeswe, nambo ngaŵa yambone kulya chakulya chachikuntendekasya jwine agwilile mu sambi.

²¹ Ili yambone kuleka kulya nyama ni kung'wa divai, pane kuleka ineine yaikukombola kuntendekasya mpwenu agwilile mu sambi.

²² Chikulupi chinkwete cho chisigalile kukwenu ni Akunnungu. Jwana upile jwelejo jwangakulilamula nsyene, pakuŵa akukulupilila kuti aila yaitesile ikwanonyelesya Akunnungu.

²³ Nambo mundu jwakwete lipamba ni indu yakulya, Akunnungu akunlamula pakulya pakuŵa chakuchitenda akutenda pangali chikulupi. Ni chindu chachili chose chakupanganya mundu iŵaga akuchipanganya pangali chikulupi, chelecho chili sambi.

¹ Uweji wâtuli ni chikulupi chakulimbangana tukuwâajilwa kwakamusya wâali ni chikulupi chakulepetala, ngaŵa kutenda indu yakulinonyelesya twachinsyene pe.

² Mundu jwalijose pasikati jetu akusachilwa annonyelesye njakwe, kwa kwapanganyichisya yambone kuti anlimbisye mu chikulupi.

³ Pakuŵa, namose Kilisito nganalinonyelesya nsyene, nambo mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti kusala, “Kutukana kose kuwântukene mmwe, kumujilile une.”

⁴ Pakuŵa yose iyalembekwe kalakala mu Malembelo ga Akunnungu, yalembekwe kuti itujiganye uwe, kuti kwa upilili ni kutuswa ntima kwatu-patile ni malembelo go, tukole chilolelo.

⁵ Akunnungu wâkwapa wându machili gakupililila ni kutulasika antende nkole nningwa umo, nchikuyaga chitagu cha Kilisito Yesu.

⁶ Kuti kwa ntima umo ni liloŵe limo nkombole kwakusya Akunnungu, Atati wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito.

Ngani Jambone kwa wându wose

⁷ Nipele, mpochelane jwine ni jwine mpela Kilisito iwâtite pakutupochela kwa ligongo Iya ukulu wa Akunnungu.

⁸ Pakuwa, isyene ngunsalila, Kilisito atendekwe katumetume jwa wâumbale kuti alosye usyene wa Akunnungu, kuti amalichisye ilanga iwâpegwilwe achambuje wêtu.

⁹ Sooni kuti wându wângaŵa Wâyahudi wakusye Akunnungu ligongo Iya chanaso chao. Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Kwayele chinamlape pasikati ja wându wângaŵa Wâyahudi, chinyimbe kunlapa mmwe.”

¹⁰ Ni sooni Malembelo gakuti,

“Nsengwanje wânyamwe wându wângaŵa Wâyahudi pamo ni wându wakwe Akunnungu.”

¹¹ Malembelo ga Akunnungu gakuti sooni,

“Mwalape Ambuje, wânyamwe wându wângaŵa Wâyahudi, ngosyo syose mwalape!”

¹² Ni che Isaya nombe akuti,

“Mu uŵelesi u che Yese chakopochele mundu, juchiŵalongosye wându wângaŵa Wâyahudi, nombewo chankulupilile.”

¹³ Nipele, Akunnungu jwali ndande ja chilolelo angumbalichisye wânyamwe lukondwa lusyene ni chitendeweke nkukulupilila kwenu namose chilolelo chenu chipunde kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu.

Ukatumetume u che Paolo

¹⁴ Achalongo achinjangu, uneji nansyene ngumanyilila kuti wânyamwe mgumbele umbone, ni umanyilisi wose ni sooni nkukombola kujiganyana yambone.

¹⁵ Nambo mu chikalata chi, nanlembele mwakulimbila nkati indu impepe kuti nankumbusye sooni indu yo. Ndesile yeleyo kwa ligongo Iya umbone wambele Akunnungu,

¹⁶ kuti meje katumetume jwa Kilisito Yesu pasikati ja wându wângaŵa Wâyahudi. Nagapanganye masengo ga chimbopesi ga kulalichila Ngani

Jambone ja Akunnungu kuti wāndu wāngawā Wāyahudi aŵe mbopesi jajikundikwe ni Akunnungu, ni mbopesi jajiswejeswe ni Mbumu jwa Akunnungu.

¹⁷ Kwayele, nkulumbikana kwangu ni Kilisito Yesu, ngwete chakulilapa pa masengo gakwatumichila Akunnungu.

¹⁸ Pakuŵa ngangulinga kuŵecheta chindu chine, ikaŵe yele yatesile Kilisito kwa litala lyangu une kwakwalongosya wāndu wāngawā Wāyahudi wājitchisye Akunnungu. Watesile yeleyo kwa maloŵe ni ipanganyo,

¹⁹ kwa machili ga imanyisyo ni yakusimonjeka ni kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu. Kwayele mu ulendo wangu kutyochela ku Yelusalemu ni mwingulugulu mwakwe mpaka kwichila ku Iluliko naalalichile wāndu Ngani Jambone ja Kilisito kwa utindimisyō.

²⁰ Katema kose nningwa wangu uli umo pe kuti nalichile Ngani Jambone palipose panganilipikaniche liina lya Kilisito, melepe ninaiche kutaŵa pachanya pa nsingi wauŵichikwe ni mundu jwine.

²¹ Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Aŵala Wanganasalilwa nkati jwelejo chachilola ni aŵala Wanganapikane ngani syakwe chachimanyilila.”

Che Paolo akusaka kwimajimila ku Loma

²² Lyeleyo lili ligongo lilyanekasisye kakajinji kwika kukwenu.

²³ Nambo sambano malisisye masengo gangu mu ilambo yi, ni sooni chitandile kalakala nasachile nnope kwika kukwenu,

²⁴ ngukulupilila kutenda yele sambano. Patinyaule ku Isipania, ngulolela kupitila kwele ni kuonogana ni wanyamwe ni kusangalala kanandi pamo ni wanyamwe, ni ngulolela ukamuchisyo wenu mu ulendo wangu.

²⁵ Nambo sambano ngwaula kaje ku Yelusalemu kukwatumichila wāndu wā Akunnungu kweleko.

²⁶ Pakuŵa mpingo wa wāndu wākukulupilila Kilisito wā ku Makedonia ni ku Akaya, yanonyele kusonganya indu yakwakamuchisya wākulaga wāali mumpingo wa wāndu wā Akunnungu wākutama ku Yelusalemu.

²⁷ Elo, yanonyele kuitenda yeleyo, nambo kusyene akuŵajilwa kwakamuchisya mu yeleyo. Pakuŵa iwaga wāndu wāngawā Wāyahudi akamulene ni Wāyahudi mu upile wa chibumu ni wāndu wāngawā Wāyahudi, akuŵajilwa kwakamuchisya Wāyahudi mu indu yaikwasoŵa ya pachilambo.

²⁸ Pachimalisye masengo go ni kwapa Wāyahudi ukamuchisyo wo, chisepuchile kukwenu ndi mu ulendo wa ku Isipania.

²⁹ Ngumanyilila kuti patiiche kukwenu tiiche ni upile weujinji nnope wa Kilisito.

³⁰ Achalongo achinjangu, ngunchondelela kwa Ambuje wētū Che Yesu Kilisito ni kwa unonyelo waukwika ni Mbumu jwa Akunnungu, mungamuchisye une kwa kumbopelela kwannope kwa Akunnungu.

³¹ Mumbopelele ngulupuche kutyoka mu makono ga wāndu wāngakukulupilila Kilisito wākutama ku Yudea, nombe kutumichila kwangu ku Yelusalemu ko kukundikwe ni wāndu wā Akunnungu wāali kweleko.

³² Kwayele, Akunnungu asakaga chiiche kukwenu kwa kusengwa, none sisimiswe ntima pamo ni wanyamwe.

³³ Akunnungu wākwikanacho chitendeweke aŵe pamo ni wanyamwe wose. Eloo!

16

Che Paolo akwakomasya w̄andu w̄a ku Loma

¹ Ngusaka kummanyisa kukwenu che Foibe mlumbu gwetu, jwali katumetume jwa mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito waali ku Kenkelea.

² Mumpochele kwa ligongo lya Ambuje mpela yakuti kuw̄ajilwa w̄andu w̄a Akunnungu kupochelwa. Munkamuchisye mu yose yaikwasoŵa, pakuŵa nsyene jo nombe w̄aakamuchisye w̄ajinji, ni une jwakwe.

³ Mungomachisye che Pilisila ni che Akila achikatumetume achinjangu mu masengo ga Kilisito Yesu.

⁴ W̄anyawo w̄autyosisye umi wao kwa ligongo lyangu. Ngwatogolela, ngaŵa une jika pe nambo ni mipingo ja w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito jose ja w̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi, nombewo akwatogolela.

⁵ Sooni mungomachisye mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito wakusongangana mu nyuumba jao.

Mungomachisye mmbusanga jwangu jungunnonnyela che Epaineto juŵaliji jwandanda kwakulupilila Kilisito ku chilambo cha Asia.

⁶ Mungomachisye che Maliamu jwapangenyene masengo kwannope ligongo lya w̄anyamwe.

⁷ Mungomachisye che Andiloniko ni che Yunia, W̄ayahudi achinjangu w̄aw̄ataŵikwe mu nyuumba jakutaŵilwa pamo ni une. W̄anyawo akumanyika nnope pasikati ja achinduna, nombewo w̄anongolele une kuŵa W̄akilisito.

⁸ Mungomachisye che Ampulato, mmbusanga jwangu jungunnonnyela nkulumbikana ni Ambuje.

⁹ Mungomachisye che Ulubano katumetume njetu pa masengo ga Kilisito ni che Sifakisi mmbusanga jwangu jungunnonnyela.

¹⁰ Mungomachisye che Apele pakuŵa alosisye chikulupichiko chakwe kwa Kilisito. Mungomachisye w̄andu wose w̄akutama mu nyuumba ji che Alisitabulo.

¹¹ Mungomachisye che Helodiana, myahudi njangu. Mungomachisye mpingo wa w̄andu wose w̄akunkulupilila Ambuje w̄akutama mu nyuumba ji che Nalikisi.

¹² Mungomachisye che Tilifena ni che Tilifosa achakongwe w̄akupanganya masengo ga Ambuje ni che Pelisi mmbusanga jwangu jungunnonnyela, jwalimbichile kupanganya masengo ga Ambuje.

¹³ Mungomachisye che Lufo mundu juŵasagulikwe kwatumichila Ambuje ni achikulugwe jwaali nti achikulu w̄angu none.

¹⁴ Mungomachisye che Asinkilito ni che Fulego ni che Helime ni che Patuloba ni che Helima ni achinjetu wose w̄akunkulupilila Kilisito w̄akutama nawo.

¹⁵ Mungomachisye che Filologo ni che Yulia ni che Neleo ni nlumbugwe ni che Olimpa ni w̄andu wose w̄a Akunnungu w̄akutama nawo.

¹⁶ Nkomasyane jwine ni jwine kwa unonyelo wa chikilisito. Mipingo ja w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito jose jikunkomasya w̄anyamwe.

Malajisyo ga mbesi

¹⁷ Ngunchondelela, achalongo achinjangu, mwalosye pangasisika w̄akwikanawo utinda ni kwatendekasya w̄andu w̄ane aleche kugakamula majiganyo gaŵapochele. Nlisepusye nawo.

¹⁸ Pakuŵa wāndu wānti yeleyo ngakuntumichila Kilisito Ambuje wētū, nambo akugatumichila matuumbo gao achinsyene. Sooni kwa maloŵe gao gakoolōwa ni gagakunyenga, akwalambusya wāndu wāmbone.

¹⁹ Wāndu wose akumanyilila inkuti pakumpilikanichisya Ambuje, ni kwa ligongo li ngusengwa liwāmba lyenu. Nambo ngusaka wānyamwe mme wā lunda kwa kupanganya yambone, ni mme wāngali ilewō mu indu yangalum-bana.

²⁰ Akunnungu wakwikanawo chitendeweke ngaakaŵa kunliwātala Shetani paasi pa makongolo genu.

Umbone wa Ambuje wētū Che Yesu Kilisito uŵe pamo ni wānyamwe.

²¹ Che Timoseo katumetume njangu akunkomasya. Iyoyo peyo che Lukio ni che Yasoni ni che Sosipateli wāali Wayahudi achinjangu akunkomasya.

²² None che Telitio, jungulemba chikalata chi che Paolo chi, ngunkomasya mu liina lya Ambuje.

²³ Che Gayo, juwambochele une ni juwāupochele mpingo wa wāndu wakunkulupilila Kilisito wakusongangana kukwakwe akunkomasya. Che Elasto jwakugosa mbiya sya musi wu pamo ni nlongo njetu che Kwalito akunkomasya.

²⁴ Umbone wa Ambuje wētū Che Yesu Kilisito uŵe pamo ni wānyamwe wose. Eloo!

Che Paolo akumalichisya kwa mapopelo

²⁵ Sambano Akunnungu akuswe! Wēlewo akukombola kunlimbisya mu chikulupi malinga ni Ngani Jambone jingulalichila ji yankati Che Yesu Kilisito, ni malinga ni uunukuko wa usyene uwaliji usisikwe chitandile kalakala.

²⁶ Nambo sambano usyene wo uunukulikwe kwa litala lya malembelo ga wakulondola wā Akunnungu. Ni kwa makanyo ga Akunnungu wa moŵa gose pangali mbesi umanyiche kwa ngosyo syose kuti wāndu akombole kwakulupilila ni kwajitichisya.

²⁷ Nipele, kwa Akunnungu jika pe, wakwete lunda lose, upagwe ukulu kukwakwe kwa litala lya Che Yesu Kilisito, moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. Eloo!

Chikalata chaandanda chi che Paolo kwa Wakolinto Chilongolelo

Chikalata chaandanda kwa Wakolinto chalembeke ni nduna che Paolo, chalembeke pa yaka ya hansini na tano pakumala kupagwa ku Che Yesu (1.1). Chikalata chi chaliji chandanda mwa ikalata iwili iyalembeke ni che Paolo kwa wakukulupilila Kilisito waali ku Kolinto. Walembeke chikalata chi panepa alinkutama ku Efeso, akanawe kwajimajimila wandu wa ku Kolinto mpela yatite pakuamua mu ulendo wao wakwaula ni kuuja ku Makedonia. (16:5-9).

Chikalata chi chili majanjo ga che Paolo mpela iwapochele kutyochela kwa wandu wane wakukulupilila Kilisito yankati indu ineine yangalumbana iyatendekwaga pasikati ja wandu wakukulupilila Kilisito wa ku Kolinto, yangalumbana yo ili pamo ni kusapulana ni chikululu. Wandu wa ku Kolinto wamanyiche kwaligongo lya usyowelo wao wa kunonyela nnope chikululu, kwayele nganichiwa chindu cha kusimonjeka, che Paolo kwalembeke wandu wakukulupilila Kilisito indu yo. Chikalata chaandanda kwa Wakolinto chi, chikwete liunjili lya 13 lyalikukunguluchila ngani ja nonyelo.

Yaili mu hitabu chi

Che Paolo akwakomasya Wakolinto ni kwatogolela Akunnungu ligongo lyao (1:1-9).

Che Paolo akukunguluchila ngani ja kusapulana kwa wandu wakukulupilila Kilisito waali ku Kolinto (1:10-4:21).

Che Paolo akukunguluchila yankati chikululu ni ngani ja kwausyana achinsyene pe mmikungulu (5-6).

Che Paolo kwapa malango gankati kulombela, kupeleka mbopesi kwa inyago, ni kusongangana kwaligongo lya kupopelela, ni ntuuka kutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu, ni kusyuka (7-15).

Akumalichisya kwa kusala ngani syakwe nsyene ni kukunguluchila nkati indu ine (16).

¹ Une che Paolo jumilanjikwe kuti meje nduna jwa Kilisito Che Yesu kwa kusaka kwakwe Akunnungu ni alongo ajetu che Sositene

² tukunnembela mwanya wanli wandu wa Akunnungu wa ku Kolinto, wanyamwe mmilanjikwe mme wandu wa Akunnungu mu kulumbikana ni Kilisito Che Yesu, pamo ni wandu wose waali papalipose wakwapopelela Ambuje wetu Che Yesu Kilisito jwali chilongola jwao ni jwetu.

³ Tukunsachila umbone ni chitendewekele kutyochela kwa Akunnungu Atati wetu ni Ambuje Che Yesu Kilisito.

Umbone mu kulumbikana ni Kilisito

⁴ Ngwatogolela Akunnungu kwa ligongo lyenu mowa gose kwa ligongo lya umbone wa Akunnungu umpatile kwa litala li Che Yesu Kilisito.

⁵ Pakuwa mu kulumbikana ni Kilisito mmele wakusichila mu indu yose, mpatile umanyilisi wose ni ukombole wose wa kulalichila.

⁶ Pakuwa ngonni nkati Kilisito ulimbichikwe mwa wanyamwe,

⁷ kwayele nganimma wakusowekwa ni ntuuka wauli wose kutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu, mpela inkuti kulolela kuunukulikwa kwa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito.

⁸ W̄elewo chanlimbisy mpaka kumbesi kuti mme w̄angali chilew̄o pa lyuwa lichauje Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito.

⁹ Akunnungu ali w̄akukulupilichika, w̄elewo w̄ammilasile kuti ntame mu kukamulangana ni Che Yesu Kilisito mwanagwawo w̄aali Ambuje w̄etu.

Kulekangana kwa w̄akukulupilila Kilisito

¹⁰ Achalongo achinjangu, ngunchondelela mlina lya Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito, njilane wose mu inkuw̄echeta kuti kukapagwa kulekangana pasikati jenu, nnpopenope nkole nganisyo simo ni nningwa umo.

¹¹ Achalongo achinjangu, w̄andu w̄ane w̄aali mu mpingo u che Kiloe asalile kuti w̄anyamwe nkulekangana kwa maloŵe.

¹² Ngusaka sale chimbilikene kukwenu, mundu jwine akuti, “Une ngwakuya che Paolo,” ni jwine akuti, “Une ngwakuya che Apolo,” jwine akuti, “Une ngwakuya che Kefa,” ni jwine akuti, “Une ngwakuya Kilisito.”

¹³ Ana nkuganisa kuti Kilisito agaŵaniche? Ana che Paolo ni juŵawambikwe pa nsalaba kwaligongo lyenu? Pane ana mwabatiswe kuti mme w̄akulijiganya w̄a che Paolo?

¹⁴ Ngwatogolela Akunnungu pakuŵa nganinambatisya jwalijose pasikati jenu ikaŵe che Kilisipo ni che Gayo pe.

¹⁵ Kwayele ngapagwa mundu jwakukombola kusala kuti abatiswe aŵe jwakulijiganya jwangu.

¹⁶ Ngukumbuchila, iyoyo nambatisye che Sitefano ni w̄aali mu nyumba jao, nambo ngangukumbuchila kuti nambatisye mundu jwine.

¹⁷ Pakuŵa Kilisito ngananajichisya kwabatisya w̄andu, nambo naalichile w̄andu Ngani Jambone, ni ngaŵa kwa maloŵe gакwanonyelesya w̄andu, kuti chiwa cha Kilisito pa nsalaba chinaŵe cha bule.

Kilisito ali machili ni lunda lwa Akunnungu

¹⁸ Pakuŵa utenga nkati chiwa cha Kilisito pa nsalaba ukuwoneka uloŵelo kwa w̄akusochela, nambo kwetuwe w̄atukulupuswa, tukugaona machili ga Akunnungu.

¹⁹ Malembelo ga Akunnungu gакusala, “Chinalujonanje lunda lwa w̄andu w̄aali ni lunda, ni umanyilisi wa w̄andu w̄aali ni umanyilisi chinaukane.”

²⁰ Alikwapi jwakwete lunda? Alikwapi jwakwiganya malajisyo? Alikwapi jwakumanyilila kutagula indu ya pachilambo? Akunnungu alutesile lunda lwa chilambo chino luŵe uloŵelo.

²¹ Nti yalutite lunda lwa Akunnungu, w̄andu w̄a pachilambo ngakukombola kwamanyilila Akunnungu kwa lunda lwao achinsyene. Nambo Akunnungu w̄asachile kwakulupusya w̄andu w̄akwakulupilila kwa litala lya utenga utukwalalichila, aula waukuoneka uli uloŵelo kwa aŵala w̄aali ni lunda lwa chiundu.

²² W̄ayahudi akusaka imanyisyo ni W̄agiliki akusosa lunda.

²³ Nambo uweji tukunlalichila ngani ja Kilisito juŵawambikwe pa nsalaba. Ngani jajikuloleka chakukuŵasya kwa W̄ayahudi ni uloŵelo kwa w̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi.

²⁴ Nambo kwa ŵele uŵaw̄ilanjikwe ni Akunnungu, W̄ayahudi pane w̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi, Kilisito ali machili ga Akunnungu ni lunda lwa Akunnungu.

²⁵ Pakuŵa chachikuloleka uli uloŵelo wa Akunnungu chikwete lunda kupunda lunda lwa ŵandu, nombe chachikuloleka uli ulepetelo wa Akunnungu chikwete machili kugapunda machili ga ŵandu.

²⁶ Nipele achalongo achinjangu, nkumbuchile inwaliji paŵammilasile Akunnungu. Kwa chipimo cha ŵandu nganimma ŵajinji ŵaŵakwete lunda, iyoyo nganimma ŵajinji ŵamwaliji ni machili, nombe nganimma ŵajinji umwamanyiche nnope.

²⁷ Nambo Akunnungu ŵaisagwile indu yaikuwoneka ili yakuloŵela pachilambo kuti ŵataje soni ŵandu ŵaali ni lunda, sooni Akunnungu aisagwile yakulepetala ya pachilambo kuti ŵataje soni ŵandu ŵaali ni machili.

²⁸ Akunnungu aisagwile indu ya pachilambo yakunyeluswa ni kukanikwa ni yaikuwoneka yangalimate, kuti aijonanje aila yaikuwoneka ni ŵandu kuti yanamate mu nganisyo sya ŵandu.

²⁹ Akunnungu ŵatesile yeleyo kuti akapagwa mundu ŵakulilapa paujo pao.

³⁰ Akunnungu nsyene anlumbikenye mwanya ni Che Yesu Kilisito. Nombe Akunnungu antesile Kilisito aŵe lunda lwetu. Tukuŵalanjikwa ŵambone paujo pa Akunnungu, ni kuŵa ŵandu ŵatuŵichikwe pa jika kwa ligongo lya Akunnungu ni ŵawombweche.

³¹ Mpela itite kulembekwa Mmalembelo Gamaswela, “Jwalijose jwakulilapa alilape kwa achila chatesile Ambuje.”

2

Utenga nkati Kilisito juŵaŵambikwe pa nsalaba

¹ Achalongo achinjangu, unaji panaiche kukwenu kukunnalichila ngani ja ntemela wa Akunnungu, nganimecheta maloŵe ga kunonopa namose lunda lwa chiundu.

² Pakuŵa panaliji kukwenu nawamwiwe ninamanyilile chindu chachili chose nambo kwamanyilila Che Yesu Kilisito pe, ajula juŵaŵambikwe pa nsalaba.

³ Panaiche kukwenu naliji jwakulepetala, ni natetemele kwa lipamba.

⁴ Majiganyo gangu ni kulalichila kwangu nganikuŵa kwa lunda lwa kwanyenga ŵandu, nambo yaliji kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu.

⁵ Natesile yele kuti chikulupi chenu chikakulupilila lunda lwa ŵandu, nambo chikulupililo cha machili ga Akunnungu.

Luunda lwa Akunnungu

⁶ Tukulalichila utenga wa lunda kwa aŵala ŵakusile mu chikulupi nambo ngaŵa lunda lwa chilambo chino, namose ngaŵa lunda lwa aŵala achakulu ŵa chilambo chi ŵaali mumpingo wakupotela.

⁷ Tukulalichila lunda lwa Akunnungu lwalusisiche, alula lunda luŵalusagwile Akunnungu kwaligongo lya kulumbikana mu ukulu wao chikanaŵe gumbikwa chilambo.

⁸ Nganijupagwa namose jwankulu jumo mwa ŵakutawala chilambo chi jwalumanyilile lunda lu. Akalumanyilile ngakammambe pa nsalaba Ambuje ŵa ukulu.

⁹ Nambo mpela itite pakulembekwa Mmalembelo Gamaswela, “Indu yanganiiwoneche atamuno kupikanika indu yanti ngapagwa mundu jwawayiye kuganisya yele ni indu iŵaŵichile chile Akunnungu aŵala ŵakwanonyela.”

¹⁰ Nambo Akunnungu atuunukulile uweji yantemela yakwe kwalitala lya Mbumu jwakwe. Pakuwa Mbumu jo akulolesyalolesya kila chindu nata-muno indu yantemela yaikwagamba Akunnungu.

¹¹ Ngapagwa mundu jwakwimanyilila nganisyo sya mundu ikaŵe mundu nsyenepe. Iyoyo ni indu ya Akunnungu ngapagwa jwakwimanyilila ikaŵe Mbumu jwa Akunnungu.

¹² Uwe nganitupochela mbumu jwa pachilambo pano, nambo twampochele Mbumu jwatyochele kwa Akunnungu, kuti tumanyilile indu yose yatupele Akunnungu.

¹³ Kwapele ngatukusala maloŵe ga kwa lunda lwalukujiganyikwa ni wandu nambo tukusala maloŵe ga kwa lunda lwalukujiganyikwa ni Mbumu jwa Akunnungu. Tukutagula indu ya Mbumu jwa usyene kwa aŵala ŵaali ni Mbumu jwa Akunnungu.

¹⁴ Nambo mundu jwanganakola Mbumu jwa Akunnungu ngakukombola kuipochela indu yaikutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu. Pakuwa kukwakwe akuiwona ili uloŵelo ni ngakukombola kuimanyilila pakuwa ikumanyika kwa ukamusyo wa Mbumu jwa Akunnungu.

¹⁵ Mundu jwali ni Mbumu jwa Akunnungu akukombola kuipima indu yose nambo ngapagwa mundu jwakukombola kunlamula.

¹⁶ Mpela itite pakulembekwa Mmalembelo Gamaswela “Nduni jwaau-manyi umanyilisi wa Ambuje? Nduni jwakukombola kwajiganya?” Nambo uweji tukwete umanyilisi wa Kilisito.

3

Achikatumetume wa Akunnungu

¹ Achalongo achinjangu, uneji nganiwetcheta nomwe mpela wandu wakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu nambo naŵechete ni wanyamwe mpela wandu wa pachilambo pa nti twanache mu kwakulupilila Kilisito.

² Nang'wesisyema ŵele, ngaŵa yakulya yakulimba, pakuwa nganinkombola kulya, namose sambano ngankupakombola kulya.

³ Pakuwa wanyamwe chiŵela nkutama mpela wandu wa pa chilambo yakuti pakutama. Uli pasikati jenu nganiupagwa wiu ni utinda? Yele yose ikulosya kuti wanyamwe chiŵela nli wandu wa chilambo chino, ni wanyamwe nkutama mpela chilambo ichikuti pakusaka.

⁴ Jumo jwenu pakuti, “Une ngwakuya che Paolo,” ni jwine asalaga, “Une ngwakuya che Apolo,” uli ngankutenda mpela wandu wa pa chilambo yakuti pakutenda?

⁵ Ana che Apolo ali ŵaani? Ni che Paolo ali ŵaani? Uweji tuli achikatumetume wa Akunnungu utukunnyichisya chikulupi. Jwalijose apanganyisye masengo gapegwilwe ni Ambuje.

⁶ Une napandile mbeju ni che Apolo wajitilile meesi nambo Akunnungu ni uwajimelesye.

⁷ Nambo wapandile ngaŵa chindu sooni wajitilile meesi ngaŵa chindu nambo Akunnungu pe wawajimelesye mbeju ali jwankulu.

⁸ Mundu juwapandile ni juwajitilile meesi wose ali yalumo ni Akunnungu chachimpa jwalijose mbote jakwe malinga ni masengo gakwe gapangenyeye.

⁹ Pakuwa uwe wose tuli achikatumetume wa Akunnungu, wanyamwe nli ngunda wa Akunnungu, iyoyo nli nyumba ja Akunnungu.

¹⁰ Kwa ligongo lya umbone wa Akunnungu ambele masengo, misile nsingi mpela jwakutaŵa jwambone yakuti kukolosya, ni mundu jwine akutaŵa

pachanya pakwe. Nambo jwalijose jwakutaŵa alilolechesye yakuti paku-taŵa pachanya pakwe.

11 Pakuŵa ngapagwa mundu jwakupakombola kuŵika nsingi wine kupunda aula wemale kuŵichikwa, yaani Che Yesu Kilisito.

12 Pachanya nsingi wo mundu akukombola kutaŵa kwa sahabu pane kwa feza pane kwa maganga ga ntengo wekulungwa pane kwa itela pane kwa manyasi pane kwa masamba.

13 Usalale wa masengo ga mundu jwalijose chiuwoneche ni kuŵichikwa pangasisika, pa lyuŵa litaiche Kilisito kukwalamula ŵandu. Pakuŵa pa lyuŵa lyo, mooto chiuunukule masengo ga kila mundu ni wele mooto chiulinje umbone wa masengo ga mundu jwalijose ni kulosya iŵaga gali gakusalala.

14 Iŵaga chataŵile mundu pachanya pa nsingi wo ngachipya kwa mooto wo, mundu jo chapochele ntulilo.

15 Iŵaga chataŵile cho chichipye, nipele mundu jo ngaapata ntulilo wao, nambo nsyene jo chakulupuswe mpela ila apokweche pa mooto.

16 Ana ngankumanyilila kuti ŵanyamwe nli Nyuumba ja Akunnungu ni kuti Mbumu jwa Akunnungu akutama nkati mwenu?

17 Nipele naga mundu akujijonanga Nyuumba ja Akunnungu, nombe Akunnungu chanjonanje mundu jo. Pakuŵa Nyuumba ja Akunnungu jili jeswela, ni ŵanyamwe nli Nyuumba jo.

18 Mundu jwalijose akalilambusya nsyene, iŵaga mundu mwa ŵanyamwe akuliganisya kuti ali ni lunda lwa chilambo chino, mbaya aŵeje jwakulowela kuti akole ni lunda lusyene.

19 Pakuŵa lunda lwa chilambo chino luli ulowelo paujo pa Akunnungu pakuŵa ilembekwe Mmalembelo Gamaswela, “Akunnungu akwatanjisisya ŵandu ŵaali ni lunda mu ukalamuche wao.”

20 Ni sooni ilembekwe Mmalembelo Gamaswela, “Ambuje akusimanyilila nganisyo sya ŵandu ŵaali ni lunda lwa pachilambo kuti syangali chindu.”

21 Pele mundu jwalijose ngasalilapila ŵandu. Pakuŵa indu yose ili yenu ŵanyamwe.

22 Aŵaga che Paolo pane che Apolo pane che Kefa pane chilambo pane umi pane chiwa pane katema ka sambano pane katema kakakwika, yoseyo ili yenu ŵanyamwe,

23 ni ŵanyamwe nli ŵandu ŵa Kilisito ni Kilisito ali ŵa Akunnungu.

4

Achinduna ŵa Kilisito

1 Mundu atuŵalanje kuti tuli achikatumetume ŵa Kilisito ŵatupegwilwe masengo ga kwalichila ŵandu mitemela ja Akunnungu.

2 Pelepo kwa jwalijose jwapegwilwe masengo go ikusachilwa aŵeje jwakukulupichika.

3 Nambo kwa une ngaŵa chindu, nalamulikwaga ni ŵanyamwe pane ni mundu jwalijose, ni une ngangulilamula nansyene.

4 Mu ntima mwangu ngangulamulikwa ni chindu chachilichose, nambo chindu cho ngachikulosya kuti nganingola chileŵo, Ambuje ni ŵakunamula une.

5 Nombe mwanya ngasinlamula liloŵe kakanawê kwika katema kakwe, nneche mpaka pachaiche Ambuje. Ŵelewo chaiunukule indu yesisiche mu

chipi ni kuw̄ika palulanga nganisyo sya mitima ja w̄andu. Nipele kila mundu chapochele ulape wakwe kutyochela kwa Akunnungu.

⁶ Achalongo achinjangu, mechete yankati che Apolo ni une, kuti kwalitala lya uweji nlijiganye chiw̄echeto chi, “Nkamulichisye malow̄e ga.” Kuti mwa w̄anyamwe akapagwa mundu jwalijose jwakulilapila mundu ju ni kunnyelusya mundu jwine.

⁷ W̄aani w̄ansagwile mmwe mme jwakwapunda w̄ane? Ana ngaŵa Akunnungu w̄ampele indu yose inkwete? Iw̄aga mpegwilwe kwachichi nkulifuna mpela ila ngaŵa yakupegwa?

⁸ Sambano mmasile kupata yose yaikunsoŵa! Sambano nsichile. Mmele mamwenye pangali uweji! Mbaya nkaliji mamwenye kuti nowe w̄akwe tuw̄e mamwenye pamo nomwe.

⁹ Ikuloleka kukwangu kuti Akunnungu atuw̄isile uweji achinduna nti w̄ambesi w̄a wosepe, mpela w̄andu w̄alamulikwe kuulagwa paujo pa w̄andu, tuw̄ele chindu chakusekasya paujo pa chilambo ni mmbujo mwa achika-tumetume w̄a kwini ni mmbujo mwa w̄andu.

¹⁰ Tuli w̄akuloŵela kwa liwamba lya kwatumichila Kilisito, nambo w̄anyamwe nli w̄a lunda mu kulumbikana ni Kilisito! Uwe tuli w̄akulepetala nambo w̄anyamwe nkwete machili, w̄anyamwe nkuchimbichikwa nambo uwe tukwaluka.

¹¹ Namuno sambano tukwete sala ni njota ni usauchi, tukuputikwa nnope ni nganitukola pakutama.

¹² Tukulaga kupanganya masengo ni makono getu twachinsyene. Paakutulwesya uweji tukwapa upile, pakutusausya tukupililila,

¹³ paakututukana uweji tukwajanga kwa kwachimbichisya. Namuno sambano tukuoneka mpela usakwa wa pachilambo, ni kila mundu akutulola mpela w̄apugwe.

¹⁴ Ngangulemba yelei kuti nantesye soni nambo ngunjiganya mpela achiw̄anangu w̄akunonyelwa.

¹⁵ Namose nkwete w̄akunnela achajinji nkulumbikana ni Kilisito nambo nganinkola achatati w̄ajinji. Pakuŵa mu kulumbikana ni Kilisito une mele atati w̄enu kwakunlalichila Ngani Jambone.

¹⁶ Nipele ngunchondelela ntende mpela ingutendaga une.

¹⁷ Kwaligongo li nguntuma che Timoseo kukwenu, mwanangu jwakunonyelwa ni jwakukulupilichika nkulumbikana ni Ambuje. W̄elewo chankumbusye litala lyangukuya une nkulumbikana ni Kilisito. Litala lingwiganya papali pose mmipingo ja w̄andu wose w̄akunkulupilila Kilisito.

¹⁸ W̄ane mwa w̄anyamwe atandite kulifuna achiganisyaaga kuti nganyika sooni kukwenu.

¹⁹ Nambo chiiche kukwenu chitema pe Ambuje asakaga, nipele chinai-wone nansyene ngaŵa malow̄e gao gakulifuna pe nambo ni machili galinago w̄ele w̄akulifuna.

²⁰ Pakuŵa umwenye wa Akunnungu ngaŵa kwa kusala pe nambo mu machili.

²¹ Chichi chachikunnonnyela? Iche kukwenu ndili ni lubokola, pane iche ni ntima wa unonyelo ni wakulitimalika?

5

1 Ipikaniche isyene kuti pasikati jenu chipali chikululu, sooni chikululu cho chili chakogoya, ni nganichipagwe namose kwa wāndu wāngakwamanyilila Akunnungu. Mundu akugona ni jwankongwe jwa atagwe.

2 Ni wānyamwe nkukombola chinauli kulilapa? Ikaliji mbaya kukwenu kunkolela chanaso mundu jo ni mundu jwatesile chindu cho awinjikwe pasikati jenu.

3 Uneji ndili kwakutalichila ni wānyamwe mchiilu, nambo ntima wangu uli pamo ni wānyamwe. Jwampagwe mmbumu nansyene masile kunlamulila jwelejo jwatesile chindu cha soni mpela ila ndili papopo.

4 Pankusongangana kwa lina lya Ambuje wetu Che Yesu, noneji ndili pamo ni wānyamwe kwa mbumu, ni machili ga Ambuje Che Yesu gali papopo,

5 muntysyene mundu jo kwa Shetani kuti chiilu chao chijonasiche ni mbumu jao jikulupuswe pa lyuwa lya kwika kwa Ambuje Che Yesu kukwalamula wāndu.

6 Kulilapa kwenu ngaŵa kwambone. Ana ngankumanyilila kuti amila kanandi jikuchesula utandi wejinji?

7 Nipele, ntyosye amila ja kalakala kuti nswejele mbee. Nipele chinlandane ni utandi wasambano wa nkate wangataga amila, mpela yaikusachilwa kuwa. Pakuwa Kilisito waali Mwanangondolo jwa Pasaka atyosyekwe kuti aŵe mbopesi jetu.

8 Nipele tutende chindimba cha Pasaka, ngaŵa kwa amila ja kalakala, ajila amila ja sambani ugongomalo. Nambo kwa nkate wangataga amila, wauli ntima weswela ni wausyene.

9 Nannembele mu chikalata changu chiine kuti nkasyoŵekana ni wāndu wā chikululu.

10 Ngangusala kuti nkasyoŵekana ni wāndu wose pachilambo, aŵala wachikululu, pane wakunyela, ni wakusumula ni wakuipelela inyago. Pakuwa kuliwambasya ni wāndu wo ikambajile kutyoka pachilambo.

11 Nambo sambano ngunlamba wānyamwe kuti ngasinsyoŵekana ni mundu jwalijose jwakuti akunkulupilila Kilisito akuno ali jwa chikululu pane jwakunyela pane jwakuipopelela inyago pane jwakwatindanya wāndu pane jwakolelwa pane jwakusumula. Mundu jwanti yele ngasinkunda namose kulya nawo.

12 Nganigaŵa masengo gangu kwalamula wāndu wānganaŵa mu mpingo wa wāndu wakunkulupilila Kilisito. Wānyamwe nkusachilwa kwalamula waali mu mpingo wo.

13 Nambo Akunnungu nsyene chiŵalamule wānganaŵa mu mpingo wa wāndu wakunkulupilila Kilisito. Pakuwa ilembekwe Mmalembelo Gamaswela, "Mumminje mundu jwanganalumbana jwali pasikati jenu."

6

Wāndu wakunkulupilila Kilisito amalisye magambo gao achinsyene

1 Mundu pasikati jenu amenyanaga ni njakwe iŵele uli akunjausya kukummechetela pa nkungulu wa wāndu wāngakwamanyilila Akunnungu kadala ja kunjausya paujo pa wāndu wā Akunnungu?

2 Ana ngankwimanyilila kuti wāndu wā Akunnungu chachichilamula chilambo? Iwaga wānyamwe chinchalamula wāndu wose wā pachilambo kwachichi ngankukombola kugalamula magambo gamwana ga?

³ Ana ngankumanyilila kuti chinchalamula achikatumetume w̄a kwinani? Ana gelego ngaŵa gamakulungwa kupunda gelega ga pachilambo?

⁴ Pankuŵa ni umenyani wa pakang'wa, kwachichi nkwaŵilanga w̄andu w̄angachimbichikwa mu mpingo wa w̄andu w̄akukulupilila Kilisito anlamule?

⁵ Nguŵecheta yele kuti nanjalusye. Ana nganapagwa mundu mu mpingo wenu jwali ni lunda lwa kukombola kwajilanya w̄akukulupilila achinjakwe?

⁶ Nambo isyōweleche, jwakukulupilila akunjausya jwakukulupilila njakwe paujo pa nkungulu ni kwaleka w̄andu w̄angakukulupilila Kilisito anlamule.

⁷ Kujausyana mwachinsyene kunkungulu kukulosya kuti ntesile chileŵo. Ana ngaikaŵe mbaya kukwenu kuleŵelwa? Ngaikaŵe mbaya kukwenu kusumulwa ipanje yenu?

⁸ Nambo w̄anyamwe mwachinsyene nkwatendela w̄andu ya yangalumbana ni kwasumula ipanje yao, nkwatendela gagogo namuno w̄akukulupilila achin-jenu.

⁹ Ana ngakwimanyilila kuti w̄achigongomalo ngajinjila mu umwenye wa Akunnungu? Ngasinlilambusya, ngaŵa w̄achigwagwa namose w̄akwipopelera inyago, namose w̄achikululu atamuno w̄akugonana jwannume ni jwannume, nombe jwankongwe ni jwankongwe,

¹⁰ atamuno ŵa wiyi atamuno w̄akunyela atamuno w̄akolelwa atamuno w̄akunong'ona atamuno w̄akusumula, w̄anawose wo ngajinjila mu umwenye wa Akunnungu.

¹¹ W̄ane mwa w̄anyamwe ŵaliji ŵanti iyoyo, nambo sambi syenu silecheleswe, ni mmichikwe pajika kwa ligongo lya Akunnungu ni mmoneche w̄ambone paujo pao kwa litala lya Ambuje Che Yesu Kilisito ni kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu w̄etu.

Iilu yenu yakusye Akunnungu

¹² Mundu akukombola kuti nyi, “Kukwangu nechelelwe kuipanganya indu yose.” Nambo ngaŵa kila chindu chachikufai. Ngukunda kuti ngukombola kupanganya kila chindu nambo nganguchileka chindu chachilichose chindawale.

¹³ Nkukombola kusala, “Yakulya kwa ligongo lya lutumbo ni lutumbo kwa ligongo lya yakulya.” Nambo Akunnungu chaijonanje yose. Chiilu ngaŵa kwa chikululu nambo chili kwa ligongo lya kwatumichila Ambuje nombe Ambuje akuchigosa chiilu.

¹⁴ Kwa machili gao Akunnungu ŵaasyusisye Ambuje, nombe chatusyusye nowaji kwa machili gakwe.

¹⁵ Ana ngankwimanyilila kuti iilu yenu w̄anyamwe ili iw̄alo ya Kilisito? Ana nyigale iw̄alo ya Kilisito kuilumbikanya ni chiilu cha jwachigwagwa? Ngwamba!

¹⁶ Ngankwimanyilila kuti jwalumbikene ni jwachigwagwa ali chiilu chimo ni jwele? Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Ŵele ŵawili wo chaŵe chiilu chimo.”

¹⁷ Nambo jwelejo jwalumbikene ni Ambuje ali pamo najo mu mbumu.

¹⁸ Ntame kwakutalichila ni chikululu. Sambu sine syose syasikutendekwa ni w̄andu ngasikutendekwa mu iilu yao, nambo jwachigwagwa akuchiten-dela sambu chiilu chakwe nsyene.

¹⁹ Ana ngankwimanyilila kuti iilu yenu ili nyuumba ja Mbumu jwa Akun-nungu, jwali munkati mwenu, jumwampochele kutyochela Akunnungu?

Kwapele, wanyamwe umi wenu ngaŵa umi wenu mwachinsyene nambo nli wandu wa Akunnungu.

²⁰ Nsumikwe kwa ntengo wekulungwa. Nipele, sambano mwalape Akunnungu kwa iilu yenu.

7

Ngani jankati ulombela

¹ Sambano tulole imwanembele ila, kwambone walume atame pangalombela.

² Nambo kwaligongo lya chikululu, kila jwannume akole wankwakwe nsyene, nombe kila jwankongwe akole wankwakwe nsyene.

³ Ikusachilwa jwannume wapeje wankwakwe yaikuwajilwa, iyoyopeyo ikusachilwa ni jwankongwe wapeje wankwakwe yaikuwajilwa.

⁴ Jwankongwe nganakola ulamusi pa chiilu chakwe nsyene nambo wankwakwe, iyoyopeyo jwannume nganakola ulamusi pa chiilu chakwe nsyene ikaŵe wankwakwe.

⁵ Nkajimana, nambo njitichisyane kwa moŵa kanandi kuti nkole katema kambone ka kupopela. Nkakaŵa kwonegana sooni, Shetani ngasaika kulinga kwakulepela kupililila.

⁶ Maloŵe ganansalile nganigaŵa malajisyo, nambo nkukombola kusagula.

⁷ Ngulajila wandu wose aŵeje mpela indite pakuŵa une, nambo jwali jose akwete ntulilo wakwe nsyene kutyochela kwa Akunnungu, jwine akwete ntulilo wu ni jwine akwete ntulilo aula.

⁸ Nipele aŵala wangelombela ni kulombwa ni wawililwe ni achiwankwawo, ngwasalila nyi, mbaya atame mpela mungutamila une.

⁹ Nambo iwaga mundu ngakukombola kulisiwila, alombele. Ili mbaya kulombela ngaŵa kukolelwa ni msese.

¹⁰ Kwa aŵala wamasile kulombana ngumpa malajisyo ga, ngaŵa gangu une nambo ga Ambuje, jwankongwe ngasalekana ni wankwakwe.

¹¹ Nambo iwaga alekengene atameje pangalombekwa, pane ajilane ni wankwakwe, iyoyo peyo ni jwannume ngasiwaleka wankwakwe.

¹² Nombe kwa wane uneji nguti nyi, gelega ngaŵa malajisyo ga Ambuje, iwaga jwannume akwete jwankongwe jwangankulupilila Kilisito ni jwankongwe jo akundile kutama ni wankwakwe, jwannume jo akasanleka wankwakwe.

¹³ Jwankongwe jwakwete wankwakwe wangakunkulupilila Kilisito ni jwannume jo akundile kutama ni wankwakwe, jwankongwe jo akasanleka wankwakwe.

¹⁴ Pakuŵa jwele jwannume jwangakunkulupilila Kilisito akukundikwa ni Akunnungu kwa litala lya wankwakwe. Ni jwankongwe jwangakunkulupilila Kilisito akukundikwa ni Akunnungu kwa litala lya wankwakwe. Ikaŵaga yeleyo wanache ŵao akaliji mpela wanache ŵa wandu wangakwamanyilila Akunnungu nambo sambano akundikwe ni Akunnungu.

¹⁵ Iwaga jwangakunkulupilila Kilisito jula akusaka kunneka njakwe jwali jwakukulupilila, munneche atende yeleyo, pelapo jwankongwe pane jwannume jwakunkulupilila Kilisito ngaakutaŵikwa. Akunnungu atuŵilasile uwe tutame mu chitendewele.

16 Pakuŵa nkwymanyilila uli mwe jwankongwe junkwakulupilila Kilisito panjipa chinkombole kwakulupusya ŵankwenu? Pane nkwymanyilila uli mwe jwannume junkwakulupilila Kilisito panjipa chimpakombole kwakulupusya ŵankwenu?

Ntame mpela intite kuŵilanjikwa ni Akunnungu

17 Mundu jwalijose ajendelechele kutama mu utame wapegwilwe ni Ambuje, atame mpela yatite kutama paŵaŵilanjikwe ni Akunnungu. Gelega ni gangwasalila ŵandu wose mu mipingo jose ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito.

18 Iŵaga mundu ŵaŵilanjikwe ni Akunnungu ali aumbele, ngasalitesya mpela nganaumbala. Ni iŵaga mundu ŵaŵilanjikwe ni Akunnungu akanawe kuumbala, ngasaumbala.

19 Kuumbala ngaŵa chindu ni ungaumbala ngaŵa chindu, nambo chindu chachikusachilwa chili kugakamulisa makanyo ga Akunnungu.

20 Jwalijose asigalile iyoyo mpela iŵaliji paŵaŵilanjikwe ni Akunnungu.

21 Ana mwaŵilanjikwe nli kapolo? Nkaikosya, nachiŵamuno nkwete lipesa lya kuŵa mundu jwanganintaŵikwa nambo ntumiye lye lipesa kupanganya yambone.

22 Pakuŵa jwele jwaŵilanjikwe ni Ambuje ali kapolo, jwelejo chaŵe jwalechelelwe ni Ambuje. Iyoyo peyo jwelejo jwaŵilanjikwe ali alechelelwe, jwelejo akuŵa kapolo jwa Kilisito.

23 Akunnungu ansumile kwa ntengo wekulungwa, ngasimma achikapolo ŵa ŵandu.

24 Achalongo achinjangu, mundu jwalijose ajendelechele kutama mu utame ulaula mpela iŵaliji paŵaŵilanjikwe, pakuŵa Akunnungu ali pamo ni ŵanyamwe.

Mausyano gankati ulombela ni ŵakuwilitwa ni achiŵankwawo

25 Sambano, nkati aila innembile kukwangu nkati ŵaliŵali pe ni ŵangalombela, une nganingola malajisyo kutyochela kwa Ambuje nambo nguŵecheta yeleyo mpela mundu jwakukulupilichika ni jumbochele chanasa cha Ambuje.

26 Kwaligongo lya kulaga kunkulaga, une nguganisya kuti, ili yambone mundu atameje iyoyo yaali.

27 Ana nombele? Nkasaka kulekangana ni ŵankwenu. Ana nganin-nombele? Nkasaka kulombela.

28 Nambo iŵaga chinombele, ngankola sambi, ni mwali ŵalombwagwa, ngakola sambi, ŵandu ŵanti yele talaje mu umi wa pachilambo pa, nambo une ngusaka ganansimane gelego.

29 Achalongo achinjangu, ngusaka sale nyi: Katema kakasigalile kali kaka-jipi, kutandilila sambano aŵala ŵalombele aŵeje mpela ila nganalombela.

30 Aŵala ŵakulila aŵeje mpela ngakulila. Aŵala ŵakusengwa aŵeje mpela ngakusengwa. Aŵala ŵakusuma aŵeje mpela ŵangali chindu.

31 Ŵakulichenjeusya ni indu ya pa chilambo pano aŵeje mpela ngaakulichenjeusya ni indu yo. Pakuŵa indu ya pa chilambo pano ikuŵandichila kupita.

32 Ngusaka ŵanyamwe nkaŵa ni lipamba. Mundu jwagalombela akulichenjeusya ni masengo ga Ambuje, pakuŵa akusosa itajile pakwanonyelesya Ambuje.

33 Nambo jwannume jwalombele akulichenjeusya ni masengo ga pachilambo chi, pakuŵa akusosa itajile pakwanonyelesya ŵankwakwe,

³⁴ nombejo asigalile pamalekano. Jwankongwe jwangelombekwa pane mwali akulichenjeusya ni masengo ga Ambuje kuti aliwiche pa jika kwa chilu ni mbumu kwa ligongo lya Ambuje. Nambo jwankongwe jwalombekwe akulichenjeusya ni indu ya pachilambo chi, pakuwa akusosa itajile pakwanonyelesya wankwakwe.

³⁵ Ngusala yeke kuti nankamusye, ngangusaka kummichila chakusiwila, nambo ngusaka ntendekanye yaikusachilwa kuti nkombole kwatumichila Ambuje, kwa ntima umo ni nningwa umo.

³⁶ Nambo mundu jwalijose iwaga akuganisa kuti ngakumpanganyichisya yambone mwali jwantomele kwa kuleka kwalombela, ni aiwonaga kuti yaka ikupita, ni misese jakwe jikwatesya alepele kulisiwila, atende yakuti pakusaka, alombane. Kwa kutenda yeleyo ngakutenda sambi.

³⁷ Nambo jwannume jo asakaga nsyene pangakanganyichisya kuti ngaalombela, ni iwaga ngaakwakolela misese achakongwe, jwelejo akutenda yambone pangannombela mwali jwantomele jo.

³⁸ Nipele jwele jwakulombela akupanganya yambone ni jwele jwangakulombela akupanganya yambone nnope.

³⁹ Jwankongwe jwalombekwe akutawikwa ni wankwakwe kwa katema kose wankwakwe ali wajumi. Nambo wankwakwe ajasikaga, akukombola kulombwa sooni ni mundu jwakunsaka, nambo jwannume jo aweje jwakunkulupilila Kilisito.

⁴⁰ Nambo inguti pakuganisa une, jwankongwe jo chasangalale kwannope iwaga chatame iyoyo pangalombekwa. Syele sili nganisyo syangu, none nguganisa yakuti ngwete Mbumu jwa Akunungu.

8

Yakulya yetajikwe mbopesi sya inyago

¹ Sambano kwa ngani ja yakulya yetaje mbopesi kwa inyago tukumanyilila kuti wose tukwete umanyilisi. Umanyilisi ukututendekasya tulilape twachinsyene nambo unonyelo ukutugumba.

² Mundu aganisyaga kuti akuchimanyilila chindu, ngana we kuchimanyilila chachili chose mpela yakuti pakusachilwa kwimanyilila.

³ Nambo iwaga mundu akunnonyela Akunungu, akumanyika ni Akunungu.

⁴ Nipele, kwa ngani ja yakulya yetaje mbopesi kwa inyago tukwimanyilila kuti inyago ngawa chindu pachilambo, ni kuti ngapagwa Akunungu wane ika we Akunungu wamo pe.

⁵ Namuno ipali indu yejinji yati wandu akuiwilanga minnungu, pachilambo pano ni kwini, namuno kwana minnungu ni achambuje wajinji,

⁶ nambo kukwetuwe Akunungu ali wamo pe waali Atati jwagumbile yose, ni uweji tukutama kwa ligongo lya welewo. Soonni tukwete Ambuje wamo pe welewo ali Che Yesu Kilisito, kwalitala lya welewo indu yose yagumbikwe, nowaji tukutama kwalitala lya welewo.

⁷ Nambo ngawa kila mundu jwakwimanyilila yose yi, wandu wane wasoyelele kutaga mbopesi kwa inyago, mpaka sambano alyaga chakulya cho akuganisa chila cha inyago. Pakuwa miningwa jao jili jakulepetala akuganisa kuti akulisakasya kwakulya chakulya cho.

⁸ Chakulya ngachikukombola kutujausya chiwandi ni Akunungu, twalekaga kulya ngapagwa chachikutusowa, ni twalyaga ngapagwa chachikonjecheka kukwetu.

9 Nambo nilolechesye ni kulechelelwa kwenu, nkaika kwatendekasya w&amacron;aali ni chikulupi cha kulepetala kwinjila mu sambi.

10 Pakuwa mundu jwaali ni chikulupi chakulepetala, ammonaga mmwe junkwimanyilila nkulya mu nyumba ja inyago, ana ngasanyengeka nombejo kulya yakulya yetaje mbopesi kwa inyago?

11 Kwayele, mundu jwaali ni chikulupi chakulepetala chasocheye kwa ligongo lya umanyilisi wenu, ni Kilisito w&amacron;wile kwa liwamba lya jwelejo!

12 Iw&amacron;aga nkwasoyasya achinjenu wakunkulupilila Kilisito kwanti yeleyo, ni kujiulasya miningwa jao jakulepetala, nkwal&amacron;wela Kilisito.

13 Nipele chakulya chankuw&amacron;asyaga njangu jwakunkulupilila Kilisito ajinjile mu sambi, ngangulya nyama ng'o, pakuwa nalyaga chinannewesye njangu jwakunkulupilila Kilisito ajinjile mu sambi.

9

Masengo ga achinduna

1 Ana une ng&amacron;wa mundu junechelelwe? Ana une ng&amacron;wa nduna? Ana une nganinawona Ambuje wetu Che Yesu? Ana w&amacron;anyamwe nganintyochela ni masengo gangu ga kwatumichila Ambuje?

2 Natamuno une ng&amacron;niwa nduna kwa w&amacron;andu w&amacron;ane nambo isyene ndili nduna kukwenu mw&amacron;anyamwe. W&amacron;anyamwe nli w&amacron;aumboni w&amacron;a unduna w&amacron;angu pakuwa nlumbikene ni Ambuje.

3 Yele ni inguti pakulichenjela kwa w&amacron;andu w&amacron;akuusya une.

4 Ana ngatukusachilwa kulya ni kung'wa kwaligongo lya masengo getu?

5 Ana ngatukusachilwa kulongana nawo ulendo umo achiw&amacron;ankwetu wakunkulupilila Kilisito mpela yakuti kupanganya achinduna w&amacron;ane ni achapwakwe Ambuje ni che Kefa?

6 Pane uweji jikape, uneji ni che Banaba ni w&amacron;tukusachilwa kupanganya masengo kuti tukole yatukuisaka?

7 Ana jwangondo chi jwakwaula ku ngondo ni kulilipila nsyene? Ana jwakulima chi jwa ngunda wa misabibu jwangalya isogosi ya itela yakwe? Ana jwakuchinga chi jwangakug'wa ma&amacron;wele ga ilango yakwe?

8 Ana ngu&amacron;wecheta gelego chiundu? Ana Malajisyo ga Che Musa ng&amacron;agakusala malowe gagogo pego?

9 Pakuwa ilembekwe Mmalajisyo ga che Musa, "Ngasimwatawa ng'ombe kang'wa pakujiliwata ngano." Ana pele Akunnungu akukunguluchila nkati ng'ombe?

10 Ana pa&amacron;wa&amacron;wechete yeleyo nganatugambaga uwe? Eloo, yeleye yalembekwe kwa liwamba lyetu kuti jwakulima ni jwakugowola wose akusachilwa apanganye masengo go kwa kulolela kukola mmagowolo.

11 Uweji twapandile mbeju ja mmbumu mwa w&amacron;anyamwe. Ana ng&amacron;wa chindu chachikulungwa uweji kupata yaikutuso&amacron;wa kutyochela kukwenu?

12 Iw&amacron;aga w&amacron;andu w&amacron;ane akusachilwa kupata indu kutyochela kukwenu, ana uwe ngatukusachilwa kwannope kupata kwapunda w&amacron;elewo?

Nambo uweji nganitutumia lipesa lyo, nambo twapililile kila chindu kuti tukajisiwila Ngani Jambone ja Kilisito kulalichilwa kwa w&amacron;andu.

13 Ngankwimanyilila kuti wakupanganya masengo pa Nyuumba ja Akunnungu, akupata chakulya chao pa Nyuumba ja Akunnungu, ni aw&amacron;ala wakutumichila pakutyochesya mbopesi akupata liunjili mu mbopesi jo?

14 Ambuje iyoyopeyo wâlajisye kuti aŵala wâkwalalichila wându Ngani Jambone apate yaikwasoŵa kila lyuŵa kutyochela mmasengo go.

15 Nambo une nganindumia namose lipesa limo mwa gelego. Namose ngangulemba gelega kuti iŵeje yeleyo kukwangu, mmbaya une nysiche kupunda kuilechelela yeleyi inguipanganya, ni mundu amone kuti ngulilapa pangali chindu.

16 Naga une ngwalalichila wându Ngani Jambone, chelecho ngaŵa chindu chakulilapila, gele gali masengo gangu gambegwilwe ni Ambuje kugapanganya, ulaje kukwangu naga ngangwalalichila wându Ngani Jambone!

17 Ikaliji ngwalalichila wându Ngani Jambone kwa lisosa lyangu, ngalolele mbote, nambo pakuŵa ngusachilwa mbanganye masengo go, yeleyo ikulosya kuti Akunnungu angulupilile kuti mbanganye.

18 Sambano ngupochele mbote chi? Mbote jangu jili lipesa lindinalyo lya kwalalichila wându Ngani Jambone pangali malipilo, pangawenda indu yaikusachilwa kupegwa kwaligongo lya masengo ga kulalichila Ngani Jambone.

19 Uneji nechelelele kwa wându wose, nambo nalitesile kapolo jwa wose kuti naichisye Kilisito wându achajinji.

20 Panaliji nkupanganya masengo ni Wayahudi naliji mpela Myahudi, kuti napate Wayahudi wâkulupilile Kilisito. Namose une nansyene nganima paasi pa Malajisyo ga che Musa, nambo naliji mpela ndili paasi pa Malajisyo go kuti napate aŵala wâali paasi pa Malajisyo ga che Musa.

21 Panaliji nkupanganya masengo ni wându wangaŵa Wayahudi, natamaga mpela wanyawo, kuti napate wewele wâkulupilile Kilisito. Pakusala yeleyo ngawa kuti une ngangugakamula malajisyo paujo pa Akunnungu, kusyene une ngugajitichisya malajisyo ga Kilisito.

22 Panaliji nkutama ni wându wâkulepetala, natemi mpela jwakulepetala kuti napate wele wâali wâkulepetala. Nalitesile yailiyose kwa wându wose kuti natesye akulupuswe kwa litala lyalili lyose.

23 Noneji ngutenda yele yose kwaligongo lya Ngani Jambone kuti mbate ntuuka wakwe.

24 Ana ngankwimanyilila kuti aŵala wâkuutuka luwilo, akuutuka wosepe, nambo jwakwalongolela achinjakwe ni jwakupochele ntulilo? Mbutuche iyoyopeyo kuti ni wanyamwe mpochele ntulilo.

25 Mundu jwalijose jwakusaka kwapunda achinjakwe mu ng'asi wa kuutuka, akulekaga yose kaje, akutenda yele kuti apochele chindu chachili mpela singwa chakwonasika nambo uweji tutupochele chindu mpela singwa changajonasika.

26 Noneji nguutuka iyoyopeyo mpela mundu jungusaka kupunda. Nganguputana mpela mundu jwakujiputa mbungo lingumi.

27 Nambo nguchilagasya chiilu changu kuti ngombole kuchitawala, ngutenda yeleyo kuti pangumalisya kwalalichila wându wane, une nansyene ngasaika kukanikwa.

10

Che Paolo akwajamuka yankati kuipopelela inyago

1 Achinjangu ngusaka mmanyilile yakuti, achatati wetu waliji wose paasi liunde, ni wose wajombweche salama Bahali ja Shamu.

2 Wose wabatisme mu liunde ni mu bahali, kuti alumbikane ni che Musa.

3 Wose walile chakulya chilachila cha mbumu.

4 Iyoyo wose w̄ang'wele chakung'wa chilachila cha mbumu, pakuw̄a w̄ang'wele meesi gagatyochele mu lwala lwa mbumu luw̄alukuiye, lwala lula lwaliji Kilisito nsyene.

5 Nambo achajinji nnope mu wele mpingo wo, Akunnungu ngananonyelwa nawo, kwapele w̄awile ni iilu yao yajenele mwipululu.

6 Kwapele indu yo yose yatyochele kutujamuka uwe tukaw̄a w̄andu wakulajila yangalumbana mpela w̄anyawo iw̄atite pakulajila.

7 Ngasinnyipopelela inyago mpela w̄ane iw̄atite kutenda, mpela itite pakulembekwa Mmalembelo ga Akunnungu, “W̄andu w̄atemi kulya ni kung'wa, nipele w̄ajimi ni kutyala kwa kupunilana.”

8 Tukatenda chigwagwa mpela w̄ane mwa w̄anyawo iw̄atite pakupanganya, pa lyuw̄a limo w̄ajasiche w̄andu elufu ishilini na tatu.

9 Tukaalinga Kilisito mpela w̄ane mwa w̄anyawo iw̄alinjile, wose w̄ajasiche kwa kulumikwa ni majoka.

10 Ngasinnyinyita mpela w̄ane mwa w̄anyawo iw̄atite kunyinyita, w̄aulajikwe ni katumetume jwa kwini jwakuichisya chiwa.

11 Yeleyo yose yaagwilile w̄anyawo kuti uwe tujiganyikwe, yalembekwe kutujamuka uweji watuli mmow̄a gaambesi.

12 Kwapele mundu jwakuliganisya kuti ajimi kwakulimbila alilolechesye anaiche kugwa.

13 Kulinjikwa kunkulinjikwa kuli kwa kawaida kwapata w̄andu. Akunnungu ali w̄akukulupilichika, nombewo ngasanneka nlinjikwe kupunda ukombole wenu. Nambo pankulinjikwa, w̄elewo champe machili ga kupililila ni litala lya kukopochela.

14 Kwaligongo lyo achalongo achinjangu w̄akunonyelwa ntame kwakutalichila kuipopelela inyago.

15 Nguw̄echeta ni w̄anyamwe w̄andu w̄aali ni umanyilisi, muiganisyeje ingun-salila yi.

16 Chikombe chitukuchitumia pa chakulya cha Ambuje ni chitukwato-golela Ambuje, tukulumbikana ni miasi ja Kilisito. Patukulya nkate, tukulumbikana ni chiilu cha Kilisito.

17 Pakuw̄a nkate uli umo, namuno tuli w̄ajinji, tuli chiilu chimo, pakutipala wose tukuga w̄ana nkate umo pewo.

18 Nchilole achila chakuchipanganya w̄andu w̄a ku Isilaeli, w̄elewo w̄akulya mbopesi sya pa chilisa, akukamulangana pamo kutyosya mbopesi syo kwa Akunnungu.

19 Ana nyile uli? Chakulya chachitajikwe mbopesi kwa inyago, chikwete malumbo? Pane chinyago chikwete malumbo?

20 Ngwamba! Chingusaka kusala chili chelechi: Mbopesi sya w̄andu w̄angakwamanyilila Akunnungu akusityosya kwa masoka ni ngaw̄a kwa Akunnungu. Noneji ngangusaka w̄anyamwe nlumbikane ni masoka.

21 Ngankombola kuching'welela chikombe cha Ambuje akuno nkung'welela chikombe cha masoka. Ngankombola kulya chakulya cha Ambuje ni papopo nkulya chakulya cha masoka.

22 Ana tukusaka kwatendekasya Ambuje akole wiu? Ana tukuganisya tukwete machili nnope kwapunda w̄elewo?

²³ W̄andu w̄ane akuti, “Indu yose ngaikukanywa,” nambo une nguti, ngaŵa yose pe yaikuw̄ajila. Ni w̄andu w̄ane akuti, “Indu yose ngaikukanywa,” nambo une nguti, ngaŵa yose pe yaikukamuchisya.

²⁴ Mundu jwaliyose mwa w̄anyamwe akalisosela kupoka kwakwe nsyene pe, nambo asoseje ni kupoka kwa achinjakwe.

²⁵ Yose yaikusumikwa pakusumichisya malonda nlyeje pangausya, kwa liwamba lya miningwa jenu.

²⁶ Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Chilambo chili chao Ambuje ni yose yaili mwelelo ili yakwe.”

²⁷ Naga mundu jwangakunkulupilila Kilisito annaliche pa chakulya, ni w̄anyamwe nkusaka kwaula, nlyeje yaili yose ichammichile pangausyausya kwa liwamba lya miningwa jenu.

²⁸ Nambo ansalilaga mundu, “Chakulya chi chetaje mbopesi kwa inyago,” nkalya, kwaligongo lya mundu jwammanyisye ni kwa liwamba lya miningwa,

²⁹ nguti, kwa liwamba lya miningwa, nambo ngaŵa miningwa jenu nambo nningwa wa ajula jwammanyisye.

“Kwa chichi kulechelelwa kwangu une kulumulikwe ni nningwa wa mundu jwine?”

³⁰ Iw̄aga une ngwatogolela Akunnungu kwa chakulya chingulya, kwa chichi mundu alalatile une kwa ligongo lya chakulya chinaatogolele Akunnungu?”

³¹ Nipele, pankutenda chachilichose iŵeje kulya namuno kung'wa mwi-tendekanye yose kwaligongo lya ukulu wa Akunnungu.

³² Nkasamwakuw̄asya W̄ayahudi atamuno W̄agiliki atamuno mpingo wa Akunnungu, wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito.

³³ Mmeje mpela une, ngusaka mmanyilile kuti Kilisito ali ntwe wa jwannume jwaliyose, ni jwannume ali ntwe wa w̄ankwakwe, ni Akunnungu ali ntwe wa Kilisito.

11

¹ Muusyasye une mpela une inguti pakwasyasya Kilisito.

Nkati kuunichila ntwe

² Ngunlapa w̄anyamwe pakuŵa nkungumbuchila mu indu yose, mwanya nkamulisye majiganyo ilaila mpela inatite pakumpa.

³ Mmeje ngusaka mmanyilile kuti Kilisito ali ntwe wa jwannume jwaliyose, ni jwannume ali ntwe wa w̄ankwakwe, ni Akunnungu ali ntwe wa Kilisito.

⁴ Jwannume jwali jose jwakuunichila ntwe katema pakupopela pane jwakulalichila utenga wa Akunnungu, akuujalusya ntwe wakwe w̄ali Kilisito.

⁵ Nambo jwankongwe jwaliyose jwakupopela pane jwakulalichila utenga wa Akunnungu jwangaunichila ntwe akunjalusya w̄ankwakwe jwali ntwe wakwe, jwankongwe jo ali chisau ni jwankongwe jwammyole umbo sya ntwe wakwe.

⁶ Iw̄aga jwankongwe ngakuliunichila ntwe wakwe mbaya amyole umbo syakwe, nambo iw̄aga ili soni jwankongwe kuutula umbo syakwe pane kumyola mbaya aunichile ntwe wakwe.

7 Jwannume ngakusachilwa kuunichila ntwe wakwe pakuwa welewo ali chisau ni Akunnungu ni ukulu wa Akunnungu. Nambo jwankongwe ali ukulu wa jwannume.

8 Pakuwa jwannume nganagumbikwa kutyochela kwa jwankongwe nambo jwankongwe ni juwagumbikwe kutyochela kwa jwannume.

9 Sooni jwannume nganagumbikwa kwaligongo lya jwankongwe nambo jwankongwe ni juwagumbikwe kwaligongo lya jwannume.

10 Kwa ligongo li ni kwa ligongo lya achikatumetume wa Kwinani, jwankongwe aunichile ntwe wakwe, kuti chiwe chimanyisyo cha ulamusi wauli pachanya pao.

11 Natamuno yeleyo, nkulumbikana ni Ambuje, jwankongwe pangali jwannume nga wa chindu, ni jwannume pangali jwankongwe nga wa chindu, wose akukulupililana.

12 Pakuwa, iwaga jwankongwe wagumbikwe kutyochela kwa jwannume, iyoyo jwannume nombe akupagwa ni jwankongwe, ni indu yose yo ikutyochela kwa Akunnungu.

13 Nlamule mwachinsyene. Ana ikuwajilwa jwankongwe wapopele Akunnungu pangaunichila ntwe?

14 Ana upagwe usyene ngaukujiganya kuti jwannume awaga ni umbo syasileu akulitesya soni nsyene?

15 Nambo jwankongwe akolaga umbo syasileu, chili chindu chakuchimbichikwa kukwakwe, pakuwa atekupegwa umbo syasileu kuti syaunichile.

16 Iwaga mundu akukola makani kwa yeleyo, kukwetu uwe atamuno mu mipingo ja wandu wakukulupilila Kilisito, uweji nganitukola masyowelo ga makani.

Nkate wa kwakumbuchila Ambuje

(Matayo 26:26-29; Maliko 14:22-25; Luka 22:14-20)

17 Nambo mmalajisyo ga gangumpa ngangunlapa, pakuwa pankusimana kwapopela Akunnungu, nkutendekanya indu yangalumbana kwipunda indu yambone.

18 Kundanda napilikene kuti, pankusimana pamo nti mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito, kukutyochela kulekangana, ni une ngukulupilila kanandi kuti pane ili isyene.

19 Pakuwa iwele yambone kupagwe kulekangana pasikati jenu kuti awala wakukundikwa ni Akunnungu amanyiche pangasisika.

20 Nipele pankusimana, nkuganisa kuti nkulya nkate kwa kuchikum-buchila chiwa cha Ambuje nambo nga wa,

21 pakuwa pankulya, kila mundu akulya chakulya pangaalindilila achinjake, ni kwatenda wane asigalile ni sala ni wane akolelwe.

22 Ana ngankukombola kulya ni kung'wa mmajumba genu? Pane ana nkuunyelusya mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito ni kwachembulusya wandu wangali ni chindu? Ana sambano nansalile ichichi? Ana nanlape kwa yeleyo? Ngwamba, ngangunlapa kwaligongo lya chindu cho.

23 Pakuwa une napochele kutyochela kwa Ambuje majiganyo ganampele wanyamwe, yakuti, Ambuje Che Yesu, chilo chila pawangalawiche, waujigele nkate,

24 ni pawatogolele Akunnungu waugawenye nkate ni kuti, "Achi ni chiilu changu chachityochekwe kwaliwamba lyenu. Ntendeje nyi kwakungumbuchila une."

²⁵ Iyoyo paŵamasile kulya ŵachinyakwile chikombe ni kuti, “Achi chikombe chi chili lilangano lya sambano lyalikulimbichikwa kwa miasi jangu. Ntendeje nyi kila pankung’wa, kwakungumbuchila une.”

²⁶ Pakuŵa kila pankulya nkate wu, ni kuching’welela chikombe chi, nkwenesa chiwa cha Ambuje mpaka pachaiche sooni.

²⁷ Kwapele kila mundu juchalye nkate wu ni kuching’welela chikombe chi kwa litala lyangasachilwa, jwelejo chakole magambo mchiilu ni mmiasi ja Ambuje.

²⁸ Kwapele kila mundu alilolechesye kaje nsyene nipele akukombola kulya nkate wo ni kuching’welela chikombe cho.

²⁹ Pakuŵa jwalijose jwakulya ni kung’wa pangaimanyilila malumbo ga chiilu cha Ambuje, jwelejo akulilamula nsyene.

³⁰ Kwa ligongo lyo, ŵandu achajinji mŵa ŵanyamwe ali ŵakulepetala ni ŵakulwala, ni ŵane ŵakwe ajasiche.

³¹ Nambo tukalilolechesye yambone twachinsyene, ngatukalamulikwe ni Akunungu.

³² Nambo patukulamulikwa ni Ambuje akutujamuka kuti tukasalamulwa pamo ni ŵandu ŵa pachilambo.

³³ Kwayele achalongo achinjangu pankusimana pamo kulya nkate kwa kuchikumbuchila chiwa cha Ambuje ndindililane.

³⁴ Naga mundu jakwete sala alye kaje kumusi, melepe pankusimana pamo Akunungu akasanlamula. Indu ine yo chinjinjiganya pachiiche.

12

Mituuka kutyochela kwa Mbumu jwa Akunungu

¹ Sambano achalongo achinjangu ngusaka mmanyilile yambone yankati mituuka jajikutyochele kwa Mbumu jwa Akunungu.

² Nkumanyilila kuti pamwaliji ngankwamanyilila Akunungu, mwatawalikwe ni kulongoswa mpopelele minungu jangali ni umi yaani inyago.

³ Kwaligongo lyo ngusaka mmanyilile kuti, ngapagwa mundu jwakulongoswa ni Mbumu jwa Akunungu jwakukombola kuŵecheta, “Che Yesu alweseche.” Ni sooni ngapagwa mundu jwakukombola kuŵecheta kuti, “Che Yesu ali Ambuje,” pangalongoswa ni Mbumu jwa Akunungu.

⁴ Jipali mituuka jakupisyangana, nambo Mbumu jwakupeleganya ali jumope.

⁵ Soonni kutumichila kuli kwa kupisyangana nambo Ambuje ŵakutumichilwa ali ŵamope.

⁶ Ni sooni kupali kupisyangana kwa masengo, nambo Akunungu ali ŵalaŵala ŵakupanganya masengo gose kwa ŵandu wose.

⁷ Mbumu jwa Akunungu akuliunukula kwa kila mundu kwa uŵele wakupisyangana kwaligongo lya upoche wa ŵandu wose.

⁸ Mbumu jwa Akunungu akumpa mundu jwine liloŵe lya lunda, ni Mbumu jwa Akunungu jujojo akumpa mundu jwine liloŵe lya umanyilisi yakuti pakusaka.

⁹ Mbumu jujojo akumpa mundu jwine chikulupi, Mbumu jujojo akumpa mundu jwine ntuuka wa kwalamya ŵandu.

¹⁰ Mbumu jwa Akunungu akumpa mundu jwine ntuuka wa kupanganya yakusimonjeka. Mbumu jujojo akumpa mundu jwine ntuuka wa kulondola, ni Mbumu jujojo akumpa mundu jwine ntuuka wa kujimanyilila mbumu

ja unami ni Mbumu ja usyene. Ni mundu jwine akupegwa ntuuka wa kuwêcheta iwêcheto ineine ni mundu jwine akupegwa ntuuka wa kugopolela.

¹¹ Nambo masengo gose go akugapanganya Mbumu jwa Akunnungu jumo pejo, achinga wîlaga kila mundu ntuuka wakupisyangana mpela yakuti pakusaka nsyene.

Chiilu chimo, iwalo yejinji

¹² Mpela ila chiilu yachitite kuwa chimo chachili ni iwalo yejinji, ni iwalo yo namuno ili yejinji, ikuchigumba chiilu chimo, ni yaitite kuwa kwa Kilisito.

¹³ Pakuwa uweji wose twabatiswe kwa Mbumu jumo tuwe chiilu chimo, iwaga tuli Wayahudi pane wandu wanga wa Wayahudi, iwaga tuli achikapolo pane wandu walechelelwe, wose twang wehekwe Mbumu julajula jumo.

¹⁴ Pakuwa chiilu nganichigumbikwa kwa chiwalo chimo pe, nambo kwa iwalo yejinji.

¹⁵ Lukongolo lwatiji, “Une nganima nkono, kwapele une nga wa wa chiilu,” Ana lukongolo ngaluwa lwa chiilu kwa ligongo lyo?

¹⁶ Ni liwiwi lyatiji, “Pakuwa une nga wa liso, une nga wa lya chiilu,” Ana liwiwi ngaliwa lya chiilu kwa ligongo lyo?

¹⁷ Naga chiilu chose chikaliji liso kupikana kukaliji kwapi? Ni chiilu chose chikaliji liwiwi, mundu akakombwele chinauli kunusya?

¹⁸ Nambo Akunnungu aiwisile iwalo yose mu chiilu cha kila mundu mpela iwatite pakusaka.

¹⁹ Nambo iwalo yose ikaliji chiwalo chimo, chiilu chikaliji kwapi?

²⁰ Mpela yachitite kuwa, chikwete iwalo yejinji nambo chiilu chili chimo pe.

²¹ Liso ngalikukombola kuusalila nkono, “Ngangunsaka!” Namose ntwe nawo ngaukukombola kugasalila makongolo kuti, “Ngangunsaka!”

²² Kupunda pele chiiwoneche kuti iwalo ya chiilu yaili yakulepetala ni yaili yakusachilwa nnope.

²³ Sooni aila iwalo yatukwiganisya kuti yangali uchimbichisyo ni yatukuichimbichisya, ni iwalo ya chiilu yaikuwoneka ili ya soni ni itukuiniichila nnope.

²⁴ Nambo iwalo yaikuwoneka pa meeso pa wandu, ngaikusaka kuu-nichikwa. Akunnungu nsyene achiwisile chiilu mu chikotopasyo chanti yele ni kuipa uchimbichisyo aila iwalo yaili yakulepetala.

²⁵ Kwapele kuka wa ni kulekangana muchiilu, nambo iwalo inayose igosane.

²⁶ Chiwalo chimo chapotekaga iwalo ine ikupoteka pamo nacho. Chiwalo chimo chalapikwaga iwalo ine ikusengwa pamo nacho.

²⁷ Nipele wanyamwe wose ndi chiilu cha Kilisito, kila jumo jwenu ali chiwalo cha chiilu cho.

²⁸ Mu mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito, Akunnungu wawisile wandanda achinduna ni wawili wakulondola wa Akunnungu ni watatu wakwiganya, sooni wakupanganya yakusimonjeka ni sooni waali ni mituuka jakulama wakulwala, ni wakukombola kwakamusya wandu, ni wakukombola kwimilila masengo ni wakukombola kuwêcheta iwêcheto ineine.

²⁹ Ana wose ali achinduna? Ana wose ali wakulondola? Ana wose ali wakwiganya? Ana wose ali wakupanganya yakusimonjeka?

³⁰ Ana wose akwete mituuka jakulama wakulwala? Ana wose akuwêcheta iwêcheto ineine? Ana wose akwete ntuuka wa kugopolela iwêcheto ineine?

³¹ Nipele nlafile kwannope kupata mituuka jajili jekulungwa. Nambo sambano chinannosye litala lyambone kupunda matala gose.

13

Unonyelo

¹ Namose ngaŵechete iŵecheto ya ŵandu ni iŵecheto ya achikatumetume ŵa kwinani, naga nganingola unonyelo, ngulandana ni chikungu chachikusona pane njuga.

² Namose nakolaga ntuuka wa kulalichila utenga wa Akunnungu ni kwimanyilila yantemela yose ni kumanyilila kila chindu, namose ngakwete chikulupi chakomboleka kuchityosya chitumbi, naga nganingola unonyelo, une ngaŵa chindu.

³ Namose natyosyaga ipanje yangu yose ni kwalisya ŵakulaga, namuno natchityosyaga chiilu changu chitiniche pa mooto, naga nganingola unonyelo ngamboka kwakulikose.

⁴ Mundu jwaali ni unonyelo akupililila, ni akusalala ntima, ni ngakukola wiu, ni ngakulifuna, ni ngakulikwesya.

⁵ Mundu jwaali ni unonyelo akwachimbichisya ŵandu ŵane, ni ngakulisosela kupoka kwakwe nsyene, ni ngakutumbila kwachitema, ni ngakukumbuchila yangalumbana.

⁶ Mundu jwaali ni unonyelo ngakuchinilila chigongomalo nambo akuu-chinilila usyene.

⁷ Mundu jwaali ni unonyelo moŵa gose ngakupwa ntima, ni moŵa gose akukulupilila, ni moŵa gose akulolela pangali kupela ni akuipililila indu yose.

⁸ Unonyelo wangali mbesi. Iŵaga kwana ntuuka wa kulondola tiuiche mbesi, iŵaga kwana ntuuka wa iŵecheto ineine, yeleyo chiimale, pane iŵaga kwana kulijiganya ni kumanyilila indu chikupite.

⁹ Pakuŵa kulijiganya kwetu ni kwimanyilila indu kuli kwangamalilwa, iyoyo kulalichila kwetu utenga kutyochela kwa Akunnungu kuli kwangamalilwa.

¹⁰ Nambo Akunnungu chaitende yose iŵe yemalilwe, ni indu yangamalilwa yose chiityochekwe.

¹¹ Panaliji mwanache jwannandi, naŵechete chiwanache, naimanyi chiwanache, ni naganisisye chiwanache, nambo pangusile indu yachanache yose nesile.

¹² Pakuŵa sambano tukulola mpela usyo wangaloleka yambone mlindala, nambo katema ko chitulolegane usyo kwa usyo. Sambano nguimanyilila panondi, nambo katema ko tinaimanye yose kwauchenene mpela Akunnungu yakuti pakumanyilila une kwauchenene.

¹³ Nipele, sambano indu itatu yi ni ichtame, chikulupi ni chilolelo ni unonyelo, nambo chindu chachili chechikulungwa kupunda yose, uli unonyelo.

14

Mituuka jine ja Mbumu jwa Akunnungu

¹ Nlimbile kukola unonyelo, iyoyo ni kusaka kwannope mituuka jine ja Mbumu jwa Akunnungu, nambo nnoopenope, mpate ntuuka wa kwalalichila ŵandu utenga kutyochela kwa Akunnungu.

² Mundu jwakuŵecheta chiŵecheto changamanyika jwelejo ngakuŵecheta ni ŵandu nambo akuŵecheta ni Akunnungu, pakuŵa ngapagwa mundu

kwakumanyilila, jwelejo akuwêcheta kwa machili ga Mbumu jwa Akunungu indu yesisiche.

³ Nambo mundu jwakulalichila utenga kutyochela kwa Akunungu akuwêcheta ni wandu maloŵe ga kwalimbisya mu chikulupi ni kwakamulisya ntima ni kwatulasya ntima.

⁴ Jwakuwêcheta chiwêcheto changamanyika akulilimbisya nsyene, nambo ajula jwakulalichila utenga kutyochela kwa Akunungu akuulimbisya mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito.

⁵ Uneji ngusaka wanyamwe wose mmechete iwêcheto yangamanyika, nambo nopennope ngusaka wanyamwe nlichile utenga kutyochela kwa Akunungu. Pakuwa mundu jwaali ni ntuuka wa kusala utenga kutyochela kwa Akunungu akutenda yambone kumpunda jwakuwêcheta iwêcheto yangamanyika, iwaga apali mundu jwine jwakukombola kwagopolela wandu wane chawêchete cho, kuti mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito ukombole kugumbikwa.

⁶ Sambano achalongo achinjangu, iwaga ngwika kukwenu ni kuwêcheta iwêcheto yangamanyika, ana chinkole ichichi? Kusyene ngampoka ikawe nguntagulila kwalitala lya chiunukuko kutyochela kwa Akunungu pane kwa umanyilisi pane kwa liloŵe lya Akunungu pane kwa majiganyo?

⁷ Namose indu yangali umi ikwete liloŵe lyakwe, chindu mpela chitolito pane chityatya, iwaga ngaikutyosya liloŵe lya kulekangana, mundu chalumanyilile chinauli lujimbo lwalukung'andikwa?

⁸ Lipenga lyasonaga pangamanyika usone wakwe, waani wachaliwiche chile kwaula kungondo?

⁹ Wanyamwe iyoyo, mwaŵechetaga chiwêcheto changamanyika, wandu chaimanye chinauli inkuwêcheta yo? Pelepo nkuwa mpela wandu wakuwêcheta ni mbungo.

¹⁰ Ipali iwêcheto yejinji pachilambo pano nombe iwêcheto yose ikwete mate.

¹¹ Iwaga ngangombola kugamanyilila mate gakwe chiwêcheto chakuwêcheta mundu, chime jwannendo kwa mundu jwakuwêcheta, ni jwelejo kukwangu chaŵe jwannendo.

¹² Iyoyo peyo ni wanyamwe, pakuwa nkulajila kwannope kupochela mituuka ja Mbumu jwa Akunungu, nlimbile kwannope kukola mituuka jajikukamusya kuugumba mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito.

¹³ Nipele wakuwêcheta chiwêcheto changamanyika, apopele kuti akombole kwagopolela wandu chawêchete cho.

¹⁴ Pakuwa pangupopela mchiwêcheto changamanyika, mbumu jangu ni jajikupopela, nambo lunda lwangu ngalukupanganya chachili chose.

¹⁵ Ana sambano ndende uli? Chimbopole kwa mbumu jangu, nombe chimbopole kwa umanyilisi wangu, chinyimbe kwa mbumu jangu, nombe chinyimbe kwa umanyilisi wangu.

¹⁶ Mwalapaga Akunungu kwa mbumu jenu pe, Iwaga kwana mundu jwine jwangamanyilila chinkuwêcheta cho, chajitichisye chinauli "Eloo," kwa kwatogolela Akunungu iwaga ngaimanya chinkuwêcheta?

¹⁷ Namuno nkukombola kwatogolela Akunungu kwa usyene, nambo ngaiwakamuchisya mundu jwine.

¹⁸ Ngwatogolela Akunungu kuti uneji nguwêcheta iwêcheto yangamanyika kumpunda wanyamwe wose.

¹⁹ Nambo naŵaga pasikati ja mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito, mbaya mechete malowē nsano gagakumanyika kuti najiganye ŵane kupunda kuŵecheta malowē gamajinji nnope kwa iŵecheto yangamanyika.

²⁰ Achalongo achinjangu, nkaganisya mpela ŵanache achanandi, nambo mme mpela ŵanache achanandi mu igongomalo. Pankuganisya mmeje mpela ŵandu ŵakule.

²¹ Malajisyo ga Akunnungu gakuti:

“Ambuje akuti, ‘Chimechete ni ŵandu ŵa kwa chiŵecheto cha chilendo.

Ni chimechete ni ŵandu ŵa kwa ngomo sya achalendo, namose yeleyo ŵandu ŵa ngasambilikanila.’”

²² Nipele kuŵecheta iŵecheto yangamanyika kuli chimanyisyo kwa ŵandu ŵangakukulupilila, ni ngaŵa kwa ŵandu ŵakukulupilila. Nambo kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu kuli kwa ligongo lya ŵandu ŵakukulupilila ni ngaŵa kwa ŵandu ŵangakukulupilila.

²³ Nipele iŵaga mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ukuchingangana pamo, ni kila mundu kuŵecheta chiŵecheto changamanyika, ni aŵala ŵandu ŵangamanyilila ni ŵangakukulupila ajinjilaga mwelemo ngasasala kuti ŵanyamwe nli ŵampugwe?

²⁴ Nambo iŵaga ŵandu wose nkulalichila utenga kutyochela kwa Akunnungu, ajinjilaga mundu jwangamanyilila pane jwangakukulupilila yose ichapilikane chiyalosye ungalumbana wakwe nsyene ni aila yaipilikene chiyalamule.

²⁵ Yaisisiche mu ntima wakwe chiŵe yeunukukwe, nombejo chatindiŵale ni kwalamba Akunnungu achitiji, “Isyene Akunnungu ali pasikati jenu mwanya pelepa!”

Ukotopasyo kwa mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito

²⁶ Ana tujile uli achalongo achinjangu? Pankuchingangana pamo kwapopelela Akunnungu, jwine ajimbe lujimbo ni jwine ajiganyisye, ni jwine akole unukuko waukutyochela kwa Akunnungu ni jwine aŵechete kwa chiŵecheto changamanyika ni jwine ŵagopolele ŵandu chachiŵechetekwe cho. Indu yose itendekwe kwa kwagumba ŵandu ŵakukulupilila Che Yesu.

²⁷ Iŵaga ŵandu akuŵecheta iŵecheto yangamanyika, aŵecheteje ŵawili pane ŵatatu, ngasapunda, nambo aŵecheteje jumo jumo ni kuŵeje ni mundu jwakugopolela.

²⁸ Nambo iŵaga ngapagwa mundu jwakwagopolele ŵandu chachiŵechetekwe cho, jwele jwakuŵecheta chiŵecheto changamanyika atame jii mu mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito, aŵechete ni nganisyo syakwe nsyene ni Akunnungu.

²⁹ Ŵandu ŵakusala utenga kutyochela kwa Akunnungu, asaleje ŵawili pane ŵatatu ni ŵane agapime agala gakugasala.

³⁰ Nambo iŵaga apali mundu panchingangene po apochele utenga kutyochela kwa Akunnungu, juŵatandite kuŵecheta jula amyalale.

³¹ Pakuŵa ŵanyamwe wose nkukombola kulalichila jumo jumo utenga umpegwilwe ni Akunnungu kuti kila mundu alijiganye ni kutulaswa ntima.

³² Ntuuka wa kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu ukusachilwa kulongoswa ni ajula jwaali ni ntuuka wo,

³³ pakuŵa Akunnungu ngaŵa Akunnungu wâkumatanganya nambo ali Akunnungu wâ chitendewe. Mpela yaikuti pakuŵa kwa mipingo jose ja wându wâkunkulupilila Kilisito wâali wându wâ Akunnungu,

³⁴ achakongwe amyalale mmipingo jose ja wându wâkunkulupilila Kilisito pakusongangana. Wêlewo ngakusachilwa kuwêcheta. Nambo akusachilwa ajitichisye, mpela igakuti kusala Malajisyo ga Wâyahudi.

³⁵ Iwaga akwete mausyo ga kuusya, akaausye achiwankwawo kumusi, pakuŵa jili soni kwa achakongwe kuwêcheta chachilichose pa nsongangano wa wându wâkunkulupilila Kilisito.

³⁶ Ana lilowe lya Akunnungu lyatyosile kukwenu? Pane ana lyannyichilile mwanya pe?

³⁷ Mundu jwalijose aliganisyaga kuti akwete ntuuka wa kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu pane akwete Mbumu jwa Akunnungu, aimanyilile kuti ingulemba yi, ngulemba makanyo ga Ambuje.

³⁸ Nambo mundu agajalusyaga agaga, nombejo ajaluswe.

³⁹ Kwayele, achalongo achinjangu, nlajile kwannope kwalalichila wându utenga kutyochela kwa Akunnungu ni ngasimwakanya wându kuwêcheta chiwêcheto changamanyika.

⁴⁰ Nambo indu yose ipanganyikwe mwambone ni mwaukotopasyo.

15

Kusyuka kwa Kilisito

¹ Sambano achalongo achinjangu, ngusaka nankumbusye yankati Ngani Jambone jinanlalichile, jimwajipochele jajili nsingi wa chikulupi chenu. Ni wanyamwe nkwiwa chilimbile pa wele nsingi wo.

² Utenga unanalichile wo uli Ngani Jambone, wanyamwe nkukulupuswa mwaikamulisyaga yambone yeila inanalichile, ikaŵaga yeleyo chikulupi chenu ngaŵa chindu.

³ Pakuŵa kundanda nampele wanyamwe indu yaili ni mate nnope inapochele une nansyene: Kuti Kilisito wawilile sambi syetu mpela yagakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu,

⁴ ni wawichikwe mwilembe ni kusyuka pa lyuŵa lyaatatu mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala,

⁵ kundanda wâakopochele che Petulo, ni kanyuma wâakopochele aŵala likumi ni wawili.

⁶ Sooni wâakopochele achalongo achinjetu kupunda mia tano kwa pamo ni wane mwa wanyawo ali chiwela ni umi ni wane ajasiche.

⁷ Kanyuma wâakopochele che Yakobo ni sooni wâakopochele achinduna wose.

⁸ Mbesi wângopochele une jundi mpela jumbagwile ngaŵa katema kao.

⁹ Pakuŵa une ndili nduna jwamwana kupunda achinduna wose, nganuwajilwa kuwilanjikwa nduna, ligongo nalagasisye mpingo wa wându wâkunkulupilila Kilisito wâali wându wâ Akunnungu.

¹⁰ Nambo, kwa upile wa Akunnungu mele yele indi, ni upile wambele, nganamba kwa iyiyi peyi. Ngaŵa kuti napanganyisye masengo kwakuchalila kwapunda achinduna wose, nganiŵa une, nambo umbone wa Akunnungu waliji pamo none.

¹¹ Nipele yaŵaga une ni jungulalichila pane wêlewo, chelecho ni chatukulalichila, ni chelecho ni chinkuchikulupilila.

Kusyuka kwa wāndu

12 Iwāga yalalichikwe kuti Kilisito wāsyuchile, wāampepe mwa wānyamwe akukombola chinauli kusala, ngapagwa kusyuka?

13 Nambo iwāga kwangali kusyuka, nipele Kilisito nganasyuka.

14 Iwāga Kilisito nganasyuka, kulalichila kwetu kuli kwangali chindu, ni kukulupilila kwenu kuli kwangali chindu.

15 Kupunda yeleyo, tukuloleka kuwa wāumboni wa unami paujo pa Akunnungu, pakuwa twasasile kuti Akunnungu wāsyusisye Kilisito, nambo nganiwāsyusya, iwāga ili isyene, wawile ngaasyuka.

16 Pakuwa naga wawile ngakusyuswa nipele Kilisito nombe nganasyuka.

17 Iwāga Kilisito nganasyuka, chikulupi chenu changali chindu ni wānyamwe ndi chiwela mu sambi.

18 Sooni wakukulupilila wose wawawile achakulupililaga Kilisito asoiye.

19 Ni iwāga tukwalolela Kilisito mu umi awuwupewu, uweji tukusachilwa tukolelwe chanasa kwapunda wāndu wose.

20 Nambo isyene, Kilisito asyuchile, Jwelejo ali jwaandanda ni chimanyisyo chisyene kwa awala wāndu wawawile kuti chasyuchikwe.

21 Pakuwa mpela ila chiwa chaichiswe ni mundu jumo, iyoyopeyo, kusyuka kwaichiswe ni mundu jumo.

22 Mpela ila wāndu wose iyakuti pakuwa kwaligongo lya kulumbikana ni che Adamu, iyoyopeyo wāndu wose akutendekwa wājumi kwaligongo lya kulumbikana ni Kilisito.

23 Nambo kila mundu chasyuche kwa katema kakwe, Kilisito wāsyuchile kundanda nipele awala wāali wāndu wakwe Kilisito chasyusikwe, apala Kilisito pachaiche.

24 Pele mbesi chijiiche katema Kilisito pachachapa Akunnungu Atati umwenye, pachamale kwonanga mbumu sya ulamusi ni mbumu sya ukulu ni mbumu sya machili.

25 Pakuwa Kilisito tachitawala mpaka Akunnungu pachachawika wāmmagongo wao paasi pa makongolo gao.

26 Jwammagongo jwambesi kwonasika ali chiwa.

27 Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Akunnungu awisile yose paasi pa makongolo gakwe.” Nambo Malembelo pagakusala, “Indu yose iwichikwe paasi pa makongolo gakwe aitawale,” ikuwoneka pangasisika yakuti Akunnungu nganapagwa mu indu yo, pakuwa welewo ni waiwisile indu yose paasi pa makongolo ga Kilisito.

28 Indu yose yawichikwaga paasi pa ulamusi wa Kilisito nombe Mwana chaliwiche nsyene paasi pa Akunnungu, kuti Akunnungu aitawale indu yose ni papali pose.

29 Sambano, iwāga nganikupagwa kusyuka, chatendeuli awala wawabatiswe kwaligongo lya wawe? Iwāga wawe ngaasyusikwa, kwachichi wāndu akubatiswa kwaligongo lyao?

30 Ni kwetu uwe, kwachichi tukulitaga mu yakogoya katema kose?

31 Achalongo achinjangu, une nguutyosya umi wangu mowa gose! Isyene ngusala! Ngulilapa kwaligongo lyenu kwa kulumbikana kwetu ni Che Yesu Kilisito Ambuje wetu.

32 Kumenyana kwangu ni wāndu wawaliji mpela inyama yakalipa ku Efeso kula, namenylene kwa usache wa wāndu, ana napatile ichichi? Iwāga wawe ngaasyusikwa sambano nneche, “Tulye ni kung’wa, pakuwa malawi chituwe.”

³³ Ngasinlambuchikwa: “Umbusanga wâkusakala ukonanga wende wambone.”

³⁴ Mpitikusye ng'anisyo syenu, mpanganye yambone, pakuwâ wampepe mwa wanyamwe ngakwamanyilila Akunnungu ng'oo. Nguwêcheta yeleyi kuti nantesye soni.

Chiilu chachisyuchikwe

³⁵ Nambo mundu akukombola kuusya, “Ana wawe akusyuswa chinauli? Ana chachiwâ ni iilu yantiuli?”

³⁶ Wakuloŵela mmwe! Chinkuchipanda ngachimela mpaka chiwe kaje.

³⁷ Pankupanda, nkupanda lusongolo pe, lwaŵaga lusongolo lwa ngano pane mbeju jine, ngawa mmela wansima waukutyochela kanyuma.

³⁸ Nambo Akunnungu akujipa mbeju jo uloleche mpela yakuti kusaka syene, ni kila lusongolo lukwete uloleche wakwe.

³⁹ Iilu ya yepanganyikwe yose ngaikulandana. Wandu akwete iilu yao ni inyama ikwete iilu yao, ijuni ikwete iilu yao ni somba sikwete iilu yao.

⁴⁰ Sooni ipali iilu ya kwini ni iilu ya pachilambo, nambo usalale wa iilu ya kwini ngaikulandana ni usalale wa iilu ya pachilambo.

⁴¹ Lyuŵa likwete usalale wakwe ni lwesi lukwete usalale wakwe, ni ndondwa sikwete usalale wakwe. Namose ndondwa nasyo silekangene kwa usalale.

⁴² Ni ichiiŵe katema ka kusyuswa kwa wawe. Mpela ila mbeju, chiilu chikusikwa akuno chili chiosile nambo chikusyuka akuno chili chejumi.

⁴³ Chiilu chikusikwa mwa kwaluka chikusyuka mu lumbili, chiilu chikusikwa mwakulepetala chikusyuka mu machili.

⁴⁴ Chiilu pachikusikwa, chikusikwa kwa chiilu chatupagwile nacho, nambo pachikusyuswa, chikusyuswa kwa chibumbu, iwâga kwana chiilu chatupagwile nacho nipele chipali nombe chiilu cha chibumbu.

⁴⁵ Iembekwe Mmalembelo ga Akunnungu, “Mundu jwaandanda, che Adamu, wâliji mundu jwanjumi,” nambo Adamu jwambesi ali Mbumu jwakwapa wandu umi.

⁴⁶ Ngaŵa chiilu cha chibumbu chichalongolele, nambo chiilu chitupagwile nacho, ni mbesi achila chiilu cha chibumbu.

⁴⁷ Che Adamu jwaandanda wâgumbikwe kutyochela mu litaka, nambo che Adamu jwaaŵili jwatyochele kwini.

⁴⁸ Wose wâli pachilambo ali mpela ajula juŵagumbikwe mu litaka, nambo aŵala wâa kwini ali mpela ajula juŵatyochele kwini.

⁴⁹ Ni mpela itutite kulandana ni mundu juŵagumbikwe kwa litaka, iyoyo chitulandane ni mundu juŵatyochele kwini.

⁵⁰ Ngunsalila achinjangu, chiilu cha mundu ngachikombola kwinjila mu umwenye wa Akunnungu, atamuno chiilu chachikuwola ngachikukombola kwinjila peuto paikwinjila iilu yangaikuwola.

⁵¹ Mpilikanile, ngunsalila yantemela, ngatuwa wose, nambo wose chitugaluswe,

⁵² indu yi chiikopochele katema lipenga lya mbesi pachilisone, chisisimuchile. Pakuwâ lipenga pachilisone, wawe chachisyuswa akawa sooni, nowaji chitugaluswe.

⁵³ Pakuwâ chiilu chakonasika chikusachilwa chigaluswe ni kuŵa changa-jonasika, ni chiilu chakuwa chikusachilwa chigaluswe chiŵe changawa.

⁵⁴ Nipele chiilu chakonasika cho pachichigaluswe ni kuwa changa-jonasika, ni chiilu chakuwa pachichigaluswe kuŵa changawa, nipele alila

liloŵe lyalilembekwe patiliŵe isyene, “Chiwa chijonasikwe ni kupunda kumalile!”

⁵⁵ “Ana ugwe chiwa, kupunda kwenu kuli kwapi?”

Ana ugwe chiwa machili genu gagakwika nako kupoteka galikwapi?”

⁵⁶ Chiwa chikukola machili gakuulasya kutyochela mu sambi, ni sambi sikukola machili kutyochela mmalajisyo ga che Musa.

⁵⁷ Nambo twatogolele Akunnungu, ŵelewo akututenda tupunde kwa litala lya Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito.

⁵⁸ Nipele achalongo achinjangu, njimanje kwakulimbila, nkatinganyika. Moŵa gose mpunde kulityosya mmasengo ga Ambuje pakuŵa nkuimanyilila kuti masengo gankugapanganya kwa ligongo lya Ambuje nganigaŵa ga iyiyi peyi.

16

Nanjenunanjenu kwakwakamuchisya ŵakukulupilila

¹ Sambano ngusala yankati mbiya kwa ligongo lya kwakamuchisya ŵandu ŵa Akunnungu: Mpanganye achila chinalajisye mmipingo ja ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ŵa ku Galatia.

² Kila chijuma, kila mundu mwa ŵanyamwe asapule mbiya syasikutyochele mu yakupata yakwe, nipele agose kuti pachiiiche ngasindenda nanjenunanjenu sooni.

³ Namalaga kwika kukwenu, aŵala ŵandu uchimwasagule pasikati jenu, chinaatume ni chikalata chakwamanyisya, ni ajausye mbote syenu ku Yelusalemu.

⁴ Iŵaga chiiwoneche ili yambone noneji nyaule, nipele ŵele ŵanduwo chalongane none.

Ikotopasyo i che Paolo

⁵ Chiiche kweleko namalaga kupita ku Makedonia, pakuŵa ngusaka kwaula ku Makedonia.

⁶ Panjipa chindame ni ŵanyamwe kwa moŵa kanandi pane chindame katema kose kambepo kuti mpakombole kungamusya mu ulendo wangu kulikose kuchinyaule.

⁷ Pakuŵa ngangusaka kuonegana ni ŵanyamwe ni kupelenganya. Ngu- lola kutama ni ŵanyamwe kwa katema kakajinji Ambuje asakaga.

⁸ Chindame ku Efeso mpaka lyuŵa lya Pentekosite,

⁹ pakuŵa Ambuje amugulile nnango kupanganya masengo gamaku- lungwa, namuno kweleko kwana ŵandu achajinji ŵakunganila.

¹⁰ Che Timoseo aikaga kukwenu, nkantendekasya akole lipamba pachatame ni ŵanyamwe, pakuŵa ŵelewo akugapanganya masengo ga Ambuje mpela une.

¹¹ Nipele mundu jwalijose akasannyelusya jwelejo, nambo munkamusye ajendechele ni ulendo kwa chitendewele kuti apakombole kumujila. Pakuŵa ngwalolela auje pamo ni achalongo ŵane.

¹² Sambano ngusala yankati ngani ga nlongo njetu che Apolo: Na- chondelele kwannope aiche kukwenu pamo ni achalongo ŵane. Nambo ngakusaka kwika kweleko katema kano, nambo chaiche pachachikola lipesa.

Chikomasyo cha mbesi

¹³ Nchesye, njime uchenene mu chikulupi, mmeje wâkulimbila ni mmeje wamachili.

¹⁴ Kila chindu chinkupanganya mpanganyeye kwa unonyelo.

¹⁵ Sambano achalongo achinjangu, nkwananyilila che Sitefano ni wându wâali mu nyumba jakwe, wêlewo walongolele kuwâ Wâkilisito ku Akaya ko, nipele walityosise achinsyene kwatumichila wându wâ Akunungu. Kwapele achalongo achinjangu ngunchondelela,

¹⁶ mwajitichisye wându mpela wêlewo ni kila mundu jwakupanganya masengo ni kutumichila pamo nawo.

¹⁷ Ngusengwa nnope paikangene che Sitefano ni che Futunata ni che Akaiko, pakuwâ wêlewo wâgamuchisye kupanganya masengo agala gamwapanganyaga wanyamwe katema kanganimpagwa.

¹⁸ Wêlewo angonjile ntima wangu mpela iwâtite pakujikonga mitima jenu, wându mpela wêlewo ili yambone kwakumbuchila.

¹⁹ Mipingo jose ja wându wâkukulupilila Kilisito wâ ku Asia jikunkomasya. Che Akila ni che Pilisila pamo ni mpingo wa wându wâkukulupilila Kilisito waukusongangana mu nyumba jao, akunkomasya kwa lina lya Ambuje.

²⁰ Ni achalongo wose wâali pelepa akunkomasya. Nkomasyane kwakulosya unonyelo wa Kilisito.

²¹ Uneji, che Paolo ngunkomasya, ngulemba kwa nkono wangu nansyene.

²² Mundu jwali jose jwangasaka kwanonyela Ambuje, jwelejo alwesehekwe! Maranatha malumbo gakwe njise Ambuje wetu.

²³ Ngunsachila umbone kutyochela kwa Ambuje Che Yesu.

²⁴ Unonyelo wangune uwe pamo ni mwanamwe wose wanlumbikene ni Kilisito Che Yesu.

Chikalata chaaŵili cha Paolo kwa Ŵakolinto Chilongolelo

Chikalata chaaŵili kwa Ŵakolinto chalembeke ni nduna che Paolo pa yaka ya hansini ni nsano pakumala kupagwa Kilisito (1:1). Chelechi chili chikalata chaaŵili chatulinacho pasikati ja ikalata iŵili iŵalemBILE che Paolo kwa mpingo wa Ŵandu Ŵakukulupilila Kilisito ŵa ku Kolinto. Ŵauman'yilisi akukulupilila kuti che Paolo ŵalongolele kuchilemba chikalata chine chakalipa kwa Ŵakolinto kuchipunda chikalata chaaŵili chi. Kwa sambano nganitukola chikalata cho chachikukunguluchilwa mu Liunjili lyaawili msitali waatatu mpaka waancheche. Chikalata chaaŵili kwa Ŵakolinto ikuganichikwa kuti chalembeke ni che Paolo ali ku Makedonia (2:13).

Chikalata chaaŵili kwa Ŵakolinto chili chajikajika pe chati chikulosya nganiso. Che Paolo ŵalosisye kusengwa kwao yankati ngani jakusalala jiŵapochele kutyochele ku che Tito jajikwagamba Ŵandu Ŵakukulupilila Kilisito ŵa ku Kolinto. Mu chikalata chi, tukugasimana majiganyo gamakulungwa gankati kupeleganya kwa uloleche wautyochele mu Lilangano lya Sambano. Pa liunjili lyaakusala che Paolo yakuti, pakukumbikanya mbiya ni kusijausya kukwakamunya Ŵakukulupilila Ŵakutama ku Yelusalemu (4:4 mpaka 5: 4). Ikuwoneka kuti achinduna ŵampepe ŵa unami Ŵakutyochela mu mpingo wa Ŵandu Ŵangakukulupilila Kilisito ŵatumie ungajilana wa Ŵandu ŵampepe mu mpingo wa Ŵandu Ŵakukulupilila Kilisito kunkanila che Paolo kuti alikusye achinsyene. Ŵaliji ni lipamba nkati ulamusi u che Paolo, chele ni chichantesile che Paolo alimbile mu ulamusi wa unduna u Che Yesu Kilisito mpaka kumbesi kwa chikalata chaaŵili chi kwa Ŵakolinto.

Yaili mwelemo

Che Paolo akutanda kuchilemba chikalata chao kwa kwakomasya mpingo wa Ŵandu Ŵakukulupilila Kilisito ŵa ku Kolinto (1-7).

Che Paolo akukunguluchila yankati kugalausya ukotopasyo wao wa ulendo ni yankati ngani jiŵajipatile jankati ŵanyawo ni iŵatite pakuchikunda chikalata chakwe chandanda (1:8 mpaka 7:16).

Che Paolo akwalajisya kukumbikanya mbiya kwaligongo lya kwakamunya Ŵakukulupilila ŵa ku Yelusalemu (8:1 mpaka 9:15).

Che Paolo akumalichisya kwa kuuchenjela unduna wakwe ni kwajamuka yankati ulendo wao wine wakwajimajimila Ŵakolinto (10: mpaka 13:10).

¹ Uneji che Paolo nduna ju Che Yesu Kilisito kwa usache wa Akunnungu, ndili pamo ni nlongo njetu che Timoseo. Ngunnembela ŵanyamwe Ŵandu ŵa Akunnungu unkwakupilila Kilisito ŵanli ku Kolinto pamo ni Ŵandu wose ŵa Akunnungu ŵaali ku Akaya kose.

² Tukwaŵenda Akunnungu Atati ŵetu ni Ambuje Che Yesu Kilisito ampe ntuuka ni chitendewe.

Che Paolo akwatogolela Akunnungu

³ Alapikwe Akunnungu ŵaali Atati ŵa Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito ni Atati ŵaali ni chanasa ni Akunnungu ŵa utulasyo wose.

⁴ Akunnungu akututulasya mitima mmalagasyo gose kuti noweji tukombole kwatulasya mitima aŵala ŵaali mmalagasyo gagaligose. Tukwatulasya mitima mpela ŵelewo iŵatite pakututulasya uwe.

⁵ Mpela ila igakuti kupunda kukwetu malagasyo kwaligongo lya kwatumichila Kilisito, iyoyopeyo ni itukuti kutulasya kwannope ni Kilisito.

⁶ Iŵaga uwe tukulagasya, tukulagasya kuti ŵanyamwe ntulagasye mitima ni kukulupuswa. Pane iŵaga tukutulaswa mitima, ŵanyamwe nkutulaswa mitima iyoyopeyo ni kupata machili gakunkombolesya kugapililila malagasyo galagala gatukugapililila.

⁷ Kwayele chilolelo chatulinacho kukwenu chili chakulimba, pakuŵa tukuimanyilila kuti mwaŵaga noweji mmalagasyo chinchilila pamo noweji mu kutulaswa kwetu.

⁸ Achalongo achinjetu tukusaka kummanyisya kulaga kwatwalasile ku chilambo cha Asia, pakuŵa kulaga ko kwagapundile machili getu ni kwichila mwakupwa mitima ja kupunda kukola umi.

⁹ Isyene mmitima jetu twaganisisye kuti tuli mpela ŵalamulikwe kuulagwa. Yakopochile yeleyo kuti tukagakulupilila machili getu twachinsyene nambo twakulupilile Akunnungu ŵakwasusyusa ŵandu ŵawile.

¹⁰ Ŵelewo ŵatukulupwisye mmalagasyo gala gagasachile kutuulaga ni chapunde kutukulupusya. Noweji tukwalolela ŵelewo kuti chatukulupusye sooni.

¹¹ Ŵanyamwe nkutukamasya uwe kwakutupopelela. Nipele Akunnungu chagajanje mapopelo genu ni chatupe upile, ni ŵandu achajinji chiŵatogolele Akunnungu kwaligongo lyetu.

Che Paolo akugalausya ikotopasyo ya ulendo wao

¹² Uweji tukulifunila chindu chimo, miningwa jetu jikutuŵalanjila kuti utame wetu pachilambo pano nnopennope ni ŵanyamwe kutama kwauswela ni ntima wambone utupegwilwe ni Akunnungu. Nganitutenda yeleyo kwa lunda lwa chiundu nambo kwa ntuuka wa Akunnungu.

¹³ Tukunnembela ŵanyamwe indu yankukombola kusyoma ni kuimanyilila. Ngulolela chinnyimanyilile yambone,

¹⁴ nachiŵamuno sambano nkutumanyilila kanandi, nipele pa lyuŵa lichauje Ambuje chinlifune kwaligongo lyetu ni uweji yachitujile pa kulifuna kwaligongo lyenu.

¹⁵ Isyene naliji ni chele chilolelo, nasachile kaje kwika kukwenu kuti nkole upile kwa kumona une kaaŵili.

¹⁶ Ngulapilila kupitila kukwenu ndili ngwaula kuchilambo cha ku Make-donia ni pakuuja, kuti mungamusye mu ulendo wangu wa kwaula ku Yudea.

¹⁷ Ana panasachile kutenda yeleyo nkuganisisya naliji jwagalaukagalauka? Pane inguganisisya nguganisisya kwa nganisyo sya chiundu pinguti, “Elo,” ni “Ngwamba,” kwakatema kamo?

¹⁸ Akunnungu ali ŵakukulupilichika, utenga wetu kukwenu ngaŵa liloŵe lyakuti “Elo,” ni “Ngwamba” kwakatema kamo.

¹⁹ Pakuŵa Mwana jwa Akunnungu, Che Yesu Kilisito, jutwanlalichilaga kukwenu une ni che Siluwano ni che Timoseo, nganaŵa mundu jwa “Elo” ni “Ngwamba,” kwakatema kamo, nambo moŵa gose ali “Elo” ja Akunnungu.

²⁰ Pakuŵa ilanga yose ya Akunnungu kwa litala li Che Yesu Kilisito ikuŵa “Elo”. Kwa ligongo lyo tukuti “Eloo” kwa litala lya ŵelewo kwa kwakusya Akunnungu.

²¹ Akunnungu nsyene ni wakatulimbisya uwe ni wanyamwe mkulumbikana ni Kilisito. Ni uwatusagwile,

²² atupele Mbumu jwakwe mmitima jetu awe chimanyisyo chachikulosya kuti tuli wandu wakwe, nombewo awele poni kwa indu yose yaatugosele.

²³ Akunnungu ali jwaumboni jwangu, welewo akuumanyilila mtima wangu. Unejj naamwiwe ninaiche sooni ku Kolinto kukunsupusya kwakun-salila malowe gakalipa.

²⁴ Ngatukusaka kunkanganichisya nkati aila inkuikulupilila, pakuwa tuk-wimanyilila kuti nli wakulimba mu chikulupi chenu, nambo tukupanganya masengo pamo ni wanyamwe ligongo lya kusengwa kwenu.

2

¹ Nambo, nalilapilile kuti nganyika sooni kukwenu kukunsupusya.

² Pakuwa nansupusyaga wanyamwe, ana waani chachisengwasya une? Ali wandu wala wala unaasupwisye.

³ Noneji nanlebele lyele lilo we kuti naikaga kukwenu ninasupuswe ni awala wakusachilwa kumenda sangalale. Nguimanyilila isyene, nasang-alalaga une ni wanyamwe wose nkusangalala.

⁴ Pananlebelelaga ndili ngusongoneka akuno ndili ngulilasika ni misosi, nga wa kuti nansupusye wanyamwe nambo kuntenda mmanyilile kuti ngun-nonyela kwannope.

Kwalechelesya walewile

⁵ Ni sambano apali mundu jwansupwisye, mundu jo nganasupusya une nambo ni wanyamwe wose ni ngangusaka meje jwakalipa nnope.

⁶ Kwamukwa kwajamwikwe mundu jo ni wandu achajinji kwakwanile.

⁷ Ikusachilwa kunnechelesya mundu jo ni kuntulasya ntima kuti akap-unda kusupuka nnope ni kupwa ntima.

⁸ Nipele ngunchondelela mwalosye kuti nkwanonyela kwannope.

⁹ Pakuwa nalembile chikalata chila kuti naimanyilile iwaga nkukombola kwitichisya mu yosepe.

¹⁰ Mwannechelesyaga mundu jwalijose chilewo chakwe noneji ngun-nechelesya chilewo chakwe. Pakuwa pangulechelesya, ni iwaga isyene ngwete chakulechelesya, ngulechelesya paujo pa Kilisito kwaligongo lyenu,

¹¹ kuti Shetani ngasatulambusya pakuwa tukuumanyilila ukalamuche wakwe.

Che Paolo mmusi wa ku Tuloa

¹² Panaiche ku Tuloa kukulalichila Ngani Jambone ja Kilisito, nakusimene kuli kuwichikwe chile ni Ambuje kwaligongo lya masengo gao.

¹³ Nambo nganingombola kutulala muntima pakuwa nganinasimana nlongo njangu che Tito kweleko. Nipele nalangene nawo wandu wa kweleko ni kwaula ku Makedonia.

Kukombola kwa ukamuchisyo wa Kilisito

¹⁴ Nambo tukwatogolela Akunnungu pakuwa mo wa gose akutulongosya tuli mu mpingo wa kulosya kupunda mu kulumbikana pamo ni Kilisito. Nombewo akututenda uwe tujenesye umanyilisi wa kwamanyilila welewo, papali pose patukumpanganyichisya masengo mpela nnunji wambone.

¹⁵ Pakuwa kwa Akunnungu uweji tuli mpela nnunji wambone wa Kil-isito utupegwilwe ni Akunnungu, waukwenela pasikati ja wakukulupuswa ni wakusochela.

¹⁶ Kwa aŵala ŵakusochela nnunji wo uli chiwa nambo kwa ŵakukulupuswa nnunji wo ukwikanawo umi. Ana ŵaani ŵakukombola kuipanganya yeleyo?

¹⁷ Uweji nganituŵa mpela ŵane ŵakulisumisa liloŵe lya Akunnungu, nambo kwakulumbikana ni Kilisito tukulalichila mu usyene paujo pa Akunnungu mpela ŵandu ŵatumikwe ni Akunnungu.

3

Achikatumetume ŵa chilanga cha sambano

¹ Uli, tukutanda sooni kulilapa twachinsyene? Pane tukusaka chikalata cha kutumanyisa kukwenu pane chikalata kutyochela kukwenu kutumanyisa uwe mpela ŵandu ŵane yakuti pakupanganya?

² Ŵanyamwe nli chikalata chetu, chikalata chachilembekwe mmitima jetu chikumanyika ni kusyomekwa ni jwalijose.

³ Isyene kuti Ŵanyamwe nli chikalata chachilembekwe ni Kilisito, chachikulosya isogosi ya masengo getu pasikati jenu. Chele chikalata cho nganichilembekwa ni wino, nambo kwa Mbumu jwa Akunnungu ŵajumi ni nganichilembekwa pachanya chipande cha liganga chachisepekwe nambo mmitima ja ŵandu.

⁴ Tukukombola kusala yeleyo pangali woga kwaligongo lya chikulupi chatulinacho paujo pa Akunnungu kwa aila yatesile Kilisito.

⁵ Ngaŵa kuti uweji tukukombola kuchipanganya chachili chose mu ukombole wetu twachinsyene nambo ukombole wetu ukutyochela kwa Akunnungu.

⁶ Nombewo ni ŵakututenda uwe tukombole kulumichila Lilangano lya Sambano, ni ngaŵa lilangano lya malajisyo gagalembekwe, nambo kwa lilangano lya Mbumu jwa Akunnungu. Pakuŵa malajisyo gagalembekwe gawkikanawo chiwa, nambo Mbumu jwa Akunnungu akwikanawo umi.

⁷ Malajisyo gagalembekwe mu ipande ya maganga gagasepekwe, ni ukulu wa Akunnungu wakopochele pajatyosyekwe. Namuno ukulu wa ku meeso ku Che Musa waliji wa katema pe, waliji ni machili gati Ŵaisilaeli nganakombola kukulolechesya ku meeso ku Che Musa ligongo lya kung'alima kwakwe. Iŵaga malajisyo gagakwikanawo chiwa pagakupanganya masengo gaiche ni ukulu wo,

⁸ uli ana utumichile wa Mbumu ngaupunda kuŵa ni ukulu wakupunda nnope?

⁹ Iŵaga kwaliji ni ukulu mu aula utumichile uwaichenawo ulamusi, isyene utumichile waukwatenda ŵandu aŵe ŵambone paujo pa Akunnungu chipunde kukola ukulu nnope.

¹⁰ Kwapele, achila chichaliji ni ukulu kalakala chisoyesye ukulu wakwe, pakuŵa chiiche chachili ni ukulu nnope.

¹¹ Pakuŵa, iŵaga achila chichaliji cha kupita chaliji ni ukulu nipele achila chakulama chichikole ni ukulu wakupunda nnope.

¹² Nipele pakuŵa tukwete chilolelo chati nyi tukuŵecheta pangali lipamba.

¹³ Uweji ngatukutenda mpela Che Musa juŵaunichile ku meeso kwao ni chiguo cha mwana kuti Ŵaisilaeli akakulola kumbesi kwa kung'alima kwakukusisina.

¹⁴ Nambo nganiso syao syalepele kumanyilila, pakuŵa mpaka lelo jino, palikusyomekwa lilangano lya kalakala chitambaa cho chipali, chiunichile nganiso syao. Chitambaa cho chichityochekwe apala pe mundu paku-lumbikana ni Kilisito.

15 Nambo mpaka lelo jino pagakusyomekwa malajisyo ga Akunnungu gaŵapele Che Musa chitambaa cho chikuunichila nganisyo syao.

16 Nambo chitambaa cho chikutyocekwa apala pe mundu pachiŵagalauchile Ambuje Che Yesu.

17 Nipele, Ambuje ali Mbumu jwa Akunnungu, ni paali Mbumu jwa Ambuje pelepo pali ni kulechelelwa.

18 Nipele noweji wose ŵanganituunichilwa ku meeso kwetu, tukuulosya ukulu wa Ambuje mpela kung'alima kwakukutyochela mu lindala. Noweji tukugalauswa tulandane nawo kutyochela mu ukulu kwaula mu ukulu wine mpela ukulu waukutyochela kwa Ambuje, ŵaali Mbumu jwa Ambuje.

4

Kuŵika indu ya mbumu mu yombo ya litaka

1 Nipele kwa chanasa cha Akunnungu atupele masengo ga, kwaligongo lyo ngatukupwa ntima.

2 Tuilesile indu yose ya mitemela ni ya soni, ngatukunlambusya mundu jwalijose namuno kulilyungasya liloŵe lya Akunnungu, nambo kwakusala usyene pelanga chikwatende ŵandu amanyilile mmitima jao yatutite kuŵa paujo pa Akunnungu.

3 Nambo iwaga Ngani Jambone jitukujilalichila uwe jiunichikwe, jele jiunichikwe kwa ŵandu ŵakonasika pe.

4 Ni ŵelewo ngakukulupilila pakuŵa nganisyo syao syetaje chipi ni achisoka, ŵaali nnungu ŵa pachilambo pano, kuti akakombola kuliwona lilanguka lya Ngani Jambone ja ukulu wa Kilisito, ŵaali chisau ni Akunnungu yatite kuŵa.

5 Pakuŵa ngatukulalichila ngani syetu twachinsyene nambo tukunlalichila Che Yesu Kilisito ŵaali Ambuje, noweji tuli achikapolo ŵenu kwaligongo li Che Yesu Kilisito.

6 Akunnungu ŵalaŵala uŵasasile kuti, "Lilanguka lilanguchisye mu chipi," ŵawowo ni ŵalanguchisye mitima jetu, atupele lilanguka lya umanyilisi wa ukulu wa Akunnungu waukung'alima ku meeso kwa Kilisito.

7 Nambo uwe ŵatukwete mbiko ji tuli mpela yombo ya litaka yaiŵichikwe indu ya mbumu nkati mwakwe, pakuti gawoneche machili gamakulungwa go, gakutyochela kwa Akunnungu ngaŵa kutyochela kukwetu twachinsyene.

8 Uweji tukupata masausyo gakupisyangana nambo ngatukulepela. Tukukola lipamba nambo ngatukupwa mitima.

9 Tukulagaswa nambo ngatukulekwa pangali ukamuchisyo. Namuno tugwisiswe nambo ngatukujonasika.

10 Moŵa gose tukwenda ni chiwa chi Che Yesu pa iilu yetu, kuti umi u Che Yesu uwoneche iyoyo mu iilu yetu.

11 Pakuŵa uweji ŵatuli ŵajumi tukuulajikwa moŵa gose kwaligongo lyakwatumichila Che Yesu, kuti umi wao uwoneche mu iilu yetu yaikuwa.

12 Kwapele uwe tuli chile namose kuwa kwaligongo lyakunlalichila ŵanyamwe kuti ŵanyamwe mpate umi wa moŵa gose pangali mbesi.

13 Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Nakulupilile ni kwa ligongo lyo naŵechete." Uwe nowe tukwete ntima uwowo wa chikulupi, tukukulupilila kwayele tukuŵecheta,

¹⁴ pakuŵa tukuimanyilila kwaisyene kuti Akunnungu ni uŵansyusisye Ambuje Che Yesu, chatususye noweji pamo ni Ambuje Che Yesu ni kutuŵika paujo pao pamo ni ŵanyamwe.

¹⁵ Yele yose itendekwe kwa liwamba lyenu kuti ntuuka wa Akunnungu paukwaichilila ŵandu achajinji, chiŵatende ŵatogolele kwannope Akunnungu, ni kwakusya Akunnungu.

Kutama kwa chikulupi

¹⁶ Kwapele ngatukupwa mitima, namuno iilu yetu ikuwisala nambo mbumu syetu munkati mwetu sikutendekwa syasambano moŵa gose.

¹⁷ Kulaga kwetu kuli kwamwana sooni kuli kwa katema kakajipi nambo kukutupa ukulu waukupunda nnope, ukulu wa moŵa gose pangali mbesi wauli wambone kupunda kulaga kwatuli nako.

¹⁸ Tukailolela yaikuwoneka nambo tuilolele yangaikuwoneka. Pakuŵa aila yaikuwoneka ili ya katema kakajipi nambo yangaikuwoneka ili ya moŵa gose pangali mbesi.

5

Ilu ya sambano

¹ Pakuŵa tuimanyi yakuti chiilu chetu cha paasi pano chili mpela lisakasa lyalikukomboleka konasikwa, ni chajonasikwaga, Akunnungu chachitupa chiilu chachili mpela nyuumba kwinani, nyuumba jangataŵikwa ni makono ga ŵandu nambo jitawikwe ni Akunnungu nsyene ni jichijitame moŵa gose pangali mbesi.

² Ni sambano mutukutama mu tukuwuwula akuno tuchilolelaga kwakulajila kwannope kupata chiilu chetu cha kwinani.

³ Pakuŵa twamalaga kupegwa chiilu cha kwinani ngatulolechela sooni nganitukola chiilu.

⁴ Twaŵaga chiŵela mu chiilu chi chachili mpela lisakasa lya pachilambo tukuwuwula ni kutopelwa pakuŵa ngatukusaka kuchileka chiilu chi chachikuwa, nambo tukusaka kupegwa chiilu cha kwinani kuti chiilu chachikuwa chigalauswe ni umi wa moŵa gose pangali mbesi.

⁵ Akunnungu nsyene ni ŵatukolochesye indu yi, nombewo ni ŵatupele Mbumu jwakwe aŵeje poni ja indu yose yatugosele.

⁶ Nipele katema kose tukulimbiswa mitima, sooni tukumanyilila kuti katema katukuŵa mchiilu chi, tukutama kwakutalika ni Ambuje.

⁷ Pakuŵa tukutama kwa chikulupi ngaŵa kwa yatukuiwona pe.

⁸ Nambo tukulimba mitima ni ikaliji mbaya tuchileche chiilu chi ni kwaula kukutama pamo ni Ambuje.

⁹ Nambo chindu chachili chambone kupunda yose, chili kwanonyelesya Ambuje tuli mu iilu ya pachilambo pano pane tuli mu iilu ya kwinani.

¹⁰ Kwayele uweji wose tukusachilwa tujime paujo pa Kilisito ni kulamulikwa kuti mundu jwalijose apochele nti iŵatite pa kupanganya paŵaliji pachilambo, iŵaga yambone pane pangali mate.

Kwilana ni Akunnungu kwalitala lya Kilisito

¹¹ Nipele, tukugamanyilila malumbo ga kwajogopa Ambuje kwayele tukuchalila kwachisya ŵandu. Akunnungu akutumanyilila uchenene, noneji ngwete chilolelo chakuti ni ŵanyamwe ŵakwe nkutumanyilila uchenene.

¹² Uweji ngatukulilapa sooni twachinsyene paujo penu nambo tukusaka kumpa wanyamwe ligongo lya kulilapa kwaligno lyetuwe kuti mpakombole kwajanga wakulilapa kwa indu yaikuwoneka ni ngawa kwa indu ya muntima.

¹³ Iwaga tukulolechela waapugwe, tuli waapugwe kwaligno lya kwanonyelesya Akunnungu, ni iwaga tukwete umanyilisi wambone, yeleyo ili kwa liwamba lyenu.

¹⁴ Pakuwa unonyelo wa Kilisito ukutulongosya, sambano tukumanyilila kuti munda jumo pe ni juwawile ligongo lya wandu wose, nipele wandu wose twile pamo nawo.

¹⁵ Nombewo wawile ligongo lya wandu wose, kuti wandu waali wajumi ana we wajumi sooni kwa kulinonyelesya achinsyene, nambo kwakwanonyelesya welewo uwawile ni kusyuka kwa liwamba lya wanyawo.

¹⁶ Kwayele chitandilile sambano ni kwendelechela ngatukumpima munda jwalijose kwa lunda lwa chiundu. Namuno twampimile Kilisito kwa lunda lwa chiundu, nambo sambano ngatukutenda yeleyo sooni.

¹⁷ Iwele kuti munda awaga munkati mwa Kilisito apanganikwe munda jwasambano ni yakalakala ipiite, nnole, itendekwe yasambano.

¹⁸ Ayiyi yose ikutyochela kwa Akunnungu watujilenye ni nsyene kwalitala lya chiwa cha Kilisito, ni watupele masengo ga kwajilanya wandu wane ni Akunnungu.

¹⁹ Welewu uli utenga wetu, Akunnungu waajilenye wandu wa chilambo chino ni asyene kwalitala lya chiwa cha Kilisito panga walanjila sambi syao. Nombe atupele uweji utenga wa kwilanya.

²⁰ Nipele, uwe tukuwecheta pamalo pakwe Kilisito, mpela ila Akunnungu asyene akunchondelela wanyamwe kwa kang'wa syetu. Tukunchondelela wanyamwe pamalo pakwe Kilisito njilanikwe ni Akunnungu.

²¹ Kilisito nganakola sambi nambo kwa liwamba lyetu Akunnungu wantesile ajigale sambi syetu kuti kwakulumbikana ni welewo tukombole kuwa wambone paujo pa Akunnungu.

6

¹ Nipele uweji watukupanganya masengo pamo ni Akunnungu, tukunchondelela nkautenda ntuuka wa Akunnungu mpela nganiukola masengo kukwenu.

² Pakuwa Mmalembelo Gamaswela Akunnungu akuti,

“Pa katema kangu ka chanasa nampikene,

ni pa lyuwa lya ukulupusyo nankamuchisye.”

Nnole, sambano kali katema ka chanasa cha Akunnungu ni lelo lili lyuwa lya ukulupusyo!

³ Uweji ngatukusaka kuwa chakukuwasya chakwatenda wandu akasankulupilila Kilisito, kuti masengo getu ganalalilwe.

⁴ Nambo mu indu yose itukuipanganya tukulosya kuti, uweji tuli achikatumetume wa Akunnungu, kwa upililiu katema ka masausyo ni katema ka kusowekwa ni indu ni katema ka kulaga.

⁵ Twaputikwe ni twatawikwe ni twasokolekwe pa wandu ni twapanganye masengo gakulimba, ni katema kakajinji twachesisye ni twatemi pangalya.

⁶ Tukulosya kuti uweji tuli achikatumetume wa Akunnungu kwa kutama chambone ni kwa umanyilisi ni kwa upililiu ni kwa umbone.

Tukukulupilila Mbumu jwa Akunnungu ni tukwanonyela wandu kwausyene.

⁷ Twalichile utenga wa usyene kwa machili ga Akunnungu. Yakuputilana yetu yakulichenjala ni yakwaputila ili kupanganya yambone paujo pa Akunnungu.

⁸ Tuli chile kuchimbilichikwa ni kujaluswa, kutukanwa ni kulapikwa. Tukuwoneka nti waunami nambo tukuwecheta usyene.

⁹ Tukuwoneka mpela Wangatukumanyika nambo tukumanyika nnope, twaputikwe nambo nganituwa, mpela inkuti pakulola uweji tuli wajumi.

¹⁰ Nachi wamuno tukuwoneka mpela wakusupuka nambo tukusengwa mo wa gose. Nachi wamuno tukuwoneka mpela wakulaga nambo tukwasichisya wajinji. Nachi wamuno tukuwoneka mpela wangi chindu nambo tukwete indu yose.

¹¹ Achalongo achinjangu wa ku Kolinto, tukungulwiche ni wanyamwe pangasisika, ni tukunonyela wanyamwe kwa mitima jetu jose.

¹² Nganitulisiwila kunnonyela wanyamwe, nambo wanyamwe mpungwisye kutunonyela.

¹³ Sambano nguwecheta ni wanyamwe mpela achi wanangu nipele wanyamwe ntunonyele uweji mpela itutesile.

Nkakumulana ni wandu wangakwakulupilila Kilisito

¹⁴ Nkakumulana ni wandu wangakwakulupilila Kilisito pakuwa kwana uganja chi pasikati ja umbone ni ungalumbana? Ana lulanga ni chipi komboleka kutama pamo?

¹⁵ Ana kwana kwilana pasikati ja Kilisito ni Shetani? Ana wandu wakukulupilila ni wangakukulupilila akukombola kutama pamo ni kwilana?

¹⁶ Sooni ana kwana kwilana pasikati ja Nyuumba ja Akunnungu ni kuipopelela inyago? Pakuwa uweji tuli Nyuumba ja Akunnungu, Akunnungu waali wajumi mpela iwatite asyene,

“Chindame mwa welewo,
ni chinjijenda pasikati jao.
Chinjiwa Akunnungu wao,
nombewo cha we wandu wangu.”

¹⁷ Kwapele Ambuje akuti,
“Ntyoche pasikati jao,
nkalisepusye nawo.
Nkakwaya chachili cha usakwa,
noneji chinampochele.

¹⁸ Ambuje jwali ni ukombole akuti yele,
Chinjiwa Atati wenu,
wanyamwe chinchiwa achi wanangu.”

7

¹ Nipele, achambusanga wangu pakuti tukwete ilanga yose yi menema tuliswejesye iilu ni mbumu ni tuweje waswela mbee tuchitamaga nkwalamba Akunnungu.

Kusangalala ku Che Paolo

² Ntupochele mmitima jenu. Nganitunnewela jwalijose atamuno kummulasya mundu jwalijose atamuno kunlambusya mundu jwalijose.

³ Ngangusala yeleyi kwakunlamulila wanyamwe. Mpela inatite pakusala katasi kuti wanyamwe nli mmitima jetu, iwaga mchiwa pane mkulama, tuli pamo.

⁴ Uneji ngunkulupilila wanyamwe kwannope ni kulifuna kwaligongo lyenu. Nkulaga kwetu une nansyene ndusiswe ntima, ni lukondwa lwangu lwangali chiwani.

⁵ Pakuwa namose patwaiche ku Makedonia nganitukombola kupumulila mu iilu yetu. Twalasile mosemose, kwa paasa kwaliji kwana umenyani ni muntima mwaliji ni lipamba.

⁶ Nambo Akunnungu wakwatulasya mitima wakupwa ntima watutulasisye mitima jetu pakwika Che Tito.

⁷ Ni ngaŵa kwa kwika Che Tito pe nambo tupilikene imwatite pakuntulasya ntima. Atusalile inkuti pakulajila kumona ni inkuti pakusupuka kwa aila iyangopochele ni inkuti pakusaka kunjenjela une, chelecho chikusengwasya kwannope une.

⁸ Nipele, namose nansupwisye kwa chikalata chila une ngangulilasika. Namuno nalilasiche kwa katema pe, ngangulilasika sooni, pakuwa naimanyi kuti chikalata changu chansupwisye kwakatema pe.

⁹ Sambano ngusengwa, ngaŵa ligongo mwasupwiche, nambo ligongo kusupuka kwenu kwantesile ngalauche ni kuleka sambi. Pakuwa mwasupwiswe mpela yakuti pakusaka Akunnungu, kwapele nganitunganyichisya chachili chose changalumbana.

¹⁰ Pakuwa kusupuka kwakukuichiswa ni Akunnungu kukwapitikusya wandu mitima jao ni kuuleka sambi, ni kupochela ukulupusyo wangali kulilasika, nambo pachilambo kusupuka kwa chiundu kukunnyichisya mundu chiwa.

¹¹ Sambano nrole yaikopochele nkati mwenu kwaligongo lya kusupuka kwenu mpela Akunnungu yakuti pakusaka. Kutesile mme wakuchalila kwannope kwakulosya kuti nganimpanganye chilewo chachili chose. Mwapotekwe muntima ni kutojima, nkwete lung'wanu lwa kumona, ni nkunonyelana ni nkunlechela Akunnungu alamule. Kwa yailiyose nllisye kuti nganinkola chilewo mu yeke yose.

¹² Kwapele namose nanlebele, nganinanlembela ligongo lya jwalewile atamuno jwalewelwe. Nambo nasachile iloleche paujo pa Akunnungu inkuti pakutukamasya uweji.

¹³ Kwapele twatusiswe mitima jetu. Ngaŵa kutuswa ntima pe nambo Che Tito watusengwasisye kwannope kwaligongo lyakusangalala kwakwe pakuwa mwaukonjisye ntima wao.

¹⁴ Uneji nalilapile paujo pa Che Tito kwaligongo lyenu ni wanyamwe nganimumdaga soni. Nambo kila chindu chitunsalile chaliji usyene ni kunlapa wanyamwe paujo pa Che Tito chaliji chindu cha usyene.

¹⁵ Unonyelo wakwe kukwenu ukupunda nnope paakukumbuchila wanyamwe wose imwatite pakwitichisya ni imwatite pakumpochela kwa ntima ni kwa kunchimbichisya.

¹⁶ Ngusangalala pakuwa ngukombola kunkulupilila wanyamwe mu indu yose.

¹ Achalongo achinjetu tukusaka kummanyisya yatite Akunnungu kwapa ntuuka mipingo ja wandu wakukulupilila Kilisito ja chilambo cha ku Makedonia.

² Wakukulupilila wa kweleko walinjikwe nnope kwa kulagaswa nambo kusangalala kwao kwaliji kwakukulungwa mpaka wapundile kupeleganya mwakupunda kwa ntima wa unonyelo namuno waliji wakulaga nnope.

³ Isyene ngunsalila umboni, wapelegenye kwa ukombole wao ni wapundile kupeleganya kupunda ukombole wao ni nganapagwa mundu juwaakanganyichisye nambo kwa kusaka kwao achinsyene.

⁴ Watuchondelele kwannope tukamulangane nawo kwatumichila wandu wa Akunnungu waali ku Yudea.

⁵ Nganapanganya mpela itutite kulolela, nambo walityosisye achinsyene kaje kwa Ambuje ni kwetuwe, malinga ni yaikuti pakwanonyela Akunnungu.

⁶ Ni twanchondelele che Tito juwagatandite masengo go ankamusye wanyamwe mmalichisye masengo go gakupeleganya kwa ntima wa unonyelo.

⁷ Wanyamwe nkupanganya yambone mu yaili yose, mchikulupi ni ukombole wa kuwecheta ni umanyilisi ni kuchalila kose ni unonyelo wenu kwetu. Kwayele tukunchondelela nkole unonyelo wakupunda mmasengo gakupeleganya ga.

⁸ Nganguwecheta kwa kunkanganyichisya nambo ngusaka kuulola unonyelo wenu iwaga uli wausyene kwa kuulandanya ni unonyelo wa wandu wane.

⁹ Pakuwa wanyamwe muumanyi ntuuka wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, namuno waliji wakusichila nambo walitesile wakulaga kwa liwamba lyenu kuti kwa kulaga kwao wanyamwe ntendekwe wakusichila.

¹⁰ None pa lilo we li gunshauli yelei, ili yambone kukwenu kumalichisya aila imwaitandisye mwacheso. Wanyamwe mwaliji wandanda kupeleganya ni mwaliji wandanda kuwa ni lung'wanu lwakutenda yeleyo.

¹¹ Sambano mmalichisye masengo gakupeleganya go mpela ila imwatite pakuwa ni lung'wanu lwa kukamusya. Ni kwa lung'wanu lulalula lumwakwete lwakukamusya, iyoyo peyo mmalichisye masengo go kwa kupeleganya malinga ni ukombole wenu.

¹² Iwaga mundu akwete ntima wa kupeleganya, Akunnungu akupochela chindu chakutyosya cho kwakuchilola achila chakwete, nga wa kwakuchilola achila changanakola.

¹³ Nningwa wangu nga wa kuti wanyamwe nlajeje kuti wane apocheje ngwamba nambo iweje imo.

¹⁴ Aka katemaka wanyamwe nkwete indu yaijini nnope, nipele mwakamuchisye awala waikwaso wa. Ni wanyawo patachipata indu yejini akombole kunkamuchisya wanyamwe yaikunso wa. Ni pelepo chiiwe imo.

¹⁵ Mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti pakusala, "Juwakumbikenye yejini nganakola yakupunda, ni ajula juwakumbikenye kanondi nganakola litika."

Che Tito ni achinjakwe

¹⁶ Ngwatogolela Akunnungu wa wapele che Tito ntima wa kunkamusya wanyamwe mpela indite kunkamusya une.

17 Ngaŵa kuti ajiitichisye itwaŵendile pe nambo ŵaliji ni lung'wanu lwalukulungwa lwa kunkamusya mpaka ŵasachile nsyene kwika kukwenu.

18 Pamo nawo tukunlajisya njetu, jwakulapikwa ni mipingo jose ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito kwa kulalichila Ngani Jambone.

19 Kupunda gelego asagulikwe ni mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito kuti alóngane ni uweji patukuijausya indu yetyosekwe, masengo gatukugapanganya kwa ligongo lya ukulu wa Ambuje ni kulosya kuti tukusaka kwakamusya ŵandu.

20 Tuchilisepusyaga ni liloŵe li kuti mundu jwalijose ngasakola ni chachili chose chakutulalatala yankati itukuti kuutumichila ntuuka wu.

21 Tukusaka kupanganya yambone ngaŵa kwa Ambuje pe nambo ni kwa ŵandu nombe.

22 Kwayele tukunnajisya nlongo njetu jwine pamo ni ŵanyawo jwatunlinjile ni kunkulupilila, nombejo akusaka kwannope kunkamusya, ni sambano akulajila kwannope pakuŵa akwete chikulupi chachikulungwa ni ŵanyamwe.

23 Che Tito jwele ali njangu, jwatukutumichila pamo kwaligongo lyenu. Nambo kwagamba achalongo achinjetu ŵane ŵaŵili ŵakulongana nawo wo ŵelewo ali ŵantenga kutyochela mu mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito nombewo akunchimbichisya Kilisito.

24 Sambano mwalosye ŵandu wo unonyelo wenu kuti mipingo jao ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito jiŵatumile amanyilile kuti patukulilapa kwaligongo lyenu kuli kwakusyene.

9

Kwakamusya ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito

1 Kwa ngani jankati kwajauchisya indu yetyosekwe kwa ŵandu ŵa Akunungu ŵakutama ku Yudea, nganingola ligongo lya kunnembela sooni.

2 Pakuŵa ngumanyilila intite pakukola ntima wa kupeleganya, noneji ngulilapa nkati ngani jo kwa ŵandu ŵa ku Makedonia, njasalilaga kuti ŵandu ŵa ku Akaya aliŵisile chile kupeleganya chitandilile mwacheso. Nipele ntima wenu wakupeleganya wachisisye ŵandu achajinji, akole ntima wakupeleganya.

3 Nambo sambano ngwatuma achalongo achinjetu ŵa kuti kulilapa kwetu nkati ŵanyamwe kunaŵe kwa iyiyipeyi, mpela indite pakusala nliŵiche chile kwakamusya.

4 Iŵaga akwika ŵa ku Makedonia pamo ni une ni kunsimana nganinliŵiche chile, tutujaluche pakuŵa twalilapile kwaligongo lyenu, ni ŵanyamwe ŵakwe chinchikola soni.

5 Kwayele, naiweni yambone naŵende achalongo ŵa alongolele kwika kweleko kuti aŵiche chile mitulilo jimwalanjile kupeleganya. Mitulilo jo chijilosye kuti nkupeleganya kwa usache wenu ni ngaŵa kwa kukanganichiswa.

6 Nkumbuchile yakuti, jwakupanda kanondi chagungule kanondi, nombe jwakupanda yeijinji chagungule yeijinji.

7 Mundu jwalijose apeleganye chasachile muntima mwakwe kupeleganya, ngaŵa kwa kukanganichiswa namose kwakusupuka, pakuŵa Akunungu akunnonyela jwakupeleganya kwa kusangalala.

⁸ Ni Akunnungu akukombola kumpa wanyamwe kupunda aila yaikunsowa kuti katema kose nkole indu yejinji yakupanganyichisya masengo gagali gambone.

⁹ Mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti kusala, “Jwele jwakwapa wakulaga kwa kusangalala.

Umbone wakwe ukutama moŵa gose pangali mbesi.”

¹⁰ Akunnungu ni wakwapa jwakupanda mbeju ni chakulya. Iyoyo champe wanyamwe mbeju syasikunsoŵa ni kusimelesya nombewo chachinjonjehesya magungulo kwa upeleganyo wenu wambone.

¹¹ Wanyamwe chimme wakusichila kuti mme wakupeleganya kwa kusangalala moŵa gose ni wandu chiwatogolele Akunnungu kwa ligongo lya mitulilo japochele kwa litala lyetu uwe.

¹² Pakuŵa masengo gakupeleganya gankugapanganya ga, ngaŵa kwakwakamuchisya wandu ŵa Akunnungu indu yaikwasoŵa pe, nambo chigakamusye wandu achajinji kwatogolela Akunnungu.

¹³ Malinga ni kupeleganya kwenu kwaunonyelo, wandu chiwakusye Akunnungu kwaligongo lya kwitichisya kwenu ni kujikamulisya Ngani Jambone ja Kilisito pamo ni ntima wa kupeleganya kunkwapa ŵele ni wandu wose.

¹⁴ Nombewo chachimpopelela wanyamwe kwa ntima wa unonyelo, kwaligongo lya indu yekulungwa yampanganyichisye Akunnungu.

¹⁵ Twatogolele Akunnungu kwa ntulilo wao wejinji wangaukuŵalanjika.

10

Che Paolo akugachenjela masengo gao

¹ Nipele une che Paolo nansyene junguwoneka jwakulitimalika pinguŵa ni wanyamwe nambo natalichilaga ni wanyamwe nguŵa jwachikali mpela ŵane yakuti kusala. Ngunchondelela kwa chanasa ni umbone wakwe Kilisito.

² Ngunchondelela ngasimundendekasya meje jwakalipa pachinjiika kukwenu pakuŵa ikomboleka chinjiŵa jwa chikali kwa wandu wakutuganichisya kuti tukutama mpela wandu ŵa pachilambo chi.

³ Isyene tukutama pachilambo, nambo ngatukumenyana mpela wandu ŵa pachilambo yakuti pakumenyana.

⁴ Pakuŵa, yakumenyanilana yetuwe ngaŵa ya pachilambo, nambo gali machili ga Akunnungu gagakukombola kugumula maboma gose ga wammagongo, tukusijonanga nganisyo syosye sya unami,

⁵ ni kugwisya nganisyo ni indu yose yaikulitutumula kuukanila umanyilisi wa Akunnungu, ni kusikamula nganisyo syose kuti sinjitichisye Kilisito.

⁶ Mwaŵaga ŵa utindimisyo mu kwitichisya pelepo ni pachituŵe chile kunjamuka mundu jwalijose jwakukana kwitichisya.

⁷ Wanyamwe nkulolesya indu chapasa pe. Ana kwana mundu jwakuliganichisya kuti jwelejo ali jwa Kilisito? Ili yambone, nambo aganichisyeje iyoyo kuti nowaji tuli ŵa Kilisito mpela jwelejo yatite kuŵa jwa Kilisito.

⁸ Namose iŵaga mbundile kulilapa ligongo lya ukombole watupele Ambuje nganingola soni pakuŵa ukombole wo uli kwaligongo lya kunlimbisya mchikulupi ni ngaŵa kungwisya wanyamwe.

⁹ Ngangusaka nganisye kuti ngusaka kunjogoya ni ikalata yangu.

¹⁰ Pakuŵa ŵandu ŵane akuti, “Ikalata i che Paolo ili yachikali yaili ni maloŵe gakutopela, nambo nsyene jo pakuŵaga noweji akuŵa mundu jwakulepetala, ni pakukunguluka, maloŵe gao gakuŵa gangali chindu.”

¹¹ Mundu jwakuŵecheta yeleyo aimanyilileje kuti, pangali utinda wa yaili mu ikalata tuli tutalichile ni yachituitendekanye twaŵaga pamo ni ŵanyamwe.

¹² Ngatukuliŵika mu mpingo umo namuno kulilandanya ni ŵele ŵakulilapa achinsyene. Ŵelewo ali ŵakuloŵela, akulipima malinga ni chipimo chao achinsyene ni kulilandanya achinsyene kwa achinsyene.

¹³ Uweji ngatukulilapa mwakupelenganya, nambo kulilapa kwetu chikusigalile mu chipimo cha masengo gaatupele Akunnungu, masengo gatugapanganya kukwenu nombe.

¹⁴ Kulilapa kwetu nganitupelenganya, pakuŵa patwanyichisye Ngani Jambone ja Kilisito twaliji mmipika jetu.

¹⁵ Nipele ngatukulilapila masengo gapangenyene ŵandu ŵane nambo tukulolela kuti, chikulupi chenu chichipunde konjecheka, masengo getu kukwenu chigapunde kwenela malinga ni mipika jatupele Akunnungu.

¹⁶ Pelepo chitukombole kulalichila Ngani Jambone mu ilambo ine, kwapele chitulilapilile masengo gatupangenyene twachinsyene ni ngaŵa masengo gapangenyene ŵandu ŵane.

¹⁷ Nambo, mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti pakusala, “Jwakulilapa alilape kwa achila chapangenyene Ambuje.”

¹⁸ Pakuŵa jwakukundikwa ngaŵa mundu jwakulilapa nsyene nambo ajula jwakulapikwa ni Ambuje.

11

Che Paolo ni achinduna ŵa unami

¹ Ikaliji mbaya nkaambililile kanondi mu kuloŵela kwangu, ngummenda, mumbililile kanondi.

² Ngunkolela wiu mpela ila Akunnungu yakuti kunkolela wiu, pakuŵa ŵanyamwe nli mpela mwalimwalipe junantomele kwaligongo lya jwanume jumo pe, jwele jwanume jo ali Kilisito.

³ Nambo ngogopa kuti, mpela ila lijoka ilyatite pakunlambusya che Hawa kwa ukalamuche wakwe, iyoyopeyo nganisyo syenu sikalyungaswa mpaka kuleka kulityosya kwenu kwa ntima wambone kwa Kilisito.

⁴ Pakuŵa aikaga mundu jwalijose kukunalichila Che Yesu jwine jwanganitunalichila uwe, ngunsimonga pakuŵa ŵanyamwe nkupililila. Ni ŵanyamwe nkumpochela mbumu jwine jwangaŵa Mbumu jwa Akunnungu, ajula jumwampochele. Ni nkujipochela ngani jambone jiine ni ngaŵa Ngani Jambone jimwalalichilwe jila!

⁵ Nganguganisa kuti chiisowile chindu chalinacho ŵakuliŵilanga, “Achinduna ŵakulu.”

⁶ Nachiŵamuno nganingola umanyilisi wakuŵecheta yambone nambo ngwete umanyilisi. Noweji tulosisye yelei paujo penu papali pose ni katema kose.

⁷ Uli, natesile sambu panalitulwisye nansyene ni kunkusya ŵanyamwe, pananalichile Ngani Jambone ja Akunnungu pangali malipilo?

⁸ Panatumikaga pasikati jenu, napochele ukamusi kutyochela kwa mipingo jine ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. Ni kwa yele naliji mpela ngwapokola ŵelewo kuti ngombole kuntumichila ŵanyamwe.

9 Panaliji ni wanyamwe, nganinanlagasya jwalijose panasakaga chindu chachili chose. Pakuwa achinjetu wawaumile ku Makedonia wambelechele yose iyasowaga. Nganisaka kummenda wanyamwe chachili chose ni nampungile kutenda yeleyo.

10 Mpela ila usyene wa Kilisito yautite kuwa nkati mwangu, ngapagwa mundu jwali jose mu chilambo chose cha ku Akaya juchakombole kusiwila une kulilapila chelecho.

11 Kwa chichi nguwecheta yele? Ana ligongo ngangunnonyela wanyamwe? Ngwamba! Akunungu akuimanyilila kuti gunnonyela.

12 Nambo indu inguipanganya chimbunde kuipanganya, kuti naajime lipesa awala wakuliwilanga "Achinduna wakulu," awala wakusosa lipesa lya kulilapa kuti akupanganya masengo mpela uwe.

13 Wandu wanti yeleyo ali achinduna wa unami, akupanganya masengo gao kwakulambusya achilitendaga kuti ali achinduna wa Kilisito.

14 Nga wa chindu chakusimonga, pakuwa namose Shetani nsyene akukombola kulitenda kuti, ali katumetume jwa kwinani jwa lilanguka.

15 Kwapele nga wa chindu cha kuchisimonga, yawaga nombewo achikatumetume wa Shetani akulitenda ali wakutumichila wambone paujo pa Akunungu. Nambo mbesi jao chalamulikwe malinga ni ipanganyo yao.

Che Paolo akulagaswa kwa ligongo lya unduna

16 Nguti sooni, mundu jwalijose ngasang'anichisya jwakulowela une, nambo mwang'anichisyaga yeleyo, mumalanjile mpela jwakulowela, kuti none nalilape kanandi.

17 Chinguwecheta sambano nga wa chanajisye Ambuje mechete, nambo yankati chindu chakulilapa chi, uneji nguwecheta mpela jwakulowela.

18 Wandu wajinji akulilapa mpela wandu wa pachilambo yakuti pakulilapa. Kwaligongo lyo, noneji chinalilape iyoyo peyo.

19 Wanyamwe nkuliganichisya kuti nkwete lunda, kwayele nkwapililila wakulowela nkusengwa.

20 Pakuwa nkumpililila mundu jwakuntenda wanyamwe achikapolo, ni jwakunjiwila ipanje yenu ni jwakunjigala pangankusaka, achinnyelusyaga ni kumputa majanda ku meeso.

21 Ngwete soni pangwitichisya kuti twaliji wakulepetala mkupanganya yeleyo.

Iweje yanti yose, iwaga kwana mundu jwalijose akukombola kulilapila chindu, none jwakwe ngulinga kulilapa, sambano nguwecheta mpela jwakulowela.

22 Ana welewo ali Waebulania? None jwakwe ndili Mueblania. Ana welewo ali Waisilaeli? None jwakwe ndili mu Isilaeli. Ana welewo ali wa lukosyo lu che Iblahimu? None jwakwe ndili jwa lukosyo lu che Iblahimu.

23 Ana ali wakutumichila wa Kilisito? Une ndili jwakwapunda welewo, none nguwecheta mpela jwampugwe kuti uneji ndili wakutumichila jwambone. Une nagapangenyem masengo gakulimba kwapunda welewo ni natawikwe kwapunda welewo ni naputikwe kwapunda welewo ni kakajinji nawandichile kuwa kwapunda welewo.

24 Kasano Wayahudi wambutile iboko selasini ni tisa.

²⁵ Katatu Ŵaloma Ŵambutile iboko ni kamo naponyekwe maganga. Ni katatu jangasichile ngalaŵa jajikulungwa mu bahali ni nalonjele mu bahali chilo ni musi.

²⁶ Najesile kakajinji, naliji mchakogoya chakukumbwa ni meesi, naliji mchakogoya ni Ŵachiswamba ni naliji mchakogoya ni Ŵayahudi achinjangu ni Ŵandu Ŵangaŵa Ŵayahudi. Naliji mchakogoya mu mmisi ni naliji mchakogoya mwipululu ni naliji mchakogoya mu bahali ni naliji mchakogoya kwa achambusanga Ŵangu Ŵa unami.

²⁷ Ndesile masengo gakulimba ni kulaga ni njesisye kakajinji. Kakajinji jangwete sala ni njota ni kakajinji nganingola chakulya ni kakajinji naliji mu mbepo ni nganingola nguo.

²⁸ Kupunda yeleyo yose, lyuŵa ni lyuŵa ngujiganisya mipingo jose ja Ŵandu Ŵakukulupilila Kilisito.

²⁹ Iŵaga mundu jwalijose ali jwa kulepetala ni une nguŵa jwakulepetala iyoyo, iŵaga mundu akwatendekasya Ŵandu atende sambi une ikumbeteka muntima.

³⁰ Nalilapaga, chinalilape kwa indu yaikulosya kulepetala kwangu.

³¹ Akunnungu, Atati ŵa Ambuje Che Yesu akuswe moŵa gose pangali mbesi. Welewo akuimanyilila kuti ngangulambusya.

³² Katema kanaliji ku Damesiki, nkamusi jwa mwenye che Aleta ŵaŵisile Ŵakulindilila mminango ja musi wa ku Damesiki kuti angamule.

³³ Nambo ŵamisile mu chitundu ni kundulusya kwakupitila palidilisha lyalili pa lipupa lya musi. Noneji nakombwele kwapeleta mmakono mwao.

12

Che Paolo akusagamila

¹ Chinalilape namose ngaikuŵajilwa, nambo chisale yankati yakwiwona ni unukuko umbatile kutyochela kwa Ambuje.

² Ngummanyilila mundu jumo mwa Kilisito, ni sambano ipitile yaka likumi ni ncheche, mundu jo ŵajigalikwe kwinani. Ngangwimanyilila kanga mchiilu pane mu mbumu nambo Akunnungu akwimanyilila.

³ Une nguimanyilila yakuti mundu jo ŵajigalikwe kwinani, nambo nganguimanyilila kanga ŵatemi kweleko mchiilu pane ngaŵa mchiilu, Akunnungu nsyene akwimanyilila.

⁴ Kweleko kumbepo ko, ŵaipilikene indu yanti, indu yo ngaikusachilwa mundu kuiŵalanga.

⁵ Nipele chinalilape kwaligongo lya mundu jwanti yele nambo ngangulilapa nansyene, ikaŵe chinalilape kwaligongo lya kulepetala kwangu.

⁶ Ngasachile kulilapa ngangaŵe jwakuloŵela, pakuŵa ngasasile isyene pe. Nambo ngulisilila, kuti jwalijose atakung'anichisya une mbundile nnope kwipunda yakwiwona njitendaga ni kwipilikana kutyochela kwangune.

⁷ Nambo kuti aasiŵile une kulilapa kwannope kwa winji wa iunukuko, napotekwe mchiilu changu mpela ila ngusomwa ni miiŵa, jijaliji mpela jwantenga jwa Shetani kwa kunagasya ni kusiŵila kuti ngasililapa kwakupunda.

⁸ Nachondelele Ambuje katatu kuti kupeteka ko kundyoche.

⁹ Nombwelo ŵaasalile, "Ntuuka wangu ukunjenela, pakuŵa ukombole wangu ukumalichika mu kulepetala." Kwayele chinalilape kwa kwangala mu kulepetala kwangu kuti machili ga Kilisito gatame pachanya pangu.

¹⁰ Kwa yele ngusengwa pangulepetala ni pangutukanwa ni pangusowekwa ni indu ni pangulagaswa ni pangusauka ligongo lya Kilisito. Pakuwa nawaga jwakulepetala, katema ko ni pingukola machili.

Che Paolo akwaganichisya Wakolinto

¹¹ Ndili mpela jwakulowela, nambo wanyamwe ni mundesisye meje jwanti nyi. Wanyamwe mwa wajilwe kunapa une, pakuwa nawajilwe kulapikwa ni wanyamwe, ligongo atamuno nganima chindu nambo ngakunyichilila wele wakuliwilanga, “Achinduna achakulu.”

¹² Imanyisyo ni yakusimonjeka yaikumanyisya kuti une ndili nduna ya-panganyikwe kukwenu kwa upililu wose.

¹³ Ana chindu chi changanimbanganya kukwenu chinachipangeny mu mipingo jine ja Wandu Wakukulupilila Kilisito? Nganinansausya kwakusaka mungamuchisye. Munechelesye chilewo chi.

¹⁴ Nnole, sambano naliwichile chile kunjimajimila kaatatu ni ngasinan-topela. Ngangusaka ipanje yenu nambo ngunsaka mwachinsyene. Pakuwa achawelesi akwawichila mbiko achiwana wao nambo wanache ngakwawichila mbiko achawelesi wao.

¹⁵ Chinjisengwa nnope kupeleganya yose ingwete ni namose kultyosya nansyene kwaligongo lya kunkamusya wanyamwe. Ana chimunonyele kanandi pakuwa nannonyele kwannnope?

¹⁶ Nipele chinjitichisye kuti nganinantopela. Nambo wane akuganisia kuti, “Pakuwa che Paolo ali jwakalamuka, antanjisye kwakunlambusya.”

¹⁷ Ana panamtumile jwantenga kukwenu nampokwele chachili chose kwa litala lya jwantenga jula?

¹⁸ Nanchisise che Tito ni kwatuma pamo ni nlongo njetu jwine. Uli che Tito wanjilwe? Ana ngankuimanyilila kuti uwe twapanganyisye masengo kwa nningwa umo, ni tukupanganya chindu kwa litala lilalila?

¹⁹ Ana nkuganisia kuti mpaka sambano tukulichenjela twachinsyene kukwenu? Uweji tukuwecheta paujo pa Akunungu tuli tulumbikene ni Kilisito. Achambusanga wangu yele yose tukwipanganya kwa kunlimbisya wanyamwe.

²⁰ Ngogopa, apala pachinjiika kukwenu ndakunsimana nganima inguti pakusaka une, mbesi chimoneche kukwenu ingangusaka moneche. Ngogopa kunsimana nli ni umani ni wiu ni ugongomalo ni makani ni kulambuchisya ni kunong'onana ni kulifuna ni utindiganyo pasikati jenu.

²¹ Ngogopa kuti pachiche sooni, Akunungu wangu chanyalusye mm-bujo mwenu, noneji chinjililasika kwaligongo lya awala wandu watesile sambu kalakala nambo nganaleka usakwa wao ni chigwagwa ni chikululu chiwatesile.

13

Che Paolo akuujamuka mpingo wa Wandu Wakukulupilila Che Yesu

¹ Au uli ulendo wangu waatatu uchiiche kukwenu. Mpela Malembelo ga Akunungu igakuti kusala, “Magambo gose chigakaluche kwa kang'wa sya wandu wawili pane kupunda”

² Natandite kunjamuka panaiche kukwenu pa ulendo wangu wawili, ni sambano ngunjamuka sooni pandi kwakutalichila, yakuti pachinjiika

ngaangola chanaswa kwa awala wose walongolele kutenda sambwa ni akwendelechela kutenda sambwa, ni wane wose.

³ Chimuumanyilile usyene wose, kuti Kilisito akuwetcheta ni wanyamwe kwalitala lya kang'wa jangu. Kukwenu Kilisito ngana wa wakulepetala paakulichenjeusya ni indu yenu, nambo akugalosya machili gao pasikati jenu.

⁴ Atamuno waliji wakulepetala pa wawambikwe pansalaba, nambo sambano akutama kwa machili ga Akunnungu. Iyoyopeyo nowaji tuli wakulepetala kwakulumbikana nawo, nambo patukulilagasya kwa ligongo lyenu chitutame nawo kwa machili ga Akunnungu.

⁵ Nlipime mwachinsyene, nnyimanyilile kanga nlimbilichile mu chikulupi. Ana, ngankwimanyilila kuti Che Yesu Kilisito akutama munkati mwenu? Naga ngakutama nkati mwenu, nlepele.

⁶ Nambo ngwete chilolelo chakuti wanyamwe nkuimanyilila kuti uweji nganitulepela.

⁷ Nowaji tukwapopelela Akunnungu, nkantenda chachili chose changalumbana, ni uwe ngatukusaka tulolechele ni wandu kuti wakombole. Nambo, nkombole kuipanganya yaili yambone, namose yalolechelaga mpela walepele.

⁸ Pakuwa ngatukukombola kupanganya chachili chose chachikukanilana ni usyene. Nambo kuujimilila usyenepe.

⁹ Tukasengwa patukuwa wakulepetala, wanyamwe nli wakulimbangana. Kwayele tukwapopela Akunnungu kuti mmeje wamalile.

¹⁰ Kwaligongo lya, ngulemba aga ndili ndalichile ni wanyamwe, melepe kuti katema kachiiche kweleko, ngasima jwachikali malinga ni ukombole wambele Ambuje wa kunlimbisya wanyamwe nga wa kunlepetesya.

Chikomasyo chakumalichisya

¹¹ Pambesi achalongo achinjangu nguti nne mwanja. Mmeje wamalilwe, mpembesyaneye jwine ni jwine, mmeje ni nningwa umo, ntame mu chitendewe. Nombe Akunnungu wa unonyelo ni chitendewe chachiwa ni wanyamwe.

¹² Nkomasyane kwakulosyana unonyelo wa Kilisito.

¹³ Ntuuka wa Ambuje Che Yesu Kilisito, ni unonyelo wa Akunnungu ni ukamulangano wa Mbumu jwa Akunnungu utame ni wanyamwe wose.

¹⁴ Ntuuka wa Ambuje Che Yesu Kilisito ni unonyelo wa Akunnungu ni ukamulangano wa Mbumu jwa Akunnungu utame ni wanyamwe wose.

Chikalata cha Paolo kwa Wagalatia Chilongolelo

Chikalata cha Wagalatia chalembeke ni nduna che Paolo (1:1) Achi chili chikalata chati che Paolo walembele wandu wakukulupilila Che Yesu waali chilambo cha ku Galatia pa yaka ya 48 ni 57 pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Ikukomboleka kuti Wagalatia watamaga ku chilambo cha Galatia chichaliji mu liuto lya mwenye jwa chiloma. Waumanyilisi wa ngani ja Biblia nganakola usyene nkati liuto kuwaliji che Paolo katema kawalembaga chikalata chi, nambo wandu wajinji akuganisa kuti chikalata chi chalembeke mu musu wa ku Efeso pane ku Kolinto.

Che Paolo walembile chikalata chi kwa nningwa wa mipingo ja wandu wakukulupilila Che Yesu waali ku Galatia yaani waali Wayahudi ni wangana wa Wayahudi. Chikalata chi chalembeke kwa ligongo lya kumenyana ni majiganyo ga unami gagasachile akuyanje majiganyo ga Chiyahudi gaganali mmalembelo ga kalakala nti mashalaiti ga chikulupi, nopennope lijiganyo lya kuumbala. Kwaliji ni mpingo wa wandu pasikati ja wandu wakukulupilila Che Yesu wawaliwilangaga Wayahudi wawakanganichisyaga wakukulupilila wangana wa Wayahudi aumbale. Nombe wandu wo wausyaga nkati usyene wa ulamusi u che Paolo wa kuwa nduna. Che Paolo wauchenjele unduna wakwe kwa kusala ngani syakwe simpepe (1:11-2:14) Ni wajichenjele ngani jambone kwa kutagula kuti ukulupusyo ukukomboleka kupatikana pe kwa litala lya kwakulupilila Che Yesu Kilisito (2:16). Yeleyo ikukopochela kwa ligongo lya wema waulosisye Akunungu kwa wandu namose ukulupusyo ngaukukulupilila ipanganyo ya wandu.

Yaili mwelele

Che Paolo akutanda chikalata chao kwa kwakomasya wakukulupilila waali ku chilambo cha Galatia (1:1-5).

Soonni che Paolo akusala indu impepe yaikwagamba asyene achisakaga kuuchenjela ulamusi wao wa kwiganya ni kulosya kwa usyene kuti walinjile kutama kwa kugakamulisya malajisyo nambo walepele (1:6-2:21).

Nombe akupunda kusala nkati masengo ga malajisyo ni ntuuka mu ukulupusyo (3-4).

Soonni akusala indu impepe kulosya yakuti pakutama uchenene mu utame wa chikilisito (5-6:10).

Che Paolo akumalichisya chikalata chao kwa kwakomasya ni kupopela kwa mbesi achakumbusyaga kuti kugalauswa ni Akunungu ni kutendekwa kuwa mundu jwa sambano kuli kwambone nnope kugapunda malajisyo ni kanuni sya paasa, chisau majiganyo ga kuumbala (6:11-18).

¹ Une che Paolo, jundi nduna nga wa kwa kusagulikwa ni wandu atamuno nga wa kwa ukombole wa wandu, nambo sagulikwe ni Che Yesu Kilisito ni Akunungu Atati, wawansyusisye Che Yesu,

² ni achapwetu wose waali pamo ni une tukunkomasya mwanya mipingo ja wandu wakukulupilila Kilisito jajili ku chilambo cha ku Galatia.

³ Tukummendela upile ni chitendeweke kutyochela kwa Akunnungu Atati wêtu ni kwa Ambuje Che Yesu Kilisito.

⁴ Kilisito walityosisye asyene kuwa mbopesi kwa ligongo lya sambi syetu kuti atukulupusye pachilambo changalumbana cha sambano chi, kwa usache wa Akunnungu wêtu ni Atati.

⁵ Twakusye Akunnungu moŵa gose pangali mbesi! Eloo.

Jipali Ngani Jambone jimope

⁶ Nkusimosya inkuti pakwaleka chitemape Akunnungu wammilasile kwa upile wa Kilisito ni nkujikuya ngani jambone jine jine.

⁷ Isyene ngapagwa Ngani Jambone jine. Nambo apali wându wakuntindanya wanyamwe, wându wakusaka kujigalausya Ngani Jambone ja Kilisito.

⁸ Nambo, iwâga jumo jwetu pane achikatumetume wa kwinani, chanalichile ngani jine jine jangajikulandana ni ajila jitwannalichile uweji, alwesechekwe ni Akunnungu!

⁹ Twamasile kuwêcheta, ni sambano nguuji la nguŵecheta, iwâga chachinalichila mundu jwine Ngani Jambone jine, jangajikulandana ni jejila jimwamasile kupochela, alwesechekwe ni Akunnungu!

¹⁰ Sambano ngusaka nanonyesye waani! Nanonyesye wându, pane Akunnungu? Ngasachile kwanonyesya wându, ngangawe kose jwakutu-michila jwa Kilisito.

Che Paolo iwâtite kuwa nduna

¹¹ Achalongo achinjangu, ngusaka mmanyiilile kuti Ngani Jambone jinanalichile jila nganijiwa ngani ja kutyochela kwa mundu.

¹² Nipele une nganinajipochela kutyochela kwa mundu jwalijose amuno nganapagwa mundu juwanyigenye. Che Yesu Kilisito asyene ni jwamunukulile une.

¹³ Usyene mwamasile kupilikana indite pakutama kalakala kwa kulikuya litala lya Chiyahudi lya kwapopelela Akunnungu ni indite pakwalagasya kwa nnope mpingo wa wându wakunkulupilila Kilisito ni kusaka kwajonanga pangali chanasa.

¹⁴ Elo, une naapundile Wayahudi achinjangu achajinji wa lisusa limo ni une kwa kulikuya litala lya Chiyahudi lya kwapopelela Akunnungu, ni nachalile kuchikamulisya chisyoŵelo cha achambuje wêtu.

¹⁵ Nambo Akunnungu, kwa upile wao wasagwile une namose ngunaŵe kupagwa, wamilasile naatumichile.

¹⁶ Paŵasachile kuumunukulila Mwanagwe munkati mwangu kuti nalichile Ngani Jambone nkati Che Yesu Kilisito kwa wându wangaŵa Wayahudi, nganinyaula kukwausya wându wane yakuti kuganisa,

¹⁷ namose nganinyaula ku Yelusalemu kukuwonegana ni aŵala waŵaliji achinduna kabula nganime nduna nambo najawile kaje ku Alabia, nipele nasuile sooni ku Damesiki.

¹⁸ Payapite yaka itatu pe, nipele nakwesile kwaula ku Yelusalemu kukuwonegana ni che Kefa jwakumanyika kwa liina lya che Petulo, nalonjele nawo kwa moŵa likumi ni nsano.

¹⁹ Nambo nganinaawona achinduna wane ikaŵe che Yakobo, apwao Ambuje.

²⁰ Gelega gingunnembela gali ga isyene, Akunnungu akumanyiilila kuti nganguŵecheta ya unami.

²¹ Kanyuma najawile ku chilambo cha Silia ni Kilikia.

²² Nambo katema ko, mipingo ja wându wakunkukulupilila Kilisito wa chilambo cha ku Yudea waliji nganamone une.

²³ Chiwachimanyaga ni chechila pe chiwachipilikene, “Jwejula mundu juwatusawisye uwe kalakala, sambano akulalichila chikulupi chilachila cha Ngani Jambone chiwalingaga kuchijonanga kalakala chila.”

²⁴ Nipele, waakusisye Akunnungu kwa ligongo lyangu une.

2

Che Paolo akukundikwa ni Achinduna wane

¹ Payamasile yaka likumi ni ncheche, une ni che Banaba twajawile sooni ku Yelusalemu, twalongene ni che Tito.

² Najawile kweleko pakuwa Akunnungu wamunukulile kuti nyaule. Patwatemi nkungulu pamo ni achakulu pe, naasalile nkati Ngani Jambone jinalalichile wându wanga wa Wayahudi. Natesile yele kuti masengo gangu ganatesile, ni gangugapanganya sambano, gana we gangalimate.

³ Nambo, namose ajangu che Tito, jwali Mgiliki, nganakanganichiswa kuumbala,

⁴ atamuno kwaliji ni wându wa walitendaga wakukulupilila achinjetu wa wasachile aumbale. Wându wa walijinjisye kwa chisyepela ni kuuchilichisya kulecheleswa kwetu kutuli nako kwakulumbikana ni Kilisito Che Yesu, kuti atutende achikapolo.

⁵ Nambo nganitusaka kwajitichisya namose kanandi, kuti usyene wa Ngani Jambone usigale ni wanyamwe katema kose.

⁶ Nambo wându wakutinji ali ilongola, iwaga isyene waliji ilongola pane nga wa ilongola, nga wa chindu kukwangu, pakuwa Akunnungu ngakulamula kwa kulolechesya indu ya paasa, wându wo nganakola indu yasambano yakunyonjehesya une.

⁷ Kwayele, waimanyilile kuti Akunnungu wangulupilile kuti nalalichile Ngani Jambone kwa wându wanga wa Wayahudi mpela iwatite pakwakulupilila che Petulo kwalalichila Wayahudi.

⁸ Pakuwa Akunnungu wantesile che Petulo kuwa nduna kwa Wayahudi, ni jujojo jwandesile une nombe kuwa nduna kwa wându wanga wa Wayahudi.

⁹ Nipele, che Yakobo, che Petulo ni che Yohana, wa waliji ilongola achakulu, pa waimanyilile kuti Akunnungu wambele upile wa masengo ga jikajikape ga, watukamwile uwe makono, une ni che Banaba, chiwe chimanyisyo cha kuti tuli wâmo. Uwe twajawile kupanganya masengo kwa wându wanga wa Wayahudi ni wanyawo kwa Wayahudi.

¹⁰ Nambo watuwendile chindu chimo kuti, tukaaliwalila wakulaga waali mu mpingo wa wându wakwakulupilila Che Yesu, chelecho none nachikamulichisye kuchitendekanya.

Che Paolo akunkalipila che Petulo

¹¹ Nambo che Petulo pa waiche ku Antiokia naakanile paujo pa wându pakuwa waliji alewile.

¹² Kundanda, akanaiche wându wampepe kutyochela ku che Yakobo, che Petulo walyaga pamo ni wându wanga wa Wayahudi. Nambo pa waiche pe, walesile kulya ni wându wanga wa Wayahudi, ni kulisepusya nawo kwa ligongo lya kwajogopa wându wa wakanganichisye wându wanga wa Wayahudi aumbale.

¹³ Nombe achinjangu Ŵayahudi ŵane ŵaliunjile pamo ni che Petulo kutendekanya ya ulamba, nombe che Banaba ŵajinjilwe ni ulamba wao.

¹⁴ Nipele, panaiweni kuti indu yakupanganya ngaikwilana ni usyene wa Ngani Jambone, nansalile che Petulo paujo pa ŵandu wose kuti, “Namuno mmwe nli Myahudi, nkutama mpela ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ni ngaŵa mpela Myahudi! Nipele nkukombola chinauli kulinga kwakanganchisya ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi kutama mpela Ŵayahudi?”

Ŵayahudi ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi akuwombolwa kwa chikulupi

¹⁵ Isyene, uwe tuli Ŵayahudi chipagwile, ni ngaŵa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ŵaali ni sambli!

¹⁶ Isyene tukwimanyilila kuti ngaikukomboleka mundu kutendekwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kugajitichisya Malajisyo ga Akunnungu, nambo kwa kwakulupilila Che Yesu Kilisito. Noweji ŵakwe tumasile kwakulupilila Che Yesu Kilisito. Tutendekwe ŵambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi chetu kwa Kilisito, ni ngaŵa kwa kugajitichisya Malajisyo. Pakuŵa ngapagwa mundu jwaktendekwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kugakuya Malajisyo.

¹⁷ Sambano, iwaga tukusosa kutendekwa ŵambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya kulumbikana ni Kilisito, uweji tukuŵalanjikwa kuti tuli ŵa sambli, uli, achi chitendo chikulosya kuti Kilisito akwatenda ŵandu apanganye sambli? Ngwamba!

¹⁸ Nambo iwaga ngugumba sooni Malajisyo gunagagumwile, nipele nguti une ndili jwakuleŵa.

¹⁹ Malajisyo gandesile naimanyilile kuti ngusachilwa kuwa. Kwayele nawile kuti ndyoche mu ulamusi wa malajisyo go kuti ndame kwa ligongo lya kwatumichila Akunnungu. None ŵambikwe pamo ni Kilisito pansalaba.

²⁰ Sambano ngaŵa une sooni jungutama, nambo Kilisito ni ŵakutama nkati mwangu. Umi ungwete sambano mu chiilu, ngwete pakuŵa ngunkulupilila Mwana jwa Akunnungu, juŵanonyele une mpaka ŵautyosisye umi wao kwa ligongo lyangu.

²¹ Ngangusaka kuukana upile wa Akunnungu. Iwaga mundu akutendekwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kugajitichisya Malajisyo ga Akunnungu, nipele, chiwa cha Kilisito changalimate!

3

Chikulupi pane Malajisyo

¹ Ŵanyamwe Ŵagalatia ŵakuloŵela! Ana ŵaani annosile ŵanyamwe? Ntekusalilwa pangasisika nkati chiwa chi Che Yesu Kilisito, kuti ŵaŵambikwe pansalaba mpela ila mwachinsyene intite pakulola kwa meeso genu.

² Ngusaka kuchimanyilila chindu chimo kutyochela kukwenu, ana mwampochele Mbumu jwa Akunnungu kwa ligongo lya kutendekanya yaikusachilwa ni Malajisyo pane kwa ligongo lya kujipilikanila ni kujukulupilila Ngani Jambone?

³ Ana ŵanyamwe ndi ŵakuloŵela kwanti yelei? Ŵanyamwe mwatandite yose kwa ukamuchisyo wa Mbumu jwa Akunnungu, sambano nkusaka kumalichisya kwa machili genu mwachinsyene?

⁴ Ana, malagasyo gamwalasile ŵanyamwe galiji gangalimate? Ngaikomboleka!

5 Ana, Akunnungu akumpanga Mbumu jwakwe ni kupanganya yakusimonjeka kukwenu kwa ligongo nkupanganya yaikusachilwa ni Malajisyo, pane kwa ligongo nkujipilikanila Ngani Jambone ni kujikulupilila?

6 Munnole che Iblahimu, mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala “Che Iblahimu waakulupilile Akunnungu, ni kwachikulupi cho watendekwe kuwa wambone paujo pa Akunnungu.”

7 Nipele sambano, mmanyilile kuti wandu wose wakwakulupilila Akunnungu, welewo ali wanache wa usyene wa che Iblahimu.

8 Malembelo ga Akunnungu galongolele kulosya kuti, Akunnungu chiwatende wambone paujo pao wandu wanga wa Wayahudi kwa litala lya chikulupi. Pakuwa Akunnungu wansalile kaje che Iblahimu Ngani Jambone ji achitiji, “Kwalitala lyenu, ngosyo syose chisikole upile.”

9 Nipele, wakwete chikulupi akukola upile pamo ni che Iblahimu waakulupilile.

10 Nambo wanawose wakukulupilila pe kupanganya yaikusachilwa ni Malajisyo alweseche. Pakuwa, Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Jwalijose jwanagakulamulisa ni kupanganya yose yailembekwe mchitabu cha Malajisyo, jwele jwanlweseche.”

11 Sambano ikulosya kuti Malajisyo ngagakuntenda mundu awe jwambone paujo pa Akunnungu, pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Mundu jwambone paujo pa Akunnungu chatame kwa chikulupi.”

12 Nambo Malajisyo ngagakukulupilila chikulupi, nambo Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Mundu jwakupanganya yaikusachilwa ni Malajisyo chatame kwa Malajisyo go.”

13 Kilisito watuwombwele kutyochela pa malweso ga Malajisyo kwa kulijigalila malweso go kwa ligongo lyetu, pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Alweseche mundu jwalijose jwa wichikwe pa chitela.”

14 Chiwombosyo cho chatendekwe kuti upile wapegwilwe che Iblahimu watuluchile wandu wanga wa Wayahudi kwa litala lya Kilisito Yesu, ni kuti kwa litala lya chikulupi tumpochele Mbumu juwatulanjile Akunnungu.

Malajisyo ni Chilanga

15 Achalongo achinjangu, chinampe chitagu kutyochela mu umi wetu wa lyuwa ni lyuwa. Iwaga wandu wawili awichilene malangano kwa kulumbilila, ni ngapagwa mundu jwakukombola kupungusya pane kujonjehesya chindu mu gele malangano.

16 Nipele, Akunnungu wampele che Iblahimu chilanga ni uwelesi wao. Malembelo ga Akunnungu ngagakusala, “Ni iwelesi yao” nambo gakuti, “Ni uwelesi wao,” yaani jumo pe, ni jwelejo ali Kilisito.

17 Chingusaka kuwecheta ni achi, Akunnungu watesile lilangano lyakwe, wawechete isyene. Malajisyo gaiche payapite yaka machila ncheche ni makumi gatatu. Malajisyo go ngagakukombola kulityosya lilangano lya Akunnungu namose kuchitema chilanga.

18 Pakuwa, chilanga cha Akunnungu chikakulupilile kugajitichisya Malajisyo, nipele, ntuuka wo ngaukakombole kukulupilila chilanga cha Akunnungu. Nambo Akunnungu kwa ligongo lya wema wakwe, wapele ntuuka che Iblahimu, kwa ligongo lya lilangano lyo.

19 Sambano Malajisyo gana masengo gachi? Malajisyo gajonjehekwe pelepo ligongo lya kulosya sambu sili chindu chachi, mpaka pataiche ajula

uwelesi u che Iblahimu juwapele chilanga chila. Malajisyo gaiche ni achika-tumetume wa kwinani kwa litala lya che Musa juwaliji jwakwilanya.

²⁰ Nambo jwakwilanya ngakusachilwa kwa ligongo lya chindu chachikungamba mundu jumo, ni Akunnungu ali wamo pe.

Nningwa wa Malajisyo

²¹ Uli, Malajisyo gakukanilana ni chilanga cha Akunnungu? Ngwamba! Pakuwa, naga gatakopweswe malajisyo gagakukombola kwapa wandu umi, nipele, tukakombwele kutendekwa wambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya kugajitichisya malajisyo.

²² Nambo, Malembelo ga Akunnungu gamasile kuwecheta kuti chilambo chose chili paasi pa ulamusi wa sambu, kwayele, awala waakukulupilila apegwe ntuuka waulanjile Akunnungu, kwa kwakukulupilila Che Yesu Kilisito.

²³ Nambo chikanaiche chikulupi, twatawikwe ni Malajisyo nti watawikwe, mpaka chikulupi cho pachichiunukulikwe.

²⁴ Nipele, Malajisyo galiji ni ulamusi pachanya uwe mpaka pawaike Kilisito, kuti kwa litala lya chikulupi tukundikwe kuwa wambone paujo pa Akunnungu.

²⁵ Nambo pakuwa chikulupi chiiche, malajisyo nganigakola ulamusi pachanya petu.

²⁶ Kwa litala lya chikulupi, wanawose ndi wanache wa Akunnungu mu kulumbikana ni Kilisito.

²⁷ Pakuwa wanyamwe wose unwabatiswe ni kulumbikana ni Kilisito, ntame mpela yakuti pakusaka Kilisito.

²⁸ Kwayele ngapagwa sooni kutindana pasikati ja Myahudi ni jwanga wa Myahudi, kapolo ni jwalechelelwe, jwankongwe ni jwannume. Wanawose ndi chindu chimo kwa kulumbikana ni Che Yesu Kilisito.

²⁹ Iwaga wanyamwe ndi wandu wakwe Kilisito, sambano ndi uwelesi u che Iblahimu, chimpochele achila chalanjile Akunnungu.

4

¹ Nambo une nguti yeleyi, juchajigale indu iwagosele, awaga mwanache akuwa mpela kapolo namuno ali nsyene ipanje.

² Katema kose ko jwelejo ali paasi pa ulamusi wa wandu wakunlela ni wakwajimilila ipanje yakwe mpaka katema kakawichikwe ni atatigwe.

³ Iyoyo nowaji patwaliji ngatukuumanyilila usyene twaliji achikapolo wa masoka gagakutawala pachilambo.

⁴ Nambo pakaichile katema kakawichikwe, Akunnungu wannajisye Mwanagwe, wawapagwile ni jwankongwe ni kulungoswa ni Malajisyo,

⁵ kuti wawombole awala wakulungoswa ni Malajisyo kuti uwe tukombole kutendekwa wanache wa Akunnungu.

⁶ Ni pakuwa ndi achiwanagwe, Akunnungu wannajisye Mbumu jwa Mwanagwe mmitima jetu, Mbumu jwakuwilanga, "Aba", malumbo gakwe "Atati!"

⁷ Nipele mmwe nganimma kapolo sooni, nambo mwana ni pakuwa mmwe ndi mwana, Akunnungu champe indu yose yawisile chilanga kwa achiwanagwe.

Che Paolo akwaganichisya Wagalatia

⁸ Kalakala pamwaliji ngakwamanyilila Akunnungu, mwaliiji achikapolo wa minungu jangalimate.

⁹ Nambo sambano nkwanyilila Akunnungu pane nkumanyika ni Akunnungu, kwa chichi nkugaujilila sooni majiganyo gandanda gagali gakulepetela ni gamapunguchilwe? Nkusaka kugatumichila sooni?

¹⁰ Kwa chichi nkuchenjeuka ni kukamulisya masyowelelo genu ga moŵa ni miesi ni katema ni yaka?

¹¹ Ngwete lipamba nkati ŵanyamwe, pakuŵa ikukomboleka kuti nalisawise pangali chindu kwa ligongo lyenu.

¹² Achalongo achinjangu, ngunchondelela mmeje mpela une, pakuŵa namose une naliji mpela ŵanyamwe. Nganimumbanganyichisya ungalimate wauli wose.

¹³ Nkumanyilila kuti ulwele uwasimene wambele lipesa lya kunlalichila Ngani Jambone kaandanda.

¹⁴ Namuno ulwele wangu waliji mpela malagasyo gamakulungwa kukwenu, nganimunyelusya namose kuungana, nambo mwambochele mpela katumetume jwa kwinani jwa Akunnungu ni mwambochele mpela nkumpochela Kilisito Yesu nsyene.

¹⁵ Ŵanyamwe mwaliji Ŵakusengwa! Sambano chinsimene chichi? Pakuŵa ngunsalila umboni usyene kuti pa moŵa gala ikakomboleche, nkatyosisye meeso genu ni kuumba une.

¹⁶ Ana, une mele jwammagongo jwenu ligongo ngunsalila yaili ya usyene?

¹⁷ Ŵele ŵandu akulosya kuti akunchenjeuchila Ŵanyamwe, nambo nningwa wao nganiŵa wambone. Ŵanyawo akusaka Ŵanyamwe ni une tutindane kuti nkombole kwachenjeuchila.

¹⁸ Ili yambone kukola lung'wanu kupanganya indu yambone moŵa gose, ngaŵa katema pangutama ni Ŵanyamwe pe.

¹⁹ Achiŵanangu Ŵangunnonyela, mpela jwankongwe yakuti pakukola chilungusi pakuligopola, none iyoyo, ngunkolela chilungusi sooni mpaka pachimme ni uŵele wa Kilisito nkati mwenu.

²⁰ Ngasachile kuŵa nomwe sambano, kuti mechete ni Ŵanyamwe kwa kulitimalika. Pakuŵa ngwete lipamba kwa ligongo lyenu.

Majiganyo nkati che Hajili ni che Sala

²¹ Musalile Ŵanyamwe ŵankusaka kulungoswa ni Malajisyo, ana ngankumanyilila igakuti kusala Malajisyo?

²² Ilembekwe muitabu ya Malajisyo kuti che Iblahimu ŵakwete achiŵanagwe ŵaŵili, jumo ŵapagwile ni jwankongwe kapolo ni jwine ŵapagwile ni ŵankwakwe juŵalombele.

²³ Juŵapagwile ni jwankongwe kapolo jula ŵapagwile mpela yakuti pakupagwa ŵandu ŵane ni juŵapagwile ni ŵankwakwe jula ŵapagwile kwa chilanga cha Akunnungu.

²⁴ Maloŵe ga gali mpela chitagu, ŵele achakongwe ŵaŵili ali chitagu cha malangano gaŵili. Lilangano lyaandanda lili lyelila lilyatendekwe pa chitumbi cha Sinai lyalikungamba che Hajili ni achiŵanagwe ŵaŵapagwile mu ukapolo.

²⁵ Che Hajili akulandanywa ni chitumbi cha Sinai chachili mu chilambo cha Alabia, nombe chili chitagu cha musi wa Yelusalemu ja sambano, pakuŵa weleu uli musi wauli mu ukapolo pamo ni ŵakutama mwelemo.

²⁶ Nambo Yelusalemu ja kwinani uli musi waulechelelwe, ni musi wo uli achikulu ŵetu.

²⁷ Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti,

“Nsengwe, mmwe wâwangankuweleka, nlulute mmwe wâwanganimmeleche mwanache, Pakuwâ wânache wâ jwankongwe jwalekangene ni wânkawo ali achajinji, kupunda wânache wâ jwankongwe jwakwete wâlume.”

²⁸ Nipele achalongo achinjangu, ndi wânache wâ Akunnungu wâwapagwile kutyochela mu chilanga chao mpela yaili ku che Isaka.

²⁹ Nambo mpela ila mowâ gala, ajula mwanache juwapagwile mpela yakuti pakupagwa wându wâne wânlagesye ajula juwapagwile kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu, iyoyo ni yaili mpaka sambano.

³⁰ Nambo ana Malembelo ga Akunnungu gakuti uli? Gakuti, “Mumminje jwankongwe kapolo jo ni mwanagwe, ligongo mwanagwe kapolo ngaapochela yaigosekwe pamo ni mwanache jwa jwankongwe jwalechelelwe.”

³¹ Nipele achapwanga, uwe nganituwâ wânache wâ jwankongwe kapolo jula, nambo tuli wânache wâ jwankongwe jwalechelelwe.

5

Kilisito atutesile tukawâ achikapolo

¹ Pakuwâ Kilisito atulechelele kutyochela mu ukapolo. Nipele njimanje mpela wându wâlechelelwe, ni kasinjitichisya kuwâ mu itawiko ya ukapolo sooni.

² Mlilikane! Une che Paolo ngunsalila wânyamwe kuti mwajitichisyaga kuumbala, Kilisito chawoneche ngawâ chindu kukwenu.

³ Uneji ngusala pangasisa, mundu jwakwitichisya kuumbala akusachilwa akamulisye Malajisyo gose ga Akunnungu gawapele che Musa.

⁴ Iwâga nkusosanga tuwalanjikwe wându wâwambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya kugakamulisya malajisyo, nlisapwile kwakutalichila ni Kilisito ni nkanile wema wa Akunnungu.

⁵ Nambo uweji tukulolela kutendekwa wându wâwambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi ni kwa litala lya machili ga Mbumu jwa Akunnungu, tukulindilila chele chindu.

⁶ Pakuwâ twalumbikanaga ni Che Yesu Kilisito, kuumbala pane ungaumbala ngakukutenda chindu. Nambo chachili châwambone chili chikulupi chachikuloswa kwa kunonyelana.

⁷ Mwaliji nkupanganya yambone mu utame wenu! Ana wâani anekasisye kuti nkauplikanichisya usyene?

⁸ Jwatesile chelechi nganawâ Akunnungu wâwâkumbilanga wânyamwe.

⁹ Majiganyo ga unami ga, gali mpela amila kanandi jajikututumusya utandi wantundu.

¹⁰ Nlkulumbikana kwetu ni Ambuje ngukulupilila kuti chituwe ni ntima umo. Jwelejo jwakunsupusyanga chalamulikwe ni Akunnungu, namose awe ncheni.

¹¹ Achalongo achinjangu, iwâga ngwendelechela kwalalichila wându aumbale, ligongo chi ngusauswa? Ikaliji yeleyo, wându ngakachimwe ni kulalichila kwangu yankati nsalaba wa Kilisito.

¹² Mmbaya wêle wâkunsausya wânyamwe kwa kunkanganichisya mmumbale akalikatile iwâlo yao ya uwelesi.

¹³ Wânyamwe achalongo achinjangu mwâwilanjikwe ni Akunnungu nlechelelwe kutyochela mu ukapolo. Nambo kulecheleswa kwenu kunawe ligongo lya kujikuya tama simpagwilwe nasyo, nambo ntumichilane kwa unonyelo.

¹⁴ Pakuŵa Malajisyo gose gakumalila kwakukamula lilajisyo limo, nombe-lyo, “Munnonyele njenu mpela inkuti pakulinonyela mwasyene.”

¹⁵ Nambo mwalumanaga ni kulyangana mpela inyama ya chikali ya mwikonde, nlilolechesye kuti ngasinjonangana.

Umi waukulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu

¹⁶ Nipele nguti yelei: Utame wenu ulongoswe ni Mbumu jwa Akunnungu, ni ŵanyamwe ngasankuya sooni tama sya chiilu syangalumbana simpagwilwe nasyo.

¹⁷ Pakuŵa tama simpagwilwe nasyo sikukanilana ni yakuisaka Mbumu jwa Akunnungu ni yakuisaka Mbumu jwa Akunnungu ikukanilana ni tama sya chiilu syangalumbana simpagwilwe nasyo. Yeleyo indu iwili ikukanilana, kwa ligongo lyo ngankombolanga kupanganya inkusaka mwachinsyene.

¹⁸ Nambo iwaga nkulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, nganimma sooni paasi pa ulamusi wa Malajisyo.

¹⁹ Nipele masengo gagakutyochelela ni tama sya chiilu syangalumbana simpagwile nasyo ni, chigwagwa ni chikululu ni lipamo,

²⁰ kupopelela inyago ni usaŵi ni umagongo ni uwanga ni wiu ni lutumbilo ni chilema ni makani ni kujitindanya mipingo ja ŵandu,

²¹ kuchimwa ni kukolelwa ni chindimba changalumbana ni indu ine yaikulandana ni yeleyo, ngunjamuka mpela inatite pakulungolela kunjamura, ŵandu ŵakupanganya yeleyo ngaajinjila mu Umwenye wa Akunnungu.

²² Nambo mundu jwakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu akuŵa ni unonyelo ni lukondwa ni chitendeweke ni upililiu ni ntima wa kutyosya ni umbone ni chikulupilichiko,

²³ kulitimalika ni kulisiwila kutenda sambi. Ngapagwa malajisyo gagakukombola kuikanila indu yi.

²⁴ Nombe ŵandu ŵaali ŵakwe Kilisito Yesu, asiŵambile tama syao syangalumbana syapagwile nasyo ni kuleka kuipanganya indu yangalumbana iwanyonyelaga kuipanganya.

²⁵ Twatamaga kwa kulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, nipele tukuye yakuti kusaka Mbumu jwa Akunnungu.

²⁶ Tukulilapa, ni tunatandane atamuno kukolelana wiiu.

6

Tupilililane ni kukamusyana

¹ Achalongo achinjangu, iwaga mundu chapanganye sambi, ŵanyamwe ŵankulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu munjamuche mundu jo kwa kulitimalika. Nambo nlilolechesye mwachinsyene kuti nkalinjikwa.

² Njigalilane misigo, kwakupanganya yeleyo chingamalichisye malajisyo ga Kilisito.

³ Pakuŵa mundu aliganisya kati ŵelewo ali chindu, namuno ŵelewo nganaŵa chindu, akulilambusya asyene.

⁴ Nambo jwalijose alolechese yakuti pakutama. Iwaga akutama yambone, chakombole kusangalalila nsyene pangalilandanya ni utame wa mundu jwine.

⁵ Pakuŵa jwalijose chalamulikwe kwa ipanganyo yakwe nsyene.

⁶ Mundu jwalijose jwakujiganywa Ngani Jambone akusachilwa angawile jwakunjiganya indu yambone yakwete.

⁷ Nkalambusyana, Akunnungu ngakutendelwa chipongwe, pakuwa chachili chose chakupanda mundu, chelecho ni chaagungule.

⁸ Pakuwa mundu jwakupanda kwakusikuya tama syangalumbana sya-pagwile nasyo, chaagungule uwonasi nambo jwakupanda kwa kulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, chagungule umi wa mowa gose pangali mbesi.

⁹ Sooni tukapela kutendekanya yambone, pakuwa naga ngatukupwa ntima chitugungule kwa katema kakwe.

¹⁰ Nipele, kila patukukola lipesa, twatendele wandu wose indu yambone, nopennope kwa achinjetu wakukulupilila Che Yesu.

Kwamuka kwa mbesi ni chikomasyo

¹¹ Nlole inguti pakunnembela malembo gamakulungwa kwa nkono wangu nansyene!

¹² Awa wose wakusaka kuloleka wakusalala kwa indu ya mchiilu ni wakunkanganichisya wanyamwe mmumbale. Akupanganya yeleyo kuti anasauche kwa ligongo lya kujiganya pe nkati nsalaba wa Kilisito.

¹³ Pakuwa namose waumbele wala ngakugapilikanichisya Malajisyo, nambo akusaka wanyamwe mmumbaswe akombole kulifuna kuti ntekawajitichisya ligongo lya kuumbala kwa iilu yenu.

¹⁴ Nambo une ngangulifuna kwa chachili chose, ikawe ngulifunila kuwambikwa pansalaba Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, pakuwa kwa litala lya nsalaba wo, indu yose ya pachilambo ili yangalimate kukwangu ligongo ndili nti mundu juwile kwa indu yo.

¹⁵ Pakuwa kuumbala atamuno ungaumbala ngawa chindu, nambo chindu chachikulungwa chili mundu kutendekwa jwasambano.

¹⁶ Ni wose wakukulupilila yeleyo, ngwasachila chitendewe ni chanaso, wandu wa ku Isilaeli, ni wandu wose wa Akunnungu.

¹⁷ Chitandile sambano anaasausye mundu sooni nkati indu yi, pakuwa ngwete chimanyisyo pa chiilu pangu chachikulosya kuti une ndili jwakwe Che Yesu Kilisito.

¹⁸ Achalongo achinjangu, upile wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito utame ni wanyamwe wose. Eloo.

Chikalata cha Paolo kwa Waeefeso Chilongolelo

Chikalata kwa Waeefeso chalembeke katema kampepe ni chikalata kwa Wakolosai mu yaka ya makumi nsano ni limo pakumala kupagwa ku Che Yesu Kilisito. Jwalembele chikalata chi akulimanyukusya nsyene kuti ali Nduna che Paolo (1:1). Waumanyilisi achajinji akwitichisya kuti che Paolo walembele chikalata Waeefeso nachiwamuno nganichipagwa chikomasyo chakwe nsyene mpela yaili mu chikalata chiwalembele Wakolosai. Kwa ligongo lyo nningwa wao waliji kuti chikalata cho chisyungule pasikati ja mipingo ja wandu wakukulupilila Che Yesu jajili mu musi wo. Nombe che Paolo akuti waliji ata wikwe katema pawalembeke chikalata (3:1; 4:1, 6:20). Che Paolo wampele che Tukiko chikalata chi pawajawile kujijimajimila mipingo ja wandu wakukulupilila Che Yesu jajili mu musi wa Efeso (6:21-22).

Musi wa Efeso waliji musi wekulungwa ni likome lya Waloma kwa chilambo chachinandi cha Waasia. Musi wa Efeso wamanyiche kwannope kwa ligongo lya nyumba ja nnungu jijata wikwe mwelemo ni kuwchikwa chile kwa ligongo lya nnungu jwa chikongwe kwa Chigiliki juwawilanjikwe Atemi (Masengo 19:23-31). Mpingo wa wandu wakukulupilila Che Yesu wa ku Efeso watandite kwa machili nambo mbesi jakwe wabweteche (Chiunukuko 2:1-7).

Che Paolo akusala munusu ja chikalata yatite Akunnungu pakwasagula wandu wao ni kwawombola kutyochela mu sambu syao kwa litala lya Che Yesu Kilisito. Akwalandanya wandu wakukulupilila Che Yesu ni chiilu cha Kilisito, Kilisito nti ntwe ni sooni akwalandanya wandu wakukulupilila Che Yesu mpela nyumba ni Kilisito nti liganga lyekulungwa lya nsingi. Ni nusu jine ja chikalata, Che Paolo akuchityosya chilongolelo cha yakuti pakusachilwa kutama wandu wakukulupilila Che Yesu.

Yaili mwelemo

Che Paolo akulimanyukusya nsyene ni kwakomasya Waeefeso (1:1-2).

Che Paolo akuwecheta yankati ulongo wauli pasikati ja wandu wakukulupilila Che Yesu ni Kilisito (1:3-3:21).

Che Paolo akulemba yakuti pakusachilwa kutama wandu wakukulupilila Che Yesu (4:1-6:20).

Mbesi che Paolo akumalichisya kwakusala yakuti pakuganisa (6:21-24).

¹ Une che Paolo, nduna jwa Kilisito Yesu kwa unonyelo wa Akunnungu. Ngunnembela wanyamwe wandu wa Akunnungu wankutama ku Efeso, wankukulupilichika nkulumbikana ni Kilisito Yesu.

² Ngummendela upile ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu Atati wetu ni kwa Ambuje Che Yesu Kilisito.

Upile mu kulumbikana ni Kilisito

³ Twakusye Akunnungu waali Atati wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. Pakuwa nkulumbikana ni Kilisito, atupele uwe upile wose waukutyochela kwini kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu.

4 Namose chilambo chikanaŵe gumbikwa, Akunnungu watusagwile uwe kuti tuŵe wandu wakwe nkulumbikana ni Kilisito, kuti tuŵe waswela ni wangali sambu paujo pao. Kwa ligongo lya unonyelo wao,

5 Akunnungu wasachile chitandile kundanda, ni watusagwile uwe, kuti tutendekwe wanache wao kwa litala lya Che Yesu Kilisito. Yeleyi ni iwātite pakunonyelwa ni kusaka.

6 Nipele twalape Akunnungu kwa ligongo lya umbone wao wekulu, pakuŵa watupele Mwanagwao juwānonyele nti ntuuka.

7 Kwa kulumbikana ni Kilisito uwe tukuwombolwa kwa miasi jao, yaani tukulecheleswa sambu syetu. Yele ni wautite ukulu wa upile wao,

8 uŵatujitilile kwakuchuluka kwa lunda lose ni umanyilisi wakwe wose.

9 Akunnungu atesile achila chiŵasakaga kuchipanganya. Atumanyisye yantemela yaisachile amalichisye kwa litala lya Kilisito.

10 Yeleyo chiitendekwe pa katema kakaŵichikwe ni Akunnungu, pachasonganganye indu yose pamo yaili kwini ni yaili mu chilambo ni yose ilongoswe ni Kilisito.

11 Kwa kulumbikana ni Kilisito, uwe twasagulikwe tuŵe wandu wakwe mpela iwātite pakusaka Akunnungu chitandile kalakala. Akunnungu akupanganya indu yose mpela yakuti pakusaka ni kulamula nsyene.

12 Kwa yeleyo, uweji wātulongolele kwakulupilila Kilisito, tuulape ukulu wa Akunnungu.

13 Ni wanyamwe wandu wangaŵa Wayahudi nombe, mwapilikene utenga wa usyene, yaani Ngani Jambone jajikunnyichisya ukulupusyo. Mwakulupilile Kilisito, nombe Akunnungu kwakulosya kuti wanyamwe ndi wandu wakwe, kwakulumbikana ni Kilisito annembile chimanyisyo kwakumpa Mbumu jwa Akunnungu mpela iwātite pakulanga kalakala.

14 Mbumu jo ni jwakwimilila indu yose yalanjile Akunnungu kwa wandu wakwe. Chindu chi chikutumanyisya kuti Akunnungu chiŵawombole wandu wakwe. Tuulape ukulu wakwe.

Kupopela ku che Paolo

15 Kwa ligongo lya, chitandile panapilikene inkuti pakwakulupilila Ambuje Che Yesu ni inkuti pakwanonyela wandu wose ŵa Akunnungu,

16 uwe nganguleka kwatogolela Akunnungu kwa ligongo lyenu. Ngunkumbuchila mmapopelo gangu.

17 Ngwendelechela kwapopela Atati ŵaali ni ukulu, Akunnungu ŵa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, ampe wanyamwe Mbumu jwakwe kuti nkole lunda ni chiunukuko kuti nkombole kwamanyilila ŵelewo uchenene.

18 Ngwaŵenda Akunnungu ambunukule mitima jenu kuti nkombole kulola lilanguka lyakwe kuti mmanyilile chilolelo chammilasile ni ukulu wekulungwa wa upile uŵaagosele wandu wakwe,

19 ni kugamanyilila machili gakwe gamakulungwa nnope kwetu uwe wātukwakulupilila. Machili gagakupanganya masengo mwa uweji ni gakanadana ni machili gamakulungwa gala,

20 gaŵatumie paŵansyusisye Kilisito ni kuntamika kunkono wakwe wa kundyo wa machili kwini.

21 Kweleko Kilisito ali jwankulu pachanya pa achakulu wose ni ŵaali ni ulamusu wose ni machili ni mamwenye. Ni liina lyakwe lili lyekulu pachanya meena gaakupegwa wandu pa chilambo chi ni chilambo chachikwika.

²² Akunnungu wapele Kilisito ulamusi pa indu yose. Nombe Akunnungu ammisile aŵe ntwe wa mpingo wa wāndu wakunkulupilila Kilisito kuti alongosye indu yose.

²³ Wāndu wakunkulupilila Kilisito ali chiilu cha Kilisito, nombewo ali utindimisyō wa Kilisito wakutimisyā indu yose.

2

Kutyochela mu chiwa kwinjila mu umi

¹ Wanyamwe kalakala mwaliji wawe mu utame wa mbumu kwa ligongo lya ungaajitichisya Akunnungu ni sambi syenu.

² Katema ko mwatemi malinga ni wende wangalimate wa wāndu wā chilambo chino. Mwampilikanichisye jwankulu jwa masoka ga machili jwa kwiunde, lisoka lyalikwatawala sambano wāndu wāngakwajitichisya Akunnungu.

³ Kalakala, noweji twaliji mpela wēlewo. Twatemi kwakukuya tama syangalumbana sitwapagwile nasyo ni kutendekanya yeila pe yakuinonyelesya iilu ni lunda lwetu. Kwa ligongo lya kulandana kwetu nkupagwa, twaŵajilwe kulamulikwa ni Akunnungu mpela wāndu wāne.

⁴ Nambo Akunnungu ali wā chanasa chachijinji, wātunonyele uweji kwa unonyelo wao wekulungwa,

⁵ namose patwaliji mpela tuwile mu utame wetu wa chibumu, kwa ligongo lya sambi syetu, Akunnungu wātutesile wājumi pamo ni Kilisito. Kwayele tukulupwiswe kwa upile wa Akunnungu.

⁶ Kwa kulumbikana kwetu ni Che Yesu Kilisito, Akunnungu atusyusisye pamo nawo kuti tukatawale pamo nawo kwiani.

⁷ Watesile yeleyo kuti alosye umbone wao wekulungwa wangakupimika kwa iŵelesi yose ichiiche kwa litala lya unonyelo wakwe nkulumbikana kwetu ni Che Yesu Kilisito.

⁸ Pakuŵa, kwa umbone wa Akunnungu, nkulupwiche kwa litala lya chikulupi. Chelecho ngachikutyochela kukwenu mwachinsyene nambo uli ntuuka wa Akunnungu.

⁹ Ngaŵa kwa ipanganyo yenu, kwayele mundu jwalijose akalikusya kwa chachili chose.

¹⁰ Akunnungu atugumbile ni kuŵa wāsambano, ni kwa kulumbikana kwetu ni Che Yesu Kilisito, wātugumbile kuti tutame ni kupanganya yambone yaiŵichikwe chile ni Akunnungu tuipanganye.

Umo mwa Kilisito

¹¹ Nipele nkumbuchile imwatite pakuŵa kalakala wanyamwe wāndu wāngaŵa Wayahudi wānkūwīlanjika wāngaumbala ni Wayahudi wakuliwīlanga wāumbele, kwa ligongo lya chindu chachitendekwe ni wāndu mu iilu yao.

¹² Kele katema ko mwaliji ngankwamanyilila Kilisito, wanyamwe mwasapulikwe kutyochela mu Waisilaeli wāwāsagulikwe ni Akunnungu. Mwaliji achalendo pasikati jao. Nganinkola chachili chose pa chilanga cha Akunnungu chiŵachilanjile kwa wāndu wākwe ni mwatemi pachilambo pangali chilolelo ni kwamanyilila Akunnungu.

¹³ Nambo sambano, nkulumbikana ni Kilisito Yesu, wanyamwe umwaliji kwakutalika kalakala, nli pachiwāndi kwa litala lya miasi ja Kilisito.

14 Pakuwa Kilisito nsyene atujigalile chitendewe chakwatenda Wayahudi ni wandu wangawa Wayahudi kuwa wamo. Kwa litala lya kuchityosya chiilu chao mpela sadaka, wautyosise umagongo uwaliji nkwarekanganya mpela likumba pasikati jao.

15 Welewo wagatyosise Malajisyo ga Chiyahudi pamo ni majiganyo gakwe kuti waatende Wayahudi ni wandu wangawa Wayahudi kuwa wamo nku-lumbikana nawo, ni kwa kutenda yele wachiichenawo chitendewe.

16 Kwa kuchityosya chiilu chakwe mpela sadaka pa nsalaba, Kilisito aujonasile umagongo wao. Kwa nsalaba ajitesile mipingo jiwili jo kuwa wamo ni kwajilanya ni Akunnungu.

17 Nipele, Kilisito waiche kukulalichila Ngani Jambone ja chitendewe kukwenu wanyamwe wandu wangawa Wayahudi, wandi kwakutalikangana ni Akunnungu ni kwa Wayahudi waali chiwandi ni Akunnungu.

18 Pakuwa kutyochela ni aila yaitesile Kilisito, uweji wose, Wayahudi ni wandu wangawa Wayahudi, tukukombola kwajaulila Atati kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu jumo.

19 Nipele chitandile sambano, wanyamwe wandu wangawa Wayahudi nganimma achalendo sooni namose nganimma wakupita. Sambano ndi wandu wa nnango umo pamo ni wandu wa Akunnungu, ni sooni waali mu nyuumba ja Akunnungu.

20 Iyoyo wanyamwe ntawikwe pa nsingi wauwachikwe ni achinduna ni wakulondola wa Akunnungu ni Che Yesu Kilisito asyene lili luchanamila lwekulungwa lwakwimichila nyuumba.

21 Welewo ni wakujilumbikanya nyuumba jose ni kujikusya mpaka jiwe Nyuumba ja Akunnungu jajiswela jajityosyekwe kwa ligongo lya Ambuje.

22 Nkulumbikana ni Kilisito, nomwe wakwe nkutawikwa pamo ni wandu wane wose, mme pakutama pao Akunnungu kwa litala lya Mbumu jwakwe.

3

Masengo ga che Paolo kwa wandu wangawa Wayahudi

1 Kwa ligongo li, une che Paolo, ndili jwantawe kwa ligongo lya kwatumichila Che Yesu Kilisito ni kwa ligongo ngunalichila wanyamwe wandu wangawa Wayahudi.

2 Isyene mpilikene kuti, kwa upile wao, Akunnungu ambele masengo ga kwa ligongo lyenu.

3 Akunnungu amunukulile nachimanye chindu chantemela chachisisiche, mpela inalongolele kunnembela kwa wipi.

4 Ni wanyamwe mwasyomaga yeleyi, chinkombole kumanyilila inguti kumanyilila ntemela wa Kilisito.

5 Kalakala wandu nganamanyiswa chantemela cho, nambo sambano Akunnungu waunukulile achinduna ni wakulondola wao waswela achimanyilile chantemela cho kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu.

6 Ntemela wene ni weleu, kwa litala lya Ngani Jambone wandu wangawa Wayahudi akupegwa ni Akunnungu upile wao yalumo ni Wayahudi. Wandu wo ali iwalo ya chiilu chimo, nombewo akupochela iyoyo liuto lya indu ya chilanga cha Akunnungu kwa litala lya Kilisito Yesu.

7 Natendekwe katumetume jwa Ngani Jambone kwa litala lya ntuuka wa umbone wambele Akunnungu kwa litala lya machili gao.

8 Uneji ndili mundu jwannandi kupunda wandu wose wa Akunnungu, nambo Akunnungu ambele ntuuka wa kwalalichila wandu wanga wa Wayahudi Ngani Jambone ja upile wa Kilisito wangaukukomboleka kuwalanjikwa.

9 Nasagulikwe kuti naalosye wandu wose chantemela cha Akunnungu yachikuti pakupanganya masengo. Akunnungu wa wagumbile indu yose, wasisile chantemela cho kwa iwelesi yose chitandile kalakala.

10 Nambo sambano, kwa litala lya mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito ni wakutawala ni waali ni machili kwini alumanyilile lunda lwa Akunnungu mu indu yose.

11 Akunnungu watesile yele kwa litala lya Ambuje wetu Kilisito Yesu mpela iwasachile mowa gose pangali mbesi.

12 Kwa kulumbikana ni Che Yesu Kilisito ni kwa kwakulupilila welewo tukukombola kwajaulila Akunnungu nkulimbila ni pangali lipamba.

13 Nipele ngunchondelela kuti kasintenguka ntima kwa kulaga kungulaga kwa ligongo lyenu, pakuwa ayi yose ili kwa ligongo lya ukulu wenu.

Unonyelo wa Kilisito

14 Kwa ligongo li ngutindiwala kwapopela Atati,

15 kutyochela kukwao ngosyo syose kwini ni pachilambo tutupochele meena ga usyene.

16 Ngwa wenda Akunnungu, waali winji wa ukulu, anlimbisye mitima jenu kwa machili ga Mbumu jwakwe.

17 Ni Kilisito atame mmitima jenu kwa chikulupi. Ngumpopelela kuti nkole michiga ni kwima nkulimbila mu unonyelo wa Akunnungu,

18 kuti wanyamwe pamo ni wandu wose wa Akunnungu nkombole kumanyilila unonyelo wa Kilisito, yauli chitando ni uleu ni mu chikwesya ni mu kwendesya.

19 Isyene, nkombole kumanyilila unonyelo wa Kilisito, waukupunda umanyilisi wose ni kwayele ngumbaswe ni ujenelo wose wa Akunnungu.

20 Twakusye Akunnungu wakukombola kutendekanya gamakulungwa nnope kupunda itukuiwenda ni kuiganisya, kwa litala lya machili gao gagakupanganya masengo nkati mwetu.

21 Elo, twakusye Akunnungu kwa litala lya mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito ni kwa litala lya Kilisito Yesu nsyene, katema kose ni mowa gose pangali mbesi. Elo.

4

Kulumbikana mu chiilu cha Kilisito

1 Nipele, uneji jundi jwantawe kwa ligongo lya kwatumichila Ambuje, ngunchondelela ntame mpela yatite kunsalila Akunnungu ntame pa wammilasile.

2 Mmeje wakulitimalika ni chitungato ni wakupililila, mpilililane jwine ni jwine kwa unonyelo.

3 Nlimbile nnope kuugosa umo wauichiswe ni Mbumu jwa Akunnungu kwa litala lya chitendewe chachikunlumbikanya.

4 Chipali chiilu chimo cha Kilisito ni Mbumu jwa Akunnungu jumo, nti chilolelo chimwa wulanjikwe ni Akunnungu chachitite kuwa chimo.

5 Apali Ambuje wamo ni chikulupi chimo ni ubatiso umo.

⁶ Akunnungu wamo, waali Atati wa wose, welewo ali pachanya pa wose ni akupanganya masengo kupunda wose ni ali nkati mwa wandu wakwe wose.

⁷ Kila mundu pasikati jetu apochele ntuuka kutyochela kwa Akunnungu mpela yatite pakupegwa ni Kilisito.

⁸ Mpela ila igakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu,

“PaWakwesile kwini,

waulongwesye mpingo wa wandu watawikwe,

ni wapele wandu mituuka.”

⁹ Nipele, pakuwecheta, “Wakwesile kwini,” ana malumbo gakwe chichi? Malumbo gakwe ni kuti watulwiche kaje mpaka paasi chilambo.

¹⁰ Welewo wawatulwiche ali wawowo wakwesile kwini nnope kupunda kwiunde kose kuti aitende indu yose yaigumbile imalile.

¹¹ Jwelejo ni juwasagwile wandu wane kuwa achinduna ni wane kuwa wakulondola wa Akunnungu ni wane kuwa wakulalichila Ngani Jambone ni wane kuwa wakuchinga ni wakwiganya.

¹² Watesile yeleyo kuti akombole kwa wika chile wandu wose wa Akunnungu kwa ligongo lya masengo ga Chikilisito, kuti achigumbe chiulu cha Kilisito.

¹³ Kwayele uweji wose tulumbikane kwapamo mu chikulupi ni kummanyilila Mwana jwa Akunnungu, tuwe watukusile mu chikulupi ni kuuichila utindimisyo wa Kilisito.

¹⁴ Nipele, ngatuwa sooni mpela wanache, tuchijigalikwaga akuno ni akuno mpela matumbela gagakuutwa ni mbungo jajilijose ja majiganyo gagakutyosekwa ni wandu wakwalambusya wane ni kwasoyasya wandu kwa kwalyungasya.

¹⁵ Nambo twa wecheta yankati usyene kwa unonyelo, tutukule mu chikulupi ni kwaichilila Kilisito, waali ntwe wa mpingo wa wandu wakukulupilila.

¹⁶ Kwa kulongoswa ni Kilisito, iwalo yose ya chiulu ikulumbikana pamo kwa ntasi ni chiulu chose chikukamulangana kwa ukamuchisyo wa iwalo yakwe. Nipele chiwalo chachili chose chapanganyaga masengo uchenene, chiulu chose chikukula ni kuligumba mu unonyelo.

Umi wa sambano mwa Kilisito

¹⁷ Nipele, kwa liina lya Ambuje ngunjamuka yeleyi, kasinjenda sooni mpela wandu wangakwamanyilila Akunnungu, wakusikuya ng'anisyo syao syangalimate.

¹⁸ Wandu wo lunda lwao luli mu chipi, ni alekangenywe ni umi wa Akunnungu kwa ligongo lya kulowela kwao ni kukakatima kwa mitima jao.

¹⁹ Wanyawo nganakola soni ni ajinjile mu chigongomalo ni akusaka kupanganya indu ya soni pangaleka.

²⁰ Nambo wanyamwe nganinjiganya yeleyo nkati Kilisito.

²¹ Isyene mwamilikene uchenene nkati Che Yesu ni wanyamwe ndi wakulijiganya wakwe, mwajiganyikwe mwa welewo ni usyene wauli nkati mwao.

²² Mwajiganyikwe kuula utame wenu wa kalakala, yaani undu wenu wa kalakala uwaliji nkonasikwa kwa ligongo lya misepe ja kulambusya.

²³ Mpanganyikwe wa sambano mmitima ni ng'anisyo syenu.

²⁴ Mmwale undu wa sambano waupanganyichikwe chisau ni Akunnungu, waukuloleka kwakutama yambone ni uswela wa usyene.

²⁵ Kwa yeleyo, nneche unami. Jwalijose aŵechete usyene ni njakwe, pakuŵa uwe wose tuli iŵalo ya chiilu cha Kilisito.

²⁶ Mwatumbilaga, ni lutumbilo lwenu lukantendekasya kupanganya sambi, ni lutumbilo lwenu lukalonjela muusi wose.

²⁷ Kasimwapa lipesa Shetani.

²⁸ Juŵajiŵaga akajiŵa sooni, nambo apanganye masengo gambone kwa makono gakwe kuti akole chindu chakwakamuchisya ŵakulaga.

²⁹ Nkaŵecheta maloŵe gangalimate, nambo mmechete maloŵe gambone gagakwalimbichisya ŵandu kuti maloŵe gunkuŵecheta gakamuchisye ŵandu ŵakugapilikana.

³⁰ Ngasimunsupusya Mbumu jwa Akunnungu pakuŵa ŵelewo ali chimanyisyo cha Akunnungu kukwenu chakulosya kuti ŵanyamwe ndi ŵandu ŵakwe, nombe mbumu akulosya lyuŵa lichaiche Akunnungu kukwawombola ŵandu ŵakwe.

³¹ Ngasimma ni ligogo mu ntima mwe ni ngasimwatumbilila ŵandu ŵane ni ngasimma ni uchimwa ni ngasimmenyana ni kutukana ni kuleka chigongomalo chachili chose.

³² Nambo mme ni mitima jambone ja kukolelana chanaso jwine ni jwine, nnechelesyane mpela yatite pakunnechelesya Akunnungu kwa litala lya Kilisito.

5

Kutama mu lulanga

¹ Mwasyasye Akunnungu pakuŵa ŵanyamwe ndi ŵanache ŵao ŵakunonyelwa.

² Ntameje kwa kunonyelana, mpela Kilisito iŵatite pakutunonyela ni kuutyosya umi wakwe kwaligongo lyetu nti mbopesi jakununjila ni sadaka jajikwanonyela Akunnungu.

³ Nambo pakuŵa ŵanyamwe ndi ŵandu ŵa Akunnungu, nipele chikululu ni usakwa wauli wose pane chilema chikakolanjika pasikati jenu.

⁴ Ngasimecheta maloŵe ga soni ni gangalimate pane ga makani ngagakuŵajilwa kose kukwenu, nambo mmbaya kuŵecheta maloŵe gakwatolelela Akunnungu.

⁵ Mmanyilile isyene kuti jwachikululu jwalijose ni jwausakwa ni jwali-pamo, mundu jwanti yele ali chisau mundu jwakuchipopelela chinyago ni mundu jwalijose jwanti yele ngaapata chindu mu Umwenye wa Kilisito ni wa Akunnungu.

⁶ Akanlambusya mundu kwa maloŵe gangalimate, kwa ligongo lya gelego Akunnungu akwalamula ŵele ŵangakwapilikanichisya.

⁷ Nipele ŵanyamwe nkakamulangana nawo.

⁸ Ŵanyamwe kalakala mwaliji pa chipi, sambano ŵanyamwe ndi ŵandu ŵa Ambuje, nkutamanga palulanga. Kwayele ntamanje mpela ŵandu ŵaali mu lulanga,

⁹ pakuŵa kutama palulanga kukuntenda mpanganye indu yambone ni kupanganya indu yakusaka Akunnungu ni kuŵecheta ya usyene.

¹⁰ Nchalile kuimanyilila yaikwanonyelesya Ambuje.

¹¹ Nipele nkaliwanganya nkupanganya ipanganyo yangalimate ya mu chipi, nambo mwaichisye ŵandu palulanga.

¹² Ligongo indu yakuipanganya kwachisyepela ikutesya soni namose kuiŵalanga.

13 Nambo yose yaikwichiswa palulanga, ikuloleka pangasisika,

14 pakuŵa lulanga ni lwalukulosya indu yose pangasisika. Kwa ligongo lyo Malembelo gakuti,

“Njimuche mmweji ungonile,

nsyuche,

nombe Kilisito chanlanguchisye.”

15 Nipele nilolechesye inkuti kutama. Nkatama mpela ŵandu ŵakuloŵela nambo ntame mpela ŵandu ŵandi ni lunda.

16 Ntumie uchenene katema kandi nako kwa kupanganya indu yambone, pakuŵa moŵa ga gali gakusakala.

17 Kwa ligongo lyo nkaŵa ŵakuloŵela, nambo nsose kuimanyilila aila yakuisaka Ambuje mpanganye.

18 Kasinkolelwa divai pakuŵa kukolelwa kukuntesa mundu apanganye indu yangalumbana pangaganisya ichikopochele. Nambo ngumbaswe Mbumu jwa Akunnungu.

19 Pankukunguluka, mmechete kwa maloŵe ga Sabuli ni nyimbo sya kulapa ni nyimbo sya kupopelela. Mwajimbile Ambuje ni kwajangalalila kwa mitima jenu.

20 Mwatogolele Akunnungu Atati, moŵa gose kwa indu yose, mu liina lya Ambuje wetu Che Yesu Kilisito.

Majiganyo gankati achimbumba ni achalume

21 Kila mundu annolechesye njakwe kwa kulitulusya kwa ligongo lya kwachimbichisya Kilisito.

22 Ŵanyamwe achimbumba, mwapilikanichisye achiŵankwenu mpela inkuti kwapilikanichisya Ambuje.

23 Pakuŵa jwannume akunlongosya ŵankwakwe, mpela Kilisito nombe ali jwakuulongosya mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. Nombe Kilisito nsyene ali ŵakwakulupusya ŵandu ŵakunkulupilila, ŵaali chiilu chao.

24 Mpela ila mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito yakuti pakwapilikanichisya Kilisito, iyoyo achimbumba nombe ŵapilikanichisye achiŵankwawo mu yose.

25 Ni ŵanyamwe achalume, mwanonyele achiŵankwenu mpela Kilisito yatite pakwanonyela mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito kwa kuu-tyosya umi wao kwa ligongo lyao.

26 Ŵatesile yeleyo kuti auŵiche pajika mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito kwa ligongo lya Akunnungu, ni kwajosya kwa liloŵe lyao mpela akwajosya ni meesi,

27 kuti akombole kuliichisya mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵaali ŵaswela ni ŵambone, ŵangali chileŵo, atamuno ngwinyata, atamuno chachili chose chati iyoyo.

28 Iyoyo peyo achalume akusachilwa ŵanonyele achiŵankwawo mpela yakuti kuinonyela iilu yao achinsyene. Jwannume jwakunnonyela ŵankwakwe akulinonyela nsyene.

29 Pakuŵa ngapagwa mundu jwaakuchichima chiilu chakwe nsyene, nambo akuchilisya ni kuchigosa mpela Kilisito yakuti pakuugosa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito,

30 ligongo uwe wose tuli iŵalo ya chiilu chao.

³¹ Mpela igakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, “Kwa ligongo li, jwannume chiwaaaleche atatigwe ni achikulugwe ni chalumbikane ni wankwakwe, nombe wawili wo chawe wamo.”

³² Kwana usyene wausisiche waunukulikwe kukwangu mmalembelo nkati Kilisito ni mpingo wa wandu wakwe wakunkulupilila.

³³ Nambo ukungamba ni wanyamwe wakwe: Jwannume jwalijose anonyele wankwakwe mpela yakuti kulinonyela nsyene, ni jwambumba nombe ampilikanichisye wankwakwe.

6

Wanache ni Achawelesi

¹ Wanyamwe wanache mwapilikanichisye achawelesi wenu ligongo nkunkulupilila Ambuje, pakuwa chelecho chili chambone kuchipanganya.

² Mpela igakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, “Mwachimbichisye atati wenu ni achikulu wenu.” Lyeleli lili lilajisyo lyaandanda lyalili ni chilanga,

³ ni, “Pachinkole upile ni kutama yaka yejinji pa chilambo.”

⁴ Ni wanyamwe achatati kasimwatanda wanache wenu, nambo mwalele mpela yakuti pakusaka Ambuje kwakwalosya yakuti pakusachilwa kutama ni kwajiganya yele indu.

Achikapolo ni Achambuje wao

⁵ Wanyamwe achikapolo mwapilikanichisye achambuje wenu wa pachilambo pano kwa kwachimbichisya ni kwapilikanichisya ni kwa ntima wambone mpela nkwatumichila Kilisito.

⁶ Ntendeje yeleyo nga wa pe katema pakumbona wandu kuti mmoneche wambone, nambo mpanganye ya ili unonyelo wa Akunnungu ni kwa ntima wose pakuwa wanyamwe ndi achikapolo wa Kilisito.

⁷ Mpanganye masengo genu kwakusangalala mpela nkwatumichila Ambuje ni nga wa mpela nkwatumichila wandu.

⁸ Mmanyilile kuti mundu jwalijose jwakutenda yambone, atamuno ali kapolo pane jwalechelelwe chapochele mbote jakwe kutyochela kwa Ambuje.

⁹ Ni wanyamwe achakulu wa pachilambo ntende iyoyo kwa achikapolo wenu, nneche kwajogoya. Mmanyilile kuti wanyamwe ni welewo, nkwetenje Ambuje wamo pe kwini, nombewo nganakola lusagu.

Ngondo ja Mbumu

¹⁰ Nipele kwakumalichisya, njime nkulimbila nkulumbikana ni Ambuje ni kwakukamuswa ni machili gao gamakulungwa.

¹¹ Njigale yakumenyanila yose yampegwilwe ni Akunnungu kuti nkombole kugakanila malindi ga Shetani.

¹² Ngondo ngondo jetu ngatukumenyana ni wandu, nambo tukumenyanila ni masoka gagakutama mu chilambo cha mbumu yaani achakulu ni wakwete ulamusi ni wakwete machili, wakuchilongosya chilambo cha chipi cha chigongomalo.

¹³ Kwa ligongo lyo njigale yakumenyanila yose yampegwilwe ni Akunnungu kuti pachijiiche ngondo nkombole kugapunda machili ga jwachigongomalo jula, pachimale kumenyanila chinkombole kwima nkulimbila.

14 Nipele, njime nkulimbila, usyene uŵeje mpela nkanda mchiunu mwenu, ni kuwoneka kwenu wambone paujo pa Akunnungu kuŵeje mpela chiwalo cha chisyano chakulichenjela pa ntima,

15 ni kukola lungwanu lwa kwalalichila ŵandu Ngani Jambone ja chitendewele luŵeje mpela inkuti pakuwala ilatu ya ngondo.

16 Kupunda yeleyo yose, chikulupi chenu chichiŵe mpela ngao mmakono genu kuti nkombole kujisima mipamba jose ja mooto ja Jwachigongomalo.

17 Mpochele ukulupusyo mpela chisoti cha chisyano, ni liloŵe lya Akunnungu mpela lipanga lyankupegwa ni Mbumu jwa Akunnungu.

18 Mpopelele katema kose, nchiŵendaga ukamuchisyo wa Akunnungu. Mpopelele katema kose mpela inkuti pakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu. Nchesyanje pangapela nkwapopelela ŵandu wose ŵa Akunnungu.

19 Iyoyo mumbopelele, kuti Akunnungu ambe maloŵe gakuŵecheta ni ngombole kwamanyisya ŵandu yantemela ya Ngani Jambone pangali lipamba.

20 Une ndili jwantenga kwa ligongo lya Ngani Jambone namuno sambano ndili mu chitaŵiko. Mumbopelele, kuti ngombole kujilalichila Ngani Jambone pangali lipamba mpela inguti pakusachilwa.

Chikomasyo chakumalichisya

21 Che Tukiko, njetu jwakunonyelwa ni jwakutumichila jwakukulupilichika nkulumbikana ni Ambuje chansalile ngani syangu syose ni inguti pakwendelechela ni mmanyilile inguti pakupanganya masengo.

22 Nguntuma kukwenu kwa ligongo lya chindu chi, ansalile ngani sya nkati uweji ni kuntulasya mitima jenu.

23 Achalongo achinjangu, ngummendela chitendewele ni unonyelo ni chikulupi kutyochela kwa Akunnungu Atati ni kwa Ambuje Che Yesu Kilisito.

24 Ngwaŵendela umbone kwa Akunnungu aŵala wose ŵakwanonyela Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito kwa unonyelo wangali mbesi.

Chikalata chi che Paolo kwa Wafilipi Chilongolelo

Che Paolo walembele chikalata chi mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito waWaliji ku Filipi. Pa yaka ya 61 pakumala kupagwa Kilisito, katema che Paolo ali ataWikwe. (1:13) Komboleka yaliji ku Loma. Chikalata chi walembele mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito waWaliji ku musu wa ku Filipi.

Tukukombola kusyoma kanandi nkati musu wa ku Filipi mu chitabu cha Masengo ga achinduna. Musu wa ku Filipi waliji wekulungwa mu chilambo cha ku Makedonia. Nombe kwaliji ni mpingo waandanda wa wandu wakunkulupilila Kilisito mu chilambo cho.

Che Paolo ni che Sila wautandisye mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito wo pamo, kwa nningwa wa kuipanganya yaikwanonyelesya Akunnungu paWaliji kweleko. (Masengo 16) Che Paolo waliji ni miningwa jakupisyan-gana kwa kuchilemba chikalata chi. Watumiye lipesa li kwa kwatogolela mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito kwa ligongo lya ntuuka uWapelechele paWapikene kuti ataWikwe mu liunjili lya 4:10-19, ni Wasalile yakuti pakwendelechela ali mu chitaWiko. Walajisye che Timoseo ni che Epafladito kwa mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito mu liunjili lya 2:19-30, kuti wapochele ni kwachimbichisya ilongola wao.

Yaili mwelemo

Che Paolo akutanda kuchilemba chikalata kwa kwakomasya mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito waali ku Filipi (1:1-2).

Sooni akwasalila nkati yakuti pakwendelechela ni yakuti pakusauka (1:3-2:30).

Sooni akwasalila yaikuti pakusachilwa wakilisito kutama (3:1-4:9).

Che Paolo akumalichisya kwa kwatogolela mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito waali ku Filipi kwa mituuka jiWapelechele ni pa mbesi akwakomasya (4:10-23).

Chikomasyo

¹ Une che Paolo pamo ni che Timoseo, wakutumichila wa Kilisito Yesu, tukunnembela wanyamwe, wandu wa Akunnungu wose wankutama ku Filipi wanlumbikene ni Kilisito Yesu, pamo ni achakulu ni achikamusi wa mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito.

² Tukummendela umbone ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu Atati wetu ni kwa Ambuje wetu Kilisito Yesu.

Che Paolo akwapopelela Wafilipi

³ Ngwatogolela Akunnungu wangu katema kose pangunkumbuchila.

⁴ Katema kose pangumpopelela wanyamwe wose, ngupopela njisengwaga,

⁵ kwa yankuti kamulangana ni une, pa masengo ga kwalalichila wandu Ngani Jambone, chitandile lyaWu lyaandanda lila mpaka lelo jino.

⁶ Isyene ngumanyilila kuti Akunnungu juWagatandisye masengo gambone ga mmitima mwenu, chagajendelechese mpaka pachigamalile pa lyaWu lya kuuja Kilisito Yesu lila.

⁷ Nguwajilwa kuganisya kwanti nyi nkati wanyamwe, ligongo ngunkumbuchila katema kose. Pakuwa mwakamulene none pa umbone ula umbegwilwe ni Akunnungu wa kujichenjela ni kujilimbisya Ngani Jambone katema panaliji mu chitawiko ni panaliji nechelelwe.

⁸ Akunnungu ali jwaumboni jwangu kuti ngusala isyene kuti ngunnonyela wanyamwe kwa ntima wangu wose, kwa unonyelo ulaula wa Kilisito Yesu.

⁹ Ngwapopelela Akunnungu kuti unonyelo wenu ujonjecheke kukula nnoopenope ni nkole lunda ni umanyilisi,

¹⁰ kuti nkombole kusagula indu yaili yambone. Sooni mitima jenu jiwoneche jeswela, wangi magambo mpaka lyuwa lya kuuja Kilisito lila.

¹¹ Utame wenu tiugumbaswe ipanganyo yambone paujo pa Akunnungu yaikutyochema kwa Kilisito Yesu pe, kwa ligongo lya ukulu ni ulape wa Akunnungu.

Kutama kwa kwatumichila Kilisito

¹² Achalongo achinjangu ngusaka mmanyilile kuti, iyasimene yangamwisye kwannope kwenesya Ngani Jambone.

¹³ Kwa ligongo lya wakulindilila wose wa nyuumba ja mwenye, pamo ni wane wose, akumanyilila kuti ndili mchitawiko, ligongo ngwatumichila Kilisito.

¹⁴ Kutawikwa kwangu kwatesile achalongo wajinji wawankulupilile Ambuje kuchalila kwannope mu kulalichila Lilowe lya Akunnungu pangali lipamba.

¹⁵ Isyene, wampepe mwa wandu wo akulalichila Ngani Jambone ja Kilisito kwa wiu ni umenyani, nambo wandu wane akulalichila Ngani Jambone ja Kilisito kwa ntima wambone wa kwakamuchisya wandu.

¹⁶ Wandu wa ntima wambone akulalichila Ngani Jambone kwa ntima wa unonyelo, akumanyilila kuti Akunnungu ambele masengo ga, gakujichenjela Ngani Jambone.

¹⁷ Wandu wane wo akulalichila Ngani Jambone ja Kilisito kwa ntima wangalumbana ni ngawa kwa ntima wambone. Wanyawo akuganichisya kuti tanyonjehesye kulaga nkutawikwa kwangu.

¹⁸ Ngawa chindu kwangu une! Une ngusengwa iwaga wandu akulalichila Ngani Jambone ja Kilisito mwamulimose, atamuno kwa ntima wambone pane kwa ntima wangalumbana. Sooni tinyendelechele kusengwa,

¹⁹ pakuwa ngumanyilila kuti kwakupopela kwenu ni kwa ukamuchisyo wa Mbumu jwa Che Yesu Kilisito chingulupuswe kutyochela nkutawikwa.

²⁰ Chingusaka ni chingulolela, ninajaluche kwa kuleka kupanganya ingusachilwa kupanganya. Nambo ngamuliswe ntima mowa gose nnoopenope sambano, kuti nankusye Kilisito mu utame mu chilu changu, iwaga ndili jwanjumi pane ndili wile.

²¹ Pakuwa kwa njeji kutama kuli kwatumichila Kilisito ni kuwa kuli kwambone nnope.

²² Nambo iwaga kwendelechela kutama chingombole kupanganya masengo kwa kwakamuchisya wandu wane, pelepo nganguchimanyilila chakusagula.

²³ Ndili pamalekano, ngusaka kutyoka mu chilambo chino nyaule kutama ni Kilisito pakuwa chelecho chili chindu chambone kupunda,

²⁴ nambo chili chindu chambone nnope kwa ligongo lya wanyamwe najendelechela kutama.

²⁵ None ngumanyilila kuti chindame. Ni chinyendelechele kutama ni wanyamwe wose kuti nyendelechele kunkamuchisya mchikulupi ni kukola lukondwa.

²⁶ Nipele pachinjiwa sooni ni wanyamwe chinkole ligongo lya kupunda kulifunila nkati une mu utame wenu nkulumbikana ni Kilisito Yesu.

²⁷ Nipele, chachikusachilwa utame wenu uwe wakuwajilana ni Ngani Jambone ja Kilisito, kuti atamuno naikaga pane iwaga ngangwika, mbilikane kuti nkwiwa chiimile ni kwa ntima umo, ni wose kwa pamo nchichichenjela chikulupi chachikwika ni Ngani Jambone.

²⁸ Ngasimwajogopa kose wammagongo wenu, katema kose muukamulisyem ntima. Chelechi chichiwe chimanyisyo chisyene kwa wanyawo kuti chajonasiche, nambo wanyamwe chimpunde pakuwa ukulupusyo ukutyochela kwa Akunnungu.

²⁹ Pakuwa Akunnungu ampele wanyamwe lipesa lya kwatumichila Kilisito, nga wa kwa kukulupilila pe, nambo ni kwakulagaswa kwa ligongo lyao.

³⁰ Sambano nkukamulana none pa ngondo. Ngondo jijojo jimwaweni njimenyanaga kalakala mpaka sambano ndili kungondo mpela inkuti pakupilikana.

2

Mme mpela Kilisito

¹ Ana umi wenu nkulumbikana ni Kilisito ukuntaga machili? Ana unonyelo wao ukuntulasya? Ana nkwete umo ni Mbumu jwa Akunnungu ni kukolelana chanasa ni kukosyana jwine ni jwine?

² Nipele ngummenda nlugumbasye lukondwa lwangu kwa nganisyo simo ni kwa unonyelo umo ni kwa ntima umo ni nningwa umo.

³ Kasintenda chindu chachili chose kwa kukangana atamuno kwa kulikanganichila nambo nlitulusye jwine kwa jwine, jwalijose ammalanjile njakwe jwambone kumpunda nsyene.

⁴ Mundu jwalijose akasosa kutenda indu yaikunsangalalisya nsyene nambo asose kutenda indu yaikwasangalalisya wandu wane.

⁵ Nkolanje ntima uwowo waalinawo Kilisito Yesu.

⁶ Namose Kilisito waliji chisau Akunnungu, nambo ngananganichisya kuti kuwa chisau Akunnungu, chili chindu chakukamulana nacho.

⁷ Nambo walesile indu yose yaili yakwe, waliji mpela jwaktumichila, wapagwile ni kuwa mundu mpela wandu wane.

⁸ Walitulwisyem ni kwajitichisya Akunnungu mpaka kwasika, elo, kwasika pa nsalaba.

⁹ Kwa ligongo lyo Akunnungu wanyakwile mwinani nope, wapele liina lyekulu kugapunda meena gose,

¹⁰ kuti kwakuchimbichikwa kwa liina lya Che Yesu, yepanganyikwe yose yaili kwinani, ni yaili pachilambo, ni indu yaili paasi chilambo

chitindiwale paujo pao,

¹¹ ni mundu jwalijose asale kwa kang'wa jakwe kuti, Che Yesu Kilisito ali Ambuje

kwa ukulu wa Akunnungu Atati.

Mme mpela lilanguka pachilambo

12 Nipele, achambusanga wangu wakunonyelwa, mpela imwatite kwitichisya moŵa gose panaliji kukwenu, chiŵe yambone mwajen-delehelaga kunyitichisya pa moŵa gano pandalichile ni wanyamwe. Njendelechele kuipanganya yambone yaikulana ni ukulupusyo wenu kwa kutetemela ni kwa lipamba mpaka ukulupusyo wenu pachiumalile.

13 Pakuŵa Akunnungu akupanganya masengo munkati mwenu ni kumpa ntima wakusaka ni ukombole wa kupanganya aila yakuisaka asyene.

14 Mpanganye yaili yose panganyinyita atamuno pangakangana,

15 kuti mme wanache wa usyene wa Akunnungu ni wangali ni sambu, wanakutama pasikati ja chilambo changalumbana ni chelyungasiche. Mmoneche pasikati jao nti ndondwa, syasikulanguchisya kwiunde,

16 akuno nli nkamulile uchenene liloŵe lyalikwichisya umi. Mwapan-ganyaga yeleyo chingole chindu chakulifunila kukwenu pa lyuŵa lya kuuja kwa Kilisito, pakuŵa chichiŵe chimanyisyo chakulosa kuti, kulimbila kwangu, ni masengo gangu, nganigaŵa ga bule.

17 Namose naulajikwaga ni miasi jangu jajitikaga kuŵa mbopesi pamo ni chikulupi chenu ni masengo genu paujo pa Akunnungu, ngusengwa ni kusangalala pamo ni wanyamwe wose.

18 Ni wanyamwe iyoyo nsangalale, sooni nsangalaleje pamo ni une.

Che Timoseo ni che Epaflodito

19 Nambo asakaga Ambuje Che Yesu, ngulolela kuntuma che Timoseo kukwenu pangakaŵa, kuti ngamuliswe ntima pachachimba ngani syenu.

20 Ngingola mundu jwine jwali ni nningwa mpela wangu jutachichen-jeuchila utame wenu.

21 Wandu wampepe akusosasosa kupoka kwao achinsyene pe, ngakuchen-jeuka ni Ngani sya Che Yesu Kilisito.

22 Nkumanyilila mwachinsyene che Timoseo yatite kulosa kuti akuŵajilwa, pakuŵa welewo atumichile pamo ni une nti mwanache ni atagawe kunlalichila Ngani Jambone.

23 Ngulolela chinjintuma kukwenu chitema patinjiimanyilila itiingopochele apano.

24 None ngwakulupilila Ambuje kuti tiiche kukunnola pangakaŵa.

25 Nambo yamajile kummusya kukwenu nlongo njetu che Epaflodito katumetume njangu pa masengo ga kujichenjela Ngani Jambone. Iyoyo ali jwantenga jwenu jumwantumile achenjeuchile yaikuusoŵa.

26 Jwelejo akunnajila kwannope kwawona wanyamwe wose, wasongoneche nnope pakuŵa mwapilikene kuti alwasileje.

27 Kusyene, alwasileje mwa kuwandichila kuwa. Nambo Akunnungu wanakolele chanasa, nganankolele chanasa jwelejo pe, nambo ni une jwakwe kuti ninapunde kusongoneka.

28 Kwayele, nguntuma kukwenu chitema pe kuti pachimwaone sooni nsangalale ni une kulilasika kwangu kumale.

29 Nipele mumpochele kwa lukondwa lose nti nlongo njenu, nku-lumbikana ni Ambuje. Mwachimbichisye wandu waali mpela jwelejo.

30 Pakuŵa waliji mchakogoya cha kuwa kwa liwamba lya masengo ga Kilisito. Nombewo waliji mchakogoya kuti angamuchisye une apala pamwale-pele mwachinsyene kungamuchisya.

3

Kukundikwa ni Akunnungu

¹ Mbesi, achalongo achinjangu, nsengweje kwa ligongo lya kulumbikana ni Ambuje. Ngangupela kunlembela sooni indu ilaila inalongolele kunnembela, pakuwa yeleyo chiinfai wanyamwe.

² Nilolechesye ni awala wakuitendekanya ya chigongomalo, waali mpela mbwa, wandu wakukanganyichisya kuumbala.

³ Uweji tuli wandu waumbale isyene, nga wa wanyawo, pakuwa tukwapopelela Akunnungu kwa kulongoswa ni Mbumu jwao ni tukulilapa kwakulumbikana ni Kilisito Yesu. Ngatukuikulupilila indu yaikutendekwa mu chiilu.

⁴ Nambo uneji ngakombwele kuikulupilila indu yaikutendekwa mu chiilu. Iwaga kwana mundu wakuganisya kuti akukumbola kulifunila chisyo welo cha kuumbala, une naapundile.

⁵ Naumbele panaliji ni mo wa nane pakumala kupagwa. Uneji ndili Mwisilaeli jwa lukosyo lwa Benyamini ni Mwebulania kwa chipago. Nkati kugakamulisya malajisyo, naliji Mfalisayo,

⁶ nachalile nnope kwalagasya mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito. Nkati kutendekwa wambone paujo pa Akunnungu kwa kwitichisya Malajisyo, naliji jwangali chilewo.

⁷ Aila indu yose inaiweni ili yakupoka kwaune, sambano nguiwona yangali chindu kwa ligongo lya Kilisito.

⁸ Elo, nga wa yeleyo pe, indu yose nguiwona yangali chindu kwa ligongo lya chindu chachikulungwa chambone cha kwamanyilila Kilisito Yesu, Ambuje wangu. Kwa ligongo lyao nyasile indu yose ni kwiwalanjila usakwa kuti naapate Kilisito

⁹ ni kulumbikana nawo kuli kusyene. None nganguwalanjilwa sooni jwambone paujo pa Akunnungu kwakujitichisya malajisyo, nambo nguwalanjilwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kwakulupilila Kilisito. Kwele kutendekwa jwambone paujo pa Akunnungu kukutyochela kwa Akunnungu kwa litala lya chikulupi.

¹⁰ Ngusaka namanyilile Kilisito ni machili ga kusyuka kwakwe, ngusaka laje mpela iwatite kulaga ni kuwa kwa ligongo lyao mpela iwatite kuwa kwa ligongo lyangu,

¹¹ akuno njilolelaga kuti Akunnungu chasyusye.

Nguutuka kuti iche pangusaka kwika

¹² Ngangusaka kusala kuti masile kwika kumbesi pane ndili jwamalilwe. Nambo nguchalila kuti mbate ntulilo, kwa litala lya wele ntulilo wo Kilisito Yesu asyene ambatile une meje jwao.

¹³ Achalongo achinjangu, nganguliganichisya kuti masile kupochela ntulilo, nambo nguchitenda chindu chimo pe, nguiliwalila indu yepite ni nguchalila kuti ngole indu yaikwika.

¹⁴ Nguutuka kuti nyiche kumbesi luwilo, kuti mbochele ntulilo wa Akunnungu wa mo wa gose pangali mbesi, aula uwilanje watuwilasile Akunnungu kwa litala lya Kilisito Yesu.

¹⁵ Uwe wose watukusile mmbumu, tunganisyeje yimo. Naga nkwete maganiso gane, Akunnungu tambunukulile chindu cho.

¹⁶ Nambo, kwa yailiyose tujendelechele mmbujo mu litala lilyolyo lyatukuiye mpaka sambano.

¹⁷ Achalongo achinjangu, musyasye une. Mwaloleje yambone wakupichikuya chisyasyo cha majende gatumpele wanyamwe.

¹⁸ Nansalile kakajinji chindu chi, ni sambano ngunsalila sooni akuno njililaga, wandu wajinji akutama nti wammagongo wa nsalaba wa Kilisito.

¹⁹ Mbesi jao jili wonasi, pakuwa nnungu wao ali misese ja chiilu. Akulilapila indu ya soni, ni ng'anisyo syao sili pachanya pa indu ya pachil-
ambo pa.

²⁰ Nambo uweji kumangwetu kwinani, ni kutyochela kweleko tukwalolela Nkulupusyo jwetu kwa lungwanu Ambuje wetu Che Yesu Kilisito aiche kutyochela kwinani.

²¹ Welewo chaigalauseye ilu yetu ya kuwola, ni kuilandanya iwe mpela ni chilu chao cha ukulu. Kwa ukombole wo akukombola kuilongosya indu yose.

4

Malowe ga kulimbisya ntima

¹ Kwayele, achalongo achinjangu wakunonyelwa, ngulajila kwannope kwaona sooni. Wanyamwe ni wanli lukondwa lwangu ni chindu changu chachili mpela singwa. Wakunonyelwa wangu ngummenda njime kwakulimb-
banganana nkulumbikana ni Ambuje.

² Ngunchondelela che Euodia ni che Sintike mme ni nningwa umo nti achalongo kwa kulumbikana ni Ambuje.

³ Nomwe katumetume njangu jwakukulupichika, ngummenda mwaka-
muchisye achakongwe wa, pakuwa walasile kwannope pamo noneji, pa-
masengo ga kwenesya Ngani Jambone pamo ni che Kelementi ni achinjangu
wane wawapanganyisye masengo pamo noneji, wosewo meena gao galem-
bechekwe mchitabu cha umi.

⁴ Nsengweje mowa gose nkulumbikana ni Ambuje. Ngusala sooni nseng-
weje!

⁵ Kulitimalika kwenu kumanyiche kwa wandu wose, Ambuje ali chiwandi
kuuja.

⁶ Kasinlisausya nkati chindu chachili chose, nambo kwa chachili chose
mwasalile Akunnungu kwa kupopela ni kwachondelela ni kwatogolela.

⁷ Ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu chachikupunda umanyilisi
wauli wose wa wandu, tichigose mitima jenu ni miningwa jenu uchenene mu
kulumbikana kwenu ni Kilisito Yesu.

⁸ Mbesi, achalongo achinjangu nganiseye nkati yose yambone ni
yaikuwajilwa kulapikwa ni indu yose ya usyene ni indu yambone ni indu
yaikwanonyelesya Akunnungu ni yose yaili yambone, ni yakuwajilwa
kwilapa, ni yose yakusalala ni yakuchimbichikwa.

⁹ Ntendeje indu yose imwalijigenye ni imwaipochele kutyochela kwan-
gune, ni yanayose imwaipilikene ni imwaiweni kwangune. Ni Akunnungu
wakwatenda wandu atame kwa chitendewele chawe pamo ni wanyamwe.

Che Paolo akwatogolela Wafilipi

¹⁰ Nasengwile nnope nkulumbikana ni Ambuje, pakuwa nkungumbuchila
soon. Isyene nguti, ngangusala kuti mwandiwalile nambo lyansowile lipesa
lya kulosya kuti nkuungumbuchila.

¹¹ Nnganguwecheta yeje pakuwa ngwete yaikuusowa, ligongo nalijigenye
kulisinga mu indu indi nayo.

¹² Nakumanyi kutama ndili jwangali chindu ni sooni ngumanyilila kutama ndili ngwete ipanje. Nalijigenye indu yose, kola sala pane kwikuta, kukola yachuluka ni kusoŵekwa nombe.

¹³ Ngukombola kupanganya indu yose kwa litala lya Kilisito ŵakuumba machili.

¹⁴ Nambo mwatesile yambone kukumulangana none nkulaga kwangu.

¹⁵ Ŵanyamwe Ŵafilipi nkumanyilila yambone kuti, panatyosile ku Make-donia, chitandilile kundanda panalalichilaga Ngani Jambone, nganiupagwa mpingo wa Ŵandu ŵakukulupilila Kilisito uŵakumulene noneji kwa ngani jakwausya ni kupochela, ikaŵe Ŵanyamwe pe.

¹⁶ Pakuŵa, namose panaliji ku Sesalonike mwambelechele indu yakungamuchisya kakajinji.

¹⁷ Ngaŵa kuti ngusaka mbochele mbote pe nambo ngusaka upile ujon-jechekwe kukwenu.

¹⁸ Ngwete indu yose ni yakupunda, sooni igumbele, pakuŵa che Epafodito ambelechele yose yaityosile kukwenu. Mitulilo ji jili nti sadaka jajikununjila yambone ni mpela mbopesi jakukundikwa ni jajikwanonyelesya Akunnungu.

¹⁹ Nipele Akunnungu ŵangu tangumbalichisye kwa ukombole wao wekulu yaikunsoŵa kwa litala lya Kilisito Yesu malinga ni ipanje yakwe ni ukulu wakwe.

²⁰ Ukulu uŵe kwa Akunnungu Atati ŵetu moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. Eloo.

Chikomasyo cha kumalichisya

²¹ Mungomachisye Ŵandu wose ŵa Akunnungu ŵakwakulupilila Kilisito Yesu. Achalongo achinjetu ŵaali pamo ni une akunkomasya.

²² Ŵandu wose ŵa Akunnungu ŵakutama pelepa akunkomasya, nnopennope Ŵandu ŵaali mu nyuumba ja Mwenye jwa ku Loma.

²³ Umbone wa Ambuje Che Yesu Kilisito utame pamo ni Ŵanyamwe.

Chikalata chi che Paolo kwa Wakolosai Chilongolelo

Chikalata kwa wakolosai chalembeke ni Nduna che Paolo, liunjili lya 1:1. Walembile chikalata chi ali mchitaŵiko mmusi wa ku Loma. Ikukomboleka chalembeke pa yaka ya makumi nsano ni limo pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Chikalata kwa ŵandu ŵa ku Kolosai pamo ni ikalata ine, kwa ŵandu ŵa ku Efeso ni chikalata kwa che Filimoni ikuŵilanjikwa ikalata ya mchitaŵiko pakuŵa che Paolo walembile ikalata yo ali mchitaŵiko. Walembile chikalata chi kwa ŵandu wakukulupilila Che Yesu ŵa ku Kolosai. Che Paolo nganautandisya mpingo wa ŵandu wakukulupilila Che Yesu ŵa ku Kolosai mpela yatite pakusala mu liunjili lya 2:1, nambo ikukomboleka ŵaliweni kuti akusachilwa ni ŵele ŵandu wakukulupilila Che Yesu wo. Pane mpingo wa ŵandu wakukulupilila Che Yesu watandiswe ni che Epafula pakuŵa ŵaliji mundu jwa ku Kolosai.

Che Paolo ŵatojime kwa ligongo lya majiganyo gampepe ga unami pasikati ja mpingo wa ŵandu wakukulupilila Che Yesu ŵa ku Kolosai. Liuto lyalikulungwa lya chikalata cho lyakunguluchile ngani jo. Ikukomboleka kwaliji ni mpingo wa Ŵakilisito ŵaali Ŵayahudi ŵalinjile kwakanganchisya Ŵakilisito ŵane akuyanje malajisyo ga Chiyahudi gagakutyochela mu Lilangano lya Kalakala, nnopennope yankati kuumbala. Che Paolo akulemba yambone, kuti Ŵakilisito ngakuchilajila chachilichose pane mundu jwalijose ikaŵe Kilisito kuti akombole kukundikwa ni Akunnungu, liunjili lya 1:15-20, ni kuti majiganyo gasyene gali ga chiundu ni ngagakukombola kwapokasya kose, liunjili lya 2:8.

Yaili mwalemo

Che Paolo akutanda kuchilemba chikalata chakwe kwa kwakomasya ŵandu wakukulupilila Che Yesu ŵa ku Kolosai, liunjili lya 1:1-2.

Ni sooni akulemba nkati ukulu wa Kilisito, kweleku kuli kwanga kusyene nkati majiganyo ga unami gagajenele mu Kolosai, liunjili lya 1:3-3:4.

Mpela yaitite pakusyoweleka mu ikalata yakwe yejinji, che Paolo akulemba mbindikati jine ja chikalata kwa kulemba malajisyo kulosya yakuti kusachilwa Ŵakilisito kutama, liunjili lya 3:5-4:6.

Che Paolo akumalichisya kulemba chikalata chakwe kwa kwakomasya ni kwasalila kuti chikalata chi chisomekwe paujo pa wakukulupilila ŵaali mu mpingo jine ŵandu wakukulupilila Che Yesu, liunjili lya 4:7-18.

¹ Une che Paolo, Nduna jwa Kilisito Yesu kwa unonyelo wa Akunnungu ndili ni mpwanga jwetu che Timoseo,

² tukunnembela ŵanyamwe ŵandu ŵa Akunnungu ŵankutama ku Kolosai, achinjetu wakulupilichika mu kulumbikana ni Kilisito. Tukumpopelela unonyelo ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu Atati ŵetu.

Kwatogolela Akunnungu

³ Moŵa gose patukumpopelela ŵanyamwe, tukwatogolela Akunnungu, Atati ŵa Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito.

⁴ Pakuŵa tupilikene inkuti pakwakulupilila Kilisito Yesu ni inkuti pakwanonyela ŵandu wose ŵa Akunnungu.

⁵ Chikulupi chenu ni unonyelo wenu ikukulupilila chilolelo chammichile chile kwini. Mwapilikene kaandanda nkati chilolelo cho, katema pamwalalichilwe Ngani Jambone ja usyene.

⁶ Ngani Jambone jo jannyichilile wanyamwe ni kwenela mu chilambo chose ni kumpelechela umbone, ni kukula mpela ijitite kula pasikati jenu chitandile lyele lyuwa pamwapilikene ni kuwanyilila umbone wa Akunnungu wautite kuwa.

⁷ Che Epafula kapolo njetu jwakunonyelwa, jwelejo ni juwanjigenye wanyamwe jele ngani jo. Jwelejo ali jwakutumichila jwakukulupilichika jwa Kilisito pamalo petu kwa ligongo lyenu.

⁸ Jwelejo ni jwatusalile ngani ja unonyelo wenu umpegwilwe ni Mbumu jwa Akunnungu.

⁹ Kwa ligongo li nowe wakwe chitandilile lyuwa litwapilikene nkati wanyamwe, ngatukuleka kumpopelela. Tukwachondelela Akunnungu antende mmanyilile aila yakwisaka mpanganye mu lunda lose ni umanyilisi wose umpegwilwe ni Mbumu jwa Akunnungu.

¹⁰ Tukupopelela yeleyi kuti nkombale kutama mpela yakuti pakusaka Ambuje, njendelechele kupanganya yaikwanonyela welewo mowa gose. Kwa litala lyo chinkombale kupanganya masengo gagali gose gambone ni kupunda kwamanyilila Akunnungu.

¹¹ Akunnungu amlimbisye kwa litala lya ukombale wose ni ukulu wao, kuti nkombale kupililila indu yose pangapela,

¹² ni kwakusenga mwatogolele Atati, Wantesile wakuwajilwa kupochela indu yose iwagosele wandu wakwe mu umwenye wa lilanguka.

¹³ Pakuwa welewo atukulupwisye kutyochela mmachili ga chipi ni kutujinjisa mu umwenye wa Mwanagwe jwakunonyela.

¹⁴ Kwa litala lya jwelejo tuwombolechekwe ni kulecheleswa sambu syetu.

Kilisito ni masengo gakwe

¹⁵ Kilisito akulandana kwa usyene ni Akunnungu wangakuwoneka. Jwelejo wapali ikana we yepanganyikwe yose kugumbikwa.

¹⁶ Pakuwa kwa litala lya jwelejo, Akunnungu waigumbile indu yose ya kwini ni indu yose ya pachilambo ni yaikuwoneka ni yangaikuwoneka pamo ni waali ni machili pane achakulu pane ilongola pane waali ni ulamsi. Akunnungu waigumbile indu yose kwa litala lyakwe ni kwa liwamba lyakwe.

¹⁷ Kilisito wapali ikana we indu yose kugumbikwa ni kwakulumbikana ni welewo indu yose ilumbikene pamo.

¹⁸ Kilisito ali ntwe wa chiilu chakwe ni chiilu cho chili mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito, nombejo ali ndande ja umi wa chiilu cho nombe ali ndande. Jwelejo ali jwaandanda kusyuka kuti awe jwaandanda mu indu yose.

¹⁹ Pakuwa yanonyesye Akunnungu asyene kuti utindimisyu wakwe wose uwe mu nkati mwa Kilisito.

²⁰ Akunnungu wajilenye indu yose kwa litala lya Kilisito, ni kwa miasi jakwe jijamwasiche pa nsalaba jatesile chitendewele ni indu yose yali pachilambo ni kwini.

²¹ Ni wanyamwe kalakala mwaliji ntalikangene ni Akunnungu, nombe mwaliji wammagongo wao pakuwa mwaganisisye yachigongomalo ni mwatesile yachigongomalo.

²² Nambo sambano, Akunnungu wântesile mwanya mme achambusan-gagwe kwa litala lya chiwa cha chiilu cha Kilisito kuti anjausye paujo pao akuno ndi wâswela, wângali sambi namose chilewô.

²³ Nambo wanyamwe nkusachilwa kwendelechela kutama mu chikulupi, namose nkakunda kutinganyikwa ni kusaama mu chilolelo chila chimwachipatile katema pamwapilikene Ngani Jambone. Une che Paolo natendekwe kuwâ jwakutumichila jwa Ngani Jambone jila jijalalichile kwa wându wose pachilambo pose.

Masengo ga che Paolo kwa mpingo wa wându wakukulupilila Kilisito

²⁴ Sambano ngusengwa kwa masausyo gangupata kwa ligongo lyenu. Kwa litala lya kulaga kwangu kwa chiilu, ngugumbalichisya aila yaipungwiche mu kulaga kwa chiilu cha Kilisito, yaani mpingo wa wându wakukulupilila Kilisito.

²⁵ Ni une natendekwe ni Akunnungu kuwâ katumetume jwa wându wakukulupilila Kilisito. Masengo gasyene gali, kulalichila Liloŵe lyao kwa utindimisyô,

²⁶ ni liloŵe lyo lili chantemela chichasisiche kwa wându wose chitandile kalakala, nambo sambano chimanyichikwe kwa wându wakwe.

²⁷ Pakuwâ Akunnungu asachile kwamanyisya wându chantemela cho yachitite pakuwâ chachikulungwa ni cha ukulu chichajenele kwa wându wangaŵa Wayahudi wose. Chantemela cho chili achi, Kilisito ali nkati mwenu, ni wanyamwe wakwe chinkole liunjili lya ukulu wa Akunnungu.

²⁸ Kwa ligongo lyo, tukunlalichila Kilisito kwa wându wose. Tukunjamuka ni kunjiganya kila mundu kwa lunda lose, kuti tukombole kunnyikanawo kila mundu paujo pa Akunnungu ali jwautindimisyô mu nkulumbikana ni Kilisito.

²⁹ Kuti ndende yeleyo ngupanganya masengo ni kuchalila kwa machili gamakulungwa ga Kilisito gagakupanganya masengo nkati mwangu.

2

¹ Ngusaka mmanyilile inguti pakupanganya masengo kwa kuchalila kwa ligongo lyenu ni kwa ligongo lya wându wa ku Laodikia ni kwa ligongo lya wose wanganamone une.

² Ngupanganya yelei kuti atulaswe mitima ni kulumbikana pamo mu unonyelo ni pakupunda yeleyo akombole kugumbalichiswa upile kwa winji ni kumanyilila kwa kusyene. Pele chakombole kuchimanyilila chantemela cha Akunnungu, malumbo gakwe kwamanyilila Kilisito asyene.

³ Welewo pe ni wakukombola kwatenda wându alumanyilile lunda lose ni umanyilisi wose wa Akunnungu.

⁴ Ngunsalila wanyamwe maloŵe ga kuti mundu akanlambusya kwa maloŵe gakunnyenga namuno gakuwoneka gambone.

⁵ Pakuwâ atamuno ndalichile kwa chiilu, nambo ndili pamo ni wanyamwe mu mbumu, none ngusengwa kwiwona ipanganyo yenu ikwendelechela kwa ukotopasyo ni inkuti pakwima chimilê nkwakulupilila Kilisito.

Umi wa usyene nkulumbikana ni Kilisito

⁶ Nipele pakuwâ mwapochele Kilisito Yesu kuwâ Ambuje wenu, iyoyo njendeje nkulumbikana ni welewo.

⁷ Njendelechele kukamulangana nawo mpela ila nkuwika michiga nkati mwakwe ni umi wenu utawikwe pachanya pakwe ni kwima nkulimbangana

mu chikulupi mpela imwatite kujiganyikwa. Pakupunda yeleyo mmeje wakatogolela nnope.

⁸ Nlilolechesye akaika mundu kukunnambusya kwa malowe ga majiganyo gaunani, ndande jakwe jili mapochelo ga wandu ni ga masoka gagakulamula pachilambo nambo ngagakutyochela kwa Kilisito asyene.

⁹ Pakuwa chinungu chose cha Akunnungu chili mu nkati mwa chiilu cha Kilisito.

¹⁰ Ni nkulumbikana nawo, wanyamwe nkwele umi wautindimisyu. Welewo akwele ulamusi pa masoka gagakutawala ni achakulu wose.

¹¹ Nkulumbikana ni Kilisito wanyamwe mwaumbele ni kusileka tama syangalumbana simpagwile nasyo nambo kuumbala kwangatendekwa kwa makono ga wandu nambo mmumbeswe ni Kilisito nsyene.

¹² Pakuwa pamwabatisilwe mwasichikwe pamo ni Kilisito, ni mu ubatiso wo iyoyo wanyamwe mwasyuchile pamo nawo ligongo mwakulupilile machili ga Akunnungu, juwanyusisye Che Yesu.

¹³ Kalakala mwaliji wawe ligongo lya sambu syenu ni tama sya chiilu syangalumbana simpagwile nasyo syasikusaka kupanganya sambu syaliji syangatyochekwa. Nambo sambano Akunnungu ampele umi pamo ni Kilisito. Nombe Akunnungu atulechelesye sambu syetu syose,

¹⁴ pawachipukwite chikalata chachilembekwe magambo getu pamo ni malajisyo gakwe chati Akunnungu akatulumulile uwe, wachipukwite kusyene kwa kuchiwamba pa nsalaba.

¹⁵ Pa nsalaba po Kilisito wagasumwile machili masoka gagakutawala ni achakulu wakatawala. Watasile soni paujo pa wandu kwa kwakwekwelemya nti wandu watawikwe mu ulendo kwalosya kuti wapundile.

¹⁶ Nkakunda mundu jwalijose kummichila lilajisyo nkati chakulya ni yakung'wa atamuno yankati lyuwa lya chindimba pane Lyuwa lyakuwoneka lwesi pane Lyuwa lya Kupumulila.

¹⁷ Ayiyi yose ili chiwilili cha indu yaikwika yo, nambo usyene wa yele yose uli Kilisito nsyene.

¹⁸ Nkajitichisya kulumulikwa ni mundu jwalijose jwakulilola kwa paasa kuti ali jwakulitulusya ni jwakwapopelela achikatumetume wa kwinani. Mundu jwanti yele akulifuna kwa indu yaiweni ni kwa ligongo lya lunda lwakwe.

¹⁹ Mundu jo alesile kukamulangana ni Kilisito waali ntwe wa chiilu. Kwa litala lya welewo chiilu chose chikutagwa machili ni kulumbikanywa pamo kwa iwalo ni mitasi jakwe, nombecho chikukula kwa unonyelo wa Akunnungu.

Kuwa ni kutama pamo ni Kilisito

²⁰ Wanyamwe mwawile pamo ni Kilisito ni kuwombolwa kutyochela mu machili ga masoka gagakulamula pa chilambo. Ana ligongo chi nkutama mpela wandu wa pa chilambo? Kwa chichi nkugajitichisya malajisyo gati yeleyo,

²¹ “Nkakamula chelechi, nkapasya chelechi, nkakwaya achila”?

²² Yeleyo yose chiwe yangalimate yamalaga kutumika. Yeleyo yose ili malajisyo ni majiganyo ga wandu pe.

²³ Isyene malajisyo ga gakuwoneka kuwa ga lunda, nkupopela kwaliwichile achinsyene ni nkulitulusya kwao ni nkuchilongosya chiilu

kwakuchisauya. Nambo yele yose nganikola machili ga kusilekasya tama sya chiilu.

3

¹ Nsyuchile pamo ni Kilisito, kwayele muiganisye indu yaili kwinani kwali Kilisito atemi upande wauli ni ulamusi wa Akunnungu.

² Nganisyeje indu yaili kwinani ni ngaŵa yaili pa chilambo pano.

³ Pakuŵa ŵanyamwe mwaliji ŵawe ni umi wenu usisiche pamo ni Kilisito munkati mwa Akunnungu.

⁴ Kilisito ali umi wenu wa usyene, nombewo pachawoneche sooni nipele ŵanyamwe chimmoneche pamo nawo mu ukulu wao.

Utame wa kalakala ni utame wa sambano

⁵ Nipele, nsiulaje kila tama syangalumbana simpagwile nasyo sya pachilambo yaani chikululu ni usakwa ni tama ni nganisyo syangalumbana ni lipamo yaili nti kupopela inyago.

⁶ Kwa ligongo lya sambi si, lutumbilo lwa Akunnungu lukwaichilila ŵelewo ŵakukana kupilikanichisya.

⁷ Kalakala, ŵanyamwe mwatamaga nkusikuya tama syangalumbana simpagwile nasyo.

⁸ Nambo sambano nneche yeleyi, lutumbilo ni tama ni chigongomalo ni kwatukana Akunnungu. Maloŵe gangalimate ganakopoche nkang'wa mwenu.

⁹ Kasinnambusyana, pakuŵa ntyosisye tama syangalumbana simpagwile nasyo pamo ni isambo yakwe yose,

¹⁰ ni kuuwala umi wa sambano, aula umi waukwendelechela kutendekwa wa sambano ni Akunnungu ŵakugumba. Ni kwa kwamanyilila uchenene chikuntende mme mpela ŵelewo.

¹¹ Kwa ligongo lyo, ngapagwa sooni utinda pasikati ja Ŵayahudi ni Ŵagiliki, ŵaumbele ni ŵangaumbala, jwasyomile ni jwangasyoma, kapolo ni jwalechelelwe. Nambo Kilisito ali yose nombe ali mu yose.

¹² Ŵanyamwe ndi ŵandu ŵa Akunnungu, jwelejo ŵannonyele ni kunsagula kuti mme ŵandu ŵakwe. Kwa yele mmanje ni ntima wa chanasa ni ntima wambone ni wa kulitulusya ni kulitimilika ni upililiu.

¹³ Mpilililane jwine ni jwine ni kulechelesyana katema kakalikose mundu akolaga ni maloŵe gakummechetela jwine. Nnechelesyane mpela Ambuje yatite pakunnechelesya ŵanyamwe.

¹⁴ Pakupunda indu yose, njonjehesye unonyelo pakuŵa unonyelo ukutawikanya indu yose mu umo uuli utindimisyo.

¹⁵ Chitendewele cha Kilisito chitawale mmitima jenu, pakuŵa Akunnungu ammilasile ŵanyamwe kuti chipagwe chele chitendewele mu chiilu chimo, ni mme ŵakutogolela.

¹⁶ Utenga wa Kilisito ugumbale nkati mwenu. Njiganyane ni kujamukana kwa lunda lose. Njiimbe sabuli ni nyimbo syakwalapa Akunnungu ni nyimbo sya kwapopela akuno nchajimbilaga Akunnungu kwa kutogolela mmitima jenu.

¹⁷ Chichintende chose pane kuŵecheta, mpanganye yose kwa liina lya Ambuje Che Yesu ni kwatogolela Akunnungu Atati kwa litala lyao Che Yesu.

Mundu yakusachiwa pakutama mu utame wa sambano

18 Wanyamwe achakongwe, mwapilikanichisye achiwankwenu, yeleyi ni yakuti pakwanonyelesya Ambuje.

19 Ni Wanyamwe achalume, mwanonyele achiwankwenu, ni kasimma wakalipa kukwao.

20 Ni Wanyamwe wanache mwapilikanichisye achawelesi wenu mu yose, pakuwa chelechi chikwanonyelesya Ambuje.

21 Ni Wanyamwe achawelesi kasimwalipula wanache wenu, kuti akapwa ntima.

22 Ni Wanyamwe achikapolo mwapilikanichisye awala waali achakulu wenu kwa chiilu mu indu yose, nkapilikanichisya pe katema pakummona kuti mmoneche wambone kukwao nambo ntendeje yeleyo ni ntima wenu wose ligongo lya kwachimbichisya Ambuje Che Yesu.

23 Chinkutenda chachilichose, ntende ni ntima wenu wose, mpela nkwa-tendela Ambuje ni ngawa nkwatendela wandu.

24 Nkumbuchile kuti Ambuje chachimpa wanyamwe mbote jakwagosela wandu wao. Pakuwa Kilisito ali Ambuje wa usyene unkwatumichila.

25 Pakuwa jwalijose jwakupanganya yangalumbana, chapochele malipilo ga yangalumbana yapangenyee, ligongo Akunnungu nganakola lusagu kose.

4

1 Ni Wanyamwe achakulu mpanganye yaili yambone kwa achikapolo wenu mpela yakuti pakusaka Akunnungu, nchimanyililaga kuti nomwe wakwe nkwele Ambuje kwini.

Malajisyo kwa Wakilisito wose

2 Mwapopelele Akunnungu pangapela ni pankupopela mmeje meeso ni kwatogolela Akunnungu.

3 Iyoyo ntupopelele nowe, kuti Akunnungu atupe lipesa lya kulalichila ntemela nkati Kilisito. Kwa ligongo lya utenga wo, une ndili mu chitawiko.

4 Nipele mumbopelele kuti ngombole kuwecheta yaikuti kuwajilwa kwa litala lyalikukombola kuchiwika chantemela cho pangasisika.

5 Njendeje kwa lunda pankutama ni wandu wangakukulupilila Kilisito, nchitumiyaga yambone lipesa linkwete.

6 Mowa gose aila yose inkusala yakamuchisye wandu, ni nkusachilwa kunjanga chambone mundu jwalijose.

Chikomasyo chakumalichisya

7 Nguntuma che Tukiko kukwenu, jwelejo ali nlongo njetu jwakunonyelwa, jwakutumichila jwakukulupilichika ni kapolo njetu mmasengo ga Ambuje, chammanyisye wanyamwe ngani syangu syose.

8 Kwa ligongo lyo nguntuma kukwenu kuti ajitusye mitima jenu kwakun-salila ngani syetu.

9 Akwika pamo ni che Onesimo nlongo njetu jwakunonyelwa ni jwakukulupilichika, jwelejo ali mundu jwa kukwenu. Wanyawo ni uchansalile yose yaikutendekwa apano.

10 Jwantawe njangu che Alisitako akunkomasya. Nombe che Maliko mwipwagwao che Banaba iyoyo akunkomasyanga. Malajisyo gakwe mmasile kugapochela, aikaga kukwenu mwapochele chambone.

11 Nombe che Yoshua, jwakuwilanjikwa Yusto iyoyo akunkomasya. Mwa Wayahudi wawakupilile ni watatu pewo wakupanganya masengo pamo ni une kwa ligongo lya Umwenye wa Akunnungu, wanyawo ni wakungamusya une.

¹² Che Epafula, njenu, kapolo jwa Kilisito Yesu akunkomasya. Moŵa gose ngaakupela kumpopelela kuti nlimbangane ni kwima chiimile ni kwendelechela kukulupilila ni kupanganya yakuisaka Akunnungu.

¹³ Ngukombola kusala umboni nkati ŵelewo kuti akupanganya nnope masengo kwa ligongo lyenu ni kwa ligongo lya ŵandu ŵa ku Laodikia ni kwa ligongo lya ŵandu ŵa ku Hielapoli.

¹⁴ Che Luka jwantela jwetu jwaunonyelo ni che Dema akunkomasya.

¹⁵ Mwakomasye achalongo achinjetu ŵa ku Laodikia pamo ni che Nimfa ni mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ŵakusimana mu nyumba jao.

¹⁶ Mwamalaga kusyoma chikalata chi mwape mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito wa ku Laodikia achisyome. Nombe chikalata chinalembele ŵandu ŵa ku Laodikia ampanje ŵanyamwe nsyome.

¹⁷ Mwasalile che Alikipo kuti masengo gapegwile ni Ambuje kupanganya amalichisye.

¹⁸ Uneji che Paolo ngulemba yeleyi ni nkono wangu nansyene kunkomasya. Kasindiŵalila kuti une ndili muchitaŵiko. Ngummedela umbone kutyochema kwa Akunnungu.

Chikalata chaandanda chi che Paolo kwa Wasesalonike Chilongolelo

Chikalata chaandanda kwa wāndu wā ku Sesalonike chalembeke ni Nduna che Paolo (1:1). Mu ikalata iwalembile che Paolo, chikalata chi chikuloleka chaliji chandanda kuwīchikwa mu Bibilia ni chalembeke pa yaka ya 51 pakumala kupagwa Kilisito. Che Paolo wāliji ku Kolinto katema pa wāaemblebe chikalata chi wāndu wākunkulupilila Kilisito wā ku Sesalonike, wāndu wākunkulupilila Kilisito wā wāpatile katema ka ulendo wao wawīli wa kwalalichila wāndu ngani sya Che Yesu, (Masengo ga achinduna 17:1-10). Mu chitabu cha Masengo ga achinduna asasile kuti mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito wo waliji ni Wāyahudi wāampepe ni Wāgiliki achajinji.

Che Paolo nganakombola kutama ku Sesalonike katema kakajinji pakumala kwapata wāndu wākunkulupilila Kilisito, kwapele kanyuma wāapelechele chikalata chi kwatulasya ntima Wākilisito kweleko. Chikalata cho chisasile indu yose ni chikwete malajisyo gampepe gankati yakuti kusachilwa Mkilisito kutama. Che Paolo asasile indu impepe ya kuliwika chile katema Kilisito pachaiche kaawīli. Panepa Wākilisito wāali mumpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito wā ku Sesalonike wāsengwile kwa ligongo lya ngani ji. Che Paolo atumie kuika kwa Kilisito kaawīli mpela ligongo lya kutama utame waukwakusya Akunnungu (5:6-8).

Yaili mwelemo

Che Paolo akutanda kuchilemba chikalata chi kwa kwakomasya wāndu wākunkulupilila Kilisito ni kwatogolela Akunnungu kwaligongo lyao (1). Che Paolo akusala yankati ipanganyo yao ni yankati ngani ji wāsaliwile ni che Timoseo (2:3).

Che Paolo akwasalila yakuti kusachilwa kutama Wākilisito mu lilanguka lya kwika kwa Che Yesu kaawīli (4:1-5:15).

Che Paolo akumalichisya kwa kwakomasya kaawīli wāndu wākunkulupilila Kilisito ni sooni akwachondelela kila mundu mu mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito atende yakuti kukombola asyome chikalata cho (5:16-28).

¹ Une che Paolo ni che Siluwano ni che Timoseo, tukunnembela wānyamwe mpingo wa wāndu wākunkulupilila Kilisito wa kwele ku Sesalonike wāndi wāndu wākwake Akunnungu Atati ni Ambuje wētū che Yesu Kilisito. Tukumendela ntuuka ni chitendeweke kutyochele kwa Akunnungu.

Umi ni chikulupi cha Wasesalonike

² Tukwatogolela Akunnungu mo wā gose kwa ligongo lyenu wose ni kunkumbuchilanga mmapopelo getu pangapela.

³ Paku wā paujo pa Akunnungu Atati wētū tukukumbuchila inkuti pakutumichila kwa chikulupi ni inkuti pakulisausya ni masengo ligongo lya unonyelo wenu. Iyoyo tukukumbuchila ichitite kulimbichika chilolelo chenu kwa Ambuje wētū Che Yesu Kilisito.

⁴ Achalongo achinjetu wākunonyelwa ni Akunnungu, tukumanyilila kuti wēlewo ansagwile mme wāndu wākwake.

⁵ Pakuŵa patwalalichile Ngani Jambone kukwenu nganitulalichila kwa maloŵe pe, nambo kwa machili ni ukamuchisyo wa Mbumu jwa Akunnungu tuchimanyililaga kuti utenga wo uli wa usyene. Nkumanyilila itwatite kutama pamo ni ŵanyamwe, twatemi yambone kwa kunkamuchisya ŵanyamwe.

⁶ Ŵanyamwe mwatusyasisye uweji ni mwasyasisye Ambuje. Namuno mwalageswe kwannope mwalipochele Liloŵe lya Akunnungu kwa lukondwa lwalukutyochela mu Mbumu jwa Akunnungu.

⁷ Kwa litala li ŵanyamwe mwatendekwe chisyasyo kwa ŵakukulupilila wose ŵa ku Makedonia ni ku Akaya nombe nako.

⁸ Pakuŵa kutyochela kukwenu lisonile liloŵe lya Ambuje, ngaŵa pa Makedonia ni pa Akaya pe, nambo posepose ngani ja chikulupi chenu kwa Akunnungu chijenele. Kwa pele uweji nganitulakola chindu chakusala.

⁹ Achinsyene wo akuŵalanga ngani ja ulendo wetu patwanjimajimile, intite pakutupochela ni intite kuileka inyago ni intite pakwagalauchila Akunnungu. Mwatesile yeleyo kuti mwatumichile Akunnungu ŵajumi ni ŵausyene.

¹⁰ Sambano nkunlindilila Mwanagwe juchatuluche kutyochela kwini, yaani Che Yesu juŵansyusisye mu ŵawe, nombewo ni ŵakutukulupusya mlutumbilo lwa Akunnungu lwalukwika.

2

Ukatumetume u che Paolo ku Sesalonike

¹ Achalongo achinjetu, mwanya mwachinsyene nkumanyilila kuti kunjimajimila kwetu nganikuŵa kwa iyiyi peyi.

² Mpela inkuti kumanyilila, tukanaŵe kwika kukwenu twalageswe kaje ni kutukanwa ku Filipi ko. Namose kwaliji ni kutukanila kwannope, Akunnungu ŵetu ŵatukamuchisye kunlalichila Ngani Jambone jakwe pangajogopa.

³ Utenga watukuulalichila kukwenu ngaukukulupilila unami atamuno nningwa wangalumbana atamuno ngatukusaka kunlambusya mundu jwalijose.

⁴ Nambo moŵa gose tukusala mpela yakuti kutukulupilila Akunnungu pakuŵa ŵelewo paŵatukundile kuti tukuŵajilwa, ŵatupele masengo ga kulalichila Ngani Jambone ji kwa ŵandu. Nningwa wetu ngaŵa kwanonyelesya ŵandu nambo tukusaka kwanonyelesya Akunnungu, ŵakusimanyilila ngansyo sya mitima jetu.

⁵ Akunnungu ali jwaumboni jwetu, ni ŵanyamwe mwachinsyene nkumanyilila kuti namose lyuŵa limo nganituŵa ni maloŵe ga kulikombakomba kwa ŵandu atamuno maloŵe ga kunyenga, namose kukola ipanje yenu kwa kalamuka.

⁶ Nganitusaka kulapikwa ni ŵandu atamuno ni ŵanyamwe atamuno ni ŵandu ŵane,

⁷ namuno uweji tuli achinduna ŵa Kilisito, tukakombwele kunkanganichisya kuti ntujitichisye uwe. Nambo uweji twalitimaliche pasikati jenu mpela achikulu yakuti kwalela achiŵanagwe.

⁸ Uweji twannyonyele nnope mwanya namose kuŵa chile ngaŵa kwa kunnalichila Ngani Jambone ja Akunnungu pe, nambo ni kukoposya umi wetu iyoyo kwa ligongo lyenu, pakuŵa kusyene mwanya ndi ŵakunonyelwa ŵetu.

⁹ Achalongo achinjangu, nkukumbuchila itwatite kulaga ni kugapan-ganya masengo ga kulimba. Patwalalichilaga Ngani Jambone ja Akun-nungu, twapanganyisye masengo muusi ni chilo kuti tukantopela atamuno jumo jwa Wanyamwe.

¹⁰ Wanyamwe ndi waumboni wetu, ni Akunnungu nombe ali jwaumboni jwetu itwatite pakutama pasikati jenu mwanya wankukulupilila, twatemi yaikuti pakuwajilwa kwa uswela ni pangali kulalatilwa.

¹¹ Nkumanyilila kuti twanjamwiche jwalijose nti atati yakuti kwapan-ganyichisya achiwanagwe.

¹² Twanlimbisye ni kwatusya mitima ni kwajamuka kuti nkombole ku-tama kwa kwaajila Akunnungu wakummilanga kwinjila mu Umwenye ni ukulu wao.

¹³ Sooni tukwete ligongo liine lya kwatogolela Akunnungu pangaleka pakuwa patwannyichisye Ngani Jambone ja Akunnungu, mwajipilikene ni kujipochela. Mwajipochele nga wa nti lilo we lya wandu nambo nti lilo we lya Akunnungu, ni isyene ni ilitite pakuwa. Pakuwa Akunnungu ni wakupanganya masengo mmitima jenu mwanya wankukulupilila.

¹⁴ Achalongo achinjangu, indu iyaakopochele mipingo ja wandu wakunkulupilila Kilisito waali wandu wa Akunnungu wa ku Yudea, ni wanyamwe wakwe inkopochele iyoyo peyo. Pakuwa mwanya mwalageswe ni wandu wa mu chilambo chenu ilaila mpela iwalageswe wanyawo ni Wayahudi achinjao.

¹⁵ Awa la Wayahudi wangakukulupilila ni u wammuleje Ambuje Che Yesu ni wakulondola wa Akunnungu ni kutulagasya nowe wakwe. Wandu wa ngak-wanonyelesya Akunnungu, sooni ali wammagongo wa wandu wose!

¹⁶ Namose walinjile kutukanya kulalichila Ngani Jambone kwa wandu wanga wa Wayahudi kuti akakombola kukulupuswa. Kwa kutenda yeleyo wajonjehesye sambu ni kugumbalichisya ngoo pachanya sambu syatesile mo wa gose. Nambo mbesi jakwe lutumbilo lwa Akunnungu lwaichilile.

Che Paolo akulajila kwajimajimila sooni wandu wa ku Sesalonike

¹⁷ Achalongo achinjetu, uwe twalekangene nomwe kwa mo wa pe, sooni kwaliji kwa ungowonegana nambo nga wa kwa nganisyo syetu. Kanyuma kanandi twasachile kummona sooni.

¹⁸ Kwa ye le twasachile kunjimajimila sooni, uneji che Paolo, nalinjile ka wilika wili kuti iche kukwenu, nambo Shetani watulekasisye.

¹⁹ Uli, patutujime paujo pa Ambuje wetu Che Yesu pataiche tutulilapile chichi nkati kupunda kwetu? Chitulilapilile wanyamwe mwachinsyene. Wanyamwe ni wandi chilolelo chetu, ni lukondwa lwetu ni wandi chindu mpela singwa.

²⁰ Kusyene kwaligongo lyenu, uwe tukulilapa ni kusengwa.

3

¹ Mbesi nganitukombola kupililila kwakupunda, nipele, twaiweni yam-bone kusigalila uwe pe ku Asene.

² Twantumile kukwenu nlongo njetu che Timoseo, jwakwatumichila Akunnungu pamo ni uwe mmasengo ga kulalichila Ngani Jambone ja Kil-isito. Twantumile kukwenu kuti anlimbisye mwanya ni kuntusya ntima nkati chikulupi chenu,

³ kuti chikulupi cha jwalijose pasikati jenu chinatinganyiche kwaligongo lya malagasyo getu ga. Mwachinsyene nkumanyilila kuti chitupate malagasyo go pakuwa uli usache wa Akunnungu kulagaswa.

⁴ Pakuwa, patwaliji pamo ni wanyamwe twansalile chile kuti tutulagaswe, ni mpela inkuti pakumanyilila ni iyoyo yaitite pakuwa.

⁵ Kwa ligongo lyo panalepele kwendelechela kupililila, nantumile che Timoseo kuti manyilile ngani sya chikulupi chenu. Najogwepe kuti pane jwachigongomalo jula anaiche kukunyenya ni masengo gose gatupanganyisye kukwenu gawe gangali chindu.

⁶ Nambo sambano che Timoseo ausile kukwetu kutyochele kukwenu, nombejo atusalile ngani sya kusengwasya sya chikulupi ni unonyelo wenu. Atusalile kuti nkutukumbuchilanga mowa gose, ni kuti nkulajila kutuwona mpela ila nowe wakwe itukuti kulajila kumbona.

⁷ Kwa yeleyo achalongo achinjetu, mkusauka kwetu ni malagasyo gatukugapata tukutulaswa ntima nomwe kwa kupilikana nkati chikulupi chenu.

⁸ Pakuwa sambano tukwete umi, kwa kummona wanyamwe ndi chiimilile nkutama kwa kulumbikana kwenu ni Ambuje.

⁹ Sambano tukukombola kwatogolela Akunnungu kwa ligongo lyenu, malinga ni lukondwa lwatukwete paujo pao kwa ligongo lyenu.

¹⁰ Muusi ni chilo tukwapopelela Akunnungu kwa kuchalila nnope kuti tukole lipesa lya kuonegana sooni kuti tumpe chachilichose chachipungwiche mu chikulupi chenu.

¹¹ Nipele tukwapopelela Akunnungu waali Atati Wetu ni Ambuje Wetu Che Yesu atukolochesye litala lya kwika kukwenu.

¹² Ambuje anjonjehesye ni kunchuluchisya unonyelo wa jwine ni jwine ni kwanonyela wandu wose mpela itukuti kunnonyela wanyamwe.

¹³ Kwayele Akunnungu anlimbiseye mitima jenu ni wanyamwe ngamma ni chilewo ni chimme waswela paujo pa Akunnungu waali Atati Wetu pachauje Ambuje Wetu Che Yesu pamo ni wandu wao wose.

4

Utame waukwanyelesya Akunnungu

¹ Mbesi achalongo achinjetu uweji tunjiganyisye yakuti pakutama kuti nkombole kwanyelesya Akunnungu. Kusyene ntameje yeleyo. Ni sambano tukunchondelela ni kunchisya mu liina lya Ambuje Che Yesu njendelechele kwannope mu utame wo.

² Pakuwa nkugamanyilila malajisyo gatumpele kwa ukombole wa Ambuje Che Yesu.

³ Akunnungu akusaka wanyamwe mme waswela ni ngasimma wandu wa chikululu.

⁴ Jwannume jwalijose pasikati jenu akuwajilwa kumanyilila yakuti pakutama yambone ni wankwawo mu uswela ni kuchimbichikwa,

⁵ ngawa kwa tama jangalimate mpelaga wandu wa ilambo ine wangakwamanyilila Akunnungu.

⁶ Kwa chindu cho, mundu jwalijose akasannewela jwakunkulupilila Kiliso njakwe namuno kunnyenga, pakuwa Ambuje ni wakwalamula wose, mpela ila itwamasile kunsalila ni kunjamuka kwachikali.

⁷ Pakuwa Akunnungu nganatuwilanga kuti tutame mu usakwa nambo tutame mu uswela.

⁸ Kwayele, mundu jwalijose jwakugakana majiganyo ga, ngakunkana mundu, nambo akwakana Akunnungu wakumpa wanyamwe Mbumu jawo.

⁹ Nambo yankati unonyelo wa wakukulupilila achinjetu, ngatukusaka kunlembela chachili chose, pakuwa Akunnungu nsyene anjigenye mwanya inkuti pakusachilwa kunonyelana.

¹⁰ Wanyamwe kusyene nkwanonyela achinjenu wose wa pa Makedonia pose. Ni sambano tukunchondelela achinjetu mpundisye kwannope kupanganya yeleyo.

¹¹ Nchalile nnope kuti nkombole kutama kwa kutulala. Mpanganye indu yenu mwachinsyene ni kupanganya masengo wanyamwe mwachinsyene mpela itwannajisye ila.

¹² Kwanti yeleyo utame wenu chiuwe wa kuchimbichikwa mmbujo mwa wandu wangakwakupilila Kilisito, nombe ngannajila kukamuswa ni mundu jwalijose mu yaikunsowa.

Kuuja kwa Ambuje

¹³ Achalongo achinjetu ngatukusaka mme wangamanyilila yankati ngani sya wandu wajasiche, kuti nkasupuka mpela wandu wane wanganakola chilolelo.

¹⁴ Tukukulupilila kuti Che Yesu wajasiche ni wasyuchile, iyoyo peyo tukukulupilila kuti Akunnungu chiwaichenawo kukwakwe pamo ni Che Yesu, wose wawile achakupililaga Che Yesu.

¹⁵ Pakuwa malinga ni majiganyo ga Ambuje, tukunsalila yeleyi, uweji watuli chiwela wajumi, wachitusigale mpaka pa lyuwa lya kuuja kwa Ambuje, isyene ngatwalongolela welewo wajasiche.

¹⁶ Pakuwa lilamulo chilityosyekwe kaje ni lilo we lya katumetume jwankulu jwa kwini ni lipenga lya Akunnungu, nombe Ambuje nsyene chatuluhe kutyochela kwini. Nipele wele wajasiche achakupililaga Kilisito chasyuche kaje.

¹⁷ Pakumala yeleyo uweji watuli wajumi, watusigele, chitunyakulikwe pamo ni welewo mmaunde kuti tukasimane ni Ambuje kwiunde. Kwayele chitutame pamo ni Ambuje mo wa gose pangali mbesi.

¹⁸ Nipele, ntusyane mitima jenu ni malo we go.

5

Ndiwiche chile kwa kwika kwa Ambuje

¹ Nambo achalongo achinjangu, ngapagwa ligongo lya kunnembela ngani jankati saa ni ndema pachii kopochele yeleyo.

² Pakuwa mwachinsyene nkumanyilila kuti lyuwa lya kuuja Ambuje likwika chisisimuchile mpela jwawiyi yakuti pakwika chilo.

³ Wandu pacha wechete, "Indu yose itulele ni kwana chitendewe," papopo wonasi ukwaichilila mpela chilungusi cha kuligopola chachikunsi mana jwankongwe jwakwete chitumbo, namose wandu wose ngaakombola kuwambala.

⁴ Nambo wanyamwe, achalongo achinjangu nganimma mchipi, namose lyuwa lya linnyichilile chisisimuchile mpela yakuti pakwika jwawiyi.

⁵ Wanyamwe wose ndi wandu wankutamanga mu lilanguka, ni wandu wa muusi. Uweji nganituwa wandu wa chilo atamuno wa chipi.

⁶ Nipele tukagona mpela wane wo, nambo tuchesye ni kulilongosya twachinsyene.

⁷ Pakuŵa ŵandu ŵakugona ŵala, akugona chilo ni ŵandu ŵakukolelwa, akukolelwa chilo.

⁸ Nambo uwe tuli ŵandu ŵa muusi, tukusachilwa kulilongosya twachinsyene. Tukusachilwa kukamulangana ni chikulupi ni unonyelo mpela chakuwala cha chisyano cha kulichinga pantima, ni chilolelo chetu cha ukulupusyo nti chisoti cha chisyano chakulichinga mu ntwe.

⁹ Pakuŵa Akunnungu nganatuŵika tujonasiche kwa lutumbilo lwao, nambo kuti tukulupuswe kwa litala lya Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito,

¹⁰ juŵawile kwa ligongo lyetu kuti namose twaŵaga ŵajumi pane tujasiche tukombole kutama nawo pachauje.

¹¹ Nipele ntusyane ntima jwine ni jwine ni kulimbisyaana jwine ni jwine mpela inkutenda sambano.

Malajisyo gambesi ni chikomasyo

¹² Achalongo achinjetu, tukunchondelela, mwachimbichisye ŵelewo ŵakupanganya masengo pasikati jenu ni ŵakunnongosya ni ŵakunjiganya mu utame wa kunkulupilila Kilisito.

¹³ Mwachimbichisye nnope ni kwanonyela kwa liwamba lya masengo gaakupanganya. Ntameje mu chitendewele pasikati jenu.

¹⁴ Achalongo achinjetu, tukunchondelela, mwajamuche ŵandu ŵaali ni ulesi, mwakamuliseye ntima ŵaali ni lipamba, mwakamuchisye ŵakulepetala, mwapililile ŵandu wose.

¹⁵ Nilolechesye mwachinsyene kuti akasauchisya mundu chakusakala ku chakusakala, nambo moŵa gose ntendelane yaili yambone kwa jwine ni jwine ni kwa ŵandu wose.

¹⁶ Nsagalale moŵa gose,

¹⁷ mwapopelele Akunnungu pangapela,

¹⁸ mwatogolele Akunnungu mu yose yaikutyochela pakuŵa yeleyo ni yakuti pakusaka Akunnungu kukwenu ŵanlumbikene ni Che Yesu Kilisito.

¹⁹ Nkausima mooto wa Mbumu jwa Akunnungu,

²⁰ nkaupwanya utenga waukutyochela kwa Akunnungu.

²¹ Nsosesose yose ni kukamulisa chachili Chambone,

²² nchiŵambale chachilichose chachikuwoneka changalumbana.

²³ Akunnungu asyene ŵakutupa chitendewele answejesye mose, mu mbumu syenu ni mitima jenu ni mu ilu yenu, yele yose ikasimanikwa ni ileŵo kukwenu katema kakwika Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito.

²⁴ Akunnungu ŵammilasilile ŵanyamwe chaitendekanye yeleyo pakuŵa ŵelewo ali ŵakulupilichika.

²⁵ Achalongo achinjetu, ntupopeleleje.

²⁶ Mwakomasye achalongo wose kwa kwalosya kuti nkwanonyela.

²⁷ Ngunnajisya mu liina lya Ambuje kuti mwasyomele chikalata chi ŵandu wose ŵakunkulupilila Kilisito.

²⁸ Tukunsachilanga umbone wa Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito.

Chikalata chaaŵili chi che Paolo kwa Wandu ŵa ku Sesalonike Chilongolelo

Chikalata chaaŵili kwa wandu ŵa ku Sesalonike chalembeke ni Nduna che Paolo (1:1). Walembe chikalata chi katema kakajipi pakumala kuchilemba chikalata chandanda kwa wandu ŵa ku Sesalonike, pa yaka ya 51 pakumala kupagwa Che Yesu. Che Paolo ŵaliji nganatyochi ku Kolinto, ŵaalembelega chikalata chi wandu ŵakukulupilila Kilisito ŵa ku Sesalonike, wandu ŵakukulupilila Kilisito ŵaŵaapatile katema ka ulendo wao waaŵili wa kulalichila ngani ja Che Yesu (Masengo ga achinduna 17:1-10). Asasile mchitabu cha Masengo ga achinduna kuti mpingo wa wandu ŵakukulupilila Kilisito wo waliji ni Ŵayahudi ŵampepe ni Ŵagiliki achajinji.

Wandu ŵakukulupilila Kilisito ŵa ku Sesalonike ŵaliji nkuganisya kwannoŵe nkati moŵa ga mbesi ga chilambo ni kwika ku Che Yesu kaaŵili, pakuŵa che Paolo alembile indu yejinji nkati chelecho mu ikalata yakwe yose kwa wandu ŵa ku Sesalonike. Kuŵandichila nusu ja chikalata chaaŵili chi kwa wandu ŵa ku Sesalonike chikusala yankati moŵa gambesi ga chilambo. Sooni che Paolo akwajamuka yankati kuleka sambu. Kila mundu apanganyeje masengo kwa ligongo lya kukola chakulya chakwe nsyene, (3:6-10).

Yaili mwelemo

Nduna che Paolo akutanda kuchilemba chikalata chakwe kwa kuli-manyukusya nsyene ni kwamanyisya achinjakwe ŵaali nawo, (1:1-2).

Che Paolo akwatogolela Akunnungu kwa ligongo lya wandu ŵakukulupilila Kilisito ŵaali ku Sesalonike ni sooni akwapopelela (1:3-12).

Mu liunjili lyaŵili che Paolo akukunguluchila nkati moŵa gambesi.

Che Paolo akukunguluchila yankati kuleka ulesi ni akwasaka wandu apanganye masengo (3:1-15).

Che Paolo akumalichisya kwa kwakomasya kaaŵili wandu ŵakukulupilila Kilisito (3:16-18).

¹ Une che Paolo pamo ni che Siluwano ni che Timoseo, tukunnembela chikalata ŵanyamwe mpingo wa wandu ŵakukulupilila Kilisito wa ku Sesalonike, ŵanlumbikene ni Akunnungu Atati ŵetu ni Ambuje Che Yesu Kilisito.

² Tukummendela umbone ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu Atati ŵetu ni Ambuje Che Yesu Kilisito.

Ulamusi katema ka kwika ku Che Yesu Kilisito

³ Achalongo, ikutuŵajila kwatogolela Akunnungu moŵa gose kwa ligongo lyenu. Ili yambone kutendekanya yeleyo ligongo chikulupi chenu chikukula nnope ni kunonyelana kwenu kukuchuluka.

⁴ Kwa ligongo lyo, uweji tukulilapa kwa ligongo lyenu, mu mipingo ja wandu ŵakukulupilila Kilisito ŵaali wandu ŵa Akunnungu. Tukulilapa pankwendelechela kwakulupilila Ambuje ni kupililila malagasyo ni masauko gagakunsimana.

⁵ Yeleyo yose ikulosya isyene kuti Akunnungu akulamula kwa umbone kuti mmalanjikwe ŵakuŵajilwa kwinjila mu umwenye wa Akunnungu waunkulajila.

⁶ Akunnungu chachitendekanya yaili yambone, chiwauchisye malagasyo aŵala wose wākunlagasya wānyamwe,

⁷ ni kumpumusya mwanya wankulagaswa pamo nowe. Chelecho chichitendekwe pachaoneche Ambuje Che Yesu achityochelaga kwini pamo ni achikatumetume wakwe wa kwini waali ni machili.

⁸ Akunnungu chiwajamuche kwa malamba ga mooto wekolele aŵala wāndu wākunkana ni wāngakujitichisya Ngani Jambone jankati Ambuje wetu Che Yesu.

⁹ Kwamukwa kwawo chikuwe konangwa kwa moŵa gose pangali mbesi ni kutalikanganywa ni Ambuje ni kutalikanganywa ni ukulu wa ukombole wao,

¹⁰ patachiika lyuwa lyo kuti akuswe pasikati ja waswela wakwe ni kusimonjekwa ni wāndu wose wakwakulupilila. Mwanya iyoyo peyo chimme pamo ni wanyawo pakuwa nkulupilile umboni utwansalile ula.

¹¹ Kwa ligongo lyo tukumpopelelanga moŵa gose kuti Akunnungu wetu ankombolesye kutama malinga ni inkuti pakusachilwa kutama. Tukupopelela kuti kwa ukombole wao amalichisye yose yambone inkusaka kupanganya ni kila masengo ga chikulupi.

¹² Tukupopelela yele kuti liina lya Ambuje wetu Che Yesu likuswe nkati mwenu, ni wanyamwe nkuswe kwa litala lya umbone wa Akunnungu wetu ni kwa Ambuje Che Yesu Kilisito.

2

Mundu Jwachigongomalo

¹ Achalongo achinjangu wakunonyelwa, aji jili ngani ja kwika kwa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito ni kusongangana kwetu pamo paujo pao. Kwayele tukunchondelela nnope,

² kasimpweleswa chitema namuno unantojimye utenga, namose ni liloŵe, namose ni chikalata chachikuganichikwa kuti chityochele kukwetu, chachikusala kuti lyuwa lya kuuja kwa Ambuje limasile kwika.

³ Nkakunda kulambuchikwa ni mundu jwalijose kwa litala lyalili lyose. Pakuwa lyuwa lyo ngaliika mpaka uiche kaje utindiganyo wekulungwa ni Jwachigongomalo awoneche, mundu jo mbesi jakwe jili kujonangwa tikitiki pa mooto wangali mbesi.

⁴ Jwelejo akulikwesya pachanya pa kila chindu chakuchiwilanga wāndu kuti achiminungu pane kuchipopelela. Kwayele chajinjile mu Nyuumba ja Akunnungu ni kutama mwelelemo achiliwilangaga nsyene kuti ali Akunnungu.

⁵ Ana ngankukumbuchila kuti panaliji pamo ni wanyamwe nansalile indu yose yi?

⁶ Nambo kwana chindu chachikulekasya kopochela yeleyo sambano, ni wanyamwe nkuchimanyilila chelecho. Kwayele lyuwa pachiliiche Jwachigongomalo chawoneche pa katema kambone.

⁷ Pakuwa machili gagasisiche ga chigongomalo cho gakupanganya masengo, nambo Jwachigongomalo jula yaani Shetani ngawoneka kose mpaka jwele jwakunlekasya jo pachatyosyekwe.

⁸ Pelepo ni pachakopochele Mundu Jwachigongomalo, nambo Ambuje Che Yesu pachaiche chambulaje kwa mbumu ja pakang'wa pao ni kunjonga kwa ung'alime wa ukulu pachaiche.

⁹ Mundu Jwachigongomalo chachiika ni machili ga Shetani ni kuteendekanya imanyisyo yaili yose ni yakusimonjeka ya unami,

10 ni kutumia chigongomalo chachili chose kwalambusya wose wâkusochele. Wanyawo chasochele ligongo nganaunonyela usyene kuti akulupuswe.

11 Kwa ligongo lyo Akunnungu wapelechele machili ga kusoyasya kuti aukulupilile unami.

12 Kwayele wându wose uwakanile kuukulupilila usyene nambo akusisan-galalila sambi, chalamulikwe.

Nsaagulikwe kuti ankulupusye

13 Nambo ikutu wâjila kwatogolela Akunnungu mo wâ gose kwa ligongo lyenu, achalongo wankunonyelwa ni Ambuje, paku wâ Akunnungu ansagwile wanyamwe chitandile kundanda kuti nkulupuswe kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu kuti ntendekwe wându wâo wâswela kwa chikulupi chenu mu usyene.

14 Akunnungu annaliche mwanya kwa litala lya Ngani Jambone jit-walichile uwe kuti mpochele liuto lya ukulu wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito.

15 Nipele, achalongo achinjetu, njimeje chilimbile ni kukamulisya majiganyo gamwalijiganyisye kukwetu kwa ulalichile wetu pane chikalata chitwannembele.

16 Tukwa wenda asyene Ambuje wetu Che Yesu Kilisito ni Akunnungu Atati wetu ju wâ tunonyele ni kwa umbone wao, wâtupele utulasyo wa mo wâ gose pangali mbesi ni chilolelo chambone,

17 ajitusye mitima jenu ni kunlimbisa mmasengo ni ku wêcheta gambone.

3

Ntupopeleleje kwa Akunnungu

1 Mbesi, achalongo achinjetu, ntupopeleleje kuti utenga wa Ambuje ujenele kwa chitema ni kupochelwa kwa kuchimbichikwa mpela ilitite ku wâ kukwenu.

2 Iyoyo mpopelele kwa Akunnungu kuti atukulupusye ni wându wachigongomalo ni wângalumbana, paku wâ ngana wâ wose wâkukunda kujikulupilila Ngani Jambone.

3 Nambo Ambuje ali wâkukulupichika, nombe chanlimbisye ni kungosa ni Jwachigongomalo jula yaani Shetani.

4 Tukumanyilila isyene mwa Ambuje yakuti nkuitenda ni chinjendelechele kuitenda aila itukunlajisya.

5 Ambuje anlongosye mu kumanyilila kwannope unonyelo wa Akunnungu ni upililiu umpegwile ni Kilisito.

Majiganyo nkati kupanganya masengo

6 Kwa liina lya Ambuje wetu Che Yesu Kilisito tukunnajisya achalongo achinjetu, nlisepusye ni achalongo achinjetu wose wâali wâ ulesi ni wângakugakuya majiganyo gatwanjiganyisye.

7 Wanyamwe mwachinsyene nkumanyilila inkuti pakusachilwa kutusyasya. Paku wâ patwaliji pasikati jenu, uwe nganitu wâ wâ ulesi.

8 Uweji nganitulya chakulya cha mundu jwalijose panganlipa. Nambo twapanganyisye masengo kwa kuchalila ni nkulaga muusi ni chilo, kuti tukampa mundu jwalijose masengo ga kutulela.

⁹ Tukakombwele kutumia ulamusi wetu kuti ntukamuchisye, nambo nganitutenda yeleyo ligongo twasachile tunnosye inkuti pakusachilwa kutenda.

¹⁰ Pakuŵa, namose patwaliji nomwe twannajisye yeleyi, “Mundu jwali-jose jwangasaka kupanganya masengo, akasalya iyoyo peyo.”

¹¹ Tukuŵecheta yeleyi ligongo tupilikene kuti ŵampepe pasikati jenu ali ŵa ulesi, ŵangakupanganya masengo kose, nambo akwamba kulijinjisa mu indu ya ŵandu ŵane.

¹² Kwa liina lya Ambuje Che Yesu Kilisito tukwalajisya ni kwajamuka ŵele ŵandu kuti atulale ni kupanganya masengo kwa ligongo lya kulikolela chakulya chao achinsyene.

¹³ Nambo ŵanyamwe, achalongo achinjangu, kasimpela kutendekanya yambone.

¹⁴ Naga apali mundu jwangasaka kugakumulichisya malajisyo gatukun- lembela nchikalata chi, munlolecheseye kwannope mundu jo, nkasyoŵekana najo melepe akole soni.

¹⁵ Ngasimummalanjila jwelejo nti jwammagongo, nambo munjamuche chisau nlongo njenu.

Malowê ga kumalichisya

¹⁶ Ambuje ŵachitendewele asyene ampe chitendewele moŵa gose ni mulimose. Ambuje atame ni ŵanyamwe wose.

¹⁷ Chelechi ni chikomasyo chingulemba ni makono gangu une che Paolo nansyene. Chelechi ni chimanyisyo changu cha ikalata yangu yose, yeleyi ni inguti pakulemba.

¹⁸ Ngummendela umbone wa Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito utame ni ŵanyamwe wose.

Chikalata chaandanda cha Paolo kwa Timoseo Chilongolelo

Chitabu cha ndanda chi che Timoseo, chili chikalata chiwalembile nduna che Paolo kwapelechela wakulijiganya wa che Timoseo. Chikalata chaandanda chi che Timoseo ikomboleka chalembeke pa chaka cha 62 mpaka 64 Pakumala kupagwa Che Yesu. Yeleyi ikomboleka yaliji chiwandi ni kumbesi kwa umi u che Paolo. Che Paolo waliji ni ulongo ni che Timoseo ni katema kakajinji wammilangaga mwanagwe (Filipo 2:22; 1 Timoseo 1:2; 18).

Chikalata chi chili chimo mwa ikalata ncheche i che Paolo iwajawisye kwa mundu badala ja kwajachisya mpingo wa wandu wakwakulupilila Che Yesu. Ikalata ine itatu yo ili 2 Timoseo ni Tito ni Filimoni. Chikalata cha 1 Timoseo chigumbele malajisyo nkati kwalamba Akunnungu kwa mpingo wa wandu wakwakulupilila Che Yesu (2:1-15) Yakutikusachilwa kuwa ilongola kwa mipingo ja wandu wakwakulupilila Che Yesu (3:1-13) Ni makanyo nkati wakwiganya wa unami (1:3-11; 4:1-15; 6:2-5). Chikalata chi chikulosya che Paolo iwatite pakwajiganya che Timoseo kuwa chilongola pasikati ja mpingo wa wandu wakwakulupilila Che Yesu. Chikalata cha 1 Timoseo chigumbele malajisyo gagakwakamusya ilongola ya mipingo ja wandu wakwakulupilila Che Yesu agano mowa gano kukombola kwalongosya wandu wakwakulupilila Che Yesu.

Yaili mwelemo

Che Paolo akutanda kwa kwakomasya che Timoseo (1:1-2).

Ni sooni che Paolo akwajamuka che Timoseo nkati wakwiganya wa unami (1:3-11).

Nipele che Paolo akwendelechela kuwecheta yakuti pakwatogolela Che Yesu Kilisito (1:12-19).

Soonikawalajisya che Timoseo nkati kwalamba Akunnungu ni ilongola ya mipingo ja wandu wakwakulupilila Che Yesu (2-3).

Che Paolo akuchimalichisya chikalata chakwe kwa kwapa che Timoseo malajisyo gakumalichisya (4-6).

¹ Une che Paolo nduna jwa Che Yesu Kilisito kwa kulajiswa ni Akunnungu Nkulupusyo jwetu pamo ni Che Yesu Kilisito chilolelo chetu.

² Ngunnembela che Timoseo mwanangu jwa usyenesyene mu chikulupi. Ngummendela umbone ni chanasa ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu Atati wetu ni kwa Che Yesu Kilisito Ambuje wetu.

Kwamuka nkati majiganyo ga unami

³ Ngusaka nnonjele ku Efeso mpela ila inatite pakunchondelela katema panaliji nkwaula ku Makedonia. Kweleko kwana wandu wakujiganya majiganyo ga unami nkaakanye.

⁴ Mwasalile alekangane ngano sya unami ni mowa gose kugatanga meena ga achambuje wao pangali mbesi. Yele yose ikutandisya makani. Ngaikwalimbisya wandu mmasengo ga Akunnungu gagakutendeka kwa litala lya chikulupi.

⁵ Nningwa wa lyele lilajisyo uli unonyelo waukutyochela mu ntima weswela ni nkuimanyilila kuitenda yaili yambone ni chikulupi cha usyene.

⁶ Nambo wāndu wāne gasoŵile gelego ni kugalauchila kuusyanausyana indu yangalimate.

⁷ Welewo akusaka aŵeje wākwiganya Malajisyo nambo achinsyene ngaakugamanyilila malowe gaakugaŵecheta atamuno indu yaakulimbila kuisala.

⁸ Tukumanyilila kuti Malajisyo ga Akunnungu gali gambone, iwāga mundu chagawone kwa litala lyalikusachilwa kugawona.

⁹ Tukumanyilila kuti Malajisyo nganigaŵichikwa kwa ligongo lya wāndu wāmbone, nambo gaŵichikwe kwa ligongo lya wāndu wāngalumbana ni wāngakugajitichisya Malajisyo, ni wāndu wāngakwapopela Akunnungu ni wāali ni sambi, ni wāndu wāngakwamanyilila Akunnungu ni wākutukana ni wāndu wākwaulaga atati ni achikulu wāo ni kwaulaga wāndu wāne.

¹⁰ Malajisyo gaŵichikwe kwa ligongo lya wāchigwagwa ni kwa achalume wākugonana achinsyene pe ni kwa wākwasumisya wāndu kuŵa achikapolo ni kwa wāunami ni kwa wākulumbilila unami ni kwa wākupanganya ipanganyo yangaikulandana ni majiganyo gausyene.

¹¹ Majiganyo ga gakutyochela mu Ngani Jambone jambele Akunnungu jwangu lupilile lalichile Ngani Jambone jajikutyochele kwa Akunnungu wāali ni ukulu ni wākulapikwa moŵa gose.

Che Paolo akutogolela ligongo lya chanasa cha Akunnungu

¹² Ngwatogolela Ambuje wētū Che Yesu Kilisito wāndasile machili pa masengo gangu, pakuŵa amweni ndili jwakukulupilichika nipele wāsagwile kuti natumichile.

¹³ Namuno kalakala naliji ngwatukana Akunnungu ni kwalagasya wāndu ni naliji mundu jwaumenyani, Akunnungu wāangolele chanasa, ligongo natesile yeleyo nkuloŵela kwangu ni kwa ungamanyilila wangu ni pakuŵa nganingola chikulupi.

¹⁴ Ambuje wētū wāmbone umbone wao wejinji ni chikulupi ni unonyelo watulinawo nkulumbikana ni Che Yesu Kilisito.

¹⁵ Liloŵe li lili lyakukulupilichika ni kukundikwa, yakuti Che Yesu Kilisito wāiche pachilambo kukwakulupusya wāali ni sambi. None ndili jwa sambi kwapunda wose,

¹⁶ nambo kwa lye ligongo lyo Akunnungu wāngolele chanasa. Wātesile yeleyo kuti kwa litala lyangune jwa sambi kwapunda wāndu wose, Che Yesu Kilisito akombole kulosya upililiu wao. None mme chisyasyo kwa wose uchakulupilile ni kupochela umi wa moŵa gose pangali mbesi.

¹⁷ Sambano kwa Mwenye wā moŵa gose pangali mbesi, nombe wāngakuwa namose wāngakuwoneka, ni wāali Akunnungu wājika, wāndu wose wāape luchimbichimbi ni ukulu mmoŵa gose pangali mbesi! Eloo.

¹⁸ Mwanangu che Timoseo, ngumpa ali lilajisyo li malinga ni malowe gakulondola gagaŵechetekwe kalakala gankati mwe. Malowe go ni gachigan-tende nkombole kumenyana ngondo jambone,

¹⁹ mpunde kukamulisa chikulupi chenu ni majiganyo ga usyene ga chikulupi ni kuitenda yaili yambone pe. Wāndu wāne akanile kugajitichisya majiganyo ga usyene, kwaye achijonasile chikulupi chao.

²⁰ Mwa welewo apali che Himeneyo ni che Alekisanda unajamwiche kwa kwalechela mmakono mwa Shetani kuti ajiganyikwe anaatukane Akunnungu.

2

Majiganyo gankati kupopela

¹ Nipele, chikanaŵe chachili chose mwasalile Akunnungu yankwisaka ni mwapopele Akunnungu ni mwapopelele ŵandu ŵane ni mwatogolele Akunnungu kwa ligongo lya ŵandu wose.

² Mwapopelele mamwenye ni ŵandu ŵaali ni ulamusi kuti tutame kwa kutulala ni chitendewele pamo ni kwachimbichisya Akunnungu ni lwendo lwabone.

³ Chindu chi chili Chambone ni chakukundikwa paujo pa Akunnungu Nkulupusyo jwetu,

⁴ jwakusaka ŵandu wose akulupuswe ni akombole kumanyilila usyene.

⁵ Pakuŵa Akunnungu ali ŵamo pe, nombe kwana jwakwilanya jumo pe pasikati ja Akunnungu ni ŵandu, ni mundu jo ali Che Yesu Kilisito,

⁶ uŵalityosisye nsyene kwawombola ŵandu wose. Ayiyi ikulosya kuti kele kaliji katema kakasachikwe kanti Akunnungu akusaka kwaŵombola ŵandu ŵakwe.

⁷ Kwayele naŵichikwe me jwantenga ni jwakwajiganya ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ni nalichile ngani ja chikulupi ni usyene. Une nguŵecheta yausyene nganguŵecheta ya unami.

⁸ Nipele papali pose pankusimana kwapopelela Akunnungu, ngusaka achalume ŵakulityosya kwaligongo lya Akunnungu anyakule makono gao gakusalala apopele pangali lutumbilo atamuno makani.

⁹ Iyoyopeyo ngusaka achakongwe alitulusyeye ni kuwala minjilo yaikuchimbichikwa ni kulikwatula kwao kukaŵa kwa kutiŵa utiŵe wakusimosya pane kulilemba kwa indu yekolochekwe kwa sahabu atamuno igogo ya lulu pane minjilo ja ndalama jekulungwa.

¹⁰ Nambo kulikwatula kwao kuŵeje kwa isambo yabone ikuŵajilwa kutendekwa ni achakongwe ŵakwapopelela Akunnungu.

¹¹ Achakongwe atameje jii ni mkulitulusyaya katema ka kulijiganya Liloŵe lya Akunnungu.

¹² Une ngangumpa jwankongwe lipesa lya kwiganya, atamuno kwatawala ŵankwakwe, nambo atame jii.

¹³ Pakuŵa che Adamu ali jwaandanda kugumbikwa ni kwikaga che Hawa.

¹⁴ Ni che Adamu ngaŵa juŵanyenjekwe, nambo jwankongwe ni juŵanyenjekwe ni kulipwanya Lilamulo lya Akunnungu.

¹⁵ Nambo jwankongwe chakulupuswe ni chaligopole uchenene, naga chalonjele mu chikulupi ni unonyelo ni uswejele pamo ni kuligosa.

3

Ilongola mwa mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito

¹ Ali liloŵe li lili lya usyene lyati, naga mundu asakaga aŵe chilongola jwa mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito, akulajila masengo gambone.

² Nipele chilongola akusachilwa aŵeje mundu jwangali chileŵo, akusachilwa aŵeje ni ŵankwakwe ŵamope ni jwangakutolwa ni jwalunda ni jwakulichimbichisya ni jwapochela achalendo ni jwakukombola kwiganya.

³ Ngakusachilwa aŵe jwakolelwa ni jwaumenyani, nambo aŵeje jwakulitimalika ni jwakusaka chitendewele, atamuno jwangakunonyela nnope mbiya.

⁴ Akusachilwa aŵeje mundu jwakwajimilila uchenene wāndu wāali mu nyuumba jakwe ni kwajiganya achiwānagwe aŵe wā kupilikanichisya kwa luchimbichimbi lose.

⁵ Pakuwa iwāga mundu ngakukombola kwajimilila uchenene wāndu wa mu nyuumba jakwe, chakombole chinauli kuujimilila mpingo wa wāndu wakukulupilila Kilisito yaani wāndu wā Akunnungu?

⁶ Ngakusachilwa aŵe jwakukulupilila jwasambano, atakulifuna ni kugwa ni kulamulikwa mpela ila iyaliji kwa Shetani.

⁷ Sooni ikummajila aŵe mundu jwaali ni umboni wambone pasikati ja wāndu wā paasa pa mpingo wa wāndu wakukulupilila Kilisito, kuti atakunyeluswa ni kugwa pa chitanje cha Shetani.

Wakamusi wā mpingo wa wāndu wakukulupilila Kilisito

⁸ Iyoyopeyo wakupanganya masengo ga kwakamusya wāndu wāne wāali mu mpingo wa wāndu wakukulupilila Kilisito aŵeje wāali ni lwendo lwambone ni wāndu wakusala chindu chimo ni wāngakung'wa nkologo kwannope ni wāndu wāngali ni lipamo.

⁹ Akusachilwa kukamulangana kwannope ni usyene wausisikwe wa chikulupi kwa nningwa wambone.

¹⁰ Ikuwajilwa alinjikwe kaje ni awonekaga kuti akufai nipele apanganye masengo ga ukamusi.

¹¹ Achakongwe wāo iyoyo aŵe wāndu wā mbili jambone, akaŵa wakulambusya, ni aŵeje ni ukombole wakulitawala ni wakukulupilichika mu yose.

¹² Jwakupanganya masengo ga kuukamusya mpingo wa wāndu wakukulupilila Kilisito, aŵe mundu jwa wānkawo wāmo pe ni kwalongosya achiwānagwe uchenene pamo ni wāndu wāali mu nyuumba jao.

¹³ Pakuwa wakamusi wakupanganya masengo uchenene akulapikwa ni wāndu, nombewo akupakombola kwasalila wāndu chikulupi chakwete nku-lumbikana ni Che Yesu Kilisito pangajogopa.

Usyene wauunukulikwe

¹⁴ Ngunnembela chikalata chi, akuno ndi ngulolela kwika kukwenu pangakaŵa.

¹⁵ Nambo naga chingaŵe kwika, chikalata chi chichimanyisye lwendo lwa wāndu yalukuti kusachilwa kuwā mu nyuumba ja Akunnungu, yaani mpingo wa wāndu wakukulupilila Kilisito. Wāndu wo ali chimila ni nsingi wa usyene ni ali wāndu wakwe Akunnungu wājumi.

¹⁶ Usyene, nganitukola lipamba nkati usyene wa chikulupi chekulu chachiunukulikwe, usyene wo ni kuti,

Wēlewo wawonechekwe mu chiilu cha chiundu,
wawalanjikwe ni Mbumu jwa Akunnungu kuti ali wakupanganya yakusaka

Akunnungu,

wāloleche ni katumetume jwa kwini.

Wālalichikwe pasikati ja wāndu wā ilambo,
wakulupilichikwe papali pose mu chilambo,
wānyakulikwe kwini mu ukulu.

¹ Mbumu jwa Akunnungu akusala pangasisa kuti moŵa ga mbesi wāndu wāne chaleche chikulupi chao ni kusipilikachisya mbumu syasikulambusya ni majiganyo ga masoka.

² Majiganyo ganti yele gakujenechekwa ni wāndu wā unami, wāati mitima jakukumbuchila kupanganya yambone jiwile mpela ila jijochekwe ni chisyano cha mooto.

³ Wēle wāndu wo akwiganyanga kuti ili sambu kulombela ni sooni kulya yakulya impepe. Nambo Akunnungu wāigumbile yele yakulya lyo kuti, wāndu wākwakulupilila wēle ni kuumanyilila usyene alyanje kwa kwatogolela Akunnungu.

⁴ Pakuŵa chili chose chachipanganyikwe ni Akunnungu chili chambone ni nganichipagwa chakukanilwa, nambo ipochelwe kwa kwatogolela Akunnungu.

⁵ Pakuŵa kwa litala lya Liloŵe lya Akunnungu ni kwa kupopelela, kuku-chitenda chindu cho chikundikwe ni Akunnungu.

Jwakutumichila jwambone jwa Kilisito Yesu

⁶ Iŵaga chimwasalile achalongo achinjetu wose malajisyo ga, chimme jwakutumichila jwambone jwa Kilisito Yesu, chinkule mu chikulupi kwa malowe ga chikulupi ni majiganyo ga usyene gankugakuya.

⁷ Nambo nnekangane ni ngano syakalakala sya unami syanganisiŵa sya Akunnungu ni syangalumbana. Nchalile nkole mbili ja kwanonyelesya Akunnungu.

⁸ Pakuŵa kulijongola kukuchikamusya chiilu nambo kupanganya aila yakuisaka Akunnungu kwana ukamuchisyo mu indu yose, pakuŵa ikutulanjila umi mu utame wa sambano ni waukwika wo.

⁹ Ali liloŵe li lili lyakukulupilichika, sooni lyalikuŵajilwa kukundikwa ni kukupilichika.

¹⁰ Uwe tukusauka ni kupanganya masengo kwa kuchalila pakuŵa tukwete chilolelo chetu kwa Akunnungu wāali wājumi, ni wāali Nkulupusyo jwa wāndu wose nnopepepe jwa wēle wākwakulupilila.

¹¹ Gele ni maloŵe gagakuŵajilwa kugalajisya ni kugajiganya.

¹² Nkajitichisya kuti mundu jwalijose anyosye pakuŵa ndi jwanchanda, nambo mme chisyasyo cha wāndu wākwakulupilila, mu uŵechete wenu ni mu lwendu lweni ni mu unonyelo wenu ni mu chikulupi chenu ni mu utame waukwanonyelesya Akunnungu.

¹³ Moŵa gose nlimbile kwaŵalanjila wāndu Malembelo ga Akunnungu pangalalisa, ni kulalichila Ngani Jambone ni kwiganya mpaka patiche.

¹⁴ Nkaleka kuupanganyichisya masengo ntuuka kutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu umpochele kwa litala lya utenga wa wākulondola wā Akunnungu ni apala nkungulu wa achachekulu paŵansajichile makono.

¹⁵ Nganichisye nkati gelego ni kulityosya mwasyene nkupanganya indu yose.

¹⁶ Nlilolechesye inkuti pakutama ni inkuti pakwiganya. Njendelechele kutenda yeleyo kuti nkombole kulikulupusya mwasyene ni wēlewo wākwakulupilila wo.

¹ Nkankalipila jwannume jwanchekulu, nambo mmechete nawo nti atati wenu. Mwapanganyichisye achachanda nti achapwenu,

² mwapanganyichisye achakongwe achachekulu nti achikulu wenu ni achiwali nti achalumbu wenu, pangaganichisya yangalumbana.

³ Mwakamuchisye achakongwe wawililwe ni achiwankwawo, wanganakola mundu jwakwakamuchisya.

⁴ Nambo iwaga jwawililwe akwete wanache pane isukulu, wanyawo akusachilwa alijiganye kupanganya indu yaikusachilwa kupanganyikwa ni wandu wakwapopelela Akunnungu kwa wandu waali mu nyumba jao. Ni kwa kutenda yeleyo akwauchisya kwalela achawelesi ni achachekulu wao mpela yatite kulelekwa wanyawo pawaliji achanandi. Pakuwa achichi chili chakunonyelesya paujo pa Akunnungu.

⁵ Jwele jwankongwe jwawililwe kusyene jwanganakola mundu jwakunela, achiwisile chilolelo chakwe kwa Akunnungu ni kutama nkwapopelela Akunnungu muusi ni chilo kuti akole ukamuchisya.

⁶ Nambo jwankongwe jwawililwe jwakutama kwa kusaka kulinonyelesya nnope jwelejo jwammwe, namuno ali jwansima chiwela.

⁷ Mwape wandu malajisyo ga, kuti wandu wane akasaona wana ilewo.

⁸ Nambo iwaga mundu ngakwakamuchisya achapwakwe nnoopenope awala wandu waali mu nyumba jakwe asyene, jwelejo achikanile chikulupi chakwe nombe ali jwangalumbana nnope kumpunda mundu jwangakukulupilila.

⁹ Kasimwalemba mu chitabu cha meena ga achakongwe wawililwe, jwawililwe jwalijose jwanganamalila yaka sitini. Sooni aweje jwalombekwe kamo pe.

¹⁰ Sooni awe jwana umboni wa ipanganyo yambone, jwalelite achiwanagwe uchenene, jwawapochele achalendo mu nyumba jakwe, wakundile sajo sya wandu wa Akunnungu, wakamuchisye wakulaga ni wakupanganya indu yambone yailiyose.

¹¹ Nambo mu chitabu cho nkagalemba meena ga wawililwe ali achiwali, pakuwa wajinjilwaga tama ja kusaka kulombekwa sooni, chaleche kwatumichila Kilisito.

¹² Kwayele chawe ni chilewo kwa kuleka chikulupi cha kwatumichila Akunnungu chiwachiwisile kundanda.

¹³ Nkupunda yeleyo, akuwa wa ulesi, achendajendaga mu nyumba jimo mpaka jine, ni akuwa wandu wakwasongona wandu wane ni kulijinjisya mu indu ya wandu wane ni kusala indu yangawajilwa kuisala.

¹⁴ Kwa ligongo lyo ngusaka wele wawililwe ni achiwankwawo ali achiwali alombekwe, aweleche wanache ni kusigosa nyumba syao kuti wammagongo wetu anakombole kukola lipesa lya kuwecheta indu yangalumbana yaikutugamba uwe.

¹⁵ Pakuwa wane wawililwe ni achiwankwawo, amasile kulyungasika ni kunkuya Shetani.

¹⁶ Iwaga jwankongwe jwalijose jwakunkulupilila Kilisito, akwete wawililwe ni achiwankwawo mwa achalongo achinjakwe, jwelejo akusachilwa kwagosa ni ngawa kuulechela masengo go mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito, kuti mpingo wo ukombole kwagosa wawililwe ni achiwankwawo wanganakola ukamuchisyo wauli wose.

¹⁷ Achachekulu ilongola wakuulongosya uchenene mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito akuwajilwa kuchimbichikwa ni kupegwa malipilo gambone, nnope nnope wakuchalila kulalichila Ngani Jambone ni kujiganya.

¹⁸ Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Nkanta wa kang’wa ng’ombe pakupanganya masengo ga kuputukula magowolo,” ni “Jwa masengo akuwajilwa malipilo gakwe.”

¹⁹ Ngasimpochela magambo gagakungamba jwanhekulu chilongola jwa mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito ika we kwa umboni wa wandu wa wili pane watatu.

²⁰ Wele wakutenda ya sambu mwajamuche paujo pa wandu kuti wandu wane wo ajogope.

²¹ Ngunlajisya mmbujo pa Akunnungu ni mmbujo pa Kilisito ni mmbujo mwa achikatumetume wa kwini waswela wasagulikwe, nkamuliseye malajisyo ga pangaleka nachiwamuno limo ni kutenda yaikusachilwa pangali lusagu.

²² Kasintenda chitema kunsajichila makono mundu pakusagulikwa kuwa chilongola nkupanganya masengo ga Ambuje. Sooni nkaliinjisya mu sambu sya wandu wane, nambo nligose mwasyene, mpanganye yaikwanonyelesya Akunnungu.

²³ Ngasinng’wa meesi pe, nambo mng’weje divai kanandi ligongo lya lutumbo lwenu pakuwa nkulwalalwala.

²⁴ Sambu sya wandu wane sikuwoneka pangasisika namose kakana we katema ka kulamulikwa, nambo sambu sya wandu wane sikuwoneka kanyuma pakumala kulamulikwa.

²⁵ Iyoyopeyo ipanganyo yambone ikuwoneka pangasisika, namose aila yangaikuwoneka pangasisika ngaikomboleka kusisika.

6

¹ Achikapolo wose akuwajilwa kwachimbichisya kwannope achakulu wao kuti akapagwa mundu jwa kwatukana Akunnungu ni kugatukana majigetu.

² Nombe achikapolo waali ni achakulu wao wakukulupilila akasawanyosya pakuwa ali achalongo achinjao mwa Kilisito. Nambo akuwajilwa kwatumichila uchenene, pakuwa nombewo akupochele indu yambone kutyochelela mmasengo ga Wakilisito wakwanonyela. Gelego ni malowe gankusachilwa kujiganyikwa ni kulalichikwa.

Majiganyo ga unami ni Chipanje chisyene

³ Mundu jwalijose ajiganyaga majiganyo gagakupisyangana ni aga ni ngakugakunda malowe ga usyene ga Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, atamuno majiganyo ga kutama nkwanonyelesya Akunnungu,

⁴ jwelejo aguumbele kuligamba ni jwangachimanyilila chachili chose. Jwele ali mundu jwakusaka makani ni umenyani wa malowe gangalimate gagakwikawanawo wiu ni ngondo ni kutukana pane tama syangalumbana,

⁵ ni ukangani wangali mbesi kutyochela kwa wandu wasakele mmitima jao ni wangali usyenesyene. Wakuganichisya kuti kwatumichila Akunnungu lili litala lya kulipatila chipanje.

⁶ Isyene kwatumichila Akunnungu ngakukuntenda mundu awe jwachipanje, iwaga mundu inkwanile indu yalinayo.

⁷ Pakuŵa nganituika ni chindu chachili chose mchilambo muno, namuno ngatutyoka ni chindu mu chilambo muno.

⁸ Nipele iwaga tukwete yakulya ni yakuwala, yeleyo ikutukwana.

⁹ Nambo ŵele ŵakusaka kusichila wo akugwa mu yakulinjikwa ni kutanjila mu chitanji cha tama syasijinji syangalumbana, syasikwautila ŵandu mu kukongoloka ni chiwa.

¹⁰ Pakuŵa kujinonyela kwannope mbiya jili ndande ja ungalumbana wose. Ŵandu ŵajinji asachile kwannope akole mbiya, kwayele achilesile chikulupi ni kulipoteka mitima jao kwa kupeteka kwakukulungwa.

Malajisyo ku che Timoseo

¹¹ Nambo mmwe mundu jwa Akunnungu nlisepusye ni yeleyo, nsose kuŵa ŵambone paujo pa Akunnungu ni kutama mu utame wa kwatumichila ni iyoyo nkole chikulupi ni unonyelo ni upilili ni kulitimalika.

¹² Mmeje jwakupunda mu kumenyanila liloŵe lyambone lya chikulupi, nkakole umi wa moŵa gose pangali mbesi, uwammilanjile katema pamwajitichisye mwasyene kwakuchitanga chikulupi chenu paujo pa ŵandu ŵa umboni ŵajinji.

¹³ Ngunnajisya paujo pa Akunnungu ŵakuitenda indu yose iŵe yejumi ni paujo pa Yesu Kilisito uŵaŵalasile usyene paujo pa Pontio Pilato,

¹⁴ kuti nlikamulichisye lilajisyo li kwa kulupilichika pangaleŵa mpaka lyuŵa litachiuja Ambuje wetu Che Yesu Kilisito.

¹⁵ Kuuja kwakwe chikutendekwe pa katema kakakusachilwa kakaŵichikwe ni Akunnungu. Akunnungu jwakulapikwa ni jwakulongosya ni Mwenye jwa mamwenye ni Ambuje ŵa achambuje.

¹⁶ Ŵelewo pe ni ŵakukombola kutama moŵa gose pangali mbesi nombe akutama palilanguka kwanti mundu jwalijose ngapakombola kuŵandichila ni ngapagwa mundu jwawaiye kwaona ni jwakukombola kwaona. Ŵandu wose ŵachimbichisye Ŵelewo nombewo alongosye moŵa gose pangali mbesi! Eloo.

¹⁷ Mwasalile ŵaali ŵachipanje mu chilambo chasambano chino kuti akalifuna, atamuno akasachiŵika chilolelo chao mu ipanje yangaikukulupilichika. Nambo ŵakulupilile Akunnungu ŵakutupa indu yose mkuchuluya kuti tukole lukondwa mu ye.

¹⁸ Mwasalile atende yambone, atende isambo yejinji yambone, aŵe ŵandu ŵakwakamusya ŵandu ŵane kwa ntima wambone ni atame chile kwagaŵila ŵandu ŵane ipanje yao.

¹⁹ Kwa kutenda ye chikunkamusye kukola chipanje mu umi waukwika yaani umi usyene mpela ila mundu jwakulikumbila indu yejinji kuti yakamusye mmoŵa gagakwika.

²⁰ Che Timoseo, choonde ngose aila inwapegwilwe. Nlisepusye ni iŵecheto ya wamba ni ukangani wangalumbana yaikuŵilanjikwa ni ŵandu ŵane, “Umanyilisi.”

²¹ Pakuŵa ŵandu ŵane akuliwona akwete umanyilisi wo, ni kwakutenda yeleyo alesile kutenda yaikuŵajilwa kutendekwa mu chikulupi chao. Umbone wa Akunnungu uŵe kukwenu.

Chikalata chaaŵili chi che Paolo kwa Che Timoseo Chilongolelo

Chitabu cha 2 Timoseo chili chikalata chaaŵili chiŵalembile nduna che Paolo kwalembela che Timoseo jwakulijiganya jwao. Chikalata chaaŵili chalembeke chiŵandi ni kumbesi kwa umi u che Paolo. Kele katema ko che Paolo ŵaliji ataŵikwe ku Loma (2 Timoseo 1:16). Che Paolo ŵaliji ni ulongo ni che Timoseo ni katema kose ŵammilangaga mwanagwe (Filimoni 2:22; 1 Timoseo 1:2; 18).

Achi chili chimo mwa ikalata ncheche i che Paolo iŵajawisye kwa mundu badala ja kuchijausya kwa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu. Ikalata ine itatu ili 1 Timoseo, ni Tito ni Filimoni. Katema paŵalembile chikalata cha 2 Timoseo, ŵandu ŵakwe Kilisito ŵaŵatamaga ku Loma ŵalinji nkulagaswa. Ali likukomboleka kuŵa ni ligongo lya che Paolo kutawa ni kwapa malajisyo che Timoseo gati apililile mu ulendo wao. Mpela yaitite kuŵa mu Timoseo jwaandanda, che Paolo akwajamuka kwannope che Timoseo nkati ŵakwiganya ŵa unami (1 Timoseo 16-18). Sooni akwasalila che Timoseo kuti chikupagwe kulaga pa katema kakakwika (3:1).

Yaili mwelemo

Che Paolo akutanda kwa kwakomasya che Timoseo (1:1-2).

Nipele che Paolo akwasalila che Timoseo nkati kupililila (2:1-13).

Sooni akwapa malajisyo (2:14-26).

Nombe akwasalila che Timoseo nkati indu ichikopochele kanyuma ni kwasalila litala lyambone lya kuipanganya yele indu (3:1-4:8).

Che Paolo akumalichisya kwa kuŵecheta maloŵe gakwe nsyene kwa che Timoseo (4:9-24).

¹ Une che Paolo nduna jwa Kilisito Yesu, kwa kusaka Akunnungu uŵasagwile une kuti nyenesye chilanga cha umi watulinawo nkulumbikana ni Kilisito Yesu.

² Ngunnembela mmwe che Timoseo mwanangu jwaunonyelo.

Ngunsachila umbone ni chanasa ni chitendeweke kutyochela kwa Akunnungu Atati ni kwa Ambuje ŵetu Kilisito Yesu.

Chitogolelo ni maloŵe ga kutusya ntima

³ Ngwatogolela Akunnungu ungwatumichila kwa ntima waukuunosya kuti jwangali chileŵo mpela iŵatite achambuje ŵetu, ngwatogolela Akunnungu kila pangunkumbuchila mmapopelo gangu muusi ni chilo.

⁴ Ngujikumbuchila misosi jenu, ngulajila kwannope kummona kuti ng'umbaswe lukondwa.

⁵ Nguchikumbuchila chikulupi chisyenesyene chachili mwenumwe, chikulupi chakwete anganga ŵenu che Loisi ni iyoyopeyo achikulu ŵenu che Eunike. Isyene nguimanyilila kuti nomwe nkwete.

⁶ Kwa ligongo lyo ngunkumbusya kuti nkwisile ntuuka wa Akunnungu wauli nkati mwenu umwapochele panansajichile makono gangu.

⁷ Pakuŵa Mbumu jwatupele Akunnungu ngaŵa jwakututenda tuŵe ŵakogopa, ngwamba, nambo ali Mbumu jwao jwakutupa machili ni unonyelo ni ntima wa kulisiŵila.

⁸ Ngasinkola soni nkwasalila wāndu wāne umboni wa ngani sya Ambuje wētū atamuno nkakola soni kwanguune jwandaŵikwe kwa ligongo lyao. Nambo mme pamo none nkulaga kwa ligongo lya Ngani Jambone malinga ni machili gampegwilwe ni Akunnungu.

⁹ Wēlewo wātukulupwisyē ni kutuwilanga kuti tuwē wāndu wākwe, ngaŵa kwa isambo yetu yambone itwaitesile, nambo kwa ligongo lya kusaka kwao asyene ni kwa umbone wao. Ni wātupele umbone wao kwa litala lya Kilisito Yesu chitandilile moŵa gose pangali mbesi.

¹⁰ Nambo sambano umbone wa Akunnungu uwunukulikwe kwa kwika kwakwe Nkulupusyo jwetū, Kilisito Yesu. Wēlewo agapundile machili ga chiwa ni kwa litala lya Ngani Jambone atuwunukulile umi wa moŵa gose pangali mbesi.

¹¹ Kwayele une nasagulikwe ni Akunnungu kuti me nduna ni jwakwiganya kwa ligongo lya kwalalichila wāndu Ngani Jambone.

¹² Kwa ligongo lya yele ngusauka ni indu yi. Nambo ngangujogopa kwa ligongo lya yele pakuŵa ngwamanyilila wēlewo unakulupilile ni ngumanyilila kusyene kuti akukombola kuchigosa achila chiŵambele mpaka lyuŵa lichauje.

¹³ Mgakamulichisye majiganyo ga usyenesyene gananjiganyisye, mu chikulupi ni unonyelo wauli nkulumbikana ni Kilisito Yesu.

¹⁴ Mchigose yambone chimpegwile kwa ukamuchisyo wa Mbumu jwa Akunnungu jwakutama mwetuwe.

¹⁵ Mpela inkuti pakuimanyilila kuti wāndu achajinji wa kuchilambo cha Asia anesile, mwa wēle apali che Fugelo ni che Helimogene.

¹⁶ Ambuje wātendele chanasa wāndu wā pannango u che Onesifolo, pakuŵa wāusengwasisye ntima wangu katema kakajinji kwa kwika kukumona. Ni nganjatenda soni kwa chitaŵiko changu.

¹⁷ Katema paŵaiche ku Loma wātandite kususasosa kwannope mpaka ŵasimene.

¹⁸ Ngwachondelela Ambuje wātendele chanasa che Onesifolo pa lyuŵa lya kulamulikwa! Nomwe nkuimanyilila yambone iŵandendele une ku Efeso kula.

2

Jwangondo jwakulupilichika jwa Kilisito

¹ Nipele mmwe mwanangu nlimbichikwe mu umbone wa Akunnungu utukupochela nkulumbikana ni Kilisito Yesu.

² Ngajigale majiganyo gimpikene kwanguune ginagasasile mmbujo mwa ŵaumboni ŵajinji, ilaila mwape wāndu wākukulupichika uchakombole kwajiganya wane.

³ Mpililile mmalagasyo pamo nowe nti jwangondo jwambone jwa Kilisito Yesu.

⁴ Jwangondo jwakumenyana ngondo akuliŵambasya ni indu ya umi wa moŵa gose nambo akupanganya indu yaikunnonyelesya jwankulu jwakwe.

⁵ Iyoyo mundu jwakupunda mu luwilo lwa kuutuka ngakupata chindu mpela singwa iŵaga nganakuya malajisyo ga luwilo lo.

⁶ Jwakulima jwalimile kwa kuchalila akusachilwa aŵe jwaandanda kupata milimbu.

⁷ Mganisye ingusala yi, pakuŵa Ambuje champe lunda lwa kuimanyilila yose.

⁸ Mwakumbuchile Che Yesu Kilisito wâsyuchile, wâ lukosyo lu che Daudi mpela ijikuti kusala Ngani Jambone jingulalichila.

⁹ Une ngusauka ni kutawikwa ni minyolo nti mundu jwachigongomalo kwa ligongo lya kulalichila Ngani Jambone ji. Nambo Liloŵe lya Akunnungu ngalikutawikwa ni minyolo.

¹⁰ Kwa ligongo li ngupililila yose kwa ligongo lya wându wâwasagulikwe ni Akunnungu kuti wêlewo nombe akulupuswe kwa litala lya Kilisito Yesu ni kwichisya ukulu wa moŵa gose pangali mbesi.

¹¹ Au uŵechete u uli wausyene wati,

“Iŵaga twawile pamo nawo,
iyoyo tutulame pamo nawo.

¹² Iŵaga tutupunde kupililila,
sooni tutulongosye pamo nawo.

Iŵaga tutwakane,
nombewo chatukane uweji.

¹³ Iŵaga ngatukukulupilichika,
wêle chapunde kukulupilichika,
pakuŵa ngakukombola kugagalauka gaŵechete nsyene.”

Jwamasengo jwakundikwe ni Akunnungu

¹⁴ Yele indu yi mwakumbusye wându wenu ni kwajamuka paujo pa Akunnungu kuti aleche kukanilana nkati maloŵe. Kukanilana kwangali malumbo pakuŵa kukwalyungasya wându wakugapilikana.

¹⁵ Nchalile kwannope kuti nkombole kukundikwa ni Akunnungu nti jwa masengo jwangaikutesya soni pa masengo gawe, ni jwakwiganya uchenene ntenga wa usyenesyene wa Akunnungu.

¹⁶ Nliwambasye mu iŵecheto ya wamba ni yangalumbana, pakuŵa yele ikwatenda wându akaanonyesya Akunnungu.

¹⁷ Majiganyo ganti yele gali mpela liwanga ndonde lyalikutauna chiilu. Mwa wêle wâjiganyisye yele apali che Himeneyo ni che Fileto.

¹⁸ Wêle wându alilesile litala lya usyene ni kuchiŵika chikulupi cha wându wane mu lipamba achitiji kusyuka kwa wându wose kumasile kutendekwa.

¹⁹ Nambo usyene wa Akunnungu ujimi kwa kulimba nti liganga lya nsingi ni pachanya pakwe galembechekwe, “Ambuje akwamanyilila wându wakwe,” ni “Jwalijose jwakuti aŵele jwa Ambuje, aleche sambi.”

²⁰ Mu nyuumba jajikulungwa kwana yoombo yaikolochekwe kwa sahabu ni kwa mbiya, ni yoombo ine ikolochekwe kwa itela ni kwa litaka, nombeyo ikutumikwa kwa masengo katema kose.

²¹ Nipele iŵaga mundu chaliswejesye kwa kulitalikanganya ni sambi, chaaŵe jwasagulikwe ni kuŵichikwa pajikajika pe kwa kwatumichila Ambuje wao. Nombewo ali chile kwa masengo gambone.

²² Nliwambasye ni tama ja uchanda ni nsose kupanganya yakusaka Akunnungu ni nkole chikulupi ni unonyelo ni chitendeweke pamo ni wându wose ŵakwapopelela Ambuje kwa ntima wambone.

²³ Ngakane makani ga kuloŵela gangalimate pakuŵa nkuimanyilila kuti gelego gakutandisya umenyani.

²⁴ Jwakwatumichila Ambuje akakanilana. Akusachilwa aŵeje jwakulitimatika kwa wându wose ni jwakwiganya jwambone ni jwakupililila,

²⁵ Jwakwajamuka kwa kulitimalika aŵala ŵakwakanila pakuŵa panepa Akunnungu akukombola kwapa lipesa lya kuleka sambu syao ni kumanyilila usyene.

²⁶ Kwa litala lya lunda lwao chilwaujile, kwayele chakulupuche pa chitanji cha Shetani chiŵatanjisyene ni kwatenda ajitichisyene kupanganya yakusaka.

3

Moŵa ga mbesi

¹ Mmanyilile kuti moŵa ga mbesi chikuŵe ni ndaŵi sya malagasyo gamakulungwa.

² Pakuŵa ŵandu chachiŵa ŵakulinonyelesya achinsyene ni ŵakusinonyela mbiya ni ŵakulilapa ni ŵachibuli ni ŵakwatukana Akunnungu ni ŵangakwapilikanichisya achawēlesi ni ŵangali ni kutogolela ni ŵandu ŵachigongomalo.

³ Chapagwe ŵandu ŵangali ni unonyelo muntima ni ŵangakusaka kwilana ni ŵakulambusya ni ŵakutolwa ni ŵachikali ni ŵangakuinonyela indu yambone.

⁴ Chachiŵa ŵakugalaukana jwine ni jwine ni ŵandu ŵangakukosya ni ŵa chibuli ni ŵakusaka kulinonyelesya kwa indu kupunda kwanonyela Akunnungu.

⁵ Kwa paasa chaoneche mpela ŵandu ŵakwapopelela Akunnungu nambo akugakana machili gakwe. Nliŵambasye ni ŵandu wo.

⁶ Mwa ŵelewo akwaula mmajumba ga ŵandu ni kwalambusya achakongwe ŵakuloŵela ni kwatenda ŵapikanile ŵanyawo pe. Achakongwe wo aguumbele sambu ni kulungoswa ni tama ja kupisyangana.

⁷ Achakongwe wo akusaka kulijiganya moŵa gose nambo ngakukombola kwika mwa kumanyilila usyene.

⁸ Ŵakwiganya wo akuukanila usyene mpela ila che Yane ni che Yambule iŵatite kwakanila che Musa. Nganisyo sya ŵele ŵandu syejonasiche ni chikulupi chao chili chaunami.

⁹ Nambo ŵelewo ngasajendechela kose pakuŵa kuloŵela kwao chikuwoneche pakulanguka kwa ŵandu wose. Yele ni iyatite kwa che Yane ni che Yambule.

Malajisyo ga kumalichisya

¹⁰ Nambo mmwejo ngakuyiye majiganyo gangu ni lwendo lwangu ni aila inasakaga kuitenda ni chikulupi changu ni upililiu wangu ni unonyelo wangu ni kulindilila kwangu nkupililila,

¹¹ masausyo gangu ni kulaga kwangu. Nkumanyilila indu yose iyan-gopochele une ku Antiokia ni ku ikonio ni ku Lisita. Nagapililile masausyo gamakulungwa nnope! Nambo Ambuje ŵangulupwisye mu yose.

¹² Elo, ni wose ŵakusaka kutama ni kwapopelela Akunnungu nku-lumbikana ni Kilisito Yesu alindilile kulagaswa.

¹³ Nambo ŵandu ŵangalumbana ni ŵakulambusya chapunde kuŵa ŵangalumbana, chiŵalambusye ŵandu ŵane ni welewo chachilambuswa ni ŵandu ŵane.

¹⁴ Nambo mmwejo nlimbile kutama mu usyene umwajiganyikwe ni kuukunda. Pakuŵa nkwananyilila ŵaani ŵanjigenye ni ŵankwakulupilila.

¹⁵ Nkumbuchile kuti chitanjile uwanache wenu mkugamanyilila Malem-belo ga Akunnungu yagakuti kumpa lunda lwalukuikanawo ukulupusyo kwa litala lya kwakulupilila Kilisito.

¹⁶ Malembelo ga Akunnungu gose galembeke kwa kulongoswa ni Akunnungu nombe gana masengo gakwiganya usyene ni gakwamuka ni gakulinganya ilewo ni kwajiganya wandu atame mu utame wambone paujo pa Akunnungu,

¹⁷ kuti munda jwakuntumichila Akunnungu awe jwakomboleswe mu indu yose kuti awe chile kupanganya masengo gagali gambone.

4

¹ Ngunnajsisa mmbujo mwa Akunnungu ni Kilisito Yesu uchiwalamule wajumi ni wawe, pakuwa akwika kulongosya ali Mwenye,

² nnalichile Lilo we lya Akunnungu katema pakusaka wandu pane ngakusaka, njamuche ni kukalipila kwa upililiu wose ni kwajiganya majiganyo gambone.

³ Pakuwa chikaiche katema wandu pachagakane kugapilikana majiganyo ga usyene, nambo chasache kugakuya agala gakugasaka achinsyene kugapilikana ni kulisonganyichisya wakwiganya wajinji kuti wajiganye indu yakuisaka nnope kuipilikana.

⁴ Chakane kuupilikana usyene ni chapilikanile ngano sya unami.

⁵ Nambo mmwe, nligose mu yose, ngapililile malagasyo, mpanganye masengo genu ga kulalichila Ngani Jambone ni kupanganya masengo genu ga kwatumichila Akunnungu.

⁶ Pakuwa katema kangu ka kuwa kawandichile ni chajijite miasi jangu mpela ila wambopesi yakuti kupungula sadaka ja divai paujo pa Akunnungu.

⁷ Menyene ngondo jambone, utwiche mpaka kumbesi kwa luwilo lwangu ni nachigosile chikulupi.

⁸ Ni sambano isigalile kupegwa chindu mpela singwa wauli ntuuka uwagosele wandu waali wambone paujo pa Akunnungu. Ambuje wakwalamula wandu yaikusachilwa chachimba une pa lyuwa lya, ngawa une pe, nambo wandu wose wakulolela kwa unonyelo kuuja kwao.

Malajisyo gakumalichisya

⁹ Nchalile kwika kukwangu chitema.

¹⁰ Pakuwa che Dema wainonyele indu ya pachilambo chino, wanesile ni kwaula ku Sesalonike. Che Kilesike ajawile ku Galatia ni che Tito ajawile ku Dalimatia.

¹¹ Che Luka jika pe ni waali none. Muntole che Maliko njise pamo nawo, kuti akombole kungamuchisya mu masengo gangu.

¹² Nambo che Tukiko nantumile ku Efeso.

¹³ Pachinchiika munyigalile likoti lyangu linalesile ku che Kalipo ku Tuloa, nombe pankwika po munyigalile itabu, nnope nnope yeila yekolochekwe kwa mapende.

¹⁴ Che Alekisanda jwakusyana isyano ambanganyichisye yakusakala yejinji, Ambuje chiwauchisye kwa agala gagapanganyisye.

¹⁵ Nomwe nililolechesye ni jwelejo pakuwa wagakanile kwachikali malo we getu.

¹⁶ Katema panaliji nkulichenjela pa nkungulu kandanda nganapagwa namose jumo juwangamwisye, nambo wose walesile. Ngwachondelela Akunnungu kasiwawalanjila gele magambo go.

¹⁷ Nambo Ambuje waliji pamo ni une wambele machili none nakombwele kulalichila utenga wose kwa utindimisyo kuti aupikane wandu wanga wa

Ŵayahudi wose. None nakulupwiswe kutyochela nkulamulikwa chiwa mpela ila mu nkang'wa mwa lisimba.

¹⁸ Ambuje changulupusye ni indu yose yangalumbana ni kung'osa mpaka ichile ku umwenye wao wa kwinani. Ukulu uŵe kwa ŵele moŵa gose pangali mbesi! Eloo.

Chikomasyo chakumalichisya

¹⁹ Mwakomasye che Pilisila ni che Akila, pamo ni ŵandu wose ŵa panango u che Onesifolo.

²⁰ Che Elasto ŵatemi ku Kolinto nombe che Tilofimo naalesile ku Mileto ligongo ŵaliji nkulwala.

²¹ Njanguye kwika kakanawē kwika katema ka mbepo. Che Eubulo ni che Pude ni che Lino ni che Kilaudia akunkomasya iyoyopeyo achalongo ŵenu ŵane wose akunkomasya.

²² Ambuje aŵe pamo nomwe. Umbone wa Akunnungu uŵe ni ŵanyamwe wose.

Chikalata chi che Paolo ku Che Tito Chilongolelo

Chitabu chi che Tito chili chikalata chimo mwa ikalata ncheche i che Paolo chi Wannembele mundu jumo jumo pamalo pa wandu wakunkulupilila Kilisito. Ikalata ine itatu ili Timoseo jwaandanda ni Timoseo jwaawili ni Filimoni. Che Paolo wannembele chikalata cho che Tito, nambo sooni walembile nti chikalata cho chikukomboleka kusyomekwa kwa liloŵe pa wandu. Tukukombola kumanyilila chelechi ligongo akulisala nsyene nti ndauro, chindu chakuchimanyilila che Tito chitandile kalakala. Che Paolo walembile chikalata chi pa yaka ya 63-65 pakumala kupagwa Che Yesu.

Che Paolo akunsalila che Tito kuti walogosye wandu wakunkulupilila Kilisito waali mu chilumba cha Kilete. Che Paolo walembile chikalata chi kwa ligongo lya kunsalila che Tito itajile pakwasagula ilongola wa mipingo ja wandu wakunkulupilila Kilisito ni kwajiganya, ni indu iwansaliile mu chikalata ikulanda ni yeila yaisasile mu ikalata iwili iwalembele che Timoseo. Chikalata chao chikusala yakuti kusachilwa kulongosya kwa chambone nnope ilongola wa mipingo ja wandu wakunkulupilila Kilisito. Kwayele ilongola pamo ni mipingo ja wandu wakunkulupilila Kilisito wa lelo jino akusachilwa atendeje yeleyo.

Yaili mwelemo

Che Paolo akunsalila che Tito wasagule ilongola wakwajogopa Akunnungu (1:1-16).

Soonni akunsalila wajiganye wandu kutama yakuti pakusaka Akunnungu (2:1-3:11).

Mbesi, che Paolo akumalichisya kwa kulemba maloŵe gampepe gaku-malichisya (3:12-15).

¹ Une che Paolo, jundi jwakutumichila jwa Akunnungu ni nduna jwa Che Yesu Kilisito, ngunnembela chikalata chi mwe che Tito. Uneji najichikwe kwalongosya wandu wasagulikwe ni Akunnungu kuti wakulupilile ni kumanyilila usyenesyene ni kutama yaikuti pakwanonyelesya Akunnungu.

² Chikulupi ni umanyilisi wa usyene wu ikutupa chilolelo cha umi wa moŵa gose pangali mbesi. Akunnungu wangakombola kusala ya unami, watupele chilanga cho chikanaŵe kugumbikwa chilambo.

³ Waliunukwile liloŵe lyakwe pa katema kakwe. Une napegwilwe utenga wo kwa lilajisyo lya Akunnungu Nkulupusyo jwetu juwangulupilile kuti naulalichile kwa wandu.

⁴ Chikalata chi ngunnembela mmwe che Tito, mwanangu jwa usyenesyene jutukukamulangana mu chikulupi chimo. Ngunsachila umbone ni chitendeweke kutyochela kwa Akunnungu Atati ni Che Yesu Kilisito nkulupusyo jwetu.

Masengo ga che Tito ku Kilete

⁵ Nanlesile ku Kilete kuti nkombole kuikolosya yanayose yaisigalile ni kwaŵika achakulu wa mipingo ja wandu wakunkulupilila Kilisito mu musi wauli wose mpela idite kunnajisya,

⁶ chilongola jwa mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito akusachilwa kuwa mundu jwangali magambo gagali gose, ni jwali ni jwankongwe jumo,

ni wânache wâkunkulupilila Kilisito ni wânga wêchetelwa nkati wende wângalumbana atamuno ungapilikanichisya.

⁷ Pakuwa jwakuujimilila mpingo wa wându wâkunkulupilila Kilisito akusachilwa kuwa mundu jwangali magambo gagali gose, ligongo jwelejo ali jwakwimilila masengo ga Akunnungu. Ngakusachilwa kuwa mundu jwa chibuli atamuno jwakalipa atamuno jwakolelwa atamuno jwakuputa atamuno kuwa mundu jwakunonyelwa nnope mbiya.

⁸ Nambo ikuwajilwa awe jwakunonyelwa kwapochela achalendo ni jwakunonyelwa ni indu yambone ni jwakulitulusya ni jwakupanganya yaikwanonyelesya Akunnungu ni jwanswela ni jwakukombola kulilongosya nsyene.

⁹ Akusachilwa kulikamulisya lilo we lyakukulupilichika mpela yaitite kujiganyikwa, kuti akombole kwalimbisya mitima wându wane kwa majiganyo ga usyene ni kwalosya ilewo yao wându wakugakana majiganyo go.

¹⁰ Pakuwa kwana wându wajinji nnope nnope waali mu mpingo wa Wayahudi wawagalawiche ni kunkulupilila Kilisito, wele wakukanila kupilikana, akuwêcheta wamba ni akwalyungasya wându wane.

¹¹ Wele wându akanyichikwe kuwêcheta, pakuwa akwatindiganya wându wa majumba gamajinji kwa kwiganya indu yangawajilwa kwiganya, akutenda yele kwa nningwa wângalumbana wa kupatila mbiya.

¹² Namose jumo jwa wakulondola wao achinsyene jwali Mkilete watite, “Wakilete ali wa unami mowa gose, ali mpela ijama yakusakala, walesi ni wakunyela.”

¹³ Umboni wu uli wausyenesyene. Kwa ligongo lyo, mwajamuche kwa kalipa kuti akole chikulupi chisyene.

¹⁴ Mwajiganye aleche kupilikanila ngano sya unami sya Wayahudi namose malajisyo ga wându wakuukanila usyene.

¹⁵ Kila chindu chili cheswejele kwa wându waswejele paujo pa Akunnungu, nambo ngapagwa chindu chachili cheswela kwa wându wângalumbana ni wângakukulupilila Akunnungu, pakuwa nganisyo syao ni ntima wa kukumbuchila kuitenda indu yambone ijonasiche.

¹⁶ Wându wa akwitichisya kuti akwamanyilila Akunnungu, nambo mu ipanganyo yao akwakana. Wându wo ali wakuchima ni wakutindiganya tindiganya, namose ngakukombola kupanganya masengo gagali gose gambone.

2

Majiganyo gagali ga usyene

¹ Nambo mmwejo njiganye majiganyo ga usyene.

² Mwasalile achalume wachekulwipe awe wakukombola kulilongosya achinsyene ni wakuchimbichikwa, ni wakulitulusya, ni wautindimisyo mu chikulupi ni mu unonyelo ni mu upililiu.

³ Ni achakongwe wachekulwipe iyoyo peyo mwasalile atameje mu utame wa kwajogopa Akunnungu. Analambusye atamuno akawa achikapolo wakukolelwa divai, nambo wakwiganya yaili yambone pe,

⁴ kuti wajiganye achiwâli kwanonyela achiwankwawo ni kwanonyela wânache wao,

⁵ ni wâwakumbola kulilongosya achinsyene ni wâswejele, wâkugagosa yambone majumba gao ni wâ ntima wambone ni wâkwapilikanichisya achiwankwawo kuti Liloŵe lya Akunnungu likasatukanwa ni wându.

⁶ Ni iyoyo achachanda mwalimbisye kuti akombole kulilongosya achinsyene.

⁷ Mu indu yose mwasyene mme chisyasyo cha kupanganya yambone nchilosyaga usyene ni mmajiganyo genu nlosye kuti mmwe mwasyene nkugakulupilila ni kugakuya.

⁸ Maloŵe gankuŵecheta ganaŵe ni chileŵo chachilichose kuti wâmmagongo wenu jatende soni, pakuŵa nganakola chachilichose changalumbana chakusala nkati ngani syetu.

⁹ Achikapolo wâpilikanichisye achakulu wâao wâ pachilambo ni kwanonyelesya mu yanayose. Alisepusye kwangangana nawo,

¹⁰ pane kwajiŵa indu yao. Nambo alosye katema kose kuti ali wâ ntima wambone ni wâkukulupichika, kuti majiganyo ga Akunnungu Nkulupusyo jwetu galoleche yambone mu yose.

¹¹ Pakuŵa umbone wa Akunnungu waukwikanawo ukulupusyo kwa wându wose uwunukulikwe.

¹² Nombewo ukutujiganya kuti tuleche chigongomalo ni tama syangalumbana sya pachilambo pano, tutameje kwa kulilongosya achinsyene ni kuŵa wâmbone paujo pa Akunnungu ni kutama kwa kwanonyelesya Akunnungu mu chilambo chino,

¹³ tuchilindililaga lyaŵa lya upile lyatukulilolela, pelepo chiutyochele ukulu wa Akunnungu Wâkulu ni Nkulupusyo jwetu Che Yesu Kilisito.

¹⁴ Jwelejo walityosisye nsyene kwa liwamba lyetu uwe kuti atuwombole mu ileŵo yose ni kutuswejesya kuti tuŵe wakwe asyene, wându wâali ni lung'wanu lwakupanganya ipanganyo yambone.

¹⁵ Sambano mwajiganye indu yi kwa ulamusi wose, mwalimbisye mitima ni kwajamuka. Mundu jwalijose anannyosye.

3

Kutendekanya yaili yambone

¹ Mwakumbusye wându kilitulusya paujo pa ilongola ni wâkutawala ni ulamusi, wâpilikanichisye ni kuŵa chile kupanganya ipanganyo yambone.

² Mwasalile akasantukana mundu jwalijose, anaŵe waumani, aŵeje wâmbone achilosyaga kilitulusya katema kose kwa wându wose.

³ Pakuŵa nowe wakwe kalakala ko twaliji wakuloŵela, wakukanila ni wakulyungasika. Twaliji achikapolo wâ tama syangalumbana ni kulinonyelesya kwa pachilambo. Twatemi mu chigongomalo ni kukolelana wiu, wându wâtuchimile ni uweji twachimile wanyawo.

⁴ Nambo pawawoneche umbone ni unonyelo wa Akunnungu Nkulupusyo jwetu,

⁵ wâtukulupwisye uweji, ngaŵa kwa ligongo lya chindu chachilichose chambone chitutesile uwe, nambo kwa ligongo lya chanasa chao. Watujosisye sambu syetu ni kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu jwatutesile tupagwe kaaŵili ni kuŵa ni utame wa sambano.

⁶ Pakuŵa Akunnungu wâtujitilile kwa winji Mbumu jwa Akunnungu kwa litala li Che Yesu Kilisito Nkulupusyo jwetu,

⁷ kuti kwa umbone wao tukombole kuŵalanjikwa wâmbone ni kuukola umi wa moŵa gose pangali mbesi utukuulolela.

⁸ Liloŵe li lili lya usyene.

Ngusaka nsale chindu chi kwakulimbila, kuti wāndu wāwākulupilile Akunnungu, akumbuchile kulimbila mu ipanganyo yambone. Chelecho chili chambone ni chakwakamuchisya wāndu.

⁹ Nambo nlisepusye ni mausyano ga kuloŵela, ni kugamanya meena ga ngosyo ngano ni kulipulana pamo ni makani gankati Malajisyo, pakuŵa indu yo ngaŵa chindu kwa Akunnungu ni yangalimate.

¹⁰ Mundu jwakwikanawo kulekangana, pakumala kunjamuka kaandanda ni kaaŵili, munnecheje.

¹¹ Nipele nkumanyilila kuti mundu jwati iyoyo alyungasiche, ni kukola sambi, ni sambi syakwe sikunlamula nsyene.

Malowē ga kumalichisya ni malajisyo

¹² Pachinannajisye che Atema pane che Tukiko kukwenu njanguye kwika ku Nikapoli kukuunola une pakuŵa ngusaka ndame kweleko katema kambepo.

¹³ Ntende inkuti pakukombola munkamuchisye che Sena, mundu jwakugamanyilila malajisyo pamo ni che Apolo kuti akombole kuutanda ulendo wao, nipele nnole kuti anasoŵekwe ni chindu chachilichose chakusaka mu ulendo wao.

¹⁴ Ikusachilwa wāndu wētū alijiganye kulimbichila kupanganya masengo gambone, kuti akombole kwakamuchisya wāndu wākusoŵekwa ni indu ya kila lyaŵa ni anatame utame wangaukwapokasya.

¹⁵ Wāndu wose wāali pamo ni une akunkomasya. Mungomachisye mpingo wa wāndu wākutunonyela, wākunkulupilila Kilisito.

Umbone wa Akunnungu utame ni wanyamwe wose.

Chikalata chi che Paolo ku Che Filimoni Chilongolelo

Chitabu cha mwana chi che Filimoni chilembekwe ni nduna che Paolo, (1:1). Che Paolo wālijī ataŵikwe katema paŵalembile chitabu chi, malumbo gakwe ikukomboleka ŵalembile chitabu chi ku Loma. Iŵaga ŵalijī ku Loma, nipele chalembeke yaka ya 61 pakumala kupagwa Kilisito, kali katema kakoko kaŵalembile chitabu cha Ŵakolosai.

Ŵannembele chikalata chi mundu jumo jwakuŵilanjikwa che Filimoni. Che Filimoni ŵalijī jumo jwa ŵandu ŵakwakulupilila Che Yesu, ni iyoyo ŵalijī ni kapolo jwakwe juŵaŵilanjikwe che Onesmo. Che Paolo ŵannembele che Filimoni kunchondelela kuti akanjamuka che Onesimo kapolo jwakwe juŵautwiche kutyochela ku che Filimoni. Kwa malajisyo ga umwenye wa Chiloma che Filimoni akakombwele kummulaga che Onesimo. Che Paolo ŵanyenjile che filimoni kwa kunlimbisa ntima ankunde che Onesimo nti Mkilisito njakwe, iyoyo peyo che Paolo akummenda che Filimoni anechelele che Onesimo kuti ŵakamuchise che Paolo kwa chiŵandi, (1:13-14).

Yaili mwelemo

Che Paolo akunkomasya che Filimoni (1:1-3).

Che Paolo akunchondelela che Filimoni ampochele che Onesimo nti Mkil-
isito njakwe (1:4-21).

Che Paolo akumalichisya kwa kwasalila kwa chichi akusaka kwajimajim-
ila ni kwakomasya (1:22-25).

¹ Une che Paolo jundaŵikwe kwa ligongo lya kwatumichila Che Yesu Kilisito. Une pamo ni che Timoseo nlongo njetu, tukunnembela alakwe che Filimoni jwakunonyelwa jwetu, ni junkupanganya masengo pamo nowe,

² ni kwa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito wose waukusongangana mu nyumba jenu, ni kwa alumbu ŵetu che Afia ni kwa che Alikipo jwan-
gondo njetu.

³ Tukunsachilanga umbone ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu Atati ŵetu, ni Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito.

Unonyelo ni chikulupi chi che Filimoni

⁴ Nlongo njangu che Filimoni, katema kose pangupopela, ngunkum-
buchila mmwe, ni kwatogolela Akunnungu ŵangu,

⁵ pakuŵa ngupilikana inkuti pakwakulupilila Ambuje Che Yesu ni inkuti
pakwanonyela ŵandu wose ŵa Akunnungu.

⁶ Ngumpopelela kwa Akunnungu kuti mme ni machili ga kwasalila ŵandu
ŵane chikulupi chenu, kuti akombole kumanyilila indu yambone itukwete
uwe ŵatulumbikene ni Kilisito.

⁷ Nlongo njangu, unonyelo wenu usengwasisye kwannope ni kulimbisya
ntima. Pakuŵa njisengwasisye mitima ja ŵandu ŵa Akunnungu.

Che Paolo akwaŵenda che Filimoni nkati che Onesimo

⁸ Kwa ligongo lyo, naŵaga nlongo njenu nkulumbikana ni Kilisito,
ngakombwele kunnajisya pangali lipamba mpanganye chinkusachilwa
kuchipanganya,

⁹ nambo kwa ligongo lya unonyelo, mmbaya nammende. Ngutenda yeleyi namuno uneji che Paolo jundi jwanchekulwipe, ni sambano ndaŵikwe kwa liwamba lya Che Yesu Kilisito.

¹⁰ Kwayele ngunchondelela munkamuchisye che Onesimo jwali mwanangu nkulumbikana ni Kilisito. Pakuŵa ndili atatigwe chibumbu kutyochema patwaliji pamo mu nyuumba jakutaŵilwa ŵandu.

¹¹ Jwelejo kalakala nganakola masengo kukwenu, nambo sambano akwete masengo kukwenu ni kukwangu.

¹² Sambano ngummusya kukwenu, namuno ngwanonyela kwannope.

¹³ Ngasachile atame none papapa kuti angamuchisye pamalo penu pandili jwantawe ligongo naliji nkulalichila Ngani Jambone.

¹⁴ Ngangusaka kunkanganichisya mungamuchisye, nambo ngusaka mpanganye inkuti pakusaka mwasyene. Kwayele ngangupanganya chachilichose mpaka pachinsache.

¹⁵ Panepa lyeleli lili ligongo, che Onesimo ŵalekangene ni mmwe kwa katema, kuti auje sooni kukwenu ni kutama ni jwelejo moŵa gose pangali mbesi.

¹⁶ Sambano jwelejo nganaŵa kapolo sooni nambo jwambone kumpunda kapolo, sambano jwelejo ali nlongo nkulumbikana ni Kilisito. Jwelejo ali jwambone nnope kwangune, nombe kukwenu chaŵe ŵambone mwakupunda, pakuŵa jwelejo ali njetu ni nlongo njenu kwa chiilu ni nkulumbikana ni Ambuje.

¹⁷ Nipele, iŵaga nkuumona ndili jwamasengo njenu, mumpochele che Onesimo mpela inkatite pakuumbochela une nansyene.

¹⁸ Iŵaga anneŵele chachili chose, pane akwete ligambo, chinanlipe.

¹⁹ Une che Paolo ngulemba kwa nkono wangu nansyene kuti chilipe. Ngangusachilwa kunkumbusya kuti nkwete magambo kukwangu lyalili umi wenu.

²⁰ Kwayele, nlongo njangu, ngunchondelela mungamuchisye kwa litala li kwa liwamba lya Ambuje, sambano nti nlongo njangu nkulumbikana ni Kilisito, muunonyelesye ntima wangu.

²¹ Ngunnembela njimanyililaga kuti chimumbilikanile, sooni ngumanyilila isyene kuti chimumpanganyichisye yakupunda ni ingusala yi.

²² Pamo ni yose yi, mumichile chile chuumba chakugona, pakuŵa ngulolela kuti Akunnungu chajanje mapopelo genu ni une chinechelelwe ni chinanjimajimile.

Chikomasyo cha kumalichisya

²³ Che Epafula jwantawe pamo ni une kwa ligongo lya kwatumichila Kilisito Yesu akunkomasya.

²⁴ Iyoyo che Maliko ni che Alisitako ni che Dema ni che Luka ŵakutumichila achinjangu akunkomasya.

²⁵ Umbone wa Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito uŵe pamo ni ŵanyamwe wose.

Chikalata kwa Waebulania Chilongolelo

Chitabu cha Waebulania chachikwalimbisya wandu chikulosya yatite Che Yesu kumalichisya ulondole umpepe wauli mu Lilangano lya Kalakala. Chalembekwe nti malalichilo. Kwana misitali kupunda 60 mu chitabu chi, yati che Paolo aisasile kutyochela mu Lilangano lya Kalakala yaikulosya pangasisika iwatite Che Yesu kumalichisya ulondole ni masengo ga umbopesi wekulu wa Chiyahudi. Kwa ligongo lyo chitabu chi chilembekwe kuti chalimbisye wandu wakunkulupilila Kilisito waali Wayahudi. Chitabu cha Waebulania chikulosya yatiteje Che Yesu kumalichisya malajisyo, kuti wambopesi akatyosya sooni mbopesi sya kutinisy. Che Yesu waliji mbopesi ja sambi syose, kamo pe ni kwa moŵa gose. Wandu wakunkulupilila Kilisito mmowā gano nombe akukombola kulimbichikwa kwa chikalata cha Waebulania kuti ajendelechele kwakuya Che Yesu Kilisito mpela jumo jwakukombola kututenda twakulupilile Akunnungu (12:2).

Ngapagwa mundu jwakummanyilila jwalembile chitabu cha Waebulania, nambo waumanyilisi atyosisye maoni gao kuti pane nduna che Paolo pane che Luka pane che Banaba. Nombe chaka chiwalembile ngachikumanyika, nambo wane akuganisy kuti chalembekwe pa yaka ya 70 pakumala kupagwa Kilisito. Katema musu wa Yelusalemu pawagumulikwe pa yaka 70 pakumala kupagwa Kilisito, nambo jwalembile chikalata chi akunguluchile nkati musu wa Yelusalemu mpela waliji ukanaŵe gumulikwa. Chikalata cha Waebulania chalembekwe mu musu wa ku Loma (13:24). Ni pane chaliji chejausye mu mipingo jine jajijinji ja wandu wakunkulupilila Kilisito.

Yaili mwelemo

Jwakulemba alosisye kuti Che Yesu ali jwankulu kwapunda wakulondola wa Akunnungu ni achikatumetume wa kwinani (1:1-4:13).

Soonu ajendelechele kulosya kuti Che Yesu ali jwankulu kwapunda wambopesi wa watumiche pa Nyuumba ja Akunnungu jajili ku Yelusalemu (4:14-7:28).

Soonu masengo ga Che Yesu gali gambone kupunda malangano ga kalakala ga watesile Akunnungu ni wandu wakwe kwa litala lya malajisyo ga wapele che Musa (8:1-10:31).

Pakumala kusala yeleyo kuti Che Yesu ali jwankulu mmatala gose, wakulemba akugatyosya malajisyo nkati yakuti pakutama (10:32-13:17).

Mbesi jwakulemba amalichisye chikalata kwa indu yakulimbisya ntima ni ikomasyo (13:18-25).

Lilowe lya Akunnungu kwa litala lya Mwanagwe

¹ Kalakala ko Akunnungu wakungulwiche ni achambuje wetu kakajinji ni matala gamajinji kwa litala lya wakulondola wakwe.

² Nambo moŵa ga mbesi gano aŵechete nowe kwa litala lya Mwanagwe, jwapegwilwe ni Akunnungu indu yose iŵe yakwe, nombe kwa litala lya jwelejo wachigumbile chilambo chose.

³ Welewo ali ung'alime wa ukulu wa Akunnungu ni chisau chisyenyene nti yaali Akunnungu nsyene, indu yose ikwendelechela kupagwa mpela

yaitite kuw̄a pachilambo malinga ni ukombole wa liloŵe lyao lyalili ni machili. Nombewo paŵamasile kwaswejesya w̄andu mu sambi syao, w̄atemi peuto pakuchimbichikwa kunlyo kwa Akunnungu W̄akulu.

Ukulu wa Mwana jwa Akunnungu

⁴ Mwana ali jwankulu kwapunda achikatumetume w̄a kwinani mpela ila ilitite liina lyapegwile ni Akunnungu lili liina lyekulu kugapunda meena gao.

⁵ Pakuw̄a Akunnungu nganansalila namose jumo jwa achikatumetume w̄akwe w̄a kwinani katema kakali kose kuti,

“Mmwejo ndi Mwanangu lelo une ndili Atati w̄enu.”

Ni sooni nganansalila katumetume jwa kwinani jwalijose kuti,

“Une chime Atati kwa jwelejo nombejo chaŵe Mwanangu.”

⁶ Ni sooni Akunnungu paŵantumile mu chilambo mwanache jwannume jwakwitiwo w̄atite,

“Achikatumetume w̄a kwinani w̄a Akunnungu wose akuw̄ajilwa kwapopelela.”

⁷ Nambo nkati achikatumetume w̄a kwinani wo w̄atite,

“Akunnungu akwatenda achikatumetume w̄akwe w̄a kwinani kuw̄a nti mbungo

ni w̄akutumichila w̄akwe w̄a kwinani nti malamba ga mooto.”

⁸ Nambo nkati Mwana, Akunnungu akuti,

“Umwenye wenu, alakwe Akunnungu chiutame moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi.

Nkwalongosya w̄andu w̄enu kwa kwanonyelesya Akunnungu.

⁹ Mwainonyele aila yaili yambone paujo pa Akunnungu ni mwachichimile chigongomalo.

Lyeleli lili ligongo Akunnungu, Akunnungu w̄enu ansagwile mmwe

ni kumpakasya mauta ga sangalala ni kunchimbichisya kwapunda achinjenu wose.”

¹⁰ Sooni Akunnungu w̄atite,

“Alakwe Ambuje, kuundanda mwachigumbile chilambo, ni kwinani gali masengo ga makono genu.

¹¹ Yeleyo chiipite, nambo alakwe chinsigale moŵa gose.

Nombe yose chiichiwisala mpela nguo.

¹² Chimpindanye mpela mwinjilo,

nombe chiigalauchikwe nti nguo.

Nambo alakwe nli julajula

ni umi wenu ngaumala.”

¹³ Akunnungu nganansalila namose jumo jwa achikatumetume w̄akwe w̄a kwinani pa katema kakalikose kuti,

“Ntameje kundyo kwangu,

mpaka pachinaaw̄iche w̄ammagongo w̄enu

paasi pa sajo syenu.”

¹⁴ Ana achikatumetume w̄a kwinani ali w̄aani? W̄ele ali mbumu w̄akwatumichila Akunnungu, akulajiswa kwakamuchisya w̄andu w̄achachipochela ukulupusyo.

2

Ukulupusyo wekulu

¹ Nipele, tukuwajilwa kuukamulichisya nnope usyene utwaupilikene kuti tukaupelela.

² Pakuwa aula utenga uwatangeswe ni achikatumetume wa kwinani kalakala waliji wa usyene, ni mundu jwalijose jwanganajitichisya walamulikwe yaikuti pakusachilwa.

³ Nipele, ana uwe chitulame chinauli natukuunyosya ukulupusyo wekulu wati nyi? Kundanda wa wechetekwe ni Ambuje nsyene, ni awala wa wapilikene wala watusalile kuti uli usyene.

⁴ Iyoyo Akunnungu akulosya kuti ili isyene, kwa kutenda imanyisyo ni yakusimonjeka, ni kwapa wandu mituuka ja Mbumu jwa Akunnungu malinga ni iwasachile nsyene.

Che Yesu ni wakutulongosya ku ukulupusyo

⁵ Akunnungu nganiwapa achikatumetume wa kwinani ulamusi wa kuchilongosya chilambo chachikwika, achila chitukuchisala.

⁶ Nambo kwana liuto line Mmalembo ga Akunnungu likusala, “Ana mundu ali chindu chachi, chati mwakumbuchile, atamuno Mwana jwa mundu ali chindu chachi, chati mwagose?”

⁷ Nganimumpa mundu ukombole nti aula wa achikatumetume wa kwinani. Munchimbichisye kwannope mpela mwenye yakuti pakuchimbichikwa kwa kuwasikwa chindu mpela singwa.

⁸ Mwaiwisile yose paasi pa sajo syakwe.”

Paikusalikwa kuti Akunnungu wambisile mundu jwakulongosya indu yose pangasigasya namuno chimo. Namose yeleyo mpaka sambano ngatukuwona achilongosyaga indu yose.

⁹ Nambo chitwawone Che Yesu wati kwa katema kakajipi nganapegwa ukombole nti wa achikatumetume wa kwinani kuti kwa umbone wa Akunnungu awe kwa liwamba lya wandu wose. Ni kwa ligongo lya masauko mpaka chiwa chao, sambano tukwawona wawasisye chindu mpela singwa ja ukulu ni luchimbichimbi.

¹⁰ Yawoneche yambone kuti Akunnungu waigumbile indu yose ni kuiwika mpela yaitite kuwa. Wantesile Che Yesu awe jwamalilwe kwa litala lya masauko, kuti waichisye wandu wajinji mu ukulu wakwe, pakuwa Che Yesu ni jwakwalongosya wandu mu ukulupusyo.

¹¹ Welewo akwaswejesya wandu sambu syao, ni welewo pamo ni awala wawaswejekwe, wose Atati wao wamope. Kwa ligongo lya ngasikwatenda soni kwa wilanga wandu wo achalongo achinjakwe.

¹² Waasalile Akunnungu, “Chingaasalile wandu wangu aila intesile, chinanlape pakusongangana kunlamba.”

¹³ Sooni akuti, “Chinaawichile Akunnungu chilolelo changu.” Ni sooni akuti, “Une ndili apano pamo ni wanache wambele Akunnungu kuti awe achibanangu.”

¹⁴ Nipele, pakuwa wanache wa mpela ila inkuti pakwawilanga ali wandu waali ni chiilu ni miasi, Che Yesu asyene waiche ni waliji mpela wanyawo ni kulumbikana nawo mu undu wao. Watesile yeleyo kuti kwa litala lya chiwa chao, ampunde Jwaulamba jwaali ni machili nkati chiwa,

15 kuti w̄akulupusye aŵala w̄aw̄aliji mpela achikapolo mu utame wao wose kwa kuchijogopa chiwa.

16 Pakuŵa isyene nganaika kukwakamuchisya achikatumetume w̄a kwini, nambo w̄aiche kukwakamuchisya uŵelesi u che Iblahimu.

17 Ligongo lyo, w̄aliji mpela w̄andu yaali mu indu yose, kuti aŵe Jwambopesi jwao Jwankulu jwakukulupichika ni jwali ni chanaso mu kwatumichila Akunnungu, kuti sambi sya w̄andu silecheleswe.

18 Ni pakuŵa asyene wo w̄alageswe paŵalinjikwe, akukombola kwakamuchisya aŵala w̄akulinjikwa.

3

Che Yesu ali jwankulu kwapunda che Musa

1 Achalongo achinjangu, w̄andu w̄a Akunnungu, w̄ammilanjikwe ni Akunnungu, mwaganichisye Che Yesu kwannope jwatumikwe ni Akunnungu aŵe Jwambopesi Jwankulu jwa chikulupi chitukusala kwa kang'wa syetu kuti tukuchikulupilila.

2 Jwelejo jwaliji jwakukulupichika paujo pa Akunnungu juŵammisile kupanganya masengo gao, mpela ila che Musa iw̄atite kukulupilichika mu kwatumichila w̄andu w̄a Akunnungu w̄aw̄aw̄ilanjikwe nyuumba ja Akunnungu.

3 Mundu jwakutaŵa nyuumba akuchimbichikwa kujipunda nyuumba jisyene. Iyoyo Che Yesu akuŵajilwa kuchimbichikwa kwapunda che Musa.

4 Pakuŵa nyuumba jajilijose jikutaŵikwa ni mundu, nambo Akunnungu ni w̄aipangenyende indu yose.

5 Che Musa jwaliji katumetume jwakukulupilichika mu kwatumichila w̄andu w̄a Isilaeli w̄aw̄aw̄ilanjikwe nyuumba ja Akunnungu. Kuti aŵalanje umboni wa aila indu yakaisasile Akunnungu kanyuma.

6 Nambo Kilisito ali jwakukulupilichika nti Mwana, jwakwimilila nyuumba ja Akunnungu, nyuumba ja Akunnungu jo jili uweji, iw̄aga chitujendechele kwima pangali woga ni pangali kupwa ntima mu chilolelo chitukuchilolela.

Chipumulilo chapegwilwe w̄andu ni Akunnungu

7 Kwa yeleyo, mpela yakuti kusala Mbumu jwa Akunnungu, "Lelo mwapilikanaga Akunnungu achiŵechetaga ni W̄anyamwe,

8 nkajilimbisya mitima jenu mpela achambuje w̄enu, paŵakanile kunyitichisya, katema paŵaningaga mwipululu.

9 Kweleko achambuje w̄enu w̄aninjile ni kumbima, namuno w̄agaweni masengo gangu yaka alobaini.

10 Kwa liwamba lyo nautumbilile uŵelesi wo ni natite, 'Moŵa gose w̄andu w̄a, nganiso syao silyungasiche, nombewo nganagamanyilila kose matala gangu.'

11 Kwa liwamba lyo nalumbilile mu lutumbilo lwangu kuti, 'Ngaajinjila ng'o mu chipumulilo changu.' "

12 Nipele, nililechesye achalongo achinjangu, akapagwa mundu jwalijose mwa W̄anyamwe jwali ni ntima wangalumbana wangaukulupilila, ni kwakana Akunnungu w̄ajumi.

13 Nambo pankupunda kupilikana liloŵe lyo "Lelo" lili nkusomekwa Mmalembo ga Akunnungu, ntusyane mitima moŵa gose kuti jwalijose mwa W̄anyamwe akasalambuchikwa ni sambini kuŵa jwamakani.

¹⁴ Pakuŵa uweji tukukamulangana ni Kilisito iŵaga tukuchikamulisya mwakulimbila chilolelo chitwakwete kutandilila kundanda cho mpaka kumbesi.

¹⁵ Malembelo ga Akunnungu gakuti,
“Lelo mwapilikanaga Akunnungu ali nkuŵecheta,
nkajilimbisya mitima jenu mpela achambuje ŵenu
iŵatite kupanganya paŵakanile kunyitichisya.”

¹⁶ Ana ŵaani ŵaŵapilikene Akunnungu ali nkuŵecheta ni kukana kunjitchisya? Ngaŵa aŵala wose ŵaŵalongweswe ni che Musa kutyochela ku Misili?

¹⁷ Sooni ana ŵaani ŵaŵantumbilise Akunnungu yaka alobaini? Ali ŵandu ŵaŵatesile sambi, ni mitembo jao jajenele mwipululu.

¹⁸ Sooni Akunnungu paŵalumbile ni kuti, “Ngaajinjila mu chilambo changu ni kupata chipumulilo changu,” ŵaasalilaga ŵaani? Ali ŵelewo ŵanganajitchisya.

¹⁹ Nipele tukuwona kuti ŵelewo nganapakombola kwinjila mu chilambo cho, ligongo nganakulupilila.

4

¹ Pakuŵa Akunnungu atupele chilanga cha kupochela chipumulilo, nipele tulilolechesye kuti jwalijose mwa ŵanyamwe akalepela kuchipata chipumulilo cho.

² Pakuŵa nowe ŵakwe twalalichilwe Ngani Jambone kwa litala lilalila mpela iyatite pakulalichilwa kwa ŵanyawo. Nambo utenga wo nganiwaka-muchisya chachili chose pakuŵa aŵala ŵaŵapilikene nganaupochela mu chikulupi.

³ Nambo uweji ŵatukulupilile tutujinjile mu chipumulilo cho mpela iŵatite kusala,

“Natumbile ni nalumbile kuti
‘Ngaajinjila peuto pakupumulila pangu,’”
Akunnungu ŵatite yeleyo namuno masengo go gamasile chitandile paŵagumbile chilambo.

⁴ Pakuŵa, mu liuto line Mmalembo Gamaswela gakuti, “Akunnungu ŵatesile kupanganya masengo gao gose pa lyuŵa lya saba, ŵapumulile”

⁵ Ni mu ngani jo liuto lyo likusala, “Ngaajinjila ng’o mu chilambo chachinjapa kuti apumulile.”

⁶ Ŵandu ŵaŵalalichilwe Ngani Jambone kundanda nganapochela chipumulilo ligongo nganaajitchisya. Namuno chilanga cho chipali chiŵela kwa ŵane kupochela.

⁷ Kwa ligongo lyo, Akunnungu aŵisile sooni lyuŵa lyalikuŵilanjikwa “Lelo.” Yaka yejinji yapite nombewo ŵasasile kwa litala li che Daudi nti Malembelo ga Akunnungu yagakuti kusala,

“Lelo mwapilikanaga Akunnungu ali nkuŵecheta
kasinjilimbisya mitima jenu.”

⁸ Pakuŵa ikaliji che Yoshua ŵapele ŵandu liuto lya kupumulila, Akunnungu ngaakaŵechete sooni nkati yeleyo lyuŵa line.

⁹ Kwayele, kupali kupumulila kwa ŵandu ŵa Akunnungu mpela iŵatite pakupumulila Akunnungu pa Lyuŵa lya Kupumulila.

¹⁰ Pakuŵa ŵandu wose ŵakwinjila peuto pakupumulila paakupakungu-luchila Akunnungu, chaleche masengo gao ni kupumulila mpela Akunnungu iŵatite pakuleka masengo gao ni kupumulila.

¹¹ Nipele, tulimbichile kuchipochela chipumulilo cho, kuti akapagwa mundu mwa ŵanyamwe juchakose kwinjila mpela ila aŵala ŵaŵakanile kwitichisya.

¹² Pakuŵa Liloŵe lya Akunnungu lili lyejumi ni likwete machili. Likutema kupunda lipanga lyalikutema kuŵili. Sooni likupeleta mpaka munkati mwaukusimana ntima ni mbumu, iyoyo likutema ni kupeleta mpaka papakulumbikana iŵalo ni wongo wa mmaupa. Nombelyo likukombola kulamula kwa chitema maganisyo ni miningwa ja mitima ja ŵandu.

¹³ Ngapagwa chindu chachikuisisikwa paujo pa Akunnungu nambo indu yose ili yeunukukwe paujo pao, ŵelewo ni ŵakulamula indu yose itutesile.

Che Yesu ali Jwambopesi Jwankulu

¹⁴ Nipele, pakuŵa tukwete Jwambopesi Jwankulu jwakwinjila kwini kwa Akunnungu, yaani Che Yesu Mwana jwa Akunnungu, tukamulise kwannope chikulupi chitukuchisala.

¹⁵ Jwambopesi Jwankulu ni jwakutukolela chanasa kwa kulepetala kwetu. Ŵelewo ŵalinjikwe mose yalumo ni uweji nambo nganatenda sambi.

¹⁶ Kwa ligongo lyo, tuchiŵandichile pangali woga chitengu cha ulamusi cha Akunnungu papali ni umbone, kuti tupochele chanasa ni umbone wakwe wa kutukamuchisya pa katema ka kulaga.

5

¹ Jwambopesi Jwankulu jwalijose jwasagulikwe pasikati ja ŵandu, aŵichikwe kwatumichila Akunnungu kwa liwamba lya ŵandu kuti apeleche sadaka ni kutyosya mbopesi kwa ligongo lya sambi sya ŵandu.

² Pakuŵa asyene wo nombe alepetele mu matala gamajinji, kuti akombole kwatendela chanasa ŵandu wose ŵakutenda sambi ni ngakuchimanyilila chindu.

³ Kwa ligongo lyo akuŵajilwa kutyosya mbopesi ngaŵa kwa liwamba lya sambi sya ŵandu pe, nambo ni kwa liwamba lya sambi syakwe nsyene.

⁴ Ngapagwa mundu jwakuliŵika nsyene jwakuchimbichikwa kwa kuli-tenda aŵe Jwambopesi Jwankulu, nambo akusachilwa aŵe jwaŵilanjikwe ni Akunnungu mpela ila che Haluni iŵatite pakuŵilanjikwa.

⁵ Iyoyo Kilisito nombe nganalitenda nsyene jwakuchimbichikwa kwa kuliŵika aŵe Jwambopesi Jwankulu, nambo Akunnungu ni juŵansagwile ni kunsalila kuti,

“Mmwejo ndi Mwanangu, lelo mechete une ndili atati ŵenu.”

⁶ Iyoyo ŵatite sooni peuto pane Mmalembo ga Akunnungu kuti, “Mmwejo ni Jwambopesi kwa moŵa gose pangali mbesi mpela uwatite kuŵa umbopesi wa Melikisedeki.”

⁷ Che Yesu paŵatamaga pa chilambo pano ŵapopele kwannope ni kunlilila ajula juŵakombwele kunkulupusya mu chiwa, ni kwa ligongo lya kunchimbichisya Akunnungu, Akunnungu ŵampilikene.

⁸ Namose ŵaliji Mwana jwa Akunnungu, mmasauko gao ŵaimanyi kunjitichisya Akunnungu.

⁹ Ni paŵamasile kuŵa ŵa utindimisy mu yose, ŵaliji ndande ja ukulupusyo wa moŵa gose pangali mbesi kwa ŵandu wose ŵakwajitichisya.

¹⁰ Nipele, Akunnungu ŵansagwile aŵe Jwambopesi Jwankulu mpela uwatite kuŵa umbopesi wa Melikisedeki.

Lijamuko lyankati kuchileka chikulupi

¹¹ Tukwete indu yejinji yakusala nkati ngani ji, nambo ikulimba kunsalila ŵanyamwe pakuŵa ŵanyamwe ngankumanyilila kwa chitema.

¹² Isyene pa katema kano ikaŵajile mme ŵakwiganya nambo ikunsoŵa chiŵela kuti mundu jwine anjiganye majiganyo gandanda nkati maloŵe ga Akunnungu. Badala ja kulya chakulya chakulimba nkwendelechela kung'wa maŵele mpela mwanache.

¹³ Pakuŵa mundu jwalijose jwakutama kwa kung'wa maŵele pe ali mpela mwanache jwannandi ngakukombola kugamanyilila majiganyo gankati kuitenda indu yambone paujo pa Akunnungu.

¹⁴ Nambo chakulya chakulimba chili kwa ŵandu ŵaŵakusile, ŵalijigene kwendelechela kupanganya yeleyo kuti akombole kulekanganya indu yambone ni yangalumbana.

6

¹ Nipele tugaleche panyuma agala majiganyo gandanda gankati Kilisito, nambo tujendelechele mmbujo mmajiganyo gagakomele ga chibumu, ni ngaŵa kwendelechela kukunguluchila nkati kuleka sambi ni ipanganyo yaikwikanawo chiwa, ni kwachichi twakulupilile Akunnungu.

² Ni indu yankati majiganyo ga ubatiso ni yakwasajichila ŵandu makono, ni majiganyo nkati kusyuka kwa ŵawe ni majiganyo nkati kulamula kwa moŵa gose pangali mbesi.

³ Yeleyo chitutende Akunnungu asakaga.

⁴ Pakuŵa ŵandu ŵaunukulikwe usyene wa Akunnungu, ni ŵaupasisye ntuuka wa kwini ni ŵampochele Mbumu jwa Akunnungu nti ŵandu ŵane,

⁵ ni ŵaupasisye umbone wa Liloŵe lya Akunnungu ni machili ga chilambo chachikwika cho,

⁶ ŵagwililaga sooni mu sambi, ngaikomboleka kwatenda ŵelewo aleche sambi, ligongo ŵammambile pansalaba Mwana jwa Akunnungu kaaŵili kwa mele ni kuntesy soni paujo pa ŵandu.

⁷ Ngunda waukunyelwa ula kaŵili kaŵili ni kumesya mimela jambone jajikwakamuchisya ŵelewo ŵalimile, ngunda wo upatile upile wa Akunnungu.

⁸ Nambo ngunda wo wamesyaga itela ya miiŵa ni masindi, ngunda wo wangali ukamuchisyo kwa jwakulima, nombewo ukuŵandichila kulwekwa ni Akunnungu, ni mbesi jakwe kuli kujochekwa mooto.

⁹ Nambo ŵakunonyelwa ŵangu, namose tukuŵecheta yeleyi nkunjamuka, nganitukola lipamba ni ŵanyamwe, tukwete usyene kuti ŵanyamwe nkwete indu yambone nnope yaikutyochele mu ukulupusyo.

¹⁰ Pakuŵa Akunnungu akulamula yaikuti pakusachilwa, ni ngakuliŵalila masengo genu ni unonyelo unosisye kukwakwe kwa kwakamusya ŵandu ŵakwe ni mpunde kwakamusya.

¹¹ Nambo tukulajila nnope kuti jwalijose mwa ŵanyamwe akulosye kuchalila kulakula mpaka kumbesi kuti chinkulolela cho chiŵe isyene.

¹² Ngatusaka mme wâ ulesi, nambo mwasyasye wêlewo wâkukulupilila ni wâali ni upililiu ni wâchapochele aila yalanjile Akunnungu.

Chilanga cha Akunnungu chili chisyene

¹³ Akunnungu pa wampele che Iblahimu chilanga wâlumbile kwa liina lyao asyene ligongo nganapagwa jwankulu jwine jwakumpunda jwele Akunnungu jwakakombwele kulumbila kwa jwelejo.

¹⁴ Ni wâlanjile, “Isyene chinampe upile wakupunda ni chinampe wânache wâjinji.”

¹⁵ Che Iblahimu wâlindilile kwa upililiu, nipele wâchapatile achila chalanjile Akunnungu.

¹⁶ Pakuwa wându pakulumbila kwa liina lya jwaali jwankulu kwapunda achinsyene, ni chilumbilo chikumalichisya makani gao gose.

¹⁷ Ni Akunnungu wâchitesile chilanga chijime nkulimbila kwa kulumbilila. Ni kwakutenda yeleyo wâalosise pangasisika a wâla wâwâlangene nawo kuti ngakukombola kugalauka ng'o.

¹⁸ Nipele kwana indu iwili yangaikukombola kugalauka, chilanga ni chilumbilo, mu yeleyo Akunnungu ngakukombola kulambusya. Nipele, uwe wâtumbutuchile tukulimbichikwa ntima nnope, ni tukuchikamulisya kwannope chilolelo chatuwichile paujo petu.

¹⁹ Chilolelo cho chijimi mkulimbangana ni kujigosa mitima jetu nti chitawililo chachikwimika ngalawa. Ni chilolelo cho chili salama ni chisyenesyene, chikupelenganya pa nguo ja lusasa mpaka papaswela nnope mu Nyumba ja Akunnungu jajili kwiani.

²⁰ Che Yesu wâlongolele kwinjila mwelemo kwa liwamba lyetuwe. Atendekwe jwambopesi jwankulu kwa mo wa gose pangali mbesi mpela wautite kuwa umbopesi wa Melikisedeki.

7

Che Melikisedeki jwambopesi jwankulu

¹ Melikisedeki wâliji mwenye jwa musu wa Salemu ni jwambopesi jwa Akunnungu Waku. Che Iblahimu pa waujaga kungondo kuwaleje mamwenye kula, wasimene ni Melikisedeki ni Melikisedeki wampele upile che Iblahimu.

² Che Iblahimu nombe wampele liunjili lya kakumi lya indu iwajigele kungondo. Malumbo ga liina Melikisedeki gali “Mwenye jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu”, ni sooni mwenye jwa ku Salemu malumbo gakwe “Mwenye jwa chitendewe.”

³ Ngapagwa papalembekwe Mmalembo ga Akunnungu liina lya atatigwe Melikisedeki atamuno liina lya achikulugwe, ngapagwa jwakwimanyilila wapagwile chakachi atamuno wawile chakachi. Nombewo akulandana ni Mwana jwa Akunnungu, jwelejo chapunde kuwa jwambopesi kwa mo wa gose pangali mbesi.

⁴ Nipele, nnoleje yatite kuwa jwankulu munda jo. Ambuje wetu che Iblahimu wampele liunjili lya kakumi lya indu iwajigele kungondo.

⁵ Tukumanyilila kuti malajisyo gakuti wânache wa che Lawi wâwaliji wambopesi ni wâkusachilwa kupochela liunjili lya kakumi kutyochela kwa wându wa Isilaeli, wâali achalongo achinjao, nachiwamuno ni wanyawo ali uwelesi u che Iblahimu.

⁶ Melikisedeki nganaŵa mundu jwa lukosyo lu che Lawi nambo ŵajigele liunjili lya kakumi kutyochela ku che Iblahimu ni sooni ŵampele upile che Iblahimu juŵapegwilwe chilanga ni Akunnungu.

⁷ Nambo pangapangwa makani gati jwankulungwa ni jwakumpa upile jwanandi.

⁸ Ŵambopesi ŵakwigala liunjili lya kumi ŵala ali ŵandu ŵachawe lyuŵa limo, nambo che Melikisedeki juŵapochele liunjili lya kakumi akuŵalanjilwa umboni kuti ali jwanjumi mpela yagakuti Malembelo ga Akunnungu

⁹ Nipele, tukukombola kusala kuti che Iblahimu paŵatyosise liunjili lya kakumi, namose che Lawi juŵaliji jwa uŵelesi u che Iblahimu pamo ni uŵelesi wao, ŵatyosise liunjili lya kakumi.

¹⁰ Pakuŵa ikuŵechetekwa kuti Melikisedeki paŵasimene ni che Iblahimu, che Lawi ŵaliji akanaŵe kupagwa, ŵaliji mmiasi ja ambujegwe che Iblahimu.

¹¹ Kopochele mu umbopesi wa Ŵalawi ŵandu ŵa ku Isilaeli ŵapegwilwe lilajisyo. Sambano iŵaga masengo ga umbopesi u che Lawi gamalile ngakukasachilwe kutyochela umbopesi wine waukuyiye umbopesi wa Melikisedeki ni ngaŵa umbopesi u che Haluni.

¹² Pakuŵa pakukutyochela kupisyangana kwa chimbopesi, ikuŵajila kugagalausya malajisyo.

¹³ Ni Ambuje ŵetu jwakuŵechetwa mu yeleyo ali jwa lukosyo lwine, nganapagwa namose jumo jwa lukosyo lwao juŵatumichile pa chilisa nti jwambopesi.

¹⁴ Pakuŵa ikumanyika kuti Ambuje ŵetu ŵatyochele mu lukosyo lwa Yuda ni yankati lukosyo lo che Musa nganaŵecheta chindu chachili chose yankati umbopesi.

Jwambopesi jwine chisau ni Melikisedeki

¹⁵ Sooni achi chikumanyika mwakupunda, kuti jwambopesi jwine jwaku-landana ni Melikisedeki akopochele.

¹⁶ Jwele nganatendekwa aŵe jwambopesi kwa malajisyo ga ŵandu, nambo kwa machili ga umi wa moŵa gose pangali mbesi.

¹⁷ Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gaŵalanjile umboni wati, “Mmwejo ndi Jwambopesi mpela wautite pakuŵa umbopesi wa Melikisedeki.”

¹⁸ Kwayele, alila lilajisyo lya kalakala lyaŵichikwe pambali, pakuŵa lyaliji lyakulepetala nombelyo lyaliji lyangali chindu,

¹⁹ pakuŵa malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ngagakukombola kupanganya chindu chiŵe chakumalilwa. Nambo sambano peuto pakwe, kuichisye chilolelo chambone nnope ni kwa litala lya chilolelo cho, tukukombola kwaŵandichila Akunnungu.

²⁰ Kupunda yeleyo, apano chipali chilumbilo cha Akunnungu. Nambo ŵandu ŵane wo ŵatendekwe kuŵa ŵambopesi pangali chilumbilo.

²¹ Nambo Che Yesu atendekwe Jwambopesi nkulumbila, katema Akunnungu paŵansalile, “Ambuje alumbile ni ngasagalausya

‘Mmwejo ni jwambopesi kwa moŵa gose pangali mbesi.’ ”

²² Kwa ligongo lya chilumbilo chi, Che Yesu atendekwe chimanyisyo chachikulosya kuti isyene tukwete lilangano lyalili lyambone mwakupunda.

²³ Sooni wambopesi wane wajinji wa lilangano lya kalakala, chiwa chaleka-sisye kwendelechela kupanganya masengo.

²⁴ Nambo Che Yesu nganaŵa mpela wanyawo ni akutama moŵa gose pangali mbesi, ni umbopesi wakwe ngaukukombola kupegwa mundu jwine.

²⁵ Ligongo li akupakombola kwakulupusya kusyene welewo wakwaŵandichila Akunnungu kwa litala lyao pakuŵa akutama moŵa gose kuti wapopeleleje kwa Akunnungu.

²⁶ Pakuŵa twasachilwe uweji tukole Jwambopesi Jwankulu jwanti nyi, yaani jwali jwanswela, jwangali chileŵo namose sambi ni jwalekangenywe ni wandu wa sambi, ni kunyakulikwa mwinani kupunda kwini.

²⁷ Jwelejo ngakulandana ni wambopesi achakulu wane wakusachilwa kutyosya mbopesi kila lyuŵa, kaje akutaga mbopesi kwa sambi syakwe nsyene, ni sooni kwa sambi sya wandu. Pakuŵa jwelejo watesile kamo pe kwakatema kose paŵalityosisye nsyene kuwa.

²⁸ Malajisyo ga che Musa gakwasagula wandu wakulepetala kuŵa wambopesi achakulu, nambo lilangano lya Akunnungu liŵawisile kwa kulumbila ni sooni lilyaiche mu nyuma mwa malajisyo lyambisile Mwana, jwatendekwe jwamalilwe kwa moŵa gose pangali mbesi.

8

Che Yesu jwambopesi jwetu jwankulu

¹ Nipele, chindu chachili chekulungwa mu indu itukusala yi chili achi, tukwete Jwambopesi Jwankulu jwati nnyi, jwatemi peuto pakuchimbichikwa kunlyo kwa chitengu cha umwenye cha Akunnungu kwini.

² Welewo akupanganya masengo ga umbopesi peuto papaswela nnope, malumbo gakwe munkati mwa lisakasa lya usyene lya Akunnungu lyalitaŵikwe ni Ambuje, ni ngaŵa lyalitaŵikwe ni mundu.

³ Jwambopesi Jwankulu jwalijose asagulikwe kutyosya mbopesi ni sadaka. Kwayele, ni jwambopesi jwankulu jwetu nombejo akusachilwa akole chindu chakwatyocheŵa Akunnungu.

⁴ Nambo akaapali pachilambo pano, ngakatendekwe Jwambopesi ng'o, ligongo apali wambopesi wane wakutyosya mbopesi malinga ni yaikuti kulajiswa mu Malajisyo ga che Musa.

⁵ Masengo gao ga umbopesi gali chisyasyo ni mbwilili wa aila yaali kwini. Pakuŵa che Musa paŵawandichile kulitaŵa lisakasa lya Akunnungu lila, Akunnungu ŵansalile kuti, "Nlole, mpanganyeje indu yose mpela chisyasyo chimwatite pakuloswa pamwaliji petumbi."

⁶ Nambo sambano Che Yesu apochele masengo ga umbopesi gagali gambone kupunda ga wanyawo, pakuŵa lilangano lya kwilanya lyaŵisile pasikati ja Akunnungu ni wandu lili lyambone kupunda, pakuŵa lijimi pa lilangano lyambone nnope lya Akunnungu.

⁷ Naga lilangano lyaandanda likaliji lyangali chileŵo ngalikasachilwe lilangano line.

⁸ Nambo Akunnungu wakuweni kuleŵa kwao paŵatite,

"Nlole gakwika moŵa, Ambuje akuti

gatinjitaŵa lilangano lyasambano pasikati ja wandu wa ku Isilaeli ni wandu wa ku Yuda.

⁹ Lilangano li ngaliŵa yalumo ni lilangano linataŵile ni achambuje ŵao pa lyuŵa linaalongwesye kwa kwakamula makono gao akopoche mu chilambo cha Misili.

Pakuwâ nganakulupilichika mu lilangano lyangu noneji naalesile kwagosa, akuti Ambuje.

¹⁰ Sambano alili ni lilangano lichingatawe ni wându wâ ku Isilaeli, pa mowâ go, akuti Ambuje.

Chingagawiche malajisyo gangu mu nganisyo syao ni kugalemba mmitima jao.

Uneji chime Akunnungu wâo, ni wanyawo chaWe wându wangu.

¹¹ Ngapagwa juchanjiganye njakwe namose kunsalila mpwakwe kuti 'Mwamanyilile Ambuje.'

Pakuwâ wose chachiimanyilila une chitandile jwannandi mpaka jwankulungwa jwakwe.

¹² Chinaalechelesye chigongomalo chao, ni sambi syao ngangumbuchila sooni."

¹³ Kwa kusala lilangano lili "Lyasambano," Akunnungu alitesile lilangano lyaandanda liwe lya kuwisala. Ni chindu chose chachichekulwiye ni kuwisala chichisoWe pangakaWâ.

9

Mapopelelo ga pachilambo ni ga kwinari

¹ Lilangano lyaandanda lyakwete masyowelelo gakwe ga kupopelela ni peuto pakwe papaswela pakupopelela papatawikwe ni wându.

² Pakolochekwe lisakasa lya yuumba iwili, ni chuumba chakwe chandanda pawilanjikwe papaswela nnope. Mwelemo mwaliji ni chindu chakuwichila lumuli ni mesa ni mikate jijatyochekewe paujo pa Akunnungu.

³ Munkati mwa chuumba chandanda cho paliji ni nguo ja lusasa jialekangenyeyuumba iwili ni panyuma pakwe paliji ni lisakasa lya-likuwilanjikwa Papaswela nnope.

⁴ Ni mwelemo mwaliji ni chilisa cha sahabu chakututumisya ubani ni lisanduku lya lilangano, lyeuniche posepose kwa sahabu, munkati mwakwe mwana chiwiga cha sahabu chichaliji ni mana ni nkongojo u che Haluni uwasipwiche ula ni maganga gagasepekwe nti ibao gagalembekwe Malajisyo likumi.

⁵ Ni penani pa lisanduku lya kwaliji ni inyago iwili yesepekwe yaikuwilanjikwa makelubi yaikulosya ukulu wa Akunnungu, yana mapapiko ni mapapiko gao go gasambalukuchile kuunichila chiunichilo cha lisanduku lya lilangano peuto paakulechelesya Akunnungu sambi. Nambo sano ngatukukombola kwiwecheta yeleyo yose kwannope.

⁶ Nipele, yeleyo ni yaitite kuwichikwa indu yose. Ni wambopesi wâjinjile mu lisakasa, mu chuumba chandanda chachikuwilanjikwa peuto Papaswela chila lyaWâ ni lyaWâ kupanganya masengo ga umbopesi.

⁷ Nambo Jwambopesi Jwankulu jikape ni jwakwinjila mu chuumba chaWâ chachikuwilanjikwa peuto Papaswela nnope chila, nombejo akupanganya yeleyo kamo pe pa chaka ali ajigele miasi jakwatyochesya Akunnungu kwa liwamba lya sambi syakwe nsyene jo ni kwa liwamba lya sambi sya wându siWasitesile pangamanyilila.

⁸ Mbumu jwa Akunnungu akwiganya pangasisika indu yi, kuti litala lyakwinjilila peuto Papaswela nnope lyaliji chiwela likanaWe kuugulikwa katema kose palyajimi lisakasa lyaandanda.

⁹ Chindu chi chili chitagu cha sambano, iyoyo peyo sadaka ni mbopesi siku-tyosyekwa ni wāndu kwa Akunnungu, nambo ngasikukombola kwatenda aŵe wamalilwe mmitima jao.

¹⁰ Pakuŵa yele indu yose yo ya chiilu, yaliji nkati yakulya ni yakung'wa ni masyoŵelo ganegane ga kunaŵa ni kosya. Indu yose yo ili malajisyo ga paasa pe, ni machili gakwe chigamale katema Akunnungu pachaipanganye sooni indu yose iŵe yasambano.

¹¹ Nambo Kilisito amasile kwika, ali Jwambopesi Jwankulu jwa indu yose yambone yaimasile kwika. Wēlewo akupanganya masengo gao mu lisakasa lyalili lyambone nnope ni lya utindimisyō, lyanganilipanganyichikwe ni wāndu malumbo gakwe nganiliŵa lya pachilambo pano.

¹² Wēlewo ŵajinjile peuto Papaswela nnope kamo pe. Nombewo nganajinjila mwelemo ali ajigele miasi ja mbusi atamuno ja ng'ombe jamwana kwa ligongo lya kutyosya mbopesi, nambo ŵajinjile ali ajigele miasi jakwe nsyene. Ni kwa litala lyo ŵatupele chiwombosyo cha moŵa gose pangali mbesi.

¹³ Iŵaga miasi ja mbusi ja mikambaku ni ng'ombe sya mikambaku ni liu lya ng'ombe ja mwana, yaimisikwe pachanya pa wāndu ŵaŵaliji ŵakusakala paujo pa Akunnungu kuti aswejekwe kwa kwatyochesya usakwa wao.

¹⁴ Ana miasi ja Kilisito ngajitenda kugapunda gelego? Kwa machili ga Mbumu jwakutama moŵa gose pangali mbesi, Kilisito ŵalityosisye nsyene kwa Akunnungu kuŵa mbopesi jemalilwe. Ni miasi jao jo jikuswejesya miningwa jetu kutyochela mu masengo gagakwichisya chiwa kuti twatumichile Akunnungu ŵajumi.

¹⁵ Kwa ligongo lyo, Kilisito ali jwakwilanya jwaichenalyo lilangano lyasambano. Kwa litala lya chiwa chao ŵawombwele wāndu mu ileŵo yaitesile katema ka lilangano lyaandanda kuti aŵala uŵaŵilanjikwe ni Akunnungu apochele chilanga cha indu iŵagosele moŵa gose pangali mbesi.

¹⁶ Kwa ngani ja lilangano lyalilembekwe nkati kupochela indu yailesile mundu jwajasische, ikusachilwa imanyiche kuti ili isyene jwelejo jwachilembile chikalata cho awile.

¹⁷ Lilangano lyalilembekwe nkati kupochela indu yailesile mundu jwawile chichikole machili pachichityochele chiwa. Ni ngachichiŵa ni machili iŵaga nsyene jo ali jwanjumi.

¹⁸ Kwayele lilangano lyaandanda nganiliŵichikwa pangali kwitika miasi.

¹⁹ Kundanda che Musa paŵasalile wāndu wose makanyo gagali mmalajisyo, ni ŵajigele miasi ja ng'ombe jamwana pamo ni mbusi nombejo ŵamisile pachanya pa chitabu cha malajisyo ni pachanya pa wāndu wose kwa nyambi sya chitela chachikuŵilanjikwa esopo ni pamba jechejeu.

²⁰ Ni ŵatite, “Ajiji ni miasi jajikulilimbisya lilangano lya Akunnungu lyannajichisye nlijitichisye.”

²¹ Iyoyo peyo che Musa ŵanyulwisye miasi pachanya lisakasa lya Akunnungu ni pachanya yoombo yose yaikutumika mu mapopelelo.

²² Usyene mmalajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa, indu yose ikuswejeswa ni miasi, nombe pangali kwita miasi, sambu ngasikomboleka kulecheleswa.

Chiwa chi Che Yesu chikusityosya sambu sya wāndu

²³ Nipele, indu yaili chisau ni indu ya kwinani yaŵajilwe iswejekwe kwa litala lyo. Nambo indu ya kwinani ikusaka mbopesi jajili jambone kupunda.

²⁴ Pakuwa Kilisito nganajinjila Peuto Papaswela nnope papakolochekwe ni makono ga wandu papali chisau ni Peuto Papaswela pasyene, nambo wajinjile kwini kusyene, pakwima sambano paujo pa Akunnungu kwa liwamba lyetu.

²⁵ Jwambopesi Jwankulu akwinjila kamo pe kila chaka Peuto Papaswela Nnope achijigalaga miasi ja inyama. Nambo Kilisito nganajinjila kwini kwa Akunnungu kuti alityosye mbopesi nsyene kakajinji.

²⁶ Ikaliji yeleyo, Kilisito aka wajilwe kulagaswa kakajinji kutandila gumbikwa chilambo. Nambo katema kano pakakuwandichila kumala, welewo akopochele kamo pe, kulechelesya sambi sya wandu kwa kulityosya nsyene mbopesi.

²⁷ Mundu jwalijose chawe kamo pe, ni kulamulikwa ni Akunnungu.

²⁸ Iyoyo peyo Kilisito nombejo walityosisye mbopesi kwa wawile kamo pe kwa ligongo lya kusityosya sambi sya wandu wajinji. Nombejo chauje sooni nga wa kwa ligongo lya kusichenjeuchila sambi, nambo kukwakulupusya a wa wakunnindilila.

10

¹ Nti ila Malajisyo igatite chiwili pe, cha indu yambone yaikwika, ni nga wa indu isyene yaitite kuwa. Yeleyo usyene ikulosya kwa kanandi pe yakuti, indu yaikwika nga ikukombola kwakulupusya wandu mu sambi syao, kwa litala lya kutyosya mbopesi chaka ni chaka ni kwatenda a we wamalile.

² Ikaliji apali wandu wakwapopelela Akunnungu ni sambi syao kuswejekwa kusyene, ngakaliwone sooni akwete sambi, ni mbopesi syo syose sikalesikwe kutyochekwa.

³ Nambo pamalo pakwe kwa litala lya mbopesi syo sikwakumbusya wandu sambi syao chaka ni chaka.

⁴ Ligongo miasi ja mikambaku ja ng'ombe ni mbusi ngajikombola kusityosya sambi.

⁵ Kwa ligongo lya Kilisito pa waiche pachilambo wasalile Akunnungu, "Alakwe nganinsaka mbopesi namose sadaka. Nambo mwambanganichisye chiilu.

⁶ Mbopesi sya kocha namose mbopesi sya kulechelesya sambi nganinonyelwa nasyo.

⁷ Pelepo natite, 'Ndili pelepa, Alakwe Akunnungu, iiche kukulitenda lisosa lyenu mpela yaitite pakulembekwa nkati une mu chitabu cha Malajisyo.' "

⁸ Kundanda Kilisito watite, "Mbopesi ni sadaka ni mbopesi sya kocha namose mbopesi sya kulechelesya sambi nganinsaka atamuno nganinonyelwa nasyo." Watite yeleyo namuno mbopesi syo syosye sikutyochekwa malinga ni Malajisyo.

⁹ Sooni watite "Uneji Ndili pelepa, Alakwe Akunnungu iiche kukulitenda lisosa lyenu." Kwapele Akunnungu atyosisye mbopesi syakalakala, pamalo pakwe wammisile Kilisito a we mbopesi jimo pe.

¹⁰ Pakuwa Che Yesu Kilisito achitesile achila chasachile Akunnungu, uweji tupatite uswejele kwa litala lya chiilu chao chaachityosisye mbopesi kamo pe kwa liwamba lya wandu wose.

¹¹ Jwambopesi jwalijose akwima paujo pa Akunnungu lyuwa ni lyuwa achitumichilaga ni kutyosya ka wili ka wili mbopesi silasila, syangasikukombola kose kusityosya sambi.

12 Nambo Kilisito wатыosisye mbopesi jimo pe kwa kusityosya sambi, mbopesi jajili ni machili moŵa gose pangali mbesi, nipele watemi peuto pakuchimbichikwa kundyo kwa Akunnungu.

13 Chitandilile katema ko akulindilila wammagongo wakwe wose awichikwe ni Akunnungu paasi pa sajo syao.

14 Pakuŵa kwa mbopesi jimo pe akwatenda aŵe wamalilwe kwa moŵa gose pangali mbesi wele wose wakuswejechekwa sambi syao.

15 Nombe Mbumu jwa Akunnungu akuŵalanga umboni nkati yeleyo. Kundanda akuti,

16 “Alili ni lilangano lichindaŵe nawo pa moŵa gagakwika, akuti Ambuje chimiche malajisyo gangu mmitima jao ni kugalemba mu nganisyo syao.”

17 Nombejo akupunda kusala, “Ni une ngangumbuchila sooni sambi syao, namose yangalumbana yao yatesile.”

18 Nipele, sambi syamalaga kulecheleswa, ngapagwa sooni kutyosya mbopesi kwa ligongo lya kusityosya sambi.

Twaŵandichile Akunnungu

19 Nipele, achalongo achinjangu, kwa miasi ji Che Yesu tukwete ntima wangali woga wa kupajinjila Peuto Papaswela Nnope.

20 Jwelejo atugopolele litala lyasambano, lyalikupitila pa ajila nguo ja lusasa, malumbo gakwe chiilu chakwe nsyene.

21 Nipele, tukwete Jwambopesi Jwankulu jwakwete ulamusi pa nyuumba josa jwa Akunnungu.

22 Kwayele twaŵandichile Akunnungu kwa ntima wa usyene ni chikulupi chemalilwe, kwa mitima jeswejechekwe, jangajikunlamula kuti nkwete sambi kwa iilu yejosyekwe kwa meesi gakusalala.

23 Tuchikamulisyechilolelo chetu chitukuchisala kwa kang'wa syetu, pakuŵa Akunnungu juŵatupele chilanga ali jwakulupichika.

24 Tukamuchisyane jwine ni jwine kuti tuchisyane mu ononyelo ni masengo gambone.

25 Tukaleka kusongangana pamo mpela yaitite pakuŵa masyoŵelelo ga ŵane. Nambo tujamukangane ni kupunda nnope pankuliwona lyuŵa lya Ambuje lilinkuŵandichila.

26 Pakuŵa twajendelechelaga kutendekanya sambi melepe tuli tuumanyilile usyene, ngajipagwa mbopesi jiine jajikukombola kutyosyekwa sooni kwa ligongo lya kusityosya sambi syetu.

27 Chachikusigalila kuli kulindilila mu woga kulumulikwa ni Akunnungu, kwa mooto wakalipa uchiwajonanje wose wakwakanila Akunnungu.

28 Mundu jwalijose jwanyosisye Malajisyo, akuulajikwa pangali chanasana, kwaŵaga ni umboni wa ŵandu ŵawili pane watatu.

29 Ana mandu jwakunnyosya Mwana jwa Akunnungu ni kujiwona miasi ja lilangano lya Akunnungu jiŵaswejechekwe najo kuŵa ngaŵa chindu, ni kuntukana Mbumu jwa Akunnungu jwakwikanawo umbone, nganisye ana ngakusachilwa kupegwa lijamuko lyalikulungwa?

30 Pakuŵa tukummanyilila jwelejo juŵatite, “Kuuchisya magambo kuli kwangune, neji chiuchisye.” Sooni watite, “Ambuje chachalamula ŵandu wakwe.”

31 Kugwilila mmakono mwa Akunnungu ŵajumi chili chindu chakogoya nnope!

³² Nkumbuchilanje iyakopochele mmoŵa gandanda go, pamwatandite kuumanyilila usyene wa Akunnungu. Namuno mwapatile masausyo gamakulungwa, nambo mwajimi mwakulimbila nganinlepela.

³³ Katema kane mwatukenwe ni kunyeluswa pelanga, ni katema kane mwakundile kwakamuchisya aŵala ŵaŵatendelwe yeleyo.

³⁴ Mwaatendele chanasya ŵelewo ŵataŵikwe, sooni mwakundile kunsumulanga ipanje yenu, ni mwapililile kwa lukondwa, pakuŵa mwaimanyi kuti nkweté indu yejinji yambone nnope yaikulonjela.

³⁵ Kwayele nkakujasa kulimbangana kwenu pakuŵa chikumpe ntulilo weukulungwa.

³⁶ Nkusachilwa kupililila kuti nkombole kulitendekanya lisosa lya Akunnungu ni sooni chimpegwe aila iŵalanjile.

³⁷ Pakuŵa mpela yagakuti kusala Malembelo ga Akunnungu, “Pasigalile kanandi pe jwakwika jo, chaiche, nombejo ngasakaŵa.

³⁸ Mundu jwali jwambone paujo pangu, chakulupilile ni kutama kwa chikulupi, nambo alekaga kungulupilila nganonyelwa najo.”

³⁹ Uweji nganituŵa ŵandu ŵakuchileka chikulupi ni kusoŵa, nambo uwe tuli ŵandu ŵakukulupilila ni kukulupuswa.

11

Chikulupi

¹ Chikulupi chili kukola usyene wa indu itukuilolela ni kuitichisya kusyene kuti indu yangaikuwoneka ipali.

² Pakuŵa, kwa chikulupi chao, achachekulu ŵetu ŵakundikwe ni Akunnungu.

³ Kwa chikulupi tukumanyilila kuti chilambo chagumbikwe kwa liloŵe lya Akunnungu, namose indu yaikuwoneka yagumbikwe mu indu yangaikuwoneka.

⁴ Kwa chikulupi che Habili ŵatajile Akunnungu mbopesi jambone kupunda ni ji che Kaini. Kwapele ŵakundikwe ni Akunnungu pakuŵa Akunnungu nsyene ŵajikundile mbopesi jakwe. Namuno che Habili awile, ipanganyo yao ikutujiganya mpaka sambano.

⁵ Kwa chikulupi, che Enoki ŵanyakulikwe ni Akunnungu kuti akasachiona chiwa. Nganaoneka sooni pakuŵa ŵajigalikwe ni Akunnungu. Malembelo ga Akunnungu gakusala kuti akanawe kwigalikwa che Enoki ŵaanonyelesye Akunnungu.

⁶ Nambo, pangali chikulupi ngapagwa mundu jwakukombola kwanonyelesya Akunnungu. Pakuŵa mundu jwakusaka kwajaulila Akunnungu akusachilwa akulupilile kuti Akunnungu apali, sooni kuti akwapa ntulilo ŵelewo ŵakwasosa.

⁷ Kwa chikulupi, che Nuhu ŵajamwikwe ni Akunnungu nkati indu ichikopochele, yakanaiwoneche chiŵela, ŵanjitichisye Akunnungu ni kukolosya ngalaŵa jajikulungwa jajikuŵilanjikwa safina. Mwelemo nsyene pamo ni ŵandu ŵa pannango wakwe chakulupuswa. Kwa chikulupi chakwe ŵandu ŵa pa chilambo wose ŵalamulikwe kuti akwete sambu nombejo ŵaŵalanjikwe jwambone paujo pa Akunnungu.

8 Kwa chikulupi, che Iblahimu w̄anjitichisye Akunnungu apala paŵawilanjikwe ajaule ku chilambo chiŵalanjikwe ni Akunnungu kuti chiŵe chao. W̄atynosile pa chilambo chao ni kwaula kwiuto kwanganakumanyilila.

9 Kwa chikulupi, w̄atemi mu chele chilambo cha chilanga mpela jwanendo. W̄atemi kweleko mu masakasa mpela iŵatesile che Isaka pamo ni che Yakobo, w̄ati nombewo w̄apochele chilanga chila chila kutyochela kwa Akunnungu.

10 Pakuŵa che Iblahimu w̄aulolele musi wauli ni misingi jakulimbangana, musi wati Akunnungu nsyene ni uŵaganisisye ni kuutaŵa.

11 Iyoyo peyo kwa chikulupi che Sala, namuno w̄achekulwipe kwannope, w̄apochele ukombole wa kukola chitumbo, pakuŵa w̄akulupilile kuti Akunnungu chatindimisye chilanga chakwe.

12 Kwa ligongo li, kutyochela kwa mundu jumo che Iblahimu juŵaliji mpela jwammwe, w̄apagwile w̄andu w̄ajinji ŵangaŵalanjikwa mpela ndondwa sya kwini ni mpela nsanga wa mungulugulu bahali.

13 Aŵa wose w̄awile ali nkwakulupilila Akunnungu nganapochela aila iŵalanjile, nambo w̄aiweni kwakutalichila ni kuisangalalila, w̄ajitichisye kuti w̄aliji achalendo ni w̄andu w̄anganakola pakutama pa chilambo nti pao.

14 Pakuŵa w̄andu w̄akuŵecheta maloŵe gati iyiyi akulosya kuti ali nkuchisosasosa chilambo chiŵe chao achinsyene.

15 Ikaliji akuganisisya ku chilambo kuŵakopochele kula, akakwete lipesa lyakuujila kukoko.

16 Nambo sambano akusakanga chilambo chachili chambone kupunda, chachili chilambo cha kwini. Kwa ligongo lyo Akunnungu ngasikwatenda soni w̄andu wo pakwaŵilanga kuti ali Akunnungu w̄ao pakuŵa w̄awichile chile musi.

17 Kwa chikulupi, che Iblahimu paŵalanjikwe chikulupi chao ni Akunnungu, w̄antynosise a Isaka nti mbopesi. Che Iblahimu w̄apochele chilanga cho, ni w̄akundile kuntyosya mbopesi mwanagwe jwa jikajika pe.

18 Namuno Akunnungu w̄aasalile, “Uŵelesi wenu chiutyochele ni che Isaka.”

19 Che Iblahimu w̄akulupilile kuti Akunnungu akukombola kwasyusya w̄andu w̄awile, ni tukukombola kusala nti chitagu kuti isyene che Iblahimu w̄akombwele kumpata sooni mwanagwe juŵaliji mpela jwammwe.

20 Kwa chikulupi che Isaka w̄apele upile che Yakobo ni che Esau kuti akole upile kwa indu yaikwika mmbujo.

21 Kwa chikulupi che Yakobo paŵaliji kuŵandichila kuwa, w̄ampele upile kila jumo jwa ŵanache ŵa che Yusufu, ni kwapopelela Akunnungu achi-jegamilaga nkongojo wakwe.

22 Kwa chikulupi, che Yusufu paŵawandichile kuwa, w̄awechete yankati kutyoka kwa W̄aisilaeli mu chilambo cha Misili, ni w̄alajichisye agajigale maupa gao pachachityoka ku Misili.

23 Kwa chikulupi che Musa paŵapagwilwe w̄asisikwe miesi jitatu ni achawelesi w̄akwe, pakuŵa w̄aiweni kuti ali mwanache jwakusalala, ni nganagajopa makanyo ga mwenye jwa ku Misili.

24 Kwa chikulupi che Musa paŵakusile, w̄akanile kuŵalanjikwa mwanache jwa mwali jwa mwenye jwa ku Misili.

25 W̄aiweni mbaya kusauswa pamo ni w̄andu ŵa Akunnungu kupunda kukola lukondwa mu sambu kwa katema kakajipi.

26 Waimanyi kuti kulaga kwa ligongo lya Kilisito kuli kwakusichila kupunda ipanje yose ya chilambo cha Misili, pakuwa waliji nkulolela mbote.

27 Kwa chikulupi che Musa wasaamile ku Misili pangajogopa lutumbilo lwa mwenye, ni wajendelechele mmbujo, pakuwa waliji mpela mundu juwaweni Akunnungu wangakuwoneka.

28 Kwa chikulupi wachipangeny chindimba cha Pasaka ni kulajisya miasi jimisikwe pachanya nnango kuti katumetume jwa kwini jwatumikwe kwikanacho chiwa, akaulaga wanache wa kwitiwo wa chilume mu chilambo cha Isilaeli.

29 Kwa chikulupi Waisilaeli wajombweche bahali ja shamu mpela petaka, nambo Wamisili paWalinjile kutenda yeleyo, watitimile ni kuwa mmeesi.

30 Kwa chikulupi makumba ga chilambo cha ku Yeliko gagwile Waisilaeli paWagasyungwile makumba go mowa saba.

31 Kwa chikulupi che Lahabu jwakulawalawa jula nganajonasikwa pamo ni wawakanile kwajitichisya Akunnungu wala, ligongo waapochele kwa chiten-dewele wakuuchilichisya wala.

32 None chinyonjehesye malo we chi? Pakuwa katema kapelembele kusala ngani si che Gideoni ni che Balaki ni che Sansoni ni che Yefuta ni che Daudi ni che Samweli ni wakulondola wa Akunnungu.

33 Kwa chikulupi wanyawo wose wamenyene ni mamwenye ni waapundile, watesile indu yambone paju pa Akunnungu, wapochele ilanga ya Akunnungu. Watawile kang'wa sya masimba,

34 wagasimile machili ga mooto wakalipa, ni wautwiche kuulajikwa kwa lipanga. Kulepetala kwao kwagalawiche ni wapatile machili, walimbichile mu ngondo ni kwapunda wangondo wachilendo.

35 Achakongwe wane wawakulupilile wapochele wandu wao wawasyusikwe pawamasile kuwa.

Nambo wane wakanile kugopolwa, wakundile kulagaswa mpaka kuwa, kuti ausimane usyusyo ni kwinjila mu utame wauli wambone mwakupunda.

36 Wane wanyelwiswe ni kuputikwa mbokola, ni wane watawikwe nyolo ni kuponyekwa mu nyumba jakutawilwa.

37 Waulajikwe kwa kwaponya maganga, wane waakatenye ipandeipande kwa misumeno pane kuwa kwa lipanga. Wajendajendaga achiwalaga mapende ga ngondolo ni mbusi, waliji wa kulaga, walageswe ni kupanganyichiswa yangalumbana.

38 Chilambo nganichi wajilwa kuwa ni wandu mpela wanyawo. Wajendajendaga mwikonde ni mmatumbi achitamaga mu mbugu ni mmasimbo.

39 Wandu wa wose wawoneche ni Akunnungu kuti atesile yambone mu chikulupi chao nambo nganachipochela chiwalanjile Akunnungu cho,

40 pakuwa Akunnungu walongolele kutuwichila chindu chachili chambone mwakupunda kwa liwamba lyetu. Akunnungu wasachile kuti wanyawo awaga ni uwe pe tutendekwe wamalile.

12

Akunnungu ali Atati wetu

1 Nipele, uweji tukwete mpingo wekulungwa wa waumboni wanti nyi waukutusyungula, kwayele tutyosye indu yose yaikutusiwilila, ni sambu

syasikutukamulila kwa chitema. Tuutuche pangapwa ntima mu luwilo lwaluli paujo petu.

² Twalole Che Yesu jwachitandisye chikulupi chetu, jwelejo ni juchachimalichisye. Kwa liwamba lya lukondwa lulwaliji paujo pao, jwelejo jwapililile kuwa pa nsalaba, namose chaliji chindu cha soni. Ni sambano akutama kunlyo kwa chitengu cha umwenye cha Akunnungu.

³ Mwaganichisye kwannope Che Yesu, juwāpililile nkukanilwa kwekukungwa kutyochela kwa wāndu wā sambi. Nipele nkapela namose kupwa ntima.

⁴ Pakuwa, mkulimbana ni sambi nganimme kuputana mpaka kuwa.

⁵ Sooni ana nliwālile agala malowe ga kuntusya ntima gakusala Akunungu?

“Mwanangu nkanyelusya Ambuje pakunjamuka, namuno nkapwa ntima pakunkalipila.

⁶ Pakuwa Ambuje akunjamuka jwalijose jwakunnonyela, ni kumputa jwalijose jwakunkunda kuwa mwanagwe.”

⁷ Mpililile kujamukwa pakuwa gali majiganyo. Akunnungu akuntendela wanyamwe nti wanache wakwe, pakuwa ana mwanache jwapi jwangakujamukwa ni atatigwe?

⁸ Iwaga ngankwamukwa ni Akunnungu chisau achiwanagwe wose yakuti pakwamukwa, wanyamwe nganimma wanache wasusyene wa Akunnungu, mmele wanache wa kuichila.

⁹ Sooni, iwaga achatati wetu wa chiulu wawatuweleche, pawatujamwiche uwe twaachimbichisye, ana ngati tukusachilwa kulitulusya nnope kwa Atati wetu wa kwini kuti tutame?

¹⁰ Achatati wawatuweleche watujamwiche mmowa kanandi mpela iwatite kuwona ili yambone achinsyene. Nambo Akunnungu akutujamuka kwa ligongo lya kutukamusya, akutenda yeleyo kuti tutendekwe waswela mpela asyene.

¹¹ Pakukutyochela kwamukwa ngakukuwa kwakusengwasya, nambo kukusupusya. Nambo kumbesi kwa awala wawajiganyikwe ni kwamukwa ko, kukwapa ukombole wa kupanganya yambone paujo pa Akunnungu ni utame wa chitendewe.

Malajisyo ni majamuko

¹² Kwayele ngalimbisye makono genu ni malungo genu gagapesile.

¹³ Njendelechele kwenda mmatala gagoloka kuti chindu chachilemele chikatininguka nambo chilame.

¹⁴ Nlimbile kutama kwa chitendewele ni wāndu wose, sooni ntame kwa uswela pakuwa ngapagwa mundu juchiwawone Ambuje iwaga mundu jo ngana wa jwanswela.

¹⁵ Nlilolechesye chenene, kuti jwalijose akasausoyasya upile wa Akunungu, nlilolechesye kuti mundu akawa mpela chitela chakuwa pasikati jenu ni kwika nago malagasyo, ni kuujonanga umi wa wāndu wājini.

¹⁶ Akapagwa jwachigwagwa, pane mundu jwangaajogopa Akunnungu mpela a Esau, jwakujasile kupagwa kwakwe kwaandanda kwa chakulya chimo.

¹⁷ Pakuwa nkumanyililanga kuti namuno kanyuma pawasosile sooni kupochela upile wakwe kutyochela kwa atatigwe wakanilwe. Pakuwa nganapata lipesa lya kuleka sambi ni kugagalausya gawatesile, namuno wasosile nnope kwa misosi.

18 Wanyamwe nginnyika ku chitumbi cha Sinai mpela iwatite kuchi-chilila wandu wa ku Isilaeli. Chitumbi chikukomboleka kuchikwaya chili nkukolela mooto, pa chipi, ni kusona kwakukulungwa kwa chimbunga,

19 ni lisegwe lya lipenga, ni liloŵe lininkuwecheta maloŵe. Awala waŵapilikene usone wo wachondelele Akunnungu kuti akakunguluka nawo sooni,

20 pakuwa nganakombola kupililila lilajisyo lilyatyocheke lyalikuti, “Juchakwaye chitumbi chi namose chiwe chinyama, chaponyekwe maganga.”

21 Ni indu iyaoneche yo yaliji yakogoya nnope, namose che Musa watite, “Ngogopa ni kutetemela.”

22 Nambo wanyamwe nkuichilile ku chikwesya cha Sayuni, ni ku musi wa Akunnungu wajumi, nnyiche Yelusalemu wa kwinani kwakusongangene achikatumetume wa kwinani wangakuwalanjikwa, wakusangalala.

23 Nnyiche ku mpingo wekulungwa wa wandu wakunkulupilila Kilisito waali wandanda kupagwa wa Akunnungu ni meena gao galembekwe kwinani. Nnyiche paujo pa Akunnungu jwali jwakulamula jwa wandu wose, ni paujo pa mbumu sya wandu wambone paujo pa Akunnungu watendekwe wamalilwe.

24 Nnyiche ku Che Yesu jwakwilanya jwa lilangano lya sambano ni ku miasi jakwe jajijitiche jajikuwecheta yambone kupunda miasi ji che Habili.

25 Nipele, nilolechesye kuti nkakana kumpilikanila jwelejo jwakuwecheta nomwe. Mpela awala Waisilaeli waŵakanile kumpilikanila che Musa, juwaasalilaga utenga kutyoka kwa Akunnungu paŵaliji pachilambo pano nganakulupuka. Isyene, uweji ngatukombola kukulupuka iwaga tukukana kumpilikanila jwelejo jwakutusalila utenga kutyochela kwinani.

26 Katema Akunnungu paŵaŵechete pa chitumbi cha Sinai wachitenganyise chilambo, nambo sambano alanjile kuti, “Chinachitenganye chilambo ni ngaŵa chilambo pe nambo kwinani nombe nako.”

27 Liloŵe li “Soonni” likutulosya kuti indu yose yepanganyikwe chiitenganyikwe ni kutyosyekwa, kuti indu yangaikukomboleka kutenganyikwa isigalile.

28 Kwayele, pakuwa tukupochela umwenye wangatenganyika, twatogolele kwa woga ni kwa kwapopelela Akunnungu, kwa litala lichilyanonyesye ni kwa kulitulusya ni kwapopelela,

29 pakuwa Akunnungu wetu ali mooto waukutinisya.

13

Yakuti pakwanonyelesya Akunnungu

1 Njendechele kunonyelana chiulongo.

2 Kasinliwalila kwapochela achalendo, pakuwa kwa kutenda yeleyo wandu wane waapochele achikatumetume wa kwinani pangamanyilila.

3 Mwakumbuchile wandu wataŵikwe mpela ila ntaŵikwe pamo nawo, ni mwakumbuchile wakulagaswa nti nomwe nkulagaswa mpela wanyawo.

4 Ulombela uchimbichikwe ni wandu wose, achalume ni achakongwe aŵe wakukulupilichika kila mundu kwa njakwe, pakuwa Akunnungu chiŵalamule wachigwagwa ni wachikululu.

5 Nkaŵa wandu wakunonyela nnope mbiya, nlinenje ni indu inkwete yo pakuwa Akunnungu nsyene atite, “Nganguneka ng'o atamuno ngangun-jasa ng'o.”

⁶ Kwa ligongo lyo kwa ntima wakulimba tukuti,
 “Ambuje ali wákungamuchisya une,
 ngasinyogopa.

Mundu chandende chichi?”

⁷ Mwakumbuchile ilingola wenu wawansalile liloŵe lya Akunnungu. Nganichisye Iwendo lwao mpaka kumbesi kwa umi wao, ni kuchisya chikulupi chao.

⁸ Che Yesu Kilisito ali julajula, liiso ni lelojino ni moŵa gose pangali mbesi.

⁹ Nkajigalikwa akuno ni akuno kwa majiganyo gane ga chilendo. Umbone wa Akunnungu ukujilimbisya mitima jenu, ni ngaŵa makanyo nkati ja yakulya, pakuŵa makanyo go nganigankamuchisya mundu jwali jose juŵagakuiye.

¹⁰ Tukwete chilisa, chakuti wandu wakutumichila mu lisakasa lya Wayahudi yakupopelela nganasachilwa kulya indu yaikutyochekwa mbopesi pa chilisa pala.

¹¹ Jwambopesi Jwankulu jwa Wayahudi akwausya miasi ja inyama Peuto Papaswela Nnope, kukutaga mbopesi kwa sambi nambo mitembo ja inyama yo ikohekwa paasa pa chigono.

¹² Kwa ligongo lyo Che Yesu nombewo walageswe ni kuwa paasa musi kuti waswejesye wandu kwa miasi jao asyene.

¹³ Nipele, tukopoche twajaulile paasa pa chigono tuchikundaga kunyeluswa mpela welewo yatite kunyeluswa.

¹⁴ Pakuŵa pachilambo pano nginitukola musi waukutamilisya, nambo tukuusosa aula musi waukwika.

¹⁵ Nipele, kwa litala li Che Yesu, twatajile Akunnungu mbopesi jakwalapa moŵa gose, mbopesi ja kwalapa jo ili ipanganyo yetu apala patukujitichisya kuti, welewo ali Ambuje.

¹⁶ Nambo kasinliŵalila kutenda yambone ni kukamusyana pakuŵa syelesi ni mbopesi syasikwanonyelesya Akunnungu.

¹⁷ Mwajitichisye wakunlongosya ni kugakamulisya malajisyo gao, pakuŵa wanyawo akuchesyanga kwa ligongo lya umi wenu ni chasale ya masengo gao paujo pa Akunnungu. Mwapilikanichisya chapanganye masengo gao kwa lukondwa, ngaŵa kwa kudandaula pakuŵa atumichilaga nkudandaula ngainkamusya mwanya.

¹⁸ Ntupopelele ni uwe, pakuŵa tukwimanyilila kuti mitima jetu ngajikutusallila kuti tukwete chileŵo. Ni tukusaka kutenda yaili yambone moŵa gose.

¹⁹ Choonde none ngunchisya kwannope kuti mumbopelele kwa Akunnungu kwa kuchalila, kuti ngombole kuuja kukwenu chitema.

Mapopelelo ga kuugala

²⁰ Akunnungu wa chitendeweŵe wawansyusisye Ambuje wetu Che Yesu, Jwakuchinga Jwankulu jwa ngondolo kwa miasi jajikulosya kuti lilangano lya moŵa gose pangali mbesi lili lya usyene.

²¹ Antende wanyamwe wamalilwe mu indu yose kuti nkombole kupanganya lisosa lyao, nombewo atende mwenumwe yaikwanonyelesya, kwa litala lya Che Yesu Kilisito. Ukulu uŵe ni welewo moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. Elo.

Malowe ga kumalichisya

²² Achalongo, ngunchisya mpochele maloŵe gangu gangunjamuka ga kuntusya ntima, gangunnembela mu chikalata chachijipi chi.

²³ Ngummanyisya kuti nlongo njetu che Timoseo agopolekwe mu nyumba jakutaŵilwa. Aikaga mwachitema, chiiche pamo nawo pachiiche kukwenu.

²⁴ Mwakomasye wose ŵakunlongosya, pamo ni ŵandu ŵa Akunnungu wose. Achalongo achinjetu kutyochela ku Italia akunkomasya.

²⁵ Umbone wa Akunnungu utame ni ŵanyamwe wose.

Chikalata chiwalembile Che Yakobo Chilongolelo

Chitabu chi che Yakobo chalembeke ni mundu jwakuwilanjikwa che Yakobo. Ikukomboleka che Yakobo mpwakwe Che Yesu, juwaliji chilongola mu mpingo waandanda wa wandu wakunkulupilila Kilisito, ni waliji jumo jwa wankungulu ku Yelusalemu, (Masengo 15:13). Nduna che Paolo wammilasile jwelejo “Luchanamila,” lwa wandu wakunkulupilila Kilisito (Wagalatia 2:9). Waumanyilisi akukulupilila kuti chitabu chi che Yakobo chalembeke ikanaŵe yaka 50 pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Chitandile katema che Yakobo paŵaliji chilongola jwa wandu wakunkulupilila Kilisito ku Yelusalemu, ikuganichikwa kuti walembile chitabu chi paŵatamaga kweleko.

Che Yakobo waalembile chitabu chakwe wandu wa Akunnungu waŵapwilingene pasikati pachilambo, (1:1). Majiganyo mu chitabu chi che Yakobo gakwagamba wandu wakunkulupilila Kilisito wose nambo utumiche wa malowe “Ngosyo kumi na mbili,” kwa Chigiliki. Ikulosya kuti panepa che Yakobo walembile wandu wakunkulupilila Kilisito waali Wayahudi. Nningwa wa chitabu chi waliji kwaichila wakusyoma wajinji ni chikunguluchile indu yejinji. Che Yakobo akukunguluchila nnoopenope nkati kwilana kwa chikulupi ni ipanganyo. Chikulupi chisyene cha mundu chikuoneka kwa ipanganyo yakwe (2:17). Sooni akwamuka nkati kutenda lusagu kwa wandu waipanje (2:1-4), ni kutusalila uweji tulilolechesye nkati indu itukuiŵecheta (3:1-12).

Yaili mwelemo

Che Yakobo akwakomasya wakusyoma wakwe (1:1).

Akwakamulisya ntima wandu wakunkulupilila Kilisito kupililila katema pakulaga (1:2-22).

Akusala yaitite kuŵa lasima mundu kulosya chikulupi chakwe kwa ipanganyo (2:1-26).

Akusala yankati lulimi lwa mundu yalukuti kukola machili (3:1-12).

Che Yakobo akusala yankati lwalutite kulekangana lunda lwa Akunnungu ni lunda lwa pa chilambo (3:13-4:10).

Akwajamuka wakusyoma wakwe yankati kulilapa (4:11-5:6).

Che Yakobo akumalichisya chitabu chakwe kwakutyosya malajisyo gose (5:7-20).

¹ Une che Yakobo, jwaketumichila jwa Akunnungu ni jwa Ambuje Che Yesu Kilisito, ngunnembela mwanya wandu wa Akunnungu wose waŵapwilingene ku chilambo kose, ngunkomasya.

Chikulupi ni lunda

² Achalongo achinjangu, nnyiwone ili yakusengwa pe, pankukola masauko gagali gose.

³ Nchimanyililaga kuti kulinjikwa kwa chikulupi chenu kukunnyichisya upililiu.

⁴ Nkole usyene wakuti kupililila kwenu kukupanganya masengo mu nkati mwenu mpaka kumbesi, kuti nkule ni kuŵa wamalilwe mpela yakuti pakusaka Akunnungu, pangapunguchilwa ni chindu chachili chose.

⁵ Nambo mundu jwalijose mu mpingo wenu, lwansoŵaga lunda ŵapopelele Akunnungu ŵakwapa ŵandu wose mwamujinji ni kwa ntima wambone nombejo chachipegwa.

⁶ Nambo apopeleje ali akwete chikulupi pangali lipamba lyalili lyose. Pakuŵa mundu jwali ni lipamba ali mpela litumbela lya mu bahali lyaliku-jigalikwa ni mbungo ni kwauswa akuno ni akunokuno.

⁷ Mundu jwati yeleyo akaganisya kuti chapochele chachili chose kuty-ochela kwa Ambuje.

⁸ Jwelejo ali mundu jwagalaukagalauka ni ngakukombola kulamula chindu chakupanganya.

Jwakulaga ni Jwachipanje

⁹ Nambo nlongo jwakulupilile jwaali jwakulaga akusachilwa asengwe, katema Akunnungu pakunkwesya.

¹⁰ Nlongo jwakulupilile jwaali jwachipanje akusachilwa asengwe, katema Akunnungu paakuntulusya. Pakuŵa jwachipanje chasoŵe mpela uluŵa lwa mwikonde.

¹¹ Lyuŵa likopochela ni kuŵala nnope ni kuumusya masamba, uluŵa wakwe ukugwa ni usalale wakwe ukusoŵa. Iyoyo peyo jwachipanje nombejo chawe mmasengo gakwe.

Kulinjikwa

¹² Jwana upile mundu jwakupililila nkulinjikwa, pakuŵa amalaga kupunda kulinjikwa chapegwe chindu mpela singwa ja umi, Ambuje jiwalanjile ŵakwanonyela.

¹³ Mundu alinjikwaga akajila, “Ngulinjikwa ni Akunnungu.” Pakuŵa Akunnungu ngakunlinga mundu kwa kutenda yangalumbana, nombe Akunnungu ngakulinjikwa kwa kutendelwa yangalumbana.

¹⁴ Nambo mundu akulinjikwa pakukwekwelemwa ni kutanjikwa ni tama jakwe atende yangalumbana.

¹⁵ Mwajilechelelaga tama jintawale jikwichisya sambi ni sambi sya-pundaga sikwichisya chiwa.

¹⁶ Achalongo achinjangu ŵakunonyelwa nkalambuchikwa.

¹⁷ Kila ntuuka wambone ni waumalilwe ukutyochela kwini kwa Atati Akunnungu ŵaŵagumbile lulanga, jwangakugalaukagalauka, nombewo ngakulosya chimanyisyo chachili chose kuti chagalauche.

¹⁸ Kwa unonyelo wakwe nsyene ŵatuŵeleche kwa litala lya liloŵe lya usyene, kuti tuŵeje mpela milimbu mu yepanganyikwe yakwe yose.

Kupilikana ni kupanganya

¹⁹ Achalongo achinjangu ŵakunonyelwa, mmanyilile chindu chi, yakuti mundu jwalijose aŵe jwachitema kupilikana, nambo ngasaŵa jwachitema kuŵecheta namose kutumbila.

²⁰ Pakuŵa ŵandu ŵaali ni lutumbilo ngakukombola kupanganya yambone paujo pa Akunnungu.

²¹ Kwayele, nneche masyoŵelo genu gangalumbana ni ipanganyo yenu yangalumbana. Mpochele kwa kulitulusya liloŵe lyalipandikwe mmitima jenu lyalikukombola kunkulupusya.

²² Nkalilambusya mwachinsyene, nambo mmeje ŵandu ŵakupanganyichisya masengo Liloŵe lya Akunnungu, ngaŵa ŵakupilikanila pe.

²³ Pakuŵa naga mundu ali jwakupilikanila pe Liloŵe lya Akunnungu nombe ngaŵa ŵakulipanganya lyalipikene, chalandane ni mundu jwakulilola ku meeso mu lindala.

²⁴ Ni paakumalisya kulilola yatite ni kutyoka, kwakamo akuliŵalila yatite pakuŵa.

²⁵ Nambo mundu jwakugalolechesya uchenene malajisyo ga usyene gagakwalechelesya ŵandu, ni akwendelechela kugapanganyichisya masengo, pangapikanila pe ni kugaliŵalila, jwele mundu jo chapegwe upile mu indu yose yakuipanganya.

²⁶ Mundu aganisyaga kuti akwajogopa ni kwapopelela Akunnungu, nambo ngakusiŵila lulimi lwakwe, kwapopelela kwao Akunnungu nganikukola mate ni akulilambusya nsyene.

²⁷ Litala lya kwapopelela Akunnungu lyalili lyambone lyangali chileŵo paujo pao lili ali: Kwakamuchisya ŵamalekwa ni ŵawililwe ni achiŵankwawo ni nkalisakasya kwa indu yangalumbana ya pachilambo.

2

Kwamuka nkati lusagu

¹ Achalongo achinjangu, iŵaga nkwakulupilila Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito, Ambuje ŵa ukulu, nkakola lusagu kwa ŵandu kwa kwalola ku meeso.

² Tujileje, mundu jumo awete pete jajikolochekwe kwa sahabu ni iwalo yakusalala, akwinjila mu nyuumba jenu ja kupopelela, nombe akwinjila mundu jwa usauchi jwana iwalo yakuwisala.

³ Iŵaga ŵanyamwe nkunchimbichisya jwelejo jwawete iwalo yakusalala ni kunsalila “Ntameje apano pa chitengu chambone,” nambo ajula jwa usauchi nkunsalila, “Mwe, njimeje pelepo, pane ntameje paasi,”

⁴ ana lwele ngaŵa lusagu ni kulamula ko ngakukuika ni nganisyo syangalumbana?

⁵ Mpilikanile achalongo achinjangu ŵakunonyelwa! Ana Akunnungu nganiŵasagula ŵakulaga ŵa pachilambo kuti aŵe ŵachipanje mu chikulupi ni kupochela umwenye uŵalanjile aŵala ŵakwanonyela?

⁶ Nambo ŵanyamwe nkunnyosya jwausauchi. Ana ngaŵa ŵachipanje ŵakunliŵatilanga ni kunjausyanga pa nkungulu?

⁷ Ana ngaŵa ŵanyawo ni ŵakulitukana alila liina lyambone lya Ambuje, jwati ŵanyamwe nli ŵandu ŵakwe?

⁸ Naga isyene nkugajitichisya malajisyo gamakulu mu umwenye wa Akunnungu, gagali mu Malembelo ga Akunnungu gagakuti, “Munnonyele njenu jwammandichile mpela inkuti pakulinonyela mwasyene,” nkutendekanya yambone.

⁹ Nambo iŵaga nkutenda lusagu kwa ŵandu kwa kwalola ku meeso nku-tenda sambu ni malajisyo ga Akunnungu gakulosya kuti nganingajitichisya.

¹⁰ Pakuŵa mundu jwangakujitichisya likanyo limo mmalajisyo gose ga Akunnungu, chaaŵe ngakugajitichisya malajisyo gose.

¹¹ Pakuŵa jwelejo juŵatite, “Nkatenda chikululu,” ni jujoju juŵatite, “Nkaulaga.” Iŵaga ngankutenda chigwagwa nambo nkuulaga, nkutema malajisyo.

¹² Nipele mmecheteje ni kupanganya mpela ŵandu ŵachalamulikwe ma-linga ni malajisyo gagakutuŵika ŵalechelelwe.

13 Pakuŵa Akunnungu ngaalosya chanasa pachiwalamule ŵandu ŵangalosya chanasa. Nambo ŵaali ni chanasa ngasajogopa kulumulikwa ko.

Chikulupi ni ipanganyo

14 Achalongo achinjangu, ana mundu akukola chichi asalaga kuti ngwete chikulupi nambo ngakuchilosya kwa ipanganyo yambone? Ana chikulupi cho chichikombole kwakulupusya?

15 Tujileje, jwakukulupilila njetu jwannume pane jwankongwe nganakola chakuwala pane yakulya.

16 Mundu jumo jwenu ŵaasililaga, “Njaulanje kwa chitendewele nkajotele mooto ni kwikuta,” pangaapa iyasoŵile mu kutama ana chakole chichi?

17 Iyoyo peyo chikulupi pe iwaga changali ipanganyo chiwile.

18 Nambo mundu akombolaga kusala, “Mmwe nkwete chikulupi noneji ngwete ipanganyo.” Uneji chinyanje, “Munosye chikulupi chenu pangali ipanganyo noneji chinannosye chikulupi changu kwa ipanganyo yangu.”

19 Mmwejo nkukulupilila kuti Akunnungu ali ŵamo, yambone. Nambo masoka nombego gakukulupilila iyoyo, nombego gakutetemela.

20 Mmwe jwakuloŵela! Ana nkusaka kuloswa kuti chikulupi changali chipanganyo chiwile?

21 Ana Atati ŵetu che Iblahimu ŵakundikwe uli ali ŵambone paujo pa Akunnungu? Ŵakundikwe kwa chipanganyo paŵantysisye a Isaka mwanagwao pa chilisa.

22 Nkulola yakuti chikulupi chatesile masengo pamo ni chipanganyo chakwe ni chikulupi chatindimiswe kwa litala lya chipanganyo yakwe.

23 Malembelo ga Akunnungu gala gamalile gagatite, “Che Iblahimu ŵankulupilile Akunnungu ni kwayele ŵakundikwe kuŵa ŵambone paujo pao.” Nombejo ŵawilanjikwe ambusanga jwa Akunnungu.

24 Nkulola kuti mundu akukundikwa kuŵa jwambone paujo pa Akunnungu kwa ipanganyo nambo ngaŵa kwa chikulupi pe.

25 Iyoyo peyo che Lahabu jwakulaŵalaŵa jula, ŵakundikwe jwambone paujo pa Akunnungu kwa ipanganyo yakwe paŵapochele ŵakusosasosa ni kwakoposya paasa kwa litala line.

26 Mpela ila chiilu pangali mbumu cheewe, iyoyo peyo chikulupi pangali ipanganyo chiwile.

3

Kulugosa lulimi

1 Achalongo achinjangu, nkaŵa ŵakwiganya ŵajinji pakuŵa nkumanyilila kuti uweji utukwiganya tutulamulikwe kwa chikali nnope kwapunda ŵandu ŵane.

2 Uweji wose tukuleŵa mwamujinji. Nambo iwaga mundu ngakuleŵa mu nkuwecheta kwakwe, jwelejo ali jwamalilwe, nombego akupakombola kuchilongosya chiilu chakwe chose.

3 Uwe tukuŵika chipaande chamwana cha chisyano chachitaŵikwe kwa migoji nkang’wa sya falasi kuti tukombole kuilongosya iilu yao kwaula kwakuli kose kwatukusaka uweji.

4 Iyoyo ngalaŵa namose jili jekulungwa nnope jikujigalikwa ni mbungo jakalipa nambo jikugalauswa ni chipande cha mwana cha chibao, ni jikwaula kwakusaka jwakujilongosya.

⁵ Iyoyo peyo lulimi luli chiwalo cha mwana nnope pa chiilu nambo lukulilapilila indu yekulungwa nnope.

Nganisyee mooto kanandi yaukuti pakolesya litinji lyekulungwa nnope.

⁶ Nombe lulimi luli mpela mooto. Lugumbele igongomalo ya pachilambo. Lulimi luli chiwalo cha mwana nambo lukukombola kuchinyakasya chiilu chose. Lukutinisya umi wetu chitandile kupagwa mpaka kuwa, kwa mooto waukutyochela ku jehnamu.

⁷ Mundu akukombola kulanga inyama yailiyose nombe amasile kukombola kulanga, inyama ya mwitini ni ijuni yailiyose ni inyama yaikukwaŵa yailiyose ni yaikutama mmeesi.

⁸ Nambo ngapagwa mundu jwakukombola kululanga lulimi. Lulimi luli lwangalumbana ni ngalukukomboleka kululanga, ni lugumbele sumu jajikuulaga.

⁹ Kwa lulimi tukwalapa Ambuje ni Atati wetu, ni kwa lulimi lulolo tukwalwesya wandu wagumbikwe chisau cha Akunnungu.

¹⁰ Mu kang'wa jimo mukukopochela maloŵe ga upile ni maloŵe ga kulwesya. Achalongo achinjangu ngaikuwajilwa indu iwewe yeleyo.

¹¹ Ana chisima chikukombola kukoposya kwanakamo meesi gambone ni meesi ga njete?

¹² Ana achalongo achinjangu chitela cha ntini chikukombola kusogosya isogosi ya seituni pane chitela cha msabibu chikukombola kusogosya isogosi ya tini? Ngwamba, chisima cha meesi ga njete ngachikukombola kukoposya meesi gambone.

Lunda lwalukutyochela kwinani

¹³ Ana nduni jwali ni lunda ni umanyilisi pasikati ja wanyamwe? Nipele alosye yeleyo kwa lwendo lwakwe lwambone kwa litala lya ipanganyo yaikupanganyikwa kwa kulitulusya ni lunda.

¹⁴ Nambo iwaga mmitima jenu mugumbele wiu ni uchimwa ni lipamo, nkasisa usyene kwa kulilapa ni kusala unami.

¹⁵ Lunda lwati yeleyo ngalukutuluka kutyochela kwinani nambo luli lunda lwa pa chilambo, lwele lunda luli lwa chiundu ni lukutyochela kwa Shetani.

¹⁶ Pakuwa papali ni wiu ni lipamo, pana utindiganyo ni ipanganyo yose yangalimate.

¹⁷ Nambo lwele lunda lwalukutyochela kwinani, luli lwakusalala, lukusaka chitendewele ni kulitimalika, luli chile kupilikanila maloŵe ga wandu. Lugumbele chanasa ni ipanganyo yambone, nganilukola lusagu, namuno kulambusya.

¹⁸ Wandu wakuchinonyela chitendewele akupanganya indu yaikwikawanawo chitendewele kwa wandu wane, mbesi jakwe wandu akutendekwa wambone paujo pa Akunnungu.

4

Uganja ni chilambo

¹ Ngondo ni kuputana mwa wanyamwe ikukopochela kwapi? Ana ngaŵa ikutyochela mu tama syenu syasikukanilana mu nkati mwenu?

² Nkulajila indu, ni pakuwa ngankwipata, nkukombola kuulaga. Nkulajila kwannope kukola indu yejinji nambo ngankukombola kwipata, kwayele nkutandana ni kuputana. Ngankupata indu inkwisaka pakuwa ngankwaŵenda Akunnungu.

³ Namose pankuwenda, ngankupata pakuwa nkuwenda ni nningwa wanga wa wambone, kuti nkombole kukwanisya tama syenu.

⁴ Mwanja wangu wangakulupilichika! Ngankwimanyilila kuti kutenda uganja ni chilambo uli umagongo ni Akunnungu? Kwapele jwalijose jwakusaka kutenda uganja ni chilambo akulitesya jwammagongo jwa Akunnungu.

⁵ Nkaganichisya kuti Malembelo ga Akunnungu gakuti malo we gangali chindu pagakuti, “Mbumu jwa Akunnungu jwa wachikwe mwetuwe akwete wiuu ligongo lyetu.”

⁶ Nambo umbone wa Akunnungu ukwete machili gamakulungwa nnope mpela yagakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, “Akunnungu akwakanila waali ni chibuli nambo akwapa upile wakulitulusya.”

⁷ Kwayele nkunde kulongoswa ni Akunnungu. Mwakanile Shetani nombe wo chambutuche.

⁸ Mwa wandichile Akunnungu nombewo chambandichile. Njosye makono genu mwanja wandi wa sambu. Nswejesye mitima jenu mwanja waulamba.

⁹ Nsupuche, nile ni kulila kwamalumbo. Lukondwa lwenu luwe kusupuka ni kuseka kwenu kuwe kulila kwamalumbo.

¹⁰ Nitulusye paujo pa Ambuje nombewo chankwesye.

Lijamuko lyankati kwalamula wangu wane

¹¹ Achinjangu nkalalatilana mwachinsyene. Muntu jwakunlalitila njakwe ni kunlamula, jwelejo akugalalitila ni kugalamula malajisyo. Naga nkugalamula malajisyo mmwe ngankugajitichisya malajisyo nambo nku-galamula.

¹² Akunnungu jikape ni wakugatyosya Malajisyo ni kulamula. Ni welewo pe ni wakukombola kukulupusya ni kuulaga. Ana mmwe nli waani junkwalamula wangu wane?

Lijamuko lyankati kulilapa

¹³ Sambano mpilikanile mwanja wankuti, “Lelo pane mala wi tutujaule lisi limo, tukatame chaka chansima kweleko, ni kusumisya malonda ni kupata mbiya.”

¹⁴ Mwanja ngankwimanyilila ichiikopochele mala wi mu umi wenu. Mwanja ndi mpela lipundugulu lyalikuwoneka katema kakajipi ni kusowa.

¹⁵ Wanyamwe mwasachilwe ku wecheta yeleyi: “Ambuje asakaga chitutame ni kuchipanganya achi ni chelechi.”

¹⁶ Nambo sambano, nkulilapa ni kuligamba. Kulilapa kwati yeleyo kuli chigongomalo.

¹⁷ Nipele, muntu jwalijose jwakumanyilila chachili chambone chakusachilwa kuchitenda, nambo ngakuchitenda, muntu jo akupanganya sambu.

5

Majamuko kwa wachipanje

¹ Sambano mpilikane wanyamwe waipanje! Nlele ni kulila kwa malumbo kwa ligongo lya kulaga kwakukunnyichilila.

² Ipanje yenu iwosile ni minjilo jenu jililikwe ni chimbulukuku.

³ Sahabu jenu ni mbiya syenu sikamwile ukutu ni ukutu wakwe chiuwe umboni pasikati jenu pakuwa chiijonanje ilu yenu mpela mooto yaukuti kutinisya. Wanyamwe nliunjichile ipanje kwa mo wa ga mbesi.

⁴ Nganimwalipa aŵala ŵaŵapangenyé masengo mmigunda mwenu. Mpi-likanile yakuti kulalatila, kulila kwa ŵandu ŵakugowola mmigunda jenu kuiche mmapikaniŵo ga Ambuje ŵaali ni ukombole.

⁵ Ntemi mchilambo kwa utame wakulisengwasya kwannope. Nlijimbese mwachinsyene mpela ng'ombe jajili chile kwa lyuŵa lya kusingwa.

⁶ Mwalamwile ni kwaulaga ŵandu ŵambone paujo pa Akunnungu, ŵanganakanila ŵanyamwe.

Kupililila ni kupopela

⁷ Kwayele achalongo achinjangu, mpililileje mpaka pataiche Ambuje. Nlone jwakulima yakuti pakulindilila kwa kupililila aila yaipandile, isogosye magungulo gambone ni yakuti pakujilindilila ula jandanda ni jambesi.

⁸ Iyoyo peyo ni ŵanyamwe ŵakwe mpililile, nkole mitima jakulimba ligongo kwika kwa Ambuje kuŵandichile.

⁹ Achalongo achinjangu, nkanyinyitilana mwachinsyene pe ntakulamulikwa ni Akunnungu. Jwakulamula aŵandichile kwika.

¹⁰ Achalongo achinjangu, mwasakaga kulola chisyasyo cha kulindilila ni kupililila mmasausyo, mwakumbuchile ŵakulondola ŵaŵasalaga utenga wa kutyochema kwa Ambuje ni ŵanyamwe nsyasye chitagu chao.

¹¹ Tukwaŵilanga ŵelewo akwete upile pakuŵa ŵapililile. Mpilikene ngani sya kupililila ku che Ayubu, ni nkwymanyilila Ambuje iŵantendele kumbesi. Pakuŵa Ambuje aguombe chanasani ni umbone.

¹² Kupunda yeleyo yose achinjangu nkalumbila kwa kwinani atamuno kwa chilambo atamuno kwa chindu chachili chose. Njileje, “Elo” iŵaga nkusaka kuti elo ni “Ngwamba” iŵaga nkusaka kuti ngwamba, pelepognganlamulikwa ni Akunnungu.

¹³ Ana apali mundu jwalijose mu mpingo wenu jwakusauka? Apopeleje. Jwakusangalala ajimbe nyimbo sya kulapa.

¹⁴ Ana apali mundu mu mpingo wenu jwakulwala? Ŵaŵilanje achakulu ilongola ŵa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵapopelele ni kwa-pakasya mauta mu liina lya Ambuje.

¹⁵ Ni akula kupopelele kwa chikulupi chikunnamisye jwakulwala jo, nombe Ambuje chanlameye. Naga ŵatesile sambu, chachecheswe.

¹⁶ Nsalilane sambu syenu kwa jwine ni jwine ni kupopelelana kuti nlamiswe. Mapopelo gakwe mundu jwambone paujo pa Akunnungu gana machili gakupanganya gamajinji.

¹⁷ Che Elia ŵaliji mundu mpela uwe, ŵapopelele kwa kuchalila kuti jikanya ula ni nganjinya ula pachilambo yaka itatu ni miesi sita.

¹⁸ Nipele ŵapopelele sooni ni ula janyeke kutyochema kumaunde ni chilambo chasogwesye magungulo.

¹⁹ Achalongo achinjangu, iŵaga mundu jwalijose mwa ŵanyamwe asochelaga ni kuuleka usyene, ni mundu jwine ammusyaga,

²⁰ nipele mmanyilile kuti mundu jwalijose jwakummusya jwa sambu kutyochema nkusoya kwakwe, jwelejo chankulupusye mundu jo kutyochema mchiwa ni kwatenda Akunnungu ŵatyochesye sambu syao syejinji.

Chikalata chaandanda chi Che Petulo Chilongolelo

Chikalata cha 1 Petulo chalembeke ni nduna che Petulo. Che Petulo watandite kuchilemba chikalata kwa kulimanyisya kuti wele ali waani ni waalembela wandu chi. Waalembela wandu wose wakunkulupilila Kilisito waali nti “Achalendo pachilambo pano.” (1 Petulo 1:1) Katema kakajinji walembela wakusyoma wakwe kwanti nyl. Kwa litala limpepe chikalata chi chikulandana kanandi ni chikalata chi che Paolo chiwapelechele wandu wa kuchilambo cha ku Efeso. Wandu achajinji akukulupilila kuti chikalata cha ndanda chi che Petulo chalembeke chili chimasile kulembekwa chikalata cha Waefeso pa chaka cha 65 Pakumala kupagwa Che Yesu. Che Petulo wachilembile chikalata kutyochela ku Loma kwakuwilasile ku Babeli (5:13).

Che Petulo akuwecheta kuti chikalata chi wachilembile kwa ligongo lya “Kunlimbisa wanyamwe ni kuusala umboni kuti welewu uli umbone wa usyene wa Akunnungu” (5:12). Kwana kulandana kumpepe pasikati ja chikalata cha 1 Petulo 2:11-3:7, ni Waefeso 5:18-6:9, ni Wakolosai 3:18-4:6. Maunjili gose ganagatatu gakutyosya malajisyo nkati yakuti pakutama chambone wandu wa nnango umo ni kuujitichisya ulamusii. Sooni akwalimbisya mitima wandu wakunkulupilila Kilisito kuti apililile katema ka masauko pakuwa mbesi jili chiwandi kwika (4:1).

Yaili mwelemo

Che Petulo akulimanyisya ni kwamanyisya wakusyoma wakwe (1 Petulo 1:1-2).

Sooni akwatogolela Akunnungu kwa ukulupusyo aula waupatile pamo ni wandu wane ni yautite kuwa ni malumbo mu umi wao (1 Petulo 1:3-2:10).

Ni akwasalila wandu wakunkulupilila Kilisito yakuti pakutama yambone paju pa Akunnungu pachilambo pa ni kwasalila nkati indu yineyine ya umi pasikati ja jwannume ni jwankongwe waali mu ulombela, sooni kapolo ni mmbujegwe (1 Petulo 2:11-4:11).

Pakumala yele che Petulo akwalimbisya wandu kwa kwasalila kuti apililile katema kaakusauka (1 Petulo 4:12-5:11).

Nipele che Petulo akuchimalichisya chikalata chakwe (1 Petulo 5:12-14).

¹ Une che Petulo, nduna ju Che Yesu Kilisito, ngunembela wanyamwe wandu wasagulikwe ni Akunnungu, ni wampwilingene ni wankutama nti achalendo ku Ponto ni ku Galatia ni ku Kapadokia ni ku Asia ni ku Bisinia.

² Akunnungu Atati wasagwile wanyamwe malinga ni iwasachile ni kuntenda mme waswejekwe kwa litala lya Mbumu, kuti nkombole kunjitichisya Che Yesu Kilisito ni kujosekwa ni miasi jao.

Ngunsachila umbone wa Akunnungu ni chitendeweke chachijinji.

Chilolelo cha umi

³ Twalape Akunnungu, Atati wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito! Kwa chanasa chao chachikulungwa watuweleche sooni kwa kunsyusya Che Yesu. Atupele chilolelo cha umi,

4 nipele tukulolela kupochela indu yambone yejinji, yati Akunnungu wawichile wandu wao kwinani kwangaikuwola atamuno kujonasika atamuno kuisina.

5 Chiuwe wenu wanyamwe wankugosekwa ni machili ga Akunnungu kwa litala lya chikulupi, kwa ukulupusyo wauli chile kuunukukwa pa lyuwa lya mbesi.

6 Msengwanje nkati yeleyo, namuno sambano, kwa katema kakajipi, chinsachilwe kulaga kwa ligongo lya malinjilo gamajinji.

7 Kulinjikwa kwenu ko kuli kwa liwamba lya kuchipima chikulupi chenu iwaga chili cha usyene. Pakuwa namose sahabu jili chindu cha konasika, jikulinjikwa ni mooto. Iyoyo peyo chikulupi chenu chachili cha ndalama kupunda sahabu chichilinjikwe kuti chimanyiche iwaga chili chisyene. Ni kwa ligongo lya chimpochele lumbili ni ukulu ni luchimbichimbi katema Che Yesu Kilisito pachakopochele.

8 Wanyamwe nkwanonyela welewo namuno nganimwawone ni nkwakulupilila namuno ngankwawona kwa sambano. Nipele nkusengwa nnope kwa lukondwa lwekulu lwangalukuwechetekwa,

9 pakuwa mkupochela mbote ja kukulupilila kwenu, jelejo jili chiwombosyo chenu.

10 Wakulondola wa Akunnungu wasosilesosile ni walolitelolite yankati ukulupusyo wo, wanyawo wasagamukwile yankati ntuuka wati Akunnungu chachimpa wanyamwe.

11 Wasosile kumanyilila chiwe katema chi ni chiweuli. Chindu chachiwechetekwe ni Mbumu jwa Kilisito waali nkati mwao, juwalongolele kusala nkati masauko gachigaasimane Kilisito ni ukulu uchiukopochele pakumala yeleyo.

12 Akunnungu waunukulile wakulondola kuti utenga uwajenesye ula nganiwagamba wele achinsyene, nambo wangambaga wanyamwe. Ni sambano utenga wo ulalichikwe kukwenu ni wele wawanlalichile wanyamwe Ngani Jambone kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu juwatumikwe kutyochela kwinani. Indu yo, namuno achikatumetume wa kwinani akulajila kwimanya.

Ntame kwa kwanonyelesya Akunnungu

13 Kwa ligongo lyo, mmeje chile ni kuchesya. Mmichanje chilolelo chenu chose mu umbone wa Akunnungu uchimpegwe katema Che Yesu Kilisito pachaunukulikwe.

14 Mmeje mpela wanache wa Akunnungu wakujitichisya, nkatama kwa kujikuya misese jenu jangalumbana jimwaliji najo katema pamwaliji nganku-manyilila usyene wa Akunnungu.

15 Nambo mpela jwele jwammilasile yatite kuwa jwanswela, nomwe wakwe mme waswela mu lwendo lwenu lose.

16 Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Mme waswela, pakuwa none ndili jwanswela.”

17 Pankwakolanga Akunnungu, wanyamwe nkwawilanga Atati. Nipele, manyililanje kuti welewo akunlamula jwalijose malinga ni aila yaitesile pangali lusagi. Kwayele njendelechele kutama yambone pa katema kakasilegali pachilambo pano nkwachimbichisya Akunnungu kwanno.

18 Pakuwa ngumanyilila kuti wanyamwe wammombwelwe mu wende wenu wangalimate, umwapochele kutyochela kwa achachekulu wenu. Nambo

nganamombola kwa indu yakuwola, pane kwa maganga ga mbiya pane sahabu.

¹⁹ Nambo mwakulupwiswe kwa miasi ja ndalama jajikulungwa ja Kilisito. Jwali mpela mwanangondolo jwangali chilema namose lidoa.

²⁰ Welewo Wasagulikwe ni Akunnungu chikanaŵe kugumbikwa chilambo, ŵaunukulikwe mmoŵa ga mbesi gano kwa ligongo lyetu.

²¹ Kwa litala li Che Yesu Kilisito, nkwakulupilila Akunnungu juŵansyusisye ni kwapa ukulu, ni mwa yeleyo chikulupi ni chilolelo chenu ili kwa Akunnungu.

²² Pakuŵa sambano, kwa kuujitichisya usyene, ŵanyamwe nswejeswe mbumu syenu ni kwanonyela achinjenu pangali ulamba. Nipele nnonyelaneyo jwine ni jwine kwa ntima wenu wose.

²³ Pakuŵa mpagwile kaaŵili ngaŵa kwa mundu jwakuwa nambo kwa mundu jwangakuwa, lisyene lili Liloŵe lya Akunnungu lyalili lyalijumi, ni lyalikulama moŵa gose pangali mbesi.

²⁴ Mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti kusala,

“Ŵandu wose ali mpela masamba,
ni ukulu wao wose uli mpela uluŵa wa masamba.

Masamba gakuumula ni uluŵa ukupatuka.

²⁵ Nambo, liloŵe lya Ambuje likulama moŵa gose pangali mbesi.”

Liloŵe lyo lili Ngani Jambone jajilalichilwe kukwenu.

2

Che Yesu ali liganga lyalijumi

¹ Nipele, nnechanje ungalumbana wose, unami ni ulamba ni wiu ni kutukana ikapagwa sooni.

² Moŵa gose nlajile liloŵe lya uswela lya Akunnungu nti mwanache yakuti pakulajila maŵele, kuti kwa lyeleyo isyene nkombole kukula ni kukulupuswa.

³ Mpela igakuti kusala Malembelo ga Akunnungu, “Nnyimanyi mwachin-syene kuti Ambuje ali ŵambone.”

⁴ Nipele, mwajaulile Ambuje! Welewo ali nti liganga lyalijumi lyekanikwe ni ŵandu, nambo paujo pa Akunnungu lili liganga lyesagulikwe ni lya ndalama jajikulungwa.

⁵ Wanyamwe nombe nli nti maganga gamajumi nkgumbikwe ni kuŵa nyuumba ja chibumu muchinkatumichile mpela ŵambopesi ŵaswela, nkatyosye mbopesi sya mmbumu syasikukundikwa ni Akunnungu kwa litala li Che Yesu Kilisito.

⁶ Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti,

“Sagwile liganga lya ndalama,
linguliŵika nti liganga lya nsingi lya petumba ku Sayuni.

Mundu juchankulupilile jwelejo ngaintenda soni.”

⁷ Kukwenu ŵanyamwe ŵankukulupilila, liganga lyo lili lya ndalama jajikulungwa, nambo kwa ŵele ŵangakukulupilila mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala,

“Liganga lyalikanile ŵakutaŵa kuti ngalikufai,
sambano lilyolyo lili liganga lyalikusachilwa kwannope.”

⁸ Soonni Malembelo ga Akunnungu gakuti,

“Liganga lyo lili liganga lyalikwatenda ŵandu alikuŵale,

Iwala lukwagwisya w̄andu.”

W̄andu akulikuw̄ala kwa ligongo akanile kuukulupilila utenga wa Akunungu. Yeleyo ni iyatyochele mpela Akunungu iw̄atite pakuganisya.

⁹ Nambo w̄anyamwe nli w̄andu w̄ansagulikwe, uwelesi wa w̄ambopesi w̄a mwenye, ni lukosyo lwaluswela ni mpingo wa w̄andu w̄a Akunungu, w̄ansagulikwe kugasala masengo gakwe gamakulu ga w̄ammilasilile ntyoche mu chipi, ni kunjinjisa mu lilanguka lyakwe lyekulu.

¹⁰ Kalakala w̄anyamwe nganimma w̄andu w̄a Akunungu, nambo sambano w̄anyamwe nli w̄andu w̄akwe, kalakala Akunungu nganantendela chanaso, nambo sambano mpochele chanaso chao.

Achikatumetume w̄a Akunungu

¹¹ Achambusanga w̄angu w̄angunnonyela, ngunchondelela w̄anyamwe nti achalendo ni w̄andu w̄a ulendo pa chilambo pano! Nnekangane ni tama syangalumbana simpagwile nasyo syasikupisyangana ni mbumu.

¹² Wende wenu pasikati ja w̄andu w̄angakwamanyilila Akunungu ukusachilwa uwe wambone, kuti pachachinnambuchisa po kuti nkupanganya ya sambu, chawone ipanganyo yenu yambone ni Akunungu pachaike chiwakusy.

¹³ Nipele mwajitichise w̄andu wose w̄aali ni ukulu kwa ligongo lya Ambuje. Munjitichise mwenye jwali chilongola jwankulu,

¹⁴ ni mwajitichise achakulu w̄awasagulikwe ni mwenye kwalamula w̄andu w̄a sambu ni kwalapa wakupanganya yambone.

¹⁵ Pakuwa Akunungu akusaka ntende yambone kuti nkombole kusitawa kang'wa sya w̄andu w̄angali lunda w̄angakwimanyilila aila yakuipanganya.

¹⁶ Mtameje nti w̄andu w̄anganatawikwa, ni ungatawikwa wenu wo ukawa litala lya kuisisa yangalumbana yenu, nambo mtameje nti wakutumichila w̄a Akunungu.

¹⁷ Mwachimbichise w̄andu wose, mwanonyele wakukulupilila achinjenu, mwachimbichise kwannope Akunungu ni kumchimbichisa mwenye.

Chitagu cha masauko ga Kilisito

¹⁸ W̄anyamwe wakutumichila, mwapilikanichise achakulu wenu kwakwachimbichisa, ngawa kwa w̄aali wambone ni chitungato pe, nambo ni wachikali.

¹⁹ Pakuwa iwaga nkupililila ipwetesi ya masauko gangankuwajilwa ligongo nkumanyilila kuti Akunungu akusaka yele, nipele Akunungu champanje upile.

²⁰ Pakuwa, chimpate chichi mwapilililaga kuputwa kwankusachilwa mputwe ligongo lya ilewo yenu? Nambo iwaga nkupililila kusauswa atamuno ntesile yambone, Akunungu champe upile kwa ligongo lyo.

²¹ Yeleyo ni yammilanjikwe nayo, pakuwa Kilisito nsyene wasawiche kwa ligongo lyenu, ni anlosisy ntende nti iwatesile.

²² Welewo nganatenda sambu, atamuno nganawecheta lilo we lyalili lyose lya unami.

²³ Welewo pawatukanikwe nganaliuchisa kwa kutukana. Ni pawasawiche nganiwajogoya w̄andu kuti w̄ajogope, nambo wachilesile chilolelo chakwe kwa Akunungu, wakulamula mu usyene.

²⁴ W̄elewo asyene w̄asijigele sambi syetu mu chiilu chao pa nsalaba, kuti uwe tuleche kutenda sambi, ni kutama kwa kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu. Ni kwakupotekwa kwao, w̄anyamwe nlamiswe.

²⁵ Pakuŵa mwaliji mpela ngondolo syesochelele, nambo sambano mmusile kwa jwakuchinga ni Jwakwimilila umi wenu.

3

Achalume ni achakongwe

¹ Iyoyo w̄anyamwe achakongwe w̄annombilwe, mwajitichisye achiw̄ankwenu, kuti iw̄aga kwana w̄ampepe mwa w̄elewo w̄angakulikupilila Liloŵe lya Akunnungu, apatanje kukulupilila kwa kuuwona wende wenu, pangaasalila chachili chose.

² Pakuŵa chalole wende wenu yautite kuŵa wambone ni wakuchimbichisya.

³ Kulikwatula kwenu, kunaŵe kwa paasa mpela ila kutiŵa umbo yakusimosya ni kuwala indu yekolochekwe kwa sahabu ni kuwalila iwalo ya ndalama jekulungwa.

⁴ Nambo kulikwatula kwenu kuŵe mu ntima, kulikwatula kwangakukomboleka konasika yaani ntima wa kutulala ni wa kulitimalika. Kweleko ni kwakukusachilwa paujo pa Akunnungu.

⁵ Pakuŵa yeleyo ni iw̄atite pakulikwatula achakongwe w̄aswela w̄achiikala ŵaŵaŵisile chilolelo chao kwa Akunnungu achajitichisya achiw̄ankwawo.

⁶ Mpela che Sala iw̄atite pakwajitichisya che Iblahimu ni kwaŵilanga ambuje. Sambano w̄anyamwe nli achiŵali w̄akwe, iw̄aga chintende yambone pangali kogopa chachili chose.

⁷ W̄anyamwe achalume, iyoyo peyo ntameje kwa lunda ni achiw̄ankwenu akuno nchimanyililaga kuti nganakola machili nti w̄anyamwe. Nkusachilwa kwachimbichisya pakuŵa nombewo chapochele ntulilo wa umi pamo ni w̄anyamwe. Mwatendaga yeleyo ngansiŵililwa ni chachili chose pankwapopela Akunnungu.

Kusauka kwa ligongo lya kutenda yambone

⁸ Pakumalichisya, nguti yeleyi, w̄anyamwe wose mmeje ni ng'anisyo simo ni kukamuchisya na nnonyelane chiulongo nchikolelanaga chanasa ni kulitulusya mu ntima.

⁹ Ngasimwauchisya yangalumbana w̄andu w̄akumpanganyichisya yangalumbana pane kutukana mpela yakuti pakuntukana, nambo mwaŵendele upile, pakuŵa w̄anyamwe mwaŵilanjikwe ni Akunnungu kuti mpochele upile.

¹⁰ Mpela igakuti kusala Malembelo ga Akunnungu, "Jwakusaka kuunonyela umi, Ni kuliwona lyuŵa lyambone, Alusiŵile lulimi lukaŵecheta yangalumbana, Ni kang'wa jikaŵecheta yakulambusya.

¹¹ Aisepuche yangalumbana, atende yambone, achisose chitendewele kwa ntima wakwe wose ni kuchikuya.

¹² Pakuŵa Ambuje akwagosa w̄andu w̄ambone w̄akwanonyelesya ni kugapilikanichisya mapopelo gao, nambo akwakanila aŵala w̄akutenda yangalumbana."

¹³ Ana nduni juchampoteche, mwalimbilaga kutendekanya yambone?

¹⁴ Nambo nachiwamuno nkupotekwa kwa ligongo lya kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu, nkwete upile. Ngasimunjogopa mundu jwalijose, atamuno ngasimma ni lipamba.

¹⁵ Nambo mwalambe Kilisito mmitima jenu pakuwa ali Ambuje. Ntameje chile kunjanga mundu jwalijose jwakummusya yankati chilolelo chachili nkati mwenu.

¹⁶ Nambo ntende yeleyo kwa chitungato ni luchimbichimbi. Mme ni ntima wangaulosya kuti nli ni sambi, kuti wele wakunnamanila ni kuntukana nkati wende wenu wambone nkulumbikana kwenu ni Kilisito jatende soni.

¹⁷ Pakuwa mmbaya kusauswa kwa ligongo lya kutenda yambone, iwaga lili lisosa lya Akunnungu, kupunda kusauswa kwa ligongo lya kutenda yangalumbana.

¹⁸ Pakuwa Kilisito asyene wawile kamo pe kwa ligongo lya sambi syenu, mundu jwambone paujo pa Akunnungu wasawiche ni kuwa kwa ligongo lya wandu yangalumbana, kuti anjigale mwanya kwa Akunnungu. Waulajikwe chiilu nambo watendekwe wajumi kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu.

¹⁹ Kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu jo wawawile kweleko kukusilalichila asila mbumu syasili mchitawiko.

²⁰ Syelesyo sili mbumu sya wandu wakanile kwajitichisya Akunnungu kalakala, pawalindililaga nkupililila katema che Nuhu pawakolosyaga ngalawa jajikulungwa jajikuwilanjikwa safina. Nkati mwa chelecho wandu kanandi pe, yaani wandu nane, wakulupwiche mmeesi.

²¹ Ni meesi go gali chimanyisyo cha ubatiso waukukulupusya sambano ji. Wele ubatiso uli nga wa kwa ligongo lya kutyochesya likaku lya pa chiilu, nambo nti lilangano lyaliwichikwe kwa Akunnungu lyalikutendekwa mu ntima waukulosya kuti nganitukola sambi. Nombe ubatiso wo ukukulupusya wanyamwe kwa litala lya kusyuka ku Che Yesu Kilisito,

²² Wawawile kwini ni sambano atemi peuto pakuchimbichikwa kundyo kwa Akunnungu, akwalongosya achikatumetume wa kwini ni achakulu ni waali ni ukombole wekulungwa wa kwini.

4

1 Umi wa sambano

¹ Nipele pakuwa Kilisito wasawiche mu chiilu, nomwe wakwe nililimbisye nkuganisya iyoyo mpela yatite kuwa jwelejo, pakuwa jwelejo jwasawiche mu chiilu, alekangene ni sambi.

² Ni mmwe wakwe chitandile sambano, mmowa genu gagasigele pachilambo pano, kasintama kwa kusikuya tama syangalumbana syampagwile nasyo, nambo ntame kwa unonyelo wa Akunnungu.

³ Pakuwa katema kakapite ka umi wetu mwakwete katema kakaleu kakupanganya indu yaakupanganya wandu wangakwamanyilila Akunnungu. Mwatemu mu chigwagwa ni tama syangalumbana ni indimba yakutendekasya soni ni kupopela inyago yaikwachima Akunnungu.

⁴ Sambano, wele wandu wangakwamanya Akunnungu akunsimonga wanyamwe pakummona ndi ngankukamulangana nawo sooni mu ipanganyo yao ya soni, nipele akuntukananga.

⁵ Nambo wele wandu chachilwalanga achinsiyene indu yao paujo pa Akunnungu, wakutama chile kwalamula wajumi ni wawe.

⁶ Lyele lili ligongo lyati Ngani Jambone jalalichilwe ilaila kwa wawe, kuti alamulikwe mu iilu yao yakuti akusachilwa kuwa nti wandu wane. Ngani

Jambone ji jalalichilwe kwa wanyawo kuti mu utame wao wa chibumbu akole umi mpela Akunnungu yatite kuwa wajumi.

Kutumia yambone mitulilo ja Akunnungu

⁷ Nambo mbesi ja indu yose jiwandichile. Nkusachilwa mme ni lunda, nitawale mwachinsyene ni kupopela.

⁸ Kwipunda yose nnonyelane jwine ni jwine kwa ntima wenu wose, pakuwa unonyelo ukuunichila sambi syejinji.

⁹ Mpochelangane jwine ni jwine pangadandaula.

¹⁰ Jwalijose akusachilwa atumichileje ntulilo wakwe wapegwilwe ni Akunnungu kwa ligongo la wane. Naga akutenda yeleyo chawe jwakulindilila jwambone jwa ntulilo wauli wose umpegwilwe ni Akunnungu.

¹¹ Jwakulalichila jwalijose, akusachilwa kuutyosya utenga wa Akunnungu. Ni jwakutumichila, atumichile malinga ni machili gapegwilwe ni Akunnungu, kuti ajinichilwe Akunnungu mu yose kwa litala li Che Yesu Kilisito. Ukulu ni ukombole uwe kwa welewo mowa gose pangali mbesi ni mowa gose pangali mbesi. Eloo.

Kusauka kwa liwamba la Kilisito

¹² Wakunonyelwa, nkakusimonga kupotekwa ligongo la kulinjika kwakukulungwa. Kasimmalanga kuti chili chindu chachilendo kukwenu.

¹³ Nambo nsengwanje pakuwa nkusyo wekana mmasausyo gao Kilisito, kuti nkombole kusengwa kwakupunda katema pachiuunukulikwe ukulu wao.

¹⁴ Nkwete upile iwaga wandu chantukane kwa ligongo la Kilisito, chelechi chikulosya kuti Mbumu jwa ukulu, yani Mbumu jwa Akunnungu, akutama nomwe.

¹⁵ Akapagwa jwalijose mwenumwe jwakuwajilwa kusauka ligongo ndi jwakuulaga pane jwawii pane jwakutenda yangalumbana ni jwakulijinjisa mmasengo ga wane.

¹⁶ Nambo iwaga nkusauka ligongo ndi jwakunkuya Kilisito, ikantenda soni, nambo mwakusye Akunnungu pakuwa mmwe ndi jwakwe Kilisito.

¹⁷ Pakuwa katema ka ulamusi kaiche, ni ulamusi wo ukutanda kwa wandu wakwe Akunnungu asyene. Ni kulamulikwa ko iwaga kukutanda kukwetu uwe, mbesi jakwe chijiwe uli kwa wandu wangakujitichisya Ngani Jambone ja Akunnungu.

¹⁸ Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, "Iwaga ili yakulimba kwa mundu jwali jwambone paujo pa Akunnungu kukulupuswa,

chiwe uli kwa jwangakwalamba Akunnungu ni jwali ni sambi?"

¹⁹ Nipele, wele wakusauka ligongo la kusaka kwao Akunnungu, akusachilwa aliwiche achinsyene mmakono mwa Akunnungu jwaali jwakugumba jwao jwakukulupilichika, ni kwendelechela kupanganya yambone.

5

Kuugosa mpingo wa wandu wa Akunnungu

¹ Une jwanchekulu chilongola jumo mwa wanyamwe achachekulu ilongola achinjangu ni jwa umboni junagaweni masauko ga Kilisito ni juchilumbikane nawo mu aula ukulu wauchiunukulikwe, ngunchondelela

² nchinganje mpingo wa wāndu wā Akunnungu umpegwile, ngaŵa kwa kunkanganichisya, nambo kwakusaka kwenu mwachinsyene mpela yakuti kusaka Akunnungu. Kasintumichila kwa misese jakukola mbiya, nambo kwa kulityosya kwa ntima wenu wose.

³ Kasimwalongosya kwa machili aŵala wāndu wāmpewgile kwagosa, nambo wānyamwe mwachinsyene mme chitagu chambone kwa wāndu wo.

⁴ Ni Jwakuchinga Jwankulu pachaiche sooni, wānyamwe chimpochele chindu mpela singwa ja ukulu jangajikuisina.

⁵ Iyoyopeyo wānyamwe achachanda nkusachilwa mwajitichisye achakulungwa. Wānyamwe wose nkusachilwa kulitulunya nkombole kutumichilana, pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Akunnungu akwakanila wakulinamanila, nambo akwalosya umbone wao aŵala wakulitulunya.”

⁶ Nipele nliwiche paasi pa nkono wa Akunnungu wauli ni machili, kuti antende mme jwankulu kwa katema kakwe.

⁷ Mwaŵichile indu yaikunsausya mmitima jenu, pakuŵa ŵelewo akungosanga wānyamwe.

⁸ Nlilolechesye ni nchesyanje! Pakuŵa jwammagongo jwenu Jwaulamba, akusyungulasyungula mpela lisimba lyalikutongola lichinsosaga mundu jwakummila.

⁹ Ni wānyamwe munkanile jwelejo, mkulimbichila mchikulupi, nchimanyililaga kuti wakukulupilila achinjenu wose pachilambo pose akusimanwa ni masauko ganti iyoyo.

¹⁰ Nambo mwamalaga kulagaswa kwa katema kakajipi, Akunnungu ŵaali wāmbone mu wose wāwammilasile njinjile mu ukulu wao wa moŵa gose pangali mbesi nkulumbikana ni Kilisito. Ŵelewo asyene chantende wāmalilwe ni kuntaga machili ni kuntenda njime mwakulimbila mu nsingi wakulimba.

¹¹ Kwa ŵelewo kupagwe ukombole moŵa gose pangali mbesi! Eloo.

Chikomasyo chakumalichisya

¹² Nannembele chikalata chachijipi chi kwa ukamusi u che Siluwano, nnongo jungummanyilila ni kunkulupilila. Ngusaka kunlimbisya ntima ni kunsalila kuti chindu chi uli umbone wa usyene wa Akunnungu. Ntameje nkulimbila mu umbone wo.

¹³ Mpingo wa wāndu wakukulupilila Kilisito wauli ku chilambo cha Babeli, akunkomasya. Iyoyopeyo che Maliko jwali nti mwanangu jwa usyene nombejo akunkomasya.

¹⁴ Nkomasyane kwa unonyelo wa Kilisito.

Ngunsachila chitendewele wānyamwe wānli wāndu wakwe Kilisito.

Chikalata chaaŵili chi Che Petulo Chilongolelo

Chikalata chaaŵili chi che Petulo chikusala kuti chalembeke ni nduna che Petulo, nambo ŵaumanyilisi ŵajinji lelo jino ngakukunda kuti ili isyene. Ikukomboleka kuti kwana mundu jwine juŵalembile pamalo pa che Petulo. Jwalembile akuŵecheta kuti ŵelewo ŵammweni Che Yesu paŵaliji pachilambo pano nnoopenope kugalauka ku meeso kwa Che Yesu (2 Petulo 1:17-18). Iŵaga che Petulo ni juŵachilembile chikalata chi, nipele ikukomboleka kuti ŵachilembile ali ku Loma pasikati ja yaka ya 60 pakumala kupagwa Che Yesu, che Petulo nsyene akanaŵe kuwa. Ni sooni che Petulo akuchiŵilanga chikalata chakwe, chikalata chaaŵili (2 Petulo 3:1), achilembaga talehe paŵachilembile pakumala kuchilemba chikalata chandanda. Ŵachilembile chikalata cho kwa ligongo lya ŵandu wose ŵakukulupilila Kilisito.

Che Petulo ŵachilembile chikalata chi kwa ligongo lya kwalimbisya mitima ŵandu ŵakukulupilila Kilisito kutama kwakwanonyelesa Akunnungu ni kwajamuka akasagakuya majiganyo ga unami (2 Petulo 2). Ŵalimbisye kuti ŵaŵambale ŵandu ŵakusala kuti Che Yesu chakaŵe kuuja. Nambo akusala kuti Akunnungu ngakutenda mbolembole nambo akusaka kila mundu akulupuswe (2 Petulo 3:8-9). Lyeleli lili ligongo lyalikututesya tutame chambone (2 Petulo 3:1-14).

Yaili mwelemo

Che Petulo akulimanyisya nsyene ni kwakunguluchila ŵakusyoma ŵakwe (2 Petulo 1:1-2).

Soonni akwakumbusya kutama yambone pakuŵa Akunnungu atukombolese uweji kutama yeleyo (2 Petulo 1:3-21).

Kwayele akwajamuka yankati majiganyo ga unami ni kusala indu ichiyasimane ŵakwiganya ŵa unami kumbesi (2 Petulo 2:1-22).

Kumbesi Che Petulo akumalichisya kwa kwalimbisya mitima ŵandu ŵakukulupilila Kilisito kutama chambone paujo pa Akunnungu ni kuliŵika chile kwa kuuja kwa Che Yesu (2 Petulo 3:1-17).

¹ Une che Simoni Petulo, jwakutumichila ni nduna ju Che Yesu Kilisito. Ngunnembela ŵanyamwe umpochele chikulupi chachikulu chambone nnope mpela chitwapochele uweji kwa litala lya umbone wa Akunnungu ŵetu ni Nkulupusyo jwetu Che Yesu Kilisito.

² Ngunsachila umbone wa Akunnungu ni chitendeweke kwa kuchuluka mkwamanyilila Akunnungu ni Che Yesu Ambuje ŵetu.

Akunnungu ni ŵambilasile ni kunsagula

³ Kwa ukombole wao, Akunnungu atupele yose itukuilajila mu umi wa kwalamba ni kwanonyelesa kwa litala lya kwamanyilila ŵelewo ŵatuŵilasile tujinjile mu ukulu wao ni umbone wao asyene.

⁴ Kwanti yele atupele chilanga chachikulungwa ni cha ndalama, kuti kwa litala lyo tukombole kuwambala uwonasi waukwika kwa ligongo lya misese jangalumbana ja pachilambo, ni kuŵa mpela Akunnungu yakuti pakusaka tuŵe.

⁵ Kwa ligongo lyo, nlimbichile nkonjehesya umbone mu chikulupi chenu ni mu umbone wo njonjehesya umanyilisi wenu.

⁶ Mu umanyilisi wenu njonjehesye kuukombola ntima ni mu kuukombola ntima mo njonjehesye upililiu ni mu upililiu wenu njonjehesye kwalamba Akunnungu.

⁷ Ni mu kwalamba Akunnungu kwenu njonjehesye umbusanga wa chilongo ni mu umbusanga wa chilongo njonjehesye unonyelo kwa wāndu wose.

⁸ Pakuŵa indu yi yachulukaga kukwenu, chiintende wāngawā ŵa ulesi nipele chintende yambone nkwamanyilila Ambuje wētū Che Yesu Kilisito.

⁹ Nambo mundu jwanganakola yele yose ali jwangelola, ngakukombola kulola indu yaitalichile, nombe aliŵalile kuti amasile kuswejekwa sambu syao sya kalakala.

¹⁰ Kwa ligongo lyo achinjangu nchalile kukutenda kuŵilanjikwa kwenu ni kusagulikwa ni Akunnungu kuŵe chindu chachikwendelechela pangali mbesi, mwatendaga yele ngangwa ng'oo.

¹¹ Pakuŵa mwatendaga yele, chinkundikwe kwinjila mu Umwenye wa moŵa gose pangali mbesi wa Ambuje ni Nkulupusyo jwetu Che Yesu Kilisito.

¹² Kwa ligongo lyo chimbunde kunkumbusya gelego moŵa gose, nanose mmasile kwimanyilila ni nli chilimbile mu usyene wammupochele.

¹³ Nguganichisya kuti ili yambone kwangune, pandili pachilambo pano, kunjimusya kwa kunkumbusya nkati gelega.

¹⁴ Ngumanyilila kuti mandichile kuuleka umi wa pachilambo, mpela yatite pakuunosya Ambuje wētū Che Yesu Kilisito.

¹⁵ Nipele chilimbile kutenda chachili chose chingukombola kuti pachimale kuwa nkombole kuikumbuchila yele yose katema kose.

Ukulu wa Kilisito

¹⁶ Katema patwanjiganyaga nkati machili gaakwika nago Ambuje wētū Che Yesu Kilisito, nginitukuya ndamo syangalimate. Uweji twachinsyene twauweni ukulu wakwe.

¹⁷ Pakuŵa uweji twapali katema kaŵapegwile luchimbichimbi ni ukulu kutyochela kwa Akunnungu Atati, palyaichile liloŵe kutyochela kwa ŵele ŵaali ukulu wekulu, lichitiji, "Aju ni Mwanangu jwakunonyelwa, jungunonyelwa najo."

¹⁸ Uweji twachinsyene twalipikene lye liloŵe kutyochela kwini patwaliji pamo nawo pachanya chikwesya chachiswela.

¹⁹ Tukukulupilila kuti, utenga uŵaŵechetekwe ni ŵakulondola ŵa Akunnungu waliji wa usyene, nomwe nkutenda yambone iŵaga chimuupikanile. Pakuŵa utenga wo ukwikanawo lilanguka lyalikulanguchisya mu chipi mpaka kucha ni lilanguka lya ndondwa ja nng'aandu pachililanguchisye mmimita jenu.

²⁰ Nkupunda yeleyo, mmanyilile kaje kuti ngapagwa mundu jwakukombola kusagamukula nsyene utenga wa Akunnungu wauli Mmalembelo.

²¹ Pakuŵa utenga wa Akunnungu nganiuika kwa usache wa mundu, nambo wāndu ŵausasile achilongoswaga ni Mbumu jwa Akunnungu.

2

Ŵakwiganya ŵa unami

¹ Kalakala ko ŵapali ŵakulondola ŵa unami pasikati ja ŵandu, iyoyo peyo chapagwe ŵakwiganya ŵa unami pasikati jenu. Nombewo chajinjisyewa kwa

kalamuka majiganyo ga unami gagakwika nawo uwonasi ni kwakana Ambuje wawammombwele. Ni kwa litala lyo chakuichisye konasika kwawo kwa chitema.

² Sooni wainji chagakuye matala gao gangalumbana gagakwichisya soni, ni kwa ligongo lya welewo, litala lya usyene chilitukanikwe.

³ Ni kwa misese jao jangalumbana chalipatile mbiya kutyochela kukwenu kwa litala lya kunsalila ngano syapanganyisye achinsyene. Nambo Akunnungu wamasile kulamula chitandile kalakala kuti chiwalamule. Nombewo ali meeso pe kuti wajonanje.

⁴ Akunnungu nganatenda chanasa kwa achikatumetume wa kwinani pawatesile sambi, nambo wajasile ku jehanamu. Kweleko atawikwe minyolo mu chipi totoloo, achilindililaga lyuwa lya kulamulikwa.

⁵ Iyoyopeyo Akunnungu nganachitendela chanasa chilambo cha kalakala, pelepopepajanye ula jijaichenacho chikumba meesi chichaunichile pachilambo chose cha wandu wangakwalamba Akunnungu. Nambo wankulupwisye che Nuhu juwaliji nkulalichila indu yambone iwasakaga Akunnungu pamo ni wandu wane saba.

⁶ Ni Akunnungu wajilamwile misi ja ku Sodoma ni ku Gomola, wajjonasile kwa mooto. Ni kwa litala lyo alosisye chitagu cha indu ichitendekwe kwa wandu wangakwalamba Akunnungu.

⁷ Wankulupwisye che Lutu, mundu jwambone, juwalasile nnope muntima kwa utame wa wamba wa wandu wawagakanile Malajisyo.

⁸ Pakuwa che Lutu mundu jwambone jo watemi pasikati jao, waiweni ni kwipikana indu yangalumbana iwatendaga wandu wo ni kila lyuwa ntima wao waliji nkulagaswa kwannope.

⁹ Nipele, Ambuje akumanyilila yakuti pakwakulupusya nkulinjikwa wandu wakwalamba Akunnungu, ni yakuti pakwawika wa sambi nkulaga mpaka lyuwa lya kulamulikwa kwawo.

¹⁰ Nambo nopennope welewo wakujikuya tama jangalumbana ja chiilu ni kuunyelusya ukulu wa Akunnungu.

Wakwiganya wa unami wa ali wakukanila ni wakulifuna, akuitukana yepanganyikwe ya kwinani yaili ni ukulu.

¹¹ Nambo achikatumetume wa kwinani ali ni ukombole ni machili kwapunda wakwiganya wa unami, ngakwawechetela atamuno kwatukana wele wakwiganya wa unami paujo pa Ambuje.

¹² Nambo wandu wa akuchitukana chachilichose changakuchimanyilila. Ali mpela inyama yangali lunda, yaikuweleka kuti ikamulikwe ni kusinjikwa. Ni wele wandu wo chajonanjikwe mpela inyama yo.

¹³ Chalipwe malagasyo kwa ligongo lya malagasyo gatesile. Wanyawo akusengwa kwa kupanganya indu yaili yose yaikujisengwasya misese ja chiilu musimusi pe. Wandu wo akwete wende wakusakala ni kwichisya soni paakuchingangana nomwe mu chindimba cha yakulya akuno ali nkugasengwela matala gao ga kulambusya.

¹⁴ Meeso gao gamagumbale igwagwa, ngaakuleka kutenda sambi ng'oo. Wakwanyenga wandu wangakwima chilimbile mu itanje. Mitima jao jisyo welele kusaka mbiya. Akunnungu walwesise wele wandu.

¹⁵ Alesile litala lyegoloche, asochele ni kulikuya litala lya Balaamu, mwana ju che Beoli juwanonyelwe nnope mbiya, syakapegwile kwa kutenda yangalumbana,

16 nambo wâkalipilwe kwa ligongo lya ungalumbana wakwe. Nipele mbunda jingajikuwêcheta, jawêchete mpela mundu, ni kugasiwila masoka ga jwakulondola jo.

17 Wêle wându ali mpela isima yangali meesi ni mpela maunde gamapujikwe ni chibunga. Akunnungu wâwichile liuto lya kutama papali ni chipi totoloo.

18 Pakuwa wâkwiganya wa unami wo, akuwêcheta malowe ga kulikan-ganichila ni gangalimate ni kwa misese jao jangalumbana, akwatanjisyâ wându wâtandite kuliwambasya kutyochela mwa wându wâkutama mu sambu.

19 Akwapa wându wane chilanga chakuti chalecheleswe namuno achin-syene wo ali achikapolo wa indu yaikukombola kuujonanga umi wao. Pakuwa mundu akuwa kapolo mu chachili chose chakukumulwa nacho.

20 Wându wâmasile kukulupuka mu kusocheya kwa chilambo kwa kwamanyilila Ambuje ni Nkulupusyo Che Yesu Kilisito, atanjilaga ni kulepela ni sambu, wându wo chawe wângalumbana kwannope kupunda iwâlijiki kundanda.

21 Pakuwa ikalijiki mmbaya kwa wanyawo iwaga ngakanalimanyilile litala lyambone paujo pa Akunnungu, kupunda kulimanyilila, nipele kulileka ni kulipotesya lilajisyo lyaliswela lyapegwilwe.

22 Nambo iwoneche kukwao malinga ni chitagu cha usyenesyene chati, “Mbwa aujilile yaalukwile nsyene,” ni “Liguluwe lyejoje likuuja kugalagata pa matope.” Ni yaili kukwawo sambano.

3

Lyuwa lya kwika Ambuje

1 Achambusanga wangu, achichi chili chikalata chaawili chingunnembela mwanya. Mu ikalata iwili yo liinjile kusijimusya nganisisyo syenu syambone kwa kunkumbusya indu yi.

2 Ngusaka nkumbuchile malowe gawagawêchete kalakala wâkulondola waswela wa Akunnungu, ni lilajisyo lya Ambuje ni Nkulupusyo limpegwilwe ni achinduna wenu.

3 Chikanawe chachili chose mmanyilile kuti mowa gambesi chaiche wându wâkulongoswa ni misese jao jangalumbana, nombewo chachimpan-ganyichisya ya chipongwe,

4 achitiji, “Walanjile kuti chaiche! Ana sambano ali kwapi? Pakuwa chitandile lyuwa liwawile achambuje wetu, indu yose ili ilaila chitandile kugumbikwa chilambo.”

5 Pakuwa wându wa akuliwalila melepe kuti kalakala Akunnungu pawawêchete lilo we pe kwini ni chilambo yagumbikwe. Ni wachigumbile chilambo kutyochela mmesi ni kwa meesi,

6 ni kwa malajisyo ga Akunnungu, chilambo cha ndanda chila chajonan-jikwe kwa chikumbameesi.

7 Nambo kwini kwa sambano ni chilambo iwichikwe kwa Lilo we lya Akunnungu ligongo lya kujonanjikwa kwa mooto. Iwichikwe mpaka lyuwa lya kulumulikwa ni konanjikwa kwa wându wângakwalamba Akunnungu.

8 Nambo, wâkunonyelwa wangu, ngasinliwalila chindu chimo chati, kwa Ambuje, lyuwa limo lili nti yaka elufu moja ni yaka elufu moja nti lyuwa limo.

⁹ Ambuje ngakukaŵa kuchitimisya chilanga chao mpela ŵane yakuti kuganisisya kuti chakaŵe. Ŵelewo akwete upililiu kukwenu, pakuŵa ngakusaka hata mundu jumo ajonanjikwe nambo kuti wose aleche sambi.

¹⁰ Nambo lyuŵa lya Ambuje chiliiche chisisimuchile mpela kwika kwa jwawii, pa lyuŵa lyo kwinani chikutyoche kwa chisindo chachikulungwa ni indu yose yaili kwinani mpela ila lyuŵa, ni ndondwa ni lilanguka lineline chijonanjikwe kwa mooto. Chilambo chino ni indi yose yaili mwelemo chijonanjikwe.

¹¹ Pakuŵa indu yose chijonanjikwe kwanti yele, ana nkusachilwa ŵanyamwe kuŵa ŵandu ŵanti uli? Nkusachilwa ntameje mu uswela ni kwalamba Akunnungu,

¹² nchilindililaga Lyuŵa lya Akunnungu ni kulitenda liiche kwakwan-guya, pa lyele lyuŵa lyo kwinani chikutiniswe kwa mooto ni konanjikwa ni indu yose yaili kwinani chiinyelenduche.

¹³ Nambo malinga ni chilanga chao, tukulolela kwinani kwasambano ni chilambo chasambano mwati jwalijose akuipanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu.

¹⁴ Kwayele achambusanga ŵangu, nchilolelaga Lyuŵa lyo, nlilimbisye kuti mmoneche ŵaswela ni ŵangali chileŵo paujo pa Akunnungu ni kutama nawo kwa chitendewele.

¹⁵ Ni ŵanyamwe nkumbuchile kuti upililiu wa Ambuje ŵetu uli lipesa lyakumpa kuti nkulupuswe, mpela njetu che Paolo iŵatite pakunnembela kwa lunda lwapegwilwe ni Akunnungu.

¹⁶ Gele ni gaŵaŵechete mu ikalata yao yose pakukunguluchila indu yo. Mu ikalata yao kwana indu impepe yakulimba kuimanyilila, indu yati ŵandu ŵakuloŵela ni ŵandu ŵakugalaukagalauka akuilyungasya mpela yakuti kuga-galausya Malembelo ga Akunnungu gane. Kwayele akuliulaga achinsyene.

¹⁷ Nambo ŵanyamwe achambusanga ŵangu, mmasile kuimanyilila chile ayi. Nlilolechesye kuti nkalyungasikwa ni uwonasi wa majiganyo gan-galumbana ga ŵandu ŵangakugajitichisya malajisyo kuti nkagwa kutyochela mu aila indu inkuikulupilila.

¹⁸ Nambo njendelechele kukula mu umbone wa Akunnungu, ni iyoyo mu nkwananyilila Ambuje ni Nkulupusyo jwetu Che Yesu Kilisito. Kwa ŵelewo uŵe ukulu sambano namose moŵa gose pangali mbesi! Elo.

Chikalata chaandanda chi Che Yohana Chilongolelo

Chikalata chaandanda chi che Yohana chalembeke ni Nduna che Yohana mu yaka ya 85-90 pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Che Yohana ngakulisala nsyene kuti ni juwalembile, nambo liunjili lyaandanda likusala kuti nsyene ammweni Che Yesu iwatite pakutama pachilambo pano ni kusyuka kwakwe, liunjili lya 1:1-3. Sooni yatite kulemba chikalata chi, ikulandana kwannope ni yatite kulembekwa mu Ngani Jambone mpela yatite kulemba che Yohana. Ikukulupilichika kuti che Yohana walembile Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana pamo ni ikalata itatu, yaani 1 Yohana, 2 Yohana ni 3 Yohana katema pawatamaga mmusi wa ku Efeso.

Che Yohana walembile chikalata chi mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito katema pawaliji mmalagasyo gagaiche ni wandu wakuliwilanga “Waginostiki.” Malumbo gakwe Wakumanyilila. Wanyaŵa wakulupilile kuti Che Yesu waliji Akunnungu kusyene nambo nganaŵa mundu kusyene, katema pawatamaga pachilambo pano. Kwaligongo lyo che Yohana akulisala kuti ali mundu juwammweni Che Yesu kwa meeso gakwe, ni kwa makono gakwe nsyene wankwaiye Che Yesu, (1 Yohana 1:1-3). Nningwa u che Yohana wa kuchilemba chikalata chi waliji kukutindimisa kusengwa kwakwe nsyene (1 Yohana 1:4), nningwa wine waliji kwasiwila wandu wakukulupilila Kilisito akapanganya sambu (1 Yohana 2:1), ni kwaŵambasya wakukulupilila Kilisito nkati majiganyo ga unami (1 Yohana 2:26), ni kwasalila wandu wa Akunnungu kuti akulupwiche kusyene (1 Yohana 5:13).

Yaili mwelemo

Che Yohana akuchimanyukusya chikalata chakwe, sooni akusala nningwa wa kuchilemba chikalata cho (1 Yohana 1:1-4).

Akusala sooni Akunnungu yatite kuŵa lilanguka ni itukuti pakusachilwa kutama mpela Che Yesu iwatite pakutama (1 Yohana 1:5) mpaka (3:10). Akutukumbusya sooni malajisyo ga kunonyelana jwine ni jwine (1 Yohana 3:11) mpaka (5:12).

Che Yohana akumalichisya kuchilemba chikalata chakwe (5:13-21).

Lilowe lyalikwichisya umi

¹ Tukunlembela wanyamwe utenga wa Ngani ja ajula jwakuwilanjikwa Lilowe jwakwikanawo umi, juwapali chitandile kundanda. Uwe twampikene ni kumbona kwa meeso getu twachinsyene, twammweni ni kunkwaya kwa makono getu twachinsyene.

² Jwele jwakwikanawo umi wo paŵaiche, twammweni, nowaji tukuŵalanga umboni ni kunlalichila wanyamwe nkati umi wa moŵa gose pangali mbesi. Jwelejo waliji kwa Atati ni sambano atukopochele uweji.

³ Tukunlalichila nkati Che Yesu, jutwammweni ni kumpilikana, kuti nombe wanyamwe nlumbikane pamo nowaji mu umo watukwete nku-lumbikana kwetu ni Akunnungu Atati wetu ni Che Yesu Kilisito Mwanagwe.

⁴ Tukunlembela wanyamwe indu yi kuti lukondwa lwenu ni lwetu lumalilwe.

Akunnungu ali lilanguka

⁵ Ngani jitwajipikene kutyochela ku Che Yesu ni jitukunlalichila wanyamwe jili: Akunnungu ali lulanga, ni ngapagwa chipi munkati mwakwe.

⁶ Twasalaga tulumbikene ni Akunnungu, akuno tuli nkupanganya ya chigongomalo ili mpela tukutama muchipi, tukusala unami ni indu yatukui-tendekanya ngaŵa ya usyene.

⁷ Nambo twatamaga mu lulanga, mpela Akunnungu nsyene yakuti kutama mu lulanga, tukulumbikana pamo jwine ni jwine, ni miasi ji Che Yesu jwaali Mwanagwao, jikutuswejesya sambi syose.

⁸ Twajilaga nganitukola sambi, tukulilambusya twachinsyene, ni usyene nganiŵa mwetuwe.

⁹ Nambo twajitichisyaga ni kusala kwa Akunnungu kuti tukwete sambi, ŵelewo ali ŵakulupilichika ni ali ŵambone moŵa gose, nombejo chatulechelesye sambi syetu ni kutuswejesya ni yakunyakasya yose.

¹⁰ Twajilaga nganitukola sambi tukuntenda Akunnungu ali jwaunani, ni liloŵe lyao nganilipagwa mwetuwe.

2

Yesu Kilisito ni jwakutukamuchisya

¹ Achiŵanangu ŵakunonyelwa, ngunlembela maloŵe ga, kuti nkatenda sambi. Iŵaga jwalijose atesile sambi, tukwete nkamusi jwakutupopelela kwa Akunnungu Atati pamalo petu, jwele ali Che Yesu Kilisito, jwali jwambone paujo pa Akunnungu.

² Kilisito nsyene ali mbopesi jajityochekwe kwa ligongo lya kulecheleswa sambi syetu, ni ngaŵa kwa sambi syetu pe, nambo iyoyo kwa ligongo lya sambi sya ŵandu wose ŵaali pachilambo.

³ Twajitichisyaga Malajisyo ga Akunnungu, pelepo, tukukombola kuimanyilila isyene kuti tukwamanyilila Akunnungu.

⁴ Mundu jwakuti akwamanyilila Akunnungu, nambo ngakugajitichisya malajisyo gakwe, jwele mundu ali jwaunami ni usyene nganiupagwa munkati mwakwe.

⁵ Nambo jwalijose jwakwitichisya Liloŵe lya Akunnungu, unonyelo wa Akunnungu umalilwe munkati mwakwe. Kwanti yele tukukombola kuimanyilila isyene kuti tukulumbikana ni Akunnungu.

⁶ Mundu jwakusala kuti alumbikene ni Akunnungu, atameje mpela iŵatamaga Che Yesu nsyene.

Lilajisyo lya sambano

⁷ Achambusanga ŵangu ŵangunonyela, lilajisyo lingunlembela li ngaŵa lilajisyo lya sambano, nambo lilajisyo lya kalakala, limwaliji nalyo kutyochela kundanda. Lilajisyo lya kalakala lya, lili utenga umwaupikene.

⁸ Atamuno, ngunlembela lilajisyo lya sambano, liloŵe lya usyene lili munkati mwa Kilisito iyoyopeyo likuwoneka munkati mwenu. Pakuŵa chipi chimasile ni lilanguka lya usyene litandite kulanguchisya.

⁹ Mundu jwalijose jwakuti akutama mu lilanguka nambo akunchima nlongo njakwe, mundu jo akutama mu chipi mpaka lelo jino.

¹⁰ Ni mundu jwalijose jwakunonyela nlongo njakwe, jwelejo akutama mu lulanga, nombe munkati mwakwe ngapagwa chindu chachikwatan-dekasya ŵandu ŵane atende sambi.

11 Nambo mundu jwalijose jwakunchima nlongo njakwe jwelejo akutama muchipi, ni akwenda muchipi, ngakukumanyilila kwakwaula, ligongo chipi chatuswile meeso gakwe.

12 Ngunlembela wanyamwe wanache ligongo nnecheleswe sambu syenu kwa litala lya aila yaitesile Kilisito.

13 Ngunlembela wanyamwe achatatli ligongo mummanyi Kilisito juwaliji kutyochela kundanda. Ngunlembela wanyamwe achachanda ligongo mumpundile Shetani.

14 Ngunlembela wanyamwe wanache pakuwa mummanyi Akunnungu Atati wetu. Ngunlembela wanyamwe achatatli, pakuwa mummanyi Kilisito juwaliji kutyochela kundanda. Ngunlembela wanyamwe achachanda ligongo nkwele machili ni Liloŵe lya Akunnungu likutama nkati mwenu, ni wanyamwe mumpundile Jwagalumbana jula.

15 Nkachinonyela chilambo atamuno chachilichose chachili mu chilambo. Iwaga mundu akuchinonyela chilambo ngaakombola kwanonyela Akunnungu Atati wetu.

16 Pakuwa indu yose yaili pachilambo, mpela ila tama sya chiilu syangalumbana simpagwile nasyo ni tama ja indu yaikulolecheka kwa meeso, ni kulifunila ipanje inkwete, yele yose ngaikutyochela kwa Akunnungu Atati wetu nambo ikutyochela pachilambo.

17 Chilambo ni indu yakuilajila wandu ikupita, nambo mundu jwakuipan-ganya yaikwanonyelesya Akunnungu, jwelejo chatame moŵa gose pangali mbesi.

Jwammagongo jwa Kilisito

18 Achiwanangu, aka kali katema kambesi. Mpela imwatite kupilikana kuti chaiche jwakunkanila Kilisito, ni sambano wakwakanila Kilisito aikangene achajinji. Ni kwayele tukuimanyilila kuti akano kali katema kambesi.

19 Wandu wo watyochele pasikati jetu, nambo nganaŵa mu mpingo wetu pakuwa akaliji mu mpingo wetu, akasigalile ni uweji. Nambo watulesile, kuti ilolechele pangasisika kuti nganaŵa mu mpingo wetu.

20 Nambo wanyamwe mumpochele Mbumu jwa Akunnungu ni Kilisito ni wose nkuumanyilila usyene.

21 Ngunlembela wanyamwe ngaŵa pakuwa ngankuumanyilila usyene, nambo ligongo nkuumanyilila ni sooni nkuimanyilila yakuti, unami wauli wose ngakutyochela mu usyene.

22 Ana nduni jwaali jwaunami? Wandu wakukanila kuti Che Yesu nganaŵa Kilisito. Wandu mpela welewo ali wammagongo wa Kilisito, pakuwa akunkana Akunnungu Atati wetu pamo ni Mwana.

23 Mundu jwakunkana Mwana iyoyo akunkana Atati nombe, ni mundu jwakunjitchisya Mwana iyoyo akunjitchisya Atati nombe.

24 Nipele, utenga umwaulikene chitandile kundanda utame mmitima jenu. Utenga wo watamaga mmitima jenu, nipele, wanyamwe chinlonjele nkulumbikana ni Mwana ni Atati.

25 Achi ni chilanga chaatulanjile Kilisito, chaatupe umi wa moŵa gose pangali mbesi.

26 Nanlembela wanyamwe gelega nkati wandu wakusaka kunlyungasya wanyamwe.

27 Nambo wanyamwe, mumpochele Mbumu jwa Akunnungu kutyochela kwa Kilisito. Nombejo akwendelechela kutama munkati mwenu, kwayele

ngankulajila mundu anjiganye. Pakuŵa Mbumu jwa Akunnungu akunjiganya indu yose, ni majiganyo gakwe gali ga usyene, ni nganigaŵa ga unami. Nipele ngakumulichisye majiganyo ga Mbumu jwa Akunnungu ni kulonjela nkulumbikana ni Kilisito.

²⁸ Sambano achiŵanangu, nlonjele nkulumbikana nawo kuti katema kachauje ngatujogopa ni ngatukola soni paujo pao lyuŵa lyakwika kwakwe.

²⁹ Nkumanyilila kuti Kilisito ali jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, iyoyo mmanyilile kuti ŵandu ŵakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, ŵelewo ali ŵanache ŵa Akunnungu.

3

Ŵanache ŵa Akunnungu

¹ Nnole yatite kutunonyela Atati, mpaka tukuŵilanjikwa ŵanache ŵa Akunnungu, nowaji ni yatuli. Kwaligongo lyo ŵandu ŵa pachilambo pa ngaakutumanyilila, pakuŵa nganiŵamanyilila Akunnungu.

² Achambusanga ŵangu, sambano uweji tuli ŵanache ŵa Akunnungu, nambo nginiŵe kumanyika chituŵe ŵanti uli. Nambo tukwimanyilila yakuti pachachiika Kilisito, chitulandane nawo pakuŵa chitwawone uŵele waali nawo.

³ Nipele, jwalijose jwakulolela kwawona Kilisito aliswejesye, mpela ila Kilisito nsyene yatite kuswejela.

⁴ Mundu jwalijose jwakutenda sambu ngakulikamulisya lilajisyo lya Akunnungu, pakuŵa kutenda sambu kuli kuleka kukamulisya lilajisyo.

⁵ Nkumanyilila kuti Kilisito ŵaiche kuti asityosye sambu syetu, nombewo nganakola sambu syasili syose.

⁶ Kwayele mundu jwalumbikene ni Kilisito ngakwendelechela kutendekanya sambu. Nambo jwakwendelechela kutendekanya sambu nganaŵe kwawona ŵelewo atamuno kwamanyilila.

⁷ Achiŵanangu, mundu jwalijose ngasanlyungasya. Mundu jwakutenda ipanganyo yambone, mundu jo akwanonyelesya Akunnungu mpela ila Kilisito yatite kwanonyelesya Akunnungu.

⁸ Mundu jwalijose jwakwendelechela kutendekanya sambu jwelejo ali jwa Shetani, pakuŵa Shetani atesile sambu chitandile kundanda. Kwa ligongo li, Mwana jwa Akunnungu ŵaiche pachilambo kukugajonanga masengo ga Shetani.

⁹ Mundu jwalijose jwaali mwanache jwa Akunnungu ngakwendelechela kutendekanya sambu, pakuŵa umi wa Akunnungu ukutama munkati mwakwe, kwapele ngaakukombola kuendelechela kutendekanya sambu ligongo Akunnungu ali Atati ŵao.

¹⁰ Mundu jwalijose jwangakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, pane jwangakunnonyela nlongo njakwe, jwelejo nganaŵa mwanache jwa Akunnungu. Yele ni yakuti pakumanyika ŵanache ŵa Akunnungu ni ŵanache ŵa Shetani.

Nnonyelane

¹¹ Pakuŵa ngani jimwajipikene chitandile kundanda ni aji: Tunonyelane jwine ni jwine.

¹² Tukaŵa mpela che Kaini juŵalongweswe ni Shetani ni kumbulaga che Abeli mpwakwe. Kwa chichi ŵammuleje? Ligongo ipanganyo yao yaliji yangalumbana ni mpwakwe ŵaliji ni ipanganyo yambone paujo pa Akunnungu.

13 Achalongo achinjangu nkasimonga naga wându wâ pachilambo pa akunchima.

14 Uweji tukwimanyilila yakuti tupitile kutyochela mu chiwa ni kwinjila mu umi, pakuwâ tukwanonyela achalongo achinjetu. Mundu jwanganakola unonyelo akutama mmachili ga chiwa.

15 Mundu jwalijose jwakunchima njakwe ali jwauulasi ni wanyamwe nkwmanyilila, jwauulasi nganakola umi wa moŵa gose pangali mbesi munkati mwakwe.

16 Yeleyi ni yatukuti pakuumanyilila unonyelo yauli, pakuwâ Kilisito wautyosise umi wao kwa ligongo lyetu. Noweji tukuwajilwa kuutyosya umi wetu kwaligongo lya kwakamuchisya achalongo achinjetu.

17 Nambo mundu akolaga chipanje cha pachilambo, ni kummona mpwakwe akwete yaikwasoŵa, nombejo ngakwakolela chanasa, ana mundu jo akukombola chinauli kusala akwanonyela Akunnungu?

18 Achiwanangu, tuleche kwanonyela wându kwa maloŵe pe, nambo twanonyele kwa kwalosya isambo.

Mitima jetu jikawâ ni lipamba paujo pa Akunnungu

19 Yeleyi ni yatukuti pakumanyilila kuti uweji tuli wâ usyene ni mitima jetu nganjikola lipamba paujo pa Akunnungu.

20 Pakuwâ atamuno mitima jetu ngajikutulamula kuti tulewile, tukwimanyilila kuti Akunnungu ali jwankulu kujipunda mitima jetu, nombewo akwimanyilila indu yose.

21 Achambusanga wangu naga mitima jetu ngajikutulamula kuti tulewile, nipele nganitukola lipamba paujo pa Akunnungu.

22 Ni chilichose chatukuwenda kukwao tukupochele, pakuwâ tukwitichisya malajisyo gao ni kuipanganya yaikwanonyelesya.

23 Ni lilajisyo lyao lili lyeleli, tulikulupilile lina lya Che Yesu Kilisito, Mwanagwe ni kunonyelana jwine ni jwine mpela yatite pakutulajisya.

24 Wându wose wakwitichisya malajisyo ga Akunnungu, akutama nkulumbikana ni Akunnungu ni Akunnungu akutama nkulumbikana ni wându wo. Tukumanyilila yeleyo kuti Akunnungu akutama nkulumbikana ni uwe kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu jwatupele.

4

Kummanyilila mbumu jwausyene ni mbumu jwaunani

1 Achambusanga wangu, ngasimukulupilila mundu jwalijose jwakuti akulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, nambo munninje nnole kanga mbumu jo akutyochela kwa Akunnungu pane ngaŵa, pakuwâ wakulondola wâ unami wajinji akopochele pachilambo.

2 Yeleyi ni ichinjile pakummanyilila mundu jwakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, mundu jwalijose jwakuitichisya kuti Che Yesu Kilisito waiche ni kuwâ mundu, mundu jo akulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu.

3 Nambo mundu jwalijose jwangakunjitichisya Kilisito yeleyi, jwelejo nganakola Mbumu jwakutyochela kwa Akunnungu. Mundu jo akulongoswa ni mbumu jwakwakanila Kilisito, ni mbumu jumwapilikene akwika, sambano amasile kwika pachilambo.

4 Wanyamwe wanache ndi wanache wâ Akunnungu ni mwampundile wakulondola waunani, ligongo mbumu jwa Akunnungu jwali munkati mwenu ali jwankulu kumpunga jwele jwali munkati mwa wându wâ pachilambo.

⁵ W̄akulondola w̄aunami akuw̄echeta indu ya pachilambo, ni w̄andu w̄a pachilambo akwapilikanila ligongo w̄elewo ali w̄a pachilambo pano.

⁶ Uweji tuli w̄andu w̄a Akunnungu, ni mundu jwalijose jwakwamanyilila Akunnungu, jwelejo akutupilikanila. Nambo mundu jwalijose jwangakummanyilila Akunnungu, jwelejo ngakutupilikanila. Yeleyo ni yatukuti pakummanyilila Mbumu jwausyene ni mbumu jwaunami.

Akunnungu ali unonyelo

⁷ Achambusanga w̄angu, tunonyelane, pakuw̄a unonyelo ukutyochela kwa Akunnungu. Ni mundu jwalijose jwakwete unonyelo ali mwanache jwa Akunnungu ni akwamanyilila Akunnungu.

⁸ Mundu jwalijose jwanganakola unonyelo, jwelejo ngakummanyilila Akunnungu, pakuw̄a Akunnungu ali unonyelo.

⁹ Akunnungu w̄aulosisye unonyelo wao kukwetu kwa kuntuma Mwanagwe jwajikajikape pachilambo, kuti kwa litala lya jwelejo tukole umi wa usyene.

¹⁰ Weleu ni unonyelo, ngaw̄a kuti uweji twanonyele Akunnungu, nambo kuti w̄elewo w̄atunonyele uweji, ni w̄antumile Mwanagwe awe mbopesi kuti tulecheleswe sambu syetu.

¹¹ W̄akunonyelwa w̄angu, naga Akunnungu w̄atunonyele kwanti yeleyo, nipele nowe ikutu w̄ajila tunonyelane jwine ni jwine.

¹² Ngapagwa mundu jwawayiye kwawona Akunnungu, nambo twanonyelanaga Akunnungu akutama nkulumbikana ni uwe, ni unonyelo wakwe ukumalila mwetuwe.

¹³ Kwa litala li tukumanyilila kuti tukutama nkulumbikana ni Akunnungu, ni Akunnungu akutama nkulumbikana ni uweji, pakuw̄a atupele Mbumu jwao.

¹⁴ Noweji tuiweni ni tukwasalila w̄andu w̄ane umboni kuti, Atati antyosisye Mwanagwe awe Nkulupusyo kwa w̄andu w̄a pachilambo.

¹⁵ Mundu jwalijose jwakuitichisya ni kuti Che Yesu ali Mwana jwa Akunnungu, Akunnungu akutama nkulumbikana ni jwele, nombejo akutama nkulumbikana ni Akunnungu.

¹⁶ Noweji tuumanyi ni kuukulupilila unonyelo wa Akunnungu walinawo kukwetu.

Akunnungu ali unonyelo ni mundu jwalijose jwakutama mu unonyelo akutama nkulumbikana ni Akunnungu, ni Akunnungu akutama nkulumbikana ni jwelejo.

¹⁷ Unonyelo umalile mwetuwe, kuti tukole chilolelo pa lyu w̄a Akunnungu pachiwalamule w̄andu. Nombe chitukole chelecho pakuw̄a umi wetu pachilambo pa, ukulandana ni umi wa Che Yesu Kilisito.

¹⁸ Mu unonyelo mwangali lipamba. Unonyelo waumalilwe ukutopola lipamba, pakuw̄a mundu jwakwete lipamba ngana we kumalilwa mu unonyelo. Pakuw̄a mundu jwakwete lipamba akukujogopa kulamulikwa.

¹⁹ Uweji tukunonyelana pakuw̄a Akunnungu w̄atunonyele uweji kaje.

²⁰ Mundu atiji ngwanonyela Akunnungu, akuno alinkunchima nlongo njakwe, ali jwaunami. Pakuw̄a mundu jwangakunnonyela nlongo njakwe jwakumbona, ngakupakombola kwanonyela Akunnungu w̄angakwa w̄ona.

²¹ Kilisito w̄atupele lilajisyo li: Mundu jwakwanonyela Akunnungu akusachilwa iyoyo annonyele ni nlongo njakwe.

¹ Mundu jwalijose jwakukulupilila kuti Che Yesu ali Kilisito Nkulupusyo, mundu jo ali mwana jwa Akunnungu. Ni mundu jwakwanonyela atati akunnonyela ni mwanagwe nombe.

² Yeleyi ni yatuimanyi kuti tukwanonyela wânache wâ Akunnungu, apala patukwanonyela Akunnungu ni kugakunda malajisyo gakwe.

³ Pakuwa kwanonyela Akunnungu kuli kugajitichisya malajisyo gakwe. Ni malajisyo gakwe ngagakulimba,

⁴ pakuwa jwali mwana jwa Akunnungu akukombola kuipunda indu ya pachilambo. Nowe tukukombola kuipunda indu ya pachilambo kwa chikulupi chetu.

⁵ Ana, nduni jwakukombola kuchipunda chigongomalo cha pachilambo? Ali jwejula pe jwakukulupilila kuti Che Yesu ali Mwana jwa Akunnungu.

Umboni nkati Che Yesu Kilisito

⁶ Che Yesu Kilisito ni juwâiche kwa meesi katema paWaliji nkubatiswa ni kwa miasi paWawile. Nganaika kwa meesi pe nambo kwa meesi ni miasi. Nombe Mbumu jwa Akunnungu akuWalanga umboni kuti ili isyene, pakuwa Mbumu ali usyene.

⁷ Pakuwa apali wâumboni wâwatu.

⁸ Mbumu jwa Akunnungu ni meesi ni miasi, wose wâwatu akuWalanga umboni waukwilana.

⁹ Twa ukundaga umboni wa wându, umboni wa Akunnungu uli wekulu nnope kupunda wa wându, ni umboni wauWalasile Akunnungu nkati Mwanagwe uli wausyene.

¹⁰ Mundu jwakukulupilila Mwana jwa Akunnungu akwete umboni wo mu ntima mwakwe. Jwangakukulupilila Akunnungu, antesile Akunnungu ali jwa unami, pakuwa nganukulupilila umboni uWauWalasile Akunnungu nkati Mwanagwe.

¹¹ Umboni wene ni au, Akunnungu wâtupele umi wa moWa gose pangali mbesi, ni umi wo ukupatikana kwa Mwanagwe.

¹² Mundu jwalijose jwali Mwana jwa Akunnungu akwete umi wo, ni mundu jwangawa Mwana jwa Akunnungu nganakola umi wo.

Umi wa moWa gose pangali mbesi

¹³ Ngunlembela wânyamwe aga, kuti mmanyilile yakuti nkwete umi wa moWa gose pangali mbesi, wânyamwe wânkukulupilila Mwana jwa Akunnungu.

¹⁴ Ni tukwima pangali kuogopa paujo pa Akunnungu, pakuwa twaWendaga chindu chachilichose mpela yakuti pakusaka akutupilikanila.

¹⁵ Iwaga tukumanyilila kuti akutupilikanila patukwaWenda chachilichose, iyoyopeyo tukuimanyilila kuti chitupochele chachilichose chitukwaWenda.

¹⁶ Iwaga mundu amweni nlongo njakwe ali nkutenda sambi syasikwikanasyo chiwa, ampopelele kwa Akunnungu, nombe Akunnungu champe umi. NguWecheta yeleyi nkati aWala watesile sambi syangasikwajausya ku chiwa. Nambo sipali sambi syasikwikanasyo chiwa, ni une ngangusala kuti ampopelele kwa Akunnungu kwa ligongo Iya sambi syo.

¹⁷ Ipanganyo yose yangaikwanonyelesya Akunnungu ili sambi, nambo sipali sambi sine syangasikwanjausya mundu ku chiwa.

¹⁸ Tukwimanyilila kuti kila jwali Mwana jwa Akunnungu ngakwend-elechela kutenda sambi, pakuwa Mwana jwa Akunnungu akungosa, ni ajula jwachigongomalo ngakupakombola kuntenda chachilichose.

¹⁹ Tukumanyilila kuti uweji tuli wânache wâ Akunnungu namuno chilambo chose chikulongoswa ni Jwachigongomalo.

²⁰ Noweji tukumanyilila kuti Mwana jwa Akunnungu amasile kwika, nombejo atupele umanyilisi kuti twamanyilile Akunnungu wâ usyene. Noweji tukutama nkulumbikana ni Akunnungu wâli wâ usyene kwa litala lya Mwana gwao Che Yesu Kilisito. Awâ ali Akunnungu wâ usyene ni awu uli umi wa mowâ gose pangali mbesi.

²¹ Achiwânangu nilolechesye ni achiminungu jaunami.

Chikalata chaaŵili cha Yohana Chilongolelo

Chikalata chaaŵili chi che Yohana chalembeke ni Nduna che Yohana pa yaka ya 90 pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Che Yohana ngakulisala nsyene kuti ni juŵalembile, nambo pamalo pakwe akuliŵilanga jwanchekulu. Indu yailli mu chikalata chaaŵili chi che Yohana ikulandana kwachiŵandi nnope ni aila yailli mu Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana. Chelechi chikuwoneka pangasisika, nnopennope apala pakugasalichisya malajisyo ga Che Yesu ga kunonyelana, ni akuti kwanonyela Che Yesu kuli pamo ni kugakuya malajisyo gakwe (2 Yohana 1:5-6), Yohana (15:9-10). Ikukulupilichika kuti che Yohana ŵalembile Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana pamo ni ikalata yakwe itatu yaani 1 Yohana, 2 Yohana ni 3 Yohana katema paŵatamaga mmusi wa ku Efeso.

Che Yohana ŵalembile chikalata chi kwa jwankongwe juŵasagulikwe pamo ni achiŵanagwe. Kwa maloŵe go ŵaliji nkwagamba ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. Sooni ŵasasile kuti chikalata cho chaliji kwaligongo lya ŵandu wose ŵakunkulupilila Kilisito. Nningwa u che Yohana wa kuchilemba chikalata chi waliji kwalimbisya ntima ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ni sooni kwajamuka nkati ŵakwiganya ŵa unami.

Yaili mwelemo

Che Yohana akuchimanyukusya chikalata chakwe ni kusala kuti ŵalembile ŵandu chi ni sooni akwakomasya (2 Yohana 1:1-3).

Sooni akwalimbisya ntima ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ni kwakumbusya nkati lilajisyo lyalili lyekulu (2 Yohana 1:4-6).

Akwajamuka alilolechesye ni ŵakwiganya ŵaunami (2 Yohana 1:7-11).

Che Yohana akumalichisya kuchilemba chikalata chakwe kwakwakomasya ni kwalanga (2 Yohana 1:12-13).

¹ Une chilongola junjekulwiye, ngunnembela mmwe Achikulu unsagulikwe ni Akunnungu pamo ni achiŵana ŵenu ŵangwanonyela mu usyene. Ngaŵa une jikape jungwanonyela, nambo iyoyo ni aŵala wose ŵakuumanyilila usyene akunnonyela ŵanyamwe,

² ligongo lya usyene wo waukutama munkati mwetu, nombe chiutame nowe moŵa gose pangali mbesi.

³ Akunnungu Atati, ni Che Yesu Kilisito, Mwana jwa Atati, atupe umbone ni chanasa ni chitendeweke mu usyene ni unonyelo.

Usyene ni unonyelo

⁴ Nasengwile nnope panaiweni ŵanache ŵenu ŵampepe, akulonjela mu usyene mpela ila Atati yatite pakutulajisya.

⁵ Ni sambano Achikulu unsagulikwe ni Akunnungu, ngummenda ngaŵa kwakunlembela lilajisyo lyasambano, nambo ngunnembela lilajisyo lilalila litwalipochele chitandile kundanda kuti tunonyelane jwine ni jwine.

⁶ Weleu ni unonyelo, kuti tutamaje nkugakunda malajisyo ga Akunnungu. Lyeleli ni lilajisyo lya Akunnungu, limwalipikene chitandile kundanda kuti, ntameje nkunonyelana jwine ni jwine.

⁷ W̄akulambusya achajinji akopochele pachilambo, w̄andu w̄a ngakwitichisya kuti Che Yesu Kilisito w̄aiche ni w̄aliji mundu. Mundu mpela jwelejo ali jwaunami ni jwakwakanila Kilisito.

⁸ Nipele, nililechesye mwachinsyene, kuti nkaisoyasya aila indu imwaipanganyichisye masengo, mwatendaga yeleyo ngampochela mbote jemalilwe.

⁹ Mundu jwalijose jwangakutama mmajiganyo ga Kilisito nambo akonjehesya ine mmajiganyo go, jwelejo ngakukamulangana ni Akunnungu. Nambo mundu jwalijose jwakutama mmajiganyo go, akukamulangana ni wose w̄anaw̄aw̄ili, Atati ni Mwanagwe.

¹⁰ Mundu jwalijose aikaga kukwenu ni ngakunjiganya majiganyo ga Kilisito, nkampochela mmajumba genu namose kunkomasya.

¹¹ Pakuwa jwakupochela mundu mpela jwelejo akukamulangana nawo mu ipanganyo yao yangalumbana.

Chikomasyo chakumalichisya

¹² Ngwete gamajinji gakunsalila, nambo ngangusaka kutenda yele kwa kunlambela, nambo ngulolela chiiche kukwenu ni kukunguluka ni w̄anyamwe tuchiloleganaga kuti lukondwa lwetu lumalilwe.

¹³ W̄anache w̄a alumbu w̄enu jwasagulikwe ni Akunnungu akunkomasya.

Chikalata chaatatu cha Yohana Chilongolelo

Chikalata chaatatu chi che Yohana chalembeke ni Nduna che Yohana kuwandichila ni yaka ya hansini na nne pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Che Yohana ngakulimanyukusya nsyene kuti ni juwalembile, nambo pamalo pakwe akuliwilanga jwanchekeku, 3 Yohana 1:1. Atesile iyoyo peyo mu chikalata cha 2 Yohana 2:1. Ikukulupichika kuti che Yohana walembile Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana ni ikalata itatu yaani 1 Yohana, 2 Yohana ni 3 Yohana katema pawatamaga mmusi wa ku Efeso.

Che Yohana walembile chikalata chi kwa jwakukulupilila Kilisito juwaWilanjikwe che Gayo. Wansasile che Gayo nti mbusanga ni kunnajisya alosye ntima wa unonyelo kwa achalongo Wakilisito waWali mu ulendo kwalitala lya liuto lyakwe.

Yaili mwelemo

Che Yohana akuchimanyukusya chikalata chakwe, (1:1).

Sooni che Yohana akwalimbisya ntima che Gayo achinnajisya alosye ntima wa kwapochela achalongo wakukulupilila (1:2-8).

Che Yohana akwakunguluchila sooni achalongo waWali, che Deotelefe ni che Demetilio (1:9-12).

Kumbesi che Yohana akumalichisya chikalata chakwe (1:13-14).

¹ Une chilongola jwankulu, ngunnembela alakwe che Gayo mbusanga jwangu jungunonyela kwa usyenesyene.

² Ambusanga wangu, ngumpopelela kwa Akunnungu kuti nsichile mu yose ni kukola umi wambone malinga ni yajikuti kusichila mbumu jenu.

³ Nasengwile nnope paWaiche achalongo achinjetu ni kuuWalanga umboni nkati chikulupilichiko chenu mu usyene ni inkuti kuendelechela kutama kwa kuukuya usyene.

⁴ Ngapagwa chachikusengwasya une kwannope kupunda kupikana kuti achiwanangu akutama kwa kuukuya usyene.

Kukulupichika ku che Gayo

⁵ Mbusanga jwangu, mmwe nli jwakukulupilichika mu yose inkwapanyichisya achalongo achinjetu, nnoPennope kwa achalendo.

⁶ Achalongo wo waUwalasile umboni kwa mpingo wa Wandu wakukulupilila Kilisito nkati unonyelo wenu. Choonde mwakamuchisye apunde kwaula mmbujo mu ulendo wao, kwa litala lyalikwanonyesya Akunnungu.

⁷ Pakuwa akuutanda ulendo wao wakwatumichila Kilisito, ni nganasaka kupochela ukamuchisyo wauliwose kutyochele kwa Wandu wangakukulupilila Kilisito.

⁸ Uweji watukukulupilila Kilisito tukusachilwa kwakamusya wandu mpela aWa, kuti nowe tupanganye masengo pamo nawo kwa ligongo lya kuulalichila usyene.

Che Diyotelefe ni che Demetilio

⁹ Nalemble chikalata chachijipi kwa mpingo wa Wandu wakukulupilila Kilisito wa kweleko nambo che Diyotelefe jwakusaka aWe chilongola wa ngakusaka kumbilikanila.

¹⁰ Nipele pachinjiika chinjiiumbukulanya yose yaitesile, aila yangalumbana yakutuŵechetela uwe ni unami wakwe. Kupunda yeleyo akukananga kwapochela achalongo ŵali mu ulendo, ni kwasiŵila ŵane ŵakusaka kwapochela ni kwatopola mu mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito.

¹¹ Ambusanga ŵangu nkaisyasya yangalumbana, nambo nsyasye yaili yambone. Mundu jwalijose jwakutendekanya yambone ali jwa Akunnungu, nambo mundu jwalijose jwakutendekanya yangalumbana ngakwamanyilila Akunnungu.

¹² Ŵandu wose akwakunguluchila yambone che Demetilio, ni usyene nombe ukwaŵalanjila umboni. Noweji tukukunguluka yambone nkati ŵelewo, nomwe nkwimanyilila kuti tukuŵecheta usyene.

Chikomasyo cha mbesi

¹³ Ngwete yejinji yakunsalila, nambo ngangusaka kunlembela mu chikalata.

¹⁴ Ngulolela kuti chituwonegane pangakaŵa ni kukunguluka ni ŵanyamwe tuchiloleganaga.

¹⁵ Ngunsachila mme ni chitendewe. Achambusanga ŵenu akunkomasya. Nipele mwakomasye achambusanga ŵetu wose ŵaali kweleko jumo jumo.

Chikalata chiwalembile Che Yuda Chilongolelo

Chikalata chi chikuwilanjikwa Yuda pakuwa jwalembile akuwilanjikwa che Yuda. Che Yuda aliwalanjile nsyene kuti ali mpwakwe che Yakobo, juwaliji mpwakwe Che Yesu. Kwapele ikukulupilichika kuti che Yuda ali jumo jwa achapwakwe Che Yesu, Yuda liunjili lyandanda. Ngatukumanyilila iwaga chikalata chi chatumikwe kwa wandu wakukulupilila Kilisito wa mpingo umo, nambo kwa agala gagali Mmalangano gakalakala, ikuloleka kuti wandu wa kuundanda wawalembelwe ni che Yuda waliji Wayahudi. Namuno chikalata chakwe chikulosya kuti waalebele wawawilanjikwe, “Wakunonyelwa ni Akunungu Atati ni wakugosekwa kwa ligongo lya Che Yesu Kilisito,” Yakobo liunjili lyandanda. Iyoyo chikalata chi chikulosya kuti chilembekwe mpela mu yaka ya 60 pakumala kupagwa Che Yesu.

Nningwa wao wa kulemba chikalata chi uli kwajamuka wandu wakukulupilila Kilisito wose akalambuchikwa ni wakwiganya wa unami, Yuda liunjili lya 4. Ajigele kumbukumbu sya indu iyakopochele mu Malangano gakalakala ni kugapa machili malowe gakwe. Iyoyo mu chikalata chi kwana ngani syasikulanda ni ngani syasili mu chikalata chaa wali chi che Petulo syasikulosya ngani ja nkati kwajamuka wakwiganya wa unami, Yuda liunjili lyancheche, 2 Petulo 2:1, ni ngani sya achikatumetume wakwinani ni musi wa ku Sodoma ni ku Gomola.

Yaili mwelemo

Che Yuda akutanda kuchilemba chikalata chakwe kwa kulimanyukusya nsyene kwa wakusyoma wakwe, Yuda liunjili lya 1:1-2.

Akuwecheta yankati nningwa wao wa kulemba chikalata chi, kwajamuka wandu yankati wakwiganya wa unami, Yuda liunjili lya 1:3-4.

Akutupa chisyasyo kutyochela kwa wandu ni yaikopochele Mmalangano gakalakala, Yuda liunjili lya 1:5-16.

Akwasalila yakuti pakusachilwa kulisepusya ni majiganyo ga unami, Yuda liunjili lya 1:17-23.

Akumalichisya chikalata chakwe kwakwatogolela Akunnungu, Yuda liunjili lya 1:24-25.

¹ Uneji che Yuda jundi jwakutumichila ju Che Yesu Kilisito ni mpwao che Yakobo, ngunnembela wanyamwe ummilanjikwe ni Akunnungu ni Wakunonyelwa ni Akunnungu Atati ni Che Yesu Kilisito Wakungosa Wanyamwe.

² Ngwapopelela Akunnungu kuti chanasa ni chitendeweke ni unonyelo ichuluche kukwenu.

Wakwiganya wa unami

³ Achambusanga wangu, panaliji nkulimbichila kunlembela nkati ukulupusyo watuli nawo uwe wose, naiweni yambone kunlembela ni kunlimbisa ntima kwa ligongo lya kuchichenjela chikulupi, Akunnungu chiwapele wandu wao kamope kwa katema kose.

⁴ Pakuwa wandu wangakwajogopa Akunnungu wawajinjile kwa chisyepela mu mpingo mwetu. Wandu wo atindenye utenga wa umbone wa Akunungu wetu kuti atende chikululu, ni kwakana Che Yesu Kilisito jwaali

Chilongola ni Ambuje pe. Nambo Malembelo ga Akunnungu galondwele chitandile kalakala kuti kulamulikwa kukwalolela wāndu wo.

⁵ Namose nkuimanyilila yeleyi yose, ngusaka kunkumbusya yatite Ambuje pakwakulupusya Wāisilaeli kutyochela ku Misili, kanyuma kakwe wāauleje aŵala wose wāwakanile kukulupilila.

⁶ Ni achikatumetume wā kwinani wanganakwanikwa ni ulamusi wao, ni kupaleka paŵasachilwe kutama, Akunnungu wāwisile mu chipi ni kwataŵa kwa nyolo moŵa gose pangali mbesi kwa ligongo lya kulamulikwa pa lyuŵa lyekulungwa lila.

⁷ Iyoyopeyo, wāndu wā ku Sodoma ni ku Gomola ni misi jajiŵandikene nawo wālinonyelesye kwa chigwagwa ni kupanganya indu yangaikusachilwa kutendekwa pa chiulu. Alamulikwe kwa kutama pa mooto wa moŵa gose pangali mbesi kuti aŵe chitagu kwa wāndu wāne.

⁸ Iyoyo ni yatite kuŵa wāndu wa, sagamisi syao sikwalongosya kuchisakasya chiulu chao achinsyene, ni kuujaŵusya ulamusi wa Akunnungu ni kwatukana achikatumetume wā Akunnungu wakwete ukulu kwinani.

⁹ Nambo namose Mikaeli katumetume jwankulu jwa kwinani paŵakanilanaga ni Shetani nkati chiulu chi che Musa, nganalinga kwalalatalila, nambo wātite, “Ambuje ankalipile.”

¹⁰ Nambo wāndu wā, akuitukana yaili yose yanganaimanyilila. Kwana indu yakuimanyilila nambo akuitendekanya pangaganisya mpela inyama yaikuti kupanganya pangali lunda, ni yele indu ikwajonanga achinsyene.

¹¹ Ulaje uŵe kukwao, pakuŵa wāndu wo akuiye litala li che Kaini. Kwa liwamba lya tama ja kukola ipanje agwilenje mu chileŵo chiŵapanganyisye che Balaamu. Pakuŵa wātindigenye mpela iŵatindigenye che Kola ni ŵaulajikwe mpela iŵaulajikwe che Kola.

¹² Wāndu wā akwika ku chindimba chenu cha chakulya chachikulosya unonyelo, wānya wā ali wakwajogopa pakuŵa kwa wende wao wangelumbana akutaga soni. Wānya wo akulandana ni wakuchinga wakujjikutisya achinsyene pe. Wānya wo ali mpela maunde gangali ula gagakujigalikwa ni mbungo. Akulandana ni itela yaipukutiche masamba, yangali isogosi yetupulwe ni kuumula chwa.

¹³ Wāndu wā ali mpela matumbela gakalipa ga mu bahali, ni ipanganyo yao ya soni ikukopoka nti chiulo. Wāndu wā ali mpela ndondwa syasikwendajenda, syasiŵichikwe pa chipi cha moŵa gose pangali mbesi.

¹⁴ Ni che Enoki, mundu jwa uŵelesi wa saba chitandile che Adamu ŵalondwele nkati wāndu wā, achitiji, “Mpilikane naweni Ambuje achiikaga ni mianda kwa mianda ja achikatumetume wā kwinani wakwe ŵaswela,

¹⁵ kukwalamula wāndu wose ni kukwajamuka wose wāngakwajogopa Akunungu, kwa ligongo lya ipanganyo yao yangalumbana iŵapanganyisye, pamo ni maloŵe ga wamba gakuŵecheta wāndu wā sambu, ga kwatukana Akunungu.”

¹⁶ Wāndu wā ali wā kusongoneka ni kwaŵecheta wāndu wāne, ni akuta-manga malinga ni tama syao syangalumbana. Akulifuna ni kwalapa wāndu wāne kwa ligongo lya kupoka kwao achinsyene.

Majamuko ni malajisyo

¹⁷ Nambo wānyamwe achambusanga wāngu, ngakumbuchile maloŵe gaŵagasasile kalakala achinduna wā Ambuje wetu Che Yesu Kilisito.

¹⁸ Wansalile mwanya yakuti, “Pa moŵa gambesi, chaachikopochela wandu wankawajogopa Akunnungu achitamaga malinga ni tama syao syangalumbana. Ni wanyawo chansechanje wanyamwe.”

¹⁹ Welewa ali wandu wachansapulanye mwanya, wandu wakusikuya tama syao siwapagwile nasyo, wanganakola Mbumu jwa Akunnungu.

²⁰ Nambo wanyamwe achambusanga wangu, njendelechele kulitaŵa pa nsingi wa chikulupi chenu chachiswela nnope, ni kupopela kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu.

²¹ Ntame mu unonyelo wa Akunnungu nchalolelaga Ambuje wetu Che Yesu Kilisito kuti kwa chanasa chakwe ampeleche ku umi wa moŵa gose pangali mbesi.

²² Mwakolele chanasa wandu wane waali ni lipamba,

²³ ni wandu wane mwakulupusye kwakwanyakula kwatyosya pa mooto. Ni wane mwakolele chanasa nchililolesyaga, nchimeje tama syao syangalumbana nchichimaga namose iwalo yao yaili ni madoa ga tama syao syangalumbana.

Mapopelo ga kwalapa Akunnungu

²⁴ Akunnungu akukombola kungosa kuti nkagwa mu sambu, ni kumpeleka mpaka mu ukulu wao kwa lukondwa lwakupunda akuno ndi nganikola chilewo.

²⁵ Welewo waali Akunnungu wamope, Nkulupusyo jwetu, akole ukulu, ni umwenye ni ukombole ni ulamusi kwa litala lya Che Yesu Kilisito Ambuje wetu, chitandile kalakala, sambano ni moŵa gose pangali mbesi! Eloo.

Chiunukuko chiŵapegwilwe che Yohana Chiunukuko Chilongolelo

Chitabu cha Chiunukuko chili chitabu cha mbesi mu Lilangano Iya Sambano. Nipele chalembeke ni nduna che Yohana, Chiunukuko liunjili Iya 1:1, kumbesi kwa chaka cha 95 pakumala chiwa chi Che Yesu. Sooni ŵalembele chikalata cha Ngani Jambone ja che Yohana ni ikalata itatu yaani chikalata cha ndanda cha che Yohana ni chikalata chaaŵili chi che Yohana ni chikalata chaatatu chi che Yohana. Nipele che Yohana ŵamanyiche kuti ali jumo mwa ŵandu ŵaŵanonyelwe ni Che Yesu, Yohana liunjili Iya 13:23. Ŵachilembele chitabu cha chiunukuko ali kuchilumba cha ku Patimo kuŵajawiswe kukutaŵikwa kweleko pakuŵa ŵawoneche kuti aleŵile kwa ligambo Iya kulalichila Ngani Jambone ji Che Yesu Kilisito, Chiunukuko liunjili Iya 1:54.

Nningwa u che Yohana wa kuchilemba chitabu cha chiunukuko waliji kwalimbisya ntima ŵakusyoma kuti asigale kuŵa ŵakukulupilichika kwa Che Yesu Kilisito ni kwapa chilolelo, ligongo katema ka kuuja kwakwe Che Yesu kaŵandichile, liunjili Iya 1:3; 32:52. Ŵalembele ŵandu wose ŵakukulupilila Kilisito nnpennope mipingo saba ja ŵandu ŵakukulupilila Kilisito jajili mu liunjili Iya 2 ni Iya 3. Che Yohana ŵagamanyisye malembo gakwe kuti kuli kulondola, Chiunukuko liunjili Iya 1:3, ni akulosya kwa picha syasijinji sya indu iŵaiweni mu chitabu. Chitabu cha chiunukuko chikulandana ni mauto gane ga Lilangano Iya kalakala, nnpennope mu chitabu cha Sakalia liunjili Iya 6:1-8. Mapenga saba ni mbale saba ikulandana kwannope ni iputiko iŵapeleche Akunnungu ku Misili kwa liwamba Iya kwajamuka, Kutyoka liunjili Iya 7-9. Chiunukuko chikukunguluchila katema kambesi, katema Che Yesu kachaŵe jwakupunda, ni ŵandu wose ŵakukulupilila che Yesu chatame pamo nawo moŵa gose pangali mbesi. Chitabu chi chinjamuche ni kumpa chilolelo mmwe unkuchisyoma kuti Che Yesu akuuja pangakaŵa.

Yaili mwelemo

Che Yohana akutanda kwa kulimanyukusya nsyene ni kusala yatite pakupochela yakwiwona yi ya ulondole, liunjili Iya 1:1; 1:20.

Akuutyosya utenga kwa mipingo saba ja ŵandu ŵakukulupilila Kilisito, utenga uŵaupatile kutyochela ku Che Yesu, liunjili Iya 1:1-3:22.

Sooni akusalichisya imatilo saba, liunjili Iya 4:1-8:5, ni mapenga saba, liunjili Iya 8:6-11:19.

Pakumala yele Che Yohana akukunguluchila yankati ngondo pasikati ja mwanache jwannume ni lijoka Iyalili ni mitwe saba, liunjili Iya 12:1-14:20.

Sooni akulemba yankati mbale saba syasili ni iputiko ya Akunnungu, liunjili Iya 15:1-16:18.

Nipele che Yohana akuŵecheta yatite Akunnungu pakwapunda ŵamagongo ŵakwe kwinani, liunjili Iya 17:1-20:15.

Mbesi che Yohana akukunguluchila yankati kwinani kwasambano ni chilambo chasambano ichikopochele kumbesi, liunjili Iya 21:1-22:21.

¹ Achichi ni chiunukuko chi Che Yesu Kilisito chiŵapegwile ni Akunnungu kuti ŵalosye ŵakutumichila ŵakwe ichiiwoneche pangakaŵa. Kil-

isito watumile katumetume jwa kwini jwakwe wamanyisye katumetume jwakwe che Yohana yeleyo.

² Nombe che Yohana wasasile yose iwaiweni nkati Liloŵe lya Akunnungu ni umboni u Che Yesu Kilisito.

³ Akwete upile mundu jwakusyoma maloŵe ga utenga waukulondola, akwete upile wakupilikana ni kukamulisya gagalembekwe mwelemu, pakuŵa moŵa gakutyochela indu yi gaŵandichile.

Chikomasyo kwa mipingo saba ja wandu wakukulupilila Kilisito

⁴ Une che Yohana ngujilembela mipingo saba ja wandu wakukulupilila Kilisito jajili ku chilambo cha Asia. Umbone uŵe kukwenu ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu jwapali ni juŵapali ni juchaiche, ni kutyochela kwa mbumu saba syasili mmbujo mwa chitengu cha umwenye,

⁵ ni kutyochela ku Che Yesu Kilisito. Jwaumboni jwakukulupilichika ni jwaandanda kusyusikwa, ni jwakwatawala mamwenye ŵa pachilambo.

Ŵelewo akutunonyela, ni kwa miasi jao atulechelele kutyochela mu kutaŵikwa ni sambu syetu.

⁶ Atutesile tuŵe wambopesi mu umwenye kuti twatumichile Akunnungu Atati ŵao. Ku Che Yesu Kilisito upagwe Ukulu ni ukombole moŵa gose pangali mbesi! Eloo.

⁷ Nnole chaiche mmaunde ni mundu jwali jose chiŵawone. Nombe aŵala ŵawansomile ni mpamba, ni wandu ŵa ngosyo syose sya pachilambo chalile malilo ligongo lyao. Eloo.

⁸ Ambuje Akunnungu jwali ni ukombole wose, jwapali ni juŵapali ni juchaiche akuti, “Une ndili jwaandanda ni jwambesi.”

Indu iyaiweni che Yohana nkati Kilisito

⁹ Une che Yohana, mpwenu, jungulumbikana ni wanyamwe mmasauko ni mu umwenye wa Akunnungu ni mu upililiu kwa ligongo lya kwakulupilila Che Yesu Kilisito. Une wambeleche mu kutaŵikwa chilumba cha ku Patimo kwa ligongo lya kwalalichila wandu Liloŵe lya Akunnungu ni kuŵalanga umboni nkati Che Yesu.

¹⁰ Pa lyaŵa lya Ambuje Mbumu jwa Akunnungu wanongwesye, ni napilikene liloŵe lyekulungwa mu nyuma jangu mpela kusona kwa lipenga,

¹¹ lichitiji, “Nembe mu chitabu chinkuchiwona ni kuchijausya kwa mipingo saba ja wandu wakukulupilila Kilisito, jajili mu misi ja Efeso ni Similina ni Peligamo ni Siatila ni Sadi ni Filadefia ni Laodikia.”

¹² Nipele nagalawiche naalole ŵelewo ŵakuŵecheta none. Mkugalauka mo, naiweni indu saba yakuŵichila imuli yaikolochekwe ni sahabu,

¹³ ni pasikati jakwe indu yakuŵichila imuli paliji ni jumo jwali mpela Mwana jwa Mundu jwasasile mwinjilo weleu ni jwantaŵe mkaanda wa sahabu pantima wakwe.

¹⁴ Umbo syakwe syaliji syeswela mbee ni meeso gakwe ganyesimaga mpela mooto waukukolela.

¹⁵ Makongolo gakwe gang'alime mpela shaba jajikundikwe uchenene pa mooto ni liloŵe lyao lyaliji mpela kukukuma kwa meesi.

¹⁶ Nombewo wakumulile ndondwa saba kunkono wao wa kundyo, ni mu kang'wa mwakwe mwakopweche lipanga lyenole kosekose ni ngope jao jaliji mpela lyaŵa lyalikuti kung'alima kwa machili gakwe gose.

¹⁷ Noneji panammweni nagwilile pamakongolo gao mpela mundu jwawile. Nombejo wásajichile nkono wao wa kundyo achitiji, “Ngasinjogopa, une ni jwaandanda ni jwambesi.

¹⁸ Sooni ndili jwanjumi, naliji wile, nnole ndili jwanjumi moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. Ngwete ukombole wa kwatenda ŵandu awe ni ngwete ukombole wa kwiuto kwa ŵandu ŵawile.

¹⁹ Nipele, nnembe indu inkwiwona ni indu yaipali sambano jino ni indu yachiityochele paujo.

²⁰ Chantemela cha ndondwa saba simwasiweni ku nkono wangu wa kundyo, ni aila indu saba yakuŵichila imuli yekolochekwe ni sahabu imwaiweni ni chelechi: Asila ndondwa saba sili achikatumetume ŵa kwinani ŵakwima peuto pa mipingo saba ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. Ni indu saba yakuŵichila imuli ili mipingo jisyene saba ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito.

2

Utenga kwa ŵandu ŵa ku Efeso

¹ “Mwalembele katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito wa ku Efeso, ngunsalila aga.

“Uneji ni jungukamulila ndondwa saba kunkono wangu wa kundyo ni sooni ni jungwendajenda pasikati pa indu saba yakuŵichila imuli yaikolochekwe ni sahabu.

² Nguimanyilila ipanganyo yenu ni kuchalila kwenu ni upililiu wenu mu kundumichila une, nguimanyilila kuti ngankukombola kwapililila ŵandu ŵangalumbana ni sooni mwalinjile aŵala ŵakuliŵilanga achinduna akuno nganaŵa achinduna ni mwamanyilile kuti ali ŵakulambusya.

³ Mmweji nli jwakupililila ni mwasawiche kwa liwamba lya liina lyangu pangapela.

⁴ Nambo ngwete chindu chimo nkati mmwe, yakuti: ngankuunonyela une mpela imwatiji kundanda.

⁵ Nipele nkumbuchile imwaliji nkanaŵe kulyungasika, ngalauche ni kuleka sambu ni ntende imwaitesile kundanda. Nambo iŵaga ngantenda yeleyo, ngunnyichilila ni kuchityosya chindu chenu chakuŵichila lumuli kutyochela peuto pakwe.

⁶ Nambo ngusengwa kwa ligongo lya chindu chimo: nkuichima ipanganyo ya Ŵanikolai inguichima none jwakwe.

⁷ “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila apilikane agala Mbumu jwa Akunungu gakwasalila mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito.

“Jwakupunda chinannechele alye isogosi ya chitela cha umi chachili mungunda wa Akunungu kumbepo.

Utenga kwa ŵandu ŵa ku Similina

⁸ “Mwalembele katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito wa ku Similina.

“Gelega ni gakusala ajula jwali jwaandanda ni jwambesi, juŵajasiche ni sambano ali jwanjumi.

⁹ Ngugamanyilila masausyo genu ni iyoyo nguumanyilila ulaje wenu nambo isyene mwe nli ŵakusichila! Ngumanyilila yakuti pakuntukana ŵanyawo ŵakuliŵilanga Ŵayahudi akuno nganaŵa Ŵayahudi, nambo ali nyumba ja kupopelela mpingo wa Shetani.

10 Nkajogopa masausyo gachigansimane. Mpilikane! Shetani chachaponya wampepe wenu mu nyumba jakutawilwa kuti anlinje, ni wanyamwe chinsauche moŵa likumi. Mmeje wakukulupilichika mpaka kuwa, ni une chinampe chindu mpela singwa ja umi nti mbote kwa ligongo lya kupunda.

11 “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakwasalila mipingo ja wandu wakukulupilila Kilisito!
“Jwakupunda yeleyo ngapotekwa ng’o ni chiwa chaawili.

Utenga kwa wandu wa ku Peligamo

12 “Mwalembele katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wa ku Peligamo.

“Gelega ni gakusala ajula jwakwete lipanga lyenole mosemose.

13 Ngumanyilila kuti nkutama mu musu waukulungoswa ni umwenye wa Shetani. Nambo mwe nkwendelechela kulikamulisya liina lyangu. Nganinchikana chikulupi chandinacho kukwangu, namose mmoŵa ga che Antipa jwaumboni jwangu jwakukulupilichika, juwaulajikwe mu chilambo chenu chachikulungoswa ni Shetani.

14 Nambo ngwete indu kanandi yangaŵa yambone nkati mmwe pakuŵa mwalesile wandu wane mwa wanyamwe ajiganyikwe majiganyo gaŵajiganyaga che Balaamu kalakala. Wanjigenye che Balaki wanyenje wandu wa Isilaeli atende sambi. Usyene wajigenye alye chakulya chachityochekwe mbopesi kwa inyago, ni kutenda chigwagwa.

15 Sooni nkwete wane wakugajitichisya majiganyo ga Wanikolai.

16 Ngalauche ni kuleka sambi, pangatenda yeleyo chinanyichilile chitema ni kumenyana nawo wandu wo kwa lipanga lyalikutyochela mu kang’wa jangu.

17 “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakwasalila mipingo ja wandu wakukulupilila Kilisito!

“Jwakupunda, jwelejo chinaape chakulya chachikuwilanjikwa mana jajisisiche kwinani ni sooni chinaape welewo liganga lyeswela ni peganga po palembekwe liina lya sambano lyangalikumanyika ni jwine ikaŵe ajula pe jwakulipochela.”

Utenga kwa wandu wa ku Seatela

18 “Mwalembele katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wa ku Siatila.

“Ayi ni yakuisala Mwana jwa Akunnungu, jwakwete meeso mpela lilamba lya mooto ni makongolo gakwe gali mpela shaba jajikundikwe kwannope.

19 Nguimanyilila ipanganyo yenu ni unonyelo ni chikulupi ni utumichile wenu ni upililiu wenu. Ngumanyilila kuti sambano nkupanganya yambone nnope kupunda imwaliji kundanda.

20 Nambo ngwete chindu chimo nkati mmwe chingachikusengwasya chakuti: nkunkunda jwankongwe Yesebeli jwakuliwilanga jwakulondola, ni kwajiganya wakutumichila wangu ni kwalyungasya kuti atende chigwagwa ni kulya indu yetajikwe mbopesi kwa inyago.

21 None naapele lipesa kuti aleche sambi, nambo ngakusaka kugalauka ni kuleka sambi sya chikululu chakwe.

22 Mpilikane! Chinaajamuche kwa kwataga ulwele wakalipa. Sooni awala wakutenda nawo chikululu chasauche kwannope, iwaga ngakugalauka ni kuleka sambi syatesile nawo.

²³ Sooni chinaaulaje achalongo wakwe. Ni mipingo jose ja wandu wakunkulupilila Kilisito chijimanyilile kuti une ni jungujimanya mitima ni nganisyo sya wandu. None chinaalipe jwalijose jwa mwenumwe malinga ni yakuitenda.

²⁴ “Nambo mwanya wane wanli ku Seatela wanganinkuye majiganyo ga wakwiganya wa unami ni nganinlijiganya indu yaikuwilanjikwa kuti ili indu ya munkati nnope ya Shetani. Ngunsalila kuti ngisinantwika nsigo wine kupunda agala gunkwete.

²⁵ Nkusachilwa kwendelechela kukulupilila ni kuujitichisya utenga wa chikulupi umpochele, mpaka pachiche po.

²⁶ Ni jwele jwakupunda ni kwendelechela kupanganya ingusaka mpaka kumbesi chinampe ulamusi ulaula umbochele kutyochela kwa Atati wangu, pachanya pa wandu wa ilambo yose.

²⁷ Nombejo chachalamula wandu wa ilambo kwa nkongojo wa chisyano ni kwaliwata mpela yaikuti kukasikwa yombo ya lilongo.

²⁸ Chinampe ndondwa ja mng'andu mpela indite kupochela ulamusi kutyochela kwa Atati wangu.

²⁹ “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakwasalila mipingo ja wandu wakunkulupilila Kilisito!

3

Utenga kwa wandu wa ku Sadi

¹ “Mwalembele katumetume jwa kwini jwakwimilila mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito wa ku Sadi.

“Yeleyi ni yakuti jwali ni Mbumu saba sya Akunnungu ni ndondwa saba. Nguimanyilila isambo yenu, nkumanyika kuti nli jwanjumi nambo, usyene mmwile.

² Njimuche, ngalimbisye agala gambone gagasigalile kukwenu ni gelego gakaika kuwa. Pakuwa mpaka sambano nganinagaona masengo genu kuwa gemalilwe paujo pa Akunnungu wangu.

³ Nipele nkumbuchile imwatite kupochela ni imwatite kupilikana ni imwatite kwitichisya yeleyo ni kugalauka ni kuleka sambi. Nambo iwaga nganjimuka, chiiche mpela jwa wiyi, nomwe ngisimanyilila ndawi jachinannyichilile.

⁴ Nambo nkwete wandu wangatupa ku Sadi wangananyakasya nguo syao. Wewo chajende none ali awete iwalo yeswela pakuwa akuwajilwa.

⁵ “Juchapunde chinawasye iwalo yeswela mpela wanyawo, none ngisinalityosya ng'o liina lyakwe mu chitabu cha umi. Sooni chinyitichisye kwa kang'wa jangu paujo pa Atati wangu, ni paujo pa achikatumetume wao wa kwini kuti jwelejo ali jwangu.

⁶ “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakwasalila mipingo ja wandu wakunkulupilila Kilisito.

Utenga kwa wandu wa ku Filadefia

⁷ “Kwa katumetume jwa kwini jwakwimilila mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito wa ku Filadefia mwalembele yeleyi.

“Yeleyi ni yakuti kusala ajala jwanswela ni jwausyenesyene, jwakwete ukombole wa kwalechela wandu ajinjile mu umwenye wakwe. Ni jwakuugula nnango, ni ngapagwa jwakukombola kuugala. Ni jwakuugala nnango ni ngapagwa jwakukombola kuugala.

8 Ngumanyilila ipanganyo yenu, ngumanyilila kuti nkwete machili gamanandi nambo nkamulise liloŵe lyangu ni nganinlikana liina lyangu. Mpilikane! Misile paujo penu nnango weugule, ngapagwa mundu jwakukombola kuugala.

9 Mpilikane! Ngumpa mpingo wa ŵandu ŵa nyuumba ja kupopelela ja Shetani, ŵakuliŵilanga Ŵayahudi nambo nganaŵa Ŵayahudi, nambo ali ŵakulambusya. Mpilikane! Chinaatende aichanje ni kuntindiŵalila paujo pa sajo syenu ni amanyilile kuti nannonyele.

10 Pakuŵa nlikamulise liloŵe nkupililila, none jwakwe chinangose katema ka malagasyo, kakali chile kuchiichilila chilambo chose, kuti ŵaalinjje ŵelewo ŵakutama pachilambo.

11 Ngwika chitema, muukamulise kwannope utenga wa chikulupi umpochele, kuti mundu jwalijose anakombole kunsumula mbote jenu.

12 “Juchapunde chinantende aŵe luchanamila pa Nyuumba ja Akunnungu nombe ngasakopoka mwelelemo ng’o. Sooni chilembe pachanya pakwe liina lya Akunnungu ŵangu ni liina lya musi wa Akunnungu ŵangu, yaani Yelusalemu wa sambano, musi uchiutuluche kutyochela kwini kwa Akunnungu ŵangu. Iyoyo chinembe pachanya pakwe liina lyangu lya sambano.

13 “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakwasalila mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito.

Utenga kwa ŵandu ŵa ku Laodikia

14 “Mwalembele yeleyi katumetume jwa kwini jwakwimilila mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito wa ku Laodikia.

“Uneji nguŵilanjikwa Eloo, jwaumboni jwakukulupilichika jwausyene, ndande ja yepanganyikwe yose yaigumbile Akunnungu, nguti yeleyi.

15 Ngumanyilila ipanganyo yenu, kuti nganimma ŵa kusisima atamuno ŵa mooto. Ikaliji mmbaya nkaliji ŵa kusisima pane ŵa mooto.

16 Nipele pakuŵa ndi ŵantukuta, nganimma ŵa kusisima namuno ŵa mooto, chinanlukule ntyoche mukang’wa jangu.

17 Ligongo nkuti, ‘Ndili jwakusichila ni ngwete ipanje, ngangulajila chindu chachili chose.’ Nambo ngankumanyilila kuti nli jwausauchi ni jwakulaga ni jwaulanda ni jwangalola sooni nli matakope.

18 Ngumpa lunda kuti, nsuume kwangune sahabu jejenjetukule ni mooto, kuti nsichile ni kusuma iwalo yeswela kuti mbwale, ni kusisa soni sya kutama kwenu matakope. Iyoyopeyo nsuume ntela ni kupakala mmeeso genu kuti nkombole kulola.

19 Uneji ngwajamuka ni kwalamula wose ŵangwanonyela. Nipele nlimbile ni kuleka sambi syenu.

20 Mpilikane! Ngwima pannango ni kupoposya, mundu apilikanaga liloŵe lyangu ni kuugula, chinyinjile kwa jwelejo, none chilye pamo ni jwelejo ni jwelejo pamo ni une.

21 “Juchapunde chinjalechelela kutama chiŵandi ni une pa chitengu changu cha umwenye, mpela une indite kupunda ni kutama chiŵandi ni Atati ŵangu pachitengu chao cha umwenye.

22 “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakwasalila mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito.”

4

Kwapopelela Akunnungu kwini

¹ Pakumala kugaona gelego, nauweni nnango weugule kwini. Ni liloŵe linalipikene kundanda lilyapikaniche mpela lipenga lichitiji, “Nkwele akuno, none chinannosye indu yachiikopochele mmbujo.”

² Papopo Mbumu jwa Akunnungu ŵanongwesye une. Nachiweni chitengu cha umwenye kwini kula ni jumo atemi pa chitengu chila.

³ Juŵatemi pa chitengu jula jwang'alime mpela liganga lya alumasi ni mpela liganga lyakusalala lyechejeu lya akiki. Ukunje wa ula wanyesime mpela liganga lya chisamba lyalikuŵilanjikwa sumalidi uli usyungwile chitengu cha umwenye chila mbande syose.

⁴ Paliji ni itengu ine ya chimwenye ishilini na nne iyachisyungwile achila chitengu cha umwenye. Ni pa itengu yo ŵatemi achachekulu ishilini na nne. Ŵawete iwalo yeswela ni pa mitwe jao indu mpela singwa yaikolochekwe ni sahabu.

⁵ Pa chitengu cha umwenye po pakopokaga kumesya ni ilindimo ni njasi. Paujo pa chitengu cha umwenye chila pakolelaga imuli saba, yeleyo ikulosya mbumu saba sya Akunnungu.

⁶ Sooni paujo pa chitengu cha umwenye chila kwaliji ni chindu chichawonekaga mpela litanda lilyakolochekwe ni lindala, chichanyesimaga nnope mpela ligilasi.

Achila chitengu cha umwenye chichaliji pambindikati, chaliji chesyungule ni yepanganyikwe yejumi ncheche yegumbale meeso paujo ni kunyuma.

⁷ Chepanganyikwe chandanda chalandene ni lisimba ni chepanganyikwe chaŵili mpela ng'ombe jamwana ni chepanganyikwe chaatatu chalandene ni mundu ni chepanganyikwe chanceche chaliji mpela kapungu jwakuguluka.

⁸ Yepanganyikwe yejumi ncheche yo, kila chimo chana mapapiko sita, ni igumbele meeso mbande syose mpaka kuusi kwa ipapiko, nombe nganileka kuŵecheta muusi ni chilo ichtiji:

“Ŵaswela, Ŵaswela, Ŵaswela, Ambuje Akunnungu ŵaali ni ukombole wose, ŵaali ŵaŵaliji ni ŵachaiche.”

⁹ Yepanganyikwe yejumi yo ikwimba nyiimbo sya kwakusya ni kwalapa ni kwatogolelo ŵelewo ŵakutama pa chitengu cha umwenye, ŵelewo ŵaali ŵajumi moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi.

¹⁰ Ni paikutenda yeleyo, achachekulu ishilini na nne ŵala akuligoneka manguku pa sajo sya ŵelewo ŵakutama pachitengu cha umwenye, ni akwapopelela ŵele ŵakutama moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. Ŵaŵikaga indu yao yaili mpela singwa paujo pa chitengu cha umwenye achitiji:

¹¹ “Nkuŵajilwa mmwe Ambuje ŵetu ni Akunnungu ŵetu, kupochela lumbili ni luchimbichimbi ni machili, pakuŵa alakwe ni umwaipanganyisye yose yaili, ni kwa kusaka kwenu indu yose yapanganyikwe ni ipali.”

5

¹ Nipele nachiweni chitabu mu nkono wa kunlyo wa jwelejo jwakutama pa chitengu cha umwenye, chilembekwe nkati ni paasa pakwe ni kuugalikwa kwakulimba ni imatilo saba. ² Sooni nammweni katumetume jwa kwinari jwali ni machili ali nkuwilanga kwakunyanyisa achitiji, “Ana wani wakujilwa kumatukula imatilo ni kuchiunukula chitabu?”

³ Nambo nganapagwa mundu kwinari namose pa chilambo, namose paasi chilambo, juwakombwele kuchiugula chitabu cho atamuno kuchilola chachilembekwe nkati mwakwe.

⁴ None nalisile nnope ligongo nganapagwa mundu juwawoneche kuti jwakuwajilwa kuchiugula chitabu atamuno kuchilola chachilembekwe nkati mwakwe.

⁵ Nipele jumo jwa achachekulu wala wasalile, “Nkalila. Nnole! Lisimba lya lukosyo lwa Yuda, uwelesi u che Daudi, welewo ampundile Shetani ni kuwajilwa kukutula imatilo saba ni kuchiugula chitabu.”

⁶ Nipele nammweni Mwanangondolo ajimi chiwandi ni chitengu cha umwenye pasikati ja yepanganyikwe yejumi ncheche ni achachekulu. Nombejo waoneche nti jwammulajikwe, jwana misengo saba ni meeso saba, yaikulosya Mbumu saba sya Akunnungu syasitumikwe mchilambo chose.

⁷ Mwanangondolo wajawile ni kuchijigala chitabu chila ku nkono wa kunlyo wa welewo wakutama pa chitengu cha umwenye chila.

⁸ Pawachijigale chitabu chila, yepanganyikwe yejumi ncheche ila, pamo ni achachekulu ishilini na nne wala wagonile manguku paujo pa Mwanangondolo. Kila mundu akwete ching'wenyeng'wenye ni mbale sya sahabu syasigumbele ubani, gele ni mapopelo ga wandu wa Akunnungu.

⁹ Nombewo wajimbile lujimbo lwa sambano achitiji:

“Mmwe ni wankuwajilwa kuchiunukula chitabu, ni kuitupula imatilo yakwe.

Pakuwa mwasikitwe, ni kwa miasi jenu mwawombolele Akunnungu wetu, wandu wa ngosyo ni wa ndimi ni wandu wa ilambo yose ni wa mitundu jajili jose.

¹⁰ Mwatesile awe wambopesi mu umwenye wa Akunnungu kuti watumichile, ni wanyawo chiwaatawale wandu wose wa pa chilambo.”

¹¹ Ni panapundile kulola, nagapilikene malowe ga achikatumetume wa kwinari wajinji nnope wangakuwalanjika. Wajimi kuchisyungula chitengu cha umwenye pamo ni yepanganyikwe yejumi ncheche ila ni achachekulu wala.

¹² Wajimbaga kwa lilo we lyekulungwa:

“Mwanangondolo jwaulajikwe akuwajilwa kupochela ukombole ni usichilo ni lunda ni machili ni luchimbichimbi ni ukulu ni lumbili.”

¹³ Naipilikene yepanganyikwe yose yaili kwinari ni pachilambo ni paasi pachilambo ni mu bahali ni yose yaili mwelele naipilikene ilinkwimba: “Ukulu ni luchimbichimbi ni lumbili ni ukombole, uwe kwa welewo wakutama pa chitengu cha umwenye ni kwa Mwanangondolo

mo wa gose pangali mbesi ni mo wa gose pangali mbesi”.

¹⁴ Ni yepanganyikwe yejumi ncheche yo yatite, “Eloo!” Ni achachekulu wala wagonile manguku ni kwapopelela Mwanangondolo.

6

¹ Nipele nambweni Mwanangondolo achimatukulaga chimo mwa imatilo saba ıla, ni nampilikene jumo jwa yepanganyikwe yejumi yo alinkuŵecheta kwa liloŵe lyakulindima, “Njise!”

² Nipele nachiweni chinyama chachiswela chachikuŵilanjikwa falasi. Ajula jwachikwesile ali ajigele ukunje. Akunnungu ŵampele jwelejo chindu mpela singwa ja chimwenye. Nipele ajula juŵapundile jwatyosile ni kwaula kwapunda ŵandu.

³ Sooni paŵachimatukwile chimatilo chaŵili, nampilikene jwaaŵili jwa yepanganyikwe yejumi achitiji, “Njise!”

⁴ Pelepo jwakopochele falasi jwine jwanchejeu. Juŵankwesile falasi jo ŵapegwilwe masengo ga kuchisumula chitendewele pa chilambo kuti ŵandu aulagane achinsyene, nombewo ŵapegwilwe lipanga lyalikulungwa.

⁵ Ni paŵachimatukwile chimatilo chaatatu, nampilikene jwaatatu jwa yepanganyikwe yejumi achitiji, “Njise!” Nipele nammweni falasi jwampiliu ni juŵankwesile falasi jo ali ajigele chindu chakupimila chisilo mu nkono wakwe.

⁶ Nipele napilikene mpela liloŵe pasikati ja yepanganyikwe yejumi ncheche yo lichitiji, “Chibaba cha utandi wa shayili chikusumikwa kwa malipilo ga masengo ga lyuŵa limo, ni ibaba itatu ya shailli ikusumikwa iyoyo nambo ngasingajonanga mauta ni divai!”

⁷ Paŵachimatukwile chimatilo cha ncheche, nampilikene jwa ncheche jwa yepanganyikwe yejumi achitiji, “Njise!”

⁸ Ni nammweni falasi jwa chiliu. Ni jwankwesile jwele falasi jo liina lyakwe lili Chiwa alongene ni liuto lya ŵandu ŵawile. Nombe wose ŵaŵili ŵapegwilwe ulamusi wa mbua ja ncheche ja chilambo, ŵaulaje ŵandu kwa lipanga pane kwa sala pane kwa ilwele pane kuulagwa ni inyama ya mu chilambo.

⁹ Paŵachimatukwile chimatilo cha nsano nasiweni paasi pa chilisa cha kwinani, mbumu sya ŵandu ŵaŵaulajikwe kwa ligongo lya kulalichila liloŵe lya Akunnungu ni ligongo lya umboni uŵautyosile.

¹⁰ Ŵalisile kwa liloŵe lyekulungwa achitiji, “Ambuje ŵaali ni ukombole ni ŵaswela ni ŵausyenesyene chinkaŵe mpaka chakachi, kwika kukwalamula ŵandu ŵa pa chilambo ni kwajamuka ŵelewo ŵaŵatuuleje!”

¹¹ Akunnungu ŵapele kila jumo chiwalo cheleu ni cheswela ni kwasalila kuti apunde kulindilila kwa moŵa kanandi mpaka pachamalile kuulajikwa achikapolo achinjao ni achalongo achinjao mpela yatite kuulajikwa ŵanyawo.

¹² Nipele naiweni mwanangondolo paŵachimatukwile chimatilo cha sita, kwaliji ni chindendemesi chachikulungwa cha chilambo, lyuŵa lyatendekwe lyepiliu ŵii, ni lwesi lwatendekwe lwechejeu nti miasi.

¹³ Ni ndondwa syagwile pachilambo, chisau chitela cha ntini yachikuti pakulakatisya isogosi yakwe yangakomala paukupukunyikwa ni mbungo jajikulungwa.

¹⁴ Kumaunde kwaŵiligwe mpela mpasa ni kutyochekwa. Itumbi yose ni ilumba yose chisejehekwe kutyochela kwiuto kwakwe.

¹⁵ Mamwenye ŵa pachilambo, achakulu ni achakulungwa ŵa ngondo ni ŵandu ŵa kusichila ni ŵandu ŵa machili ni kapolo jwalijose ni mundu jwangaŵa kapolo, ŵalisile mmbugu ni pasikati ja lwala syasili mmatumbi.

16 Achigasalilaga matumbi ni lwala kuti, “Ntugwilile ni kutusisa kuti tukaloleka paujo pa ngope ja w̄elewo w̄akutama pa chitengu cha umwenye ni lutumbilo lwa Mwanangondolo!

17 Pakuwa lyuwa lyekulungwa lya lutumbilo lwao liiche. Ana w̄aani uchakombole kulama?”

7

Wandu 144,000 wa ku Isilaeli

1 Pakumala yeleyo naweni achikatumetume wa kwini ncheche ali ajimi mu mbande ncheche sya chilambo. Wajimi kuti asiwile mbungo jajikutyochela kila mbande kuti jikasapuga pachilambo pane mu bahali pane pa chitela chachili chose.

2 Nipele nammweni katumetume jwa kwini jwine achikwelaga kutyochela kungopochelo lyuwa, achikamulilaga chimanyisyo cha Akunnungu wajumi. Wanyanyisye ni kwasalila achikatumetume wa kwini ncheche wala wawapegwile ulamusi wa kuchijonanga chilambo ni bahali watite,

3 “Nkachijonanga chilambo atamuno bahali atamuno itela mpaka pachitumale kuwika imanyisyo pa usyo sya wakutumichila wa Akunnungu wetu.”

4 Nipele naupilikene uwalanjikwe wa w̄elewo w̄awalembekwe chimanyisyo cha Akunnungu walinji wandu laki jimo ni alobaini ni nne elufu. Wandu wa walinji kutyochela mu ngosyo sya wandu wa Isilaeli.

5 Mu lukosyo lwa Yuda watajikwe chimanyisyo wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Lobeni watajikwe chimanyisyo wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Gadi watajikwe chimanyisyo wandu elufu kumi na mbili.

6 Mu lukosyo lwa Asheli watajikwe wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Nafutali watajikwe wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Manase watajikwe wandu elufu kumi na mbili.

7 Mu lukosyo lwa Simeoni watajikwe wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Lawi watajikwe wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Isakali watajikwe wandu elufu kumi na mbili.

8 Mu lukosyo lwa Sabuloni watajikwe wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Yusufu watajikwe wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Benyamini watajikwe wandu elufu kumi na mbili.

Mpingo wa wandu achajinji

9 Pakumala yeleyo naliweni liunjili lyekulungwa lya wandu lyakana-pakombola kuwalanga munda, wandu kutyochela kila chilambo, ni wandu wa mitundu ni kila lukosyo ni wandu wa kila iw̄echeto, ali ajimi paujo pa chitengu cha umwenye ni paujo pa Mwanangondolo, ali awete iwalo yeswela ni kukamulila nyambi sya itela ya mitende mmakono mwao.

10 Wandu wala wanyanyisye achitiji, “Ukulupusyo wetu ukutyochela kwa Akunnungu wetu w̄akutama pa chitengu cha umwenye, ni sooni kutyochela kwa Mwanangondolo!”

11 Ni achikatumetume wa kwini wose wawajimi kuchisyungula chitengu cha umwenye ni achachekulu wala ni yepanganyikwe yejumi ncheche ila. Wagwile manguku paujo pa chitengu cha umwenye chila ni kwapopelela Akunnungu,

¹² achitiji, “Eloo! Ulape ni ukulu ni lunda ni utogolelo ni luchimbichimbi ni ukombole ni machili iwe kwa Akunnungu wetu moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi! Eloo!”

¹³ Jumo jwa achachekulu ŵala ŵausisye, “Ana ŵaani ŵeleŵa ŵakuwala iwalo yeswela, nombewo aumile kwapi?”

¹⁴ None najanjile, “Ambuje ŵangu mmwe nkumanyilila.” Nombewo ŵasalile une kuti, “Aŵa ni ŵeŵala ŵajombweche ni kulama mmasausyo gamakulungwa gala. Achapilenje iwalo yao ni kuiswejesya kwa miasi ja Mwanangondolo.

¹⁵ Kwaligongo lyo ali paujo pa chitengu cha umwenye cha Akunnungu, ni akwatumichila ŵelewo muusi ni chilo pa nyumba jao. Ni ŵelewo ŵakutama pa chitengu cha umwenye chaŵe nawo ni kwagosa.

¹⁶ Nombewo ngajakola sala sooni namose njota, ngasilyasoma lyuŵa namose ntukuta wakalipa.

¹⁷ Pakuŵa Mwanangondolo jwali pasikati pa chitengu cha umwenye chaŵe jwakuchinga jwao ni chiŵalongosye ku uliŵa wa meesi ga umi. Ni Akunnungu chiŵasyule misosi jose pa meeso gao.”

8

Chimatilo cha saba

¹ Mwanangondolo paŵakutwile chimatilo cha saba, kwinani kwaliji jii katema ka nusu saa.

² None naweni achikatumetume ŵa kwinani saba, aŵala ŵakwima paujo pa Akunnungu ali apegwilwe mapenga saba.

³ “Nipele ŵaiche katumetume jwa kwinani jwine ni ŵajimi paujo pa chilisa akamulile cheteso cha sahabu. Ŵapegwilwe ubani wejini kuti atyosye mbopesi pamo ni mapopelo ga ŵandu wose ŵa Akunnungu pachanya pa chilisa cha sahabu chachili paujo pa chitengu cha umwenye.

⁴ Lyosi lya ubani wo pamo ni mapopelo ga ŵandu ŵa Akunnungu yakwesile paujo pa Akunnungu kutyochela mmakono ga katumetume jwa kwinani jwakwima paujo pa Akunnungu.

⁵ Nipele katumetume jwa kwinani jula ŵachijigele cheteso chila ni ŵachigumbesye mooto kutyochela pa chilisa, ni ŵachiponyisye cheteso pachilambo. Kwatyochele ilindimo ni njasi ni kumesya ni chindendemesi cha chilambo.

Mapenga saba

⁶ “Achikatumetume ŵa kwinani saba ŵaŵaliji ni mapenga saba ŵala ŵaliwichile chile kugomba.

⁷ Katumetume jwa kwinani jwaandanda ŵagombile lipenga lyekwe. Pelepo kwatyochele ula ja maganga jewanganyiche ni mooto ni miasi, ni janyele mu chilambo. Liunjili limo mwa maunjili gatatu gagali yalumo mu chilambo lyatiniche ni mooto ni liunjili liine lya itela lyatiniche ni mooto, ni masamba gamaŵisi gose gatiniche ni mooto.

⁸ Nipele katumetume jwa kwinani jwaaŵili ŵagombile lipenga lyakwe. Ni chaponyekwe mu bahali chindu chachili mpela chitumbi chekulungwa chachikukolela mooto ni liunjili limo mwa maunjili gatatu gagali yalumo mmeesi ga bahali gasandwiche miasi.

⁹ Liunjili limo lya maunjili gatatu gagali yalumo ga yepanganyikwe yaili mu bahali lyawile, liunjili limo lya maunjili gatatu ga ngalaŵa lyajonasiche.

¹⁰ Nipele katumetume jwa kwinani jwaatatu wâgombile lipenga lyakwe. Ni ndondwa jajikulungwa jijakolelaga mpela lumuli jagwile kutyochela kwiunde, ni jagwilile mu liunjili limo mwa maunjili gatatu ga sulo ni pa iliwa ya meesi.

¹¹ Ndondwa jila jawilanjikwe, “Uwaŵe.” Ni liunjili limo mwa maunjili gatatu ga meesi gaŵawile, ni Wandu Wajinji uWang'wele gele meesi go wawile ligongo lya kuŵawa kwa meesi.

¹² Nipele katumetume jwa kwinani jwa ncheche wâgombile lipenga lyakwe. Ni liunjili limo mwa maunjili gatatu gagali yalumo mu lyuwa lyaputikwe chipi, ni kuitenda lwesi ni ndondwa itajikwe chipi. Ni liunjili limo mwa maunjili gatatu ga katema ka muusi lyatajikwe chipi, ni liunjili limo mwa maunjili gatatu ga katema ka chilo lyatajikwe chipi.

¹³ Nipele panaliji nkupunda kulola, nampilikene kapungu jumo juwagulukaga mwinani nnope achiŵechetaga kwa liloŵe lyekulungwa achitiji, “Ulaje! Ulaje! Ulaje kwa ŵelewo ŵakutama mchilambo, ligongo mapenga gane ga achikatumetume wa kwinani watatu gali chiwela nganagombe!”

9

¹ Nipele katumetume jwa kwinani jwa nsano wâgombile lipenga lyakwe. None najiweni ndondwa jijagwilile pachilambo nombejo jwapegwilwe chigulilo cha mbugu chakuugulila Lisimbo lyangali mbesi.

² Nipele paŵajiugwile mbugu ja Lisimbo lyangali mbesi, lyosi lyatutwime kutyochela mwisimbo mula lyaoneche mpela lyosi lyalikututuma mu ng'aso jajikulungwa. Lyuwa ni kwiunde kwaunikwe ligongo lya lyosi lyalikututuma mwisimbo mula.

³ Mu lyosi mo syakopweche sombe ni kwenela mchilambo, ni syapegwilwe machili ga kuluma mpela machili ga makoloto.

⁴ Ŵaasalile anagajonanje manyasi ga mchilambo, atamuno chachiŵisi chachili chose, atamuno chitela chachili chose nambo ŵapeteche Wandu pe, aŵala ŵanganakola chimanyisyo cha Akunnungu pa usyo pao.

⁵ Sombe sila nganisilamulikwa kwaulaga wandu wala nambo kwapoteka kwa miesi nsano. Upeteche wao waliji mpela wa likoloto palikunluma mundu.

⁶ Kele katema ko wandu tachisosasosa chiwa nambo ngasachiwona ng'o, tasache kuwa nambo ngawa.

⁷ Syele sombe syaoneche nti falasi waŵawichikwe chile kwa ngondo. Pa mitwe jao paliji ni chindu mpela singwa jajikolochekwe ni sahabu ni ngope syao sili chisau ngope sya wandu.

⁸ Umbo syao syaliji syasileu mpela umbo sya achakongwe, ni meeno gao galiji mpela meeno ga lisimba.

⁹ Nombewo ŵawete iwalo ya isyano ya kulichenjela pa mitima jao. Paŵagulukaga, mapapiko gao gatyosyaga lisegwe mpela lisegwe lya mutuka sya ngondo sya falasi wajinji pakuutuka kuputukuputu kwaula ku ngondo.

¹⁰ Ni ŵakwete michila chisau ja makoloto jijasomaga nti miiwa. Kwa jele michila ŵakwete ukombole wa kwapoteka wandu kwa miesi nsano.

¹¹ Sooni akwete mwenye jwakwatawala nombejo ali katumetume jwa kwinani jwapegwile ulamusi nkati alila Lisimbo lyangali mbesi, liina lyakwe mchiebulania lili Abadoni ni mchigiliki akuwilanjikwa Apolioni, meena ganagawili go malumbo gakwe “Jwakonanga.”

¹² Katema kandanda ka kulaga kapitile. Nnole, ndema siwili sya kulaga sikwika.

¹³ Nipele katumetume jwa kwinani jwa sita wāgombile lipenga lyao. Ni nalipilikene liloŵe kopochele mu mbande ncheche sya chilisa chachikōlocheke ni sahabu chichaliji paujo pa Akunungu.

¹⁴ Liloŵe lila lyansalile katumetume jwa kwinani jwa sita jula juŵakamulile lipenga, “Mwagopole achikatumetume ncheche ŵa kwinani, ŵaŵataŵikwe ku lusulo lwekulungwa lwalukuŵilanjikwa Efulati!”

¹⁵ Ŵantenga ncheche ŵala ŵagopolekwe. Nombewo ŵaŵichikwe chile kwa ligongo lya ndaŵi jijojo ni lyuŵa lilyolyo ni mwesi ulaula ni chaka chilachila kuti ŵaulaje liunjili limo mwa maunjili gatatu ga ŵandu gagali yalumo.

¹⁶ Napilikene uŵalanjikwe wa ŵangondo ŵaŵakwesile pa falasi ŵala ŵaliji milioni mia mbili.

¹⁷ Nkulola kwangu kula, naweni falasi ni ŵakwela falasi alinji yeleyi: Ŵaliji ni iwalo ya isyano ya kulichenjela pa mitima jao yechejeu mpela mooto ni kwine buluu mpela kwiunde ni yamanjano mpela utandi wa baluti. Mitwe ja falasi ŵala jaliji mpela mitwe ja masimba, ni mu kang'wa syao mwakopweche mooto ni lyosi ni maganga ga baluti gagakukolela.

¹⁸ Liunjili limo mwa maunjili gatatu ga ŵandu gagali yalumo, lyaulajikwe kwa maputiko gatatu go, yaani mooto ni lyosi ni baluti jijakolelaga iyaumile mu kang'wa sya falasi.

¹⁹ Pakuŵa machili ga inyama yaikuŵilanjikwa falasi galiyi mu kang'wa syao ni mmichila jao. Michila jao jaliji ni mitwe nti ja majoka ni kwa michila jo ŵakombele kwaluma ŵandu.

²⁰ Ni ŵandu uŵasigele, ŵanganaulajikwa ni iputiko itatu yo, nganaleka sambu sya kuipopelela indu iyaikolosisye achinsyene. Nganaleka kugapopelela masoka ni inyago ya sahabu ni ya feza ni ya shaba ni ya maganga ni ya itela, indu yangaikukombola kulola pane kupilikana namose kwenda.

²¹ Namose nganagalauka ni kuleka sambu syao sya kuulaga namose usaŵi wao namose ikululu yao ni wiyi wao.

10

Achikatumetume ŵa kwinani ni chitabu cha mwana

¹ Nipele nammweni katumetume jwa kwinani jwine jwali ni machili achitulukaga kutyochela kwinani. Ŵaliji aunichikwe ni liunde pamo ni ukunje wa ula waliji pa ntwe wakwe, usyo wao wang'alimaga mpela lyuŵa ni makongolo gakwe gajimi mpela chanamila sya mooto.

² Mmakono mwao ŵakamulile chitabu cha mwana cheugule. Ŵaluŵisile lukongolo lwao lwa kunlyo mu bahali ni lwa kunchiji pa nsanga.

³ Ni ŵanyanyisye kwannope nti lisimba palikutongola. Paŵanyanyisyaga, ilindimo saba ya njasi yajanjile kwa liloŵe lyekulungwa.

⁴ Payapikaniche ilindimo saba yo nasachile kulemba. Nambo napilikene liloŵe kutyochela kwinani lichitiji, “Malōŵe ga ilindimo saba yo ili ntemela, nkagalemba!”

⁵ Katumetume jwa kwinani junammweni achijimaga mu bahali ni pa nsanga jula, ŵaunyakwile nkono wakwe wa kunlyo kwinani,

⁶ Ŵalumbilile kwa liina lya Akunungu ŵakutama moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi, ŵagumbile kwinani ni indu yose yaili mwelemo,

ni wâgumbile chilambo ni indu yose yaili mwelemo, ni wâgumbile bahali ni indu yose yaili mwelemo. Wâtite, “Katema kakulindilila nnope kamasile!

⁷ Nambo katema katumetume jwa kwinani jwa saba jula pachachiti agombe lipenga lyao, Akunnungu chamalichisye ikotopasyo yao yaisisile malinga ni iwâtite kusala kwa kang'wa sya wâkulondola wâkwe wâwâatumichile Ngani Jambone.”

⁸ Nipele lilôwe linalipikene kutyochela kwinani lichiwechetaga none kundanda lya wechete sooni, “Njaule nkatole chitabu cheugule mmakono ga katumetume jwa kwinani jwajimi mu bahali ni pansanga jula.”

⁹ Nipele nanjaulile katumetume jwa kwinani jula, nansalile ambe chitabu cha mwana chila. Nombejo wâsalile kuti, “Njigale ndye, mu nkang'wa mwenu chichilyeypele mpela uchi nambo mlutumbo mwenu chichiwâwe.”

¹⁰ Nipele nachijigele chitabu cha mwana chila kutyochela pankono wa katumetume jwa kwinani jula ni nalile. Nombecho mu kang'wa mwangu chalyeypele mpela uchi. Nambo panamisile, mlutumbo mwangu chawâwile.

¹¹ Nipele wâasalile, “Ikumbajila mmwejo kulalichila sooni utenga wa Akunnungu kwa wându wâjinji ni mu ilambo yejinji ni kwa wându wâ iwêcheto yejinji ni mamwenye wâjinji.”

11

Wâ umboni wâwili

¹ Nipele napegwile nnasi uwaliji mpela chitela cha kupimila ni kuusalila, “Njaule, nkajipime nyuumba ja Akunnungu ni chilisa ni kwa wâlanga wându wâkupopela mwelemo.

² Nambo nkalupima luwala lwa paasa lwa nyuumba ja Akunnungu, ligongo lupegwilwe kwa wându wânga wâ Wayahudi. Ni wanyawo chauli wate musi wauswela kwa miesi alobaini na mbili.

³ None chinaatume wâumboni wângu wâwili ali awete magunia kuti akalalichile utenga kutyochela kwa Akunnungu kwa mo wâ elufu moja na mia mbili na sitini.”

⁴ Wêle wâumboni wâwili wo ali itela iwili ya miseituni ni indu iwili yakuwichila imuli yaikwima paujo pa Ambuje jwikutawala chilambo.

⁵ Ni iwâga mundu akusaka kwapoteka, ukukopoka mooto nkang'wa mwao ni kummulaga jwammagongo jo. Ni jwalijose jwakulinga kwapoteka, akuulajikwa kwanti iyoyo.

⁶ Wanyawo akwete ukombole wa kukuugala kwiunde kuti jikanya ula kwa mo wâ pakalalichila utenga kutyochela kwa Akunnungu. Soonni akwete ukombole wa kugatenda meesi ga we miasi ni ukombole wa kuchiputa chilambo kwa maputiko gakupisyangana katema kakali kose pachasache.

⁷ Nambo patachimalisya ku wâlanga umboni wao, chinyama chachikali kutyochela Mwisimbo lyangali mbesi chichimenyane nawo ni kwapunda ni kwaulaga.

⁸ Mitembo jao chijisigale mmatala ga mmusi waukulungwa akula ku wâwambikwe Ambuje wao. Liina lya musi wo lili Sodoma pane Misili.

⁹ Wându wâ kila lukusyo ni kila kabila ni kila iwêcheto, chajilole mitembo jao kwa mo wâ gatatu ni nusu. Nambo ngaasaka kuti jwali jose ajisiche mitembo jao.

¹⁰ W̄andu w̄akutama mchilambo chasangalale ni kupelegana mituuka kwaligongo lya chiwa cha w̄andu w̄aw̄ili wo. Pakuwa w̄akulondola wo Waasawisyaga kwannope w̄andu w̄akutama mchilambo mo.

¹¹ Nambo nkupita pe moŵa gatatu ni nusu, mbumu ja Akunnungu jajik-wikanawo umi jajinjile mmitembo mo, nombewo w̄ajimi. Ni wose w̄awaweni w̄anyawo w̄akamwilwe ni lipamba lyalikulungwa.

¹² Nipele w̄akulondola w̄aw̄ili wo w̄apilikene liloŵe lyalikulungwa kutyochela kwinani lili nkwasalila, “Njise akuno!” Nombewo w̄akwesile kwinani mu liunde, w̄ammagongo w̄ao ali nkwalola.

¹³ Katema kakoko chatyochele chindendemese chachikulungwa ni liunjili limo mwa maunjili kumi gagali yalumo pa musi lyajonasiche ni w̄andu elufu saba w̄awile ligongo lya chele chindendemese. Nombe w̄awasigele w̄ajinjilwe ni lipamba, w̄aakusisye Akunnungu w̄a kwinani.

¹⁴ Katema kaaŵili ka kulaga kapite, nambo katema kaatatu kakulaga kakwika chitema!

Lipenga lya saba

¹⁵ Nipele katumetume jwa kwinani jwa saba w̄agombile lipenga lyakwe. Ni malowe gamajinji gamakulungwa gapikaniche kwinani gachitiji, “Sambano umwenye wa chilambo utendekwe kuwa umwenye wa Ambuje Akunnungu w̄etu ni Kilisito juwansagwile aŵe Jwakuwombola. Nombewo chatawale moŵa gose pangali mbesi!”

¹⁶ Nipele, achachekulu ishilini na nne w̄akutama paujo pa Akunnungu mu itengu yao ya umwenye, w̄agwile manguku ni kwapopelela Akunnungu,

¹⁷ achitiji,
“Tukuntogolela alakwe Ambuje Akunnungu Asyene Ukombole wose, w̄anli ni unwapali, pakuwa nlosisye machili genu gamakulu, ni kutanda kutawala.

¹⁸ W̄andu w̄angaŵa Wayahudi w̄atumbile, nambo lutumbilo lwenu luiche, ni katema ka kwalamula wawe. Katema ka kwapa ntuuka achikapolo w̄enu w̄akulondola ni w̄andu w̄enu wose, wose w̄akulikusya liina lyenu, achanandi ni achakulungwa. Katema kaiche ka kwajonanga w̄akuchijonanga chilambo.”

¹⁹ Nipele nyuumba ja Akunnungu jajili kwinani jaugulikwe, ni nkati mwakwe lyawoneche lisanduku lya lilangano. Nombe kwatyochele kumesa ni ilindimo ni njasi ni chindendemese cha chilambo ni ula jekulungwa ja maganga.

12

Jwankongwe ni lijoka lyekulungwa

¹ Nipele, chimanyisyo chakusimosya chawoneche kwinani. Kwaliji ni jwankongwe jwambwehekwe lyuwa ni lwesi pa sajo syakwe, ni pantwe pakwe paliji ni chindu mpela singwa jajikolochekwe ni ndondwa kumi na mbili.

² Nombe jwankongwe jo w̄aliji pa chiilu. Nipele, w̄aliji nkulila ligongo lya kupotekwa ni chilungusi cha kuligopola.

³ Chimanyisyo chine chawoneche kwinani. Kwaliji ni lijoka lyekulungwa lyechejeu, lyana mitwe saba ni misengo likumi. Pantwe wauli wose paliji ni chindu mpela singwa.

⁴ Nchila wa lijoka lila, ukujiuta liunjili limo mwa maunjili gatatu ga ndondwa sya kwiunde ni kusiponya pa chilambo. Lijoka lyekulungwa lila lyajimi paujo pa jwankongwe jula juŵaliji chile kuŵeleka kuti nkuŵeleka pe, akamile kanache kakwe.

⁵ Nipele jwankongwe jo ŵaligopwele mwanache jwannume, juŵaŵichikwe chile kuti ŵalamule ŵandu ŵa ilambo yose kwa nkongojo wa chisyano. Mwanache jo ŵanyakulikwe ni kunjausya kwa Akunnungu, pa chitengu chao cha umwenye.

⁶ Jwankongwe jula ŵautuchile kwiuto kwangali ŵandu. Liuto liŵampanganyichisye Akunnungu kuti agosekwe kweleko, kwa moŵa elufu moja mia mbili ni sitini.

⁷ Nipele, kwaliji ni ngondo kwini. Che Mikaeli, katumetume jwankulu jwa kwini ni achikatumetume achinjakwe ŵa kwini ŵamenyene ni lijoka lila, lijoka lila pampepe ni ŵakutumichila ŵakwe lyamenyene nawo.

⁸ Nambo lijoka lila ni ŵakutumichila ŵakwe ŵaputikwe, nipele ŵatopolekwe kwini.

⁹ Lijoka lyalikulungwa lila, lyaponyekwe paasa. Lyele ni lijoka lya kalakala lyalikuwilanjikwa Jwachigongomalo pane Shetani, jwakwalambusya ŵandu ŵa chilambo chose. Jwaponyekwe pachilambo, pampepe ni ŵakutumichila ŵakwe wose.

¹⁰ Nipele napilikene liloŵe lyalikulungwa kwini litchitiji, “Sambano ukulupusyo wa Akunnungu uiche! Sambano ukulupusyo uiche ni machili ni umwenye wa Akunnungu ŵetu ni ulamusi wa Kilisito jwasagulikwe aŵe Jwakuwombola! Pakuŵa ajula jwakwaŵechetela achalongo achinjetu paujo pa Akunnungu aponyekwe paasi. Jwelejo akwaŵechetela muusi ni chilo.

¹¹ Achalongo achinjetu wo ŵampundile Shetani kwa machili ga miasi ja Mwanangondolo ni kwa kwasalila ŵandu ŵane umboni nkati chikulupi chao ku Che Yesu. Nganaunonyela umi wao, ŵaliji chile kuutyosya mpaka kuwa.

¹² Kwayele, nsengwe mmwe kwini ni wose ŵakutama mwelemo. Nambo, ulaje kwa chilambo ni bahali, pakuŵa Ibilisi antuluchile ali ni lutumbilo lwalukulungwa, pakuŵa akumanyilila kuti gaasigalile moŵa kanandipe.”

¹³ Lijoka lya palyaimanyilile kuti liponyekwe paasi pa chilambo, lyatandite kummutusya jwankongwe juŵambeche mwanache jwannume jula.

¹⁴ Nambo jwankongwe jula ŵapegwile mapapiko gaŵili nti ga kapungu jwankulungwa, kuti akombole kuguluka mpaka mwipululu, kwiuto kuchagosekwe uchenene, kuti agosekwe kwa yaka itatu ni miesi sita, kwati lijoka lila ngalikombola kwika.

¹⁵ Ni lyele lijoka lyakopwesye meesi gamajinji kutyochela mu kang'wa mwakwe mpela lusulo, kuti gankumbe jwankongwe jo.

¹⁶ Nambo litaka lyankamwisye jwankongwe jo, litaka lyaunukwiche mpela kang'wa ni kugamila meesi gagakopweche nkang'wa mwa lijoka.

¹⁷ Lijoka lyantumbilile jwankongwe jula, lyajawile kukumenyana ni iŵelesi ine ya jwankongwe jo, yaani ŵakugajitichisya makanyo ga Akunnungu ni ŵakuukamulichisya umboni nkati usyene wausasile Che Yesu.

¹⁸ Ni lijoka lila lyajimi mmbwani mwa bahali.

¹ Nipele nachiweni chinyama chachikali chili nkukopoka mu bahali, chana mitwe saba ni misengo likumi ni pachanya pa kila msengo pana chindu mpela singwa. Ni pachanya pa jele mitwe paliji ni meena ga kwatukana Akunnungu.

² Ni chinyama chachikali chinachiweni cho chalandene ni chisuwi, ni sajo syakwe chisau chisuwi ni kang'wa jakwe chisau kang'wa ja lisimba. Lijoka lyo lyachipele chinyama chachikali chila machili gakwe ni chitengu cha ulamusi ni ukombole waujinji.

³ Ntwe umo wa chinyama chachikali chila waoneche kuti waulele liwanga lyakogoya nnope lilyatyochele ni kukapikwa ni lipanga, nambo liwanga lyakogoya lyo lyaliji lilamile. Wandu wose wa pachilambo wachisimosile chinyama cho ni kuchikuya.

⁴ Wandu wose walilambile lijoka lila ligongo lyachipele chinyama chachikali ukombole wakwe. Nombe wachipopelele chinyama achitiji, "Ana waani wakulandana ni chinyama chi? Ana waani wakukombola kumenyana nacho?"

⁵ Nipele chinyama chachikali chila chapegwile ukombole wa kuwecheta malowe ga kuligamba ni ga kwatukana Akunnungu. Nombecho chapegwile ulamusi wa kupanganya masengo kwa miesi alobaini na mbili.

⁶ Nombe chinyama chachikali chila chatandite kwatukana Akunnungu ni kulitukana liina lyao ni liuto lyakutama Akunnungu ni wose wakutama kwini.

⁷ Sooni chapegwile machili ga kumenyana ngondo ni wandu wa Akunnungu ni kwapunda. Wapegwile ulamusi wa kwatawala wandu wa ngosyo ni kila chiwecheto ni kila chilambo ni kila mitundu.

⁸ Ni wandu wose wakutama mu chilambo chaachipopelele chinyama chachikali cho, ika we we wala pe wa walembekwe meena gao chitandilile kupagwa kwa chilambo mu chitabu cha umi cha Mwanangondolo ju waulajikwe.

⁹ "Wakwete mapikanilo, apikane!"

¹⁰ Iwaga mundu akusachilwa kujigalikwa migole chajigalikwe migole. Iwaga mundu akusachilwa aulajikwe ni lipanga chaulajikwe ni lipanga. Kwa yele wandu wa Akunnungu akusachilwa aweje ni upilili ni chikulupi."

¹¹ Nipele nachiweni chinyama chine chachikali chili nkukopoka mu lisi. Chakwete misengo jiwili jati mpela ja ngondolo ni cha wechete mpela lijoka yekulungwa lila.

¹² Chinyama cho chaliji ni ukombole wemalile kutyochela kwa chinyama cha ndanda ni wautumiye ukombole ula paujo pa chinyama. Nombecho kwa machili waatendaga wandu wa chilambo chose achipopelele achila chinyama chandanda chichaliji ni liwanga lyakogoya lilyalamile.

¹³ Nipele, chinyama chachikali chawili chatesile imanyisyo yekulungwa yakusimosya paujo pa wandu namose kuutenda mooto utuluche pachilambo kutyochela kwini.

¹⁴ Kwa ukombole uwapegwilwe wa kutendekanya imanyisyo yekulungwa yakusimosya paujo pa chinyama chandanda. Walyungesye wandu wakutama pachilambo kwakwasalila akolosye chinyago chakulandana ni chinyama chichaliji ni liwanga lilyatyochele ni kukapikwa ni lipanga ni kulama chila kuti achichimbichisye.

¹⁵ Chinyama chaaŵili chila chapegwile machili ga kuchitaga mbumu ja umi chinyago cha chinyama cha ndanda kuti chikombole kuŵecheta ni kwaulaga ŵandu wose ŵangakuchipopelela chinyago cho.

¹⁶ Nombe ŵaakanganichisye ŵandu wose, achanandi ni achakulungwa, ŵachipanje ni ŵakulaga, ŵanganaŵa achikapolo ni achikapolo, kuti atajikwe chimanyisyo pa nkono wao wa kundyo pane ku meeso kwao.

¹⁷ Ŵakanyisye akapagwa mundu jwalijose juchasume pane kusumisya chindu chachili chose akaŵe jwakwete chimanyisyo, yaani liina lya chinyama chila pane uŵalanjikwe wa liina lyakwe.

¹⁸ Pelepa pakusachilwa lunda! Jwakwete umanyilisi akukombola kuŵalanga uŵalanje wa chele chinyama, pakuŵa namba jo jili liina lya mundu jumpepe. Syele namba sili mia sita, sitini na sita.

14

Mwanangondolo ni ŵandu ŵakwe

¹ Nipele namweni Mwanangondolo ali ajimi pachikwesya cha Sayuni. Pampepe najo paliji ni ŵandu laki moja ni elufu alobaini na nne ŵaŵalembekwe pa usyo pao liina lya mwanangondolo ni liina lya Atatigwe.

² Nipele napilikene liloŵe kutyochele kwinani, liloŵe lyaliji mpela lya meesi gamajinji ni mpela liloŵe lya chilindimo chachikulungwa. Ni lyele liloŵe linalipikene lyaliji mpela maloŵe ga ŵandu ŵakutyala ching'wenyeng'wenye achigombaga ing'wenyeng'wenye yao.

³ Ŵajimbaga lujimbo lwa sambano paujo pa chitengu cha umwenye ni paujo pa yepanganyikwe yejumi ncheche ni achachekulu. Ni ngapagwa juŵakombwele kulijiganya lwele lujimbo akaŵe ŵandu mia moja alobaini na nne elufu ŵaŵawombolekwe mchilambo.

⁴ Ŵele ŵandu ni Ŵelewo ŵanganalisakasya kwa kugona ni achakongwe, nombewo ali ŵakusalala paujo pa Akunnungu. Aŵa ni ŵakunkuya Mwanangondolo mwakwaula mose. Ŵele ŵawombolekwe pasikati ja ŵandu Ŵajinji, kuti aŵe mpela sadaka ja milimbu jajikutyochekwa kwa Akunnungu ni kwa Mwanangondolo.

⁵ Ŵelewo ngakukombola kuŵecheta unami kose, nganakola magambo gali gose.

Achikatumetume ŵatatu ŵa kwinani

⁶ Sooni namweni katumetume jwa kwinani jwine ali nkuguluka mwinani, jwana Ngani Jambone ja Akunnungu moŵa gose pangali mbesi, alalichile kwa ŵandu wose ŵakutama mchilambo ni kwa ilambo yose ni kwa ngosyo syose ni iŵecheto yose ni kwa mitundu jose.

⁷ Nombewo ŵaŵechete kwa liloŵe lyekulungwa, “Mwajogope Akunnungu ni kwakusya! Pakuŵa katema ka kwalamula ŵandu kaiche. Mwapopelele Ŵelewo pe ŵakupangenyi Kwinani ni chilambo ni bahali ni isima ya meesi.”

⁸ Katumetume jwa kwinani jwaaŵili ŵankuiye ajula jwaandanda nikuti, “Agwile, Babeli jwankulu agwile, Babeli juŵapele ŵandu ŵa ilambo yose ang'we divai jakwe. Divai jakwe ja kuchinonyela chikululu.”

⁹ Iyoyo katumetume jwa kwinani jwaatatu Ŵakuiye Ŵele ŵaŵili achiŵechetaga kwa liloŵe lyekulungwa, “Mundu jwalijose jwakuchipopelela chinyama pane chinyago chakwe ni kukunda kutajikwa chimanyisyo pa usyo pakwe pane mu nkono wakwe,

¹⁰ chang'we divai ja lutumbilo lwa Akunnungu jajitajikwe mu chikombe cha lutumbilo lwao ni jangawanganya ni meesi. Mundu jo chasauswe munkati mwa maganga ga baluti gagakuulika paujo pa Achikatumetume wa kwinani waswela ni paujo pa Mwanangondolo.

¹¹ Lyosi lya mooto waukwasausya chilikwele kwinani mo'wa gose pangali mbesi. Wa'wachipopelele chinyama chachikali ni chinyago chakwe ni kutajikwa chimanyisyo cha liina lyakwe, ngaapumulila muusi ni chilo."

¹² Kwa yele, wandu wa Akunnungu wakugakamulisya makanyo ga Akunnungu ni kunkulupilila Che Yesu akusachilwa kola upililiu.

¹³ Nipele, napilikene lilo'we kutyochela kwinani licheri, "Nembe yelei: akwete upile wandu wakuwa sambano ali pamo ni Ambuje." Nombe Mbumu akuti, "Elo! Chapumulile kutyochela mmasausyo gao, ni chapegwe ntulilo kwa aila yaitesile."

Magungulo ga chilambo

¹⁴ Nipele, naliweni liunde lyeswela ni pa liunde po paliji ni jumo jwali mpela Mwana jwa Mundu. Ali awete chindu mpela singwa cha sahabu mu ntwe wakwe ni mu nkono wakwe ali akamulile chikwakwa chakutema.

¹⁵ Iyoyo katumetume jwa kwinani jwine wakopochele mu Nyuumba ja Akunnungu ja kwinani ni lilo'we lyekulungwa ni kunsalila ju'watemi mwiunde jula kuti, "Njigale chikwakwa chenu nkagungule magungulo, paku'wa katema ka magungulo kaiche ni magungulo ga chilambo gakomele."

¹⁶ Nipele ju'watemi penani liunde jula, wachisyungwisye chikwakwa pa chilambo ni kugungula magungulo.

¹⁷ Sooni wakopochele katumetume jwa kwinani jwine mu Nyuumba ja Akunnungu ja kwinani, nombejo iyoyo ali akamwile chikwakwa chakutema.

¹⁸ Katumetume jwa kwinani jwine wakopweche pa chilisa, jwelejo ni jwali ni ulamusi wa pa mooto, ni wansalile ju'wakwete chikwakwa chakutema jula kwa lilo'we lyekulungwa, "Nomwe ntole chikwakwa chenu chakutema, nkakate mikungu ja sabibu ja chilambo, paku'wa sabibu syakwe sijiwile."

¹⁹ Katumetume jwa kwinani jula wachisyungwisye chikwakwa chakwe pa chilambo, wakatile mikungu ja sabibu sya chilambo, wasitasile mu chombo chakuminyila divai ja lutumbilo lwa Akunnungu.

²⁰ Sabibu sila syaminyikwe peuto pa kuminyila divai papali paasa musu. Ni divai jakopweche peuto pa kuminyila ni ugumbale wakwe waliji mpela mita si'wili ni uleu wakwe waliji mpela wa falasi, waliji kilomita mia tatu.

15

Achikatumetume wa kwinani ni iputiko yambesi

¹ Nipele nachiweni chimanyisyo chine kwinani, chachikulungwa ni chakusimonjeka. Paliji ni achikatumetume wa kwinani saba wana iputiko saba yakumalichisya, paku'wa mu yeleyo lutumbilo lwa Akunnungu lumalile.

² Nipele nachiweni chindu mpela bahali jajikolochekwe ni lindala, chachiwanganyiche ni mooto. Sooni naweni wandu wa'wachipundile chinyama ni chinyago chakwe, ni liina lyakwe likumanyika kwa namba jila. Wele wandu wajimi mungulugulu bahali jajikolochekwe ni lindala ali akamulile ing'wenyeng'wenye i'wapegwile ni Akunnungu.

³ Wajimbaga lujimbo lu che Musa, jwakutumichila jwa Akunnungu ni lujimbo lwa Mwanangondolo achitiji, “Ambuje Akunnungu wa Ukombole wose, ntesile indu yekulungwa ni yakusimonjeka nnope!

Alakwe Mwenye jwa ilambo yose, matala genu gali gagoloka ni ga usyene!

⁴ Ambuje, ana waani jwangakunjogopa, waani jwangakulikusya liina lyenu?

Pakuwa alakwe jikape ndi waswela.

Wandu wose wa ilambo chachiika ni kumpopelela,

pakuwa masengo genu gambone gaunukulikwe kwa wandu wose.”

⁵ Pakumala yelei, nipele najiweni Nyuumba ja Akunnungu kwinani jiugulikwe ni munkati mwakwe mwana lisakasa lya umboni wausyene.

⁶ Awala achikatumetume wa kwinani saba wa wakwete iputiko saba, wakopweche pa Nyuumba ja Akunnungu jila ali awete iwalo yeswela yakunyesima ni nkanda wa sahabu pa mitima jao.

⁷ Ni jumo jwa wele wapanganyikwe wajumi ncheche wapele achikatumetume wa kwinani saba mbale saba sya sahabu syasigumbule lutumbilo lwa Akunnungu, waali wajumi mo wa gose pangali mbesi.

⁸ Nyuumba ja Akunnungu jagumbele lyosi lyalikopweche mu ukulu wa Akunnungu ni machili gakwe. Nganapagwa mundu ju wakombwele kwinjila mu Nyuumba jila mpaka payamasile iputiko saba ya achikatumetume wa kwinani saba wala.

16

Mbale saba sya Lutumbilo lwa Akunnungu

¹ Nipele napilikene lilo we lyekulungwa kutyochela pa Nyuumba ja Akunnungu lili nkwasalila achikatumetume wa kwinani saba, “Njaule nkajitile pachilambo mbale saba sya lutumbilo lwa Akunnungu.”

² Nipele katumetume jwaandanda wawawile ni kwita mbale jakwe pachanya chilambo. Nombe yatyochele ipute ya koogoya ni ya kupeteka nnope pa wandu wa wakwete chimanyisyo cha chinyama ni wawachipopelele chinyago chakwe.

³ Ni katumetume jwaawili wajitile mbale jakwe mu bahali. Nombe meesi gasandwiche ni kuwa mpela miasi ja mundu jawawile ni yepanganyikwe yose yejumi yaili mu bahali yawile.

⁴ Ni katumetume jwaatatu wajitile mbale jakwe mu sulo ni mu iliwa ya meesi, nombeyo yasandwiche miasi.

⁵ Nampikene katumetume jwa kwinani jwakwimilila meesi ali nkusala, “Alakwe Waswela, wanli, ni jumwaliji! Alakwe kwanti nyi nkulamula yaikuti kuwajilwa.

⁶ Pakuwa wajitile miasi ja wandu wa Akunnungu ni wakulondola, nomwe mwapele miasi ang'we. Chelecho ni chawajilwe kupochela!”

⁷ Sooni napilikene lilo we lyatyochele pa chilisa lili nkusala, “Eloo, Ambuje Akunnungu wa Ukombole wose! Kulamula kwenu kuli kusyene ni kwa chigolochelo.”

⁸ Nipele katumetume jwa kwinani jwa ncheche wajitile mbale jakwe pa lyuwa, ni lyuwa lyapegwile machili ga kwajocha wandu kwa mooto wakwe.

⁹ Nombe wāndu wājochekwe ni mooto, sooni wāntukene Akunnungu wāali ni ulamusi pa iputiko yose. Nambo nganasaka kugalauka ni kuleka sambi ni kwakusya Akunnungu.

¹⁰ Nipele katumetume jwa kwinani jwa nsano wājatile mbale jakwe pa chitengu cha umwenye cha chinyama chachikali chila. Umwenye wakwe watajikwe chipi ni wāndu wātandite kulillumanya ndimi syao ligongo lya kupoteka.

¹¹ Ni wāntukene Akunnungu wā kwinani ligongo lya kupotekwa kwao ni ipute yao. Nambo nganagalauka ni kuleka sambi sya ipanganyo yao yawamba.

¹² Nipele katumetume jwa kwinani jwa sita wājatile mbale jakwe pa lusulo lwekulungwa lwalukuwīlanjikwa Efulati. Meesi gakwe gajumwile, kuti litendekwe litala ligongo lya Mamwenye kutyochela kungopochelo lyuwa.

¹³ Nipele nagaweni masoka gatatu gagali mpela moola, gali nkukopoka nkang'wa mwa lijoka lyekulungwa ni nkang'wa mwa chinyama chachikali chila ni nkang'wa mwa jwakulondola jwa unami.

¹⁴ Gele gali masoka gagakupanganya imanyisyo. Nombego ni gagakwaula kwa mamwenye wā pachilambo chose ni kwasonganganya pamo ku ngondo pa lyuwa lyekulungwa lya Akunnungu wā Ukombole wose.

¹⁵ “Mpike! Une ngwika mpela jwa wiyi! Akwete upile jwelejo jwali chile ali awete iwalo yakwe kuti akajenda matakope akuno ni akunokuno ni kwaseka ni wāndu pachiwāone ali nkwenenda matakope.”

¹⁶ Nipele masoka gala gaasanganganye mamwenye peuto papakuwīlanjikwa kwa Chiebulania Halimagedoni.

¹⁷ Nombe katumetume jwa kwinani jwa saba wājatile mbale jakwe mwini. Liloŵe lyekulungwa lyapikaniche kutyochela pa chitengu cha umwenye mu nyumba ja Akunnungu lili nkusala, “Iteendekwe!”

¹⁸ Nipele kwatyochele kumesya ni ilindimo ni njasi ni chindendemesi chachikulungwa cha chilambo. Chindendemesi cho chaliji chakogoya kwannope, ni chinganichityochele chitandile Akunnungu pa wāngumbile mundu.

¹⁹ Nipele musi waukulungwa ula waga wanyiche mbande sitatu, ni misi ja ilambo yose jagumulikwe. Akunnungu nganauli wālila Babeli musi waukulungwa. Wāung'wesisy chikombe cha divai ja lutumbilo lwao lwalukulu.

²⁰ Ilumba yose yapotele ni ikwesya gananiwoneka sooni.

²¹ Nombe janyeŵe ula ja maganga gamakulungwa gagali ni chisilo, kila liganga kilo hansini ni kwaputa wāndu. Nombewo wāntukene Akunnungu ligongo chiputiko cha ula jila chaliji chekulungwa nnope.

17

Jwachigwagwa jwankulu ni chinyama chachikali

¹ Nipele jumo jwa achikatumetume saba wā kwinani juwāliji ni mbale saba wāiche ni kuusalila, “Njise akuno, chinannosye kulumulikwa kwa jwankongwe jwachigwagwa jula, musi wautawikwe pa meesi gamajinji.

² Mamwenye wā mchilambo watesile nawo chikululu, nombe wākutama mchilambo akolelwe divai ja chigwagwa chakwe.”

³ Nipele Mbumu jwa Akunnungu wanyigele ni katumetume wānongwesye mpaka mwilambo. Kweleko nammweni jwankongwe ali atemi pa chinyama chechejeu chegumbale meena ga kwatukana Akunnungu. Nombecho chaliji ni mitwe saba ni misengo likumi.

4 Ni jwankongwe jula wawete chiwalo cha sambalau ni chechejeu, walisalesye ni indu yekolochekwe kwa sahabu ni maganga ga ndalama ni lulu. Nombejo wakamulile chikombe cha sahabu mu nkono wakwe, chachigumbele indu yaikuchima ni isambo ya usakwa wa chikululu chakwe.

5 Nombewo walembeke pa usyo wakwe liina lyanchitemela, “Babeli, musi waukulungwa, achikulugwe wa wachigwagwa ni wa yose yaikuchima pachilambo.”

6 Nammweni jwankongwe jo ali akolelwe miasi ja wandu wa Akunungu ni miasi ja wandu wawalegwe kwa ligongo lya kwasalila wandu umboni wa ngani ji Che Yesu.

Panammweni nasimosile nnope.

7 Nambo katumetume jwa kwini jula wamusisye une, “Ligongochi nkusimonga? Chinansalile indu yaisisiche ya jwankongwe jwatemi pachanya pa chinyama chachikwete mitwe saba ni misengo kumi.

8 Chinyama chachikali chimwachiweni chili chachijumi kundanda, sambano chiwile. Nambo pachiwandi chakopoche mu Lisimbo lyangali mbesi nambo chajonanjikwe. Wandu wakutama pa chilambo chasimonje, elo, wandu wose wanganalembekwa meena gao mu chitabu cha umi chitandile kupagwa chilambo, chasimonje kuchiwona chinyama chichaliji chachijumi kundanda, ni kuwa nambo sambano chikukopochela sooni.

9 “Pele lukusachilwa lunda ni umanyilisi. Jele mitwe saba jo, gali matumbi saba gaakutama jwankongwe pachanya pakwe. Jele mitwe saba jo jili mamwenye saba.

10 Pasikati ja wele mamwenye saba wo, mamwenye nsano amasile kuwa, jumo akulongosya ni jwine ngana we kwika, nambo pachaiche po chalongosye kwa katema kakajipi.

11 Ni chinyama chachikali chichaliji chachijumi kalakala, nambo sambano nganichikola umi sooni, ali mwenye jwa nane. Ni jwelejo ali jumo jwa awala saba, nombejo chaulajikwe.

12 “Ni misengo kumi jimwajiweni jili, ali mamwenye kumi wanganatande kutawala. Nambo chapegwe ulamusi wa kulongosya kwa katema kamo pe pamo ni chinyama chila.

13 Wose kumi chajilane nombewo chachimpa chinyama machili gao ni ulamusi wao wose wa kwatawala wandu.

14 Chamenyane ni Mwanangondolo, nambo Mwanangondolo pamo ni awala wawaa wilasile ni kwasagula waali wakukulupilichika, chiwapunde ligongo jwele ali Ambuje jwa achambuje ni Mwenye jwa mamwenye.”

15 Nipele katumetume jwa kwini wasalile une, “Meesi gamwagaweni pepala pawatemi jwachigwagwa jula, jili mipingo ja kila ngosyo ni kila chilambo ni kila chiwecheto ni kila mitundu.

16 Misengo kumi jimwajiweni ni chinyama chila, chiwachime jwaku-lawala wa. Chiwasumule yose yalinayo ni kwaleka makonope, chaalye nyama ja chiulu chakwe ni kwatinisya kwa mooto.

17 Pakuwa Akunungu watasile mmitima jao achila chakuchisaka kuti chitendekwe kuti ajalane achinsyene pe kuchipa chinyama chila ulamusi wakulongosya, mpaka pele malo we ga Akunungu pachigamalile.

18 “Ni jwankongwe jumwambweni jula uli musi waukulungwa waukwala-mula mamwenye wa pachilambo.”

18

Konasika kwa Babeli

¹ Pakumala yeleyo nammweni katumetume jwa kwini jwine achitukaga kutyochele kwini, akwete ulamusi wekulungwa, ni kung'alima kwakwe chilambo chang'alime.

² Nipele wanyanyise kwa machili achitiji, "Ugwile, Babeli musi wekulungwa ugwile, utendekwe pakutama masoka ni mbumu sili syose syausakwa, utendekwe pakutama ijuni yose ya usakwa ni yaikuchima.

³ Pakuwa wandu wa ilambo yose wakolelwe divai jakalipa ja chigwagwa cho. Nombe mamwenye wa pachilambo watesile najo chikululu. Nombe wandu wa malonda wa pachilambo wapatile ipanje kutyochele ni machili ga tama jakwe ja kusaka kulisengwasya kwannope."

⁴ Nipele napilikene lilo we line kutyochele kwini litchitiji
"Nkopoche kukwakwe wandu wangu!

Nkawa chindu chimo mu sambu syakwe;
Ntakupochele iputo yakwe.

⁵ Pakuwa sambu syakwe siunjikene mpaka kwini, ni Akunnungu aikumbuchile ilewo yakwe.

⁶ Chimwatendele ilaila mpela iwaitesile kwa wanyamwe, mwauchisye kawili kwa aila iwatendele wane.

Ngumbasye chikombe chakwe kawili chakung'wa chakalipa, mpela iwatite pakungumbalichisya mmwe.

⁷ Mwape masausyo ni ipetesi malinga ni mwakulikusya ni kulipokasya kwakwe kwannope.

Pakuwa akuwecheta muntima mwakwe,
'Ngutawala nti mwenye jwankongwe!
Nginima jwambwililwe ni jwannume,
Une ngasapuka namose kanandi'

⁸ Kwa ligongo lyo iputiko yakwe tiiche pa lyuwa limo pelyo, chiwa ni kusupuka ni sala.

Kupunda ni gelego chajochekwe pa mooto

pakuwa Ambuje Akunnungu wakwalamula wo, akwete machili."

⁹ Ni mamwenye wa pa chilambo watesile najo chigwagwa ni kupoka pampepe najo chalile ni kwalilila kwa malumbo pachaliwone lyosi lya kutinika kwakwe.

¹⁰ Chajime kwakutali pakugajogopa masausyo gakwe, achitiji, "Chanasa, chanasa kukwenu Babeli musi wekulungwa ni wauli ni machili! Pakuwa kwa katema kamo pe kulumulikwa kwenu kuiche!"

¹¹ Wa malondo wa pachilambo chalile ni kusupuka ligongo ngapagwa mundu jwakusuma malonda gao sooni,

¹² ngapagwa sooni jwakusuma malonda ga sahabu ni feza ni maganga gandalama jajikulungwa ni lulu ni iwalo yeswela ni iwalo ya sambalau ni iwalo ya halili ni iwalo yechejeu, itela yose yakununjila uchenene, ni yoombo yose yekolochekwe ni misengo ja ndembo ni yose yesepekwe mu itela ya ndalama jajikulungwa, ni yoombo yose ya shaba ni ya chisyano ni yombo ya malumu,

¹³ ni mdalasini ni iliki ni ubani ni mauta gambone ni divai ni mauta ga seituni ni utandi wambone ni ngano ni ng'ombe ni ngondolo ni falasi ni mutuka ja kukwekwelemya ni falasi ni achikapolo namose umi wa wandu.

14 W̄andu w̄a malonda w̄ala w̄ansalile jwankongwe jula, “Indu yose ya kusalala imwasakaga mme nayo isoŵile, ni chipanje ni kulapikwa kumutwiche ni ngannyiwona sooni ng’o.”

15 W̄andu w̄a malonda w̄aw̄asichile ni jwelejo musi ula, chajime kwakutalika kwaligongo lya kogopa masausyo gakwe gakaika kwasimana ni w̄anyawo.

16 Chalile ni kulila kwamalumbo achitiji, “Chanasa! Chanasa kwa au musi wekulungwa wu. W̄asyoŵelele kuwala iwalo yeswela, ni ya sambalau ni yechejeu ni kuliilemba kwa indu yaikolochekwe kwa sahabu ni indu yekolochekwe kwa maganga ga ndalama jajikulungwa ni kuwala lulu!

17 Kwa katema kamo pe ipanje yejinji yanti jeji namuna ji ijonasiche.” W̄akusilongosya meli ni w̄akwenda mu bahali ni w̄akupanganya masengo mu meli ni w̄andu wose w̄akutenda malonda kwa litala lya bahali w̄ajimi kwakutalika.

18 W̄aliweni lyosi lya musi wo ni kuti, “Ngapagwa kose musi wekulungwa mpela musi wu.”

19 W̄alitasile luundu pa mitwe jao kulosya kulilasika kwao, w̄alisile kwa liloŵe ni kulila kwa malumbo achitiji “Kulaga! Kulaga kwa musi wekulungwa! Musi wati wose w̄aali ni ngalaŵa syasikulungwa syasikwenda mmeesi w̄asichile kutyochela ni ipanje yakwe yejinji. Nambo kwa katema kamo pe usoyesye indu yose.”

20 Nsangalale mmwe kwini! Nsangalale w̄anyamwe w̄andu w̄a Akunungu pamo ni achinduna ni w̄akulondola w̄a Akunnungu! Kwaligongo lya indu yaikopochele mmusi ula, pakuŵa Akunnungu aulamwile kwa ligongo lya ipanganyo yampanganichisye w̄anyamwe!

21 Nipele katumetume jwa kwini jwali ni machili w̄anyakwile lisyago, w̄aliponyisye mu bahali achitiji, “Kwanti iyiyi musi wa Babeli ni uchijile pakugumulikwa kusyene ni ngasiuwoneka sooni.

22 Namose liloŵe lya w̄andu w̄akwimba ni liloŵe lya ing’wenyeng’wenye ni w̄akugomba ipeeta ni w̄akugomba mapenga ngasilipikanika sooni mwenumwe ng’o. Nombe fundi jwa masengo gagali gose ngasaoneka mwenumwe sooni ng’o namose lisegwe lya lisyago ngasilipikanika mwenumwe sooni ng’o.

23 Namose lilanguka lya lumuli ngasilumulika sooni mwenumwe ng’o. Liloŵe lya mlombela ni jwakulombwa ngasilipikanika sooni kukwenu ng’o. W̄amalonda w̄enu w̄aliji ni machili pachilambo ni usaŵi wenu walyungasisye w̄andu wose w̄a chilambo.”

24 Wele musi wa Babeli walamulikwe kwa ligongo mu nkati mwakwe jawoneche miasi ja w̄akulondola w̄a Akunnungu ni w̄andu w̄a Akunnungu ni miasi ja aŵala wose w̄aw̄aulajikwe pachilambo.

19

1 Pagamasile gelego napilikene liloŵe kutyochela kwini mpela liloŵe lyekulungwa lya mpingo wa w̄andu w̄ajinji litchitiji, “Alapikwe Akunnungu! Ukulupusyo ni ukulu ni machili ili ya Akunnungu w̄etu.

2 Ulamusi wakwe uli wa usyene ni wagoloka. Anlamwile jwankongwe jwachigwagwa jwakumanyika nnope, juŵachinyenjile chilambo ni chikululu chao. Akunnungu annagasisye kwaligongo lya kwaulaga w̄akutumichila w̄ao!”

³ Nombewo kaaŵili ŵatite, “Alapikwe Akunnungu! Lyosi lya mooto waukutinisya musi ula likukwela mwinani moŵa gose pangali mbesi!”

⁴ Ni achakulungwa ishilini na nne ŵala ni yepanganyikwe yejumi ncheche ŵaligwisise manguku ni kwapopelela Akunnungu ŵakutama pa chitengu cha umwenye. Ŵatite, “Eloo! Alapikwe Akunnungu!”

Chindimba cha ulombela wa Mwanangondolo

⁵ Nipele liloŵe lyakopochele pa chitengu cha umwenye lichitiji, “Mwalape Akunnungu ŵetu mwanya achikapolo ŵakwe wose, Ŵanyamwe ŵankwajogopa ŵelewo, achakulungwa ni achanandi!”

⁶ Nipele napilikene liloŵe mpela liloŵe lya mpingo wa ŵandu ŵajinji sooni mpela ila liloŵe lya meesi gamanjinji gagakwilima ni sooni mpela ila liloŵe lya ilindimo ichtitiji, “Alapikwe Akunnungu! Pakuŵa Ambuje Akunnungu ŵetu, ŵa Ukombole wose ali Mwenye.

⁷ Ayaga tusengwe ni kusangalala, twakusye Akunnungu kwa ukulu wakwe, pakuŵa ulombela wa Mwanangondolo uiche ni mwali jwaulombela ali chile.

⁸ Mwali jwaulombela jo akundikwe kuwala chiwalo chachikunyesima nnope.” Pakuŵa chiwalo chachikunyesima cho gali masengo gambone ga ŵandu ŵa Akunnungu.

⁹ Pelepo katumetume jwa kwinani ŵaasalile une, “Nmembe gelega: Akwete upile ŵelewo ŵaŵilanjikwe ku chakulya cha ulombela wa Mwanangondolo.” Ŵasalile sooni, “Agaga gali maloŵe ga usyene ga Akunnungu.

¹⁰ None naligwisise manguku paujo pa makongolo gakwe kuti naapopelele.” Nambo ŵasalile, “Ngasintenda yeleyo, uneji ndili jwakutumichila jwa Akunnungu mpela mmwe ni mpela achinjenu ŵakuukulupila umboni nkati usyene uŵauunukwile Che Yesu. Usyene uŵauunukwile Che Yesu wo ukutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu jwakwakamuchisya ŵandu kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu.”

Falasi jwanswela ni jwawkwela falasi

¹¹ Pelepo nakuweni kwinani kweuguche, nombeko kwana falasi jwanswela. Ni jwakwesile pachanya pakwe akuŵilanjikwa Jwakukulupilichika ni Jwausyene, sooni akwalamula ŵandu ni kumenyana ngondo kwa litala lyambone paujo pa Akunnungu.

¹² Meeso gao galiji mpela lilamba lya mooto, ni pantwe pao ŵawete indu yejinji mpela singwa sya chimwenye. Akwete liina lyalembechekwe lyangakulimanyilila jwine akaŵe asyene wo.

¹³ Ŵawasile chiwalo chetoŵelele mmiasi, ni liina lyao likuŵilanjikwa, “Liloŵe lya Akunnungu.”

¹⁴ Ni mipingo ja ŵandu ŵangondo ŵa kwinani jankuiye jichikwelaga falasi ŵaswela ni kuwala iwalo yakunyesima nnope.

¹⁵ Ni mu kang’wa mwao likutyochela lipanga lyakutema kuti ŵapute ŵandu ŵa ilambo yose. Nombejo chalongsosye kwa nkongojo wa chisyano. Nombejo chiŵakasanye ŵandu nti mundu jwakuminya sabibu peuto paku-minyila divai ja lutumbilo lwekulu lwa Akunnungu ŵaali ni Ukombole.

¹⁶ Mu chakuwala chakwe ni mchiiga chakwe lilembekwe liina lyalikuti “Mwenye jwa mamwenye ni Ambuje jwa achambuje.”

17 Nipele nammweni katumetume jwa kwinani ali ajimi pa lyuŵa. Wanyanyisye ni kuisalila ijuni yose iyagulukaga mwinani, “Njise! Ni kusongangana pamo ku chakulya chachikulu cha Akunnungu.

18 Njise kunlye iilu ya mamwenye ni ya achakulu ŵa ngondo ni ya ŵandu ŵa machili ni ya falasi ni ŵakukwela falasi ŵao, njise kundye iilu ya ŵandu wose ŵanganataŵikwa ni achikapolo, ŵakuchimbichikwa ni ŵangakuchimbichikwa.”

19 Nipele nachiweni chinyama pamo ni mamwenye ŵa mchilambo ni ŵandu ŵao ŵa ngondo ali asongangene pamo kuti amenyane ni juŵatemi pa falasi jwanswela pamo ni ŵandu ŵa ngondo ŵakwe.

20 Nambo chinyama chila chakamwilwe pamo ni jwakulondola jwa unami juŵapangeny e imanyisyo peuto pa ŵanyawo. Kwayele imanyisyo yo yalyungesye ŵandu ŵaŵaliji ni alama jwa chinyama chila ni kuchipopelela chinyago chakwe. Chinyama chila ni jwakulondola jwa unami, wose ŵaŵili ŵaponyekwe ali ŵajumi mu litanda lya mooto lyaligumbele maganga ga baluti gagakukolela.

21 Ŵandu ŵa ngondo ŵakwe ŵaulajikwe ni lipanga lilyatyosile nkang'wa mwa juŵatemi pa falasi jwanswela. Ni ijuni yose yajikwite kwa minou ja aŵala ŵaŵaulajikwe.

20

Shetani akutaŵikwa yaka elufu moja

1 Nipele nammweni katumetume jwa kwinani achiikaga kutyochela kwinani mu nkono wakwe akamulile chiugulilo cha Lisimbo lyangali mbesi pamo ni unyolo wekulungwa.

2 Ŵalikamwile lijoka, alila lijoka lya kalakala lyalikuŵilanjikwa jwachigongomalo pane Shetani ni kulitaŵa minyolo kwa yaka elufu moja.

3 Katumetume jwa kwinani ŵaliponyele lijoka mu Lisimbo lyangali mbesi, ŵaugele nnango wa kwinjilila kweleko ni ŵaŵisile chimatilo kuti akakombola sooni kwalyungasya ŵandu ŵa ilambo mpaka pachiiimale yaka elufu moja. Nambo pachiiimale yele yaka chasachilwe kugopolekwa sooni kwa katema kakajipi.

4 Nipele naiweni itengu ya umwenye ni ŵandu ŵatemi mwelemo, ŵele ŵandu ŵapegwile ukombole wa kulamula. Nasiweni mbumu sya ŵandu ŵaŵakatikwe mitwe ligongo ŵaliji nkwasalila ŵandu ŵane umboni wa ngani ji Che Yesu ni kulalichila Liloŵe lya Akunnungu. Aŵaŵa nganachipopelela chinyama ni chinyago chakwe atamuno nganatagwa chimanyililo pa usyo pao namose mmakono gao. Soonni ŵapegwilwe umi, ni ŵatawele pamo ni Kilisito yaka elufu moja.

5 Ŵandu ŵane ŵaŵasigele mwa ŵaŵawile nganapegwa umi mpaka imalile yaka elufu moja. Aku ni kusyuka kwaandanda.

6 Akwetenje upile, sooni mmbaya kukwawo ŵandu wose ŵa Akunnungu aŵala ŵaali nkusyuka kwaandanda ku. Chiwa chaaŵili ngachikola machili pachanya pao, chaaŵe ŵambopesi ŵa Akunnungu ni ŵa Kilisito, nombewo chalongosye pamo nawo nti mamwenye kwa yaka elufu moja.

Shetani akulepela

7 Katema pachimalile yaka elufu moja, Shetani chaugulikwe mkutaŵikwa kwakwe.

⁸ Nombejo pachakopoche chatande kwalambusya wāndu wāpawilingene kila mbande ja pachilambo, wāndu wo akuwīlanj kwa Gogi ni Magogi. Shetani chiwāsanganganye pamo kwaligongo lya ngondo. Nombewo chaaŵe achajinji mpela nsanga wa kumbwani.

⁹ Wāpite mchilambo chose, wālisyungwile likambi lya wāndu wā Akunnungu ni musi waunonyelwe ni Akunnungu. Nambo watulwiche mooto kutyochela kwinani ni kwatinisya.

¹⁰ Nipele, Jwaulamba juwālambusyaga wāndu jula wāponyekwe mu litanda lya maganga ga baluti gagakukolela, ni mwelemo mwana chinyama chachikali ni jwakulondola jwa unami, ni wose chasauswe muusi ni chilo, moŵa gose pangali mbesi.

Kulamulikwa kwa mbesi

¹¹ Nipele nachiwani chitengu cha umwenye chachikulungwa cheswela ni ajula juwatemi pa chitengu cho. Kwinani ni chilambo yatisile paujo pao ni nganilipagwa liuto kwa ligongo lyao.

¹² None naweni wāndu wāwāliji awile achakulungwa ni achanandi ali ajimi paujo pa chitengu cha umwenye, ni itabu ili iugulikwe. Ni chitabu chiine chaugulikwe chele ni chitabu cha umi. Wāndu wāwāliji awile wālamulikwe malinga ni ipanganyo yao, mpela yaitite kulembekwa mu itabu.

¹³ Bahali jakopwesye wāndu wāwāliji awile wāwāliji nkati mwakwe, chiwa ni kwiuto kwa wāndu wāwile kwakopwesye wāndu wāwāliji awile wāwāliji nkati mwao. Jwalijose wālamulikwe malinga ni ipanganyo yakwe.

¹⁴ Nipele chiwa ni kwiuto kwa wāndu wāwile yaponyekwe mu litanda lya mooto. Lyele litanda lya mooto lyo lili chiwa chaaŵili.

¹⁵ Mundu jwalijose jwangawoneka liina lyakwe kulembekwa mu chitabu cha umi, wāponyekwe pa litanda lya mooto.

21

Kwinani kwa sambano ni Chilambo cha sambano

¹ Nipele nakuwani kwinani kwa sambano ni chilambo cha sambano. Pakuŵa kwinani kwaandanda ni chilambo cha ndanda ipiite, ni bahali nganjipagwa sooni.

² None nauwani musi wauswela, Yelusalemu ja sambano, uchitulukaga kutyochela kwinani kwa Akunnungu uli uŵichikwe chile, mpela mwali jwaulombela jwaŵichikwe chile kwa wankwakwe.

³ Napilikene liloŵe lyekulungwa kutyochela pa chitengu cha umwenye lichitiji, “Nnole! Kumusi kwa Akunnungu kuli pasikati ja wāndu! Nombewo chatame pasikati ja wānyawo nombe wānyawo chaaŵe wāndu wakwe. Akunnungu asyene chatame nawo ni chaaŵe Akunnungu wāo.

⁴ Wēlewo chiwāsyaule misosi jao jose. Chiwa ngachipagwa sooni, atamuno ngaipagwa ipetesi, atamuno kulila, atamuno masauko sooni, pakuŵa indu yose ya kalakala ipiite!”

⁵ Nipele jwakitama pa chitengu cha umwenye jula wāwēchete, “Nnole! Yose nguipanganya ya sambano.” Sooni wāsaliŵe, “Nnembe indu yi, pakuŵa aga malōŵe gali gakukulupilichika ni gasyene!”

⁶ Nipele wāsaliŵe, “Gamasiŵe! Une ndili Alufa ni Omega, yaani, Jwakuitandisya indu yose ni Jwakumalichisya indu yose. Jwakwete njota chinaape meesi ga kung'wa kutyochela mu uliŵa wa meesi ga umi pangali malipilo.

⁷ Juchapunde chapochele gelega, ni une chime Akunnungu jwao, nombejo chaaŵe mwanangu.

⁸ Nambo ŵandu ŵa woga ni ŵandu ŵangakukulupilila ni ŵandu ŵa wamba ni ŵa kuulaga ni ŵandu ŵa chigwagwa ni ŵandu ŵa usaŵi ni ŵandu ŵakuchipopelela chinyago ni ŵandu ŵa umani wose, liuto lyao lili litanda lya maganga gaakukolela mooto, chele chili chiwa chaaŵili.”

Yelusalemu ja sambano

⁹ Nipele jumo jwa achikatumetume ŵa kwinani saba jwali ni mbale saba syasigumbele iputiko saba ya mbesi ŵaiche ni kuusalila, “Njise! Ni une chinannosye mwali jwaulombela, ŵankwakwe Mwanangondolo.”

¹⁰ Nipele Mbumu jwa Akunnungu ŵanongwesye ni katumetume jwa kwinani jo ŵanyigele mpaka kuchikwesya chachileu. Ŵanosisye musi weswela yaani Yelusalemu uchitulukaga kutyochela kwinani kwa Akunnungu,

¹¹ uching'alimaga kwa ukulu wa Akunnungu. Musi wo kung'alima kwakwe kukulandana ni lilanguka lya liganga lya ndalama jekulungwa lyalikuŵilanjikwa yaspi, lyalikuchenga mpela lindala.

¹² Sooni musi wo waliji ni likumba lyalileu ni lyalikulungwa, lilyaliji ni minango kumi na mbili, ni kila nnango umo wagosekwe ni katumetume jwa kwinani. Ni pachanya pa kila nnango palembekwe liina limo mwa meena ga ngosyo kumi na mbili sya ŵandu ŵa ku Isilaeli.

¹³ Mbande syose syaliji ni minango jitatu, kulikukopoka lyuŵa kwana minango jitatu ni kumpoto kwana minango jitatu ni kulikutiŵila lyuŵa kwana minango jitatu ni kulujenda kwana minango jitatu.

¹⁴ Likumba lya wele musi lyataŵikwe pachanya misingi ja maganga kumi na mbili ni pa misingi jo galembekwe meena ga achinduna kumi na mbili ŵa Mwanangondolo.

¹⁵ Katumetume jwa kwinani juŵaŵechetaga none ŵaliji ni chitela cha kupimila chachikolochekwe ni sahabu, kuti akombole kuupima musi ni minango jakwe ni makumba gakwe.

¹⁶ Nipele musi ula waliji ni mbande ncheche syakulandana, uleu ni mapana gakwe yalandene, ŵaupimile musi ula kwa chitela chakwe, uleu ni wipi ni lisusa, mpela maili elufu moja na mia tano.

¹⁷ Katumetume jwa kwinani jula ŵapimile likumba lya musi ula, lyaliji makono sitini kwa chipimo chiŵasyoŵelele ŵandu.

¹⁸ Lyele likumba lyaliji litaŵikwe kwa maganga gamachejeu ga ndalama jekulungwa gagakuŵilanjikwa yasipi ni musi usyene waliji utaŵikwe ni sahabu jambone, jajikuchenga mpela lindala.

¹⁹ Maganga gagataŵile nsingi wa likumba lyo kusyungula musi gakolochekwe ni maganga ga ndalama. Nsingi waandanda wataŵikwe kwa maganga gamachejeu gagali mpela maganga ga yasipi, ni nsingi waŵili waliji wa maganga ga safilo ni nsingi waatatu wa maganga ga kalikedoni ni nsingi waancheche wa maganga ga sumalidi,

²⁰ nsingi wa nsano waliji wa salidoniki ni nsingi wa sita waliji wa akiki ni nsingi wa saba waliji wa kilisolito ni nsingi wa nane waliji wa sabalajadi ni nsingi wa tisa waliji wa manjano ni nsingi wa kumi waliji wa kilisopiloso ni nsingi wa kumi na moja waliji wa yasinto ni nsingi wa kumi na mbili waliji wa ametisito.

²¹ Ni minango jajikulungwa kumi na mbili jila, kila umo wakolochekwe kwa lulu jimo. Litala lyekulungwa lya musi lyakolochekwe kwa sahabu jambone jajikuchenga mpela lindala.

²² Mmusi ula nganinajiwona Nyuumba ja Akunnungu, pakuŵa Ambuje Akunnungu ŵa Ukombole ni Mwanangondolo alinji pelepo, kwayele Nyuumba ja Akunnungu ngajikusachilwa.

²³ Nipele mu musi mo ngamukusachilwa lyuŵa liŵale atamuno lwesi, pakuŵa ukulu wa Akunnungu ukwalanguchisya kwa lumuli lwakwe lwaluli Mwanangondolo.

²⁴ Ŵandu ŵa ilambo chatame mu lyele lilanguka ni mamwenye ŵa ilambo yose chauichisye musi wo ukulu.

²⁵ Minango jekulungwa ja musi ula ngajiugalikwa kose, pakuŵa ngachipagwa chilo.

²⁶ Ŵandu wose ŵa ilambo chaiichisye ukulu ni luchimbichimbi mmusi mo.

²⁷ Nambo chachili chose chakunyakala ngachijinjala mwelemo ng'o, atamuno mundu jwalijose jwakuintensdekanya yakuchima pane ya unami. Nambo chajinjile aŵala pe ŵaŵalembekwe meena gao mu chitabu cha umi cha Mwanangondolo.

22

¹ Nipele katumetume jwa kwinani ŵaanosisye lusulo lwa meesi gagakwikanago umi gagakung'alima mpela lindala, gachityochelaga pa chitengu cha umwenye wa Akunnungu ni Mwanangondolo.

² Lwele lusulo, meesi gakwe gajilimaga pa mbindikati ja litala lyalikulungwa lya musi. Mwingulugulu litanda paliji ni chitela cha umi chachikusogola isogosi mala kumi na mbili pachaka, ni masamba gakwe gali ntela wa kwalamya ŵandu ŵa ilambo yose.

³ Ngapagwa chindu chachilichose chachilwesekwe ni Akunnungu chachichiwoneche pa musi wo.

Chitengu cha umwenye wa Akunnungu ni cha Mwanangondolo chichiŵe mu wele musi, ni ŵakutumichila ŵakwe Akunnungu chiŵapopelele.

⁴ Nombewo chiŵawone ku meeso kwakwe ni liina lyao chililembekwe pa usyo pao.

⁵ Chilo ngachipagwa sooni, atamuno ngaasaka lulanga lwa lumuli pane lyuŵa, pakuŵa Ambuje Akunnungu chiŵaalanguchisye, nombewo chalongosye nti mamwenye moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi.

Kwika ku Che Yesu

⁶ Nipele katumetume jwa kwinani ŵasalile une, "Maloŵe ga gali gausyene ni gakuilupilichika. Ambuje Akunnungu ŵakwapa Mbumu jwakwe ŵakulondola, ŵantumile katumetume jwao jwa kwinani ŵalosye ŵakutumichila ŵao indu yaikusachilwa ikopochele pangakaŵa."

⁷ Che Yesu akusala, "Mpilikane! Ngwika chitema! Jwana upile jwelejo jwakugakumulichisya maloŵe ga kulondola gagali mu chitabu chi."

⁸ Une che Yohana, ni junaipilikene ni kwiwona yele indu yo. Panamasile kupilikana ni kwiwona, naligwisisye pa makongolo ga jwele katumetume jwa kwinani juŵanosisye une yele indu yo, ni nasachile kwapopelela.

⁹ Nambo ŵelewo ŵasalile une, "Nkatenda yeleyo! Une ndili jwakutumichila mpela mmwe ni achapwenu ŵakulondola ni wose ŵakwitichisya utenga wauli mu chitabu chi. Mwapopelele Akunnungu!"

¹⁰ Sooni w̄asalile une, “Maloŵe ga kulondola gagali mu chitabu chi nk-agasisa mpela chantemela, pakuŵa katema ka kumalichikwa kwakwe kaŵandichile.

¹¹ Sambano jwakutendekanya yangalimate ajendelechele kutenda yangalimate ni jwausakwa apunde kutendekanya ya usakwa. Ni jwakutendekanya yaili yambone apunde kutendekanya yaili yambone ni jwali jwan-swela apunde kuŵa jwan-swela.”

¹² Che Yesu w̄atite, “Mpikane! Ngwika chitema ni mituuka jichinampe jwalijose mwenumwe malinga ni masengo gakwe.

¹³ Une ndili Alufa ni Omega, Jwandanda ni Jwambesi, Junguitandisya indu yose ni Junguiichisya kumbesi.”

¹⁴ Akwete upile ŵele ŵakuchapa yakuwala yao, kuti akundikwe kwinjila mminango ja musu ni kulya isogosi ya chitela cha umi.

¹⁵ Nambo ŵandu ŵakuitendekanya yangalumbana ŵaali mpela mbwa, ni ŵasaŵi ni ŵandu ŵa chigwagwa ni ŵandu ŵa kuulaga ni ŵandu ŵakuipopelela inyago ni wose ŵaikwanonyela kuŵecheta ya unami, ngaajinjila ng'o mu musu wo.

¹⁶ “Une, Che Yesu, nantumile katumetume jwa kwini jwangu kusala ngani si, mu mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. Uneji ndili jwa uŵelesi u che Daudi, ndili ndondwa ja ng'andu jajikung'alima.”

¹⁷ Mbumu jwa Akunnungu ni mwali jwaulombela akuti, “Njise!”

Jwakugapilikana maloŵe ga, akusachilwa asale, “Njise!”

Ni mundu jwakwete njota, ajise, ni mundu jwakusaka meesi gagali ni umi ajigale pangali malipilo.

Pakumalichisya

¹⁸ Une che Yohana ngwajamuka wose ŵakuupilikanila umboni wa maloŵe ga kulondola gagali mu chitabu chi: Mundu jwalijose juchajonjehesye chindu chachili chose mu yelei, Akunnungu chiŵalagasye kwa iputiko yailembekwe mwelemu.

¹⁹ Mundu jwalijose atyosyaga liloŵe lyalililyose mmaloŵe ga ngani sya kulondola gagali mu chitabu chi, Akunnungu chiŵasumule liunjili lyakwe lya chitela cha umi ni kulityosya liuto lyakwe mmusi weswela, aula waulembekwe mu chitabu chi.

²⁰ Che Yesu jwakusala nkati ngani ji, akuti ili isyene, “Eloo, ngwika chitema.”

Eloo! Njise Ambuje Che Yesu!

²¹ Ngunsachila umbone wa Ambuje uŵe ni ŵanyamwe wose. Eloo.